

Š K O L A

BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

Měsíčný list pro lid katolický, zvláště pro bratrstva v
Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

S povolením duchovní vrchnosti vydává

PLACJDUS J. MATHON,
kněz řádu sv. Benedikta.

TŘETÍ ROČNÍK.

1869.

V RAJHRADĚ (na Moravě).

Tiskem národní kněhtiskárny J. Šnaidra v Brně.

Obsah.

I. Básně.

	Strana.		Strana.
Spasitel Ježíšek . . .	1	Píseň o nejsv. jmenu Pána Ježíše	
Zahrádka Ježíšova . . .	5	(s notami) . . .	161
Dítko . . .	15	Přímluva . . .	177
Zahrádka Ježíšova . . .	33	K Pánu Ježíši . . .	198
Smrt sv. Cyrilla . . .	56	Růže . . .	209
Kříž . . .	65	Zdrávas Maria . . .	261
Zkouška a odměna víry . . .	77	Srdce Páně . . .	268
Kde domov můj? . . .	83	Hřích . . .	275
První sv. přijímání . . .	92	Nezabudka . . .	289
Vzkříšení . . .	97	Reseda . . .	289
Máj — duchovní ráj . . .	128	Hrobař . . .	321
Perla . . .	129	Zimostráz . . .	326
Sněženka a Fialka . . .	129	Hvězdník . . .	326
Povzdech k Srdci Páně . . .	139	Břečtan . . .	353
		Péče zahradníková . . .	353

II. Pojednání.

	Strana.		Strana
Zahr. Jež. — Ohledání místa za-		Kat. pouti jsou zavržení hodny?	101
hrádky . . .	6	Osm kroků k úplnému životu po-	
" " Únor — led a sněh taje . . .	33	lepšení . . .	139
" " Jaro se otvírá — Pří-		O zpovědi . . .	143
prava zahrádky . . .	96	Královna vyznavačů . . .	162
" " Kvítí se rozvíjí . . .	129	Proč jde kněží o školy . . .	173, 198
" " Růže stolistá . . .	209, 240	Katolický svobodomyšlný, bratr kat.	
" " Nezabudka — láska k		sohce . . .	200, 229
bližnímu . . .	265	Almužna . . .	217
" " Resedka — tichost . . .	289	O pokoji srdce . . .	48, 336
" " Zimostráz — láska k		Dobrá modl. kniha potřebná . . .	251
duším v očistci . . .	321	Kněží a zpátečníci . . .	260
" " Břečtan a hvězdník —		Počtář ve škole Páně . . .	269
vytrvalost a modlitba . . .	353	Něco pro ty, jež se kázání bojí . . .	296
Zdali nás starší očekává . . .	16	Víra a útěcha pravověřících . . .	300, 341, 360
Pomni, abys den sváteční světil . . .	24	Svatí . . .	327
Hlavní věc člověka . . .	65	Vojsko Svato-Václavské . . .	351
Učitel venkovský . . .	83, 227, 310	Nepoškozené počty blah. P. Marie . . .	373
Pochybňůtky . . .	86, 117, 214	Úvaha o nynějším sněmu . . .	377
Svatý týden . . .	92		

III. Bratrstva.

Strana.		Strana.	
O zvláštních pobožnostech a brat.	2	Brat. kajícího pásku sv. Františka	106
Legie modl. pro Řím a sv. Otce	40	Brat. sv. Jana Nepomuckého	167
Apoštolát modlitby	48	" sv. Isidora, rolníka	169
Bratrstvo škapulíře 7bolestí P. M.	78	" drahocené krve Krista Pána	194
Spolek sv. Vincencia Paulánského	88		

IV. Pobožnosti.

Strana:		Strana.	
Svatý týden	92	Hlavní úmysl modl. na červen	207
Odpustky na věci od pap. svěcené	121	" " " červenec	239
Pobožnost k sv. Aloisiovi	205	Pobožnost k sv. andělu strážci	285

V. Ze života.

Strana.		Strana.	
Dílo kněze	10	Alois a Marketa	132, 177
Zpráva o zázračných uzdraveních ve Filipsdorfu	19, 349	Sv. Vincenc Paulanský	210
Nevěrec	41	Blahosl. Jan Berchmann	244
Benediktinky v Eislebenu	54	Svatý kříž	275
Bůh si nedá vysmívati	109	Sv. Stanislav Kostka	338
První oběti pronáledování křesťanů v Japanu	262, 279, 312, 369	Večerní besedy lidu katolického	357
Sv. Otec Pius IX.	125	Každoroční zázrak s krví sv. Ja- nuaria v Neapoli	383

VI. Spolkové zprávy.

Strana.		Strana.	
Spolkový kalendář — leden	26	Spolkový kalendář pro kněten	168
Benediktinky věč. uctění nejsv. Sva- tosti v Eislebenu	54	Zprávy o Filipsdorfu a o bratr.	127
Spolkový kalendář — únor	57	Rozšiřování bratrstev	176
Zprávy o brat. nejsv. Svátosti	64	Kláštérní příběhy	283
" z Police u N.	96	Spolkový kalendář — září	285
Spolkový kalendář pro duben	124	" " — říjen	317
		Skromné vzbuzení k zavedení bra.	364

Hlavní úmysl modl. na jednotlivé měsíce, nazvíce na obálce čísla.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Měsíčný list
apoštolátu mo-
dlitby.

„Učte se ode Mne, ne-
boť jsem tichý a pokorný
srdcem, a tak naleznete po-
koj duším svým.“

Mat. XI, 29.

S povolením duchovní
vrchnosti vydává

PLACIDUS J. MATHON,
kněz řádu sv. Benedikta v Raj-
hradě.

„Jeden jest učitel
váš — Kristus.“

Mat. XXIV, 11.

Ročník II.

Leden 1868.

Číslo 1.

Obraz Božského Srdce.

Srdce Božské, Srdce Páně,
Proč ovito jsi bodlinami,
Co rdí se krev v Tvé svaté
ráně,
Co šlehá plamen sedlinami?
A prostřed žáru co znak kříže,
Co paprsků těch chtějí stře-
ly? —
„To vše vás ke mně láskou
víže,

By láskou duše vaše vřely.
Že koruna mne z trní jímá,
Že nachem krve rána zeje,
Že plamen rudý křížek třímá,
To dí, že svým Pán kříže
přeje.
Že plamen září stále sdílí,
Že paprsků se leje jasno,
Tím Pán tě učí, ze vsí síly
Jej milovat že jestiž spasno.“

Naším i jiným čtenářům.

„Škola Božského Srdce Páně“ začíná II. svůj ročník a ačkoli pro mnohé neshody ani co do úpravy a co do příhodnosti vycházení tak se všechno nemohlo vždy učiniti, jak jsme si toho přáli, těší se nicméně z mnohem většího účastenství, nežli se toho i největší její příznivci nadáli. Vele důstojní biskupové českomoravští schválili a odporučili ji všickni v běhu minulého roku svému duchovenstvu, jež na mnoze hned na počátku jejího objevení na ni lid obecný upozornili a o rozšíření její dle možnosti se přičinili. Časopisectvo národní katolické poukázalo na vhodnost a potřebu její pro nynější časy, jež dobře ocenilo její směr, který jest pěstovati pravou zbožnost, jenž jediná s to jest odchovati šlechtné, silné duchy a obětivé syny své vlasti.

Že ale předce mnoho ještě katolických Čechoslovanů „Školy“ jaksi se štítí, jest příčinou předně její jméno: **Škola Božského Srdce Páně**. Nemůže býti tajno žádnému vzdělanějšímu, který neustranně soudí, že tento odpor, toto štítění se všeho, co se ukazuje býti zevrubnějším životem dle zásad sv. evandělia, jak jej sv. otcové (jichž každý větším byl mudrcem, nežli nynější filosofi všickni dohromady) a sv. církev katolická předkládá, že toto štítění-se výkvětem jest toliko novodobého neznabožství, totiž oněch zásad, které s toutéž neústupností a tvrdošijností v cestu se staví všemu, následkem čeho člověk ve všelikých případech života těšiti by se mohl býti katolikiem, s jakou pracují o zvelebení věd směřujících bezprostředně k vezděšímu blahobytu a obveselení. V tomto nacházejí lidé toho nového náboženství (vlastně nonáboženství) vrchol svých namáhání a svou největší slávu. Proti tomu, lidu práce usnadnit (avšak pracující lid nemá z toho ve skutku praničeho) a vezdejší život jaksi osladiti, neměl by sice žádný ničeho, kdyby nebyly tím mnohem vyšší potřeby člověka, totiž týkající-se jeho duše nesmrtelné, zanedbány; jenom tenkrát by se mohla církev katolická a vše, co z ní plyne, vyhlášovati za nepřitele vezdejšího blahobytu a za překážku pokroku vědy, kdyby se člověk ničím jiným nelíšil od zvířete (a ničeho jiného neměl též k očekávání), než vytříbenější chytrostí a nenasytnější lakotností, totiž kdyby člověk nenesl na své duši žádného obrazu Božího aniž pro věčnost určen nebyl ale tělesnou smrtí zhynul celý na vždycky. Takové lidi církev sv. arcíť nikdy neuzná a vždy bude proti zásadám a vědám, které člověka takového, jak nyní řečeno na těle i duši smrtelného si představují a naopak nepřestane býti osočována se vším, co z ní jest, od novodobé nekřesťanské (tak zvané) vědy a zvířecích lidí, protože mají za otce svého dábla. Arcíť řeknou ti, o kterých díme že se štítí toho — „Božského Srdce Páně“, řeknou, že nesouhlasí s novodobým (ne) náboženstvím a že jsou přátelé církve katolické. Nechaf; buďte ale důsledni. Základní učení církve katolické jest, že Bůh tak velice miloval svět, že Syna svého, pravého Boha, seslal, aby se vtělil, přijal lidskou přirozenost a nerozlučně s Božskou spojil, aby svým 33 letým chudým a namahavým životem a konečně svou nejtrpčí smrtí pokolení vykoupil a milosti vydobyl, jimiž by se lidé dědiči království nebeského stali. U člověka považuje se z důležitých příčin srdce středem, sídlem posittů radosti a žalosti, hněvu a lásky. Byl-li a je-li dosud Ježíš Kristus pravý člověk, pak mu nemůžeme upírati, že má totéž srdce, jaké my máme, střed radosti a žalosti, sídlo a zdroj oné nevyzpytatelné lásky k nám, pro kterou tolik a tak velikých prací vykonal a dosud koná pro naše vezdejší i věčné oblažení. A tuto lásku nepochopitelnou živě si představiti

v nástrojí jejím, abych tak řekl, v nejsvětějším Srdci Bůh-člověka, a ji vzájemně jak sluší milovati, to by mělo býti přepjaté, nerozumné? Když se za našich dnů pro snadnější pochopení všechno takřka názorně vyučuje, nesměla by se věda všech věd, nesmělo by se to, co pro nás největší musí míti ceny, totiž že jsme milováni od Bůh-člověka srdcem jeho Božským a spolu lidským, taktéž názorně a srozumitelně vyučovati? Nebo v této lásce Pána nejvyššího a milování nejhodnějšího pozůstává největší důstojnost, pravá blaženost člověka. Proto na jmenu: „Božského Srdce“ mohou se toliko ti uraziti, kteří o té věci jakož i o lásce Boží k nám vůbec nikdy nepřemýšleli, aneb ve smýšlení a jednání ke straně patří novodobých neznabohů, jejichž cíl jest i všechnu víru v Boha vyhladiti a na místo toho starého Boha, sebe sama, člověčenstvo, jak praví, postaviti. S těmi tedy jdou, kdo nekrácejí s Kristem.

Druhá příčina nelibosti proti „Škole Božského Srdce Páně“ jsou ty **častější modlitby** a povzbuzování k modlitbě. Avšak toto jest předpojaté mínění o našem časopisu; jak často ve „Škole“ modlitby se uvádějí a že i o věcech k pobožnosti povzbuzujících „Škola“ pojednává způsobem zajímavým a zábavným, o tom mohou a musí toliko čtenáři její dosvědčiti. Jestli ale modlitba něco člověka tak zneuctivajícího, za což bychom se stydět měli? Lidé se vychlubují, když s nějakým velkým pánem směli promluvit; jest Pán Bůh náš menším pánem, než kterýkoli kníže tohoto světa, jest On méně bohatým aneb méně štědrým, než kterýkoli milionář a vyhlášený lidumil? Zajisté že převyšuje všechny svou slávou, bohatstvím a štědotou. Předce ale pokládá se to za malou čest, s ním rozmlouvati (což jest modlitba) ano nyní považuje se to od mnohých již za nečest. Není to převrácenost? Modlitbu zavrhovati může toliko ten kdo si Boha pranic nevšímá, nevěda ani kdo On jest, aneb kdo o něm ničeho neví ani věděti nechce. Takových lidí jest bohužel mnoho za našich časů, a jsou to dítky onoho novodobého (ne)náboženství, o němž jsme se již zmínili, které má zásadu, že „člověčenstvo bude si samo prozřetelností (Bohem), když již dlouho za to trpěti muselo, že příliš dlouho na jiné vymyšlené prozřetelnosti počítalo.“ Lidé takových zásad, jakých již dosti jest slyšeti, nemohou se modliti, toho nebude žádný popírati, jim se zdá býti modlitba pošetilostí. Nikoli ale věřícím křesťanům; neboť ti v ní nacházejí svou největší sílu a poslední útěchu ve všelikých protivenstvích, jí se šlechtí a vzdělávají.

Duch církvi sv. protivný pronikl již všechny stavy společnosti lidské, vynechal jedině — bratrstva katolická. Jich on nechce ke svým záměrům použití, on je usiluje toliko vyhladiti. Proto se nachází v nich ještě nejvíce ducha křesťanského a rozsovní správce duchovní dobře to poznali a vždy se snažili, bratrstva rozšiřovati a duch v nich dobrý dále pěstovati. Z té příčiny určen jest náš časopis nejprředněji bratrstvím, aby tato dopomohla provésti úmysly Ježíše Krista, které jsou: posvěcení a pravé oblažení člověčenstva. Doufáme pevně v Boha, že učiní, aby bratrstva svůj překrásný účel za našich dnů poznala a jej dosáhnouti se vynasnažila. My zajisté neopomineme dle možnosti k tomu přispívati a ve spojení s velebným duchovenstvem a všemi spravedlivě soudícími křesťany dočkáme se té radosti, že zdravý rozum zvítězí nad pošetilostí bezuzdnou, a že právě ten prostý a nezkažený lid, který v čotných bratrstvech se shromažďuje, nástrojem bude od Boha vyvoleným, aby jeho zachovalým životem a upřímnou modlitbou pravá osvěta a pravá svoboda, jakou nám podává láska našeho Vykupitele, v oblibu přišla u národu našeho.

Stanovy „apoštolátu modlitby.“

Apoštolát modlitby, jak se naši čtenáři z minulého roku (čís. 2. na straně 38 a č. 4., na straně 102) upamatují, jest spolek horlivých křesťanů, kteří v nedostatku jiných prostředků modlitbou dílo Pána Krista a sv. apoštolů provozují. Krásný ten spolek utvořil se roku 1844, 3. prosince v semeništi kněžském v městě *Puy* v jižním Francouzsku. Po nejprv byl schválen tento Bohu milý spolek od sv. Otce Pia IX. roku 1849, když v Gaëtě (městě v Italii) jako v zajetí se sdržoval; později roku 1861, 26. února udělila mu Jeho Svatost mnoho plnomocných a neplnomocných odpustků a 8. dubna téhož roku byl do arcibratrstva Božského Srdce Ježíšova ve chrámu *Maria della pace* v Římě přivtělen.

Při neobyčejně rychlém a mimo nadání velkém rozšiřování spolku, nebo v krátce čítal ve všech pěti dílech světa údů na tisíce, bylo radno, aby stanovy jeho, které dosud toliko od biskupa diecése *le Puy* stvrzeny byly, od viditelné hlavy církve od sv. Otce v Římě schválení a potvrzení došly. To se také stalo 12. září 1866; Pius IX. stvrdil stanovy spolku, jež před 18 lety co velmi spasný byl schválil, jak je *S. Congregatio Epporum et Regularium* po bedlivém skoumání za nejlepší byla uznala. Jsouť tytéž, jak jsme je minulého roku ve „Škole“ na straně 38. v krátkosti udali, až na tu změnu, že přivtělí-li se do apoštolátu celá náboženská shromáždění (kláštery, bratrstva a jim podobné), jmena jednotlivých oudů do seznamu se zapsati musí a nikoli pouze shromáždění jednoduchým jmenem.

Neboť co v článku 4. stanov stojí, že opisy každého seznamu k hlavnímu řediteli zaslány býti mají, co by zajisté s mnohými těžkostmi spojeno bylo, jest ustanovením z 24. května roku 1867 od Jeho Svatosti (což jsme důvěrně očekávali a proto celé stanovy spíše ani neuveřejnili) na prosby veledůstojn. biskupa *le Puy*ského smírněno (viz **NB.**) v ten smysl, že se opisy **nemusí** zasýlati, aniž že odevzdání lístku zápisního v pádech nemožnosti podmínkou jest přivtělení a získání odpustků.

Když tedy ku př. farář aneb představený duchovní společnosti, kláštera, bratrstva atp. faru, klášter, bratrství atd. do apoštolátu přivtělí a agregační diplom obdrží, nemusí již všichni farníci, všichni oudové kláštera, bratrstva atd. do apoštolátu přivtělení býti, nýbrž farář, představený kláštera, bratrstva atd. **dostává vlastně tím toliko to právo, seznam oudů vésti a kdo si toho přeje jej zapsati a lístek přijímací jemu odevzdati**; jiných obtíží mimo potřebné poučení a povzbuzování není s tím spojeno, a ten seznam nemusí se nikam zasýlati.

Nový rok společenský začíná, slušno ano potřebno jest, abychom i my nový a nikoli starý rok svého duchovního života začali, abychom se v duchu obnovili a byli-li jsme již dobří apoštolé modlitby, abychom se stali ještě lepšími. Proto nebude zbytečné, když místo všeho poučování o apoštolátu hned na začátku jednoduše jeho stanovy postavíme. Z dobrých příčin podáváme je předně původně v latinském jazyku, pak ale i ve svém mateřském.

Statuta pro pia Societate Apostolatus Orationis.

Art. 1us. Apostolatus Orationis neque sodalitas neque confraternitas propriè dicta est, sed potius foederatio quaedam precum, ad quam ineundam non privati modo fideles, sed maxime piae fidelium Societates invitantur. Non magis igitur ac

Associatio pro Fidei Propagatione, cui in auxilium venire conatur, conditionibus Confraternitatum institutioni praefixis subijcitur.

Art. 2us. Sola conditio Sociis Apostolatus Orationis imposita, ut privilegiis huic Associationi propriis frui possint, ea est, ut nempe intentiones omnes SS^{mi} Cordis Jesu sibi proprias faciant, offerendo saltem semel in die suas orationes, actiones et dolores pro intentionibus pro quibus ipse Christus D^{us} continuo orat, seque in sacrificium offert, sed maxime pro Ecclesia universali, et pro Summo Pontifice Romano, uti pariter pro quibusdam aliis magis urgentibus necessitatibus a totius Societatis Moderatore singulis mensibus designatis.

Art. 3us. Cum Apostolatus Orationis Archiconfraternitati SS^{mi} Cordis Jesu, Romae in Ecclesia dicta — *della Pace* — institutae, aggregatus fuerit diplomate diei 8. Aprilis anni 1861; omnes fideles qui Apostolatu aggregantur, Indulgentiis, aliisque gratis spiritualibus dictae Archiconfraternitati concessis, ipso facto frui poterunt.

Art. 4us. Religiosae Communitates, quibus in pia hac precum foederatione primus locus debetur, ad eam ineundam specialiter invitantur; ipsaeque eae in illa admitti poterunt quarum regulae obstant quominus ullum novum onus suscipiant, cum pro onere minime haberi possit suarum intentionum unio cum intentionibus SS^{mi} Cordis Jesu. Aggregantur porro hujusmodi Communitates per inscriptionem nominum singulorum membrorum, quae adscribi petunt, in catalogo a Superiore cujuslibet Communitatis de licentia Moderatoris totius Societatis faciendo, et ad hunc in copia transmittendo, ut in catalogo generali referatur. Ipse Superior schedas aggregationis a Moderatore generali edendas singulis tradet.

Art. 5us. Eadem ratione aggregari poterunt piae sodalitates, Confraternitates, Hospitia, religiosi Convictus, imo integrae Paroeciae. Verum singula harum Societatum membra, quae Apostolatum ingredi cupient, in peculiari catalogo inscribentur, et schedulam aggregationis a Superiore, vel Parocho, vel ab alia persona per Moderatorem generalem, vel centralem Directorem designanda accipient; neque ideo ad Apostolatum pertinere desinent quia ex Societatibus in quibus fuerant aggregati exhibunt.

Art. 6us. Ipsi illi fideles qui ad Communitates et Societates ut supra Apostolatu aggregatas non pertinent, in Apostolatum cooptari poterunt, si eorum nomina in catalogis, quae in singulis his Communitatibus et Societatibus servantur, inscribantur, et schedulam aggregationis accipiant. Uniuscujusque porro erit diem aggregationis eligere, qua Indulgentiam Plenariam pro aggregatione concessam lucrari volet.

Art. 7us. Universae Associationis Moderator non solum schedas aggregationis ipse emittet, verum localibus Moderatoribus facultatem concedere poterit similes schedulas, determinato numero, suo nomine emittendi.

Art. 8us. In singulis regionibus ubi Apostolatus Orationis jam propagatus est, aut in posterum propagabitur, licebit generali ejus Moderatori centrales Directores instituere, qui diplomata aggregationis Communitatibus, Paroeciis, et aliis Societatibus tradent; quamvis autem harum nomina generali Moderatori transmittenda sint, valebit tamen aggregatio ab eo die quo diploma a centrali Directore accipietur.

Art. 9us. In qualibet Diocesi Associatio in posterum non fiet, nisi prius accedat consensus respectivi Ordinarii, cujus praeterea jurisdictio super Sociis suae Dioecesis salva esse debet ad formam SS^{am} Canonum, et Apostolicarum Constitutionum.

Decretum.

SS^{mus} D^{onus} Noster Pius Papa IX^{us} in audientia habita ab infrascripto D^{no} Secretario hujus Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium sub die 27. Julii 1866, suprascripta Statuta prout in hoc exemplari continentur, cujus autographum in Archivio ejusdem Sacrae Congregationis asservatur, approbavit et confirmavit, prout praesentis Decreti tenore approbat atque confirmat.

Romae datum ex secretaria ipsius Sacrae Congregationis hac die 12. Septembris 1866.

A. Card. Quaglia, Praefus.

Locus sigilli.

L. Svegliati, Secrius.

(NB.) Ex audientia SS^{mi} habita ab infro D^{no} Secio Sacrae Cong^{ntis} Episcoporum et Regularium, sub die 24. Maii 1867, Sanctitas Sua benigne annuit precibus Episcopi Anicien.; ac praedicta Statuta ita moderari mandavit, ut Directores locales non teneantur transmittere ad Directorem generalem proprios catalogos Sociorum; ut traditio schedae omitti possit iis tantum in casibus in quibus fieri nequit; atque ut Director generalis piae Unionis sit unus ex Religiosis Societatis Jesu, a Patre praepositio generali pro tempore eligendus.

Contrariis quibuscumque non obstantibus. — Romae.

A. Cardinalis Quaglia, Praefus.

L. Svegliati, Secrius.

Stanovy zbožného spolku „apoštolátu modlitby“.

Článek 1. Apoštolát modlitby není ani ijednota ani bratrstvo v pravém smyslu slova, nýbrž vlastně spojení-se jakési v modlitbách, ke kterému aby přistoupili, se netoliko jednotliví věřící, nýbrž obzvláště zbožné jednoty těchto věřících vyzývají. Nepodléhá tedy nic více, nežli spolek pro rozšiřování víry, jemuž ku pomoci přispěti hodlá, předpisům pro zařízení bratrstev ustanoveným.

Článek 2. Jediná podmínka, již oudové apoštolátu modlitby vyplniti musí, aby se účastnými mohli státi výsad tomuto spolku příslušících, jest ta, aby všechny úmysly nejsv. Srdce Ježíšova za vlastní si vzali, tím způsobem, že aspoň jednou za den obětují své modlitby, práce a utrpení na ony úmysly, ve kterých Kristus Pán sám ustavičně se modlí a v oběť sebe přináší, obzvláště ale za církev všeobecnou a za římského papeže, jakož i za jiné nutnější potřeby, které od představeného celého spolku každého měsíce určeny bývají.

Článek 3. Jelikož apoštolát modlitby arcibratrstvu nejsv. Srdce Ježíšova, které v Římě ve chrámu řečeném — *della Pace* — zařízení jest, přivtělen byl diplomem z 8. dubna roku 1861, mohou věřící, kteří do apoštolátu vstoupili, tím samým podílu bráti na odpustcích a jiných duchovních milostech, které jmenovanému arcibratrstvu uděleny byly.

Článek 4. Náboženské společnosti, kterým v tomto zbožném spojení-se v modlitbách první místo přináleží, vyzývají se obzvláště, aby k němu přistoupili; a mohou do něho přijmuty býti i takové, jejichž řeholy jim zabrahují, novou nějakou obtíž na sebe přijmouti, an se nemůže za žádnou obtíž pokládati spojení svých úmyslů s úmysly nejsv. Srdce Ježíšova. Takové společnosti však se přivtělují za-

psáním jmen jednotlivých spoluoudů, kteří chtějí býti přivtěleni, v seznamu, který od představeného každé takové společnosti s dovolením ředitele celého spolku se učiniti a jeho opis jemu zaslati se má, aby ve hlavním seznamu umístěn byl. Představený doručí lístky přijímací, jež od ředitele hlavního se vydávají, jednotlivým oudům.

Článek 5. Tímž způsobem mohou se přivtělití zbožné jednoty, bratrstva, nemocnice, duchovní výchovny, ano i celé fary. Ale jednotliví takových společností oudové, kteří do apoštolátu vstoupiti si žádají, zapíší se ve zvláštním seznamu a obdrží lístek přijímací od svého představeného, aneb faráře, neb jiné osoby, která od hlavního představeného a ústředního ředitele určena bude; oni nepřestávají apoštolátu přináležeti, když ze společnosti vystoupí, kterým přivtěleny byly.

Článek 6. Také oni věřící, kteří k takovým společnostem a jednotám jak řečeno apoštolátu přivtěleným nepřináležejí, mohou do něho přijmuti býti, když jejich jména se zapíší v seznamech, jaké v jednotlivých takových jednotách a společnostech se chovají, a když lístek přijímací obdrží. Každému však jest svobodno den přijmutí si vyvoliti, ve který by plnomocných odpustků, pro vstoupení udělených získati chtěl.

Článek 7. Ředitel celého spolku bude vydávati nejenom sám lístky přijímací, ale může i místným ředitelům plnomocenství uděliti, podobné vydávati v jeho jménu v počtu určitém.

Článek 8. V jednotlivých krajinách, kde apoštolát modlitby již jest rozšířen aneb příště se rozšíří, může hlavní ředitel ústřední ředitele ustanoviti, kteří by diplomy rozdávali jednotám, farám a jiným společnostem; ačkoli však těchto (společností) jména hlavnímu řediteli zaslána býti musí, platí nicméně přivtělení od toho dne, kdy se od ústředního ředitele diplom doručil.

Článek 9. V žádné diecesi nesmí se přivtělení státi, než se svolením příslušného představeného (biskupa), jehož právomoc nad oudy jeho diecese neporušenou zůstati musí dle posvátných pravidel a apostolických ustanovení.

Dekret.

Jeho Svatost papež Pius IX. vyslyšev níže psaného p. tajemníka posvátného shromáždění biskupů a řeholníků dne 27. července 1866 svrchu postavené stanovy, jak v tomto opisu jsou obsaženy, jehož prvopis v archivu tohotéž posv. shromáždění uschován jest, schválil a potvrdil, jakož je tímto dekretem schvaluje a potvrzuje.

V Římě dáno z tajemnictví tohož posvátného shromáždění dnešního dne 12. září 1866.

A. kardinal Quaglia, předseda.

S. Svegliati, tajemník.

(NB.) Jeho Svatost vyslyšela níže psaného p. tajemníka posv. shromáždění biskupů a řeholníků, dne 24. května 1867 a svolila milostivě ke prosbám biskupa Anicienského; a nařídila, aby svrchu jmenované stanovy v ten způsob byly zmírněny, že ředitelé místní nemusí k hlavnímu řediteli vlastní seznamy spoluoudů zasýlati, že doručení lístku přijímacího opominouti se může v takových toliko pádech, když se stává nemožným; a že hlavním ředitelem zbožného toho spolku má býti jeden z tovaryšstva Ježíšova, kterého vrchní představený na čas ustanoví.

Tomu nemá nic býti odporo. — V Římě.

A. kardinal Quaglia, předseda.

S. Svegliati, tajemník,

II. Třída ve „Škole Božského Srdce Páně.“

Bratrstvo nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše.

(Pokračování.)

„Otevřeli na mne ústa svá všickni nepřatelé.“ Thren. 3, 46.

Neskončená láska Srdce Pána Ježíše nebyla vždy odměnou láskou zplacena, právě naopak přecasto neuznána, pronásledována, nadužívána! Kníže tohoto světa (Jan 14, 20) lásku tu nenávisť neskončenou pronásledoval proto, že Ježíš Kristus přišel na svět tento, aby hříšníky spasil (I. Tim. 1, 15). Avšak království ďáblovo právě nepravostmi, nevěrou se jediné mohlo udržeti na tomto světě. Svou nejbolestnější smrtí na kříži, a otevřením nejsvětějšího Srdce kopím žoldnéřovým, smazal zápis úsudku, který ďábel proti nám svědčící měl, přibiv jej na kříž (Kolos. 2, 14) a tak zbořil skutky ducha pekelného. — Přeukrutné utrpení Páně jak bylo důkazem lásky věčné jeho Božského Srdce, byloť zároveň dílem (Luk. 22, 54) moci temnosti. A když Božský náš Spasitel vstoupiv na nebesa sedě na pravici Boha Otce skrze církev sv. katolickou dílo svého vykoupení konává, věčné máje kněžství, i věčně spasiti chce, kteřížkoli skrze něho přistupují k Bohu (Žid. 7, 25) tu rozlučoval se drak na církev, a bojoval a bojuje nepřetrženě proti dítkám jejím, kteříž ošťihají přikázání Božích (Zjev. 12, 17). Zdálo by se naprosto nepochopitelné ano nemožno, aby lidé, aby i věřící mohli nenáviděti tuto láskou věčnou plápolající Srdce. Než lidé, svedeni jsouce knížetem temnosti, více milovali a milují temnosti, nežli světlo, nebo skutkové jejich jsou zlí, a proto nenávidějí světla, aby nebyli skutkové jejich trestáni (Jan 3, 19). Jedině odtud se dá vysvětliti, kterak jest možno, že po vykoupení Kristovu tak mnoho hříchů, nepravosti a nevšímavosti, zapomínání na Boha, kacířství, nevěry, rouhání, bohaprázdnoti a tím zmaření vykoupení Kristova, zničení úmyslu toho nejsvětějšího Srdce, alespoň u velikého počtu duší místa míti může. Ďábel se jim vrhne do srdce, ďábel nenávisť věčnou chce zničiti, co Kristus v lásce věčné postavil. Tak to bylo od jeho narození až do smrti, tak od založení sv. církve katolické skrze všecka století nepřetrženě až do dnešního dne, a bude to až do skonání světa. To skonání světa zdá se, že rychle se přibližuje. Neboť sám Pán Ježíš na slavnost sv. Jana Evangelisty (viz číslo 10 stránku 304 naší školy) blahoslavené Margaritě ráčil zjeviti, „že jeho veliká touha, aby od lidí dokonale milován byl, ho pohnula, aby se rozhodnul, jim Srdce své zjeviti, a jim v těchto posledních časech toto poslední namáhání lásky ukázati.“ — A jakýž pak to byl čas, v kterém blahoslavené Margaritě své nejsvětější Srdce zjevil? Co pak následovalo po tom zjevení, a co nepřetrženě jako řetěz ještě následuje. — Tu k jasnému toho všeho pochopení nutno se ač zkrátka, nicméně postačitelně zdržeti.

Kornelius Jansenius, od roku 1630 professor v Lovani a později v městě Yperně biskup, sepsal knihu s nápisem „Augustinus.“ Nazval ji proto tak, že se domníval, jakoby v ní jediné učení sv. Augustina, učitele církve svaté, bylo obsaženo. Hned v úvodu se osvědčoval, že obsah knihy rozsudku stolice apoštolské podrobuje. Kniha ta vyšla po jeho smrti a způsobila tak prudké spisové potyčky, že papež Urban VIII. čtení knihy zcela musel zapověditi. Dokázalo se, že obsah knihy jest tajný Calvinismus, čili učení helvetské, a patero vět, jako jádro celé knihy, po dvouletém přísném vyšetřování od papeže Innocencia X. 1653 se odsoudilo. Přivrženci Janseniovi, vůbec Jansenisté, nemohouce upírat, že věty odsouzené jsou skutečně kacírské, popírali, že nejsou obsaženy v knize Janseniově. Z toho se vyvinula učená písemná hádka mezi Jansenity a Jesuity, aneb řeholníky tovaryšstva Ježíšova, kteří poslednější přesnou pravdu církve katolické neohroženě a stále hájili. Do těchto hádek, jak se zdálo učených, nejen duchovenstvo, nýbrž i dvůr královský ve Francii, parlament i universita Pařížská živým účastenstvím sahaly. Nedá se upříti, že mnozí z Jansenistů učeností a mravní přísností vynikali a v učeném světě velikým jmenem slynni.

Nejčelnější Jansenisté byli: Antonín Arnauld, jeho bratr Robert Arnauld z Andilly, Le Maistre de Sacy, Petr Nicole, Claudius Lancelot, Paschasius Querell, Mikuláš Fontaine. Hlavním sídlem šmejdu janseuistických byl panenský klášter Port-Royal. Klášter ten byl 1233 pro řeholnice cisterciacké založen. V době sporů jansenistických byla abatyší Angelika, sestra Antonína Arnaulda; po její smrti stala se abatyší teta její též jmenem Angelika, a spiritualem jejich byl Ludvík Le Maistre de Sacy. Následkem téhož staly se řeholnice Port-Royalské nejvřelejšími zastávatelkyněmi učení jansenistického. Avšak učení to, které se nesčetnými spisy rozšiřovalo, které, jak se zdálo jen na větší přísnost mravů, na větší čistotu srdce, na hodnější přípravu k přijímání sv. svátostí, působiti chce, a tudíž se za čistý výplinek učení sv. církve katolické považovalo, zvláště od lidí neučených a pohlaví ženského, jenž se vůbec domnívaly, že Jansenisté jsou toliko přísnější katolíci, — učení to není nic jiného nežli pod krásnými slovy ukrytý had učení Kalvinova. Celá soustava překypuje nenávistí proti stolici apoštolské; heslem jeho jest zjevně zhrdání rozsudků papežových pod lichými, mudráckými výmysly; od přepjaté přísnosti k zoufalství a nevěře vede krokem důsledným přivrženců svých; sahá na samého Boha se rouhající, ano zničující vlastnosti jeho a tím samým i samu bytost Božskou; činí i Boha nespravedlivého ukrutného, který před řízením svým jistě lidi k spasení a jistě zase k zahynutí zámyslně stvořil, a že nelze některá přikázání Boží zachovávat, anť prý se dostatečně k tomu milosti od Boha nedává; pozbavuje člověka svobody, odnímá mu všelikou naději a podkopává všelikou křesťanskou mravnost. Nejsmutnější následek byl zajisté ten, že věřícím jak slovy tak i spisy vpravili příliš velikou, přepjatou ostýchavost před stolem Páně, přepínající neslýchanou přísností přípravu ku sv. přijímání potřebnou, ano i kajícího i skroušeného a náležitě připraveného pod vždy novými zámysly od stolu Páně vzdalující, z čehož jednak malomyslnost, jednak lehkomyšlnost, vždy ale vzdalování-se od sv. přijímání nutně následovalo. Stůl Páně zcela osamotněl; nebo nikdo si netroufal tak čistým býti, aby směl hodně přijímati. Avšak tím zůstávaly ubohé duše beze vši síly nebeské, hynuly hladem duchovním, padaly vždy hloub do hříchů.

Ošklivé to kacírství bylo tím záhubnější, že se, jako jiné kacírské sbory, nesoustředilo, nýbrž vyjímaje některých obcí v Nizozemsku, mezi katolíky roztrou-

šené zůstalo, a buď tou neb onou zásadou jinak dobré i horlivé katolíky, ano i biskupy otrávil; a spolu hlavní přípravou k děsné revoluci ve Francii v minulém století bylo. Nyní se podívej v čísle 9. naší „Školy,“ na stránku 264, a dočteš se, že blahoslavená Margarita se právě v té době narodila, do kláštera vstoupila, od Pána Ježíše všecka ta krásná utěšená zjevení obdržela, když nejvíce zuřily spory Jansenistické. Nyní pochopíš, kterak si Pán vším právem stěžoval nad nevděkem k čisté lásce jeho Božského Srdce; proč běduje nad ledovitostí a vzdorovitostí, kterou se láska jeho všecky meze překračující, téměř napořád splacuje. Nyní jasně poznáš tu nevýmluvnou zázračnou, věčnou lásku Srdce Ježíšova, ale také spolu tu neukrotitelnou nenávist pekla proti účtě téhož nejsvětějšího Srdce. Jak pak by bylo možná, aby peklo, které v tom kacířství nejvíce jed svůj vychrlilo, mohlo lhostejně na účtu tu, která právě kacířství to zničit mělo, se dívat! Úctu nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše spisy vydanými nejhlavněji rozšířovali, zastávali, doporučeli kněží z tovaryšstva Ježíšova; útlá účta téhož nejsvětějšího Srdce vyžadovala a uváděla k častějšímu hodnému přijímání sv. svátostí; účta Srdce Ježíšova odhalila tu nevýmluvnou výheň lásky Boží k hříšnému pokolení lidskému; účta Srdce Kristova byla útočiště hříšníků, naděje i pozoufajících, ano předchutí rájských slastí pro duše nábožné. Ký div tedy? že Jansenisté ve všech svých odborech již proti ní povstávali, že byli odpůrcové jesuitů, an pobožnot ta od těchto se pěstovala. A co se proti účtě té namítalo? Byloť to něco důležitého? něco u víře svůj základ majícího? Slyšmež!

Sněmisko Pistojské, sestaveno ze zásad jansenistických, ve 375 člancích necírkovní své náhledy projevujíc, v článků 62. účtu lásky nejhodnějšího, nejsvětějšího, Božského Srdce Pána Ježíše se opovážilo nazvat pobožností novou, bludnou, a nebezpečnou, a k tomu cíli všechny ty jedovaté námitky jansenistické soustředilo, a pravý smysl účty té zúmyslně porušilo. Těch 75 článků bylo od vývodu toskánského Leopolda, bratra císaře Josefa II., jehož po smrti v císařství i následoval, navrženo a od biskupa Pistojského, jmenem Scipio Ricci ve Florencii 1787 sedmnácti zemským biskupům k dalšímu vyjednávání předloženo. Avšak tito se statečně opírali takovému podnikání a papež Pius VI. (Auctorem fidei) všecky ty bludné články odsoudil a proti bladařům těmto takto uzavřel: „Věřící klaní se Srdci tomuto, že jest to srdce Pána Ježíše, totiž Srdce Božské osoby, osoby „Slova“, s kteroužto jest nerozdílně spojeno“ — Budiž věčně zvelebeno nejsvětější Srdce Pána Ježíše, že výrokem sv. apoštolské stolice neklamně všecky jedovaté nájezdy proti účtě této jsou zničeny! Než podívejme se blíže na prázdné námitky ty. Dí se totiž, že jest účta nejsvětějšího a Božského Srdce Pána Ježíše pobožností novou. Avšak to jest holá lež! Úcta tato jest ta nejstarší; předmětem a pohnutkou účty nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše dle smyslu sv. církve, dle zjevení samého Pána Ježíše blahoslavené Margaritě učiněného, jest přenesmírna láska, kterou jednorozený Syn Boží k hříšnému pokolení lidskému choval, k jehožto vykoupení tak daleko šel, že svůj vlastní život na tvrdém dřevě kříže obětoval, zanechav nám ustanovením nejsvětější Svátosti Oltářní závdavek své skutečné lásky. Účel pobožnosti té spočívá přede vším v tom, abychom dle všech sil svých a všemi spůsoby zvelebování, nad jiné však vděčnou a odměnnou láskou tu útlou něžnost uznávali, jižto Pán Ježíš obzvláště v nejsvětější Svátosti Oltářní k nám jevil: a pak abychom seč nás jest napravili ty urážky a to týrání, které božský Spasitel náš za čas svého vezdejšího putování vytrpěl, a kterýmž bez přestání vystaven jest v nejsvětější Svátosti Oltářní, an ho zaslepení a zatvrzelí hříšníci buďto nehodně, svatokrádežně do svého srdce přijmouti

se opovažují, aneb jinými hroznými spůsoby ho pronásledují; an ho kacířové v tomto tajemství lásky, v tomto nevýmluvném zázraku zmaření-se nejen upírají, nýbrž i modlářstvím účtu příslušnou nazývají; an kacíři, neznabožové a spustlí katolíci do chrámu se vloupivše ze svatostánku Svátost tu neskonale bohaprázdňou rukou vytahují a bohaspustlými nohama se opovažují šlapati! — Ale ke všem těmto věcem věřící od ustanovení Svátosti nejsvětější nebyli nikdy lhostejnými; účta ta jest s církví svatou nerozlučně sjednocena; církev nebyla by více církví pravou, a poněvadž mimo pravou církví žádná církev býti nemůže, nebylaby tedy žádnou církví, kdyby jinak byla smýšlela a věřila. Úcta se jediné na Pána Ježíše vztahuje, a má hlavně za účel Pána Ježíše co možná nejvíce milovati, tu lásku pobožnostmi jeviti, jeviti nad jiné tím, že mu náhradu činiti chceme, za ty hrozné bohaspustlosti, jichžto se božbožnost lidská i dábelská proti němu dopouští. A to že by bylo něco zcela nového? Neleží-li to u víře samé? Nikoli! toto přesvědčení jest tak staré, jako sv. církev, pobožnost tedy jest ta nejstarší. Ano co pravím, tuto neskončenou, věčnou lásku Pána Ježíše, druhé Božské osoby, obdivují sv. andělé od svého stvoření, a klaněli se jí dříve nežli zem tato byla stvořena. Úcta ta tedy není novou, nýbrž tou nejstarší! —

Dále se rouhavě namítalo, že účta lásky nejhodnějšího Srdce Pána Ježíše prý jest účtou bludnou. Nikoli! právě tato námítka jest bludem hrozným! Vždyť nikdo nevěří, že se účta vztahuje na vyobrazená Srdce Páně, totéž na tu malbu aneb látku, z které podobizna zhotovena jest. Takové směšné námítky jsou hanebným utrhaním. Všeliká účta vztahuje se na samého Pána Ježíše. Pán Ježíš ale jest Bůh a spolu pravý člověk. Jako Bůhčověk nás ráčil vykoupiti, k tomu vykoupení ho pohnula jeho přenesmírná láska. Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný (Jan 3, 16). V Pánu Ježíši přebývá všechna plnost božství tělesně (Kolos. 2, 9), kterýž učinil i věky, jsa oblesk slávy a obraz podstaty Boha neviditelného (Žid. 1, 4). Tedy v člověčenství svém nám lidem viditelného božství, svou lásku věčnou představoval (Jan 1, 14). Představováním lidského Srdce Pána Ježíše se smyslem naším představuje neskončená, nevýmluvná, přenesmírná, věčná, Božská láska našeho Spasitele, a to více způsobem nejpřirozenějším a nejupřímnějším. Vždyť pak, když chceme někomu říci, že ho upřímně, vroucně milujeme, říkáme, že ho milujeme srdečně, z celého srdce svého. Ano sám náš Božský mistr tak nám přikazuje: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého.“ (Mat. 22, 37). Tímto tedy způsobem se ty dva pojmy „láska“ a „srdce“ jako pojmy totožné, jako významy jedné a té samé věci považují. Srdce jest smyslný, znázorněný obraz lásky. Předmětem účty nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše jest jeho neskončená láska, pohnutkou účty této jest jeho nevýmluvná láska, účelem této účty jest opět jen jeho přenesmírná láska. A poněvadž srdce jest obrazem znázorněné lásky, právě proto na plátně malovaný obraz Srdce Pána Ježíše, aneb jinak nápodobněný nemůže nic jiného představit a nepřepstavuje, nežli znázorněnou jeho věčnou a Božskou lásku. A poněvadž sv. Jan píše: „Bůh láska jest. V tom se ukázala láska Boží k nám, že Syna svého jednorozeného, poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho.“ (I. Jan. 4, 8—9.) následuje, že i ten malovaný obraz Srdce Pána Ježíše jak představuje nám jeho lásku neskonalou, nápodobně i samého Pána Ježíše co Bohočlověka nám představuje. Tak církev svatá nám představuje Pána Ježíše na kříži rozpjatého, aneb co malé pacholátko v jeslích ležícího, aneb divy a zázraky činícího;

poněvadž právě tímto představením pohnutlivé úpomínky v duši naší vzbuditi chce na všechno to, co Pán Ježíš vtělením, narozením, životem, zázraky a umučením svým vše pro nás ráčil činiti a vytrpěti, aby nás pobloudilé ovečky na cestu spásy uvedl. Nápodobně i církev svatá vystavuje na oltářích našich obraz nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše k veřejné úctě, aby nás tím upamatovala na tu přenesmírnou lásku, kterou nás Pán Ježíš od věčnosti miloval a zároveň aby naši ledovitost a necitlivost roz-
nítila, abychom ho vzájemně láskou odměnnou milovali. A to že by mohlo býti něco bludného? Vždyť ctíce nejsvětější Srdce Ježíšovo ctíme souhrn všeho působení jeho vůle, jeho lásky, všech mocností jeho duše. Avšak úcta ta, tělesným Srdcem Ježíšovým, které všechny ty věci najednou znázorňuje, jakožto nutný do smyslů pa-
dající předmět jest podmíněna. Rozum jasně nahlíží, že znázorněný předmět před-
pokládá ten samý předmět sám o sobě, nebo bez něho nebyloby žádného znázornění možná: nápodobně nemůže se ctíti, leč by se též zároveň uctilo ono, co se před-
stavuje. Ctíce tedy nejsvětější Srdce Pána Ježíše v obraze nastíněné, tím též před-
mět samý, jehož znázorňuje, totiž samo Srdce Páně musíme ctíti a ctíme. Avšak Srdce Pána Ježíše jest souhrn lásky a všech těch výkonů, které Pán Ježíš, co Bůh-
člověk pro spásu naší podnikl, všechny tyto výkony ale opět činěji samého Pána Ježíše, tak že ctíce Srdce Pána Ježíše vlastně a výhradně ctíme jej samého co Boho-
člověka a Spasitele našeho. A to žeby nebylo nanejvýše spasitelné, svaté ano po-
vinnosti naší? — Můj Bože! kam člověk nenávisť a kacířstvím zaslepený se nechává svěsti! —

Sněmisko Pistojské co ohlas všech nepřátel úcty nejsvětějšího Srdce Ježíšovo též povídalo, že prý ta úcta jest nebezpečná. Cože! nebezpečná? a proč? inu prý, že rozeznává, a tím se klaní liternému srdci, a že je nebezpečno říci: „Božské Srdce“, žeby se muselo říci též „Božská ruka“, „Božská noha“, „Božská hlava“ atd. Že tedy se má Pán Ježíš ctíti, nikoli prý jednotlivé údy jeho, anby se tím k nebez-
pečnému rozdrobení osoby Páně podnět dával. V pravdě naramně moudrá námítka, velmi veliká péče o ubohý lid, aby nebezpečně nerozdrobil osobu Páně! Ubohý lide
křesťansko-katolický! jak za nevzdělaného, jak za sprostého, jak za modlářského tě
drží nepřátelé Kristovi! licoměrným, blisknajícím rozumkováním tě chce o nejutěš-
nější, nejkrásnější a nejprospěšnější pobožnost oloupiti! Neskonanou, věčnou lásku
Pána Ježíše si rozjímají, tou láskou své chladné srdce k odměnné lásce rozhárati,
za tu kyselou nenávisť, kterou nepřátelé po Kristu Pánu plyjou a lidu víru v něho
vyrvati chtějí, dětinným srdcem nějakou náhradu činiti, to tedy jest nebezpečno!
Na jeho lásku zapomínají, k urážkám které se mu nepřetržitě stávají, ledovitou
lhostejností se dívají, od stolu Páně se vzdalovati, to jest prospěšno! — Vemte
tedy věřícímu lidu víru v Ježíše Krista, aby nebyla mu nebezpečná a obdařte ho
nevěrou, která by jej učinila osvěceným potupitelem kříže Kristova; než podívejme se
na věc samu očima svaté víry. Svatý Tomáš Akvinský, učitel sv. církve, budiž
nám vůdcem, jehož věrně následovati chceme.

Židé obětovali o svátcích velikonočních beránka, který se proto beránkem
velikonočním jmenoval. Beránka toho zajisté nectili proto, že beránkem byl, nýbrž
že předobrazoval beránka Božího, zaslíbeného Mesiáše, Ježíše Krista. Upamatování
jsouce takto na beránka Božího neodvrátili proto pozornost svou od obětovaného sku-
tečného beránka; neboť právě tento skutečný, Krista předobrazující beránek, úctu a
touhu po předobrazovaném beránku Božím po Kristu Pánu, který snímá hříchy světa
vzbuzoval. To platí právě také o úctě nejsv. Srdce Pána Ježíše. Ctí-li se toto tě-

lesně vyobrazené Srdce, ctíme jeho srdce lidské, úctou tou ale směřujeme přímo k tomu, co se vyobrazuje, k neskončené a klanění nejhodnější lásce jeho, kterou co Bůhčlověk k nám v Srdci svém choval. Jeho božská láska, jakož i všeliká plnost božství přebývala v jeho člověčenství i tělesně, přebývala tedy i v Srdci jeho lidském, co sídle tělesného života. A poněvadž božství druhé božské osoby s člověčenstvím na věky nerozlučitelně jest sloučeno, následuje že pod nejsvětějším Srdcem Ježíšovým se nemůže nic jiného myslet, leč srdce s jeho osobou lidskou nerozlučně spojené; — s jeho člověčenstvím jest však nerozlučně sjednocené na věky též božství, a právě proto musí totéž božství i s jeho Srdcem býti sjednoceno. Nyní jsme vírou svatou zavázáni celému Pánu Ježíši, co Bohučlověku, se klaněti. My ovšem tím nechceme myslet, že bychom se klaněli jediné člověčenství Pána Ježíše, nebo pouhému člověku klaněti se nemůžeme a nesmíme. Avšak Pán Ježíš nebyl ani jedinkým okamžením pouhým člověkem. Od prvního okamžení klanění nejhodnějšího vtělení zůstává božství s člověčenstvím na věky nerozlučně sloučeno. Právě tímto úzkým sjednocením bere jeho člověčenství podíl na úctě jeho božství, tak že vtělením Slova Božího jeho člověčenství takřka zbožněno se stalo. To jest nad míru jednoduché. Ctímeli člověka pro některou krásnou vlastnost, ctíme zajisté celého člověka, tedy všecko co k jeho bytosti přináleží. Nápodobně, když se klaníme Pánu Ježíši, klaníme se jeho celé osobě tedy i jeho člověčenství, avšak tomuto jediné pro jeho nerozlučené sjednocení s božstvím. Klanímeli se však pro to nerozdílné sjednocení s božstvím také spolu zároveň jeho člověčenství, následuje, že se ta úcta klanění, čili poklony též jeho nejsvětějšímu Srdci musí vzdávati. Nebo všechny přednosti jeho člověčenství přináležejí též i srdci jeho, co části člověčenství. Bez srdce nebyl by již pravým člověkem, a srdce o sobě též není člověkem: souvisí takto všecko nerozlučně dohromady. Klaněti se tedy části jest tolik jako klaněti celé osobě Kristově. Když věřící z pokory papeži nohu líbají, jistě chtějí celého papeže, co náměstka Kristova, a nikoli jen jeho nohu líbat. Líbá-li dítě rodičům ruku, chce uctiti celého otce, celou matku, tedy celou osobu, a nikoli jen ruku. Taktéž mluvili se o klanění, o úctě nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše, tedy úctě jeho člověčenství, vyrozumívá se vždy celá osoba Ježíšova, tedy jeho celé člověčenství s božstvím sloučené. Není to tedy rozdrobení Pána Ježíše, mluví-li se o jeho nejsvětějších ranách, o jeho božské krvi, o jeho trním osvěcené hlavě. Není, nemůže to býti nebezpečno, říci o Pánu Ježíši, že má božské ruce, božské nohy, božskou hlavu; nebo všecko to jest s jeho člověčenstvím i božstvím nerozdílně sjednoceno, a bere právě pro toto sjednocení na úctě, která jeho božství připatří, podíl. Nebezpečno ale, a načisto kacířské jest chtít to popírati, jelikož by to bylo bludem nestorianským, osobu Kristovu dělícím. (Conf. *Sämmtliche Werke des Cardinals Alois Lambruschini*).

Právě proto papež Pius VI. jak svrchu povědíno nejen usnešení sněmiska Pistojského, a tím i všechny námítky jansenistické — proti úctě nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše zavrhl a odsoudil, nýbrž úctu tu slovně potvrdil, a bratrství k uctění téhož nejsvětějšího Srdce s hojnými sv. odpustky obdařil. Nástupcové jeho Pius VII. Leo XII. Řehoř XVI. bratrství toto velikými milostmi a výsadami jakož i odpustky svými sbohatili. Následkem toho se počet těchto bratrstev velice rozmohl. Když pisatel těchto řádků 9. prosince 1850 od arcibratrství v Římě diplom pro svůj farní chrám Páně obdržel, bylo již 5446 bratrstev zařízeno. Jak pak teprv od toho času se počet musel rozmnožiti! Nynější sv. Otec, slavně církev Boží řídící Pius IX. dne 23. srpna 1856 nařídil, aby se v celé církvi katolické každoročně v celém světě

slavnost nejsvětějšího Srdce Ježíšova se mší svatou a církevními hodinkami konala, „s tou žádostí, jak zejména sv. Otec dí, aby věřícím novou pohnutku podal, raněné Srdce toho, jenž nás miloval a krví svou od hříchů nás omil, láskou vzájemnou objímali“. —

Ach ano! milujmež nejsvětější Srdce Ježíšovo, toto středisko milosti plné celého působení božské osoby jeho, které nic jiného nezná nežli lásku, jiného nedýchá nežli lásku. Právě úcta ta jest nejzpůsobilejším prostředkem k probuzení naší lhostejnosti, nejlepší naukou k přisvojení si Ducha Kristova. V tomto nejsvětějším Srdci nalazáme nevyvážitelnou pokladnici všech milostí, které nám napomáhají, aby srdce naše podle něho se přetvořila! —

Apoštolát modlitby roku po N. P. 1868.

Apoštol modlitby má své úmysly spojit s úmysly Srdce Ježíšova, jeho svaté touhy vzít si za své vlastní. Srdce Ježíšovo nepečuje zajisté o nic tak starostlivě, jak o církev sv., aby se po celém světě rozšířila a zvelebila a její neviditelná hlava, její Vykupitel, a Bůh Otec i s Duchem svatým skrze ni více a více poznán a milován byl. To jest již veliké pole našich žádostí a obětí; neboť církev sv. má všude nepřátelství v hojnosti, nepřátelství od cizích, nepřátelství i od vlastních dítek nezdrárných. Pravidelně ale a pod pláštěm vlády světské jest za našich dnů pronásledována až na smrt v Číně a Japonsku (v Asii) od pohanů, v Itálii od revolucionářů, věrných to dítek tak zvaných svobodných zedníků a v říši Ruské od zaslepených, vlády chtivých rozkolníků. Co se týká pronásledování v Číně a Japonsku od pohanů, není nám to tak divno, jelikož jim světlo víry křesťanské ještě nezasvitlo; s větší bolestí musíme si připomínati pronásledování církve sv. v Itálii a mezi Slovany nám dle těla spřízněnými: tu musíme s hlavou viditelnou naší, s papežem Piem IX. spolucítiti a k nebesům volati o brzké ukončení dnů tak strastných. K povzbuzení takových smýšlení bude dostačovati, když poslyšíme, jak si stěžuje sv. Otec v Římě v listu, jež na všechny biskupy katolického světa 17. října minulého roku 1867 poslal, a který pro tentokrát jednoduše zde klademe. (Ostatně viz hlavní úmysl ledna.)

Encyklika Pia IX.

Ctihodní bratři! Pozorujte náš vnitřní stav a uzříte s lítostí nejohybnější ohavnosti, které tohoto okamžení nešťastné Itálii hrozí. Vyzýváme Boha, kterému se zalíbilo, nás do těch nejhorších časů postaviti, kde působením jistých lidí, obzvláště oněch, jenž nešťastnou Itálii vládou, ctihodné jak Božské tak církevní zákony nohama se šlapají. Odtud pocházejí všechna bezpráví, odtud všechno zlé, na co všechno s největší žalostí hleděti musíme, odtud onen nesčíslný počet lidí, kteří cestou nepravosti kráčí pod praporem ďábla bojují, na kterém napsáno jest „lež“; lidé, kteří pod jmenem revolucionářů Boha zavrhuji, svaté věci zneuctívají, Božské a lidské právo nohama šlapají; lidé, kteří, jako divé šelmy loupeže hledají, krev prolévají a s pohoršením největším duše ničí, ano za svou nepravost ještě odplatu požadují, slabé a chudé šidí, počet nešťastných vdov a sirotek rozmnožují, bohaprázdné dary obsypávají, spravedlivé ale olupují a nakažení každou zlou nárůživostí se snaží, této zádost učiniti mrzkým způsobem s největší škodou lidské společnosti.

Takovými lidmi jsme nyní obklíčeni, ctihodní bratři! Tito lidé chtějí vztýčiti dábelským duchem naskrz prosáklí prapor lži v našem vznešeném městě vůči Stolice sv. Petra a ve středu katolické jednoty a pravdy. A oudové subalpinské vlády, kteří měly takové lidi potlačit, ještě jim nadržují, zbraň a potravu dávají a se nestydí, je táhnoucí proti tomuto městu hájiti. Ale všichni tito, byť by i to nejvyšší místo ve státu zaujímali, ať se třesou, neb takovým nepoctivým jednáním na ně celá řada církevních trestů a censur se shrne.

Ačkoliv nepřestaneme v pokoře Boha milosrdného prositi a vzývati, aby tyto bídné lidi k spasitelnému pokání přivedl a jim pravou cestu zákona, náboženství, bohabojnosti ukázal; předce nemůžeme zamlčeti těžká nebezpečství, která nám toho času temnoty hrozí.

Zcela pokojnou myslí očekáváme, cokoliv se stane, ačkoliv nám nevýslovitelné utrhaní a lže hrozí; neb celou svoji naději a důvěru skládáme v Boha, našeho Spasitele, který naše síla a pomoc jest ve všem našem trápení, který nedopustí, aby ti, kteří v něj doufají, přišli k úrazu, který zbraň hříchu rozlomí a úmysly nespravedlivých v nivec uvede.

Zatím ale nemohu opomenouti ctihodní bratři! Vás a všechny věřící, Vaší ochraně svěřené upozorniti na náš smutný stav a brozné nebezpečství, do kterého nás z většího dílu subalpinská (piemontská) vláda přivedla. Ačkoliv bránění oddaností a chrabrostí našeho věrného vojska, které skutky svými hrdinskou udatnost ukázalo, předce jest jisto, že dlouho velké přesile nespravedlných protivníků neodolá.

Ačkoliv se těšíme nad dětinnou oddaností těch poddaných, kteří nám ještě od nespravedlivých usurpatorů ponechání byli, předce želíme velice, že tito jsou vydáni tomu největšímu nebezpečství, od zhejřilých tlup oněch bohaprázdných lidí oloupena a mučena býti.

Ale ještě nad něčím jest nám želeť. Z naší dne 29. října minulého roku držané allokuce, jakož i z časopisů víte, jak jest katolická církev v císařství Ruském a království Polském utiskována. Katoličtí pastýřové, kněží, jakož i věrní katoličtí laikové posílají se do vyhnanství, zavírají se do vězení, olupují se svého jmění, nejhoršími tresty se trestají a utiskují, církevní zákony se nohama šlapají. Ale ne dosti na tom, ruská vláda má v úmyslu, církevní kázeň zhubiti, svázky jednoty a spojení věřících s námi a se svatou stolicí zničiti a všechno učiniti, aby katolické náboženství docela v těchto zemích vyhlazeno bylo, věřící od katolické církve oddělení a do nešťastného rozkolnictví vtáhnuti byli. S nevýslovitelnou žalostí Vám oznamuji, že od času naší allokuce již od vlády dva dekréty ohlášeny byly.

Dekrétem z 22. května byla diecése Podlachie v království Polském s kapitolí, generalní konsistoří a diecesálním semenišťem vyzdvižena, biskup od svého stádece oddělen a nucen, ze své diecése se vzdáliti. Dekrét tento byl podobný onomu z 3. června, o kterém se ani nezmiňujeme, poučevadž jeho obsahu neznáme. Tímto chtěla vláda z vlastní moci diecési Kameník vyzdvihnouti, kapitolu, konsistoř a semenišťe rozpustiti a pastýře diecése této násilím od svých věřících odtrhnouti.

Poněvadž ale nám cesta, s těmito věřícími obcovati, zamezena jest, nechceme-li je do vězení, vyhnanství a do jiných trestů uvrhnouti, tož jsme se viděli nucenými, spis, kterým jsme se o provozování pravomoci v oněch velikých diecésích a o duševné potřeby věřících starali, v našem vládním listě oznámiti, aby se to časopisy tam oznámilo. —

Každý nahlíží, v jakém smyslu a k jakému účelu tyto dekréty od

Ruské vlády byly vydány, když po odstranění mnohých biskupů vyzdvižení diecézí následuje.

Největší ale žalost, ctihodní bratří, nám působí jiný dekret od Ruské vlády dne 22. května vydaný, který v Petrohradě tak zvané církevní římsko-katolické kollegium (sbor) ustanovuje, v kterém arcibiskup Mohilevský má býti předsedou. Všechna petice i vztahující se na víru a na svědomí a která od biskupů, kněžstva a věřícího lidu k nám a svaté stolice posílána bývala, mají prvé tomuto sboru či shromáždění dodána býti, které je zkouseti a rozhodovati má, nepřekročí-li moc biskupů, a jen v tom pádu mohou býti nám poslána. Přijdeli tam naše rozhodnutí, jest předseda tohoto shromáždění povinen je k rozhodnutí ministru vnitra předložiti, který teprv uváží, neobsahuje-li něco proti zemským zákonům aneb právu mocnářovu, když tomu tak jest, pak se teprv naše rozhodnutí podle jeho libovůle provede.

Uvažujte, ctihodní bratří, jak velice zatracení a zavržení hodný jest tento dekret, vydaný od světské rozkolnické vlády; neb ruší i božskou ústrojnost katolické církve, bourá církevní kázeň, uráží naši papežskou a svaté stolice jako i biskupů moc a vážnost, překáží svobodě nejvyššího pastýře věřících, a žene duše do politování hodného rozkolnictví, ano uráží a zavrhuje přirozené právo ohledem víry a svědomí.

Mimo toho jest Varšavská akademie vyzdvižena a ruthenským biskupstvím Chelemskému a Betienskému hrozí nebezpečnost. Bohužel, že se našel kněz Waj-sicki, který bez víry, nic nedbaje církevních trestů a censur a neboje se ani Božího soudů, se neštítíl, vládu této diecése a jemu od vlády udělený rozkaz na se vzíti a který již více nařízení vydal, která jsou proti kázni církevní a nešťastnému rozkolnictví nadržují.

Uprostřed všech těchto pohrom a svízeli, které zastihly církev i nás, že není žádného, jenžby mimo Boha Pána našeho, za nás bojoval, vybízíme Vás, velební bratří, co nejvroucněji, abyste v obzvláštní Vaší lásce a péči o prospěch věci katolické a taktéž v hluboké k nám oddanosti spojili nejvřelejší prosby své s našimi a zároveň s veškerým duchovenstvem Vaším a věřícím lidem Boha bez ustání prosili a vzývali, aby rozpomenuv se na své milosrdenství odvrátil od nás hněv svůj a vysvobodil nás a svou sv. církev z těchto nesmírných nebezpečností, a aby synům této sv. církve, jež ve všech téměř zemích, především však v Itálii, v císařství Ruském a v králoství Polském tolikým nebezpečím vystaveni a tolikými pohromami stísněni jsou, aby jim svou všemohoucí pomocí přispěl, je zachoval a posilňoval ve vyznání jejich katolické víry a spasitelného jejich učení, aby zkazil nešlechtné záměry nepřátel církve a rozptílil, tyto pak samy z propasti nepravosti vytrhl a na stezku svých příkázání uvedl.

Pročž chceme, aby ve Vaších diecésích během šesti měsíců a pro vzdálenější země během jednoho roku od dnešního dne počítajíc veřejné modlitby po tři dni dle Vašeho určení se oznámily a konaly. Aby však věřící s větší horlivostí na veřejných těchto modlitbách se účastnili a vroucněji Boha vzývali, udělujeme plnomocné odpustky všem a jednomu každému obého pohlaví, jenž by vyzpovídavše se a velebnou Svátost přijavše ve dni svrchu řečené modlitbám veřejným nábožně přítomni byli a za nynější potřeby církve sv. na náš úmysl Boha prosili. Těm pak věřícím, kteří aspoň se škroušeným srdcem v jeden z dotčených dnů předepsané dobré skutky vykonají, povolujeme odpustky sedm let a sedm quadragen

(sedmkrát čtyřicet dnů) z pokání, jim povinného aneb kterému by se jinak dle obvyklého způsobu v církvi sv. podrobiti měli. Všechny tyto odpustky a hříchů i pokut prominutí a ulehčení, aby i duším věřících v očistci, jež s Bohem spojeny z tohoto světa vykročily, na způsob přímluvy přivlastněny býti mohly, v Pánu povolujeme, aniž by tomu cokoli odporného vaditi smělo.

Konečně nečiní nám nic větší radosti, jako že této příležitosti vroucně použiti můžeme, Vám opět osvědčiti a stvrditi naši svrchovanou blahovůli, jakouž Vás v Pánu objímáme. Co nejjistější toho rukojmí přijmětež apoštolské požehnání, které Vám z celého srdce udělujeme, Vám velební bratří, všem kněžím a ostatním věřícím, jednoho každého z Vás péčí odevzdaným.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 17. října l. P. 1867 v 22. roce našeho papežování.

Pius Pp. IX.

Těmito slovy nástupce sv. Petra naznačili jsme dostatečně, jak máme souditi o nynějších poměrech církve sv. a co má naše srdce cítiti, totiž žalost nad tolikými urážkami choti Kristové, jež jest církev sv., útrpnost nad dušemi, které se v nebezpečnosti nacházejí svého nejdražšího pokladu, sv. víry. Tato slova našeho společného duchovního otce mají nás poučiti, jak vroucné účastenství máme míti na všech osudech církve sv. a sice netoliko slovem, nýbrž seč jsme i skutkem. Církev katolická není ale toliko v Itálii a v Rusku pronásledována, nemusíme daleko jíti, zůstaňme jen doma ve své vlasti, otevřme svých očí a uvidíme něco podobného. Nebo což jest to přecháště pokřikování se strany docela neoprávněné — anto nekřesťanské — po opravě či zrušení smlouvy, kterou viditelná hlava církve sv., papež Pius IX. a mocnář říše rakouské František Josef I. vespolek uzavřeli k hájení práv svatosvatých církve katolické, což jest toto zrušení záštiti pokojného vyznání víry sv., rušení stavu manželského co svátosti (manželstvím civilním), odstranění vychování křesťanského (odtržením školy od církve) a oloupení církve o statky nabyté způsobem nejspravedlivějším, což jest to jiného, nežli pronásledování církve katolické v jejích základech, jak to veleřstojní biskupové ve svých pastýřských listech zřejmě vyslovili? A hle, popuzování k činům řečeným můžeme takřka denně v některých novinách, zvláště Vídeňských, čísti, které se v našich vlastech bohužel tak četně odbírají a drazé platí.

Proto jakkoli musíme souciti míti s bratry našimi katolíky v Itálii a v Rusku (s těmito ještě více, anto krví jsou nám bližší) a za ně v nedostatku jiné pomoci aspoň modliti se musíme (což konečně pomoc jest nejvýdatnější); nesmíme přehlednouti nebezpečnosti, jaké v domě vlastním sv. víře a celé společnosti hrozí. Budeme-li zájmy církve sv. podporovati zde, pomůžeme jim prostředně i v jiných zemích; uzdraví-li se jeden oud, budou i ostatní radostné toho účinky zakoušeti. Nesmíme však zapomenouti především na nepřátele sv. víry, které jeden každý v sobě nosíme vášně a náruživosti. Tyto musíme, napřed sobě podmaniti, tím musíme takřka zdravé krvi do oudů církve sv. vlíti a pak odstraníme snadno i zevnější nepřátele, kteří hrozí církvi svaté. Toť úlohou našeho apoštolování modlitbou nejen v měsíci lednu, nýbrž po celý rok 1868. Za vzorec bychom si měli vyvoliti život sv. Františka Salesia, kterého jsme si za patrona pro měsíc leden, zároveň ale i pro celý rok 1868 vyvolili. Povšimnutí hoden jest zvláště oněm, kteří povolání jsou skutkem veřejným církev sv. rozšiřovati a síliti, — kněžím již v práci a nastávajícím. Neboť on se stal dle příkladu sv. apoštola Pavla všem vším a přivedl takto celé biskupství kacířské zpět do lůna církve katolické.

Duchovní Budíček.

Že prý jste se už tázali, zdali ten hodinář s budíčky již snad neumřel, an ho poslední časy bylo tak málo viděti. Inu já ti to milý čtenáři věřím; když člověk na nějakého takového budíčka navykne a on najednou přestane buditi aneb se zkazí a nepravidelně budí, tu bývá v domácnosti hned nepořádek, buďto, bývals-li bedlivým, co chvíli po půlnoci se probouzíš, zdali již jest čas ke vstávání, aneb — hezky zaspíš a pak sám se nad sebou mrzíš a — nad budíčkem. Nyní ale již se upokoj; ten hodinář musel své budíčky jinde roznášeti, avšak nezapomněl na tebe, jak vidíš. To by bylo, na staré dobré známé zapomenouti!

K novému roku dostals bezpochyby již některé blahopřání či jak tomu říkají gratulace (aspoň od donášeče psaní, od komínářů, a těm podobných), zajisté ale ti poslal kdosi (kněhkupec, krejčí, švadlena, švec — a kdož by všechny jmenoval!) nějaké psaničko, ve kterém ale na místo titule stojí: účet za to a to ... Jestli tě nic takového ještě nepřekvapilo, nevejskej ještě, můžeš takové gratulace hned obdržeti. Ovšem ty o ně, není-liž pravda, hlavně nestojíš, anto tvé kapsy nemile se dotýká. Což ale na plat, můj milý; na tomto světě jinak to nejde. Od buď ty gratulanty a dej jim čeho žádají, můžeš-li aspoň trochu, abys měl od nich pokoje a abychom spolu mohli si porozprávěti. Neostýchej se mně, nebudu na tobě žádati peníze, nejsem tak lakotný a tuším, nejsi mi ani ničeho dlužen; ty se na mne ale předce jaksi škaredíš, jakobys očekával ode mne něco nemilého slyšeti. Vím již, co tě tlačí; ty očekáváš, že se nicméně vytasím s nějakým účtem a v tom koncem nemáš nepravdu. Nepředložím ti ale, cos m n ě dlužen, nýbrž cos s a m ě m u B o h u. Ten, milý brachu, je věritel neústupný a já, co dobrý tvůj přítel, radím tobě, abys se s ním co nejspíše vyrovnal, sice nebudeš míti od něho žádného pokoje a — ani ode mne, tak že bychom se snad i rozkmotřili. Avšak, abys nezámádomyslněl snad, musím ti říci, že Pán Bůh, ačkoli všechno chce míti zaplacené, předce shovívá, když člověk dlužník, seč jest, splácí, jen ale tenkrát! to si pamatuj; spláceti ale musí. Víš ty co, já ti budu pomáhati spláceti a sice tím způsobem, že ti důvěrně — ale jenom tobě — sdělím, odkud máš záplatu si sjednati a upamatuji tě také každý měsíc, abys nezapoměl a dluhu pomalu trochu ubývalo; ty ale musíš mne za to poslouchati. Uvidíš, že, poslechněš-li mne, za krátký čas hezký kus dluhu svého umoříš. No, umluvíme se? — Tož sem ruku, pac! — Já budu přicházeti každý měsíc, aneb když by jinak nebylo, pošlu ti někoho spolehlivého. Tedy s pomocí Boží začneme hned dnes s plněním své smlouvy.

Abys ale nemyslel, že tvé dluhy u Pána Boha jsou jen tak leda bylo, musím ti říci, co o tobě všechno vím. — No, no! — již ti to nechutná a tu „Školu“ chceš odložit? — Pojd sedneme si ke kamnům, venku je tak zima, porozprávíme a postěžujeme si trochu; obveselí nás to. Koukni se, koukni, jak pusto a nepřijemno jest v celém kraji. Čeho jsme se obávali, my chudobní, přes noc jest to zde. Ta nemilosrdná, hrubianská macocha, ta nepřítelkyně všeho života, **zima** již nám přišla! — Již asi čtrnáct dní napřed vyslala ta nepřívznivá a závistivá své děvky, které měly celý kraj jí připravit, aby mohla pak svou vševládu bez překážky provozovati. Divoká vichřice totiž fičela dnem i nocí a strhala všechny listy stromkům a zběsilou jakousi zpívala píseň v lesích, vývozech a v komíně, jakoby to byla pohřební celé té kráse polní. Našla-li ještě nějaké samotné kvítko, které se kdesi opozdilo, tu dechla na něj ledovatě, tak že chudasa až v kořínku

zazáblo, jeho květ zblednul a ono sklonilo hlavičku svou umírajíc ke studené zemi. — Po vichřici přihnulo se celé hejno škaredých mlh a mračen, které milému slunku zabraňovaly, krásné paprsky své na zem sesýlati a všechno obživovati a těšiti. I ten potůček, který tak vesele si po kaménkách poskakoval, jako zdravé dítě po květnaté louce, i ten umkl, zazáblo jej v nohy, až konečně jako bledá mrtvola zamrzl. — Tu teprv, když vše, co život jevílo, odumřelo, přišla to macecha zima sama, jak víš, toť před několika dny. Zastřela nás divokou chumelící a nyní sedí již jako oprávněná hospodyně v domě a přikrývá všechno bílým plátnem hrobovým místo okrasy letní a stiskuje mrazivýma svýma rukama všechno ku zmrzlé zemi, tak že i ty silné jedle a smrky pod jejich tíží praskají. Ptáčka nevidět žádného; všechno se poschovalo, jenom ještě havrani pokřikují a bědují: „mráz, mráz“, že jim jejich potravu vzal. Ano i z nás lidí provádí si tato drzá zima posměch a dělá to s námi jako ďábel, maluje nám na okna falešné, svůdné květiny z ledu, jako by nás chtěla ven přilákati a na ledových svých prsou ztuhnouti nechati, aneb jakoby nám nechtěla dovoliti, nakouknouti, jak na polích našich řádí, aby takto bez překážky své zběsilé dílo prováděti mohla.

Při tom všem ale, nesmí si naříkati naše země, že se jí děje nesprávně; vždyť ona jest sama vinna tak hrozné podivnané. A víš také proč? Vidíš, můj milý, v přírodě jest to právě tak jako v domácnosti. Když manžel neb manželka, na manželku neb manžela se škaredí, jenom tak se strany se dívá a konečně i zádama se obrací, v šikmé jakési postavení k sobě přichází, tu bývá hned svár, hádka a bouře. Nadávky jakoby pršely a mnohé nářadí domácí musí za to nevinně trpěti, nejvíce ale děti, když nějaké jsou. Odtud právě, říkají študovaní, přichází celá ta bída se zimou, že bláznivá máma země každý rok jednou své babské vrtochy má a se od slunce odvrátí, s ním v šikmé postavení přichází, takže jeho paprsky nepadají více tak přímo na nás, jako v letě, odtud přichází, že se stává pořád zimněji a zimněji, až konečně mráz a led všechno opanuje a všechny krásné dítky jara a leta usmrcuje.

Hu! jak je mně zima; abychom ale tu rozmluvu naši o zimě ukončili, a na své účty ve velké knize Boží nezapomněli, musím ti již to říci, že jak to vypadá v přírodě, tak to též jest i v mnohé duši lidské a když právě ne zcela, zajiště částečně i ve — tvé. Jak tak? tážeš se. Inu, dej pozor. Pomysli se několik let nazad, až do let svého dětinství. Jak vypadala tenkrát tvá duše, tvé srdéčko? — Nejsem vševědoucí, ale mnoho pravdy ti povídám, když ti obraz tvého dětinství asi takto představím. Bylť to tehda ve tvém srdci nebeský ráj, jako zlato skvělo se prostou vírou a blahá naděje krásnila je, jako zelený koberec luka. Veskrz protékal potůček dětinné bázně Boží a při tomto potůčku růstly všechna kvítka krásných ctností, zde něžná fialinka prostoty, tam tiše zející resedka tichosti a něco dále růže lásky k Otci a Matce v nebesích a na zemi. Mezi květinami stály v krásném květu semotam ještě sice utlé, ale nadějně štěpy milosrdenství, štědroty, poslušnosti atd. a opodál vyčnívá lilie nevinnosti. Ve větvích těchto stromků a v korunách květek houpali se nebeští ptáčekové, zbožné, svaté myšlenky. A hle tam v prostřed zahrádky, ve středu toho ráje vystupují jako vodové paprsky vodometu povzdechy dětské modlitby až ke trůnu Nejvyššího, kde se celé kůry andělů z nich radují, a k dovršení krásy tvého srdce z onoho času lze pozorovati v tomto ráji mnoho přelíbezných andílků, kteří květiny a stromky ošetřují a polévají ze zlatých konviček. Na hoře, tam nad oblaky jest nebeský Otec a Matka Páně a dívají se

se zalíbením na tu utěšenou zahrádku. O, vidět jim to na přívětivých tvářích a dle žehnající ruky musíme tak souditi, že nevýslovnou rozkoš pocítují dívající se do tvého dětského srdce. — Řci mně, nebylo-li to tak v oněch dnech. Jakkoli to vypadá ale nyní ve tvém již sestárlém srdci? — Huu! mně je ještě zíměji. Co vidíš nyní ve svém srdci? Jako spáleniště vypadá a jako ouvoz, kde povodeň všechnu hlínu vyhlodala a jenom kamení a písek zanechala, ne však jako utěšená zahrádka. A tam na hoře, odkud dřív Bůh Otec a Matička Boží milostně se dívali, jsou černá, strašná mračna. Co pak se to stalo, můj milý? Kdo pak to všechno tak zpustošil a zahrádku zohavil, kterou Bůh sám skrze své anděle vzdělal a ošetřoval? — O ty to víš dobře a jak to na smutné tvé tváři pozoruji, byls ty to sám, není-liž pravda? Tebe samého obchází hrůza při takovém pohledu a stýská se ti jaksi po ztraceném ráji dětském. O čarokrásná leta mladosti! o slastné dni nevinnosti! — Hle, již ti nemusím říkati více o tvých dluzích, ty si o nich sám dost přesvědčen. Pro tentokráte jsem více ani nechtěl. Čítej pilně v arších naší „Školy,“ až se zase uhlídáme. Světlo již dohořuje, ty i já rádi bychom již spali, s Pánem Bohem! —

Svatý František Salesius.

Patron apoštolů modlitby.

Tento světec měl ve svém pozemském životě to obzvláštní, že při vši své veliké svatosti nic nápadného, nic od obyčejného života rozdílného neukazoval. Nicméně cítil každý, kdo s ním obcoval, jeho křesťanskou dokonalost a mimo vůle byl táhnut k následování jí. Což ale jeho láskyplná napomínání! Vše, k čemu napomínal, konal František dříve sám, vše, co mluvil, bylo ze zkušenosti vzato a ukazovalo hojnost jeho šlechetného, moudrého, milého a spokojeného srdce. Každý životopis jest toliko nástin opravdového života; tím více jest ale takovým pouhým stínem tento náš popis. Neboť na málo toliko stranách máme říci, co šlechetného a krásného činil a myslel tak velký svatý, jako jest František Saleský! Proto jest toto, co chceme psáti, pouze upomínkou na sv. Františka, ze které třeba souditi na život jeho celý, velmi půvabný a následování hodný. Avšak i toto nebudeš, milý čtenáři, bez užitku pro sebe čísti.

1. Zbožná matka — svaté dítě.

Říká se, že jablko daleko od stromu neodpadne, že jací rodičové, takové i děti. Ačť jsou v tomto též mnohé výminky, avšak jsou to jenom výminky. Zvláště na rodičích sv. Františka můžeme poznati, jak mnoho působí na dítě šlechetný, křesťanský žijící otec, přede vším ale zbožná, rozumná matka, která v dítěti svém milém vidí tvor vykoupený předrahou krví Ježíše Krista, které má odchovati pro věčnost. Náš světec narodil se 21. srpna roku 1567 na zámku Sales v Savoysku. Jeho otec byl František, hrabě Saleský, jeho matka byla Františka Sionaská, oba rovně šlechtění rodem, více ale ještě ctností a nelíbenou zbožností, za kterou se před světem nestyděli. Hrabě Saleský, jak se otec sv. Františka vůbec jmenoval, vynikal zejména svou spravedlností, svou zevrubností ve věcech náboženství, s kterou všecky hny povinnosti sv. víry plnil, a přímým, šlechetným svým smý-

šlením, kterým nade všechnu zkaženost tehdejšího věku se povznášel. Jeho choť pojila s těmito vlastnostmi ještě něžnou zbožnost, přísnou čistotu a podivuhodnou lásku k životu tichému, soukromému. Především ale zářila v rodině hraběcí Saleské, jako spásonosná hvězda, štědrost a láska k chudině. Myslíš, milý čtenáři, že tenkrát nemohli lidé ani jinak žít, nežli mravně a zbožně, že v těch časích svět nebyl ještě tak zkažený, jako nyní? O, můj milý, nevím která zkaženost mravní byla větší, nynější čili v 2. polovici 16. století. Nynější věk to ve zkaženosti sice již daleko přivedl a ve mnohých nešlechetnostech naše předky převýšil, ale v 16. století, kdy rodičové sv. Františka žili, byla zkaženost mezi vznešenými a bohatými, jak to dějepis dosvědčuje, hrozná. Proto musíme ctnosti rodičů Františkových tím více obdivovati, čím více měli špatné příklady před sebou. K tomu třeba ještě připomenouti, že v kraji Savojském právě Kalvin své učení rozšiřoval, kterým nejvíce bohatým lichotil a pohodlný život sliboval. Tím větší pochvaly zasluhuje život rozhodně katolický rodiny hraběcí Saleské.

Od takových rodičů měl František to štěstí, zrozena býti. Jaké jeho vychování hned od počátku bylo, jest snadno uhadnouti. Nesmíme se ale domnívati, že vychování dítek počítí má teprv, když hoch neb děvče do školy se posílá, aneb snad až, jak se říká, rozumnější jest v roku 13. a 14.; o to bývá již pozdě! První a nejhlavnější vychovatelkyní jest matka. Jak tento svatý úřad matka sv. Františka konala, ukážeme, podotknouce aspoň něco z jejího života, ke vzdělání našich křesťanských matek. Přihodilo se, že hraběnka Saleská, nedlouho před narozením Františkovým, přivítati měla vévodkyni Nemoursskou, která v četném průvodu do města Annecy přišla. Na prosby vévodkyně a dvou kardinálů, jež ji doprovázeli, nechal vévoda Savojský roucho sv. Moniky s krvavým obličejem trpícího Spasitele ze Chambery přenést do Annecy. Při pozření na krvavou tuto památku lásky Božského Vykupitele cítila se hraběnka Saleská podivnou něžností a pobožností tak přemožena, že jako druhdy Anna, matka proroka Samuele, zde před Hospodinem celé své srdce vylila. Tu obětovala Mu nejvřelejší dítě, jež pod srdcem ještě nosila a prosila Ho, aby mu byl sám otcem, aby jej zachránil před zkažeností světa a aby ji raději zbavil té radosti a přednosti, matkou býti, než aby to dítě někdy ztratilo milost, kterou na křtu sv. obdržel, a časem nepřítelem jeho se stalo. Tato prosba nebyla oslyšena. Hraběnka vrátila se domů plna svaté důvěry, že Bůh její obět přijal, kterou jemu své dítě věnovala. Od té chvíle považovala je co zástavu Božskou, která ji toliko svěřena jest a ze které bude museti počít klásti.

Dítě přišedše na svět obdrželo dle svých rodičů jméno František. Hned v prvních letech jevil velikou přívětivost a poslušnost ke svým rodičům a učitelům a byl oním svatým studem naplněný, který nevyhnutelně potřebný jest, aby duše před prvními návaly hříchu se ochránila. Že tak krásné vlohy již co dítě ukazoval, kdož by se divil? Vždyť byli rodičové vesměs ctnostní. Ty dobré vlastnosti jeho hleděla ale matka co nejbedlivěji pěstovati a ušlechtili. Celou péči svou věnovala vychování jeho, nevynechala žádné příležitosti, kde by jej včasné ke stálé ctnosti nebyla vedla. Do chrámu Páně brávala jej sama, vštěpovala jemu hlubokou úctu k místu posvátnému, k modlitbě, ke křesťanskému ponaučení a všem pobožnostem, které se zde konají. On musel ji doprovázeti, když navštěvovala chudé a nemocné a musel záhy sám službičky jim prokazovati, ku kterým byl schopen a jim almužnu podávati. Často mu přečítala ze svatých a zbožných knih a připojovala k tomu poučení, které jeho mladičkému rozumu přiměřená byla a vedla jej takto

poznenáhla ale jistě k pobožnosti a lásce křesťanské. Ona jej napomínala k tomu slovy a táhla svým vlastním příkladem.

Matčina péče na tomto svatém dítěku nebyla marně vynakládána; František účastnil se na oběti mši sv. a na modlitbách s vnitřní pozorností, která jeho věk daleko přesahovala. Největší a takřka jedinou zábavou a dětinou jeho hrou bývalo, oltářičky stavěti a krášleti a obřady posvátné nápodobňovati. V celém jeho chování zářila jako nějaké světlo nadpřirozené veliká mravopoctnost a milá upřímnost. Udělal-li nějakou chybu, jak to u dítek často se stane, chtěl raději kterýkoli trest vytrpěti, nežli nějakou lží jemu se vyhnouti. Láska k bližnímu zarazila v jeho srdci hned tenkrát pevně kořeny. Na tom on nepřestával, malé posílky, které mu matka pro chudé nařídila, vykonati, on prosíval sám své příbuzné a rozdával pak chudým, co mu od štědrých jeho strýčků a tětíček bylo uděleno. A neměl-li již ničeho k rozdání, utrhoval sobě od úst, aby jenom mohl jiné podělit.

Neméně potěšné a překvapující pokroky dělal František ve světských vědách. Starostlivá matka bála se sice velice, své drahé dítě mezi ostatní děti do škol pustiti, aby snad, jak se často stává, zlými řečmi a zlým chováním jiných se nenakazilo, nebo ona cenila pravou zbožnost a šlechtnost srdce nade všechno jiné umění a raději byla by jej viděla třeba neučeným ale šlechtným, nežli beze ctnosti mudrcem. Otec ale smýšlel poněkud více po lidsku a soudil, že vzájemným závodictvím dítě v učení více prospívati může. František byl tedy poslán do společné školy do města *Rocheville* (čti Rošvil), a brzo na to do *Annecy*, které od zámku *Sales* jen asi 3 hodiny vzdáleno jest. Jaké pokroky zde dělal, srozumíme lehce z toho, že svou pilností, spojenou s ustavičným cvičením-se v pobožnosti, jak tomu od své matky byl přivykl, tak daleko dospěl, že jeho otec za nejlepší uznal, jej odtud vzíti a na vysoké školy do Paříže poslati, anto v *Annecy* více pro něho k učení nebylo. Patrně jest z toho, že zbožnost vědám daleko není na odpor, ano že je co nejvíce podporuje. —

Vedlo by to daleko, kdybychom chtěli smýšlení a jednání rodičů sv. Františka porovnat se životem a náhledy mnohých rodičů, kteří nejsou právě tak vznesení a bohatí, ale tím více za náboženství se stydí a děti zanedbávají aneb toliko pro svět je vychovávají. Ještě dále by nás to ale vedlo, kdybychom připomenouce si zbožný život Františkův, který prospívání ve vědách, jak jsme viděli, na odpor nebyl, ale jeho bystrému duchu jen více nápomocen byl, kdybychom chtěli něco říci o těch lidech, kteří chtějí vychování křesťanské ze škol vypuditi tak zvaným oddělením školy od církve. Ponecháme to všechno prozatím rozjímání čtenářovu. Poslyšme raději, jak použila matka Františkova toho času, nežli byl do Paříže poslán.

Vědělať ona dobře, že ve velkém tom městě přemnoho nebezpečství brozí ctnosti jejího synáčka. Kolik z domu otcovského hodných mladíků zkazilo se tam v cizině na těle i na duši a zmařeny byly práce a starosti rodičů! Proto použila ona bedlivě toho času, co František v otcovském domě se zdržoval, nežli všechno k cestě potřebné se připravilo a průvodčí co pěstoun pro mladého hraběte se vyhledal. Ona ho chtěla napřed ve ctnostech upevniti, aby tak lehce nepodlehł pokušením zkaženého světa. Často mu opakovala slova, která královská matka svatému Ludvigu, svému synu říkala: „Bůh jest mým svědkem, jak velice tě, synu můj, miluji; avšak raději viděla bych tě mrtvého před svými očima, než abych se kdy dověděti měla, žeš spáchal smrtelný hřích.“ — Obzvláště snažila se jemu vštípit důvěrnou lásku k Bohu, a navykla jej Boha co pravého otce považovati a všechny

lidi co své bratry. Potkala-li chudého, říkávala Františkovi, že ten, jak jej tu vidí, že jest jeho bratrem, a právě takové právo má, Boha svým otcem nazývati jako on. Štěstí a statky pozemské učinily sice mezi nimi jakýsi rozdíl, příroda ale a milost Boží neví o tom ničeho. Jim jsou všickni lidé stejní. Toho musí býti vždy pamětliv a varovati se, s chudými lidmi, kteří níže postaveni jsou, opovrženě a tvrdě nakládati. Takovými a podobnými rozmluvami hleděla zbožná matka mladé srdce svého syna něžnou láskou k Bohu a účinnou k bližnímu naplniti. Otec je v tomto svatém jejím dílu podporoval, arcíť ve svém způsobu, an chtěl ze svého syna muže učiniti, ode všech váženého a všem příjemného. Tím se stalo, že oba rodičové svých radostí na Františkovi zažili; neboť bylť v pravdě zbožným a Bohu milým a zároveň ve svém chování všem dobrým lidem příjemným. Prospívalť věkem a moudrostí a milostí u Boha i lidí. —

2. Božský mistr oceluje.

Víš milý čtenáři, jak se dělá ocel? Vezme se to nejlepší železo, rozežřeje se patričně a pak se náhle ve studené vodě ochladí — zakalí. Takové socelené železo vypracuje se pak na nejdůležitější nástroje a pro jejich vzácnost okrašlují se rozličně. Slýchals, jak hledána jest ocel (čili meč z ní) Damascenská; vojín se spoléhá na ni, že jej z rukou nepřátel vytrhne a v poslední hodince svého pozemského žití odporučuje jej svým nejdražším přátelům co převzácné dědictví. Církev sv. zde na zemi jmenuje se církví bojující, protože v ustavičném boji musí státi proti svému vlastnímu vzdorovitému tělu, proti světu a konečně i proti ďáblu. Sv. František podobá se mi ale v církvi sv. býti převýborným mečem, jímž Duch sv. vládí a nesčíslné množství nepřátel potřel ano z nich učinil přátele. Božský mistr jej sám ukoval; dříve ale železo, již dobré, socelil — Františkovy dobré vlohy, zbožné zvyky a ctnosti zdokonalil tuhou zkouškou, jak hned uslyšíš. Každý člověk může býti takovým vyvoleným nástrojem (arcíť ne stejným) k rozšiřování království Božího na zemi, každý má jisté šlechtné vlohy, nechať jich používá a vyvinuje; každého zkouší Božský mistr, chce jej oceliti. Avšak málo lidí tuto zkoušku přestojí, mnozí ani k ní nedojdou, zmarní své krásné vlohy a ty některé zbožné, Bohu milé zvyky. — Každý štěstí své sám si kuje. (Pokračování budoucně.)

Práce Božského Srdce Páně.

Náš Spasitel, aneb dle způsobu našeho řečeno, Božské Srdce Ježíšovo, nemá ničeho v nenávisti, což od jeho nebeského Otce stvořeno jest. Obyčejný člověk otec má ke svému synu vždy srdce otcovské, byť by i nevím jak svým životem a smýšlením jej třeba rmoutil; všecko co se jemu na něm nelíbí, bude jej sice boleti, avšak srdce své otcovské k němu nemůže zapřítí, aniž ze hrudi si je vyrvati a na jeho místo jiné zasaditi. Podobně miluje i Božské Srdce Ježíšovo každého člověka i toho nejhříšnějšího, dokud jenom ještě v tomto světě jest, miluje jej celým svým důrazem a sice nevýslovně z příčin přemnohých. Nejprředněji proto, že člověk i hříšný nese na duši své obraz Boží, který dle svého pravzoru jest nesmírně drahocenný, dále ale i z té příčiny, že člověk před tělesnou smrtí každé chvíle ze hříšníka třeba i velkým svatým státi se může, čehož důkazů dosti máme. Božské Srdce miluje tedy každého člověka. *) Avšak v milování nežijet se bez mnohého namahání, dí staré přísloví.

*) Jediné, co Bůh nemiluje ano na nejvýš nenávidí, jest hřích; jediná bytost, na niž hrozný svůj spravedlivý hněv vylévá, jest ďábel, soboběný to hřích, který jediný není od Boha stvořen.

Dle tohoto má také náš Božský Spasitel největších a nejobtížnějších prací s těmi, kteří všem jeho láskyplným vnuknutím, předcházejícím milostem, chladnost, opovržení ano zášť naproti staví. Jsouť to práce, nežli On tu ztracenou ovci na nepřístupných místech — v trní, v bahně a ještě horším nalezne a pak, o té něžné lásky! na svá svatá ramena klade a ke svému vyvolenému stádcí nese! O, kolik jest to prací od tolika set ano tisíc let! Kde mám začítí, když jsem si již předevzal o nich vypravovati? u sebe aneb u tebe, milý čtenáři? — Napadá mi ale, co v jedné staré kníze stálo. Poslouchej přítelinku!

Zdálo se mi jednou, tak vypravuje jistý zkušený kmet, jakobych byl ve velkém, mně docela neznámém městě. An tu obdivuje se velikolepým a nádherným stavením na překrásném náměstí stojím, běží podle mne u velikém spěchu člověk, jenž množství psaní nesl. I táži se ho, kam by běžel? Nad mojí otázkou se zarazil a koukaje na mne odvětil: Dobře, že jste mne upozornil, nebť věru sám nevím, kam jdu; pročez chci se vrátiti a zevrubně přeptati, kam to psaní zanéstí mám. — Pln udivení nad takou zpozdilostí hledím za ním. V tom okolo mne jede, ano letí mladík na překrásném, bujném koni, na něhož přetěžká břemená měl naložena. An okolo mne jel, otázel jsem se ho, proč svého koně tak velice obtížil? Načež on vece: Věř mi, jáť jsem to učinil za tou příčinou, aby kňh rychleji jel. — Na to zase uviděl jsem vůz, na němž mladí hoši seděli; vozka však byl slepý, i vyvalil v malé chvíli několikráte, tak že hoši vypadající ruce i nohy si zlámali, při čemž ale vesele vykřikovali a se smáli. I tázel jsem se jich, jest-li by v celém městě lepšího vozky dostati nemohli? Načež oni odpověděli mi, že právě tohoto vozku přede všemi jinými sobě vyhledali, poněvadž způsob, jakž on jede, rozkošnou kratochvíli jim působí. Sotva však byli kousek zajeli, an tu po náměstí velikánský obr kráčel, ježž slaboučká ženuška na vláknovité nitce vedla, by jej nepřátelům vydala hodlajícím usmrtiti ho. Na otázku mou, proč tak slabounké nitky nepřetrhne a sebe neosvobodí, odvětil s povzdechem nad svou velikou slabotou, že mu nemožno, tak silných pout přelomiti. — Dále pozoroval jsem, že zdi městské dokona rozvalené byly a město každému nepříteli přístupné. An jsem se tomu divil, bylo mi řečeno, že by to stálo příliš mnoho peněz, kdyby zdi v dobrém stavu udrženy býti měly, a radních pánů že jest sto, mezi nimiž platí zákon, že, co nejmladší z nich uzavře, vezdy vykonáno býti musí, byť by i všichni ostatní proti tomu byli. — Omrzen takovými pošetilostmi a zpozdilostmi, odebral jsem se do hostince, abych se poněkud občerstvil. I vidím tu mnoho skvostně oděných a silných služebníků a služebnic, kdežto hostinský a jeho paní velmi nužně oděni a tak slabi byli, že sotva s místa na místo pohybovati se mohli.

Především ale mne zde rozjitřila pošetilost sklepuíka, jenž ta nejvzácnější a nejdražší vína na zemi vypouštěl a do hlasitého smíchu se dal, když jsem mu zabráňovati chtěl, by darem Božím tak hanebně a k tak veliké škodě svého pána neopovrhal. — Konečně umínil jsem si, z tohoto města odejiti; i přišel jsem až do jednoho předměstí. Tam jsem potkal dva muže, kteřížto nesouce těžký trám o přednost se hašteřili, kdo by z nich první do dveří vstoupiti měl. A poněvadž jeden druhému ustoupiti nechtěl, zůstali oba přede dveřmi státi. — Popošed o něco dále, spatřil jsem obraz neozdobný leze všeho souměru křiklavých barev; a obraz ten byl vystaven na prodej. Na otázku mou dověděl jsem se, že malíř sám v tom domě přebývá, že nepracuje nic dle pravidel umění, nýbrž dle rozličných a nezřídka nesmyslných požadavků lidských, a to že příčinou nemotorných jeho obra-

zův. — Ještě mnohé jiné pošetilosti musel jsem viděti. I nemoha pochopiti, jak rozumní lidé tak daleko zablouditi mohou, pospíchal jsem, abych z tohoto velikého blázince utekl. Vyšel konečně z města chtěl jsem si volně pooddechnouti. Tu spatřím na rozsáhlé louce množství lidí, kteřížto ostré šípy proti slunci vystřelovali, chtěje na něm pomstiti se, protože žhavými paprsky úrodu zemskou vypálilo; vystřelené však šípy padající dolů na hlavy jejich těžce je zranily. — To všechno naplnilo mne takovým žalem, že jsem z toho procitnul.

Dlouho jsem rozmýšlel nad tímto podivným snem, hledaje vysvětlení toliko nesmyslů. An jsem tak u sebe přemýšlel, opět jsem usnul, a hle — opět jsem se viděl v tomtéž městě. Byloť mi v pravdě úzko, i povzdychnul jsem ve srdci svém. Najednou vidím podle sebe mládence, jenž se mne po příčině mé úzkosti tázal. Na jeho upřímnou otázku vypravoval jsem mu důvěrně, co jsem dříve v tomto městě na rozličných místech byl viděl, a jak se obávám, že bych mezi tolika a tak velikými blázny sám o svůj rozum přijíti mohl. Načež on pln laskavosti útěchy mi dodával řka: „Budiž bez starosti; to, co si viděl, byl pouhý sen! čehož jsi však procitnuv ze spánku pochopiti nemohl, chci ti teď ochotně vysvětliti. Onen člověk s psaními, jehož jsi viděl, jest obrazem takých křesťanů, kteřížto slepě světem se potloukají, aniž vědí, kam jdou, kteřížto o věčném svém povolání nikdy nepřemýšlejí nemajíce žádného cíle před očima. — Onen mladistvý jezdec vyznamenává lidi, kteří duši svou většími a většími hříchy obtěžují klamně se domnívající, že, když svědomí své otupí a umoří, srdci svému uleví, nepomyslíce, že ono přetěžké břemeno hříchův dnu i tělo až do pekla vtlačí. — Onino hoši na voze jsou takoví lidé, ježto od svůdného světa nechajíce se omámiti a ošáliti na rány duše své nedbají, ano z nich se radují. — Onen obr vyznamenává lidi, kteří v nepravostech a nešlechtnostech sešedivěli; hříšná jejich navyklost ukovala jim železná pouta, jichž přelomiti nikterak nemohou. — Lidé, jež jsi v onom hostinci spatřil, jsou pravý obraz světákův, kteřížto jedině svému tělu žijí, duši však hladem a bídou hynouti nechávají. Zpozdilý onen sklepník vyznamenává člověka, jenž drahý a tak rychle ubíhající čas beze všeho zisku a užitku promrhává, jen na pozemskost a rozkoše světské myslé, dobrým spasitelným napomínáním se vyhýbaje. A abychom také na ty přišli, které jsi mimo město ve předměstí a pod širým nebem viděl, tedy věz, že těmi, co nesli trám, označují se ctižádostivi, kteřížto po marné cti a slávě tak nesmírně baží, že raději z nebe vyloučiti se nechají, než aby své ctižádosti i to nejmenší zadali. — Oním malířem, jenž nemotorný obraz ku prodeji vystavil, představují se ti světáci, kteří ve svém jednání a konání ne dle úsudku svého rozumu a svaté víry, nýbrž dle pošetilého úsudku světa se spravují a řídí, pročez i skutkové jejich oškliví se Bohu a andělům jeho. — Konečně onino, jenž šíleně šípy proti slunci vystřelovali, vyznamenávají lidi, kteří se Bohu a svatým jeho rouhají, a sice proto, že nejde všechno podle jejich vůle a zdání, a poněvadž tělesným svým vášním své ctižádosti a své lakotě hověti nemohou, jakž by chtěli. Tito bezbožní blázni jsou rozvzteklí chtěje svým rouháním na Bohu se pomstiti; avšak rouhání to k jejich věčné i časné záhubě na hlavy jejich padá. — Pamatuj si tudyž tento sen a vysvětlení jeho dobře, zaznamenej si ho, zhlížej se v zrcadle tomto, i jiným je podej, abyste poznali pošetilost a zpozdilost světa, a abyste ho nenásledovali, nechcete-li s ním zahynouti.

Tak daleko starcův sen. — Není-liž pravda, domníváš se, že tě do té neb oné třídy vřadím a pak notně proklepu? Arciť bude tomu tak a možno se na tebe

dostane podíl víc než jedné třídy. Abych ti ale hned s nového roku chuti nepokazil, uschovám si to pro příště. Do toho času možno ujdeš z některé těchto tříd; dělej ale, abys vyšel ze všech a vejdi do některé třídy „Školy Božského Srdce Páně“, pak budeš s tím větším obveselením má slova čísti a více jim rozuměti.

Spolkový Kalendář

Leden.

Nový rok začíná a taktéž nové kalendáře. Jest jich na tisíce, mezi nimiž i náš „spolkový“ se nachází. Na počátku roku občanského měl bych i já kalendářník „Školy“ jako jiní moji soudruhové nějaké úvahy pro rok započatý 1868 ctěným čtenářům hned na záhlaví postaviti. Nemám ale příliš na spěch, an jsem již dříve rok svůj započal, totiž počátkem právě uplynulého adventu — rok církevní. Vida ale, kterak jiné kalendáře tak krásnými řeči se představují (presentují) a k novému roku gratulují, je mi toho lito, že nemohu jim podobně učiniti, anto tiskař tentokráte toliko dvěma stránkami mne chce odbýti! To jediné jest mou útěchou, že nepřicházím jako jiní kalendáři jednou za rok, nýbrž 12krát, a tudíž v únoru, dali mi Pán Bůh život a zdraví, opět k tobě, milý čtenáři, zavítám a co tenkrát jsem zamlčel, potom doplním. Kdybych byl malířem, vymaloval bych ti v kalendáři hned na letošek a to před číslici 1868 velkého **kostlivce s kosou**, jak se na tebe přímo šklebí, jakoby ti přikývoval, že již, již, již..... přijde, abys měl trochu strpení, a zatím své věci do pořádku přivedl. Proč tak nešetrně hned k novému roku tak neladný obraz ukazovati? Hm! Kdybys ty na kostlivce, třebaš jakým sám jednou budeš, častěji se pamatoval, neukazoval bych já ti jej. Nebo na něj máme nejčastěji pamatovati. Jak se říká, že smrt (a tu vyznamenává kostlivec kosák) každé chvíle nejista jest, taktéž jest pravdivo, že každé chvíle jest jista a že třeba v tomto okamžení tě chmatnout může a na onen svět zprovoditi. A čím více roků a dnů jsi žil, tím jistější jest, tím blížíš tys hrobu. Takové upomínky a rozjímání mají předně ten užitek, že budeš starostlivějším na statky, které bys mohl i za hrob s sebou vzíti a pozorlivějším na trhy, jaké ti oznamuje spolkový kalendář ve „Škole“, na nichž můžeš si nakoupiti milostí Boží a zaplatiti svých dluhů získáním církevních odpustků. Žes se ale na „Školu“ i se spolkovým kalendářem předplatil, jest naděje, že chceš jich dobře použiti a že mne poslyšíš.

Proto že jsme v tomto čísle úryvek ze života sv. Františka Salesia uvedli, vybereme několik jeho průpovědí.

1. Nový rok občanský. Obřezání Páně. Ježíš Kristus vylil první krev pro nás; neměli bychom i my nějaké násilí sobě udělati, odřeknouce se zlých zvyků a naruživostí? Očisti svou duši sv. zpovědí a posilň nejsv. Svátostí Oltární; plnomocných odpustků můžeš získati, jsi-li v bratrstvu nejsv. Svátosti benediktinském, neb škapulíři karmelitánském, neb Srdce Panny Marie, aneb v apoštolátu modlitby (totiž onen jednou za měsíc v kterýkoli den); odpustky 30 let a 30 quadragen v bratrstvu věčného klanění-se nejsv. Svátosti, Srdce Pána Ježíše, sv. růžence, v sv. škapulíři karmelitánském, taktéž světlomodré, a více neplnomocných. Můžešli více získati, platí jeden pro tebe, ostatní obětuj za duše v očistci. Budou ti za to zajisté vděční a vyprosí ti třeba tu milost od Boha, že i pro tebe se najde zbožná duše,

kteřá se za tebe bude modliti, když snad budeš v očiřtci. Strany získańi těchto odpustků upamatuj se na to, co ti ve „Škole“ minulého roku bylo řečeno, že třeba, abys šel ke správě Boží a ke stolu Páńe a na úmysl sv. Otce se modlil asi 5krát Otčenáš a Zdrávas a 1. Věřím. Tato modlitba jest podmínkou pro každé odpustky zvlášť, když již více chceš získati.

Průpověď sv. Františka si zapamatuj a často za den o ní přemýšlej.

„Čím jest cukr pro nezralé ovoce, tím jest pravá zbožnost pro život lidský. Cukr odjímá nezralému ovoci jeho syrovost, zbožnost odjímá trpkostem a radostem tohoto života všechno škodlivé.“ Hodno tedy, abychom se přičinili, ji sobě získati.

2. Dnes jestiř 1. čtvrtek měsíce, tedy plnomocné odpustky v bratrství věčného se klanění Vídeňském.

„Pravá a živá zbožnost musí míti za základ opravdovou lásku k Bohu, která se láskou k blížnému ukazuje.“

3. První pátek v měsíci, plnomocné odpustky v bratrství nejsvětějšího Srdce Ježířova. „Zbožnost musí přiměřena býti silám, zaměstknáním a povinností jednoho každého.“

4. Sobota; kdo jest údem bratrství sv. škapulíře karmelitánského získá plnomocné odpustky, když po správě Boží chrám karmelitánský aneb, nemožno-li vlastní farní navštíví. „Chceš-li nastoupiti do opravdy cestu zbožnosti, vyvol si vůdce, ve ctnosti dobře již upevněného, aby tě vedl a sprovázel.“ Může to býti buď zpovědník aneb i jiná osoba moudrá, ku které máme důvěra.

5. První neděle v měsíci; plnomocné odpustky v bratr. sv. růžence pod známými výminkami.

„Jestiř sice obtíž duše vésti, avšak příjemná obtíž podobna obtíži ženců a vinařů, kteří nikdy veselejší nejsou, jako když mnoho práce mají.“

6. Sv. tří Králů, čili zjevení Páńe, protože J. K. všem národům se zjevil ve sv. 3. Králích, což se na ten den slaví. Veliká slavnost zvlášť v církvi řecké. Plnomocné odpustky v bratrství nejs. Svátosti OO. benedikt., nejdrazší krve, sv. Josefa. Sv. 3. Králové obětovali Ježířkovi zlato, kadidlo a myrrhu; ty bys mu to, myslíš, též obětoval, kdybys to měl a Ježířka viděl. Hledej si ho, a sice v osobě nuzných; nebudeš dlouho hledati. Uděl jim z dobrého srdce, co máš a hle! obětoval's Ježířovi. Nemáš-li ale docela ničeho, obětuj mu zlato upřímné lásky k němu, kadidlo zbožných modliteb a myrrhu trpělivého snášení a utrpení. Večer před svátkem světíla se voda, tak zvaná Tříkrálová. Při pokropení-se jí vzbud v srdci opravdovou touhu se očistiti od hříchů a zlých žádostí, abys byl hodným údem církve sv. „První a na nejvýř potřebné očistění jest očistění-se od hřichu; prostředek k tomu jest svátost pokání“.

7. „Netoliko ale od hřichu, nýbrž i od náklonosti, která ke hřichu vede.“

8. Každou středu mohou oudové sv. škapulíře karmelitánského plnomocné odpustky získati. „První prostředek očistění-se od hřichu jest poznání velkého neřtěstí, které nám hřích přináší, nebo tím býváme k hluboké zkroušenosti pohnutí.“ A taková opravdová lítost jest při polepšení života to nejhlavnější.

9. „Škorpion když nás uřtkne, jest jedovatý a škodný; rozplyne-li se ale v oleji, jest dobrým prostředkem proti vlastnímu uřtknutí. Tak také jest hřích jen tenkrát hanebný, když jsme jej spáchali; promění-li se ale ve zpověď a pokání, pak jest ctihodný a prospěšný.“ Nesmí se ale žádný domnívati, že hřích sám o sobě stává se dobrým, nýbrž lítost a vyznání-se z něho.

10. „Čím více den se vyjasňuje, tím zřetelněji ukazuje nám zrcadlo všechnu špinu a jízvy na obličejích našem; právě tak poznáváme, čím jasněji světlo Ducha sv. naše svědomí objasnilo, všechny hříchy a hříšné náklonnosti své.“ Z toho lehce vysvětliti, proč velicí svatí velkými hříšníky se nazývali.

11. „Zalíbení na všedních hříších ochromuje sílu ducha, zabraňuje útěchám Božským, otevírá bránu pokušením a ačkoli duše proto ještě neumře, nicméně chorobí.“

12. Neděle, proto plnomocné odpustky v bratrství nejsvětější Trojice.

„Kdo chce opravdu zbožným býti, musí se zbytečných činů (radovánek tělesných, tanců, her, hostin atp.) zdržovati.“ Ne jako by byly samy o sobě hříšné, ale že lehce k hříchu vedou a duši zbytečně zaneprázňují.

13. „Nic není příhodnější, náš rozum osvětliti a vůli od smyslných žádostí očistiti, jako modlitba.“ Mnozí lidé nevědí ani, v čem by se mohli ještě polepsiti, ačkoli daleko ještě jsou od čistoty svědomí. Příčina té nevědomosti jest ta, že se pramálo modlí a o světlo duchovní neprosí.

14. Blahoslavená Bernarda z Corleone, řádu sv. Františka, proto plnomocné odpustky pro údy III. řádu.

„Zbožné povzdechy jsou šípy, střely, kterými Bohu příjemné jemu násilí činíme a nejspíše vyslyšení býváme.“

15. Sv. Maura, prvního učenníka sv. Benedikta, protože plnomocné odpustky pro údy bratrství klanění-se benediktinském a v chrámech benediktinských pro všechny věřící. „Nechej se rád vřaditi do bratrstev svého bydliště, zvláště do těch, kterýchž zbožné skutky k většímu duchovnímu užitku a spasitelnému povzbuzení slouží; tím budeš jakési Bohu milé poslušenství zachovávat.“ Že poslušnost Pánu Bohu milejší jest jiných obětí, ukázal též na sv. Mauru, kterému pro jeho poslušnost té milosti dal, že maje svého spolubratra sv. Placida, který se v jezeru topil, vytáhnouti, suchou nohou po vodě velký kus kráčel.

16. Ss. Bernarda a společníků, řádu sv. Františka, protože plnomocné odpustky v III. řádu. „Protože Bůh osvětlení ducha často skrze anděla nám posílá, máme tímž prostřednictvím své zbožné povzdechy k němu posýlati.“ Tedy svaté a andělé o jejich prostřednictví u Boha prositi.

17. Svátek sv. Antonína poustevníka, praotce mnichů a poustevníků. K životu na oko tak přísnému, avšak ustavičným obcováním s Bohem sladkému byl pohnut slyšením slova Božího. Kdo ví, jestli i tebe nechce Bůh tímž způsobem k velké svatosti povolati. Protož zapamatuj si: „Slovo Boží přijímej s pobožností, buďsi je v důvěrné rozmluvě s přítelem neb s kazatelny v kázání slyšíš.“

18. Sobota, protože plnomocné odpustky ve sv. škapulíři karmelit. pod výměnkami obyčejnými.

„Ti, kterým na tom záleženo jest, aby svých duší opravdu očistili, musí se vynasnažiti, duchovnímu lékaři (zpovědníkovi) svou nemoc, jakkoli malá jest, zevrub oznámiti, aby z ní okřáli.“ To právě hodí se pro zítřek, když ke sv. zpovědi půjdeš, neboť jest

19. **Nejsladšího Jména Ježíš** a plnomocné odpustky může dnes a celý týden každý získati, kdo sv. svátosti přijma zpívané mši sv. přítomen jest. Že jest 3. neděle měsíce, plnomocné odpustky též v bratrství klanění-se nejsvětější Svátosti benediktinském; a že připadá též svátek sv. Fulgentia, řádu sv. Augustina plnomocné odpustky ve bratrství modrého škapulíře. Jedny plnomocné odpustky můžeš získati pro sebe, ostatní pro dušičky v očistci.

„Nejsvětější Svátost Oltářní každodenně přijímati nechci ani odporoučeti, ani haněti, ale každou neděli ke stolu Páně jíti, radím každému, jestli totiž srdce žádné náklonnosti ke hříchu v sobě nechová.“

20. Sv. Fabiána a Šebastiána, mnohé a velké neplnomocné odpustky ve sv. škapulíři karmelitánském.

„Budeš-li moudře jednati, nebudou tě ani otec ani matka, ani manžel ani manželka od častějšího sv. přijímání zdržovati.“

21. Sv. Anežky, panny a mučennice, odpustky 10 let a 10 quadragen (totož 10krát 40 dní) v bratrství nejsvětější krve Páně.

„Velkou chybu činí mnozí, kteří se v jednotlivé ctnosti cvičiti snaží a při každé příležitosti jakousi svévoli hned ovoce její vynucují. Podobají se oněm mudrcům starověku, kteří buď vždy se smáti aneb plakati chtěli.“ Tedy cvič se v jisté ctnosti a na ostatní nezapomínej a dočkej se jejich ovoce.

22. „Cvičíte se ve ctnostech musíme té přednost dáti, kterou naše povinnosti vyžadují a nikoli naše náklonnost.“

23. Zasnoubení Panny Marie, protože plnomocné odpustky v III. řádu sv. Františka a bratrstvu sv. Josefa, pak vícero neplnomocných odpustků. Že je i slavnost sv. Raimunda z Pennafort, plnomocné odpustky ve sv. růženci.

„Dobré jest, aby každý obzvláštní ctnost si vyvolil ke cvičení-se v ní, ne snad aby ostatních ctností zanedbal, ale aby své srdce určitě uspořádal a zaneprázdněval.“

24. „Cvičme se prostě, pokorně a zbožně v oněch ponížených ctnostech, jejichž sobě získání Pán Bůh naší bedlivosti a práci zanechal, jako v trpělivosti, tichosti, zapírání touh srdce svého, v pokoře, poslušnosti atp.“

25. Obrácení sv. Pavla; plnomocné odpustky v bratrstvu Srdce Panny Marie.

„Mnozí by rádi něco snášeli, kdyby to jenom mohlo bez nepříjemnosti býti.“

26. V bratrstvu nejčistšího Srdce Panny Marie mohou se získati odpustky plnomocné na dva kterékoli dni; jest-liš toho ještě neučinil, použij toho dnes, když je neděle. „Stěžuj si co možno málo na bezpráví tobě učiněné, nebo jest jako jisto, že kdo mnoho si stěžuje, obvykle hřeší.“

27. Sv. Jana Zlatoústého, který pro pravdu a neohrožené jí kázání mnoho od císařů řeckých musel snášeti, ano i do vyhnanství vypuzen byl.

„Mnozí nemocní, zarmoucení a uražení střeží se pilně naříkati a slabé své srdce takto ukazovati; hledají ale rozličnými obraty řeči k tomu to přivést, aby bližní jich litovali a je nejen za velmi zkormoucené ale i za velmi trpělivé drželi.“

28. „Jsi-li nemocen, obětuj všechny své bolesti a trápení Bohu co službu povinnou.“ —

29. „Chceme-li milost Boží do svých srdcí přijmouti, musí tato prázdna býti vlastní slávychtivosti.“

30. „Důstojnosti a cti jsou podobna šafránu, který tím lépe se daří, čím více bývá nohama šlapán.“

31. „Láskou a touhou po ctnosti počínáme býti ctnostnými; láskou a touhou po důstojnostech počínáme býti pokárání hodni ano hanebníky.“

~~~~~  
 Co do vysvětlení hlavního úmyslu pro leden přečti si pozorně encykliku sv. Otce, jelikož ani to jsme sem vtěsnati nemohli.  
~~~~~

Úmysl modliteb na měsíc leden:

Onemohoucí věčný Bože! obětuji Tobě všechny své dobré skutky a modlitby ve spojení s Ježíšem Kristem a všechny zločiny a špatnými důsledky v nebi i na zemi za všechno to, co si Pán Ježíš ve svém Božském Serdci přeje, jmenovitě ale v tomto měsíci na ten úmysl: aby's pronásledování církve sv. v Polsku a Japonsku ukrátili ráčil, a v dnešní právě den:

Den	Je cti	Obzvlášť
1	Obřezání Páně,	za rozmnožení ducha sebezapírání; za služebné vystupující a vstupující do služby; za vzbuzení horlivosti v 1 farnosti.
2	sv. Maria, poustevníka,	za odstranění náboženské lhostejnosti; za jistou robinu; za 1 ústav duchovní; za několik kněží; za nemocného staršího bratra.
3	sv. Zenovehy, panny,	za lásku ke sv. čistotě; za živé a mrtvé spoluodby 1 bratrstva; za něk. křest. rodu; za odvrácení pohoršení ve 3 duch. rodinách.
4	sv. Tita, biskupa,	za rozmnožení horlivosti ve správě duchovní; za představené 2 duchovních ústavů; za shromáždění nejsw. Vychovatele.
5	sv. Telesfora, pap. a muč.,	za uvědomělejší úctu Bohorodičky; za 1 kněze v nesnázi postaveného; na spasitelný úmysl 1 kněze; za polepšení 1 jiného.
6	Sw. Tri Králů,	za obrácení rozkolných Slovanů; za misiónáře u cizích národů; za odvrácení ostýchanosti pro věc svatou a dobrou.
7	sv. Luciana, mučedníka,	za obrácení židů; za utvoření 2 bratrů ve víře sv.; za 1 velmi chladného křesťana; za roztopáskou osobu; za chudého studujícího.
8	sv. Severina, řeholníka,	za říši rakouskou; za upewnění 1 osoby ve křesťanském životu; za něk. farnosti na Moravě; za zástupce věci kat. na sněmích.
9	sv. Jullány a Basilisse, muč.,	za manžele, aby svou důstojnost a povinnost poznali a ji zjevruh plnili; za 2 kat. rodiny, aby více o křesťanské vzdělání se starali.
10	sv. Pavla, poustevníka,	za církev sv. mezi Mohamedány; za 1 kat. robinu; za přefazování zlozvyku klení mezi Slováky a Uhry.
11	sv. Hygina, pap. muč.,	za rozšíření apoštolátu modlitby mezi Slovanů; za několik horlitelů; za polepšení 1 studujícího.
12	sv. Arnosta, mučedníka,	za studující mládež; za poznání a rozšíření úcty k nejsw. Serdcem P. Ježíše a Panny Marie; za dar ošvicení Ducha sv. 2 osob.
13	sv. Hilaria, biskupa,	za Němce, aby pravdu bez předpojatosti hledali; za 3 kat. kněze; za dosažení míru mezi několika osobami.
14	sv. Felix a Noly, kněze,	za katolíky v říši ruské; za odstranění veřejných pohoršení; za 1 Poláka v cizině; za 3 čekance stavu kněžského.
15	sv. Maura, opata,	za řád sv. Benedikta, zvlášť v Čechách a na Moravě; za 3 rodiny v nouzi postavené; za osobu v pokusných proti čistotě.
16	sv. Marcela, pap. mučed.,	za biskupy a duchovní správy; za dar poslušnosti k rodičům 1 kř. panně; za polepšení bratra opilce.
17	sv. Antonia, arcioťce poust.,	za řeholníky; za kř. panovníky a jejich rádce; za dar stálosti v učiněných dobrých předsevzetích 1 horliteli.
18	sv. Prisky, panny a muč.,	za křest. panny a jejich rodiče neb pěstouny; za odvrácení pohoršení ve školách; za divěl školu.

Den	ke cti	Obzvlášť
19	nejšw. Iméno Ježíš,	za swatého Otce; za císaře rakouského; za spolky červeného sřka- puláře U. P.; za pracovníky nassí „Stoly.“
20	šw. Fabiana a Sebastiana, m.,	za křest. wojiny a za duchovní správu u wojška; za 1 nekato- líka, který přebnost wíry kat. uznává, aby swého swěd. uposlechl
21	šw. Anežky, panny a muč.,	za ústawy křesťanské milosrdbnosti; za 1 ř. robinu; za ústaw wyučowací pod vedením cth. Weneblktinek.
22	šw. Wincencia, jahna mučeb.,	za čelance stawu duchowního; za 4 studující; za spravedlivé urownání welkého pohorřeni.
23	Zasnoubení Panny Marie,	za robinu císařskou; za mariánské spolky a bratrřtwa; za 4 křest. wdow; na poběkowání za obdrženou milost.
24	šw. Thimothea, biskupa, muč.,	za ždar aposřtolowání mezi Žihosřlowany; za jistou národní sřtolu; za žwelebení žpěmu kostelního w 1 farnosři.
25	Obrácení šw. Pawla,	za poswěcowání řemeslnictwa; za řeholníky z Čech a Morawy, stu- dující mimo wlast; za 1 wychowací ústaw.
26	šw. Polylarpa, bisk., muč.,	za domácí chudé; za 4 mladíky a jejich wychowatele; za lehko- wážného manžele; za dostawení diwčí sřkoly pod vedením 1 ř.
27	šw. Jana Zlatousty,	za křesťanské kazatele a učitele; za dar potřebné wymlownosti 1 čelanci stawu duchowního; za chorého učitele.
28	šw. Raimunda z Pennafort, wyž.	za dar a posilu Ducha šw. těm, kteří touží po sjednocení Slo- wanstwa w církwi šw. a k tomu pracují; za chorou osobu.
29	šw. Frantisska Selesia, bisk.,	za ústawy wychowací; za dar trpělivosti 1 osobě; za křesťanské wychowání dítek 2 robin.
30	šw. Martiny, panny a muč.,	za křesťanské služebné; za 2 panny, aby jejich spásitelný úmysl se wyplnil; za osobu w blízké příležitosti ke hřřchu.
31	šw. Petra Mo- lasta, žatl. ř.,	za utisřkované řády katolické w řířši ruské; za w Pánu řesnulé oubd aposřtolátu a bratrřtwa nejšw. Srdce Pána Ježíše.

M o d l i t b a.

Božské Srdce Ježíše! řkrze neposřkorněné Srdce Marie Panny obětují Tobě wřředky modlitby, práce a utrpení tohoto dne spolu se wřřemi úmysly, we kterých se uřtawičně na oltáři obětuješ. Obzvlášť obětují Ti je za nassé bratry tak řrwawě pronásřdowané w řrajinách polských a císařřtwi Žapanřkém. O Srdce nekonečné lásky řhodné, uďěl jim útěchy nejřladřřt a milosti té nej- mocnějšřt, jim, kteří pro Twou wěc řuářřt boje tak trapné. Uřkraf dne jejich žřkousřky a učín, aby wřředčno owoce jejich řřtrali, aby jejich řrew pro církew šw. byla řemenem nowých dítek a pro ně řamy žárukou řlávny nehynoucí. Amen.

Přesřladké Srdce Panny Marie buďž mou řpásou!

Swatý Michaěli, archanděli, swatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Apoštolátu modlitby se přivtělili:

Bratrstvo sv. růžence Panny Marie ve Mčelích, v arcidiecési Prážské.

Fara Rakvice, v diecési Brněnské.

Fara a bratrstvo sv. růžence Tršické, v arcidiecési Olomucké.

Pokladnice pro sv. Otce.

(Od dřívějšíka 14 zl. 74 kr. jsme zaslali k větší sbírce do Solnohradu.)

Znovu obětovali:

Jistá služebná z Prahy	3	"	—	"
Nejmenovaný	—	"	40	"
Nejmenovaný s heslem: „Gott lasse ihn lange regieren“ (Bůh nechejž jej dlouho panovati)	1	"	—	"
Jiný s heslem: „O Paní a Panno nepoškvrněná, Maria, zachraň nás hyneme“	2	"	—	"
Z farnosti Derflandské	1	"	—	"
„ „ Mčelské v Čechách	5	"	—	"
Úhrnem	12	zl.	40	kr.

Listárna redakce.

P. T. —an v Bud....: Žeť předce jednou! Na všechny ty laskav otázky: Bohu díky „ano“. Namáčívá se ale u Vás pro přátele péro za 3 let toliko jednou? —

Vršavský: Vašnostino pro „Školu“ docela vhodné přišlo, mi tenkrát ne vhodné, an pozdě, jak jste se sám domníval. Nemáte-li ničeho na proti, uschov se pro letošek. Račte slib svůj splnit a doufám, že sobě vzájemně se zachováme.

P. T. P. Fr. K—n ve Vel. Új.: více versa to neplatí, leč že by to bratrstvo bylo apoštolátu modlitby přivtěleno a jednotlivci v seznamu jeho zapsáni.

Fr. Chrom— v Br.: Díky srdečné za zprávu; pište opět brzo.

P. T. Fr. Čer—k v N. V.: Raduji se s Vámi, avšak! — v pázni, strachu atd.! budíček bude opět buditi? Z věcné loterie vybral jsem ze serie 123 č. 24; výhry budou oznámeny příště.

P. T. P. V. R—ř v S.: 3 výtisky I. roč. byly zapraveny, 4. byl poslán nedorozumění, anto na poštov. poukázce ročník nebyl udán; vynaložte s ním, jal libo, II. ročníku bude přicházeti do S. toliko 1. výt. až na další zprávy.

P. T. D—I v O.: Druhá práce v č. 2.; co jsem dlužen? Piš mi.

P. T. P. Fr. B—a v Dř.: Tentokrát cestou touto. Srdečné díky! „Škole se vede Bohu díky dobře, a bude snad ještě líp, co do účastenství; s nabídnutými jsem úplně srozuměn a očekávám tedy s radostí ode dneška. Šťastný nový rok!

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Únor 1869.

Číslo 2.

Zahrádka Ježíšova.

Čtvero v přírodě se časů střídá:
Vesna, léto, jeseň a pak zima.
Brzy květe všecko, brzy dřímá;
Jak Bůh v moudrosti své napovídá.
A tu oko tvoje kvítka vídá,
Každé jak své místo zaujímá,
A jak dobu svého květu třímá.
Jedno druhé k pšli napobídá.
A to život lidský zobrazuje,
Čtvero rozličných dob ukazuje,
Každého též zračí věku cnosti.
Jinak v dětství, jinak ve mladosti,
Jinak v mužském věku cnost se tváří,
Až pak na věčnost se strojí v stáří.

A když který kvítek počne zráti,
Zahradník jej pilně prohlíží;
Ať se žádný červ mu neblíží,
Ani oka s něho neodvrátí.
Mnohdy arcíť dobu květu zkrátí;
Neboť zákony ho nevíží.
Žádné snahy sobě netíží,
Když pak počne z kvítků sklízeň brátí.
A ta ovoc dobré skutky tvoje,
Jichžto sebe menší nezahyne;
Na spravedlivou vše váhu splyne.
Hled si duši čnostmi poozdobit,
Aby's mohl zásluh sobě dobyt,
Odměnu by's z věčného bral zdroje.

Únor. — Led a sníh taje.

„A dám vám srdce nové, a ducha nového položím uprostřed vás; a odejmu srdce kamenné z těla vašeho a dám vám srdce masité.
(Ezech. 36, 26.)

† Letoší zima má tak podivné vlastnosti, že člověk ani neví, na čem je: má to jméno zimy, musí se též topiti, tepleji šatiti, málo výdělků — —; ale nikdo sněhu ani ledu (aspoň u nás, kde a kdy to píše — 2. ledna). Sníh nám sotva ukázal, jak by to mohlo s ním vypadati, hned ale na to jako šašek zmizel a zanechal nám až do této chvíle bláto, břečku a vodu. Jestli věci podobně stojí i na Krkonoších a za Tatrami, kde „Škola“ též svých čtenářů čítá, pak asi jednohlasně budou protestovat proti nápisu: „Led a sníh taje,“ an ledu a sněhu této zimy ani nebylo. Dobře máte, lidičky, že si toho všímáte; mohu vás ale lehce utiшитi, když vás ubezpečím, že ten sníh a led před okny na návsí ani jsem nemínil, aniž, jak jsem v poslední své návštěvě vám řekl, zahrádku nějakou hmotnou. Měl jsem sice před lety státi se též sedlákem a zahradníkem, jak vy si to představujete — tak to chtěla matka —; Pán Bůh však ustanovil to jinak a vykázal mně orbu a okopá-

vání a pěstování — srdcí lidských. Tedy již víte, příteli, kam mířím. Ostatně jsem toho přesvědčen, že letošní zima — ta blativá, mlhavá, zamazaná bez radostí a půvabů jiných zim — pravým je obrazem mnohých křesťanů, vždy 99ti ve stu; oni jsou křesťané katoličtí, jak to farní matrika o nich svědčí. Když ale s takovým k. p. helvet neb kalvín do řeči se pustí, domnívá se, že mluví opět s helvetem neb kalvínem — tak zná onen katolík církev svou protřepatí! —; když má žid s ním nějaký kšaft, tu mrzutě dosvědčuje, že ten člověk je truc žida; když svobodomyšlník nějaký, totiž materialista neb neznaboh u džbánu s ním se sejde, poznávají se brzo co bratříčci a věčné si připíjejí přátelství; — slovem tací lidé mají vlastnosti všech jinověrců a nevěrců, jmeno však katolíka. Oni nejsou (abych to podobenství o zimě vypověděl) ani teplí ani studeni, za nepřátely církve katol. zřejmě je prohlásiti člověk se ostýchá, musí se ale vždy na pozoru míti před nimi. Nezdají se ani tak horoucí, obcuješ-li však s nimi, třeba se mnohým rozprávkám vyhýbati, jako kaluži, sic se postříkáš a pomážeš, že pak nebude konce cídění. Když se ale v obci, neb ve větších shromážděních veřejně vyjednává o věcech na prsto katolických, o kterých mluvíti vlastně jen opravdovým katolíkům přísluší — zejména duchovenstvu —, myslíš, že onino katolíci s vlastnostmi všech jinověrců mlčí? Ba nejméně! I tu gryntají a sliní zbožné starobylé obyčeje, vychvalují naproti tomu nyní řádící zlovyky co něco ku vzdělání (!) časovému, k obveselení, a lidskosti (!) přiměřeného, uvádějí své návrhy co moudrost Šalomounovu ubezpečováním: „*i já katolíkem!*“ — Takoví lidé nosí i v největším vedru kůru ledovitou kolem srdce. Nevím co bych za to dal, kdyby se přiblížili plamennému Srdci Ježíšovu a jeho lásky zářem ledovitost jejich roztála. Lohčeji však stane se ze Šavla Pavel a z Magdaleny sv. Máří, nežli z farisea učedník Kristův. Ostatně ale, Pánu Bohu není nic nemožného, a modlitbě pokorné a stálé není taktéž nic nemožného.

Mnoho jiných lidí je ale ještě, v jejichž srdcích to nevypadá o mnoho tepleji, ledu a sněhu tam hojno! Nemyslíš, milý čtenáři? I jdi, jdi! — nepřetvařuj se tak, však já tě dobře znám. — Plamen Božské lásky chce nás v každém okamžení obehřáti a svým světlem osvítiti. Nezpečuj se, nevzdoruj, ale otevři své srdcečko a nechej si je rozehřáti láskou Boží, a uzříš pak celé divy v něm. To tvé srdce musí se proměnit, neb, jak Hospodin u proroka Ezechiele řekl, to tvé jako kámen tvrdé a tedy nepřirozené srdce musí změkknout, jak má býti podlé Božího — Slyšíš, půjč mi trochu svého srdce, já je v běhu tohoto měsíce postavím několikrát před Srdce Ježíšovo, aby do něho ty ohřívající a osvěčující paprsky lásky Boží zasvitly.*) Pravdivěť je slovo sv. Bonaventury: „*Tvé rány, o Ježíši! jsou ohnivě šípy, které kamenná srdce pronikají a duše ledovaté rozplynou.*“

Pozoruješ tam na obrazu**) nejsvětějšího Srdce věnec z trní? — Kdysi nesl Pán bolestnou tu korunu na své hlavě, a ostny trnů zabodly se hluboko do jeho svatého čela a spánků. Nyní ale ovil kdosi trny kolem jeho srdce a v tento nejútlejší díl je vtlačil. O běda! ach běda! — Bodnutí jehlou do prstu bolí tě a vynucuje slze z očí. Hlava je ale mnohem citlivější a kdyby tě nyní někdo jenom jednou bodnul do čela a jehlu do mozku vrazil, tak že by druhý konec až spánky projel, — již samo pomýšlení na to stahuje krev k srdci; jak ale, kdyby pak tvé vlastní dítko, aneb bratr ze dveří vyskočil a tobě deset, neb dvanáct ran do srdce

*) Dle Sandbote d. hl. H. J. 3, 2.

**) Viz čís. I.

zasadil, — není-liž pravda, ty bys vzkřikl bolestí a uleknutím více ještě proto, že ti to tvé dítě neb bratr učinil, než pro ty rány? — O! nevděk bolí, bolí více duši nežli trny těla nebo srdci. — A takovou bolest duše a srdce učinils, jak mnoho od tebe to záviselo, ty čtenáři, svému Spasiteli a Pánu častěji, — snad teprv dnes zas, a snad před hodinou. Chceš vědět, kdy aneb kterak? — Jedenkrát se ukázal náš Pán své služebnici blah. Margaretě Alacoque v postavě bídné a smutné. Jeho Srdce bylo kolem do kola plno trní a bolaček a krve, že ouzko bylo, na něj patřiti. Tu pravil Spasitel, že ty rány a body mu učinily některé řeholnice hříchy své lenosti. „Viz, pravil, viz ty rány, které mému Srdci zasazeny byly od některých mých vyvolených. Ostatní lidé uspokojují se, mé tělo bítí; tyto ale obracují se na Srdce, které nikdy nepřestalo je milovati.“ — Slyšíš tento žal lásky? — Netýká se tebe? Nemáš žádného dobrovolného všodního hříchu na svém svědomí? A jestli jen jeden máš a jej ještě miluješ a opět spáchati hodláš, ó, pak bodá tvá nevděčnost ustavičně do Božského Srdce, jako ostrý trn. A ty to můžeš s chladnou krví činiti? Pak dej pozor! Pán ukončil svou rozmluvu se svou služebnicí těmito slovy: „Má láska ustoupí konečně mému hněvu, aby ony vysokomyslné, k zemi upoutané duše potrestal, které mne odstrkují a to milují, co mi je odporným.“ —

Na jedné straně Srdce Ježíšova vidíš širokou, hlubokou ránu. To učinilo kopí na velký pátek! Ale tato rána nebolela více Spasitele; on byl již mrtev na kříži, když ji dostal. Avšak jinou ránu mu zasadili, ta šla hlouběji až do duše, a ta mu působila hrozných bolestí. A tuto ránu činí mu hřích smrtelný, a tys mu ji obnovil, kdykolis těžce zhřešil. Řekni, ty křesťane! co pak ti náš milý Spasitel zlého učinil, že s ním tak ukrutně nakládáš? Dej odpověď! Ošidil tě? Zapálil tvůj dům? aneb ukradl ti peníze, neb jmění tvé? Či zabil tvého otce, neb pokoušel se o tvé bezživotí? Pověz, proč jsi jej tak odstrkoval, jím opovrhoval a jeho smrt tak ukrutně obnovil? — Že radostí nebeských opustil, a k tobě do údolí této bídy se sklonil, aby tě uzdravil a vysvobodil; že pro tebe hlad a žízeň trpěl a parno snášel; že v chudobě, bídě a trampotě pro tebe a tvou duši umřel, — je to nějaký zločin? Jest to nesprávné, že jeho Srdce plamenem lásky pro tebe hoří? Mrzí a uráží tě to, že ten velký, milosrdný Bůh tebe nuzáka miluje a spasiti chce? — A takovou lásku splácíš tím, že jeho Srdci a milosrdné duši poznov smrtelnou ránu zasazuješ? A na tuto ránu, můžeš se ještě tak lhostejně dívat? Nuž, řekni mně, jest v tvém srdci vůbec ještě lidského pocitu? — Dětky mohou býti za živobytní rodičů proti nim zly a hruby; když ale jejich zloba rodičům srdce zlomila a pod drn dopravila, pak jimi lne obyčejně svědomí, zhrozují se svého činu a častěji se již přihodilo, že lítostí nad tím polo zbláznily aneb si zoufaly.

Ve Francouzsku žil jednou mladý hrabě z Anjou se svým staříckým otcem ve stálé rozepři, až jej konečně ve hněvu zavraždil. Tu se otevřely nezdárnému dítěti oči! dnem i nocí ryl domnívaje se, že by měl hrob svými nehty odhrabati, aby ještě jednou otce uzřel a jedinké dobré slovíčko od něho uslyšel. V úzkosti a hryzoucí své trýzní utekl synáček z krajiny, i cestoval do Jerusalema, aby tam nesmírného hříchu svého pykal. Dva služebníci museli ho doprovázeti a pod přísahou jemu slíbiti, že všechno učiní, co by jim napověděl. Když pak na blízko svatého hrobu přišli, rozkázal jednomu z oněch sluhův, aby mu okolo krku provaz zavěsil, a jej tak vlekl až ke hrobu Spasitelovu; druhému ale napověděl, aby ho tak dlouho pruty mrskal, až by pozbyl sil a k zemi sklesnul. Sluha uposlechna bičoval jej, ovšem velmi mírně. Za bičování ale volal mladý pán neustále: „Otče! zhřešil jsem!“

jáť jsem zavraždil toho, jenž mne zplodil! O, nikdy nemůže nešlechtnost moje odpuštěna býti!“ — A rozjímaje slova: „Otče,“ a „zhřešil jsem,“ sklesnuv ležel v rukou svého věrného služebníka. Jediná tato myšlénka tížila jako skála srdce jeho, zkormoutila ho a zbavila vědomí. — A on přece jen svého otce zavraždil!

Když ale ty, křesťane, těžce jsi zhřešil, pak jsi zasadil svému pánu a Bohu smrtelnou ránu, a on tebe přec tisíckrát více miloval, nežli otec a matka; a ty necítíš žádného zármutku a bolu v nitru svém nad takou nešlechtností? — Postav tedy blíže srdce své ku Srdci Pána Ježíše a rozjíměj vroucněji utrpení jeho, až se nitro tvé rozechřeje. Pohledni tam na ten kříž v plamenu, na kříž hluboce do Srdce vnořený. Víš-li, co to znamená? — Pán sám jednou pravil ke blahoslavené Margaretě, že nesmírná láska jeho Srdce k lidem původem byla všech jeho utrpení, a že od prvního okamžiku jeho vtělení tato muka jej doprovázela, a že kříž v jeho Srdci takměř zasazen byl. V této ochotě ku trpění objevila se jeho láska k tobě zřejměji, nežli utrpením samým.

Došlo li to tak daleko s tebou, že na ohni lásky Božského Srdce prolomil se led tvého srdce, a sněžka tvé vypínavosti nad zákony Boží se rozpustila, a půda obměkčila lítostí a skroušeností, pak to půjde samo sebou, jako se před několika lety stalo jednomu synáčkovi v údolí Pusterském. Syn šel s otcem svým v neděli ráno na hon kamzíkův. Když přišli na horu, uzřeli stádo kamzíků; i odešli od sebe a každý postavil se na čekanou, až by kamzíkové zde neb onde ku dostřelení se přiblížili. Po chvíli zašustlo něco na blízku syna; on tam pohlédne, a pozoruje, že u houští něco se pohybuje, namíří a vystřelí. Tu ozve se výkřik jako člověka; syn přiskočí, a hle! tu leží otec na zemi, i praví jen ještě slabým hlasem: „Hochu, dobře's trefil!“ — Brzy na to skončil; koule mu šla skrz srdce. — Můžeš si pomyslit, jak asi chudáčkovi synovi na mysli bylo při pohledu tomto, a jak plakal a nařikal. Tak ho to mučilo, že, aby aspoň nějaké úlevy nalezl, ještě téhož dne k úřadu šel, sám se udal a vyložil, co se bylo událo. A tak, pravím, povede se i tobě, jakmile lítost do srdce tvého zavítá. Nedá ti to pokoje v nitru, až půjdeš k úřadu, jaký Bůh tobě v hrdelních záležitostech proti jeho velebnosti ustanovil, a až sám udání učiníš o svých činech a nečinech na místě soudném; chceš říci, donutí tě to z nitru ke svaté zpovědi.

Čta toto, já již to vidím — počíná ti býti jaksi nevolno a ústa se ti rátahují k zývání; a leží ti na jazyku jakési ale a odmluva, že je to tak nepohodlné a tak těžko, a že se tak ostýcháš, a že, a že kdo ví — — Já ale ti pozlehka klepu na rameno a pravím: „Aj co! ty malé dítě. Když jsi se neostýchal hřešiti, co bylo zlé, pak se nemusíš ostýchat se vyzpovídati, co věc je dobrá; a když ti bylo nepohodlné, tak dlouho v duševním mrazu a zimě žíti, tu ti nemá ani nepohodlné býti, opět jednou jaro dostatí. A pak, jak to stojí s obděláním naší zahrádky? řekni to bez obalu, jak s tím míníš? Nechceš-li, — inu ano, s Pánem Bohem, pak tě nechci déle obtěžovati a řeknu „mějte se dobře“ a půjdu po svých. Cceš-li ale, pak vidíš, ty milé srdečko, pak musíš nevyhnutelně ten neřád a tu neplechu (jak jsem ti již poslednímkráte ukázal) ze srdce svého vyhrabatí a ty jedovaté byliny a plevy a ty staré, hluboko vrostlé stromy napřed i s kořeny a pněmi musíš vytrhnouti a vyhoditi a půdu zkypřeti a tak místa učiniti ušlechtilému semenu a pro novou zahrádku. To ale se lítostí samou ještě nedocílí, to se může toliko zpovědí státi. Uznávám sice, že kdybys sám měl strom po stromu rubati a smrtelný hřích jeden po druhém vytrhovati, a ty nesčíslné kopřivy a šípky všedních

hříchů vlastní rukou makati a pleti, že by nebyla žádná malá práce, ba pro tebe pravá nemožnost. Ale tu hled, tuto obrovskou práci ponechal si pan zahradník sám pro sebe. Ty máš ve sv. zpovědi toliko udati, co ve tvém srdci divokého a zlého narostlo a nyní má vyvrhnuto býti; on pak posílá svého kněze a dává mu sílu a zázračnou moc, že pozdvíženou, svěcenou rukou a znamením kříže a jediným slovíčkem: „*absolvo te*“, jako obrovským božským máchnutím, jednou ranou všechno hříšné potlačí a v okamžiku ze země tvého srdce vyhodí. O těžkostech nemůže zde tedy ani žádné řeči býti, když jen vůle nechybí.

Tys měl ale ještě jedno „kdo ví“ na jazyku; založil bych se, že ohledně pana zahradníka; pravda že? zdali totiž on ještě chuti bude míti, tobě pomáhati, když jsi jej již několikrát tak vzdorovitě odpravil! Ba ovšem, zasloužilš to sice již dávno, aby tě tvé bídě samého zanechal; ale z toho měl bys sice ty bídu, on však neměl by ničeho ze své zahrádky. Tato zahrádka je tvé srdce, a tvé srdce přináležejí skrze stvoření a po právu jemu, a on je půdou, kterou si tolikou prací koupil, obtížil vzdělal, vlastní krví pohnojil, svými milostmi posázel a co krásnou zahradu uspořádal, a proto není mu to lhostejno, jak to s tebou vypadá; on má k tobě srdce zahradníka. Srdce zahradníka ale lpí s láskou a radostí na svých kvítkách, a když na jaře símě vschází a v letě všechno tak krásně stojí, vzrůstá, a květe a líbě voní, pak jest ono srdce tak čilé a veselé, i mluví a baví se s květinami, jakoby měly uši a rozum, a přináší jim každodenně před východem a po západu slunce nápoje a strojí zemi a hnůj k pochoutce. A když hmyz se vloudí aneb krtek půdu podrývá, aneb chroust do květu rýpá, aneb koukol vzhází, tu zahradník v nevoli vytrhne plevel a usmrtí brouka a chytne krčka. A když v parný den letní černé mraky vystupují, a když strašlivý víchor burácí a kvítka k zemi shýbá, a pak kroupy a lijavec větvičky láme, proutky trhá, květy roztlouká a na rozrytou zemi hází, ach, pak stojí chudičký zahradník pln zármutku, a bolí ho to, vida svou radost najednou zničenou. — Avšak příštího dne přec začíná opět obvazovati, čistiti a pomáhati, kde se pomoci dá. Vždyť jest to jeho zahrádka a on jest zahradník!

Nuže, viz milá křesťanská duše! když obyčejný člověk, jakým takový zahradník jest, o nerozumná kvítka tak se stará, jak musí býti Pánu Ježíši u srdce, když pohlédne na tvoji rozumnou duši, na svou zahrádku, a když ji od hříchu a od ďábla tak zpustošenou a zničenou viděti musí? Jak to musí útrpnost jeho budit a jej nutkati, aby pomohl, seč může? — Čili nesestoupil proto s nebe, aby hřích odňal? Nestal-li se proto chudým a ležel v jesličkách, aby ohnuté květiny na něm opět pozdvihnouti se mohly? — Přišlo mi to vhod, že mluvím o jesličkách. Tam v jeskyni u Bethlema stály; a tam v jeskyni klečival svatý Jeroným a rozmlouval s milým nemluvnátkem v duchu říká: „Ach, Pane Ježíši, jak se třeseš pro mou duši. Jak pak to mohu odplatiti?“ — Tu pravilo dítě: „Ničeho nežádám, než: Sláva budiž Bohu na výsosti! To sobě zalib!“ Načež Jeroným: „Musím ti něco dáti, milé děťátko! Chci ti dáti všechny své peníze!“ Dítě odvětilo; „Vždyť pak nebe i země má jsou, nepotřebuji ničeho; dej to chudým lidem a já to přijmu, jako bys to mně byl dal.“ Na to pravil sv. Jeroným: „Rád to učiním, milé děťátko, avšak musím také tobě něco dáti; jinak nebude srdce mé upokojeno.“ A na to odpověděl milý Ježíšek: „Chci tobě říci, co mně dáti máš: dej sem svoje hříchy, své zlé svědomí a své zastracení!“ — I tázal se světec: „Co s tím počítí hodláš?“ — A děťátko odvětilo: „Chci to vzíti na svá ramena, na Golgothu

nésti a na kříž přibiti. Toť má býti můj vznešený skutek, že tvé hříchy vzíti, tvé nepokojné svědomí upokojiti, tvé zatracení zmařiti chci!“ — „I plakal jsem,“ vypravuje sv. Jeroným, „plakal jsem pohnutím a pravil jsem: „Nuže vezmi, milé děťátko, vezmi, co mého jest, a dej mi, co tvé jest; tak mi bude spomoženo k životu věčnému!“

Viz, jak ochoten jest milý Spasitel, pomoci tobě, abys neřád ze srdce svého odstranil. Největší pro něho radost jest, když může hříchy snímati. Pročež jdi, o křesťane! jdi a učiň dle sv. Jeronýma, odhoď a vyvoz šnilou slámu a plevel ze srdce svého. Vždyť nevíš, co s tím počíti; a nevzdáš-li se toho a nenecháš-li jich také zahradníka odstraniti, pak se ti jednou vzejmou v plamenu strašně na duši. Pročež dej je beránku Božímu; obdržíš za to opět jednou dobré svědomí, a pak může obdělávání zahrady pokračovati, jinak ale nemůže ani počnouti. A proto radím tobě, abys v tomto měsíci především často duši svou Srdci Páně představil, a v rozjímání jeho lásky do srdce svého svítiti nechal, až by se litostí obměkčilo. Pak bys mohl za druhé, asi ku konci měsíce, upřímnou svatou zpověď vykonati. Neškodilo by snad, kdyby to byla zpověď z celého života; možná že ti bez toho ode dávna na svědomí vězí nějaká kostka píchající tebe, která dříve neb později nebezpečnou zapáleninu uzpůsobí, nebude-li vykašlána a vyvržena. A těch muk byl bys pak zbaven.

Avšak neoddaluj s touto zpovědí, nýbrž vykonej ji ještě v tomto měsíci, a nemysli si: však se to může státi o velikonoci. Budeš-li o velikonoci na živě, můžeš opět jíti, — má-li to právě býti o velikonoci. Avšak možná, milý křesťane, že neužiješ více veliké noci; možná, že toto číslo Školy Božského Srdce Páně, jež čteš, poslední jest, an snad do jiné školy, do hrobu, jíti musíš. I možná, že to poslední jest upomínka a prosba pana zahradníka o upravení jeho zahrady, srdce tvého. Kdybys však mne uposlechnouti nechtěl, a kdyby ono možná a snad v jistotu a skutečnost proměnilo se, co pak počneš, co potom?

Leta 1851, vypravuje Msgr. Segur v jednom spise, byl jeden učedník u prvního svatého přijímání. Při tom učinil jedno ale pevné předsevzetí: „Kdybych do hříchu smrtelného upadnul, chci téhož ještě dne vyzpovídati se, dříve nežli se uložím.“ — Toto neštěstí potkalo ho po několika měsících. Z počátku pravil k sobě: „Chci se za několik dní vyzpovídati.“ Avšak tu mu napadlo ono předsevzetí, a cosi mu pravilo: „Učiň, co's přislíbil, vyzpovídej se ihned!“ — Ještě otálel chvíli. V tomto vnitřním boji padnul na kolena a modlil se Zdrávas Maria. Modlitba jest spása duší. I vstal a dal se na cestu ke zpovědi. Na zpáteční cestě potkala jej žena, tázající se, odkud přichází. Onť jí vše vypravoval s radostí ve tváři, a pravil, že teď v pokoji spáti bude, an opět dosáhnul milosti Boží. — Jeho matka měla zvyk, že v neděli ho déle než jindy spáti nechala. Jak obyčejně budila jej teprv o 7 hodinách, klepající na dveře jeho komůrky a volající naň. Po čtvrti hodině spal Pavel ještě. Matka volala znova, a plna nepokoje, ana žádné odpovědi neobdržela, vstoupila do světnice. „Nuže ospalče! bude hned půl osmé, nestydíš se? I přiblížila se k synovi; tenť zůstal bez pohnutí, ona sahá po jeho ruce, a ta jest studená. Uleknuť pohlíží blíže, a zkríknuce upadla k zemi bez vědomí. Pavel za noci umřel. —

Nemohlo-li by tobě, smrtelný a křehký člověče, před velikou nocí něco podobného ze přihoditi? Nenlíž pravda, pak bys byl rád, kdybys mne uposlechnul? Stane-li se to, nevím, ale ty také ne; pro každý pád ale chci tobě ještě poslední radu dáti, která již jednou jistého hříšníka uspokojila. Zbožný kněz, Gerlach Petr

se nazýval, dal radu jednomu člověku, který jižjiž umíral. Poradil mu, aby učinil spravedlivou závět, kterouž mu rozvrhul a předložil, a chudáček nemocný podepsal ji. Rozvrh závěti zněl: „Ve jmenu nejsvětější Trojice a pod křížem na Golgotě odkazuji všechny své hříchy upřímné lítosti a kajivosti; — smyslné žádosti a každou užitou hříšnou radost odkazuji opovržení; — pláč svatých slz rouňných pro ztracenou nevinost svým očím; — touhu po spáse milosti svému srdci; — zbožná rozjímání slávy nebeské svému rozumu; — svou celou bytost beránku Božímu, jenž snímá hříchy světa.“

Tento vzorec předkládám též tobě, milá duše, ku podpisu. Vykonals-li ku konci tohoto měsíce svatou zpověď, pak se postav pod obraz sv. kříže, jako by to bylo posledníkrát ve tvém životě, a tu podepiš tuto závět; nemusí to býti inkoustem a pérem, učiníť to před Bohem také rovně pevná, opravdivá vůle a předsevzetí. Tvůj sv. anděl strážce může býti notářem. A poněvadž platná závět též opatřena býti musí úřední pečeti, v tomto pádu ale Bůh jiného kolku neuzná leč Božský, proto pros často Boha, aby tento odkaz svou milostí potvrdil a zpečetil. Naleznu jsem v jedné knížečce o Božské moudrosti jednající krásnou modlitbu, kterouž v tomto měsíci každodenně před sv. křížem vykonávati můžeš. Nemáť nic učeného do sebe, jako mnohé novomodní modlitby; nýbrž jest srdečná a prostá, jakž se naši předkové modlivali. Protož připojím ji sem, a pak utichnu pro celý měsíc, možná že pro vždycky, vždyť nevíme dne ani hodiny!

„O můj Otče! o můj bratře! O mé všechno, co srdce mé oblažiti může, chceš-li duši mou ubohou ještě na milost přijmouti? O milosti, o nekonečné smilování! padám k nohám tvým, nebeský Otče! a děkuji tobě z hloubi srdce svého, a prosím tě, abys pohlédl na svého jednorozeného Syna, jehož jsi z lásky umřítí nechal, abys na nešlechtnosti mé zapomenouti ráčil. Pomni, Otče nebeský! že's před časy Noemovi přislíbil: „Duhu svou postavím na oblacích, a bude znamení úmluvy mezi mnou a mezi zemí; a budu viděti ji, a rozpomenu se na úmluvu věčnou.“ Nuže viz, laskavý Otče! jak roztažen a napnut jest, že lze všechny jeho kosti a žebra spočítati; viz, jak jej zčervenatěla a zsinala láska! Prohlédni sobě, Otče nebeský! svého milovaného, jednorozeného dítku ruco, ramena a nohy, jak jsou bolestně roztaženy; pohlédni na krásné jeho tělo, jak zmučeno a zapomeň na svůj hněv proti mně. Pomni, proč sluješ pánem milosrdným, otcem smilování, než aby's odpouštěl? Toť jméno tvé. — Komu's dal svého nejmilejšího Syna? Hříšníkům! Pane! on jest můj; Pane, on jest náš! Jáť uzavírám se dnes v jeho rozetvorené milostné náručí z hloubi srdce svého a své duše, i nechci, ani živ ani mrtev, nikdy od něho odloučen býti. A proto viz jej dnes ve mně a upuť milostivě ode všeho, čím jsem tebe kdy rozhněval; neboť snáze zdá se mi býti, umřítí, nežli tebe, svého milovaného Otce nebeského ještě kdy jednou těžce uraziti. Všeliké trápení, ani peklo, ani očistec neleká mno tak velice a nebolí mne v srdci, jako že jsem tebe, svého tvůrce, svého pána, svého Boha, svého Spasitele, všelikou svou rozkoš a slast kdy urazil a zneuctil, O kéž bych mohl po veškerém nebesku rozhlásiti svou srdečnou bolest a soustrast, tak že by srdce mé v tisíc kusů rozdělilo se; toť bych rád učinil. A an ty mi tak laskavě hříchy mé odpouštíš, proto jest mi tím více lito, že jsem tvé veliké dobrotě tak nevďěčným se prokázal!“

Legie modlitby pro Řím a sv. Otce.

Jeden z nejnovějších náboženských spolků, který se nyní všude, jak žádoucně rozšiřuje, jest legie modlitby pro Řím a sv. Otce. Vybojováním Říma jeho nepřáteli nejedná se tak o majetek toho města, jako o podvrácení, aneb aspoň veliké uškození víře předně křesťansko-katolické, pak ale každé pozitivní; nevěra, úplné neznabožství má místo Krista panovati. Proto jest tak zvaná „otázka římská“ nejhlavněji náboženská týkající se všech, kteří pro náboženství, mravnost a spravedlnost citu mají, a všichni tito mají Římu ku pomoci přispěti nejvíce prostředky náboženství — modlitbou; nebo „jestli Hospodin nebude ostříhati města, darmo bdí, který je hlídá.“ (Ž. 126, 2). Všichni musíme povstati ve společné, stálé modlitbě a milosrdenství Božímu takto násilí učiniti, aby vítězství církve své svaté, které sice jisté jest ale snad ještě v dálí, urychlil, aby její nepřátelé byli pokořeni a víra a křesťanský mrav nad neznabožstvím zvítězil a společnost lidská od zkázy duševní zachráněna byla. Totof má i za účel řečený spolek modlitby, který po celé Evropě i Americe se šíří, jak zápisní list spoluodů zřejmě vyslovuje:

„Řím jest Jerusalemem katolika, hlavním městem říše Ježíše Krista na světě, svatým, mileným městem křesťanských srdcí, krátce klíčem postavení našeho co vojínů Ježíše Krista na zemi. Slušno, ba povinností jest každého katolického křesťana, něco učiniti k obraně Římu, jež chtějí znesvětit. Zvláště nyní hrozí Římu vším možným znesvěcením, chtějí jej světské moci podrobit, aby takto Spasiteli odcizili i to jediné město ve světě, kde příkazy sv. evandélium za veřejné zákony platí. Nemůžete-li přijíti, hájit Řím mečem a zbraní, jak tak mnozí udatní a silní mužové, nemůžete-li zastávati Řím písmem neb slovem, jako přemnozí kazatelé a spisovatelé; můžete aspoň přispívati k ochraně města tím způsobem, že pro Řím se modlíte a trpíte. Hle, tu krásnou modlitbu, kterou zakladatel řádu „*Theatínu*“, velký sv. Kajetan složil, když konnetabl Bourbonický posvátnému městu se blížil chtě je podmaniti.

Modlitba.

„O Pane, obrať sem očí svých se svatyně a vznešeného trůnu svého v nebesích, pohledni na tuto přesvatou hostii (oběť), kterou Tobě náš věčný nejvyšší kněz a Tvůj věčný Syn Ježíš obětuje za hříchy svých bratrů, a odpusť nám naše nesčíslné nepravosti. — Hle, hlas krve našeho bratra Ježíše Krista volá s výsosti kříže k Tobě; slyš, o Pane, a vyslyš ji a neprodlívej, o můj Bože! Svě cti se ujmouti, protože Tvé Jmeno vzýváno bylo pro toto město a pro tento lid, a vynalož s námi dle Svého milosrdenství. Tak se staniž.“

Papež Pius VI. udělil (7. pros. 1796) všem, kteří tuto modlitbu před nejvyšší Svátostí pobožně se modlí, na každý den odpustky 100 dní; kteří zároveň k sv. přijímání přistoupí, odpustky 7 let a 7 kvadragen každý čtvrtek v roku a plnom. odpustky první čtvrtek každého měsíce. — Způsob vstoupení do legie modlitebníků, jakož i podmínky jsou následující:

„N. N. spojuje se s legií modlitby papežských ochotníků a podpisuje své jméno před křížem, odhodlán jsa:

1. Každodenně vykonatí modlitbu svrchu uvedenou za sv. Otce;
2. každý měsíc k sv. přijímání přistoupiti za jisté zachování Říma, za papeže-krále a za papežskou armádu;
3. každý měsíc některému výboru, sbírajícímu příspěvky pro ochranu posv. města, 3 kr. odevzdati;
4. z lásky k zarmouceným srdcím Panny Marie a sv. Josefa, když tito Ježíška ztratili, nějaký skutek sebezapření aneb nějaké denní trápení obětovati za Řím, za sv. Otce a za papežské vojsko, a
5. jakkoli možno i jiné k přístupu k tomuto spolku přimlouvati.“

Jak z tohoto patrno, jestiž to věc docela jednoduchá a snadně k provedení a nepochybujeme, že mnoho i našich čtenářů přečtouce toto před kříž pokleknou, a se svrchu udaným slibem sami zapíší a přivtělí „legii modlitebníků,“ a takto třeba nepoznaně od světa bojovati budou proti nepřátelům církve sv. zbraní nejmocnější — modlitbou.

~~~~~ N e v ě r e c .*)

Před rokem naleznu jsem v jisté rodině dobrosrdečného muže, který pozornost mou zcela na se upoutal, neboť každé jeho slovo zjevně mluvilo, že nad míru učený jest, avšak, bohužel, málo víry v sobě má. Zabolet mne velmi tento na zmar uvedený obraz Boží, modlil jsem se za nešťastníka toho, a sešed se s ním zase nepustil jsem ho z očí. Nedávno jsem se náhodou opět s ním sešel v bídné podkrovné komůrce chudého krejčího, zotavujícího se ponenáhlu z dlouhé a těžké své nemoce, jehož zdraví četná, avšak bídu třící rodina s touhou již očekávala. Bedřich — tak pojmenujeme nešťastného toho učence — dozvěděl se o tom chudáku a přispěl k němu chtěje jak milosrdný onen Samaritán pomoci. Muž i žena děkovali jemu slzíce, když vkročil do světnice; on však rychle díkům se vyhnul, a jen od různých těch lidí mně oznámeno bylo, jak mnoho dobrého koná, a že již mnohým nešťastníkům co strážný anděl ku pomoci přispěl. Ještě mnoho jiných příkladů o dobročinnosti jeho jsem později se dozvěděl od chudých svých farníků, a tím mně zcela sobě naklonil a vzbudil ve mně živěji povinnost, že o jeho blaho věčné postarati se musím. Přiblížil jsem se k němu, avšak všechny pokusy, abych řeč nějakou o náboženství rozpřádl, byly marny, neboť řečím podobným vezdy vlídně ale rozhodně se vyhnul.

Jednou z rána dal jsem se u něho oznámiti, nebyl jsem však připuštěn, sluha mne odbyl odpovědí, že pán stůně a nikoho k sobě připustiti nechce. Po dalších otázkách jsem pochopil, že pán včera zcela zdravý vyšel, nazpět ale churav se navrátil, pak také, že vzdor všem prosbám žádného lékaře k sobě připustiti nechce; při slovích těch zaskvěla se slza v oku muže vypravujícího. —

Sotva že jsem domů se navrátil, doručil mně kdosi navštěvenku od Bedřicha. —

„Ctěný pane! Pro všechno, co Vám svato jest, Vás žádám, byste bez prodlení mne navštívil.“

Ihned vybrav se na cestu, spatřil jsem jej bledého a utrmáceného, an smutně na mne hledí. Mlčky tisknul mně ruku, pohlédl krví zašlým okem na mne a

*) Ze zápisků kněze.

hojně počal prolévati slzy. Neméně pohnut jsem byl sám, silného vida ducha toho tak truchliti.

„Nemluvte ještě,“ přešlo konečně přes stísněné jeho rty, „nemluvte, sice mne usmrtí Vaše slova. Kde jest má moudrost! V prachu pokořena leží!“ —

Promlčev několik okamžiků pokračoval pak dále: „Stydím se za to, že tak bídného mne nalezáte, avšak poznáte-li toho příčinu, doufám, že ze zbabělosti mne trestati nebudete. Račte si sednouti a poslyšte trpělivě osudy nešťastníka, jenž i Vaší pomoci k jednomu ještě milosrdnému činu potřebuje. Musím ale daleko z počátku vypravovati, aby jste mi porozuměti mohl. Na universitě poznal jsem mladého muže, jehož pro nevšední nadání a všestrannou dokonalost v rytířských cvičeních vůdcem akademické mládeže učinili. Lichotilo mně to velmi, že slícný a ode všech hledaný tou mladík důvěrným svým přátelským mne oblažil; byl ale mimo všechny zvláštnosti i tou obdařen, která obecnostv snadno vlichotiti se může, že byl volnomyslným. Rodičové moji v přísném protestantismu mne vychovali, nemohl jsem ale se svými námitkami proti jeho vtipům, ze starých mudrců vyňatým, ničeho poříditi, a brzo u mne toho docílil, že jsem se za své staromodné náhledy — tak námitky mé nazýval — v jeho přítomnosti styděl, a to byl první krok, jenž mne vedl k jiným náhledům. Vodíval mne taktéž do ryku hlučného zábav, které i mou nevinu i mé zdraví podvrátily, a tím uskutečnil mé úplné — převrácení. Měl jsem se ale za nešťastna byv zbaven smýšlenky, kterou Vy náboženstvím nazýváte. Za příčinou stálých a nepřírozených výstředností upadnul jsem v nemálo nebezpečnou nemoc, z níž jsem se ponenáhlu — díky za to mé tuhé přirozenosti — zotavil. Dokud jsem ode všech opuštěn stonal, pevně jsem sobě předsevzal, že se obrátím, avšak starí přátelé, především ale můj zlému již navyklý duch mne pozdravivšího se na staré udrželi dráze. Sdělil jsem příteli svému zjevně, co v nitru mém se dělo, jaké myšlenky mně byly přišly, on ale ve smíchu mne odbyv, přičítal všechno zesláblým čivům, dávaje mně toliko tu radu, abych nyní zdraví svého více šetřil. Byl jsem poslušným, žil jsem v zábavách dále, maje ale zdraví tělesné více na zřeteli, na blaho duševní jsem nikdy nezapomenul. Odhodlaně jsem jeden plamének po druhém živořící ještě ve mně věry na budoucnost dusil, až mně ani žádného strachu, ani žádné naděje více nezbylo. Abych úplně se zotavil, vydal jsem se s přítelem svým B. na cesty. Vrátil se po třech letech, pojal jsem slícnou manželku, s níž jsme srdečně se milovali. Byla katoličkou. Dada jí úplnou ve výkonu náboženství svého svobodu, snažil jsem se zpočátku, abych všem i nejmenším námitkám protikřesťanským se vyhnul. Sotva ale že rok uplynul, zachtělo se mně její víru a důvěru v Boha podkopati. V podniku tom dáblenském — jak nyní teprv nahlížím — jehož pomstu nyní cítím, mně ochotně B. podporoval. Díla toho jsme se ale jen pozvolna chopili. Jedna kapka i deset kapek vody na kámen padající jej nevyhloďá, avšak jen kapky stálým kapáním i nejtvrdší vyvrátí kámen. Manželka má stala se lhostejnější a zapoměla brzo na víru. Avšak hrud ženskou nelze snadno tak otupiti, aby náboženství k ní přístupu naprosto nemělo; to i nám se nepodařilo. Nemohouce ji tedy zcela volnomyslnou učiniti, stala se alespoň nepokojnou a nespokojenou, ano zdálo se mně, že i láska její ke mně chladne. Strach mně již překážel, abych déle ještě myšlenku tu hroznou ve skutek uváděl, nicméně s B. jsem vždy obcoval, maje jej za přítele pravého. Mezi tím obdržel jsem jednou list, v němž lékař strýce mého, starého a udatného to důstojníka, mi oznámil, že strýc můj náhle a nebezpečně onemocněl, a že žádá před úmrtím mne ještě viděti,

abych tedy bez prodlení přijel. Paní má byla právě trochu churava. B., za jehož přítomnosti zvěst tu jsem obdržel, myslil, že až do mého návratu se zotaví, a že dřevnější veselá mysl zase se dostaví, napomínaje mne, abych jí jen často a vlídně psal. Poděkovav jemu srdečně za jeho soustrast, žádal jsem jej, aby co přítel ji neopustil. Loučení bylo bolestné. Opět a opět mne objímala hoře plačící manželka má, a v tomto teprv hořkém okamžiku jsem cítil, kterak ji miluji.

Doraziv druhého dne po svém odjezdu na statek strýce svého, byl jsem potěšen, neboť nemoc poněkud se zlepšila. Ctihodný ten kmet mne přijal co nejlaskavěji. Tváře jeho byly bledé a vpadlé, avšak nábožná oddanost a vniterný klid v obličejích se jevil. Tisknuv ruku mou pravil: „Myslil jsem, Bedříšku, že tě již neuzřím. Dík Božskému milosrdí, že mně poprálo ještě dobu nějakou, abych na nebe hodně se připravil. Budeš moci při mně zůstati až na věčnost odejdu? Nejsem již tak dalek cíle svého; neboť až v posledních únech nemoc poněkud se polepšila, přec na jisto konec svůj tuším.“ Pohnut přislíbil jsem ujci svému, že žádný jiný v případě smrti oči jemu nezatlačí, než já sám. Avšak potrvál ještě sedm neděl mezi námi a mezi tím jsem často drabé své Emilii dopisoval, kteráž taktéž vždy srdečnou mi dala odpověď. Vypršely dnové žití strýcova; umírání jeho bylo klidné, byla to smrt spravedlivého. Tehda jsem se té myšlénky zhostiti nemohl, že náboženství tu podivnou moc do sebe má, že boj poslední tak trpký a nesnadný není. Avšak kterak jsem se podivil! Dav Emilii správu o smrti ujcově a oznámiv jí, že jsem dědicem celého jmění se stal, neobdržel jsem žádné odpovědi; na opětný list taktéž odpověď nedošla. Strašná nepokojnost se mne zmocnila, již jsem ji viděl nemocnu, již sase umíratí a překonati sebe nemoha ihned po pohřbu jsem vsednul v kočár, chvátaje domů.

O půl noci jsem dojel; ani jediného světélka v oknech nezakmitlo. Snad spí, těšil jsem se; já ji překvapím; listy moje nedošly. Klepám opět a opět, avšak — nikdo neodvívá; úzkost strašná pojala mne. Konečně se dveře odevrou a několik dívek a posluhů majících hospodyní svou v čele se objevilo zrakům mým. „Kde jest má paní? Jest nemocna? mrtva?“ Tak volám sotva slova mocen, drže hospodyní křečovitě za ruku. „Pominu se s rozumem, hned-li mi odpovědi nedáte.“ Zde se mně netažte, vše vám odhalím, pronesla konečně. Uleknuv se, do nejbližšího jsem ji vedl pokojíku, an podivný mrazivý pocit čivy mé projel. Zde mně padnouc k nohoun pravila: „Snášejte jako muž, drahý pane, co vám říci musím. Vaši nešťastnou paní v předešlé noci pan B. odvedl.“

„Odvedl!“ zkřiknul jsem a jakoby blesk mne byl oslepil, závrat mne pojala a bez paměti jsem na zemi sklesnul.

Co se dále se mnou dělo dozvěděl jsem se teprv později. Dlouho jsem se nacházel ve hrůzyplném snění a přišed poněkud k sobě, viděl jsem se v malém pokojíku blázince maje svěřačku na sobě. Asi hodinu jsem ležel hledě brzo na sebe brzo na bílé kolem sebe stěny, nevěda, bdím-li čili sním, až dva objevili se mužové, z nichž jeden dosti vlídný, druhý žalárníkem mně býti se zdál. První přiblíživ se ke mně zkoušel tepnu, položil dlaň svou na mé čelo a pak jaksi radostně na druhého muže pozřel. Na otázky mé jen vyhýbavě odpovídal, avšak pouta mi sejmouti velel. Dali mi něco píti, načež brzo na mně přišel těžký sen, z něhož, jak mi pravili, teprv po dvanácti hodinách silnější a zdravější jsem procitnul. Ob den ale s přibývajícími silami i jasněji na mysl mi přicházela strašná nehoda, co mne byla potkala. Krutě jsem bojoval proti šílenosti, kteráž opět mne zmocniti se chtěla,

proti myšlénce o sebevraždě, až konečně jediná se mne zmocnila myšlénka, touha totiž po pomstě. A podivno! Touha tato po pomstě zdraví mně navraceti se zdála. —

Snažil jsem se uprchlým na stopu přijíti, vypátral jsem však toliko, že do Francie přešli. Chvátal jsem do tétéž země, a z Paříže jsem jich hledati počal. Tehda jsem opravdu toho pykal, že jsem všech svých schopností k tomu kdys použil, abych cit její náboženský udusil, neboť náboženství bylo by jedinou a jistou zbraní bývalo, jíž by proti svodu byla bojovala, nyní jsem bolestně poznati musel, že jsem sám neštěstí své zavinil. Avšak běda — dvakrát běda tomu, jenž přátelství zradil, jenž čest mou zprznil, štěstí mé zrušil! V takové myšlénky pouoreň, proháněl jsem se ulicemi města, až mně konečně jeden z vyzvědačů mých oznámil, že uprchlíci ve Florencii se zdržují. Po celý rok jsem se všemi krajinami Evropy proháněl, aniž bych byl na bídníky ty padnul. Konečně se muě to mělo poštěstí v městě Baden-Badenu. Dorazil jsem tam na večer, on ale promařiv notnou sumu peněz ve hře — bylť hráčem náruživým — záhy z jitra odjel. Úprkem hnál vůz můj na ním, avšak překotil se, sám jsem byl těžce raněn, a v blízké vesnici jsem několik dnů poležeti si musel. Tak se mně zcela stopa po nich stratila. Dvě ještě leta jsem neunavně hledal, bloudě světem, až jsem konečně k domovu svému se navrátil, ničeho nepořídív.“

Po té se zamlčel nešťastník ten a po krátké přestávce slabým pokračoval hlasem.

„Poslyšte, co se konečně dělo. Včera večer šel jsem za obchodem svým a teprv k hodině 10. jsem se pěšky domů vracel. Bylo zima a sem tam některý jen člověk na ulici. Mezi jinými potkal jsem i chatrně oblečenou ženštinu, kteráž slabotou a zimou sotva se hýbala, a hle, ona se ke mně blíží. Peněz jsem si již přichystal, než ještě nejponíženěji mne prositi počala. Tichým a jemným hláskem mně sice oslovila, zvuk ale ten strašně projel hrudí mou, neboť hrozné vzbudil ve mně tušení. Dávaje jí peněz na zkřehlou a třesoucí se ruku, pokusil jsem se jí v obličej pohlédnouti. Oči její utkvěly na zemi, ale obrysy tváře změněné byly — pro Bůh! mé Emilie.

Když jsem tak stál slova nejsa schopen, rychle mne opustila, aniž by mně byla poznala. I on dalek býti nemůže a zajisté pro něho almužnu žebře, mně napadlo, a protož tichým krokem nikým nepozorován nebyv, jsem ji následoval, jako tygr obchází kořist svou dříve než na ni skočí. Šla ještě do vinárny, kde něco vína a biškot (dvojpečku) kupovala; pak jsem ji sledoval mnohými ještě ulicemi až konečně vstoupila do chatrného domu; slyšel jsem jak krácíc po dvou schodech unaveně dýchá; rychle jsem za ní pádil. U dveří, které právě otevřela, naslouchám, nedýchaje několik okamžiků, a hle, slyším milo sténající hlas vnikající mně k srdci, taktéž chraplavý hlas mužský. Byl to ďáblem pesedlý E. Nemoha se déle zdržeti, vpadnul jsem dveřmi do světnice. Nyní přišla hodina pomsty, ano přišla, velebný pane, avšak mocnější mne ji řídil. Na loži ležela ohyzdná postava, pro slíčnost svou kdysi obdivovaného B. v hadrách rozedraných. Ona kločíc u postele namáčela biškot do vína; krm ten on chtivě jedl. Oba uděšeně na mne pohledovali, když jsem vkročil. Oči jeho vystoupily ze svých důlků, avšak zavřely se jako by před strašidlem, křeče mu projely obličej, a když ho opustily byl — mrtvolou. Taktéž ona omdlela. Nemoha sám ani jí dotknouti se, ani ji pozdvihnouti, volal jsem o pomoc, a v okamžiku tom bolně jsem cítil, že jsem ji ještě milovati nepřestal. Sotva že

jsem s to byl s paní vkročivší potřebné promluvití a jí toboleku s penězi svými dáti aby potřebná činila opatření, uprchl jsem jakoby tisíc líc mně bylo pronásledovalo.“

Málo se pozastaviv v řeči vypil hlt nápoje na blízku stojícího, chladný pot z čela sobě stíraje.

„Trpký a krutý boj jsem noci této bojoval, avšak přec jsem vítězem zůstal; na pomstu již nemyslím. On jest mrtev; ona ale, velebný pane, nouzi míti nesmí. Pravé mně dobrodiní prokážete, ujmete-li se věci té. Přijměte zde něco málo, aby nynější její potřebě bylo vyhověno, o další budoucnost její chci jistinou se postarati — avšak, nikdy víc ji uzříti nechci!“ —

Obdržev od něho na lístku adresu nešťastnice, odešel jsem, abych rozkaz jeho vyplnil.

Naleznu jsem ji na loži ležeti, vlídná paní ji ošetřovala, přijavši ji do příbytku svého. Ve tváři její útlé sice, avšak bídou sešlé, patřím stopy dřevnější slícnosti, taktéž ale blízkého již konce. Několika jen slovy jsem účel příchodu svého oznámil.

„A to činí Bedřich, manžel můj pro svou bídnou, vinnou ženu? Řekněte mu, velebný pane, že okamžitá šílenost mne jen na bezcestí vedla, nejsem vina, jak se to býti zdá. Ještě v tu noc, než mne odvedl svůdník můj, uprchla jsem, míníc že navždy se to stalo, a v tomto domě vydělávala jsem těžkou prací chléb svůj, chtěíc v hořkých slzách smír s nebem sobě vydobyti. Řekněte dále. Včera na večer hledajíc nadarmo práci a nemajíc naděje na dnešní chléb, potkala jsem bídného neštěstí svého původce, kterýž mne poznal a za obydlí a za pokrm nějaký mne prosil. Po dva dlouhé dni již ničeho nejedl a dva měsíce již pod širým nebem spával. Nemohouc toho snést, abych nad největším nepřítelem se neslitovala, zavedla jsem ho do příbytku svého a pokrm nějaký pro něho hledati jsem šla. Neměla jsem snad tak jednati, avšak nemohla jsem i připustiti, aby hladem zemřel. Velebný pane, nemohu vám vylíčiti co jsem po celých těch 7 let trpěla, co jsem manžela svého opustila, avšak přiznati se musím, že vinu svého pádu lhotejnosti dávám, již jsem ku své víře chovala. Velikou na sobě poznala jsem pravdu totiž: zapomene-li kdo na Boha, pokušitel vezdy vrch u něho podrží. Avšak Bůh byl ke mně příliš milosrdným, propůjčil mi milost, že jsem se k němu navrátila, a za hříchy své těžké káti se mohla. Nezbyvá mi nyní jiného již přání, než aby Bedřich můj mně odpustil, pak bych již ráda se světem se rozloučila. Mnohou zimnou noc jsem ulicemi kolem domu Bedřichového prochodila, v němž mi tak šťastně kdys plynuly dnové, a často o půlnoci jsem na prahu domu klečela, prosíc nebe o požehnání pro něho, a za odpuštění pro sebe. Řekněte mu, velebný pane, že velká byla vina má, avšak neménší byly i mé strasti i má lítost.“

Milý čtenáři, cítíš zajisté soustrast s duší tak trpce zkoušenou, avšak neméně kajicnou. Ještě v tentýž den ji odvedli do řádného bytu a postarali se o lékařské ošetřování její. Dle přání jí i zpovědníka přivedli, kterýž každodenně k ní přicházel. Taktéž i sám jsem ji často navštěvoval, pozorujíc po každé, že již konec její se blíží. Uplynulo as 14 dní, když mne ošetřovatelka její oznámila, že již umírá, a mne uzříti ještě žádá. Hned jsem se vybral na cestu, byla již blízká boji poslednímu, avšak tichá a klidná; ráno téhož dne byla sv. svátostmi umírajících zaopatřena.

„Poslala jsem pro vás,“ pravila libě se usmívajíc, „abyste srdečný přijal dík od umírající za dobrotu, jakouž jste mně prokázal, račte i Bedřichu mému říci, že umírajíc jemu žehnám a za něho se modlím.“

„Nepřála byste si jej také viděti dříve než na věčnost se odeberete?“ Po té otázce malý polil růměnec vpadlé její tváře.

„Za veliké bych si to pokládala štěstí; jsem toho sice nehodna, avšak přec bych klidněji umřela, kdyby mně popřáno bylo z milých jeho úst slyšeti: já ti odpouštím.“

Vstoupiv rychle do vozíka, jel jsem k Bedřichovi, na štěstí byl doma. „Milý příteli, paní vaše v posledním se nachází boji!“

„Nuže dobře! a co dále?“ odvětil vážně a chladně.

Vypravoval jsem mu poslední svou s umírající rozmluvu, zdálo se, že řeč má jím hnula. I připojil jsem: „Pane, umírající kajienici poslední snad neodepřete prosbu? Touží po vás a po slovích odpouštění z úst vašich.“

Padnul na pohovku a po několik okamžiků v bolestné se ponořil rozmyšlení pak vstana ujal mne za ruku. „Pojďte, již jsem se rozhodnul. Nebohá Emilie, opravdu ze srdce ti odpouštím — i sám mám zapotřebí, aby mně mnoho bylo odpuštěno.“

Vozkovi jsem kázal čekat, a rychle nás ku domu smutku nazpět zavezl. Bedřich mne prosil, abych s ním vkročil, aby síla jej neopustila. A hle, těžce uraženého manžela, kající manželku — vroucí objetí konečně opět spojilo. Byl to pohled, nad nímž i milí andělé v nebi veseliti se museli.

„Bedřichu,“ vzdychla slábnoucím dechem, „odpouštíš mi?“

„Má byla vina, milovaná. Jak jsme se sešli, tak se chceme rozejíti, vše budiž odpuštěno a zapomenuto.“

Zrak její pln lásky a srdečnosti spočinul na nás a v tom pohledu odletěla duše její. —

Jedině manžel její a já jsme mrtvolu její doprovodili.

Druhého dne sluha jeho přikvapiv ke mně sdělil mi, že uplynulé noci pán odešel a ráno teprv promoklý a skoro beze smyslů jsa v najatém voze domů dopraven byl.

První mou myšlenkou bylo, že snad sebevraždu spáchat chtěl; ku svému potěšení však spatřiv jej seznal jsem, že jsem na omylu. Ležel v posteli — zsinálý a v zimničném zápalu.

„Milý můj příteli,“ oslovil mne, „nad míru pošetile jsem jednal. Cítil jsem se včera tak nešťastným, myšlenka na milou choť takým mne trápila spůsobem, že mně déle ve světnici dlíti lze nebylo. Vyšel jsem s čelem hořícím, až jsem — nevím kterak se to dalo — na hrobě Emilie se octnul.“

Hořekuje klesnul jsem na hrob a dlouho jsem rozjímal v pocitu hořkém, co jsem s ní byl ztratil, co byla trpěla, a kterak se kála. Víím, že to slabostí, když jsem v této chvíli i v budoucí věřil svět, ano když jsem cítil, kterak blažený její duch na mne hledí z místa věčného míru a blahoslavenství. Pocítil jsem v sobě hnutí tak mocné, že jsem jemu vši silou rozumu svého odolati s to nebyl; byloť to neklamné svědectví mysli mé, že jest Bůh a nesmrtelnost, že jest víra, kterou vykoupeni býváme. Vždy valněji ronil jsem slzy; a kdy k zemi řinuly, moudlil jsem se též, poprvé po dlouhých letech na drahém tomto rovu k oné bytosti božské, by mi ku pomoci přispěla a na pravou cestu mne uvedla. Na to obestřel mne hluboký sen aneb snad mdloba; dnes ráno našel mne hrobník beze smyslů ležícího a promoklého deštěm, jenž v noci hojně byl s nebe padal. Nyní ve Vaše

důvěruji přátelství. Vy jste knězem onoho Boha, kteréhož jsem opět našel. Vy mi ku pomoci přispějte.“

Co jiného jsem jemu odvětit mohl, než že s jistotou na mne spolehnouti se může a potrvá-li na cestě té, že ve klid a v štěstí strasti jeho proměním.

„Na to, zdá se mi, jest již pozdě; síla tělesná již vadne. Pohříchů již málo mně zbývá času a sil duševních ku zpytování, které bych nyní učiniti měl.“

„Neočekávejte jen všechno od své síly a svého rozumu, modlete se horlivě k tomu, jehož nyní svým Tvůrcem poznáváte, aby své milosrdenství Vám uštédřiti ráčil.“ —

„Mějte se zatím dobře!“ slovy těmito mne propustil, tisknův vřele ruku mou. „Musím se Vám ale přiznati — ač přiznání to ponížujícím pro mne jest — že mně nevěra má velice nešťastna činila, každou radost mně trpčila a v tísních mých jen bídou mi byla podporou, kteráž mne nyní zcela opouští. Račte se za mne modliti, a co nejdříve mne navštivte.“

Avšak ne jen já, nýbrž i mnozí chudí, kterýmž byl pomáhal, modlili se za něj; a modlitba chudých za jich dobrodince zajisté velmocnou jest u Otce nebeského. —

Po tři neděle silnou horečkou upoután byl na lože. V blouznění svém ustavičně mluvil o původci nehod svých, na kteréhož děsné řítil klatby, vždy jej co hroživou příšeru u lože svého viděti se domníval. I to mu vyčítal, že mu odňal víru v Boha a míru duše že jej zbavil; po té chvěje se a rukama lomeje skuhral, že nechce, že nemůže ještě umříti, neboť tu by neomylně musel do pekla. Ach, to bylo děsné!

Avšak modlitba chudých dosvědčila sílu svou; měltě u Boha i mocnou přimluvkyni, kajicnici, pro kterouž nebe se raduje. On se slitoval nad kající a odpustiv jí, i sobě odpuštění získal. Uzdravil se opět, ačkoliv svých údů následkem nočního nachlazení užívati nemohl, odevzdal se však zcela Bohu, děkuje vroucně, že alespoň rozum se mu nezastínil; takto oddal se horlivě čtení, hloubání, badání a modlitbě.

S nepřerušenou pozorností písmo sv. proskoumav, pravil ke mně: „Jsem nyní přesvědčen, že v knize té je slovo Boží, že náboženství křesťanské jest božské vůle výtokem, neprostředné dílo Syna Božího. Není náboženství, jenž by jako křesťanské srdce očistiti, náruživosti utlumiti a lidi oblažiti mohlo. Strohé, vznešené, k zapření sama sebe pobádající zásady dosvědčují božský jeho původ; v tom mně i ta okolnost utvrzuje, že tak velký počet nejvzdělanějších lidí náuku tu přijal. Vyznávám se tedy býti křesťanem, ovšem velmi nehodným. Nyní ještě mi zbývá úloha, abych rozmanitých způsobů křesťanství víru svou sobě vyvolil.“

Po několika týhodnech sdělil mi, že chce býti katolíkem. Tázal jsem se po příčinách takého přání.

„Jest jich málo,“ odvětil s úsměvem, „avšak jsou rozhodné. Církev, kterou sobě co dílo božského Stvořitele představuji, musí býti jedna, bezo změny u věcech víry: takovou jest církev vaše. Dále musí býti nekonečně svatou: Vaše jest plodnou matkou všech svatých, jaká musí býti slepota těch, jenž nepoškvrněnou čistotu její uznati nechtějí? Nad to musí býti katolickou, totiž církví všech národů; Vaše jest podstatně takovou, a žádná jiná nemá sebe menších nároků na toto velebné jméno. Konečně musí býti apoštolskou, počínající od apoštolů nepřetrženě až po kněžstvo nyníjší. Každá jiná církev později se objevivší nemá práva na tuto vlastnost; jedno neb více století nečiní zde rozdílu.“

Mimo to domnívám se, že kromě Vaší církve žádná jiná nedostačuje potřebám lidským; člověku žijícímu veždy je dobrotivou, laskavou, ostražitou matkou, a umře-li člověk, pamatuje modlitbou a obětí na zesnulé dítko své. Jsem nyní, velebný pane, jak vidíte, katolíkem v srdci, učíte mne takovým i skutkem.“

A učinil jsem tak. Přijal jsem jej v církev svatou, a on se stal jedním z nejpokornějších, nejhorlivějších a nejkajenějších dítek, poněvadž trpkým bojem k ní se přiblížil, jelikož hledal Boha, jenž k němu se utíkajícím neodepře pomoci své. Tak byli i dnové jeho poslední dny radosti a míru; nezapomenu nikdy na poslední jeho hodinku; byla vítězstvím křesťana, odchodem duše lítostí vytríbené, vírou utužené, nadějí oživené a láskou rozechvěné. Hruzy smrti odňala mu svátost poslední. Nejoblíbenější modlitbou jeho bylo, aby žití jeho, soužení a spravedlnost Boží, jenž ho tak přísně zkoušela, oněm byla výstrahou, jenž hltají otravný jed nevěry v srdce své. — Modlil se, aby tatáž milost, jež ho vysvobodila, i k oněm přistoupila, aby se nedočkali nejhoršího soudu Nejvyššího, totiž „v neměře zemřítí a pozdě uznati, že Bůh jest.“ — —

Apoštolát modlitby.

(Vasťhřské slovo nejdůst. arcibiskupa Sefawského Jana.)

Co jest to, apoštolát modlitby? Spatříte, že všichni budete moci býti apoštolý, pravými apoštolý, všichni bez rozdílu pohlaví, stáří, stavu a vzdělání. Apoštolem jest každý kat. křesťan, jenž slovem a skutkem, modlitbou a dobrým příkladem se snaží, svých bližních v pevném držení a konání sv. katolické víry posílniti, aneb jinými slovy: apoštolem jest každý katolický křesťan, jenž svému bližnímu k dosažení věčné spásy jest nápomocen. — Rozliční pak jsou apoštolové, dle rozličnosti stavu a rozličnosti prostředků, jichž k důstojné spásě svých bližních upotřebují. Sedni povoláním svým k stavu duchovnímu jsou předešle určeni k tomu od Boha, aby apoštolát v úplném slova smyslu a všemi vhodnými prostředky vykonávali; takovými jsou knězi, misijnáři, biskupové, papež; takovými byli od Ježíše vyvoleni dvanácte apoštolů. Tito vykonávali všední prostředky, by dosáhli bližnímu důstojné spásy, mimo modlitbu zvlášť vyvolání a řázení, udělení sv. smátostí, přinášení obětí mše sv., církevních výkonů vůbec, a od Boha zřízené zprávy věřících. Druzí pak katolíci křesťané, jež kněžími nejsou, nemohou jice vykonávati řečené právě církevní výkony úřadu apoštolského, proto ale přece apoštolý ovšem býti mohou, protože jsou ještě jiné úkony apoštolské, které mohou vykonávati, jako: modlitba za své bližní, dobrý příklad, odvrácování napomenutím bližního od zlého, povzbuzování a vedení ho k dobrému atd. Adolom tyto naposledy jmenované skutky vykonává, ten již tím jest pravým apoštolem sv. víry ve službě Ježíše Christa ku spásě svých bližních. Sedním slovem: Každý katolický křesťan, který se může modliti, může býti též pravým apoštolem.

Z řečeného jest Vám již jasno, čeho tím chci, když vyhízím Vás k účastenství na apoštolátu modlitby; chci tím říci: Vy všichni bez rozdílu stáří, stavu, pohlaví, máte se státi apoštolý, a sice hlavně modlitbou za blaho svých bližních, a to modlitbou spojenou s modlitbami Božského Srdce Ježíšova, protože teprve tímto spojením dostává plné moci a platnosti.

Nyní poučím Vás blížeji o modlitbě a jejím spojení s modlitbami božského Srdce Ježíše Christa, a poznáte z toho, že účastenstvím na apoštolském tomto úřadě modlitby

ku podobu působiti můžete pro spásu duší, a že tak působiti můžete s praneplatným namáháním a bez nejmenší výlohy.

Zprvu tedy o modlitbě. Kdyby nějaký bohatý pozemský král všech svých poddaných vyhlásil: Chci a mohu vyplniti všechna vaše přání, žádejte jen a obdržíte vše; poklady mé jsou mi otevřeny a dostačí pro všechny — jak by se hrnuli k němu ze všech koutů říše! Tak náležavě by tu velcí i nízkí, bohatí i chudí přednášeli přání svá! Avšak buď si sebe bohatším, mocnějším a dobrotivějším byl král ten, přece nemohl by vyplniti slib svůj, protože žádný smrtelník nemůže odpomoci všem bídě, žádný nemůže vyplniti přání všech. Proto též nikdy neučinil některý král pozvání takové; ovšem ale učinil je Bůh, původce všeho dobra, rozdatel všech statků, pramen všech milostí, těšitel všech nešťastných, otec všech lidí; on učinil to pozvání: „O vy všichni, kteří v bídě a protiménství jste, pojďte ke mně, a já vás občerstvím; prostě a bezplatně, hleďte a naleznete, slušte a bude vám otevřeno!“

Musíme tedy jíti a prositi a hledati, hlavně věčné statky duše, ale ne jen nash duše, však i pro blaho duší svých bližních. A modlitba ta bude platná a mocná. Neboť mnoho může u Boha ustanovená modlitba spravedlivého za bližné. Hle, Abrahám modlí se za města kleslá v propast nečesti a dostává od Boha slib usetření, jestliže jenom deset ještě v nich najde se spravedlivých. Rth modlí se za město Segor, a vymodlí jeho zachránění; zahladiti chce Bůh tvrdostí svou lid Izraelský, však modlitba Mojžíšova smírňuje Pána; Izrael jest v boji proti Amalečtům blížek záhubě, protože ale Mojžíš v modlitbě spíná za lid ku Pánu rukou svých, vítězí Izrael. Taková jest moc modlitby přímluvné, taková jest moc, kterou jediný spravedlivý modlitbou svou za bližního působí na srdce Boží! Zdaž nemohl by jsi i ty mnohých ze svých bližních přivést k spásě věčné? O dojíš! A co můžeš pro to učiniti? Nemůžeš snad veřejně vystoupiti za věc Boží, ni žádati, ni udělovati svátosti, ni jíti jako misijnář v cizí země, ani dáti dost peněz, bys poslal tam takových; jsi snad v takovém postavení, kde před očima lidí tolik jako by nic činiti nemůžeš pro duševné blaho jiných. Avšak hle, přímluvou můžeš vsude dosáhnouti, kamkoliv dosáhá milost Páně, a tam můžeš vystoupiti pomáhaje a zachraňuje. A až někdy přijde den nejpokročilejší a Kristus přijde k soudu, tu s úžasem spatříme, jak neviditelné působení modlitby přímluvné t. j. modlitby apoštolské vedle církevního úřadu apoštolského po všechna století působilo, a jak všechna slavná vítězství církve a služebníků její i blůž v modlitbě měly hlavní příčinu svou. I volám tedy ku všem se sv. Pavlem: „Proto napomínám přede vším, aby prosby, modlitby, důtkinění děly se za všechny lidi, neboť to dobré a příjemné jest před Bohem, naším Vykupitelem, kterým chce, aby všichni lidé spaseni byli a k poznání pravdy přišli.“

Volám naději v Boha, že mnozí, kteříž toto slyší, pocítí touhu, ponět jakýsi, oddati se od nynějška modlitbě přímluvné též za duševnou spásu jiných. Tu však přichází záje myšlénka vlastní nicoty a činí je malomyslnými, že řeknou k sobě: Bože můj! co sponuje nepatrná modlitba má? — A jistě jest modlitba naše velmi nepatrnou, a sama ze sebe působiti nemůže. Avšak jest prostředek, snadný a jistý prostředek, nepatrnou modlitbu naši učiniti před Bohem velmi příjemnou, a pro nás a bližné naše velmi mocnou a účinnou. A prostředek ten záleží v tom, že svou vlastní modlitbu spojíme s modlitbou Božského srdce Ježíšova.

Společné modlitbě slíbil Pán již vůbec podobuhodnou působnost, kteréž modlitba jednotlivcova nemá. „Amen pravím vám,“ dí Pán, „jestliže dva z vás na zemi spojí se v jakoukoliv věc, již vyprosí, bude od Otce mého, jenž jest v nebesích.“

Ještěli že to platí již o dvou zbožných lidech, kteří společně se modlí, čím ne-
poměrně působnější stane se modlitba potom, když ten, s nímž společně se modlíš, není ně-
jaký nábožný člověk, ale sám Ježíš Kristus, Božský Vykupitel? ne nějaké nábožné srdce
lidské, nýbrž samo Božské Srdce Ježíšovo? Ano, s námi modlí se totéž Božské Srdce, jež
jednou obraz a sídlo cnoti vyšší a svatosti bilo v smrtelném těle našeho Vykupitele a
oslawené v nebi sídli; to Srdce dnes jest nám tak blízko, jak bylo blízko jednou aposto-
lům. Učí nás jistě i ta svatá, že Kristus se svým Božstvím i člověčenstvím v
pravdě a skutečně ve sv. svatosti oltářní ve sv. hostii jest přítomen, jeho celé nyní osla-
vené tělo, tak jako když dříve bylo v jeslích, v náruči nejblahooslawenější Panny Marie spo-
číval a za nás na kříži zemřel; v Božství i v člověčenství svém bydlí Kristus pob-
způsobou chleba ve svato-stánku. Proto jest zde i svaté Srdce jeho, a s tímto všechň
cnoti a dokonalosti, jež konalo někdy v těle smrtelném, i smrchovaná božskosídká ona
lásko, již ono vezdy plápolá. Pohlédni k tomu Božskému Srdci v nejsvětější Svátosti;
uvaž nekonečnou lásku jeho k tobě a ke všem lidem, a následuj láskyplnému jeho po-
zvání, jeho rozkazu naléhavému: „Dítě mé, daruj mi srdce své! Ty máš Pána Boha
svého milovati z celého srdce svého, ze všší duše své, ze všší myšli své a ze všší síly
své.“ A ještěli že opravdu se snažíš milovati tak toto Božské Srdce, tu nekonečny jsou
poklady, jež denně pro sebe a své bližné bereš. Praví ona svatá nevěsta Božského Srdce,
Margarita Alcocque: „Neznám jiného vykonávání pobožnosti v životě duchovním, jež
by duši v krátkém čase k nejvyšší dokonalosti a k ofuzení pravých sladkostí, jež na-
lézáme ve službě Christově, přivedlo, jako pravou pobožnost k nejsvětějšímu Srdci Je-
žíšovu. Pokladové požehnání a milosti, které Božské Srdce toto v sobě zamírá, jsou ne-
smírní!“ A Pán sám jí přikázal: „Hlásej to, a dej to hlásati celému světu, že nepo-
stavím mých darů milosti pro ty, kteří hledají je v srdci mém.“ Neboť jako jednou
obcházaje v zemi svaté tu všem lidem byl milostiv a všem spomáhal, tak přebývá
nyní v našich svato-stánkách, jenom by dobrodiní udílel. Nejsvětější toto Srdce jest na-
plněno nejmnitějším soucitem se všemi našimi chybami, těžkostmi a útrapami; tu léčí
duchovně nemocných, tu těší zarmoucených, tu slíí slabých, oswěcuje slepých, učí neroz-
umných, odpouští litujícím, křísí duchovně mrtvých a nasycuje duše vlastním tělem a
krví svou.

Přede vším pak záleží modlitba Božského Vykupitele v nejsvětější Svátosti v
tom, že žije ustavičný život modlitby. Jako někdy v pozemském životě svém ztrávil
celé noci na modlitbách k nebeskému svému Otci, tak modlí se, děkuje, prosí a smíruje
bez přestání ve všech dílech světa, v každém okamžiku, a sama sebe přináší za nás
co obět chvály, obět smírnou, prosby a důčinění. Kdo pochopí to, jak nekonečně při-
jemny jsou nebeskému Otci tyto modlitby, jež ustavičně stupují k nebi z Božského Srdce
Ježíšova? kdo vypočí spásitelné působení těchto modliteb Srdce Ježíšova? Kdyby již
mohl viděti a slyšeti, která Ježíš ve svato-stánku bez přestání modlí se k svému nebe-
skému Otci za spásu duší, za obrácení pohanů, nevěrců, hříšníků, — za svého zástupce
na zemi a za všechň služebníky církve, — za zachránění a posílnění všech nevinných
a spravedlivých, za pomozbuzení laiků a za spásu umírajících, — za blaho a šíření církve
a za pokoření jejích nepřátel, — jak děkuje tu za všechň dary přirozené, milosti i slávy,
jež nám Bůh dal aneb uchystal; jak prosí ten o smilování pro všechň hříšníky, jak tu
na místě našem sám nebeským Otci přináší v obět chválu, prosby, důčinění a smíření —
kdyby již to vše viděti a slyšeti mohl, zda možno by bylo, aby již zůstal nemyslivý,
thostejný a chladný? Zdaž by již, pohnut v útrokách duše své, nespojil srdce své se
Srdcem Ježíšovým, a spojen s ním nezhybně věčného Otce, jemu za vše dobré nedě-

formal, a od něho neprošil odpustění hříchů svých a dosažení všech milostí? Nyní sice nepatříš modlitby se Spasitele ve smatostánku tělesným očima svým; neomylně však ujistuje tě svatá víra, že Pán bez ustání tam se modlí, a že tě náležitě vybídl, aby jsi též modlitby své s jeho spojil. To také zřejmě Pán v duchovním životě rozličným svatým vyjevil. Tak prosila jedna ze svatých nevěst Božského Srdce o pravé poznání, která člověk modlitby a skutky své způsobem Bohu nepřijemnějším by vykonávat měl. A Pán jí odpověděl: „Všechnu modlitbu svou má člověk Bohu mému Otci obětovati ve spojení s modlitbami mými; neboť tak jedno bude s modlitbami mými, a bude nebeskému Otci nevyšlovně milou. Modlitba, jež tak vykonána nebývá, stupuje sice též k Bohu, ale není tak milou a příjemnou. — Rovněž má člověk všechny práce a činy své konati ve spojení s pracemi a činy mými; tak zúčastněny budou, jako kousek mědi slito s množstvím zlata ztrácí bezcennost svou a zato nabývá ceny zlata, aneb jako kapka vody vlitá ve skvětlé víno sama ve víno se mění. Tím způsobem modlitby a skutky lidské spojením s mými se zlepšují a zúčastňují.“

O tož posvěťme své denní práce, modlitby a utrpení spojením s pracemi, modlitbami a utrpením Božského Vykupitele. A můžeme to tak snadno a jednoduše učiniti dobrým úmyslem, kterýž při tom častěji chceme obnoviti. Při práci své tedy chceme mysliti a praviti: Můj Ježíši! ve spojení s láskou Tvého Srdce, s nímž ráčil jsi tu na zemi pracovati, ač i já vykonati tuto práci svou, Tobě a Tvému nebeskému Otci k slávě a veškeré církvi k blahu. — A při modlitbě své pomyslemež a rcemež u sebe: O Božské Srdce Ježíšovo! ve spojení s onou láskou a zbožností, s kterouž jsi sám se modlíval a ustavičně modlíš v nejsvětější Svátosti, ač i já teď se modlit. — A v utrpení svém pomyslemež a rcemež u sebe: O nejdobrotivější Ježíši! ve spojení s onou láskou nejsvětějšího Srdce Tvého, s kterouž v utrpení svém vytrpěl sis tolik potupů a bolestí, ač i nyní i já kříž tento na se vzíti, Tobě a Tvému nebeskému Otci k chvále, mně a svaté církvi ku spáse.

Tak máme konati apoštolský úřad modlitby, ten snadný úřad apoštolský, kterýmž každý modlí se křesťan apoštolu se stává; ten účinný úřad apoštolský z něho apoštolské působení kněží teprve požehnanější ovoce své přináší, kterýž neblahoslavenější Panna v živobytí svém dlouho vykonávala, ta Panna, kterou teď jmenujeme královnou apoštolů, a kterýž Božský Vykupitel sám prvním vkročením svým na tento svět nastoupil, a jež vykonává nyní bez přestání až na konec dnů, kdežto v úřadě apoštolském co kazatel a učitel trval jen tři roky.

A to jsou ty zbožné myšlenky, kteréž více než před dwacíti lety nadechly některé zbožné křesťany ve Francii, že sestoupili se v společnost tuto modlitby, v apoštolát modlitby. Brzy o tom uslyšel sv. Otec, Pius IX., i požádal všech věřících k ní udělením mnohých odpustků. Od doby té s nešlychanou rychlostí rozšířila se společnost tato modlitby po všech končinách starého i nového světa, a nyní patří k ní mnoho milionů zbožných srdcí křesťanských, které denně modlitby své spojují s modlitbami obou nejsvětějších Srdcí, Ježíše Krista a Marie Panny.

Vidíte tedy nejmilejší dítky sv. katolické církve, že toto pozvání mé, přistoupení k apoštolátu modlitby, není ničím jiným než voláním, aby jste i vy připojili se k milionům zbožných srdcí křesťanských, ano k samým Srdcím Ježíše a Marie. Tak dosáhnete ve svých záležitostech množství milionů zbožných křesťanů, ano svého Ježíše a Marie za orodovníky, a tak stanete se i vy orodovníky tolika milionů a za všechny potřeby svaté církve, jež nejsvětějším Srdcím Ježíše a Marie jsou vlastními; ano účastenstvím svým dosáhnete zároveň podílu na všech nesmírných zásluhách všech těchto

miliónů zbožných duší, ano i na zásluhách nejsvětějších Srdce Ježíše a Marie. Máte-li ale podílu na zásluhách, tu dojistě budete mít i podílu na odměně těm zásluhám při-
měřeně. —

Nyní pak o tom, čemu se podrobujete a konati slibujete, přistupujete-li k apošto-
látu modlitby. An apoštolát není bratrstvem, nýbrž toliko spolkem společné modlitby s
Ježíšem a Marií, spojením úmyslů a mínění v nassích modlitbách, pracích a utrpeních
nassích s úmyslem, jakýž měli Ježíš a Maria v pracích, modlitbách a utrpeních svých;
neutládá účastenství na tomto svatém skutku nových břemen, aniž předpisuje určitých mo-
dliteb a zvláštních skutků. Proto také údomé apoštolátu nemají vlastních bohoslužebných
shromáždění, nýbrž mají toliko býti nadchnuti novým duchem, duchem Božského Srdce Je-
žíšova. Tím nejhlavnějším tedy, což již k plnění vlastní závaznosti dostačuje, v apo-
štolátu modlitby jest, spojit se aspoň jednou denně v denních pracích, utrpeních a mo-
dlitbách s úmysly a úminky Božského Srdce Ježíšova pro rozšíření slávy Boží, za obrá-
cení hříšníků, kacířů a nevěřících, za pokroky a setrvání spravedlivých, a za rozšíření a
vítězství svaté církve. Wůbec mají se přičinowati horlivě o to údomé, aby Božské Srdce
Ježíšowo činně uctíwali a horoucně milowali následováním cnosti tomuto Božskému Srdci
nejmilovějších: pokorn, tichosti, čistoty, lásky k Bohu a k bližnímu, poslušnosti atd., a ča-
stým odprossowáním a wšemožným dostičením za wše to mnohé zneuctíwání, křivdy,
pohanění a swatokrádeže, jimž Božské Srdce Ježíšowo právě proto jest uctamičně wyháno,
proto že v lásce své tak se ponížilo, že ráci v nejsvětější Swátosti Oltární u nás nřta-
wičné blíti.

Nepředpisuje tudýž apoštolát modlitby žádné zvláštní formule modlitby, a posky-
tuje údom svým welikých wýhod duchowných, mnohé zajiště odpustky zvláštní, a mimo
ty, wšechny odpustky bratrstwa nejsvětějšího Srdce Ježíšova, aniž by jsme se dali zvlášť
zapíati do tohoto bratrstwa; toliko musí ten, jenž dosáhnouti chce poslednějších odpustků,
wykonati denně modlitbu bratrstwa Srdce Ježíšova, totiž jeden Otče náš a Zdrávas
Maria s apoštolským wyznáním wíry, přidaje pomýdek lásky: „O nejsladší Srdce Je-
žíšowo, učiň, abych Tě wždy wíce milowal!“ Tyto odpustky pak, jichž spoluúdomé mo-
hou dosáhnouti, jsou tak četné, že zde jich uvéstí jest nemožno.*)

Tak to mám tedy udělati, otáže se mnohý, abych přistoupil k tomuto svatému
spolku zbožných duší, jež v milionech řadí se k nejsvětějším Srdcím Ježíše a Marie?
Abys přistoupil, nemusíš nikam choditi, nikam píati a ani halře nemusíš platiti. Odi
jednoduše k swému duchownímu otcí, a wyjew mu své zbožné přání;**) tento wplíše jmeno
tvé do seznamu údu, a k upomínce dá ti přijímací lístek, jež si můžeš schowati we své
modlitebni knížce. Na den swého přístupu máš plnomocné odpustky, po řádně wykonané
sw. zpovědi a sw. přijímání. Nebylo-li ti wšak možno v den zápisu swého přimouti
swatých swátostí, tu můžeš si sám některý pozdější den k dožžení odpustků určití. Ani
ten seznam jmen nemusí se nikam posílati, ale uschowá se s jinými listinami farními.

W městech a we welkých farnostech wůbec, kde mnozí křesťané nedaleko kostela by-
dlejí, wyproste pak poznenáhla i u nás z této lásky k Božskému Srdci jiná swatá odnož
(vatolest), jež jinde se utwořila a od sw. Otce též mnohými odpustky nadána jest. Jest
to: „dostičeníci, aneb jinač nahrazující přijímání.“ S toto není vlastně žádným bratr-
stwem, nýbrž jen wyjewem swaté lásky k nejsvětějšimu Srdci Ježíšowu. Mnozí zajiště
účastníci apoštolátu modlitby a údomé bratrstwa Srdce Ježíšova cítí se od Božského

*) Čtenáři Št. znají je již. — **) Právem předpokládá sw. církev kníže, že každý duchowní sprá-
wce hotovo bude sřítiti tento sw. spolek, a že zaplatí si potřebných lístků přijímacích.

Srdce pobádání, aby přistupovali k sw. přijímání po dobré přípravě s tím úmyslem a přáním, tím jaksi útekem, náhradou a zadostičinění podati Božskému Srdci za ty mnohé úfory, nešťetnosti a zneuctívání, jež toto za obětavou lásku svou v nejsvětější Svátosti od mnohých lidí vytrpěti musí. Když se takové zbožné duše spolu umluwily a utwořiwšse jednotlivá skupení ze sedmi osob, ustanowily, že každého dne ze 7 dnů v týdně jedna z nich přijde k sw. přijímání za swrchu řečeným úmyslem, mimo to pak, že první neděli neb první pátek v měsíci že přistoupí wšechny k stolu Páně, tak tu máme to, co se nazývá „dostičiním neb nahrazujícím přijímáním,“ a čemuž sw. otec Pius IX. udělil mnohých odpustků. Kdo k takowému spolku lásky přistupuje, nezawazuje se tím k doživotnému při něm setrvání. U apoštolátu modlitby a u dostičinického sw. přijímání děje se wšfe wšměš dobromolně; ti, již jmenowané úfony lásky k Božskému Srdci konají, dosahují za to nejmírných zásluh duchowných, aniž by naproti tomu ti, kteří jich opomíjí, proto hřešili, toliko nejsou oučastni oněch duchowných wýhod.

A ku konci popatřme nyní ještě na wšfeobecný staw člověčenstwa wzhledem k jeho nejwššší úloze, k jeho dušewné spáse.

Na zemi nyní žije wíce než 1200 milionů lidí; wětší jich počet, dojísta přes 1000 millionů, žije mimo samospasitelnou katoličskou církev: pohani, newěrci, kacíři a odstěpenci, kteří w pravdě doživotního obcowání se swatou církwí se odtrhli. Hle jak mnoho schází ještě k jednomu stádu pod jistým Božským Paštýřem, Ježíšem Kristem, a jeho nástupcem, římským papežem! Hle, jak mnohých horlivých, se obětujících misijnářů jest ještě třeba, aby wšichni tito naši bližní k swaté církwi, k jwému Božskému Wykupiteli byli přivedeni! A takowým misijnářem můžeš se státi také ty horlivým oučastenstwím na apoštolátě modlitby.

Potom jest 200 milionů křesťanů, kteří owšem ve sw. církwi mají wšech prostředků, by sebe a jiných posvětili. Ale o jak mnoho, mnoho těchto katolíků jest newěřících, polowících a slabých, jak wlažných, studených. hřisných, zarytých ano i nepřátelských a škodlivých proti samé církwi! Mimo to hrozí newinným nebezpečnstwím, že ztratí newinnost svou, pobožným, že ochabnou ve své pobožnosti, kajícím, že upadnou w předsstle hříchů své. Wšbec nemůžem dosti žalowati na utiskowání a pronásledowání swaté církwe, na wždy wíce zmaňující se newěru, na swádění newinnosti a cnoti, na do nebes wolaující bezpráví činně šprawedlnosti a na to newššimání si wšech božských i lidských zákonů, na lhostejnost a chladnost ke wšemu swatému a k samému Bohu, na nesmírnou pychu a na ty wždy neštoudněji wstupující nejohavnější nečesti, na hrůznou zarylost lidí jak ku wšsem nesmírným důkazům lásky, tak také k přísným soudům Božím! Hle, jak nesmírně mnoho toho ještě třeba, aby tyto tak ohrožené duše od wěčné zhouby byly zachráněny, a aby zwelebila se církev i sláva Boží. A k snadnějšímu dosažení wšeho toho můžeš i ty mocně přispíwati horlivým oučastenstwím na apoštolátě modlitby!

Wšak nejen o spásu swých bližních, nejen o čest Boží, ale i a to wšlášť o swou wlastní spásu staráš se horlivým oučastenstwím na apoštolátu modlitby. Wždyť kdž ty modlíš se za blaho a potřeby jiných účastníků, modlí se tito, dojísta počtem mnohých milionů, za blaho a potřeby twé; ano i nejsvětější Srdce Ježíšowo a Mariino zahrnují w modlitbách swých za jiné i tebe!

Toto wšfe umedl jsem, (tak končí sw. kníže církewný) jenom k poučení a wšwětklení, by jeden každý pozor dal na hnutí srdce swého, zda-li ho newyžývá, by podílu bral na apoštolátě modlitby. Súčastnění toto není ani přikázáním Božím ani církewným.

Ndo nepřestupuje neštěstí, aniž smí za méně dobrého býti považován. Ndo mŕŕat ve ſvém zbožném, citlivém ſrdci mŕjewe láŕŕy pozoruje, a jemu poſluſſen na apoſtolátě mo-
dlitby horlivého bŕŕe podŕlu, ten mŕ nyní, je tŕm mnoho ſoná pro čeſt Boží a pro láſtu
k nejmŕtŕjſſimu Œrdci Ježíſſovu. Mnoho pro ſpáſu bližního, mnoho pro ſpáſu mŕſtní!

Benediktinky věčného uctění nejsv. Svátosti v Eisleben-u.

Divné jsou cesty Boží! V Eislebe-nu se narodil Mart. Luther, známý pů-
vodce protestantského kacířství, které církvi sv. tolik milionů duší odňalo a v blud
a záhubu svedlo; tam on, zvláſt poslední leta svého života, nejvíce se zdržoval a
kacířství odtud rozſiřoval, tak že měſto ono kolébkou protestantismu se nazývalo.
A nyní, asi po 300 letech, umístil se zde tentýž řád — Benediktinky věčného u-
ctění nejsv. Svátostí —, který Luthrem odtud byl vypuzen, a má Pánu Bohu za-
dost učiniti za neſčíslné nepravosti a urážky, jaké od kacířů byly páchány. Toť je
patrným důkazem vítězství církve kat. nad protestantismem, že opět zaujímá ſvá
dřívější místa, z kterých byla vypuzena, že je zaujímá nikoli mečem a násilím, ale
pokorou, modlitbou a cnostmi křeſtanskými. Nejnovější taková událost jeſt zajisté
tato v Eisleben-u a sdělujeme ji našim čtenářům ze ſaní předſtavené řehol. domu v
Osnabrůku na veledůſt. opata Rajhradského, jſouce přeſvědčení, že je neméně zajímati
bude a poteſí, jako zvláſt duch. ſyny a dcery sv. O. Benedikta. „Nebot týká se
to ponejprv,“ jak ſaní dobře praví. „oslavení Ježíſe v nejsv. Svátosti jeho lásky,
pak uctění ſvětice, v našem řádu, ano v celé církvi velectené a milované, totiž
velké sv. abatyſe, sv. Gertrudy ſaské.“ — Nechejme předſtavenou o celé události
samu vypravovati:

— „Před nějakým časem dozvěděly jsme se zvláſtním řízením Božím, že
v Eislebenu, rodiſti to sv. Gertrudy, onen klášter, ve kterém ona ſvŕj sv. vezdejšek
skončila, jeſt zachován jeſt a protestantský jeho majitel že ho chce prodati, taktéž
že některé zbožné duſe to přání mají, tuto dřívější ſvatyni našemu řádu opět zís-
kati, avſak že nemohou potřebné k tomu peníze jeſt ſehnati. Tato zpráva napl-
nila nás velkou radostí, tím více proto, že nás, nehodné citelkyně a následovkyně
sv. Gertrudy k tomu povzbuzovali, abychme na onom místě, které ona druhdy po-
ſvětila, které ale 300 let později dějiſtém bylo nejhroznějších urážek Božích a nej-
větších zneuctění a potupení nejsvětější Svátosti, abychme — věčného uctění a za-
dostičinění ſlužbu započaly. K tomu ſvěřil nám dobrotivý Bůh něco málo před
tím ne nepatrnou část potřebných časných ſroſtředků. Zbožná jedna vdova totiž,
která v běhu 3 neděl svého manžela a dva jediné ſyny nepředvídanou ſmrtí ztra-
tila, odevzdala nám krátký čas před tím jistou ſumu peněz ſ vysloveným přáním,
bychme toho použili k založení kláštera „věčného uctění,“ neboť cítila se uvnitř
velmi nucena, k oslavě nejsv. Svátosti něco učiniti. Tyto nápadně ſe shodující pří-
padnosti zdály ſo nám býti pokynutím vůle Boží a měly jsme za to, že, naproti
naſí úplné nehodnosti k dílu tak ſvatému, nieméně všechno nasaditi muſíme, by-
chom ku konci tohoto ſlavného podniknutí přišly. Od nejdůſt. biskupa Paderborn-
ského, k jehož dieceſi Eisleben patří, byly jsme v tom našem mínění utvrzeny, ba
od J. bisk. M. úſilně povzbuzeny, abychme této krásné příležitosti, dům sv. Ger-

trudy zachrániti a našemu řádu získati, použily; neboť, když prý Hospodin nám prostředky k tomu dal, jest to v jistém způsobu naší povinností, bychme, co klani-
telkyně nejsv. Svátosti a následovnice sv. Gertrudy, na onom zneuctěném místě, od-
kud nešťastné odloučení a zneuctění nejsv. Svátosti vyšlo, jí povinnou čest nahra-
dily, za urážky spáchané zadost učinily a zbožnou modlitbou dopomáhaly k navrá-
cení-se pobloudilých dítek ke své matce; . . . v pevném přesvědčení tedy, že právě
naš řád tam na místě je a zkvétající církvi (jestiž již od r. 1859 stálá missie v
Eislebenu a utěšeně prospívá) jakož i mnohému přemýšlejícímu protestantu velký
užitek přinese, nepřeje on prý nic tak toužebně, jako aby naše zbožné podniknutí
brzo se zdařilo, k čemu on hotov jest, nás podle svých sil podporovati. Takové se
vyslovení a povzbuzování se strany onoho, který co Boží zástupce nám Jeho vůli
ukazovat musel, naplnilo nás přirozeně odvahou a horlivostí a vroucí touhou naši
sv. práci, naproti všem obtížnostem a překážkám, s kterými snad nám bude bojo-
vati, brzo započítí moci pod ochranou naší sv. Matky řádu.

Pán Bůh chce tato naše svatá přání brzo vyslyšeti. — Když nám opravdu
nápadně rychle ku pomoci přispěl ohledně peněz ještě potřebných k zakoupení
a prvnímu zařízení (k čemu nám zmíněné od vdovy svěřené úplně nedostačovaly),
nesměly jsme dle názoru našeho veleřed. p. biskupa a mnohých jiných vysokých
světských a řeholných duchovních více otálet, k zakoupení drahého domu se odvá-
žiti, a tak to dobrotivý Bůh vše spořádal a zřídil, že právě 17tý listopad (slavnost
sv. Gertrudy) šťastným tím dnem byl, kdy jsme svatyni, po tolik let zříceninami
pokrytou, opět obdržely. Dle rady jmenovaného nejv. p. biskupa a přání p. fa-
ráře missie v Eislebenu nastoupila jsem k zakoupení toho domu atd. na večer 16.
listopadu tam cestu s jednou svých spolusester (v zakrytých šatech řeholných) v
průvodu zbožné paní — horlivé pomocnice v našem dílu. Došly jsme do Eislebenu
na slavnostní den (sv. Gertrudy) ráno o 9. hodině a domnívaly jsme se býti již u
cíle svých přání, an se Hospodinu zalíbilo, nám ještě ouzkostnou uložiti zkoušku.
Z nenadání bylo nám řečeno, že majitel toho domu, věda že kupci dnes přijdou,
opustil město vyjádřiv se, že z té koupi nic nemůže býti, on prý si dům sám po-
nechá. . . . Bylo se sice co domnívati, že nepřítel všeho dobrého na tuto věc ne-
bude se tak lhostejně dívati, pro nás byla ale tato zkouška povzbuzením, které naší
důvěru jen rozmnožiti mohlo, že totiž Hospodin Svě dílo, které On započal, šťastně
ukončí! A skutečně nenechal On toliké spojené prosby, jež právě v ten rozhodný
den k nebi byly vyslány, nevyslyšeny; k večeru bylo mínění muže (majitele) změ-
něno; uzavřel se kup za 8600 tolarů. Avšak až dotud netušil ani žádný něčeho
o našich záměrech, neboť můj rodinný bratr, který nedaleko odtud v Lipsku bydlí,
přišel a na jeho jméno učinila se smlouva. Několik dní později, tak se nám píše,
rozesla se zpráva, že my chceme se tam umístiti, avšak nezpůsobila mezi protestanty
žádného velkého pohnutí, ba několik měšťanů vyslovili se veřejně, za příčinou uště-
pačné jakési poznámky (bezpochyby některých protest. novin), že oni již čekají
na příchod jeptišek, aby jim mohli své dítky k vychování svěřiti.
Takovému smýšlení protestantů Eisleben-ských musíme se přede jenom diviti. Jestliž
to dílo Boží; on chce nám tedy, jak doufati můžeme, nápomocen býti a svého po-
žehnání uděliti, abychme k dosažení svého cíle i na milou mládež rozličným pri-
vátním vyučováním působiti a tak zásluhy nějaké si získati mohly. To jest též
žádost nejv. biskupa Paderbornského, kterou vyjevil, když jsme na zpáteční své cestě
s ním mluviti čest měly. Tento horlivý, zbožný prelát nemohl nám ani dost vy-

jeviti svou radost nad šťastným povedením záležitosti, která jeho srdci byla nejbližší, totiž v Eisleben-u jemu drahém viděti zařízení domu modlitby a zadostčinění; on nás ubezpečoval s velikým nadšením, že ten den, na který té radosti se mu dostane, v novém klášteře „Věčného uctění“ nějakou slavnost konati, budže svěcení chrámu, neb profes atp., že ten den bude jeden z nejšťastnějších jeho života. Též vyslovil to přesvědčení, že náš sv. Otec Pius zprávu o této neobyčejné události se zvláštní radostí přivítá, an Jeho Svatost Eisleben tak velice zajímá a tamější missie jemu velice na srdci leží. Radostná potěšitelná to myšlenka; protož doufáme, že zvláštním požehnáním našeho velemilovaného pastýře a jeho přímluvou mocnou k tomuto důležitému dílu sleny budeme. Snad mu již jest podána tato radostná zpráva, an jsem o té věci již psala důstoj. opatovi Haneberg-ovi, který nyní v Římě mešká.

Nový náš byt budeme moci zaujmouti 1. dubna 1869, budeme ale muset ještě mnohé opravy a proměny činiti, an všechno zanedbáno a zastavené jest, když také zdě, klenby atd. pevně a nepřemožitelně stojí. Bývalého chrámu P. stojí toliko zdě a střecha, an byl za stodolu používán. S pomocí Boží a šlechetných duší povznese se brzo z rumu zbořeníště jednoduchý, avšak slušný dům Hospodinův, kde dnem i nocí Bohu od chudých jeho ctitelkyň oběť uctění a zadostčinění bude se moci přinášeti. —

K tomu potřebujeme velké podpory, zvláště duchovní, — zbožných modliteb, avšak i tělesné k zapravení nutných ještě výloh, upravení kostela, atd. atd.

— — — — —
— — — — —

V Osnabrücku 15. prosince 1868.

Tak psaní představené v Osnabrücku M. Michaely a není nám třeba ještě něčeho k tomu přidávati, nežli svou radost vysloviti nad krásným tímto důkazem, že již již počínají i nejprotestantnější protestanti poznávati jalovost svého vyznání a přednost katolické víry. Zároveň ale musí právě tento úkaz vítězství církve kat. nad protestantismem v nás rozníti touhu, aby i rozkolné Slovanstvo — zejména Rusko — nechalo se osvítiti Duchem svatým, poznalo svůj blud a bezdůvodné předsudky proti církvi katolické. Právě letos — tisícátý to rok po úmrtí našeho předraženého sv. apoštola Cyrilla, a rok, kdy se svolaným všeobecným sněmem nejlepší příležitost naskytuje ke spojení-se — spojme upřímně, vřelé modlitby za rozkolné své bratry s modlitbami sv. Cyrilla a Methoda v nebesích, s modlitbami sv. Otce Pia IX. a veškeré církve svaté!

Smrt sv. Cyrilla.

Po klášteře za druhem druh kráčí,
Hořce kvíle slzami tvář smáčí;
S kým se sejde, tiše šepotá:
Dochází mu svíce života?
Bylť to bratr nový, přemilený;
Proto každý jest tak zkormoucený!

V úzké cele chořec odpočívá,
Zrakem napnutým se k nebi dívá.
Kam vždy toužil, Bůh ho povolal,
A tam nejít — toho nezdolal.
S radostí se chystá k věčné cestě,
By se brzy octnul v Božím městě.

Dlouhou chvíli ve tichosti prodlí,
V srdci svém se za Slovanstvo modlí!
By ho Pán Bůh mocně ostříhal,
Přísností svou by ho nestíhal!
A ten chořec — to jest Cyrill svatý,
Láskou ke Slovanstvu vroucně jatý.

K chorému se miláčkovi kloní
Svatý Method, vřelé slzy roní.
Vždyť on bratra svého miloval,
S ním až posud pilně pracoval!
A teď bez něho jít musí k práci —
Div že srdce jeho nekrvácí!

Cyrill s Methodem se vřele loučí,
Moravany jemu odporoučí.
A pak Cyrill svatě umírá,
Methoděj mu oči zavírá.
Soustrastně hned všechen zástup v Římě
S Methodějem bolné nese břímě.

Ozývá se zvěst ta v smutných hranách
K severu a k jihu po všech stranách.
Zavzněla i k milé Moravě,
Po slovanské celé dálavě;
Všechen národ hořce v onu chvíli
Nade ztrátou apoštola kvílí!

Po tisíc let v nebi orodoval,
Jakož na zemi nás v srdci choval;
Aby svaté símě vzrůstalo,
Slovanstvu se marným nestalo!
Toť jest světce stálá byla snaha,
Věčného by došel národ blaha.

Opět národ světce připomíná,
Radostně své k němu ruce spíná:
By sňal s něho cizou tíhotu,
Odstranil vši nevěr mrákotu;
Podlé jeho svatých naučení
Aby bedlivě dbal o spasení.

Nezapomeň, světče, na svůj národ,
Aby vzkvétal vsetý tobou zárod;
Svěřence své měj vždy v paměti,
Nedej u víře nám hyběti,
Aby slovanský lid vešel v bránu,
Ovečky kde vchází k nebes Pánu!

Spolkový Kalendář.

Únor,

měsíc veřejného vyučování Krista Ježíše,

letos spolu měsíc bolestného Umučení Páně,

jakoby nám na poučení, že kdo skutečně buď o blaho duší lidských mu svěřených pracuje (třebí) anebo o spasení duše vlastní, (co všichni měšci činí neb aťpoň činiti mají), že protivensství, soužení a pronásledování trpěti musí a bohužel často trpí! Však to žádného neleká: nemůže to na tomto světě jinak býti, vždyť praví samo Písmo Boží: „Kdo chce jít pobožně žíti býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.“ (2. Tim. 3, 12). Aťbyh i lidé nesoužili člověka zlozločnosti oddanému, z dopustění Božího pokusitel zlý duch jej souží . . . ale jen k prospěchu jeho, aby ho v cnosti Bůh zkoušel dle svědectví Písma: „Zkoušejte vás Hospodin Bůh váš, aby známo bylo milujeteli ho z celého srdce svého a z celé duše své čili nic.“ (5. Mojž. 13, 3). Takto trpíce nalazáme útěchu a potěšení jen v Bohu, protož jen u něho ji hledejme a ve všem co se na Boha vztahuje; podobně i u svatých a světic Božích nalazáme potěšení, rozjímáme, že daleko více trpěli a snášeli pro Boha nežli my.

Tot i účel církve sv. s námi, předkládá-li nám denně památku některého svatého k rozjímání aneb dokonce spasitelnou památku Umučení Páně. Protožto sluha Páně a církve jeho hledí i kalendář náš, čtenářové sstoly, svůj hálč k tomu přiložiti, jak následuje:

1. Sv. Ignáce biskupa a mučedníka, (učedníka sv. Petra, apoštola), jenž ta melice toužil po smrti pro věc Kristovu, že křesťanští Římské ucházející se o jeho osvobození zapřisáhal a prosl, by toho nečinili, a o korunu slávy věčné jej nepřipravili! ano obával se, žeby dimoká žvěř proti němu puffedná jej ussetřila, což se mnohým svatým snad přihodilo! Záká to touha po umučení a utrpení, a jaká proti tomu v srdcích našich bázň přede vším a tím nejmenším utrpením. Kterak stojíme před soudem Božím vedle sv. Ignáce postavení? Nuže tedy alespoň trpělivě snásejme bolesti, utrpení a protivenství a prosíme sv. patrona dnešního, bychom to časem svým s milostí Boží dle jeho příkladu i radostně činili. Pamatujme si proto jeho slovo poslední slova, a po celý dnešní den častěji zbožným srdcem rozjímejme: „Nyní začínám býti učedníkem Kristovým, po ničem na světě netoužím, jen abych Ježíše Krista našel; nechť ohně, kříž, žvěř dravá, sdrčení kosti, rozdrobení oudů a zničení celého těla, ano nechť všecka muka ďábelská mne zastihnou ... **jen řduž mám Krista.**“

Ze Pondělí . . . misse sv. obětuj za dušičky a získaš plnou. odpustků, pakli denně konáš hrdinský skutek lásky k duším v očistci (to jest pakli denně vzbuzuješ úmysl tento: „Obětují všech své modlitby a dobré skutky, a všech modlitby po smrti mé za mne obětované v ruce nejsw. Rodičky Boží, aby jimi duše v očistci podělila.“)

2. Sromnice neb Dčisskowaní Panny Marie. Nejl. Matka Páně tak svědomitě plnila zákon Boží, ač ji nezamazoval (co čistou pannu), aby nás učila té nejvyšší svědomitosti v plnění přikázání Božích! nejčistší panna chce být považována jako každá jiná matka a from některých myvolených duší nikdo newí o nemýslonné její důstojnosti, abychom i my se učili obzvláštní milosti Boží utrhovati v sobě a nehonosit se s nimi, bychom je snad právě tím neztratili. Panna Maria obětuje dnes Bohu to nejmilejší co má, milého Ježíška, a ochotna jest se všemu, co s ním a spolu s ní Bůh naložiti ráci, by i nás učila to nejmilejší co máme — srdce své — zcela Bohu obětovati a do nejvyšší vůle jeho úplna se oddati.

Dnes (jakožto v úterý po neděli 1. po demitálu) připadá i památka Umučení Pána našeho Ježíše Krista, o nížto nám církve sv. přivolává slovy sv. Pavla (Filip. 25): „To zajisté cíte v sobě, což i v Kristu Ježíši (mávejte na příkladě), kterýchžto jsa v způsobě Boží nepoložil sobě toho za loupež (t. j. neosvojil si to neprávě) že jest rovný Bohu: ale sebe samého zmačil, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn a v způsobu nalezen jako člověk. Ponížil sebe samého učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“

3. Sv. Blažeje viz ročník II. Opět to mučedník Páně, abychom rozjímáním toho, co swatí pro věc Boží museli snášeti, zarděli se nad lhostejností a vlažností našich v službě Boží; a zarděvše se spolu i povstali z lenosti takové a zmužile dále kráčeli. Jestli tak, jakoby nám památkou sv. mučedníků církve povolávala: Vzhůru! vzhůru! „jestte jste neobporovali až do krve“ (Žib. 12, 4) t. j. jestte jste to nejhorší nezlužili. —

4. Tučný čtvrtek — ve světě: u nás však i bratrstvu nejsw. Svátosti olátní slavnost **zadoslučnění za všech Přítelů Kristu Pánu v přesvaté**

Svátošti učiněné (plnom. odpustky). Ptáš se, zbožný čtenáři! za jaké křivdy? Viz odprossení před nejšv. Svátošti („Čestná stráž“ str. 25), a hned se to dozvíš nejen, ale i častěji konati budeš modlitbu tuto dojemnou. O této slavnosti přivolává nám církev sv. slovy sv. Pavla (Žid. 10, 28): „Přestoupil-li by kdo zákon Možšíšův (odpadnutím od něho a přestoupením k pohanství) beze vší lítosti pode dvěma neb třemi svědky umírá: což se mám zdá, čím horšího trestu zasluhuje ten, kdožby Syna Božího poslapával a Křem smlouvy (nového Zákonu), kterouž posvěcen jest, za posstorněnou měl a Duchu milosti potupu učinil?“

Obzvláštní to jaksi svátek náš, nás oudů bratrstva nejšv. Svátošti, jak to i modlitba církevní naznačuje: „Přistupující s doufáním k trůnu milosti Tvé, Pane Ježíši Kriste, milostivě přijmi a vyslyš, aby sláva Tvá, která se v Svátošti lásky Tvé uštamičnými křivdami bezbožných zlehčuje, ustavičnou také poklonou Tvých služebníků nahrazena byla. Jenž jsi živ a králuješ s Bohem Otcem v jednotě Duha sv. na věky věků Amen.“

Těž první čtvrtěk dnes (pamatuj na modlitbu: „Popatři Pane!“ Čestná stráž str. 28).

5. První pátek — koná se v bratrstvu nejšv. Srdce Páně, s nímžto je bratrstvo nejšv. Svátošti oltáři spojeno, zmlásliní pobožnost: společné sv. přijímání (s plnomocnými odpustky obdařené) a obnovené oddanosti službě Boží; tak též od oudů apoštolátu modlitby (též plnom. odpustky). Kde to není první pátek možná, děje se to první neděli v měsíci.

6. Sv. Dorothy, sromnej ročník II. U večer se církev sv. a ršsedy wěrné dítky již připravují na posvátný čas postní, tyto 3 neděle do skutečného postu sluší předpostní, (devětníkové), již o první z nich je konají služby Boží jako v postě, blíží však již příprava na sv. půst se děje dnes a zítra

7. neděle 2. po devětníku (neděle masopustní). Tu si připomínáme pravou samého Krista Pána na bolestné utrpení. Sv. ewandělístové nám připomínají poslední cestu Páně do Jerusalema a co se při tom přihodilo jak následuje:

„Všli pak na cestě vstupující do Jerusalema a Ježíš předcházel je (chvátaje byl možy napřed) i divili se welni a jdouce za ním báli se (toho, co by je v Jerusalemě potkati mohlo). (Mark 10, 32 atd.) A kdž (tak) vstupoval Ježíš do Jerusalema pojal dvanácte učenníků svých soukromí (Mat. 20, 17 atd.) počal jim praviti, coby se mu mělo přihoditi (Mt.) a řekl jim: „Až vstupujeme do Jerusalema a dokoná se tam ršsedo co psáno jest skrze proroky o Synu člověka (Luk. 18, 31 atd.); nebo vydan bude knížatům a zákoníkům a starším i odsoudí jej na smrt a vydají ho pohanům a budou se mu posmívati a uplňvají ho a ubíňují ho a zabíjí ho (Mt. Luk.) utřímáním (Mt.), a třetího dne wstane z mrtvých“ (Mt. Mt. Luk.). A oni tomu nic nesrozuměli a bylo to skřyto před nimi a nesrozuměli, co se pravilo. ((Luk.) To rozjímaj a uvažuj dnes.

8. Na další cestě Páně „přistoupila k němu matka synů Zebedeových (Salome) se syny svými (Jakubem a Jenem) klaněje se a prosíc něco od něho.“ Prosila totiž o powýssení synů svých, ano tito sami prosili o to s matkou, newědouce, že k oslawení webe jen cesta pokřtení a utrpení; protož i odpowěděl Pán: „Newíte o č prosíte,“ a z toho wzal příležitost k poučení nás v potře, kdž doložil: „Kdoby chtěl býti mezi wámi prvním, bude wáš služebník.“

„Stalo pak se, kdž se přiblížoval k Jerichu, že slepý seděl weble cesty žebře.“ Uzdravení jeho wypravuje sv. Lukáš, a pokračuje: „A ršsed bral se skrze Jericho, a aj muž, jmenem Zacheus atd.“ jeho obrácení; pak pobobenství o desíti hřtwnách (milostech

nebeských), z kterých jeden služebník desateronásobný užitek činil, jiný pateronásobný, třetí vsať líný, pohoblný, zakopal hřivnu, zanedbal milosti a odsouzen byl k smrti věčné! . . . Nejjí snad **to** tento služebník nepravý?!

9. „A to pověděm (pokračuje sv. Lukáš) šel (opět) napřed (chvátaje) vstupuje k Jerusalemu, (a sv. Mat. doplňuje) a když vycházel z Jericha šel za ním zástup veliký, a aj dva slepí sedíce u cesty“ atd. a uzdravení jich vypisuje. (Ano ještě více, chce sv. Lukáš zase doplniti), „když (takto) vycházel z Jericha i učenníci jeho a zástup velmi mnohý, (byl tu ještě) syn Timeův, slepý seděl vedle cesty, ježre“ atd. a uzdravení jeho.

Dodatek kalendáře. Ne nadarmo uvádí nám církev sv. tak vážné příběhy právě v těchto dnech na mysl; chce nás tím jistě od marnosti světské a smýšlivosti, jižto se synové světa v těch dnech (věru bláznivých) oddávají odvrátiti a k něčemu rozumnému a spasitelnému obrátiti. Koná se též v těchto 3 dnech masopustních ve mnohých místech pobožnost 40hodinná (s plnom. odpustky) na úmysl zadostičiniti za hříchů těchto dní a odvrátiti duše od pohoršení takových a modliti se za křesťany, jenž v tom čase sv. povinnosti katolické zanedbávají anebo zapíráti se zdají. Řež by mnohý ze svěťáků takových na modlitbu našši od Boha nabyl ośvěcení a vyhojení, jako onino slepci sv. ewandélium . . . nápadně jistě, že právě nyní tolik **slepých** uvádí slovo Boží.

10. Středa popeleční, začátek smatopustního času a bližšího rozjímání umučení Páně.

„A hlavu smátkům obnovíš jvá dobrá předservžeti, praví bl. Tomáš Kempenský. Toho si všimnouti máme na počátku času postního. Velmi spasitelné předservžeti jest v ten čas získati vssech odpustků; nebo těmito odpustky spláceti můžeme dluhy své u Boha učiněné tolikerými hříchů, odpustky můžeme obětovati Bohu i za duše v očistci a je tak buď částečně, neb dokonale s Bohem smířiti a do slávy nebeské jim dopomáhati. — K získání vsřch odpustků je zapotřebí:

1. státi u milosti Boží, varování se tedy hříchů vsřelického, i toho nejmenšího; neb kdo by třeba jen k vsřbnímu hříchů (t. p. k nějaké jen nepatrné marnosti, vsřetčnosti, k malému jiných posuzování a podobně) měl naklonenost a odložití jej se nepřičinil, nezískal by odpustků žádných, ani po sv. zповědi ne, neboť nemá ani pravé lítosti ani dokonaleho předservžeti vzhledem na ten vsřbní hřích.

Tu je jedná nejvíce o osobu, jenž častěji zpravu konají, snad každý týden. Chvalitebný to jistě obyčej — ale musí pocházeti z velké lásky k Bohu a z touhy po bezhříšném životě. Tu je rádu, aby i toho nejmenšího hříchů želel a proto se ho budoucně varovaly.

2. modlitby a pobožnosti odpustkové musí se dokonale, svědomitě a zkroutěně konati, ani jedinký den se nesmí opomenouti (pročej nikdo ať newiní papežskou stolicí, jakoby velmi lehce svolovala k plnomocným odpustkům: neřkaje ani o prvním svrchu zmíněné podmínce k jich získání, je to jistě velmi veliké horlivošti zapotřebí, by každodenně kdo jistě modlitby neb pobožnosti konal).

3. po ukončených po celých měsíc modlitbách odpustkových zpravu Boží konal a za sv. církev na úmysl Dce v Římě se modliti tolikrát, kolik získá odpustků, nad to jen jedinké může sobě ponežati, ostatní (v ten samý den) vsřch za duše v očistci obětovati.

Rozjímání o umučení Páně se dle nedělních sv. ewandélium jde zpět:

Křtius Pán rozloučiv se s panenskou svou Matkou a s pětinnem sv. Josefem opouští těch příbýtel Nazaretských a ubírá se na poušť k sv. Janu Křtiteli; křst

Páně se vhodně rozjímá v sobotu před první nedělí postní a v tuto neděli pak 40 denní půst Ježíše Krista, jeho pokusnění na poušti, vítězství a posluha andělská.

První týden postní: najímání učedníků a zvolení z nich 12 apoštolů; neděle II. postní: proměnění Páně na hoře Tábor.

Druhý týden postní: vyhledávání našeho spasení Kristovým kázáním a (neděle III. postní) vyháňání zlých duchů, (třetí týden) uzdravování nemocných a mnohými zázraky. —

11. Bl. 7 zakladatelů řádu služů mariánských (*Servitů*) r. 1233 v Itálii. Památka jich koná se společně, ačkoliv v nestejný čas z tohoto světa vzati byli do slávy věčné; a sice: Bonif. (1. ledna), Monald a Bonajuncta (31. srpna), Manetti a Manettus Antelský (20 srpna), Amideus (18. dubna), Ugoccio a Costeneus (3. května) a sice po sv. vůlenci, jež společně denně se modlili, Alexius de Falconeris (17. února) byl 110 let stár. Imeno „služů mariánských“ obdrželi od sv. Filipa Benátského, jenž co nevluvňátko je takto nazval jakoby mučnickým Božím. — Nechtěl bys i ty býti službou Marie Panny?

12. První pátek po střede popelce: památka o uctění Kristovy sv. koruny trnové.

Sw. ewangelistové zaznamenali o tom následující:

„Žoldnéři vladařovi mazavše Ježíše do síně (Mark. 15, 16) rádného domu shromáždili k němu celou rotu (vojísa as 600), a svlékše ho přiodili jej pláštěm ffarlatovým a spletše korunu z trní postavili ji na hlavu jeho a dali třtinu v pravou ruku jeho (Mat. 27, 29). I počali ho pozdramovati (Mark.), přicházeli k němu (Jan 19, 3) a klesajíce před ním pojmávali se jemu k toulce: „Zdráv buď králi židovský“ (Mat.) a dávali jemu políčky, (Jan) a plivajíce na něho brali třtinu a bili hlavu jeho (Mat.). I vyšel Pilát opět ven a řekl jim: „Hle među wám jej wen, abyste poznali, že na něm žádné winy nenalezám.“ (Tedy vyšel Ježíš nesa trnovou korunu a roucho ffarlatové). I dí jim Pilát: „Gjhle člověk!“ (Jan).

Církev sw. se modlí:

Popřej nám, prosíme všemohoucí Bože, abychom jenž na památku umučení Pána našeho Ježíše Krista korunu jeho trnovou ctíme na zemi, od něho slávou a cti korunováni býti zasloužili v nebesích. Jenž s Tebou žít jest atd.

13. Sw. Věhoře II. papeže řádu sw. Benedikta na Monte-Casino, kde žil byl a zemřel sám sw. Otec Benedikt; klášter jeho dal skvostrně rozšířiti a oživil řeholi jeho celou.

Plnomocné odpustky získají dnes rozšiřovatelé bratrstva nejsw. Swátosti oltařní, apoštolátu a Božského Srdce Páně, jak je diplom*) jejíž o tom poučuje.

14. První neděle postní (viz šorchu). „Uj nyň jest čas příjemný, aj nyň den spasení,“ tak volá dnes církev sw. všem svým dítkám, hleďme tedy času swatopostního použití k úplnému životu poepšení a k dokonalému k Bohu obrácení! snad je to již poslední půst, kterýž slavíme, ještě snad nyň jen máme čas k pokání, a nikdy více! Nechejme si ho ujiti, jako někdy Hannibal vůdce nepřátelského vojísa proti Římanům; vydobíw město za městem, byl již u samého města Říma a mohl jej snadno obsaditi, že však pro vítězství swá weselé se oddávaje myšli to opomenul, přisvědš Římané obsadili město a zachránili. Tu zvolal Hannibal: „Wčera jsem mohl wolati: „Centráte jsem

*) Kdo by takový ještě neměl a sobě ptál, ucht to oznámt P. Kr. Modlowi na Metličanech, neb re-
dктору „Školy“ w Rajhradě.

mohl činit pokání a nechtěl jsem, tebe (na smrtelném loži, v poslední hodině života) bych chtěl a — nemohu!"

15. Sv. Faustina a Tomity bratři a mučedníci, šnu to vznešených rodičů. Horlivost jejich pro čest Boží ukazovala se v tom, že mnozí pohani obraceli na věru Kristovu; za tou příčinou byli dravé zvěři vystaveni, jenž ale co tiší beráňkové k nohám jejich se vrhly a lízaly; ani oheň, ani ponoření v moře jim sstoditi nemohlo, až konečně mečem stati byli a mučedníky Páně učiněni.

16. Sv. Dnesima, sluhy Filomenora, jemuž utek do Říma se odebral k sv. Pavlu, kterýžto z něho hodného křesťana s milostí Boží učiniv, biskupem v Efesu jej ustanovil. Konečně v Římě dosáhl koruny mučednické pro věc Boží.

17. Půst čtvero suchých dnů, a modlitby za sv. církev, jmenovitě hojnost duchovních správců.

18. Sv. Simeona, biskupa v Jerusalemě, po sv. apoštolu Jakubu, byltě 120 let stár.

19. Sv. koplí a hřebů Pána nasseho Sežísse Krista (druhý pátek postní).

Sv. ewangelistové zaznamenali o tom následující: (O uřížování tupými hřebi ani slovíčkem se nezmiňují, jakoby je to tajemství slovy nedalo vyjáditi; toliko podobně kají): „A když jej uřížovali (Mat. 27, 35) rozdělili roucha jeho" atd. „Aby ale nežůstala těla na kříži v sobotu, prosili Piláta, aby zlámání byli huátové jejich a byli složeni . . . Když pak přišli k Sežíssovi, jakž užteli ho již mrtvého, nelámali huátů jeho, ale jeden z vojáků otevřel bok jeho koplím a hned vyššla krev a voda." (Jan 19, 31 a t. d.).

Dnes též památka vítězství sv. Dce Benedikta nad nečistým duchem, jímžto pokoušfen tak dlouho v trní tělo své trýznil až pokoušfeni zmizelo — nám díkání jeho na poučenou, že i my nemáme si přát ani pokoje ani obdechu, dokudž nad nečistým duchem zcela s pomocí Boží nezvítěžíme!

20. Sobota čtvero suchých dnů: masitých pokrmů jice požívati můžeme, ale jen jednou se nasýtiti nám odrovným od r. 21. až do r. 60. dovoleno; mladší a starší mohou se vícekrát nasýtiti.

21. Neděle 2. postní: sv. Ewangelium zvěstuje proměnění Páně, radostnou to událost, abychom i v kajíčím tomto čase byli povzbuzeni a potěšeni. Z té se máš proměnění hříšníci bídní, máš se státi spravedlivým křesťanem, zbožným dítkem Božím, prostředek k tomu je modlitba a zpráva Boží. Neopomeň ji v tom čase!

22. Památka apoštolské stolice sv. Petra v Antiochii, kde věřící pro obzvláštní horlivost svou prvně byli „křesťan" nazváni. Ty se owssem též honosíš jmenem tím, zasluhuješ ho ale? dokazuj skutkové tvoji, že jsi křesťanem s tělem i s duší?

23. Sv. Petra Damiana, kardinála a učitele církevního. Druhé jméno Damian si přiložil z lásky k bratrowi svému mladšímu, jenž jej po smrti rodičů z rukou ukrutného bratra staršího vysvobodil a na učení domácí i v hsofá posílal, začej se mu nezobčejnou učelivostí a nápotom horlivostí v stavu duchovním zaměřil. — Jestli sv. Petr wzor a příklad u vyhledávání duše spájení. „Proč nepamatuješ horlivěji na dílo své spáji?" tážal se kdyi sám sebe. Nemá-li každý z nás takto se povzbuditi? Jednoho jest potřeba, pravil Pán k Martě, a to jest — spájeti duši svou.

24. Sv. Matěje apoštola zvoleného na místě Zidáše, jenž hroznou zradou ztratil apoštolství, povolání a s ním vssecko. Byltě sv. Matěj jeden z nejvěrnějších a nejhorlivějších učedníků Páně, co již z toho souditi můžeme, že s ním postaven byl k vůlbe Josef Barsabáš, tak swatý muž, že ho vůbec nazvali „Josef spravedlivý," a

předce byl zvolen sv. Matěj ale Josef za to Bohu slávu vzdávaje zůstal věren úřadu svému Učme se jmenovitě duchovní osoby z hrozného pádu Šibáffowa báti je vlastního pádu a ztráty povolání a tím i spasení! od sv. Josefa, pak se učme nejistosti, spokojenosti s menšími úřady, a bez hněvu a závislosti hleděti na povýšené spoluduchovní osoby.

25. Sv. Walpurgis, panny řeholní z rodu královského, sestry sv. Wilibalda a sv. Wunibalda. Wzorný to příklad neminnosti, pokory a tichosti — krásné to cnosti pro všechny jmenovitě pro dívky křesťanské a panny řeholní. Její obcování bylo více v nebesích nežli na zemi — buď též i nasse; pamatujme na slovo Páně: „Blahořlavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“

26. (třetí pátek postní) památka posvátného plátna pohřebního neb kmentu Pána nasseho Ježíše Krista. Sv. evangelistové o tom wypravují: „A kdžž byl již večer, že byl den přípravování, jenž jest před sobotou (Mark. 15, 42), přišel jeden člověk bohatý (Mat. 27, 57) jmenem Josef, znamenitý desátník, muž dobrý a spravedlivý, ten nebyl smolil k radě a k skutkům jejich, tentžž také očekával království Božího (Mt.), z Arimathie města Judského (Luk.) kteržž byl také učedník Ježíšův wzav Tělo obwinul je v plátno čisté a wložil je do hrobu svého nového atb. (Mat.)

27. Sv. Leandra, arcibiskupa a učitele církevního. Slovem i skutkem těšil duchovní svého věku v nejtěšších bojích církve Boží a zajisté i nás musí těšiti co praví: „Vývala-li katolická Církev pronásledována, tentrát se rozširuje a kwete, nebo trpělivostí svou přemáhá ano i ziská si své nepřátele.“

28. Neděle 3. postní (viz swrchu). Již se blíží velikonoce, Dobry Boží připravme se duchovní, nezanedbejme ani jediného dne v tomto posvátném čase! již zase uplynul měsíc celý, kžžžž nebyl nadarmo wytráven, neb Bůh z něho oučty bude žádati!

Pius — Skála.

Jak ta bouře po krajině hučí
Ze severu přibánějí mraky,
Které zhoubu nesou ve své tuči,
A zem ledovými perou praky.

A ty vichry jak si podávají
Vlny jindy tichého tak moře,
Že až vody z hloubi zasténají,
Jako z prsou zastaralé hoře.

A jak slzou hoře to tvář smáčí,
Tak ty vlny skálu oplachují
Lichoťně hned, hned zas jako dráči,
Povždy ale zhoubu skále kují.

Otřese se toutžž zlobou skála —
Vždyť též srdce pod vzdechem se chvěje,
Avšak stojí pevně, jak dřív stála,
Jsouc jen zapěněná od peřeje. —

Aj tu nové vlny pěny smyly,
Černé mraky trhlo slunko Boží,
Paprsky pak jeho objevily,
Skála ta že jenom za podnoží.

Domu stavby přepodivné slouží,
Stane duch můj, mocným divem jatý
A té skály jméno zvědět touží —
Pius jest to, v Římě Otec svatý!

Zprávy.

Bratrstvo „věčného uctění nejsv. Svátosti pod ochr. sv. Benedikta“ šíří se právě čtením „Školy“ bez všeho přimlouvání neb nucení utěšeně, čím dál více v lidu českomoravském. Patrně jest z toho, že katol. pobožnosti lid si brzo a úplně oblíbí, jak mile o nich, co dobrých a duši prospěšných, je poučen, a že známá zbožnost našich předků i v srdce potomků vrozena jest a že protináboženský svět ji dosud z něho vyrvati nedovedl. Na Moravě jest zvlášť k zaznamenání co nová místa úcty nejsv. Svátosti farnost V. Senická se svým okolím a Kroměříž, kde řečené bratrstvo čtením „Školy“ ve známost přišlo a mnohé osoby buď k duchovním neb k redaktoru „Š.“ se přihlásily se žádostí, by se jim vstup do bratrstva, které prý již znají, umožnil, což se jim od veleb. pánů ovšem s radostí učinilo. Jejich počet roste každou neděli. V Krom. mají správu bratrstva vel. pp. P. Julius *Chodníček*, vikář u sv. Maurice a P. Al. *Buršínský*, kaplan u P. Marie, ve V. Senici obracejí se údové prostřednictvím jisté zbožné panny, své důvěrnice, přímo na redaktora v Rajhradě.

Z *Čech* došla nás ze Skalky zpráva, kterou zde doslovně milým našim čtenářům podati neváháme. — „Nade všechno nadání žehná Bůh bratrstvu „věčného uctění nejsv. Svátosti Olt.“, které zde při zámeckém kaplanství vloni zaraženo bylo. Sotva byl význam jeho vyložen, vstupovali mnozí za údy, a titíž stali se opět apoštoly té posvátné věci v dalším vřkolí, tak že i ze sousedních farních osad přihlašují se mnozí s prosbou, aby rovněž do onoho duchovního spolku vřadění byli; — vzácné to zajisté svědectví a patrný důkaz, že v srdci našeho lidu doutnají dosud jiskry zbožného života vnitřního, který v Bohu zakotven jest a po duchovní potravě lační.

Počet údův dostupuje na 70, z nichž dva v Pánu zemřeli. Lze se však nadíti, že příště nejen řečený počet vzroste, ale i spřízněná bratrstva „Božského Srdce Páně“ a „apoštolátu modlitby“ s pomocí Boží na upravené půdě se ujmou a dařiti se budou.

Dlužno také připomenouti, že osada *Marešovská* v Krkonoších nejprve přesvědčila se o blahém působení našeho bratrstva. Tamější horlivý pan farář užívá je za výdatnou ohradu proti mravní nákaze, která na lid v továrnách pracující zhoubně dotírá. Byl jsem toho svědkem, kterak lidé, jdouce z práce, zastavovali se v chrámu Páně, aby vykonali tam svou hodinku pobožnosti a povznesli duše své od hmoty k věcem nebeským. Živý onen obraz bdělých křesťanů vdechl mi neodolatelnou mocí lásku k bratrstvu, a byl první příčinou zavedení jeho i v dědině naší; nelze i pomlčeti, že k tomu velebný kněz řádu sv. B. P. Kristin Ploděk jako všude jinde, i u nás svou vzácnou službovolností značně přičinil. Pokud známo, čítá bratrstvo nejsv. Svátosti Olt. na Rychnovsku též v osadě Solnické mnoho údů pod správou a horlivou o to péčí důst. tamního faráře Ferd. Blechy. Nejvyšší Pástýř duší, jenž chce, aby všichni jedno byli, požehnej bratrstvům, a rozmnožuj jimi šiky bojovníků, kteříby za příkladem chrabrych bratrů Machabejských hájili a v účtivosti chovali neoceněné dědictví Hospodinovo. —“

Zprávu o filial. bratrstvech již déle zařízených podáme souborně později.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Březen 1869.

Číslo 3.

K ř í ž.

Každý člověk stěžuje si,
Že ho tlačí jakás tíž:
Každý, víme, běduje si
Na svůj těžký, těžký kříž!

Není těžký — děláváme
My si sami tuto tíž,
A tak sobě strojíváme
Z lehounkého těžký kříž.

Těžší-li snad tvoje byla
Než-li Krista Pána tíž?
Víš-li, jaký ustrojila
Zloba lidská jemu kříž?

Z čerstvého kříž měl On dřeva,
A hřích zvětšoval tu tíž —
Kdežto tvůj jest jako pleva,
Neb jak z slámy lehký kříž.

Proto trp a v každé době
S ochotou nes svoji tíž —
Nebude pak těžký tobě,
Nýbrž lehounký tvůj kříž!

Hlavní věc člověka.

Celý svět nyní disputuje, ale málo kdo ví, oč vlastně se jedná, oč hlavně se jednati má. Zvlášť učenci samou disputací si hlavy lámají — do vlasů si vjíždějí — avšak ptáš-li se jich, oč jim naposled jde, — nevědí. Otvírajíce oči umlkají a odpověď jim vázne v krku. Přemýšlí a uvažuje se ve dne v noci, kují se zákony, staví se soustavy rozličné, pracuje se o překot pro oblažení člověčenstva —, avšak lidé při tom hynou neb se zapomíná na hlavní věc, o kterou nejprvé a hlavně jest se starati. Prospěšno tedy bude udati, oč vlastně jde, co jest hlavní snahou člověčenstva? K čemu má směřovati veškerá člověka práce? A na tyto otázky krásně a rozumně odpovídá matka sv. Klementa Ancyrského. Když císař Dioklecian pekelnou zuřivostí utracoval křesťany, přivolávala často tato zbožná matka svému čtyřletému synáčkovi toto: „Synu! oč se jedná, jest život věčný.“ Tato slova materská tak mocně působila na mladíka, že rád a ochotně vylil krev svou pro Krista. Jedná se tedy o život věčný. Tento jest věc hlavní. Mnozí mají za to, že hlavní věc jsou peníze. Než — chyba lávky! Peníze se rozkoulejí, bo-

hatství člověka opouští, smrt odděluje člověka od statků pozemských a odnáší nahého na onen svět. Peníze trvají jen na čas — jsou vrátké zboží. Zdaž neznáš, příteli, tu smutnou povídku o jistém boháči, o němž mluví Pán Ježíš? Tento boháč řekl k duši své: „Máš nyní mnoho zboží na mnohá leta, odpočívej, jez, pí a hoduji. Tu praví jemu Bůh: Blázne, ještě této noci požádám duše tvé od tebe, to pak, cos nahromadil, čím bude?“ Peníze tedy hlavní věci nejsou. Jiní staví důstojnost nade všechno. Avšak zkušenost učí, že sláva toho světa pomíjí — jest jako dým, jenž vystupuje a v povětří se ztrácí tak dlouho, až není z něho nic více viděti. Viděl jsi, příteli, bublinu na povrchu vody? Jak spanile se v ní zrcadlilo slunce a jak krásné v ní zřel jsi obrazy! Než okamžikem splaskla a nebylo viděti ničeho více. Dnes stál Napoleon na vrchu slávy — zítra ale vězel na ostrově Heleně v potupě a opovržení; dnes tě svět velebí a zítra tebou pohrdá. Tak pomíjí sláva světa. Čti v písmě sv. o Šalomounovi: Zveleben jest král Šalomoun nade všechny krále země . . . Avšak co praví tento král nejmodřejší na světě? „Marnost nad marností a všechno jest marnost!“ Sláva tedy a důstojenství též není věcí hlavní. Opět jiní mají pokrm a nápoj za hlavní věc. „Jídlo a pití jest nám nade všechno“ slyšíme často od těchto břichopásků. Než těmto vede se tak, jako onomu jinochu, jenž jest sám na svém náhrobku vyobrazen, an sedí u plného stolu — jí a pije — ale za ním číhá smrt, aby jej pohltila jakožto nejchutnější sousto. Jedí a pijou, ale přijde smrt a udělá škrt a konec všemu hodování. Přečti si, jak dlouho se vedlo dobře králi Babylonskému. V nejlepších rozkoších vidí strašná slova, „mane, tekel, fares“ psáti na stěně paláce svého. Lahůdky tohoto světa také tedy nejsou věci hlavní.

Když není ani bohatství, ani důstojnost, ani lahodnost tohoto světa hlavní věcí, spojme všechny tři dohromady a pak vyplyne nám úplná blaženost — praví někteří. I vy jste na omylu! Ani tato trojice vás neoblaží — král Šalomoun měl všechno, cožkoliv si jen přál a přec volá: Marnost nad marností! a přec — nebyl šťasten. Věc, o níž se jedná, musí býti věčná — nikdy neztratitelná. Smíchejte ale a množte peníze s důstojenstvím a rozkošemi jak chcete — nikdy nevyplyne z toho věčnost. Tyto tři věci tedy také nejsou věci hlavní. Hlavní věcí ale jest život věčný.

Kam však jíti, abys došel života věčného? Kudy se jde do Ameriky, víme již tak dobře, že sotva zabloudíme. Plavci řídí se dle hvězd na nebi a střelky k severu vždy ukazující a plují jistě a bezpečně.

Zde se však jedná o jinou zemi, ku které se přeplaviti máme; proto musíme míti také zvláštní znamení, zvláštní střelku, dle níž bychom se mohli řídit, abychom nezabloudili. Věc ta se má tak, jak si ji myslel onen starý Angličan. Král Edzín radil se jednou se svými ministry stran přijetí křesťanství. Jeden byl pro, druhý proti, — nebylo souhlasu. Tu vystoupí jeden vážný muž a praví: Život lidský podobá se vrabci, který za bouřlivého počasí vlítnuv malým okýnkem do osvětleného sálu a maličko tu pobyv opět jiným okýnkem do tmavé bouřné noci vyletí; nikdo neví odkud přišel a kam jde. Nám ale na tom mnoho záležitosti musí, kam po tomto životě přijdeme, abychom se mohli rytířsky připraviti. Pročež navrhuji, abychom přijali toto náboženství, pakli nám udá, kam člověk vykročiv z tohoto světa přijde, neudá-li ale, pak abychom je zamítlí. Návrh ten se zalíbil a byl přijat. I zvěstoval jim sv. Paulin, že křesťanství ví, kam člověk po smrti přijde a zná cestu, kady se tam jde. S radostí tedy přijali toto náboženství.

Tuto cestu, zdá se, mnozí nyní zapoměli; nebo tak podivně a cize o ní mluví, že hned lze poznati, že neznají pravé cesty k životu věčnému aneb že jí znáti nechtějí. Jedná se tedy přede vším o tu pravou cestu k životu věčnému. Ta ale není žádná jiná leč Ježíš Kristus. Ani peníze, ani důstojnost, ani pokrm a nápoj nevede k životu věčnému. Jedině Ježíš Kristus tam vede. Onť jest pravou cestou k životu. Nezvratná jsou slova jeho: „Já jsem dvěře. Skrze mne vejde-li kdo, spasen bude.“ Posud platí slova sv. Petra: „není v žádném jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti.“ Tato slova mnohým jsou trnem v očích, ani na Krista velmi málo drží — Kristem pohrdají. Dokážu ale těmto větroplachům — pravého křesťana jest také povinnost, víru svou pevně hájiti —, že tento výrok sv. Petra spočívá na pravdě. Prosím však, aby poněkud odložili svou tvrdšíjnost a svéhlavost, neboť se jedná o věc nejdůležitější pro člověka. Svěhlavost zajisté škodí v každé disputaci — kdo rozumné a podstatné důvody přijmouti a uznati nechce, s tím přestává každý disput — s tím není žádná řeč. Dokazuj mu, jak jen možno, že svět jest kulatý — bude-li přec státi na svém, že není, nebude-li dbáti na důvodění tvé —, co ti vše prospěje? Prosím tedy ty, kteří pravdu oněch slov Petrových v pochybnost uvádějí, aby rozumně mne následovali v důvodění mém.

V jednom městě Tyrolském ukradeny byly jedné noci všechny kříže na hřbitově. Tu pravil jeden z měšťanů rozhněván touto zlobou: „Před Rattenbergskými není ani Pán Bůh na kříži jist.“ Drzeji však, než Rattenbergští počínají si za našich časů lidé — studovaní. Mermomoci snaží se upříti, ukrásti našemu Vykupiteli Božství. Před nimi není tedy ani Pán Bůh na nebi jist. To jim ale tak snadno nepřijde. Mámeť zajisté důležité spisy svědčící, že Kristus jest pravý Bůh. Žádný i ten nejstrannější soudce nesmí si nevšímati důvodících spisů, nechce-li upadnout v časné i věčné zahanbení. Proto se osměluji vystoupiti jakožto advokát pro Božství našeho Vykupitele — nikoliv proto, že by toho Kristus potřeboval, aby se dokázalo jeho Božství, ale že my lidé toho zapotřebí máme; neb se nad ním mnozí horší. On pak sám zkázal Janu Kř. tázajícímu se: Je-li ten, který přijíti má? toto: „Blahoslavený, který se nehorší nade mnou.“ Proto musí jednou pověděno býti, kdo jest?

Židé zamýšleli zabiti apoštoly, poněvadž hlásali učení Kristovo. Tu vystoupil Gamaliel, vzácný u všeho lidu zákonník a učitel řka: „Odstupte od těchto lidí a nechte jich; nebo jestliže z lidí jest ta rada aneb to dílo, rozpadneť se; pakli z Boha jest, nebudete to moci zrušiti, abyste snad nebyli nalezeni i Bohu odporní.“ Od té doby uplynulo již 1836 let a dílo, pro něž měli býti apoštolové zabiti, posud se nerozpadlo.

Říše padly, trůny se ssuly, národové zanikli — ale církev apoštolská stojí posud, ona jest zbudována na skále. Bouře na ni dorážely, svět její zkázu hledal, ale ona vítězně ze všeho vyvázla. Ano každá bouře ji ještě sesílila. Toť zajisté pamětihodno. Jiní hledali dílo své podporovati a zastávati a rozpadlo se, dílo ale apoštolské chtěli zničiti — avšak dílo to se nejen nerozpadlo nýbrž ještě utvrdilo. Krev mučednická byla vždy novým semenem, z něhož věrní a stateční křesťané vzrůstali. Ač církev mnoho utrpěla, přec neseslábla, přec nesesetarála — jest vždy nová, svěží, pevná. Brány pekelné nemohou nic proti ní. Nepochází tedy — tak musíme souditi — z lidí nýbrž z Boha. Neboť kdyby z lidí byla, dávno by již byla zahynula. Kdo by ale tak nestydatým byl a řekl, že od Boha lež pochází, že má Bůh

na lži zalíbení, že miliony lidí po dva tisíce let za nos vodil? Ne! — Ten by se nanejdvůž rouhal Bohu! „Není Bůh jako člověk, aby lhal.“ Kdyby yní vstal Gamaliel z hrobu, musel by zajisté rozhořčen říci: Odpíráte pravdě — jste odpůrci Božími! Hlavním ale článkem víry církve katolické jest: že Ježíš Kristus jest pravý Syn Boží. Kdo tedy upírá Božství Kristu Ježíši, tomu musím s Gamalieltem říci, že odpírá Bohu.

Apoštolové — dvanácto mužů chudých a nevzdělaných — svědky byli toho, co hlásali a obrátili svět. Pravím dvanácte nepatrných osob obrátili svět!

Vztýčili kříž na trůn císaře Constantina, zbořili chrámy pohanské, zapudili modly a stavěli oltáře nejvyššímu Bohu, poroučeli králům a knížatům sklanění svou šíjí a svá kolena Ježíši, kterého dříve pronásledovali, spáliti to, čemu se dříve klaněli. — A králové a knížata se poklonili! Dvanácto nemožných mužův poručili světu: Naprav mravy své! A svět? Svět to učinil. Toť ohromná práce — dílo předivné! Největší mudrc starožitností nebyl s to proměnit mravy ani svých nejbližších sousedů a zde proměňuje své mravy celý svět na pouhé učení nepatrných rybářů. Bez zázraků to ale věc nemožná. Bez pomoci Boží nemohli toho apoštolové nikdy způsobiti. Bůh musel býti jim nápomocen. Rouhání by ale bylo a nestydatostí neslýchanou říci: že Bůh pomáhal apoštolům svět podelhávati. Nechce-li tedy někdo Bohu na cti utrhati, ten mnsí přisvědčiti, že to, čemu učili apoštolové a učí církve sv. jest pouhá pravda. Křesťanská církev ale předně učí, že Kristus jest pravý Bůh — jako to vyznal onen setník pod křížem řka: „Věru, tento jest Syn Boží.“ Ohražuji se tedy slavně proti tomu, který by řekl, že Kristus není pravý Bůh.

Apoštolové nejen osvědčili, co slyšeli a viděli, oni také zpečetili své svědectví svou vlastní krví. Pavel, Jakub, Jidáš a Matáš byli stati, Petr, Ondřej a Filip ukřížováni, Tomáš a Matouš probodnuti, Šimon rozřezán, Jakub mladší kyjem rozdrcen, Bartoloměj s kůže stáhnut a odpraven — a to všickni pro učení Kristovo. Pro lež a klam člověk ale nikdy neumře. — Milionové mučedníků následovali příklad sv. apoštolů. Milionové lidí ale pro lež a klam, pro nějaké blouznění neumírají. Prvé než se dá kdo zabiti, snaží se přesvědčiti o pravdě, pro kterou podstupuje smrt. — Pro lež nikdo neumírá. Křesťanství jest tedy pravda — pouhá pravda. Pravdivý jest tedy výrok sv. Petra: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Prosím tedy: kořte, klaňte se Kristu, jakožto Synu Božímu, jenž se pro nás vtělil!

Kdoby — ptám se — byl tak pošetilým běhati po světě a povzbuzovati lid k přijetí učení, o němž původce jeho předpovídá, že veškerá odplata, kterou na zemi přináší, není než potupa, pohanění, pronásledování, mučení ano smrt, kdyby neměl jistoty, že pravé jest? Dle toho, co nám o apoštolích před sesláním Ducha sv. známo jest, nikdy by toho neučinili. Vždyť přehli, když Krista židé svázali a sv. Petr se nechtěl k svému mistru znáti. Jak mile však Ducha sv. obdrželi, tu vystoupili pro tuto pernou a hořkou odměnu zemskou a kázali před celým světem, že ten, kterého židé ukřížovali, jest pravý Bůh. Který je tedy poslal musel jim úplnou dáti jistotu, že pravda jest, co o něm hlásali, svědčili. Věru nevím, co by bylo apoštoly pohnulo klamati sebe a svět, aby se za to nechali trápiti, zabiti. Žádný soud na světě nežádá od svědků tolik důkazů pro pravdu jejich výroků, jako vydali sv. apoštolové pro pravdu svého učení. Buď tedy musíme nade vši pravdou zoufati aneb vyznati, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh.

Leibnic, muž nad míru učený a na slovo vzatý, praví: „Především pevně

musíme věřit: Božská prozřetelnost nikdy nepřipustí, aby měla lež všechny kriterie (známky) pravdy na sobě. Žádné učení ale nemá tolik znamení pravdy do sebe jako že Ježíš Kristus jest pravý Bůh.“ Mimo ta znamení pravdy, které jsem již udal, jest ještě to, že všickni velcí mužové všech časů a míst byli pro Krista a jemu se klaněli. Descartes, Newton, Leibniz, Koperník, Paskal, Ampère Napoleon! Pamětihodná jsou slova Napoleonova k svému generalovi Bertrandu; „Mluví se“ praví „o Confutsovi, Zoroastru, Numovi, Mohamedovi, avšak mezi těmito a Kristem jest ten rozdíl, že všechno, co Kristus učinil, jest vlastní Bohu, naproti tomu ale u oněch nic není, co by nebylo lidského. Působení těchto smrtelníků obmezeno bylo na jejich život, očekávali všechno od svého života, Kristus ale všechno od své smrti. Co ale od ní očekával, co o ní předpověděl, na vlas se přihodilo. Může to tedy býti vynálezem lidským, co Kristus učil a učinil? Nikoliv, vše na něm mne překvapuje, jeho duch mne přesvědčuje, jeho pravda mne k víře pohání.“ Co ale člověčenstvo ve svých výtečnících za pravdu uznává, nemůže býti lží, sic by se muselo říci, že prozřetelnost Boží si s člověčenstvím zahrála hračku, že stvořila lidi k světlu, aby je zahalila ve tmu, že jim vstvořila žízeň po pravdě, aby je krmila lží. — Nemůže tedy býti lží, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh.

V disputaci světové jedná se tedy nejprve o Ježíše Krista, Syna Božího, cestu to k životu věčnému. Vraťme se tedy ve svém disputování k němu zpět, pokloňme se před ním a potom disputujme dále!

Čemu ale učí Kristus, co nám jest činiti, abychom dosáhli života věčného? Na světě jest nesčíslné množství malých i velkých knih, z nichž můžeš se leč čemu přiučiti, ale nenalezneš v nich ničeho, co bys potřeboval k životu věčnému. Zvláště za našich časů mnoho se tlačí knih; avšak projdeš-li všechny tyto knihy nenalezneš buď docela ničehož neb jen dost málo, co by k spasení věčnému prospívalo. O to se má člověk ale nejvíce starati. Jest mi tedy stokrát milojší a užitečnější ta kniha, v níž psáno jest, co potřebuji k životu věčnému než tisíc jiných, kde to nestojí psáno. —

Nikde to však není stručněji a prospěšněji psáno, jako v katechismu. Kdo tedy chceš zvěděti, co potřebuješ k věčnému životu, přečti si bedlivě katechism. Zde pak na první stránce stojí psáno co třeba jest, totiž: „abychom Boha poznali, milovali a jemu sloužili.“ Zavděčím se tedy, tuším, velice, poukážu-li disputující na první stránku katechismu a řeknu: „Jsme na zemi proto, abychom Boha poznali, jej milovali, jemu sloužili a za to do nebe přišli.“

Na jednom náhrobku na hřbitově v Lotringách čteme tento paměti hodný nápis: „Stůj poutníče a čti: Ve službě dvorní, na sebe zapomínaje, byl jsem nevěda, k čemu jsem přišel;“ nebo dokazuje, že ten, komu ten nápis patří, — starý kancléř vévody Viléma — tu teprv si vzpoměl, že na světě dobře nežil, že nebyl živ tak, jak se sluší pro nebe, když jej povolala smrt k soudu a že mu ten náhrobek procitlé svědomí napsalo. Mohlo by se ale mnohému z nás státi, že by tentýž trpký nápis na svůj hrob musel dát napsati, domníváli se, že jest jen na světě proto, aby ho užil dle libosti své.

Velmi užitečné by tedy bylo, kdyby každodenně policajt veřejně oznamoval že člověk proto jest na zemi, aby Boha poznával, jemu sloužil a jej miloval a za to spasen byl. Také by neškodilo, aby hodná daň z nevědomosti neb zapomenutosti tohoto prvního řádku v katechismu vybírána byla. Za kurfürsta Karla Teodora bylo v zemi jeho nařízeno, že má každý žid, objeví-li se v neděli v nějakém

křesťanském místě a byl chycen, dáti groš do kostelní kasy. Tak se dočítáme v jednom starém účtu církevních důchodů. V neděli „Laetare“ za chycení Žida 24 kr. —

Větším však pohaněním jest místu křesťanskému, objeví-li se na něm křesťan nevědoucí, k čemu na světě jest. Mám za to, že by velice světu prospěl zemský sněm, kdyby vydal zákon, dle něhož by každý, jenž neví, že na světě jest, aby Boha poznal, ctil, miloval, jemu sloužil, musel do církevní kasy zapraviti groš. Tu bychom mohli v seznamu příjmů kostelních čísti:

V neděli postní polapeno několik křesťanů, jenž neznali první list									
katechismu	.	.	.	.	.	.	.	.	24 kr.
v pondělí	.	.	.	.	.	.	.	.	24 kr.
v úterý	.	.	.	.	.	.	.	.	48 kr.
ve středu	.	.	.	.	.	.	.	.	2 zl. 98 kr.

a tak dále. Škoda, že ještě nestává takového zákona; mnohému chudému kostelu by se jím pomohlo!

Ale s tak důležitou zprávou, jakou čteme na prvním listě katechismu, nesmí se to tak povrchně bráti. Neboť jest to věc svědomí, hospodařiti slušně a počestně se svým životem. Ten ale s ním dobře nehospodaří, jenž neví, k čemu ho má. Proto bude prospěšno uvažovati každé slovíčko této zprávy. Uvažujme tedy nejprvé: a bychom Boha poznali.

Před několika lety přeli se v jednom městečku na Rýně o — husu, a poněvadž každý chtěl býti pánem té husy, šli k rychtáři. Tento ale maje důvěru v chytrost husy rozhodl, aby se husa donesla na tržiště a tam nechala jíti kam chce. U koho ráčí husa zavítat, nechť jest jejím pánem. Husa tedy donešena na „rynk“, aby vydala zkoušku ze své učenosti. I osvědčila důvěru sousedovu. Nějakou chvíli procházela se na náměstí, potom zůstala státi a přemýšlela. Najednou ale vzpa-
matujíc se zaměřila své kroky k příbytku jednoho z těch se hádajících.

Tomuto byla tedy husa soudně přiřknuta. Husa ale chodí pravidelně a jistě tam, kde po delší čas byla na stravě a v bytu, jak to jest pravidelně jen u pravého majetníka. Proto jsem toho mínění, že husa poznala a poctila nejen svého zákonitého nýbrž i pravého pána, u něhož bydlela od své mladosti. U koho ale jsou lidé od mladosti v bytu a na stravě? Zdaž ne u svého Boha? Kdo jim dává pečlivě dešť a teplo, žeň a vzrůst, oděv a přístřeší, snídání a oběd? Zdaž ne Bůh? Myslelo by se tedy, že každý zaměřuje kroky své k Bohu, aby jej jakožto svého pána vyhledal a poznal. Než — hanba — vůl zná svého pána — tak stěžoval si Bůh u proroka — a osel jesle svého hospodáře: „Israel ale mne nezná a lid můj nerozumí. Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni ale pohrdají mnou.“ — Vůl a osel, oba jsou jaksí v špatné pověsti, jeden pro svou svěhlavost, druhý pro svou tupost. Ale to o nich nesmí se říci, že by neznali pána svého. Avšak ani vůl ani osel ani husa do školy nechodily — lidé ale chodí až někdy do 30 let, zvláště ti, jenž to chtějí přivést na advokáta a stojí rodiče ohromné peníze. Myslelo by se tudy, že to přec tak daleko přivedou jako husa neb vůl neb osel totiž k poznání svého pána, svého Hospodina. Avšak nikoliv! vzdor dlouhému a učenému navštěvování škol musí se o mnohých říci, že neznají svého pána, svého Boha. Zdaž to není neslýchaná věc? Není to podivné? Kdo ale jen drobet cti má, vynaloží vše, aby se o něm podobně nemluvílo. Nuže tedy, poznej Boha!

Kolikerym způsobem lze Boha poznati? Podlé katechismu trojím: z viditelného světa, z hlasu svědomí a ze zjevení Božího. Katechism praví: z viditelného světa. Jeden princ dostal do ruky krásnou podobiznu. I nemohl ani spáti ani se upokojiti chtivostí, spatřiti osobu, kterou ta podobizna představovala. Svět ale jest mnohem věrnější podobiznou Boha, než může učiniti malíř neb fotograf. Neboť zná Bůh lépe kresliti, malovati, fotografovati než všickni malíři a fotografové, jenž se tomu od něho naučili. On pak sám sobě učinil svou vlastní podobiznu v tvorech, své šlepiče zanechal na obloze, své jméno jako na papír napsal a v každém člověku svůj obraz vyryl. Kdo má tedy dobré zbožné oko, pozná ve světě svého Boha, tak že zatouží, roznícen krásou přírody, po něm a nemá pokoje dokudž ho nevidí tvář v tvář — dokudž ho nepozná.

Skrze hlas svědomí: Před několika lety potkal jeden pytlák v lese dítě, jež trhalo jahody. I uchopil se dítěte a činil na něm věci, před nimiž nebe a země trnou. Na tom ale neměl dosti! Potom vyňal dítěti srdíčko z prsou a dychtivě snědl. Hřích ale plodí nový hřích. Proto nezůstal při těchto nepravostech. Šel, aby svrhl ze sebe vinu a udal jednoho ubohého myslivce z tohoto dvojího zločinu. Udání své odpřisáhl a myslivec, otec mnoha dítek, nevinně odpraven. Nikdo ale neměl ani toho nejmenšího podezření proti tomuto hroznému zločinci. Mohl tedy klidně odpočívati. Avšak nikoliv. Strašlivé blýskání projíždělo dnem i nocí jeho černou duší a hrozný hlas ozýval se v prsou jeho: Bídniče! krev nevinných volá k nebi o pomstu, volá o pomstu!

Nikde neměl pokoje; ustavičně cítil jakési hryzení a trápení v srdci svém. Těkal z místa na místo jako Kain ale všude s ním šel vnitřní nepokoj. Již nemohl to déle snést, spěchal do kostela a odtud na úřad, aby se udal a zaslouženého trestu dosáhl. Žádný ale panovník, žádná komora nemá té moci, vydati zákon, kterýby i toho nejtajnějšího zlosyna vyhledal, odsoudil, trápil a mučil tak, jako onen vnitřní nepokoj vrahův. Musí tedy býti zákonodárce, jenž vydává zákony, jimiž všickni lidé jsou vázáni, v jejich skutečích tajných stíhání a střežení. Tento zákonodárce však, jenž tak ostrý dává zákon — svědomí —, nemůže býti leč Bůh sám, neboť nikdo nemůže dáti zákon všem lidem, leč ten, kdo jest pánem všech, a tím jest jedině Bůh. Kdo tedy pozoruje svědomí lidské, pozná z něho Boha, an skrze svědomí zřetelně a jistě mluví.

Zvlášť z Božského zjevení. Dlouho nemocné leželo člověčenstvo. Hřích prvotný zasadil lidstvu hlubokou ránu, kterou nebyl nikdo ze smrtelníků s to zahojiti. Tu smilovala se věčná láska nebes a spojila nebesa se zemí, jako nyní spojen jest starý svět s novým skrze telegraf. Bůh telegrafoval nám od svého trůnu a předpisoval léky, jimiž bychom zahojili dlouhověkou ránu. Bůh se zjevil co nejlepší lékař všech nemocí duševních. Kdo zbožně a moudře nahlídne do zjevení božího — do písma sv. — nemůže nepoznati Boha. Tam jej shledáš, jak jest, tam poznáš všechny jeho vlastnosti.

Abys jej ale poznal, musíš zjevení věřiti. Mnozí však se domnívají, že víra pro tento svět není, že se musí držeti pokroku, jenž jen to má za pravé, co lze viděti, slyšeti, chutnati, hmatati. Člověk, aby nebyl vysmán, musí se prý odříci temné víry a přidržeti se světla věd a umění.

Víra byla prý jen pro starý věk, dnes ale se přežila. Víra jest jen pro sprostáka, pro učence není. Víra jen zatemňuje, my ale chceme světlo, jasnost. Světlo, světlo! křičí celý svět. Nuže, podívejme se na to světlo, jež podávají novo-

osvícení světu. Tito veřejně hlásají: „Člověk pochází z opice, ze smelí, z červů atd. a obrací se ve smetí.“

Není duše, není nesmrtelnosti, není nebe ani pekla. Dobře tedy, kdo chceš odvozovati sebe z opice, přidrž se tohoto světla! Já chci pocházeti od člověka Adama, o němž čteme na první straně zjevení Božího. Kdo chceš zahynouti, jako zvíře, přidrž se tohoto světla! Já ale očekávám budoucího z mrtvých vstání. Kdo se chceš plazit po zemi a podobati se zvířeti, drž se toho světla! Já ale pozdvihuji svého ducha k nadpozemským věcem a vyvyšuji se nad němý tvor.

Osvícení novomodní veřejně hlásají, aby se krátkého života užívalo dle líbosti — brzká smrt činí všemu konec. Než užívejte světa podle chuti své — však brzo poznáte hořkost jeho. Smrt vám klepe na záda jako mně. Vám ale neotvírá bránu do lepší budoucnosti, mně však činí naději na věčnou blaženost.

Uvažuji-li vaši osvícenost — více a více poznávám, že hlupáci jste a že všechna vaše učenost neplatí více, než u nás ty staré neberné groše. Vy nevěříte ničemu, čeho nepochopujete a smysly nepojímáte. Dobře! Ale vysvětlíte mi, jak roste bylina, jak rostete vy, jak působí ta neb ona moc přírodní.

Žádný toho nedovedete. Příroda, kterou vidíme, jest tajemství plná, tak že se nedá pochopiti. Tu by ste také neměli věřiti. Blázni! Když nepochopujete, co kolem vás jest, kterak jste s to pochopiti, co jest nad vámi. Jak tedy pravíte, že jen to přijímáte, co pochopujete? Nenechte se vysmáti! Proto má Mefistofeles ve Faustu zcela dobře, pravíli těm lidem, kteří se stydí za víru toto:

Podle toho vás poznávám vy učení páni:

Čeho nehmatáte, jest od vás nesmírně vzdáleno,

Čeho nechápete, to vám docela chybí,

Čeho nopočítáte, myslíte, že není pravda,

Čeho nevážíte, nemá pro vás váhy,

Čeho neceníte, myslíte, že nic neplatí.

Zlý duch v tom má docela dobře. Proto nemáme my křesťané žádné příčiny litovati toho, že ještě víru máme.

Kde jest to ale zkratka obsaženo, co nám věřiti jest? Úplně to stojí v bibli a tradici. Pravím také v tradici. Posloucháme-li protestanty, když na nás křesťany hany kydají, mohl by někdo mysliti, že my katolíci málo držíme na bibli a tak macošsky s ní zacházíme, jakoby více neměla platnosti. Tomu ale tak není. Církev katolická nanejvýš si písma sv. váží, a více snad, nežli protestanti. Dávno by byl konec s bibli, kdyby jí církev sv. nehájila proti jejím protivníkům. Neboť není snad již ani jednoho řádečku, o němžby ti páni protestanti byli nepochybovali, na něm neřezali, jej nepopírali. Jest ta věc tedy právě naopak: My katolíci dbáme na bibli, ale oni nic. Co ale o ní držíme jest, že v bibli jest zjevení Boží, slovo Páně; co ale o ní nedržíme jest, že v ní zjevení Boží celé nestojí, nýbrž část v tak zvané tradici se nachází; potom, že se bible sama vykládati nedá nýbrž jen od katolické církve neomylně se vykládati může. Nebo slovo písma jest psané, mrtvé slovo, jež se nemůže brániti, když se mu činí zřejmé násilí. Bůh ale nechce, aby se mu násilí činilo. Proto ustanovil církev svou nad bibli, aby jednala právně s bibli. Církev sv. ale nikdo posud nemohl viniti z nepravdy. Není tudyž lží, co o bibli praví. Ona ale praví o bibli, že obsahuje slovo Boží ale ne všechno; že v ní jest obsaženo zjevení Boží ale ne celé. Pročež pravím: Celé zjevení stojí v bibli a v tradici.

Krátce — stručně — stojí ve vyznání víry. Nyní jsou mnozí, jimž přichází „Věřím v Boha“ příliš obyčejné a sprosté. Ti ale jsou bloudkové; neb podceňuje je. Starý pohan Pluto, vysoce učený muž, po celý svůj život skoumal, odkud pochází, kdo jest a kam jde — a nenalezl toho; proto se přiznal na smrtelném loži: „V pochybnosti jsem žil, v pochybnosti umírám, kam jdu, nevím; o neznámá bytosti, smiluj se nade mnou!“ Každá ale stará babička ví, jak to s těmito třemi otázkami stojí, jen když zná „Věřím v Boha“. Neboť vyznání víry jasně ji o tom poučuje. Nesmíme tedy „Věřím v Boha“ si nevšímati a nízko ceniti.

Stručněji obsaženo jest Zjevení v známých pěti článcích, které každý křesťan, jak praví katechism, věřiti má. V jedné společnosti při kávě, kde se mnoho mluvilo, jak to bývá, a snad nic moudrého, povstal jeden chlapec a pravil: Nyní mi povězte, jak zní těch šest článků, které každý kat. křesťan věděti a věřiti má, aby byl spasen? Nikdo jich nevěděl. Úsměšně pravil chlapec: „Styďte se, v naší škole to ví každý a kdo by to nevěděl, byl by vysmán.“ Mohlo by se ale státi, že i dnes některý chlapec z první třídy mohl ve společnosti hodujících a rozmlouvajících povstati a dodobnou otázku předložit. Aby ale nikdo nebyl vysmán a zahánben, chci je zde položit, aby si je mohl každý katechism nemající přečísti.

„Každý člověk musí, když k užívání rozumu přijde, aby byl spasen, nevyhnutelně vědět a věřit:

1. že jest jeden Bůh;
2. že jest Bůh spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé trestá;
3. že jsou tři Božské osoby jedné bytnosti a přirozenosti: Otec, Syn a Duch svatý;
4. že se druhá Božská osoba vtělila, aby nás svou smrtí na kříži vykoupila a spasila;
5. že jest duše lidská nesmrtelná;
6. že milost Boží k spasení nevyhnutelně jest potřebna a že člověk bez milosti Boží nic k životu dopomahajícího činiti nemůže.

Nejstručněji jest zjevení Boží obsaženo v odpovědi na otázku: „Co má kat. křesťan vůbec věřiti?“ „Musí věřiti všecko, co Bůh zjevil a čemu velí církev věřiti nechť jest to psáno (v písmě) neb není (ale v tradici obsaženo).“ Kdo tedy Boha ze zjevení poznati chceš, drž se církve katolické a předvezmi si věřiti všecko, co kat. církev k věření představuje.

Nežádá se ale přílišná důvěra v církev? Bůh zachraň! Církev ve věcech víry nemůže blouditi ani lháti. Náš Spasitel poručil církve své věřiti: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo mnou pohrdá, mnou pohrdá“. Jděte a kažte evandélium všelikým národům: „Kdo neuvěří, bude zatracen.“ Prikazuje tedy pod trestem věčného zahynutí, abychom úplně církev jeho poslouchali. Bůh ale nemůže přikázati věřiti blud neb lež, a pakli to nevěříme, trestem hroziti; neb odporuje to pravdomluvnosti a svatosti Boží, odporuje to úmyslu Božímu, kterým nás stvořil k pravdě. Bůh nemiluje lži. — Tedy se musel Pán Ježíš o to postarati, aby církev nebloudila a nelhala v hlásání jeho učení. A věru, aby nás zavázal k věření lhářce a k přijímání za pravdu všelikých báchorek a bludů, k tomu nepotřeboval přijíti, ani Ducha sv. posílati: blouditi můžeme bez Krista, lháti bez Ducha sv. Kdo ale ručí za to, že církev nás neobelhává a ve jmenu Krista nám všemožného bludu nevnučuje, pakli Kristus se o to nepostaral, aby nemohla blouditi? On ji musel tedy, aby se nenusel obávati, že smyšlným učiněn bude od církve, propůjčiti dar neomylnosti.

nosti. Může tedy každý, jemuž na zjevení Božím záleží, s úplnou důvěrou se držeti církve katolické a jí na slovo věřit.

Za našich časů ptá se ale každý při všem, co počíná, po zisku: Co mi to přinese? Proto budeme také rádi vědět, jaký zisk z toho mítí budeme, uvěříme-li všechno, čemu církev sv. učí. Tu mohl bych mnoho užitek vypočísti; upamatuji ale jen na jeden, který přináší důvěru v úsudek církve kat. při umírání; neboť tu se pokouší ďábel o to, aby jednoho zbavil víry a duši ztratil. Nic jej ale tak neodstrašuje, jako odvolání se na to, že církev sv. tomu učí. Proto radím každému, kdo pokoušen jest od ďábla k nevěře rozhodně mu odpovědět: „Věřím, proto že církev sv. tomu učí.“

Nepostačí však ku spasení poznání Boha samo — neb víra sama člověka nikdy nespasí. Kristus neřekl toliko jinochu „věř“ nýbrž přiložil „zachovávej přikázání.“ Víra bez skutků jest mrtvá. Znáš podobenství o stromu fíkovém? Ne- nesl ovoce a proto zastihla ho kletba Boží, tak že uschl. Strom bez ovoce jest křesťan bez dobrých skutků. Co se ale žádá mimo víru k životu věčnému? — Žádá se dále: „abychom Boha milovali a jemu sloužili“. O tom nyní také promluvíme.

Dříve jsem myslel, že Boha milovati jest něco jiného než Bohu sloužiti. Avšak jedno jest obsaženo v druhém; neboť Bohu sloužiti jest jeho vůli plniti, vůle Boží vězí ale v jeho přikázání. Bohu sloužiti jest tedy zachovávatí Boží přikázání. První a největší přikázání jest: Milovati budeš Boha z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši mysli své, ze vši síly své. Obsaženo jest tedy Boha milovati v Bohu sloužiti. Naopak ale znamená Boha milovati, oddati se jemu, nejvyššímu dobru s celým srdcem, abychom plněním jeho vůle se mu zalíbili a k spojení s ním přišli. Obsaženo jest tedy Bohu sloužiti v Boha milovati: oboje znamená: přikázání Boží zachovávatí. Kdo tedy chceš přijíti do života věčného, zachovávej přikázání Boží. To chci krátce objasnit.

Na hoře sv. Bernarda ve Švýcarských stojí světoznámý klášterec, kde všickni poutníci bez rozdílu od nábožných mnichů se přijímají a ošetřují — zadarmo. Cesta na horu jest velmi nebezpečná. Proto jsou na ní zasazené bílé kameny a sloupy, aby nikdo nezabloudil. Větší ale klášterec jest na hoře nebeské — kde není horka, zima, hladu, žízně, žaloby, smutku, nýbrž ustavičná radost. K tomu každodenní hudba, bály, hry a zpěv; dobrá zábava a hody ustavičné. Hostitelem jest sám Bůh a radost má, když jsou hosté veselí. A to vše zadarmo. Avšak drsnatá cesta tam vede — každý okamžik hrozí záhubou. Proto zasadil Bůh sloupy na této cestě a návěští, jak se má cestovati, aby se nezabloudilo. Sloupy ty jsou přikázání Boží a návěští jsou ona slova: Slyš, Israeli, pozoruj, abys činil, co Hospodin tobě přikazuje, aby se ti dobře vedlo: „Milovati budeš Boha svého, z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši mysli své, ze vši síly své!“ Tato slova, která ti dnes přikazuji, nechť jsou v srdci tvém, vypravovati je budeš dětem svým a je uvažovati, když sedíš doma, neb cestuješ, když se ukládáš na lože a když vstáváš, přivážeš je jako znamení na ruku a mítí na očích a zapíšeš je na veřeje domů svých. Toto přímé napomenutí dáno nám zajisté při prvním našem vkročení do chrámu Páně. Každý tedy nahlíží, jak přísně se žádá od nás ostříhání zákonů Božích, chceme-li do života věčného vejíti. Napadne-li někomu, nedržeti se těchto sloupů, snad může upadnouti v propast věčné záhuby.

Přikázání Boží ale jsou dvojího druhu; taková, jež nám klade osobně na svědomí a taková, která nám ukládá skrze svou církev. Krátce se o nich chci zmí-

niti. Příkázání osobně od Boha nám uložených jest — jak známo — deset. Přicházejí ale nyní z mody. Lidem nezdaří se býti po chuti. Obmezují prý mnoho svobodu. To ale nyní na čase. Proto se desaterem pohazuje. Jest to ale nebezpečná operace, vytrhnouti sloupy na nebezpečné cestě — jaká jest k. p. na sv. Bernarda — avšak mnohem nebezpečnější jest, odstraniti sloupy ukazovací, které zasazeny jsou vedle cesty vedoucí přes propast pekelnou. Neboť denně přinášejí noviny, že tak mnoho lidí dáblu upadli do rukou, protože několik těch sloupů odstranili — zanedbali. Počínajte si s desaterem jen takto dále — uvidíte, co se stane! Příkázání církevních jest pět a platí také. Neb toho nikdo neupře, že odcestuje-li otec, matka poručí v domě, zvlášť když otec ještě přikázal dětem poslouchati jí.

Kdo ale chce míti Boha otcem, musí míti matkou církev jeho. A zřejmě praví Pán: „Kdo církve neslyší — budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník.“ Církev má tedy právo příkázání nám dávatí a my máme ji poslouchati, nemáli se nám strašněji věsti, až přijde Spasitel nazpět z cesty, než se tak mnohému chlapci neposlušnému vedlo, když jeho otec se navrátil z ciziny.

Příkázání církevní mají však stejný osud s příkázáními Božími; nejsou mnohým včasná, ano zdají se škodná: „Sotva desátý žaludek jest s to snášeti posty“ — praví se. Život ale jest v nebezpečí, pakli žaludek dobře netráví. Postní jídla špatně se tráví — následovně může se státi církev vrahem! — A potom ta hořká zpověď velkonoční! „Naše ponebí — pravil onen sedlák ve své zlostné sprostotě, — jest nesnesitelné, v zimě jest zima, v letě horko; o velkonoci bylo by právě nejlépe ale tu nasadil dábel právě zpověď!“ Jest věru nemilosrdné lidem zkormucovati ten drobet krásného povětří skrze tu zatrolenou zpověď. Zpovídati se tedy o velikonoci jest ukrutné! — Konečně ten 40denní půst! Církev nás chce utrápiti — jest tyrankou. Proto nemají již mnozí církev za matku, poněvadž ji nechtějí poslouchati. Ti ale nemají tedy Boha za svého otce — nemohou míti.

Více se nežádá k životu věčnému než Boha poznati, milovati a jemu sloužiti. S tím tedy, co jsme posud pojednali pro nebe postačí. Ano, jen kdybychom to mohli vše vyplniti. To ale sami ze sebe nemůžeme. Zlý duch nás v ráji o mnoho připravil — o spravedlnost a svatost — o milost Boží. Od té doby nechce to jaksi v nás harmonizovat; smyslnost chce vládnouti nad rozumem a rozum nechce respektovati vládu Boží. Kde ale nepanuje úcta k vládě, tu jde vše na rub a pořádek jest ten tam. Není tedy divu, že nyní dva v nás jsou, jeden, jenž zákon ducha a druhý, jenž zákon těla vyvolává, zastává a provéstí se snaží, jeden Abel, jenž Bohu přináší zápal a jeden Kain, jenž nábožného Abela na stranu láká a zabiti chce, jeden Mardocheus, jenž před hrdým Amanem klobouk nesmeká a Bohu slouží a jeden Aman, jenž Mardocheovi připravuje šibenici. Kde ale takový panuje nepořádek, tam Abelovi a Mardocheovi není velmi příjemno.

Aby však ta věc jasnější byla, chei ji více objasniti příkladem sv. Anselma. Sv. Anselm spatřil jednou na procházce dva chlapce, ani mají na provázku uvázaného skřivana. Kdykoliv vzlétl vzhůru vždy byl od chlapců strhnut dolů. Tak se ubohé ptáče namáhalo ale bez prospěchu. Sv. Anselm, útrpnost maje nad tímto skřivanem, plakal. Ti pak, kteří jej provázeli nevědouce proč pláče domlouvali mu, ano jeden z nich pravil, že se pro tak malichernou věc nesluší plakati na biskupa. On ale odvětil: „Hle obraz naší duše! Jako si pohrávají chlapci se skřivanem, tak činí to nepřátelé našeho spasení, svět, tělo a dábel s naší duší, drží ji pevně na provaze a kdykoliv vzletnouti chce od země, stahuje ji opět nazpět! Neměl bych

tedy plakati uvažuje, jak ďábel a jeho spoludruzi duši za provaz majíce uvázanou v každém povznešení se jejím od země k nebesům ji v bahno neřestí a hříchů strhují?“ Anselm hlasitěji ještě plakal a pláče šel dále. Těchto však provazů ďábelských nemůže se člověk sám sprostiti, neboť musí tahu ďáblovu dolů tah Boží vzhůru vzdorovati, sic nikdy člověk nepřivede to k poznání, milování a sloužení Bohu. „Nikdo nepřijde ke mně, pravil pan Ježíš, nepřitáhne-li ho Otec.“ Pán Ježíš jest ale v životě věčném. Nikdo tedy nepřijde k životu věčnému, nepřitahuje-li ho Otec provazy lásky. Těchto jest tedy ještě zapotřebí. Tyto provazy ale jsou milost Boží a sice milost pomoci a milost ospravedlnění aneb skutečná a posvěcující milost. K životu věčnému jest tedy milosti zapotřebí. Nebude snad ale třeba podotýkati, jak nabýváme milosti; vždyť to ví každý školák. Chci však přec na to připomenouti. Milost Boží nabýváme skrze svátosti a modlitbu. Svátosti jsou viditelné znamení — voda, olej, chléb a víno —, jež od Ducha sv. takovou cenu nabývají, že se jí může kus nebe zakoupiti. Nebe koupíš tedy svátostmi. Bůh přijímá jako každé kníže prosby a pravidelně je vyslyší, pakli nevyslyší, jest vina naše. Důkaz toho podaly noviny pařížské před několika lety. Tam onemocněli jednomu chlapci rodiči, chudí tak, že nebylo, čím by hlad zahnali. Chlapec ale, slýchaje ve škole, že o chleb a o uzdravení se máme k Bohu obracet, napsal ve své sprostnosti na Boha psaní, v němž vroucně prosil za chleb a uzdravení rodičů svých. Psaní zapečetil a donesl do kostela, neboť se domníval, že jen zde bude schránka pro psaní do nebe. Kam je ale dáti? Tu jde kostelník po kostele, se zvonečkem a pytlíčkem. I chtěl psaní hoditi do tohoto pytlíčka. To zahlídnuvši jistá dáma pravila: Co děláš? Chlapec odpověděl: Posílám psaní do nebe. Paní od něho psaní vzala ubezpečujíc chlapce, že psaní Bohu doručí. Připsal jsi ale adresu, aby ti mohla přijíti odpověď? tázala se chlapce. On však odvětil; Bůh všechno ví — tedy také kde bydlejí rodiče mé. Máš dobře; ale ten, koho pošle Bůh, toho neví. Adresa jest tedy potřebná. Dítě adresu udalo. Večer pak šlo ven, zdali již odpověď přišla a hle přede dveřmi nalezlo koš plný šatů a pokrůů a něco peněz s papírkem, na němž napsáno bylo: To jest odpověď od Boha. Brzy nato přišel lékař a pravil, že jest od Boha poslán, aby rodiče uzdravil.

Bůh ale není lakomý od té doby, nýbrž jest ten starý, jakýž byl na počátku. Pročež můžeme zcela důvěrně toutéž cestou Boha za milost prositi, jako onen chlapec totiž skrze modlitbu.

Nyní tedy víme dobře, oč se jedná v disputaci života: o nic jiného než o život věčný, a sice hned na začátku, u prostřed a ku konci disputu — jedná se o život věčný. Života věčného lze dojíti ale jen tomu, který vše věří, co Bůh zjevil; neb tím poznáváme Boha, který zachovává všecka přikázání Boží, neb tím milujeme Boha a sloužíme jemu; který užívá milostí, které k spasení nám předepsal Bůh. Jedná se tedy v disputu života jen o to, abychom

1. všecko věřili, co Bůh zjevil;
2. všecka přikázání zachovávali, které Bůh vydal;
3. všech prostředků milosti užívali, které předepsal.

Mohl by ale někdo na tyto věci, o které se jedná, snadno zapomenouti neb přehlédnouti jich. Proto je chci v paměť upovniti příkladem ze života svatého Stanislava Kostky.

Sv. Stanislav, potomek polské šlechty, vedl jako student ve Vídni kde se svým bratrem vysoké školy navštěvoval, zcela zvláštní život; nemiloval žádné jiné

zábavy leč modlitbu, nenavštěvoval žádné jiné společnosti leč Boha a křesťany v chrámě a nečetl jiných novin leč „Následování Krista.“ Takový ale život jest světu neprominutelným břichem. Svět se mu diví, kroutí hlavou a praví: „Ten mladík nemá všechny pohromadě.“ Stanislav byl posmíván tak, že se nemohl veřejně ani více ukázati. Toho však nemohl déle snést bratr Stanislavův a předstíral mu, že jeho si počínání se nesrovnává s jejich stavem. Proto domlouval Stanislavovi, aby žil tak, jak se na šlechtice sluší. „Máme peníze“ pravil „pojď a drž se mnou, užívej se mnou!“ — Tu napadla Stanislavovi slova z první hlavy Následování Krista: „Marnost jest, svou naději skládati na pomíjející statky!“ Proto pravil k bratrovi: „K věcem vyšším jsem zrozen.“ Tím však bratr nebyl odstrašen. I počal mu líčiti radosti a zábavy studentské. Stanislavovi ale na paměť přišla slova z tétéž hlavy Následování Krista: „Marnost jest následovati žádosti těla.“ Protož opakoval svá krásná slova: „K věcem vyšším jsem zrozen!“ Konečně naň dorážel s pýchou života — se stavem šlechtickým, že svým dosavadním životem hanobí svůj šlechtický rod, svého bratra, své rodiče atd. „Místo co bys měl rytířsky si počínati, do společností jíti, nevycházíš z kostela, místo studování, modlíš se růžence atd.“ Jak ďábelsky snažil se Stanislava odvrátiti od zbožného života! Stanislav se ulekl této bohaprázně řeči bratra svého a myslel: „Marnost jest hledati slávu pozemskou a chlubit se svým vznešeným stavem.“ Po třetí tedy pravil: „K věcem vyšším jsem zrozen!“

Chytřeji než tento bratr Stanislavův počíná si svět. Nejprvé podává zlaté jablko. Běda však tomu, kdo se opováží je vzíti; neboť za jablkem číhá šíp, který jakmile jablko běře, se vystřelí a hluboko v tělo v jede.

Potom podává zlatý věnec. Běda! kdo ho uchopí; neboť had ve věnci zapletený pichne do ruky a jed vnikne až k srdci. Konečně ukazuje na zlatou knihu. Běda, kdo ji chce mít. Celá hra světa jest hanebná zrada.

Nejlépe tedy činí ten, kdo jedná jako Stanislav. Ukazuje-li svět bohatství a poklady a plné stodoly řka: „hle to vše ti dám, pakli padna budeš se mi kláněti“ pomysli na šíp a řekni se Stanislavem: „K věcem vyšším jsem zrozen!“ — Volá-li a láká: „Pojď, užívejme pokud jsme mladí, trhejme květiny, pokud květou“ tu pomysli na hada a řekni: „K věcem vyšším jsem zrozen!“ — Ukazuje-li ti konečně cestu k slávě — pomni na zpukřelý základ všelike slávy zemské a řekni: „K věcem vyšším jsem zrozen!“

Zkouška a odměna víry.

Panno! Syn tvůj dobročinně
Všemu lidstvu pomáhal,
Nebyv stížen v žádné vině
Na kříž dát se neváhal.

Božství jeho kam se dělo,
Zázračná kam jeho moc?
Či to ústo umrtvělo? —
Bůh mu nejde na pomoc?

Již se s tebou, Máti, loučí
Ve své smrtné hodině,
Jana tobě odporoučí
V závěti své jedině.

Již ho ve hrob ukládají,
Na hrob kámen uvalen;
Málo kdo se k němu znají,
Málo přátel zbylo jen.

Přes sobotu v hrobě leží,
Blíží se již třetí den,
Plesá rada, v plese kněží:
„Úplně jest přemožen!“

A ty, Máti přec si troufáš,
Věřiti chceš v Boží hlas;
Jím že vzdejde spása, doufáš,
Jej že uzříš v slávě zas! —

Svatá Máti ustaň v lkání,
Ustaň v nářku, v žalosti;
V srdci tvém ať radování,
Ples a klid se rozhostí.

Víry tvojí skálopevné
Pán, hle! sám jest odměnou;
Tobě nejprv činí zjevné,
Z mrtvých že vstal mocí svou.

Syn tvůj, vítěz oslavený!
Smrti osten za své vzal —
Svaté rány zaceleny,
Ohnivý jich nežže pal.

Raduj se, hle! tvój víra
Odměněna ve plese;
Syn ti více neumírá,
Na nebe se povznese.

V sobotu tvá zachována
Víra v Božskou slitovnost,
Sobota ti věnována
A tvou hlásá rekovnost!

Bratrstvo škapulíře sedmi bolestí P. Marie.

(Z italského: „Breve notizia delé abito dé sette dolori, dael P. Francesco Maria Pecoroní.
Roma 1835.)

Sedm vznošených šlechticů z Florencie ve Vlaších, jichžto jména jsou: Buonfigliano Monaldi, Bonagiunta Manetti, Manetto del' Antella, Amideo degli Amidei, Uguccione Uguccioni, Sostegno dé Sostegni, Alessis Falconieri, k uctění nejsv. královny nebes zvláštní bratrstvo mezi sebou založili. Jsouce na slavnost na nebevzetí M. P. 1233 opět shromáždění, aby chválozpěvy a vroucími modlitbami slavný triumf své nebeské velitelky oslavili, měli každý pro sebe následující vidění. Matka Páně v celé své nebeské slávě jim rozkazovala, že mají všem důstojenstvím světa zcela a navždy výhost dáti, a v službě její s větší čistotou srdce a horlivostí po vrcholu křesťanské dokonalosti se snažiti. Po ukončení modliteb svých odebrali se k blahoslavenému Ardingovi, biskupu Florentinskému, jemuž s prostotou srdce rozkaz nebes královny oznámili. B. Ardingo se přesvědčil o pravdivosti a vznešenosti vidění toho, a radil jim, jakby vyšší stupeň dokonalosti dosáhnouti mohli.

Poslušní jsouce rozkazu nejsv. Panny dle rady svého biskupa celé své, a sice veliké jmění, rozdali mezi chudé, odřekli se všech hodností, důstojenství, práv a výhod svého dosavadního postavení, a v chudičké chaloupce nedaleko Florencie se ubytovali, a sice na slavnost narození P. Marie 1233. Oděv jejich byl téměř jen pytel sivé barvy a pokrm tak skrovný, že se to postem ustavičným nazývati muselo. Chudičkový barák svůj neopustili nikdy, leč když do města se museli odebrati, aby s biskupem o důležitostech života křesťanské dokonalosti se poradili.

Při takové příležitosti se obyčejně mimo všeho nadání vždy veliký dav lidstva všeho pohlaví a povolání, starých lidí, zvláště malých dětí, shluklo, jenž s vřelou úctou za služebníky Marie Panny je vyhlašoval. Na oktav zjevení

Páně, dne 13. ledna 1234 skrze ústa nemluvnátek v davu lidstva se takto prohlašovali: Aihle! tuto služebníky Marie! Aihle! tuto služebníky Marie! Mezi dítkami těmi nad jiné vynikalo nemluvně sv. Filip Benizi, tehdaž teprv pět měsíců stár, jehož později Matka Boží zázračně do řádu těch mužů povolala. Následkem takového zázračného prohlašování za služebníky Marianské rostla úcta měšťanů k sv. kajicníkům tou měrou, že ustavičně od bohabojných, jich rady vyhledávajících v chatrném baráku byli vyraženi. Za tou příčinou prosili svou nebeskou velitelku, aby jim ráčila místo tiché, od hluku světského vzdálené milostivě vykázati. Milostivá Paní vyslyšela tu tak milou žádost, a zjevila jim, aby na temeně hor Senárských se ubytovali. V pokoře své sdělili biskupu Ardingovi, nový rozkaz a obdrželi od něho nejen povolení, nýbrž i celou horu tu k účelům poustevnickým darem. Byloť to v svatvečer před Božím vstoupením, dne 31. května 1234, když se v děsných jeskyních senárských ubytovali, a tam rozjímáním umučení Páně a bolestí jeho nejsv. Matky ku kajicnosti a životu dokonalému rozhorlovali.

Již šest let se ve všech cnostech byli cvičili, an na neděli třetí postní 1239 malý vinný kmen zázračně kvěsti a krásné hrozny nésti začal. Biskup Ardingo, jemuž nevídaný úkaz ten oznámili, jim oznamoval jmenem Matky Páně, že tím malým vinným kmenem jsou oni, a květem i hrozny že se vyobrazují jich nástupcové, že tedy jich Matka Páně si vyvolila, aby k uctění jejímu zvláštní řeholi založili, dle slov Ducha svatého: „Já jako vinný kmen vypučila jsem libost vůně, a květ můj přináší ovoce cti a poctivosti. (Eccl. 24, 23.)

Pokorní sluhové Marianští velmi se návštějí toho ulekli, uznávajíce se k takovému skutku zcela neschopnými. Při tom však se též obávali, aby vzdorováním nejednali proti zjevné vůli Boží, pročež zdvojnásobili modlitby, posty a kající skutky, aby Bůh ráčil sám neklamným znamením vůli svou jim oznámiti; ai, tu na den zvěstování Marie Panny, 25. března 1239, na něž téhož roku připadl též velký pátek, an právě k třetí hodině odpolední v hluboké rozjímání umučení Páně a sedm bolestí jeho nejbolestnější Matky zabrání byli, se najednou nebesa otvírají. a královna nejsv. provázena jsouc nečetnými davy sv. andělů, nesoucích nástroje umučení Páně, se jim ukázala. Jiní opět pravidla sv. Augustina, jiní palmy, a ještě jiní znak s nápisem: „Služebníci Marie!“ a konečně drželi jiní v rukou černý smutkový oděv kroje neobyčejného.

Sedm sv. poustevníků s úžasem na toto slavné a spolu bolestné zjevení se dívá, očekávajíc, jak rozkaz královny mučenníků zníti bude. Maria se k nim co matka bolestí přeplněná, avšak milostí plná přibližujíc, poukázáním na všechno, co andělé v rukou drží, odevzdala černý smutkový oděv těmito slovy: „Vezměte tento oděv, a spolu pravidla sv. Augustina, kteréž byste zachovávali, abyste jmenem služebníků mých pojmenováni, v pravdě tuto palmu života věčného dosáhli.“ Při tom jich povzbudila aby nejen sami černý tento smutkový oděv na památku umučení Páně a jejích sedm bolestí nosili, ale i mezi jinými všemožně rozšiřovati se snažili.

S povolením biskupa Ardinga tedy sivé roucho proměnili s rouchem černým; a opět dlouho v rozjímání bolestí Marie Panny se cvičili, až k nim do Florencie přibyl sv. Petr mučenník z řádu sv. Dominika, který seznámiv se s nimi v modlitbě na Matku Boží dorážel, aby ráčila mu zjevití, jakým způsobem má býti zřízen nový řád, jež si přeje, aby sedm svatých poustevníků senárských založili. Matka bolestná zjevila se sv. Petru, mučenníku, že si vyvolila těchto sv. sedm mužů aby založili řád, jenžby obzvláště památku bolestí jejich při umučení Syna jejího

nejen sami rozjímali, nýbrž též rozjímání toto v celé církvi rozšířili. V tom vidění mu též Matka bolestná ukázala těch sedm mužů v podobě sedm běloskvoucích lilií, jež ruka andělská trhala a Pauně nejsvětější podávala. Náledkem toho nejen sv. muže sám velice k založení nového řádu povzbudil, nýbrž i veřejně nejen ve Florencii, ale i v jiných městech vlášských šat černý, jinak náramek čili škapulíř, k uctění sedmero bolestí Marie Panny velice odporoučel; ano i v Římě sv. Otcí škapulíř bolestné Matky Boží tak vychvaloval, že obzvláštními milostmi bylo nošení jeho a rozjímání bolestí Matky Páně obohaceno. Poněvadž počet lidí o šat řeholní prosících byl tak převelký, že nebylo lze je všechny přijmouti, za tou příčinou se pod správou sv. Juliany de Talconeri založil řád druhý pro panny a i řád třetí ve světě žijících obojího pohlaví, a mimo to zvláštní bratrství škapulíře sedm bolestí Panny Marie. Ve středu po velikonoci 1253 zázračným hlasem povolala Matka Boží sv. Filipa Benizia, jenž co pachole pět měsíců staré byl služebníky Marianské prohlašoval, do jich sv. řádu. Bůh sám zázračně napomáhal k rozšíření bratrstva bolestného škapulíře, rozesílaje tyto tvaté muže téměř do celého světa. Tak sv. Alexius působil v Toskánsku, Bonfilius v Umbrii, Markách a Latium, Moretto v Lombardsku a ve Francouzsku, Aguccione a Sosteneus v Tirolsku a v Německu, Filip Benizi v Románsku, nynějším Rakousku, v Tartarských a Asiatských krajinách, tak že do téhož sv. bratrství králové sv. Ludvík IX., Filip III. a IV. se všemi téměř šlechtici, německý císař Rudolf I., slavný zakladatel rodiny císařské rakouské, Petr IV., král Aragonský, císař Karel IV. se svou chotí Annou, Ladislav IV. Jagellonský, král Polský a nesčíslný počet kardinálů, biskupů, kněží a lidí se hlásilo a bolesti Matky Páně vroucně ctíti začalo. Papežové, jenž bratrstvo odporoučeli jsou: Alexandr IV., Urban IV., Klement IV., Mikuláš IV., Bonifác VIII., Benedikt XI., Kalixt III., Sixtus IV. a V., Innocenc VIII. a XII., Benedikt XIII., Klement XII., Benedikt XIV., Klement XIII., Pius VII., Řehoř XVI.

Ú č e l.

Účel škapulíře bolestné Panny Marie jest, aby věrně rozjímali umučení našeho Božského Vykupitele a bolesti jeho nejsv. Matky. Rozjímáním tím se má hříchy a nepravostmi zastaralý svět obnoviti. Nebo když věrně rozjímá, jak draze každý hřích musel P. Ježíš umučením úžasným platit, jak hrozně na něm nevinném hněv Boží pro cizé hříchy se vyplnil, když rozjímá, co všechno musela Matka Kristova, Eva novozákonní se svým Božským Synem vytrpěti, musí mimovolně nenávidět proti hříchům vlastním, proti hříchům celého světa v srdci jeho se rozhostiti a vida, co Pán vše snáší, dobrovolně, ochotně, rád se nejen sám ustavičně v zapírání a mrtvení cvičí, dle slov apoštolských: „Kteříž jsou Kristovi, tiž ukřížovali tělo své s hříchy a s žádostmi“ (Galat. 5, 24.) nýbrž děkuje Bohu, když nějaké utrpení pro Boha může snášeti. Černý škapulíř jest mu ustavičným budíčkem, že musí v kajicnosti žíti, že odumřel světu, že nad umučením Páně, nad bolestmi Marie, nad hříchy svými a světa celého truchlí, že jako pravý kajcník si to za milost velikou klade, jakou také v pravdě jest, že může trpěti: „Nebo vám dáno jest pro Krista, abyste netoliko v něho věřili, ale také pro něj trpěli.“ (Filip 1, 29.) V ohni zkušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak příjemní v peci ponížení. (Eccl. 2, 5.) Tím tedy se má svět smyslný, tělesným rozkošem zaprodaný, nepravostmi zastaralý povzbuditi, odemříti s Kristem hříchu, s Kristem ustavičně na kříži viseti, v Krista ukřižovaného se přetvořiti. Avšak to jest mučennictvím sice nekrvavým za to ale usta-

vičným. A poněvadž lidská přirozenost se toho leká, utíká, právě rozjímání bolesti Marie Panny a přímluva její má dodatí síly a statečnosti. Z toho vidno, že účel téhož bratrství jest, dle Ježíše a Marie celého člověka přetvořiti.

Milosti a odpustky.

a) Výhody. 1. Každý, jenž k uctění bolesti Marie Panny černý tento náramek nosí, a dle účelu bratrstva vděčně a nábožně bolesti její si rozjímá, může s jistotou na obzvláštní ochranu její ve všech okolnostech života, nad jiné v nebezpečení těla a duše počítati.

2. V hodině smrti se bolestná Matka svého věrného ctitele ujme. Nábožný kněz, který často bolesti Marie Panny si rozjímal v smrtelném zápasu se hrůzou chvěl, tu se mu však Matka bolestná zjevila a takto těšila: „Neboj se! vždyť jsi měl s bolestmi mými vždy tak vřelou útrpnost, jak bych tedy nyní na tebe mohla zapomenouti?“

3. Rozjímání toto bolesti Srdce Marie Panny obzvláště lásku její způsobem vznešeným získá.

4. Touto láskou soustrastnou jednak se povzbuzuje srdce k pravé kajicnosti a jednak přímluvou Marie Panny se svatá předsevzetí lehce v skutek uvádějí, o čemž veliké množství zázraků svědčí.

5. Běře podíl na všech dobrých a kajících skutecích řádu servitského a spolubratrů sv. škapulíře.

b) Odpustkové plnomocní. 1. Na den přijetí sv. škapulíře, 2. na slavnosti nepoškvrněného početí, 3. narození, 4. zvěstování, 5. očišťování, 6. na nebevzetí, 7. bolesti Marie Panny, (ten pátek před nedělí květnou a třetí nedělí v měsíci září), 8. každou třetí nedělí v měsíci, když se bratrský průvod koná, 9. na hlavní slavnost bratrstva, 10. na smrtelnou nedělí, 11. v hodině smrti, když se jméno Ježíš alespoň ústy vzývá, 12. každá mše sv. která se za zesnulého spoluúda obětuje jest privilegována, to jest plnomocné odpustky se jí na způsob přímluvy přivlastňují. 13. odpustky římských štací, totiž: plnomocné na vánoce, zelený čtvrtek, velikonoce, Boží vstoupení, a neplnomocné na všechny neděle adventní, štědrý den, při první, druhé a třetí mši sv., o Božím narození, na sv. Štěpána, sv. Jana evangelisty, na Mladátka, nový rok, zjevení Páně, na tři neděle devítník řečené, od popelce až do průvodní neděle, od svatodušní soboty až do soboty před sv. Trojicí, na tři suché dny čtyřkráte v roce.

c) Odpustkové neplnomocní. 1. Odpustky 7 let a 7 kvadragen (280 dní) když se na slavnost narození, zvěstování, očišťování a na nebevzetí M. Panny, jakož i na každý pátek v roce, k uctění umučení Páně 5 Otčenášů, 5 Zdravas modlí, 2. odpustky 5 let a 5 kvadragen (200 dní), když velebnou Svátost k nemocnému doprovodí a za něho se modlí, 3. odpustky 100 dní, když se malé hodinky M. P. modlí, 4. odpustky 60 dní, když v sobotu v kostele litanie lauretanské a Zdravas Královno, aneb 7 Otčenášů, 7 Zdravas Maria modlí, když mši sv. slyší, aneb jiným pobožnostem přítomen jest, aneb mrtvého k hrobu doprovodí, 5. odpustky 100 dní, když k uctění umučení Páně a bolesti M. Panny 7 Otčenášů a 7 Zdravas, aneb truchlozpěv: „Stála Matka“ se modlí.

Všecky tyto uvedené odpustky plnomocné i neplnomocné mohou dušičkám v očistci obětovány býti. Nemocní a služební i bez navštěvování chrámu těchto odpustků dojíti mohou, vykonají-li místo toho od zpovědníka jim uložený dobrý skutek.

Paulus V. 14. Feb. 1607 et 10. Martii 1611 et 7. Juni 1611, Innocentius XI. 1. Sept. 1691, Clemens XIII. 17. Aug. 1762.

Decretum die 9. Aprilis 1838.

Sacra congregatio Indulgentiis sacrisque reliquiis praeposita indulgentias in praesenti opusculo—contentas uti authenticos acognovit, proindeque typis imprimi ac publicari posse censuit.

Datum Roma ex Secretaria eiusdem S. Congregationis Indulgentiarum.

(L. S.)

Aloysius Canonicus Prinzivalli substitutus.

Závazkové.

1. Musí černým, vlněným škapulířem od splnomocněného kněze obleknut býti a jej dnem i nocí na těle nositi.

2. Do bratrské knihy řádně zapsán býti.

3. Každodenně k uctění sedmi bolestí Marie Panny 7 Otčenášů a 7 Zdravas se modliti.

4. Při úmrtí spolubratra za jeho lehké odpočinutí 7 Otčenášů a 7 Zdravas se modliti.

5. Úctu bolestné Marie Panny mezi věřícími rozšiřovati.

6. Častějším rozjímáním bolestí M. P. v sobě ducha horlivosti a ošklivost nad hříchy vzbuditi, hříchy oplakávati, a vždy více nad urážkami hříchem Bohu učenými truchliti, a všemožně Bohu nějakou náhradu přinést. K tomu účelu se též od sv. sedm zakladatelů řádu servitského velmi doporučuje od nich sestavená korunka sedmi bolestí Marie Panny.

Tito závazkové pod žádným hříchem nezavazují, kdo však jich nezachovává zbavuje se všech milostí a výhod bratrských.

Škapulíř ten jest ze dvou černých vlněných kusů, které na tkanici upevněny jsou. Obrázek není zapotřebí, dává se obyčejně okraz sedmiboletné P. M.

Chce-li jednotlivý kněz pro sebe právomocnost obdržeti, aby mohl škapulířem tímto obléknouti věřící, musí míti plnomocnost tu od P. Generala čili nejvyššího představeného z Říma; musí však jmena přijmutých buď do kláštera servitského, aneb tam odeslati, kde jest bratrství to církevně zřízeno. Kdyby chtěl někdo to bratrství ne na osobu, nýbrž pro kostel buď farní neb kapli veřejnou na všechny budoucí časy zříditi, musí míti též povolení od P. Generala Servitů z Říma a od svého biskupa; v kostele neb kapli musí býti zřízen oltář sedmi bolestné M. P. Maje místní správce duchovní povolení od P. Generala a svého biskupa, povolá kněze řádu servitského od představených řádu k tomu ustanoveného, který po přiměřené řeči posvětit obraz bolestné Panny Marie na bratrském oltáři, k tomuto oltáři čili kapli upoutá všechny od papežů bratrstvu tomu udělené výhody, odpustky atd. a odevzdává místnímu duchovnímu a jeho nástupcům moc do téhož sv. bratrství přijmouti pravověřící všeho povolání a pohlaví; na to hlasitě pronášá předepsaný způsob zřízení bratrství; zanechá v archivu všechny listiny výhod, odpustků, právomocností atd. a zazpívá „Te Deum“ s předepsanými modlitbami (Clement VIII. 7. Sept. 1604, 28. Julii 1607, Urbanus VIII. 18. Sept. 1628.)

Pakli takto bratrstvo bylo zřízeno, máť svou platnost na všechny časy, byť by snad josefinskými násilnými zákony bylo utlačeno bylo. Do bratrské knihy se zaznamenají jména spoluúďů a nemusí se již nikam odesílati.

Kde domov můj?

Kde moje vlast? kde domov můj?
Kde Bůh Tvůrce na nebesku,
Ježíš Kristus skví se v lesku,
A kde sídlí svatý Duch,
V trojnotě kde jeden Bůh:
Na nebi tam jest vlast moje,
U Boha jest domov můj!

Kde moje vlast? kde domov můj?
V nebi kde můj anděl bývá,
Jenž co strážce u mne dlívá,
Přede zlým mne varuje,
K dobrému mne vzbuzuje:
Kde můj anděl — tam vlast moje,
Tam jest pravý domov můj!

Kde moje vlast? kde domov můj?
Maria kde v hvězdné výši
Nad nebeskou vládne říší,
U Boha nás zastává,
A nám pomoc podává:
U Marie jest vlast moje,
U ní tam jest domov můj!

Kde moje vlast? kde domov můj?
Kde ta krásná nebes báně,
Zástupy kde Svatých Páně
Bohu chvály zpívají,
Za nás prosby skládají:
Kde jsou Svatí, tam vlast moje,
Mezi nimi domov můj!

Učitel venkovský.

†* Milé děti! vy se dnes nacházíte ve „Škole Božského Srdce Páně“ v hodině té, kdežto čtete tyto listy, musíte si žitě, ale žitě představiti Božského Spasitele, jeho nejšťastnější Srdce a do něho se v duchu uzavíratí a bedlivě naslouchati, čemu vás nebeský Pán učí. Není totiž dosti na tom, abyste jen do 12 let chodili jakž takž do své školy vesnické neb i městské, ba ani na tom, pakli kdo jen studuje realku neb „latinské školy“ anebo do Prahy neb do Vídně jde na ty „vyšší“ školy — co by vám to všecko bylo platno, kdybyste při všem tom lámání hlav to nejhlavnější zanedbali: znáti Boha, znáti své povinnosti k Bohu a k bližnímu a věděti, jak se Bohu zalíbíti a andělům nebeským býti podobnými, jenž se ustavičně Pánu Bohu klaní (každou dobu, každou hodinu bez přestání), jemu slouží, jej poslouhají a milují.

Sam proto do „Školy B. S. P.“! sem spěchejte malí i velcí, neb není rozdílu stáří ani stavu ani pohledu v službě Boží, a před Bohem nikdo není velkým, jsme všichni malí, jsme děti, a mnohý i nad i jinak učený, je v mnohých věcech duchovních malým, neučeným, neznalým dítětem, jemuž pan učitel všecko od začátku musí učit a vyložiti. Proto jen sem ke mně do „Školy“! velcí i malí, učení a neučení, odrostlí i děti, bohatí i chudí. Neb „školné“ (školné) nebude velké; váš učitel venkovský se spokojí s tím nejmenším platem, každoročně — jedno „Zdrávas Maria“, že to není mnoho? za to ale nemůže být nikdy „osvobozen“ od školného; zámožnější (v lásce Boží), dají více, třeba 3krát „Zdrávas“, a tak někdy „t svátku“ nebo k „narozeninám“ nebo na den, kde dostal váš učitel dekret, tak nějaký větší dárek: růženec celý neb mši sv. neb docela sv. přijímání, a to bude hezké! Je neznáte svého učitele? J jen řekněte: „za toho venkovského učitele“ a Pán Bůh, jenž ho zná, přijme to k prospěchu jeho. Ještě něco, abych nezapoměl: děti pak doma vypravují, co slyšely; tak vypravujte i vy co jste čtli, čtete svým rodičům, domácím a známým články rozličné ze „Školy“, přičiňte jim Školu atd.

A tak tedy ~~z~~ve jmenu Páně hned začneme.

Především je zapotřebí, abyste, milé děti, uměli dobře počítat. Nebo kdo neumí počítat, bývá ošklamán od jiných, ano i sám sebe klame a není o tom, až ho bantrot zastihne, pak lituje, že to neudělal lépe, ale již je pozdě. Tedy počítat, počítat dobře a bedlivě! Muže pozor!

1. Toto znamínko (1) znamená „jednu“ že jest jeden Bůh, jeden, který nás stvořil a fice tu své službě a ne k službě pánů pozemských, ne k pohodlí a libomůli nassí, ale tu své službě, tu své počtě a pokloně, k uctění Božské své Velebnosti, k oslawě své. To jest: Bůh nás stvořil — ne proto, abychom se narodili, rostli, jedli, pili, spali a uěkdy zemřeli . . . , ale Bůh stvořil nás, aby strze nás byl oslawen, abychom jej poznali, ctili, chválili, velebili, milovali, wšedě jeho přikázání zachovávali a jemu se klaněli. Pro žádnou jinou příčinu člověk není stvořen; neboť čteme v písni sw. (Isai. 43, 7): „K slawě své stvořil jsem ho, způsobil jsem jej a učinil jsem ho.“ Ano ještě více, nejen člověka, ale wšedě, wšedě na světě jedině pro sebe, k vůli sobě, k své vlastní oslawě stvořil Bůh, jak čteme (v přísl. 16, 4): Wšedě **pro sebe samého** učinil Hospodin.“ Tak jisto tedy, jako že Bůh člověka a wšedě, co jest, stvořil, tak jisto to wše jen k službě a oslawě své, a nikoliv pro jinou příčinu stvořil. Ale opakují ještě jednou, to znamení (1) znamená „jednu“ že jest jeden Bůh, jeden, který wšedě tu své službě a oslawě stvořil, jeden a ten samý, kterýž nyní musí den jak den s nebe na nás pohlížeti, která na Boha přemnoží ani nemyslí, celé dny, neděle, měsíce a léta tráví jako ubohá nemá twář, jej jen po nasytění a odpočinku touží a po lahůdkách I na tebe hledí, milé dítě, malé i velké! zdali hned z rána při wstávání na Boha pamatuješ, zdali ranní, denní a večerní modlitby své dobře konáš aneb snad jen tak ledabyle, abys brzy byl hotov, snad toho i lituješ, žeš tak mnoho na sebe vzal pamatuj ale: „K oslawě své stvořil jsem ho“ tudíž i tebe hledí na tebe, zdali i práce a zaměstnání stavu a úradu svého ano i své procházky a wšedě obweselení své ke cti a chwałě Boží konáš, nebo: wšedě pro sebe samého učinil Hospodin, aneb snad ani na Boha si newzpomeneš, ba snad právě naopak Boha urážíš ne-trpělivostí, marností, smyslností zdali alespoň dny nedělní a swáteční k jeho oslawě vynakládáš, aneb snad jen abys tak tu mši sw. někde slyšel dost roztržitě a při tom trochu toho slova Božího zachytil, mnoho ale ne, neb „wšeho moc sstodí“ si myslíš, a proto snad ani každou neděli nechodíš na služby Boží a wšelijak se wyloučáš dalekou cestou (kdežto do hospody ti není cesta daleká) neb hlavy bolením a jinou obtíží, ano jsi tomu skoro rád, že je příliš sšeredně powěříš, neb se domníváš ve své wychladlé lásce k Bohu, že to dost důležitá příčina, zůstatí doma

. . . . A tak trávíš odpoledne nedělní a swáteční, snad sotwa kdy chodíš na posehnutí, za to wšak tím horlivěji na radovánkách, anebo ten Boží čas zahálkou tradeš, kdežto bys snadno mohl něco duchovního čísti, a tak snad ani žádné knihy neznáš než nějaký ten kalendář nebo proroka pomětnosti a když tak někdy předece do chrámu Páně se podíváš, jak se tam chováš, aneb snad jsi-li sobě dost powědom, že wstupuješ do domu Božího, že se nacházíš před svým Bohem, aneb snad stojíš neb sedíš, kdežto bysi dosti silný a ještě více příčin měl po celý čas (zwláště mše sw.) kleceti atd. O též by alespoň někteří, kteří alespoň jeden z nás dokonale Bohu sloužil! ale slyším Boha předboreho nařikati si (Žalm. 13, 2 atd): „Hospodin sšledl s nebe na syny lidské, aby widěl jestli kdo rozumný aneb hledající Boha; wšichni se odchýlili spolu neužiteční učinění jsou, není kdoby činil dobré, není ani jediného.“

Alc, milé děti! co tomu řekne Bůh, jenž jest jeden, jednou až budeme před ním státi — u soudu!? co nám řekne, nám, které jen pro sebe, tu své oslavě stvořil a a pak tak drazé vykoupil, co nám řekne při soudu, že jsme pro vsěcko na světě živi byli, jen ne pro Boha, pro kterého přede jediné jsme byli stvořeni? Bůh jest jeden, o též by aspoň byli dva, jeden, který nás stvořil a vykoupil a druhý, který nás bude souditi! pak bychom snad ještě obstáli, neb soudce ten by nepamatoval, neb alespoň nebral veliký ohled na nesmírné dobrodiní onoho Stvořitele a Vykupitele! . . . ale tak jest (pozor vsični na 1, jmenovitě mužské pohlaví mladé i odrostlé) Bůh jen jeden, a ten, který nás stvořil a vykoupil, který nám nejen vsěcko, co má, ale i sebe samého dal, který pro nás tolik činil, tolik trpěl, tolik snášel, který nás tak často napomínal, varoval, osvědcoval, nad námi se smiloval, nám odpouštěl, pomáhal a vsěcko, ale vsěcko, co by nás do nebe přivésti mohlo, poskytoval . . . snad — nadarmo . . . ten **ten samý** Bůh a Pán náš bude nás i souditi, a jak potom obstojíme?

Ano, jeden jest Bůh a vždy tentýž (ten samý) a nemění se. On, jenž neposlušnost hned prvních rodičů tak přísně trestal, trestati bude i naši neposlušnost a vsělité nasse zákonů Božích přestoupení; On, jenž Kainův hněv nenáviděl a trestal, nenávidí a trestati bude i náš hněv a vsělitou naši k bližnímu nenávisť a neupřímnost. On, jenž celý svět krom několika spravedlivých duffů zahladil, může velmi snadno i posud podobně jednati. On, jenž Helimu neodpustil, poněwadž netrestal nezdárných synů, ani za našich dnů neodpustí nedbalým rodičům, že v hříchu nechají dítě svých žiti a zahynouti, ten, proti němužto ani králové a knížata ani celý svět ničeho nezmohli, On posud ten samý a moc jeho není v ničemž zkrácena. Doufejmež tedy! ale i bojme se!

Bojme se Boha uraziti, avšak ne jako sluha, jenž se bojí trestu pána svého, nýbrž jako hodné děti se bojí milého otce svého rozhněvati. V pokusení a lákání k hříchu vzpomeňme si, co jsme se dnes naučili, co znamená 1 „jedna“. Ano jednu . . . **jednu** toliko máš duffi, (pozor, děti! jmenovitě vy děti malé i odrostlé), jednu toliko máš duffi, ztratíšli tu, kdo ti dá jinou?! . . . Sv. Terezie pravila často k svým družkám: „Ten jednu, jen jednu duffi máte!“ Eln je chtěla poměbubiti, vsěmožně k tomu se přičiniti, aby ta duffe přišla k spasení; nebo jeli duffe ztracena, vsěcko je ztraceno, a jeli jednou ztracena, na vždy a na vždy je ztracena. Když jistý zeměpán strze vyslance svého žádal na papeži Benediktu XII. o svolení k něčemu, co bez urážky Boží činiti nemohl, dal mu odpověď: „Vyhříďte pánu svému, že kdybych měl dvě duffe, mohl bych jednu zaprodati; poněwadž ale jen jednu mám, nemohu ji dáti.“ Podobně musíte, děti! i vy odpovídati zkaženému světu aneb pokusiteli pekelnému, kdyby vám zapovězeného ovoce podávali nebo k zlému sváděli, že 1 je „jedna“ — jedna duffe, jedna věčnost, buď věčně blažená neb věčně neskastná, jak si ji kdo zde na zemi zasloužil, a že se po smrti všce změnití nedá, že ale také nikdy nepřestane, že trvá věčně, po tisíce letech zase znovu a opět znovu, vždy bez přestání; protož velmi mnoho na to přijde, dobrou, skastnou a blaženou věčnost si zasloužiti. Ano „jednohoť jest potřebí“ (Ev. 10, 42) — spasiti duffi svou.

Překážky poklidu srdce — pochybnůstky.*)

(Dle P. Amb. Lombes.)

„Tam se třesou strachem, kde není strachu.“ (Žalm 13, 5.)

Největší a nejčastější — ale i nejzbytečnější překážkou pokoje srdce bývá u přemnohých, skoro všech duší nábožných:

ouzkostlivost či tesklivost, bojácnost duševní a strach, z nichžto ze všech pochází lichá bázeň, [vrtochy (skrupel) lépe však řečené] pochybnosti ještě lépe pochybnůstky . . . a ty — snad napřed a jedním slovem řečeno — musí býti přemoženy a odstraněny, máli se v srdci našem poklid svatý uhostiti a uchovati.

Zde vás vidím všechny před sebou, drahé duše křesťanské a milí čtenářové Školy B. S. P. s nedočkavým ba třesoucím se srdcem, slzami lítosti a zarmoucenosti majíce zarosené oči duševní po spáse, po spokojenosti a pokoji srdce — spěcháte k čtení tohoto článku všickni, jenž drahý pokoj srdce hledáte a pro tisíce a tisíce pochybnosti jej nalézti nemůžete. Hledáte poklidu, hledáte spokojenosti, dlouho, ach dlouho již . . . než doufejte, Bůh vám jej popřeje, snad ještě dnes při čtení těchto řádků skromných, — avšak modlete se dříve, nežli dále čísti budete — pro sebe i pro pisatele toho článku. Můžete se mu pak tím důvěrněji zcela oddati, an vám ne své vlastní učení podává ale muže učeného a — co ještě více vydá — muže svatého. Bude dobře, vezmete-li si obraz Božského Srdce Páně k ruce, litujte hříchů svých srdečně a představte si, jakobyste s Miláčkem Páně odpočívali na Jeho milujícím Božském Srdci . . . pak čtete tiše, mírně, pokojně a — zvolna.

1. Otázka. Co jesti pochybnůstka? Odpověď. Zbytečné hryzení svědomí. Pravím, zbytečné hryzení svědomí pro věc, které se báti nemusíme, poněvadž není hříchem — pro tesknost srdce, která nemá žádné příčiny, kterou si jen sami působíme — slovem zbytečné hryzení svědomí pro myšlenku, upomínku neb věc, která nás znepokojuje nemá. Opakuji ještě jednou: zbytečné . . . Je totiž na druhé straně i taková tesknost srdce, která má svou příčinu, jsou věci neb upomínky na věci a myšlenky, které nás všim právem znepokojují, které jsou hříchem (třeba jen všedním), a které nás tedy před Bohem vinnými činí. Pakli nás pro takové věci svědomí hryže, pak je to napomínání Boží k lepšímu, a dobrotivý Bůh nám dříve žádaného pokoje neudělí, až ty věci napravíme.

Jako jest zvláštní milostí Boží, i menších poklesků se báti a pro ně se znepokojuvati, tak jesti opět zvláštní pokušení (z dopuštění Božího . . . ale skoro vždy z naší strany zaviněné) báti se a znepokojuvati pro každou malichernost, která nemá ani tu nejmenší známku hříchu: ono jesti ontlé svědomí, toto však ouzkostlivé, což jest chyba a to chyba veliká.

K dobrému toho všeho porozumění sluší věděti, co vlastně svědomím nazýváme? Svědomí jesti jakýsi vnitřní hlas (hlas Boží), který nám praví, co v jednotlivých případnostech máme činiti neb zanechati; před skutkem napomíná neb varuje, po skutku pak odměňuje (potěšením) neb trestá (hryzením).

Nejžádoucnější věcí tuto jest, aby se svědomí vždy dle pravdy, jak zákon Boží zní, ozývalo — což nazýváme svědomí **pravdivé**. Může však se státi, že

*) viz Škola I. str. 166. 230. 294.

(buď z vlastní viny nebo bez viny naší) svědomí za dobrou, Bohu poručenou věc káže, co v skutku je od Boha zapovězeno a tudíž hřích, káže tedy něco nepravdivého, lživého, a takové svědomí se nazývá **bludné**! Takový blud jakmile jej člověk jen dost málo z jistých příčin co blud poznává, musí se odložit (poučením, doptáváním se u zpovědníka neb v písmě sv.) máli člověk Bohu se zalíbiti; neboť jinak hřeší člověk ať jedná dle svědomí nebo proti svědomí. Hřeší jednáje proti svědomí, poněvadž se proti svědomí (jež jest hlas Boží — ačkoliv zde svědomí se mylně ozývá —) nikdy jednat se nesmí; hřeší ale též, jednáje dle svědomí, poněvadž mu co bludné napadlo aneb se aspoň obávati musí, že snad Bůh jinak velí než se mu svědomí ozývá.

Poznámka. Takové bludné svědomí měli k. p. židé, když chtěli Pána Ježíše kamenovati, že ruší sobotu a že se rouhá Bohu . . . při tom však viděli jeho veliké divy a zázraky, z nichž jim muselo vysvítati, že snad předce se mýlí, a že Pán Ježíš snad předce jesti Mesiáš. Tu jim nastala povinnost, se dáti použití od něho, nebo v písmě sv. hledati a tak blud svůj odložit; jakmile to nečinili, zhřešili v každém pádu, ať jej kamenovali nebo ne. Pakli jej nekamenovali, zhřešili, jednáje proti svědomí (ač bludnému), kteréz jim kázalo že rouhač se musí ukamenovati; pakli jej ale ukamenovali, zhřešili též, poněvadž se museli obávati, že kamenují svého Mesiáše. — Podobně, když sv. apoštoly zavražďující domnívali se, že by tím Bohu sloužili — zhřešili v každém pádu.

U nás (v Zákoně novém) není snad ani možná, aby kdo bludné měl svědomí, a proto těžko příklad podati; nanejvýš snad ten pád, že by se kdo domýšlel, že vrah rodičů musí býti od dítek zavražděn, to že káže Bůh; předce mu však napadá, že snad tomu tak není. Takový by hřešil v každém pádu, ať toho vraha nechá na pokoji nebo zabíjí; v prvním pádu by hřešil, an jedná proti svědomí, kteréz mu (ovšem bludně) káže: smrt rodičů musí být pomstěna; hřeší ale v druhém pádu zabitím — an se předce obává, že snad to Bůh nechce. V takovém tedy bludném svědomí nesmí člověk dříve jednat (ani pro ani proti), až se jistoty doví.

Často se zase stává, že svědomí naše neví, co v jistém pádu činiti, neví jistotu, k. p. zdali před nanebevzetím Panny Marie je půst anebo není, proto že ví jistě že před nanebevstoupením Páně není půst . . ., sousod ale jeho, jenž svědomitě zachovává posty, ten se postí 14. srpna! — nyní pochybuje již, že by směl požívatí masité pokrmy, . . . o něm říkáme, že má svědomí **pochybné**. I v takovém pádu musí se člověk, dříve nežli jedná, dověděti pravdy, poptáváním nebo vlastním bádáním a čtením, navštěvováním kázání a ohlášení postů, a vůbec pomocí svého zpovědníka.

Mnohý člověk na všecko dbá, i na to nejmenší přikázání, hned poznává, co by se Bohu nelíbilo a zachovává toho, jinak se mu hned ozývá svědomí . . . **outlé**, citlivé svědomí; jiný si menších hříchů a nedokonalostí ani nevšímá, ba i z těžkých hříchů příliš mnoho si nedělá aniž se svědomí ozývá . . . **tupé** svědomí.

Tupé svědomí je pro člověka veliké neštěstí, a by ho Bůh ještě více netrestal (zkaženým svědomím — jež úmyslně prohlašuje hříšnou věc za dovolenou, a zatvrzelým — jež k upravení svému nepřijímá již ani naučení, ani napomínání, ani co jiného) má Boha prositi o dobré, dokonalé, pravdivé a outlé svědomí. Však ale zapotřebí též, takového daru Božího v pokoře si vážit a nedomnívat se, že snad sami ze sebe tak citlivé a pozorné máme svědomí; nesmíme si na něm marně zakládati ani se nad jiné hrdě vypínati, sice by nás Bůh trestal jiným způsobem,

totiž že nás ponechá sobě samým, a my pak i to za povinnost pokládali co povinností není, a za hřích, co daleko ještě hříchem není . . . **ouzkostranné** svědomí, (naproti tomu je volné svědomí, které za povinnost nepoznává, co již povinností skutečnou jest, za hřích nepokládá, co již hříchem, a snad těžkým hříchem jest).

Ovšem máme vždy „vůli Boží“ plniti, ale jiná otázka jest: poroučí ta vůle Boží, nebo jen radí, k. p. každodenně jíti na mši sv. je zajisté také vůle Boží, ale zdali proto hned příkazem? Tak snad někdy neplním vůli Boží, ale předce nehřeším (k. p. nejda všedního dne do kostela). Anebo vůle Boží ovšem jest dávatí almužnu, ale zdali každému musím dáti, nebo té a oné osobě, anebo právě dnes . . . to jest jiná otázka. Proto sluší vždy rozeznati mezi tím, co jest přikázáno a mezi tím, co se jen radí, co by bylo dobře, co lepší, dokonalejší věci; neboť kdybych to nedokonalejší plnil — nehřeším předce (ač méně dokonale, snad nedokonale jedním) a milost Boží jsem neztratil (ovšem také nerozmnožil, ale tu mohu rozmnožiti tisícerými jinými způsoby); kdybych ale, co přikázáno jest, neplnil, tu již hřeším, třeba jen všedně (an snad věc nepatrná jest, k. p. prudce někomu odpovídati), ale předce již hřeším, an přestupuji již přikázání.

Někdy se stává, že neví člověk co má činiti, an se mu dvě povinnosti protivné scházejí, k. p. je neděle a má tudíž jít na služby Boží, ale vypukl požár, a má snad též hasiti, aneb člověk před soudem postavený nemá druhému škoditi, a předce nesmí nic lživého svědčiti . . . co činiti nejděle do kostela — hřeší, nejděle hasit — hřeší také! to slove **zmatené** svědomí. Jak si má takový člověk pomoci? Má 1. muželi, rozumných lidí, jmenovitě zpovědníka se tázati, 2. nemůželi, má zvoliti menší zlé (myslí-li tedy, že potřebuje hasit, ať to činí), 3. nemůželi to rozeznati, pak nehřeší ať činí co chce z těch dvou se stýkajících věcí.

Po všech těchto připomínkách přicházíme konečně k svědomí **bázlivému, pochybnostkám**, avšak o tom budoucě.

Spolek sv. Vincencia Paulanského k podpoře chudiny.

Sv. Vincenc, tento líbezný svatý, utvořil si pomocí milosti Boží srdce tak právě podle Srdce svého Mistra, Ježíše Krista, stal se nejlaskavějším otcem chudých a vzorem všech, kteří srdce mají pro trpící lid. Vyobrazuje se proto nejvíce, kterak chudé krmí, dívky, mládence a panny opuštěné chlebem vezdejším a poučením spasným nasycuje a o jich časné i věčné blaho se stará. Když člověk sám dobře je vším potřebným zaopatřen, mívá i více útrpnosti s chudinou. Kdo ji však toliko zná z postavy žebráka, který na ulicích se potuluje a od okna k oknu chodí almužnu žebraje, aneb kdo ji se domnívá znáti z prosebných psaní, která se mu posílají a on je čte, — ten chudinu ještě nezná. Takové výjevy nuzoty nejsou vždy neklamné znamení bídy ani hodný jí důkaz. Pravou bídu pozná jen ten, kdo se neštítí, pohlednouti v hloubi chudoby a neštěstí, do domů jejich samých, kde na sta lidí hyne hladem, zimou, úplnou opuštěností, kdo zde pak vidí, jak skrovnicky jest počet těch, kteří v tuto propast tělesné i duševné bídy sestupují, aby milosrdně pomáhali. Tu se ukazují opravdivé hrůzy chudoby, jak zde kolíbkou dítky, tam lože stařeny neb churavého otce obkličují, vinně neb nevinně. Z kamene mu-

selo by srdce býti, jež by se neustrnulo nad takovou bídou lidskou, kterou popsati ani nelze. Kdo chce nuzotu poznati, musí ji viděti, musí cítiti a útrpnost s ní míti. Kým by zámožnější sobě neobtěžovali, poznati nuzotu v pravé její postavě! Pak by mnohý dar ušel žebrákovi nostydatému a utišil hlad chudáka ostýchavého. To jest ale právě ta chyba, která lpí na mnohých milosrdných duších, že se štítí chudých.

Chudý jest opuštěný a přikrývá se pláštěm hladu, bohatý však uzamýká se ve svých domech, nechť ani tušení míti o lidech chudých — svých spolubratřích. To jest, bych tak řekl, onen zlý duch, který mezi bohatým a chudým stojí, obě strany společnosti lidské rozděluje, které by spojeny býti měly, a takto oba činí nešťastny. Nebo toliko bližší obcování bohatého s chudým ubezpečuje onoho v jeho bohatství a činí neblahý stav chudého snesitelnějším.

Takovéto obcování jest méně obtížné než nenáviděné. Chudý jest naším spolubratrem a mnohem skromnějším, než bohatý. Návštěva, laskavé slovo, malý dárek zůstávají chudému vždy v paměti. Když by však i větší oběti od nás se požadovaly, nuže přinesme je. Jak často věnujeme vši péči věcím malicherným a výsledek zůstává nás pak předce nespokojeny. Nic však více se neodměňuje, jako vědomí dobrého činu. A kdo konečně chudého považuje v duchu Kristovu co svého bratra, ten ví též, že odměna jej čeká Božská; neboť Kristus Pán řekl: „Cokoli učiníte i nejmenšímu ze svých bližních, mně jste to učinili.“

Tímto duchem právě jest spolek sv. Vincence naplněn a vzal si za **účel**: chudých rodin bez ohledu na rozličná vyznání víry v jejich obydlích navštěvovati, je v tělesných i duchovních potřebách podporovati, opuštěných dětí se ujímati a nemocným pomoc lékařskou a když toho potřeba, i duchovní poskytovati. K dosažení toho cíle, jest následovně zřízen: Spolek se rozděluje v oddělení či konference — na celém světě jest takových konferencí na 4 tisíce, i v Asii a Austalii rozšířených —, které jedním jenerálním (hlavním) radou vespolek jsou spojeny. Každá konference má svého představeného a pozůstává z oudů činných a podíl beroucích.

Činní údové shromažďují se týhodně jednou, poradit se v záležitostech chudých; přijímají péči o takové rodiny, které po předcházejícím zkoumání za opravdu chudé uznány byly a navštěví osobně vykázané sobě rodiny týhodně aspoň jednou a udělují jim poukázky (psaní cenu peněz mající, které od hodnověrných osob vystaveny a podepsány jsou) na denní potřeby.

Údové podíl beroucí, kterým není možno nějaký čas věnovati službě chudým, nahrazují bezprostřednou činnost dárky měsíčními a ponechávají konferenci na starosti, aby tyto jejich příspěvky (v penězích, stravě, šatstvu atd.) chudým rozdělila.

Činnými oudy mohou katoličtí muži, podíl beroucí však mohou býti i paní a osoby rozličného náboženství.

Jak blahodárně působí tento spolek křesťanské lásky, dosvědčuje nám zpráva k. p. Vídenských konferencí (17 na počtu s oudy činnými 195), kterou pisatel tohoto právě v rukou má. Uvádíme z ní:

Otcům a matkám, jimž pramen výživy scházel, byly práce uděleny, někdy peníze co základ k vedení jich další výživy poskytnuty, aneb také vychovatel příspěvky na jedno neb více dětí vykázaný a nad to od spolku tak dlouho věcmi na obživu poděleni, až jich stav znamenitě se byl zlepšil. Stejným způsobem

bylo též nakládáno s jednotlivými osobami, jimž pramen výživy byl došel. Někdy podařilo se spolku tím způsobem rodiny a jednotlivé osoby na dlouhý čas nouzi vyrvati. Dovolujeme sobě některé takových případů uvést.

Jeden řemeslník upadl do tak velké nouze, že náčiní, svou poslední mohovitost, odprodati chtěl, by jen hlad svých bědujících dětí utišil. V tom bídém stavu poznal jej činný spoluúd našeho (V.) spolku a poznal ho co svého jemu den před tím odkázaného schovance. Ihned obdařil jej dary spolkovými a zaopatřil mu slušný šat a práci; avšak chudás měl o četnou rodinu se starati a mnoho dluhů zapraviti, a to sám vymoci nebyl s to ze svých rukou prací, pročež přišel konečně se ženou i s dětmi o přístřeší. V této největší nouzi a trampotě obdržel dekretem návštěi, že se stal obecným strážníkem v Brně. Spolek dal jemu potřebné cestovné, že ihned na své nové vykázané místo se mohl odebrati. Jeho stařícká matka, žena a děti zůstaly pro špatné počasí a tělesnou slabotu mimo deset měsíců starého dítěte doma a byly pečlivým přimlouváním opatrovníka od jednoho dobrodince zdarma přijmuty a dlouhý čas přechovávány.

Jeden obuvník byl ve velké bídě. Ačkoliv již mnoho let v nemanželském spojení žil, nicméně sobě přál, řádně se oženiti.

Opatrovník, kteréhož spolek jemu odkázal, uskutečnil toto přání a v krátkém čase bylo dovolení ku sňatku manželskému vymoženo a divoké manželství v posvátné proměněno; co svědky vyžádal sobě ženich svého opatrovníka a předsedu spolku. Ze spolkové pokladnice obdržel značné věno v penězích, zač kůže si nakoupil. Mimo to učinili mnozí činní spoluúdové ještě soukromé sbírky, jichž výsledek peníze, oddací prsteny, prádlo a šatstvo zahrnoval. Nemanželské dítě obuvníka bylo za manželské vyhlášeno.

Byli jsme na bídu jednoho řemeslníka (protest. vyzuání) upozorněni. Následkem dlouhé nemoce padl hluboce do dluhů. Domácí nábytek a pracovní náčiní byly již v zástavě a jich úřední veřejná dražba přede dveřmi. Tu odeslal nemocný otec svého syna do daleké otčiny, by tam u svých příbuzných a známých peníze vyprosil, an tím své věřitele upokojiti doufal.

Dluh ten bohužel byl příliš velký pro spolek. Oba opatrovníci zatím byli se nemálo vynasnažili, netrpělivého věřitele pohnouti, by s dražbou náradí až ke dnu příchodu synova posečkal; konečně se hoch vrátil, avšak peníze sebou přinešené byly bohužel příliš skrovné, kterými by se směnění dluh, zástavou zrostlé výlohy a poplatky pro ustanoveného od věřitele advokáta byly uhraditi mohly. V tom trapném postavení odvolávali se opatrovníci na lidskost věřitelovu a jeho právního zástupce, a hle — ne nadarmo. Dvorní a soudní advokát dr. Veil odpustil všecken svůj požadavek, a věřitel, jsa pohnut činnou láskou obou opatrovníků, vzdal se značné částky peněz; onen řemeslník ozdravěl a pracuje nyní opět čile pro svou rodinu. —

Jistý čekaneec na ústavu léčebném, jehož studie následkem špatných peněžitých poměrů přerušeny byly, opatřen byl od činného spoluúda vyučováním a stravou. — Jedné ženštině, jež pro prsní chorobu žádnou namáhající práci dělati nemohla, a takto v největší nouzi žila, zaopatřil činný spoluúd dovolení příkupnictví zboží k prodeji a každodenně stravu polední.

V ošetřování vdov, jež pro děti ničeho si vydělati nemohly, proukazovaly nám opatrovný dítek značné služby, nebo tím, že jsme děti do nich

vpravili, získaly pracovitě ženy času, o svou živnost se starati; pro vdovy k Vídni příslušné zadali jsme u patřičných obcí o podporovací příspěvky.

Tak ulehčil spolek bídu jedné vdovy, jež šitím rukaviček sotva své vlastní potřeby zapraviti mohla, převzav péči o její tři děti. Dvě děvčata stáří 7 a 9 let byly s dovolením matky ctihodným sestrám chudého dítěte Ježíše v horním Doblingu odevzdány a 8letý chlapec v sirotčím domě v Macleindorfě zaopatřen.

Jsa plného přesvědčení, že v dobrém vychování a vzdělání dítěte právě zaručení dokonalého pokroku pro budoucnost se pěstuje, nešetřil spolek ni času ni výloh, aby k ošetřování chudých dětí o oboje se staralo, pročez také pro školu již zralé dívky byly k pilné jí návštěvě přidržovány, odrostlé však hodným mistrům aneb učitelkám do učení odevzdány. Pro mnohé osiřelé děti převzali činní spoluúrové spolku poručenství.

V předešlé účetní zprávě zmínilo se o ošetřování (pěstování) vdovce se 6 dětmi. Vdovec zmizel, jedno dítě zemřelo a dvě jiné byly lonského roku zaopatřeny, o tři ostatní hochy ale v tomto roce postaráno. Jeden dostal ve Vídni druhou matku, jiný byl v létě pro zotavení své do dětského špitálu do Hall v horním Rakousku poslán a na podzim od spanilé rodiny v Lasbergu v horním Rakousku zdarma na vždy všim zaopatřen, třetího vzal si za vlastního jeho strýc v Selsfeldu na přímluvu spolku. — Za jedno do Cistersdorfu patřičné děvče platí tamější obec na žádost spolku měsíční výchovný příspěvek 5 zl. 25 kr.

Abychom našim chudým dítkám vánoční stromek přistrojiti mohli, nasbírali jsme dosti mnoho peněz, prádla a šatstva.

Na stědrý den konalo se podělování; dvacet velmi chudobných matek přišlo na naše pozvání se svými dětmi do spolkové síně. Po promluvě našeho činného spoluúda, důstojného p. P. Gmeinra, bylo každé dítě vybraným darem poděleno; tři dívky obdržely celý oblek, ale i matky neodešly s prázdnou, jednakaždá dostala 2 otýpky dříví, libru masa, 6 lotů kávy a 1/2 libry cukru.

Mimo opatrování chudých obrátili jsme zvláště v zimě minulého roku svou pozornost také na opatrování nemocných. Bylo to zapotřebí, neboť minulé zimy nacházeli se skoro v každé rodině nemocní, obzvláště byly dívky rozličnými vyrážkami churavy. Zde jsme obstarali lékaře, tam zase přenešení do nemocnice. Při tomto opatrování nemocných byli jsme hlavně podporováni dvěma dobrodinci, na něž vždy s vděčnou myslí vzpomínáme. Jsou to p. J. V., dr. lékařství, a p. V. F., lékárník; onen léčil nemocné chovance spolku zdarma, tento dával léky pro nemocné spolku jen za poloviční cenu. Atd. atd.

Spolek tento Vídeňský měl roku 1868 příjmů 1718 zl. 73 kr., z nichž pro potřeby svých chudých vydal 1601 zl. 91 kr. — Skutky mluví pro spolek řečený samy; Bůh dej, aby se poznala jeho velká nutnost, zvláště pro větší města, aby láska křesťanská, již se přemnoží tak honosí, ukazovala se netoliko slovy, ale raději skutky; skutky, které se nečiní na oko, aby nebylo řečeno, že je skoupý, aneb, aby své svědomí poněkud upokojil, ale které usilují opravdu, umírniti bídu svých spoluobčanů; skutky, které nechtějí býti hned v desateru novin do celého světa roztroubeny, aby se pak takovým dobrodincům za odměnu nějaké světské vyznamenání, ten neb onen čestný titul, neb zlatý křížek nějakého řádu dostal ale „které koná o pravice aniž by levice o nich věděla“. —

Upomínka na první sv. přijímání.

Dnes ta drahá chvíle přišla,
Jež mi slasti obraz sdílí,
Kdy jsem dítko prosté, Krista
Přijal ve stan sněhobílý.

Jak jsem plál tu svatou bázní!
Srdce oltář žářem vzplanul,
V pokoře a živé touze
Slzí proud mi s lící kanul.

Velebného otce slovo
Souhlas ve mně vyvolává,
Slibům Bohu na křtu daným
Novou sílu, pružnost dává.

Ňádro bolest srdcelomná
Jímá nade nepravostí,
Prudký tepot srdce jeví
Touhu po nebeském hosti.

Již sborem sester cností
Se plní útroba,
A lítost tam se vhostí,
Kde hříchu poroba.

O vítěj, světa spáso,
A oblaž srdce mé,
Přiď zosobnělá krásu,
Trůn zajmi lásce své.

Pojď, zářné slunce s nebe,
Blaž přítomností svou,
Hle, ve stan duše Tebe
Mé prosby snažně zvu.

A rozniť ve mně zápal,
A hříchu uhas trouď,
Bych v tmách se nepotápal,
Dbal na příští Tvůj soud.

Ať k službě Tobě zcela
Se mysl zasvětil
A k úctě Tvého těla
Bůh Duch mne roznítí!

Svatý týden.

Každým dnem se více a více blíží památka velikého dne, smíření spravedlivého Boha s hříšným světem, nazvaný proto Veliký pátek, pravý to střed celého času svatopostního, jako Kristus Pán je střed a vrchol nejen bohoslužby, ale i všeho našeho rozjímání, všeho toužení a chťení. Proto na něho, na bolestné jeho utrpení obračí každý křesťan osvědčí svou pozornost a nábožnost v chrámu Páně i doma; snad právě proto, aby to, čemu se z bolestného umučení Páně v kostele byl naučil, totiž zapírání sebe, přemáhání vlastní vůle, umrtvení vlastního srdce, ustavičné bojování proti všemu, co hříšného jest, doma skutky dokázal. V takovém bojování, jak již řečeno, má celý život náš se strávit, jinak nelze ani pokojně ani spokojeně žít.

Má-li totiž buď lidská srdce a mysl naše ve všech případech života požívatí pravého pokoje, musí dříve zdroj všeho nepokoje a vší bídy odstraněn býti, a to jesti hřích a vše co nesvatého v sobě cítíš. Pročž děkuj Bohu za každou předházku svědomí, za každé vnitřní puzení k pokání, neboť jest to hlas Boží volající tě k dokonalosti a svatosti, — jest to patrný důkaz, že tě Bůh miluje, an chce posvěcení tvé. Sato dobrotivý otec napomíná a mluví ti k srdci, tak že proniká až do buď volání jeho a nepřestává i nepřestane volati, až utoněš — ne posvěcení své, ale život svůj. Neboť posvěcování vlastní, tento úkol náš pozemský, jesti v náboženství katolickém úkol neston-

čený; a proto nestačí, by se mu kdo jen poněkud přiblížil, ale ustavičně na něm pracovatí musí. Nikdy nemůžeme říci: až potud, nyní jsem dost vykonal a nemusím dále toužiti. Toť by byl první krok k zanedbání svého — posvěcení a proto i svého — spasení. Wšedto totiž na nás, myšlenky, žádosti, řeči, skutky, wšedto smýšlení a jednání, wšedto se dá zlepšiti, zdokonaliti, a proto se i musí zdokonaliti. „Kdo jest spravedlivý, ospravedlní se ještě a swatý posvěti se ještě.“ (Zjev. 22, 11). K tomuto posvěcování zajisté mnoho přispívá i tělesný půst, přisnost k tělu vlastnímu, jež každým dnem se zvyšuje, čím blíže přistupujeme k výroční památce wzkoupení nasseho; není wšak lepsiho postu nežli zdržowati se od nebohatalosti a chyb mravních, není prospěšnější přisnosti nad přisnost k nezrženým žádostem srdce vlastního. Neboť w srdci vlastním, tu chováme pramen wšší bláh duchowní a wšeho nepokoje. jakož i s druhé strany jen mrtwením vlastní vůle a úplným podrobením žádosti srdce pravého nabýváme pokoje.

Wšsem jest to trapná cesta k dosažení wnitřního pokoje a blaženého ráje nebeského ustavičný boj, nepřetržená bedlivosť na každé hnutí srdce, na každou myšlenku, žádost . . . , awšak jmenuj mi jinou cestu do života věčného . . . já alespoň jiné neznám. Wždyt praví sám Božský Wzkupitel: „Království nebeské násilí trpí, a (jen) ti, kteří násilí trpí, uchwacují je“ (Mat. 11, 12).

Žij wšak přistupme blíže k rozebrání swatého času, w kterémžto právě žijeme. Ať celý čas swatopostní budí w nás swaté city a spasitelná předsewzeti, předce wšak poslední týden nejvíce, nazvaný swatý týden, ano již i týden předběžný.

Neděle 5. postní sluje **smrtelná**, a sice za příčinou wprawování sw. ewangelia, že nepřátelé Kristowi hleděli již tenkrát milého Ježíše usmrtiti; že wšak nepřítel doba od Otce nebeského určená k usmrcení Syna jeho, utřhl se Pán Ježíš před krvežiznivými nepřáteli . . . za tou příčinou a na památku toho zakrývají se dnes w chrámu Páně wšedky křížky na oltářích smutečnou modrou roufkou, co nás na blížké již utrpení Páně má žiwě pamatowati.

W tento týhodenní připadá w pátek památka sedmiboletné Panny Marie, a sice nejvíce památka těch hrozných boleštl, kteréž nejsw. Rodička Boží pod křížem Páně a u hrobu jeho žlufila; neboť ostatních boleštl památka a oslawení se koná od církwe swaté ještě jednou, a sice 3. neděli w září (nebo 4. kdyby na 3. padla slawnost nejsw. Smena Panny Marie). Kdo z nás nezná krásnou, srdcelomnou píseň „Stála Matka litující!“ Zest složena od řehoňníka řádu sw. Františka *Jakoba de Benedictis* nebo *Jakopoma* řečeného z *Todi* w hrabství *Spoletu* (w Itálii), jenž zemřel swatě r. 1306.

W tomto smrtelném týhodnu, w němžto jakk na prahu passijowého týhodnu stojíme, konají se služby Boží w nejwětším zármutku, podobně jako o bušicích; žalm 42. we mši sw. jenž koná kněz u stupňů oltářních, wnechává se i chwalozpěw: *Sláwa Otci atd.* Wšedto je w nejwětším zármutku a připravuje se na daleko wětší smutek, jež nám připomíná

Swatý týhodenní.

Poslední týden postní nazývá se veliký neb swatý týhodenní, poněwadž se w něm koná památka nejwětších tajemstwl nassi sw. wtrh, jmenowitě velikého díla wzkoupení nasseho.

W tomto týhodnu je w chrámu Páně wšse ještě daleko smutnější, na myšli šhromážděnější, klidnější a tak smutnoslawnější nežli po celý půst swatý. Ano w starých dobách tento swatý smutek i na ulicích městských se jwil, anť i králowé a knížata obložiwše wšedchen štwost králowský w jednoduchém rouchu, beze sláwy, ano přestřky se procházeli.

1. **Květná Neděle** . . . na památku slavného vjezdu Kristova do Jerusalema. Sv. apoštolé a shromážděný lid (i dítky) trhali ratolesti a květy na znamení radosti volající s nadšením: „Sláva Synu Davidovu! požehnaný jenž se běře ve jménu Páně!“ Za tou příčinou se světi ratolesti, palmů, dříve „květy“ nazvané (pročež i jméno květná neděle), s nimiž se koná průvod po chrámu Páně. Dveře chrámovy zavřené, znamenají zavřené pro hřích prvních rodičů brány nebeské; na udeření s křížem Páně se otvírají. — Kristus Pán svou bolestnou smrtí na kříži nám otevřel brány života věčného. — Však radost brzo přechází v žalost — lid volající nyní „Sláva,“ zvolal neblouho na to: „Ukřižuj ho“, — proto hned následuje mše sv. s vypravová-
ním umučení (passie) Pána našeho Ježíše Krista, a sice podle sv. Matouše, jež se na mnoha místech k veliké radosti a k nemalému pobuzení nábožného lidu slavně na křes-
tě zpívají.

Slyšeli-li Pána Ježíše volati: „Víte že po dvou dnech veliká noc bude a Syn člověka zrozen bude, aby byl ukřižován“ . . . a když pak se vypravuje ustanovení Svátosti oltářní, není-li ti jakobyš v Jerusalemě ve večeradle Páně se nacházel a na vlastní oči viděl Pána svého a slyšel záračná slova: „Toto jest Tělo mé“, a „Toto jest Krev má“! . . . co zatím Židáš v radě židovské volá: „Co mi chcete dáti a já vám ho zradím!“ Není-li ti, jakobyš přítomen byl celému bolestnému utrpení, jako-
byš na vlastní oči viděl Krista Ježíše na kříži křáčet a umírat a když zvolal: Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil — rei, co cítila duše tvá při tom? a konečně když slyšeli, že opět zvolav hlasem velikým vypustil duši . . . reiž, nerozháde-li se strou-
feně na kolena, bys litoval hříchů svých, a sliboval polepšení? Však pamatuj, že ne-
líbí se Bohu slibování pouhé, jež se neplní, protož hleď skutky dokázati, že odumřeš hříchů, bys mohl s Kristem povstati o blízké velikonoci.

2. Pondělí, úterý (passie dle sv. Marka), středa (passie dle sv. Lukáše) jsou dnové přípravy nejbližší na nastávající 3 dni nejsvětější. Na mnohých místech, ano
všude, kde panuje duch lásky k Ukřižovanému, konají se duchovní cvičení.

3. **Svaté tridenní:** I. Zelený čtvrtek. II. Veliký pátek. III. Bílá sobota.

I. Již ve středu odpoledne začíná pobožnost smutnoslavná hodinami temnými neb žalostivými; onen název z toho pochází že se dříve konávaly v noci k ránu (jitřní) ve čtvrtek, v pátek a v sobotu, tak že po vyhasnutí světla bylo temno v chrámu Páně, žalostivé pak slují, poněvadž žalmy a jmenovitě žalostný zpěv Jeremiáše proroka, (la-
mentace) jenž podával obraz bledý a nešťastí hříšné duše, se děje na památku přeho-
řelého utrpení Páně.

Před oltářem stojí trojhran se svícemi červenými (sv. apoštolů), svrchu je bílá (Kristus Pán), nese se za oltář (Kristus Pán jat), zhasíná se jedna za druhou (apoštolé Pána opouštějí) až i poslední zhasíná (Pán zemřel). Na oltáři též červené svíce (pro-
roci), zhasíná se jedna za druhou (prorokův hlas umlk).

Celý příběh Zeleného čtvrtku jest: Ustanovení nejsv. Svátosti oltářní (oslavuje se při mši sv., při nížto se uděluje sv. přijímání), umývání nohou, Pán Ježíš na hoře olivetské (oslavuje se v temných hodinách ve středu odpoledne), Pán Ježíš zrazen a do žaláře uvržen (obnašší se nejsv. Svátost na vedlejší oltář), svých šatů zbaven (obnažení oltářů). Dnes namoštíváš Pána svého jakoby v žaláři pro tebe úpícího; v noci pak častěji vzpomeneš na osvědco utrpení v oné přejalostné noci, když Pán po celou noc byl po smí-
ván.

II. Přiběh nejmutnější dne: Hned z rána veden Ježíš k Pilátovi (o slunce východu), brzo na to k Herodesovi, byl bičován, trním korunován, konečně k smrti na kříži odsouzen (až v 9 hodin, oslavuje se při obřadech: čtou se passijs dle sv. Jana, modlitby za celý svět), veden s křížem přetěžkým na horu Kalvarii (oslavuje se ráno při posvátných obřadech, odhaluje a líbá se sv. kříž a nejsw. Svátost se zase nese k hlavnímu oltáři odpoledne o pobožnosti křížové cesty), byl ukřížován (tuhle ukazuje jednou rukou velebnou Svátost nábožnému lidu), umřel i pohřben jest (tuhle přijímá nej. Svátost, — v monstranci se vystavuje zakrytá rouffou znamenající skálu hrobu u hrobu Božího). Dnes navštíví nejsw. Tělo Páně v hrobě Božím na vrchu oltáře živé Tělo v nejsw. Svátosti, na stupních pak obraz Jeho, a sv. kříž, jenž nábožně líbatí budeš.

III. Bílá sobota, tak nazvaná, že v ten den dříve bývali odrostlí křtění, a obdrželi roucho křestní bílé, kteréž nosili až do neděle 1. po velikonoci v průvodu (protož neděle průvodu nazvaná). Obřady dnešního dne vlastně v noci na neděli mají býti konány, že by to vřst nebylo dobré a prospěšné, konají se hned napřed.

Dnes po celý den leželo Tělo Páně tiše v hrobě; teprv „první den po sobotě“ (Mat. 28, 1) vstal Pán z hrobu, avšak toto vzkříšení Páně oslavuje se již napřed, netoliko u večer slavností „Vzkříšení“ ale i ráno hned při sv. obřadech, jenž se konají následujícím způsobem: světi se nově oheň, z něhož se rozsvěcuje tříhran (znamená nejsw. Trojici Boží), svíce velikonoční, pasťák nazvaný (člověčenství Kristovo), věčné světlo před oltářem (Pán — světlo světa), a ostatní svíce. Čtou se pro roctví, světi se křestní voda (při čemž si vzpomeneš na velikou milost křtu sv.), zpívají se slitanie ke všem svatým, na něž následuje slavná mše sv., na památku vzkříšení Páně; radostné Alleluja zase se hluchně ozývá a zpívá po celý čas **velikoně.**

(Hodv Boží velikonoční viz v ročníku I. ve spolkovém Kalendáři).

Zprávy.

Z Police u N. *Jednota k uctění nejsw. Svátosti oltářní.* Ačkoliv křesťanstvo samo sebou jest bratrstvím dle úmyslu Ježíše Krista, předce utvořily se v něm zvláštní jednoty, které mimo konání všech společných povinností některou zvláštní povinnost na sebe převzaly, kterou Kristus Pán sice neporoučí ale radí a milostí mnohé s ní spojuje. Takových jednot utvořeno v církvi sv. nesčíslné množství. Zákonky jejich jsou rozličné, ale úmysl všech jeden, totiž: čest a slávu Boží rozšiřovati zde na zemi. Nechtě sebe různější jsou povinnosti rozličných bratrstev neb jednot, předce všechny směřují k tomu, aby jméno Páně víc a více bylo zvelebono a posvěceno. Jedno z nejpřednějších bratrstev jest ono k uctění nejsw. Svátosti oltářní, ano má za účel, nejprvnější povinnost člověka katolíka svědomitě vyplňovati, povinnost totiž: klaněti se Bohu ve Svátosti skrytému. Ač všickni katolíci k této povinnosti zavázáni jsou již důstojností svou, nieméně obrala si tato jednota, mimo jiné křesťanské povinnosti zvlášť tuto věrněji a pilněji vykonávati. V několika letech nabyla tato jednota rozsáhlosti nesmírné. Noní těžká, aniž patří k těm, které zavazují člověka k věcem příliš abstraktním a citlivým. Působí blahodějně, snadno lze k ní přistoupati a proto rozšiřuje se vřchledě, kdekoli zpráva o ní se byla rozněla.

I u nás v Polici u Náchoda nalezla hned znamenité podpory. Jak mile jsem přišel do Police v kázání zmínku o této jednotě tak blahodějně učinil, již do-

cházel mne prosby, abych obšírně povinnost a účel té jednoty ohlásil a údy do ní vřadoval. To když ode mne učiněno a věc řádně vysvětlena byla, netrvalo dlouho a již se přihlásilo 339 údů. Většina napsaných údů vzala si hodinu uctění na Boží Tělo, od 2—3 odpoledne a v čas masopustní, kdy nejvíce Syn Boží urážen bývá hříchy a nepravostmi. Hodiny od údů předsevzaté, posud řádně se vykonávali a nemohu říci, že by ten neb onen litoval, že kdy k jednotě přistoupil. Údové sami říkají, že se těší na tu hodinu, kdy budou moci klečeti před nejsv. Svátosti a klaněti se Bohu zde skrytému. Největší pochvaly v tom ohledu zasluhuje vším právem obec Suchdol, kde jistý zpěvák — správný a poctivý muž — V. T. nemálo mi k tomu byl nápomocen a jehož přičiněním „Čestná Stráž“ a „Škola Srdce Páně“ značně se rozšířila. Podotýkám zde, že jeho působením 30 exemplářů „Školy“ se v Suchodole odebrá, což svědčí o veliké horlivosti Suchdolských občanů pro duševní dobré. Kde, ptám se, jest taková ves, jež by tak probuzena byla ke zbožnému čtení, jako Suchdol? Málo jich zajisté takových nalezneš. Není snad jednoho příbytku, kde by nebyl aspoň jeden úd tohoto bratrstva. V některých domech přihlásila se celá rodina k této tak chvalitebné jednotě. Připojuji též zprávu o zavedení májové pobožnosti.

Na mnohých místech koná se májová pobožnost v kostele. U nás však v chrámu Páně to nejde pro mnohé a mnohé obtíže. Tu jsem přišel na jiný způsob konání této pobožnosti. Radil jsem totiž, aby si jednotlivé vsi konaly pobožnost tu samy. Suchdol byl první. Ihned postaven obraz Marie Panny v prostřed vsi a k večeru po práci lid houfně se scházel k oslavě její. Onen nadřečený T. vedl tu pobožnost každodenně. Sám jsem se přesvědčil, že dobře a zbožně byla konána. Lid tu věc schvaloval a těší se na příští máj. K tomu cíli zakoupiti chtějí sošku Marie Panny a Bůh dá, že během času vystaví zvláštní kaplu ke konání této pobožnosti. Již prokmytuje sem tam přání o tom. Brzo by zajisté zakusily, že je večer májový ztrávený pobožností více oblažuje než rozličné toulky a ukřacování času hrou a jinými veselostmi.

P. C. K.

V *arcidiecesi Olomoucké* sešlo se od 1. října do 31. prosince m. r. opět značně milodarů k rozličným náb. účelům, z nichž podotýkáme: pro sv. Otce 1570 zl. 42 kr. v bank., 27 tol. 27 gr. ve str. a 50 zl. oblig.; spolku Leopoldinskému k rozšiřování sv. víry v seve. Americe 209 zl. 10 kr.; missiím kat. v Africe 121 zl. 70 kr.; spolku nepošk. Početí P. M. pro missie mezi Turky 92 zl. 90 kr.; spolku „Dětinství Ježíšova“ 187 zl. 83 kr.

Apoštolátu modlitby přivtěleny jsou:

zámecká kaple Skalka; školy: v Landškrouně, v Thomigsdorfu, v Lukově, v Tirpes Ziegenfuss, v Olbersdorfu, v Johusdorfu (v horním i dolním) a v Zohsen (Sázava), vesměs v diecesi Králohradecké v Čechách. — Fara Šlapánice v diecesi Brněnské.

(Zasláno.)

Milný pane redaktore!

Divno mi, že tak rád jméno mé berete nadarmo; za pokání Vám proto ukládám, abyste všechny vážené čtenáře Svě „Školy“ vybízel, by se za mne modlili. Ostatně Vašnosti i „Škole“ zůstane až do smrti s celým srdcem oddán. *)

Kristin Plodek, kaplan na Metličanech.

*) Snad se to týká zprávy na str. 64? Tím nejsme mnoho vinni, ostatně rádi vždy Vaše jméno zamlčíme. Redakce.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Duben 1869.

Číslo 4.

Vzkříšení.

City smutku, duše moje,
Ve vítěznou zaměň radost;
Ježíš učinil již zadost
Za vše hříchy, viny tvoje.

By jim dobyl opět nebe,
K Bohu Otci by je sblížil:
K smrti kříže až se snížil —
Za ně obětoval sebe.

Vstať jest! chval jej s luhem, hájem,
S jarními mu zpívej kvítky!
Na kříži pněl za své dítky,
By je obdařil zas rájem.

Za tebe též láska Boží
Kalich utrpení pila.
K Ježíši ať, duše milá,
Láska tvá se za to množí!

Nechtěj žíti hříchu, zlobě —
Za tvůj hřích Bůh umřel sice,
Však jen jednou! nehřeš více —
Boha drž se v každé době.

Zahrádka Ježíšova.

(Dle Sendbote d. h. H. J.)

Jaro se otvírá. — Příprava zahrádky.

† Ba nejen se otvírá, nýbrž je zde, a v minulém čísle nedostalo se nám poučení o zřízení zahrádky! stěžuje si mnohý takového poučení dychtivý. Ano, milý brachu! Vždyť ale také něco rozumíš o hospodářství a tu musíš též vědět, že když hospodář zrna zaseje, na podzim neb z jara, aneb něco nasází, že nejde hned druhý den na roli plet aneb okopávat, ale semeno musí se v zemi napřed proměnit, se zakořenit a vzejít. Pak nastanou hned nové práce. Podobně zasela „Škola Božského Srdce Páně“ v 1. a v 2. čísle semeno slova Božího a milostí Boží a spolupůsobením vlastním čtenářů mělo se proměnit v jejich přesvědčení a se ujmouti, by sterý užitek přineslo. K tomu dopomáhal jako zvlažováním „učitel venkovský“ v čísle 3. Nyní ale v dubnu, kdy slavíme i „vzkříšení Páně,“ jest již úplné jaro, to dosvědčuje slunce i země; proto nastavá i v zahrádce Ježíšově práce, a sice ne-

malá, a k tomu ještě ustavičná. S chutí tedy plůme, kterou práci nám Božský zahradník, Ježíš Kristus ukládá.

Za první: staré kořeny vykopati. — To se vlastně samo sebou rozumí. Dokud staré kořeny v zemi vězí a na sáhl hluboko v půdu se zarývají a na povrchu se plazí, nemůže o roli aneb o krásné zahrádce ani řeči býti. To ví každý rolník v Čechách a na Moravě; proto vykopává on kořeny a vyhazuje, když chce někde z drvíška dobrou louku aneb úrodné pole pšeničné udělati. Právě tak musíš i ty to činiti, milý čtenáři! Neboť vidíš, když takový smrtelný hřích do srdce přijde, a my jej necháme chvílku v něm seděti, tož je to, jako když zrno v zem padne, pučí zhůru a na venek a stane se z něho plevel s celým pněm a větvením a listy a jedovatým ovocem, (to jsou ty opětne pády a to je to přibuzenství, které v rodinné knize sedmero hlavních hříchů zaznamenáno jest); vyhání ale také dolů do srdce kořeny a vlákna, chci říci, on činí, že člověk jej si oblíbí a miluje, a pak on sroste úplně se srdcem, tak že s ním brzo jedné přirozenosti se stává. — Když tys také dobrou zpověď staré, jako strom tlusté hříchy vysekal a vyházel, nicméně vězí často ještě v srdci jejich tlusté a tenké, velké a malé kořeny; míním totiž náklonost k nim a obvyklost v nich. A v těchto náklonostech a obvyklostech jest ještě míza a jakýsi život, který není zastaven, ale skrytě působí, až zde neb onde opět nějaké poupě nasadí a ono vypučí; ony jsou jako zomáky; když je v půli rozřízneš, pučí ony opět a sice na tolika místech, kolik ok mají. Ty ovšem jakmile spozoruješ nějaký výrůstek, jej ihned odřízneš, ale což to spomáhá? Brzo vypučí ten starý hřích zas na některém jiném místě a ty nemůžeš jako starobylý poustevník celý den toliko pozorovati, co se v tobě děje, a tak bude jednoho krásného dne, aniž bys věděl jak, starý hřích opět velký a silný ve tvém srdci strměti. — Jak by se mělo takové neštěstí předejít? — Já bych to sám ani nevěděl, ale pan zahradník, ten to musí vědět. Jdi, otevři knihu zahradnickou; jak to stojí u sv. Matouše v 5. kapitole? Co tam čteš?

„Jestliže oko tvé pravé pohoršuje tě, vylupiž je; ... a jestli že ruka tvá pravá pohoršuje tě, utniž ji a vrz od sebe.“ — Pravda že tam nestojí, oči své toliko zavřítí, a ruku do kapsy schovati, nýbrž „vylupiž je“ a „utniž ji.“ Dle tohoto pravidla zahradnického musí tedy, jak sám vidíš, všechny kořeny zlých nákloností a zvyků vytrženy býti, nechceme-li, aby opět odvětvě vyháněly. —

Ba ovšem, řekneš, musí vytrženy býti ze srdce. Ale dřevo kořenů není tak měkké, jako pně; ono je křemelovité a mnoho rozvětvené. Odkud vezmu tedy tak silnou sekyru, bych je mohl vysekat? A pak ta hromada stonků, vrozených takřka nákloností a zastaralých zvyků! Je to brzo až k zoufání, když na to jen pomyslím. — To máš pravdu, já to samé pravím, a nepřijde-li nám silnější ku pomoci, my nepořídíme ničeho. Avšak ten silnější se již, Bohu díky! našel; jestli to opět pan zahradník, a v tiché komůrce, kde schoval sekyru k vyroubání stromů hříchů; leží též ostrý pantok k vysekání kořenů zlých nákloností a navyklostí. Rozumíš mne? Či mám ti to říci po česku? Já to míním takto: Jako tě sv. zpověď hříchů předešlého tvého života sprostila, tak jest opět ona to, jež tě i od zlých nákloností k hříchům vysvoboditi může. Snad bys nebyl již zapoměl, co ti velebný pan katecheta tenkrát pravil, když tě k první svaté zpovědi připravoval, že totiž svátost pokání obzvláštní moc má, chrániti pro budoucnost před hříchy, kterých's se dříve dopustil. Tedy choď od nynějška častěj k duchovnímu otci a nechej si

tuto moc uděliti mocným jeho vyřknutím rozhřešení. On tu moc nemá sice sám ze sebe; jemu ji dal pan zahradník a vzal ji ze svého Božského Srdce. A při každé takové dobré zpovědi jest, jakoby ze zbrojuice svého Srdce neviditelnou milost vynadal, jako sekuru, a jí kořen po kořenu odsekal, docela v tichosti, až celý oddenek venku je; on seká tak tiše a jemně ve tvém srdci, že ničeho ani neslyšíš ani nevidíš, nicméně on předce pracuje a tobě se toliko zdá, že žádné nové výhonky hříchů se neukazují. Aneb taková mocná milost jeho Srdce je jako horoucí plamen, který z něho do tvého srdce přeskakuje a v něm všecko spálí, co jen spálenitelného a nepotřebného nalezne. Ba stalo se již, že dobrotivý Hospodin takové srdce, které vypadalo tak, jak jsem ti v lednu ukázal, do ohnivé peci milosrdné své lásky pohroužil a hned při prvním rozhřešení najednou všecko, strom i kořen vypálil. Vždyť víš, jak to učinil se sv. Máří Majdalenou, se sv. Augustinem. — Slovem, častější sv. zpověď jest ten nejlepší prostředek vyhubiti všechny kořeny hříchů — zlé náklonosti; arciž, jak již slovíčko „častější“ ukazuje, není to práce jednoho neb dvou dnů, bude to trvati snad celý rok, snad i déle, ale opravdu začít se musí. A to je ta první příprava zahrádky.

Za druhé: zemi zřítí. — Neviděls, kterak na jaře zahradník s rýčem a motykou na rameně do zahrady vychází, zemi zřít, a co nahoře je, dolů obrátit, a co dole nahoru rozložit? A rolník když chce z louky pole udělat, přichází s pluhem, nasazuje jej hluboko do drnu a dělá hluboké brázdy, tak že tráva do země přichází a kořeny její nahoru vyčnívají. Oboje jest trudná práce, ale zahradník a rolník praví, že to musí býti. Tráva musí zhníti, sice by nasadila plno výhonků a celé pole by plevem zarostlo.

Něco podobného musí se dít i ve tvém srdci, milý čtenáři! jeho půda musí se zkypřiti, totiž ochotnou učiniti, všechny cnosti, které pan zahradník do něho hodlá vsaditi, přijmouti a zakořeniti nechat; pak musí se bedlivě odstraniti všecken plevel všedních hříchů dobrovolných, sice by se jim jemné kle a kořínky cnosti udusily; musí se, chci říci, jemné svědomí spůsobiti, které v sobě chová nesmířitelnou zášť proti každému hříchu. — Já nemyslím sice, že to tak daleko přivéstí musíš, nikdy všedního hříchu se nedopouštětí; nýbrž já míním toliko, ty nesmíš žádnou náklonost a žádnou úmyslnou lásku k některému všednímu hříchu v sobě chovati, tak že bys asi takto smýšlel: „tento neb onen hřích neodložím; proti tomuto nebudu se vynasnažovati,“ a tomu podobně. Takové smýšlení bylo by velmi nebezpečné; aspoň by panu zahradníkovi překáželo ve zřizování zahrádky a kdyžby i některé semeno cnosti do tvého takového srdce naseł, nebylo by to nic platno; udušilo by se a zaniklo. Z toho je ti již patrné, že zkypření tvého srdce nevyhnutelně je potřebno.

Není to sice také lehká práce, ani jednoho měsíce; to je jisté. Avšak není třeba malomyslným býti; vždyť ti pan zahradník chce pomoci; jemu je více záleženo na tvého srdce zahrádce, nebo přináleží vlastně jemu, kterou ty máš vzdělávati. Když jen ty opravdu chceš, on zajisté chce ti pomoci. A on to umí také; nebo má pluh velmi ostrý a špičatou motyku a nabroušený rýč ku zřívání tvého srdce a ku zkypření tvé vůle. Pluhem jest mu jeho sv. kříž, motykou — to jest ono kladivo a špičaté hřeby, které mu do rukou a nohou vrazili, rýčem jest svaté kopí, které jeho sv. bok prohnalo. Použij i ty toho náčiní, zorej a zřývej jimi tvrdou a zarostlou půdu srdce svého. Ty již víš, co tím míním, jestiž to častější rozjímání umučení Páně. Nyní, v čas velikonoční představuje nám sice církev sv. na

mysl slavné vzkříšení, avšak umučení Páně, to je a zůstane vždy, věř mi, ohnivou pecí, roznítiti se k milování Ježíše Krista, ku zkypření svého srdce; na slavné vzkříšení pohlížej co na odměnu, která tobě též neujde, jestliže ve své srdce přijmeš všechny cnosti Srdce Ježíšova. To by byla druhá, nevyhnutelně potřebná příprava;

třetí bude: vzdělání plotu. — „A slouti budeš vzdělavatelem plotu“ stojí u proroka Isaiaše v kap. 58, verši 12. To slovo platí sice napřed o národu židovském, k němuž bylo řečeno; ono platí ale též o našem panu zahradníku, který právě, dle slov prorokových, učiní, že židé vzdělavateli plotu slouti budou. — Že zahrádka tvého srdce rovněž plotu potřebuje rozumí se samo sebou. Nebo mnoho divokých zvířat chodí po světě, viditelných i neviditelných, a hledají kde co zkaziti a sežrati. Když by ve tvém srdci cnosti již se ujaly, a když by tam již se zelenalo a rozkvétalo, tu by tyto nestvůry hned tě vyčenichaly a přišly by, a kdyby plotu nebylo, vedraly by se tam a všechno zničily, jak stojí psáno o vinici v žalmu 79: „Proč jsi rozbořil hradbu její, a zbírají ji všickni, kteří jdou cestou? Rozryl ji vepř z lesa a zvěř z pouště spásla ji.“ — Aby se takového něco nestalo, musí tvé srdce obehnáno býti hustým plotem, dřív ještě než se v zahrádce sázeti počne. Na to myslel již záhy pan zahradník a udal nejlepší druh plotu ve sv. evandélium sv. Matouše, kap. 16.; jestiť totiž tam řeč o živém plotu, který neméně k ochraně jako i k okrase sloužiti bude. Jest to jistý druh křoví jako růžového, který sice mnoho trnů má, ale též mnoho krásných květů, jež podivnou vůni zejí a ještě mnoho užitečného v sobě obsahují. Květina ona nazývá se „sebezapírání“ a „mrtvení sebe“ a „nes svůj kříž.“ —

Nechci ti na široko rozkládati o potřebě takového plotu; milý náš Mistr učil to také jen krátce a jednoduše, řka: „Kdo sebe nezapírá a nenese svůj kříž, ten nemůže mým býti učedníkem.“ Však ty to sám zkusíš, jestliže s řečeným „za první“ a „za druhé“ opravdu to vezmeš; neuplyne ani jediný den, co by na tebe nedoráželi hladoví divocí vepři aneb rozpustilý dobytek a podobné nestvůry, aby v tvém srdci pošlapaly vzecházející bylinky cností a dobrých předsevzetí. Aneb vloudí se k tobě jistí známí i neznámí obličeje se sladounkými slovy, a budou ti chtít ti šachlíři odkoupiti tvou zahrádku za nějaký dáreček páleného neb nepáleného vína, aneb za několik grošíčků neb dukátečků, aneb za malinenký výtěžek a pár uhlazených slov —, a pak ji úplně zpustoší. To, milý brachu, musíš důrazu a síly použítí a jim zuby ukázati a s nimi v žádný šachr se nepouštětí, nechceš-li ztracena býti. A to slove sebe zapírati, sobě samému — své samolásce a náruživostem — odumřítí.

Mezi tím, co takto dle návodu pana zahradníka svou zahrádku připravovati budeš, objeví se jistě brzo, aniž bys se toho nadál, mnohé krásné kvítka, nejpředněji sněženka — odhodlanost, svatý život vésti — a modrá fialinka — nedůvěřivost v sebe sama a tím větší důvěra v Boha. Ty budeš míti z toho radost, ještě více ale pan zahradník a plesati on bude se všemi anděly a svatými nad prvními květinami cnosti ve tvé a své zahrádce. Aby ale neutrpěly úrazu nějakým nenačalým mrazem aneb čím-koli jiným, chei tě příště poučiti, jak s nimi máš zacházeti. Nyní ale, ještě jednou pravím, chutě k přípravě zahrádky častější sv. zpovědí, rozjímáním o životě, zvláště umučení Páně a sebezapíráním a varováním-se příležitostí ku hříchu.

Jsou pouti katolické v skutku zavržení hodny?

Vylítne-li úředník neb profesor celoročně k prachu kancelářskému neb škol-skému odsouzený v prázdninách na venek, aby na čerstvém vzduchu provětral a pokřál — kdo máš co proti tomu? Cestuje-li boháč, aby prohlídl krásné krajiny, slavná města, památná místa — kdo máš co proti tomu? Hrnou-li se lidé ze všech stran tam, kde viděti jest něco neobyčejného k. př. dravou zvěř, znamenitého kejklíře, slovůtnou zpěvačku atd. — kdo máš co proti tomu? Zajede-li nějaký pán neb dáma do vzdálených lázní, aby se posilnil na těle — kdo máš co proti tomu?

Tu se jistě ani neozveš. Vše se ti zdá býti v pořádku. Mohl bych tedy myslet, že nebudeš mítí také ničehož proti tomu, vypraví-li se někdy rolník neb dělník, jinoch neb dívka, starc neb stařena ze svých obydlí, aby putovali na místa, kde by pookřáli na své duši, která by snadno denním lopocením zakrněti musela. Než tu se pozastavuješ hned nad tím, tu se ozýváš hned řka: „K čemu putování za našich osvícených časů? Nebylo by snad lépe upustiti od tohoto podivného a škodného obyčeje?“ Nuže na tyto uštěpačné otázky chci ti odpověděti a spolu rozložiti, co se dá namítati proti poutím a co pro ně říci. Čti tedy:

V církvi katolické se putuje. Toho neupřeš. Poutníky modlící neb zpívající potkáš na mezích, silnicích, ve vozech, na železnici, na lodích. Tak to bylo pravím od nepamětných časů; neboť pouti jsou prastarý obyčej v církvi katolické. Již pohané putovávali k posvátným hájům, řekám, místům, a židé chodili, jak známo, každoročně na slavnost do Jerusalema. Není snad národa, jenž by poutě byl nemiloval. Chuť k putování jest jaksi vrozená s citem nábožnosti, jest jaksi v nábožnosti obsažena. Křesťané putovali vždycky. Již cesta sv. Paula do Jerusalema (Sk. ap. 20, 16) podobá se jakési pouti. Ke hrobům sv. apoštolů a mučovníků putovali první křesťané, aby se na těchto posvátných místech ve víře utvrdili, v naději posilnili, v trpělivosti upevnili, ve zmužilosti vzpřímili a ve zvláštních potřebách přímluvy svatých vyprošovali. Sv. Lucie přišla se svou matkou Eutychií do Katany, aby počtu vzdala ostatkům sv. Agaty — a její pouť měla dobrých výsledků, neboť tam byla Eutychie zproštěna nezhojitelné nemoci a Lucie sama naučila se býti svatou. Za císaře Klaudia přišel Peršan Marius se svou ženou a dvěma syny do Říma, aby počtil hroby sv. mučovníků a tato pouť přinesla mu dobré ovoce; on sám a s ním žena a děti staly se svatými mučovníky. Jiný Peršan Anastasius učinil za císaře Heraklia pouť po sv. zemi též s dobrým výsledkem; neboť i on nabyl tak silné víry že se 70 jinými křesťany smrtí mučnickou zemřel. Na hrobě sv. Anežky nabyla Konstantia, císařovna, zdraví těla i duše. Sv. Augustin chtěje navštívití ostatky sv. Jeronyma píše v listu k Faustovi: „Navštěvující místa svatých, která Bůh k jich cti vyznamenal ctíme svaté; tam roznítí se naše láska . . . Vímeť, že Pán na takových místech mnohé zázraky skrze své svaté působí, které na jiných působiti nechce . . . , neboť udílí své dary kde a jak chce.“ Takových příkladů dalo by se na tisíce vypočítati. Co lidí putovalo již ke hrobům sv. Petra a Pavla! Nepočtené množství císařů, králů, biskupů, učenců, světců ze všech zemí a ze všech dob zlíbali již ta místa, kde opočívají ostatky těchto vznešených knížat křesťanstva.

V čele jejich jde císař Konstantin, po něm r. 393 císař Theodosius v žíně a popeli, později 440 Valentinian se svou chotí Eudoxií a svou matkou Galla Placidou; v 6tém století stojí vítězný Belisar, podpora říše u hrobu Petrova; za tím přichází Totila, jinak hrubý voják, zde ale pokorný poutník. Potom octnou se u hrobu králové Sasští, Luitprand Lombardský, Ina Anglický, Karlmann Franský, Richard Anglický, němečtí císařové a mnozí jiní mocnářové světa tohoto. Jiné houfy táhly do sv. země, jiné k sv. Jakobovi do Španěl, jiné na jiná posvátná místa. Obyčej tedy putovati jest starý, prastarý a oblíbený velmi. Špatná společnost to tedy není, k níž se poutník přidržuje aniž jest to co nového, co koná.

A tento starý ctihodný obyčej stává s vědomím a vůlí církevní vrchnosti. Kdyby nebyl dobrý, zajisté by nebyl trpen, odporoučen; toť musí hned napadnouti aspoň katolíku. Kdyby bylo putování toliko pro hloupé a zbloudilé — jak by je mohla církev trpěti? Kdyby osvícení a dobromyslní s nedůvěrou a pochybností pohlíželi na putující — jak by toho mohla církev snést? Putování církev nenaučzuje aniž svou trvalost na něm zakládá; tedy by jistě církev putování zapověděla, kdyby bylo zavržení hodno; tedy bude hleděti všechny zlořády v putování odstraniti. Vždyť zřizování a ustanovení těchto nábožných cest přísluší církvi; ona se stará, aby se pohoršení a nepořádky nevluzovaly a poutě se staly skutečnými prostředky ke cnosti. Ovšem se na mnohých místech světská vrchnost starala o poutě jako by byly nebezpečny a škodlivy — avšak to minulo. My vidáme zbožné poutníky putovati tiše, zbožně, mravně. — Co by mohl katolík ještě namítati proti poutím?

Slýcháme předně:

„Pouti ukrádají času a peněz.“

Ovšem bez času a peněz to nejde; ale k čemu čas a peníze, nemohu-li jich také ke cti a slávě Boží upotřebiti? Pokud nikdo není proti tomu, vydá-li kdo čas a peníze na tělesné zotavení, potud nemůže nikdo vystupovati proti poutím, které občerstvují zemdlenou duši. „Trpějí-li ale při tom důležité stavu práce?“ pak by ovšem bylo hříšno putovati. To se však tak často nestane, an každý ví, že nesmí zanedbávati to, k čemu jest zavázán, aby činil, k čemu jej žádná povinnost nevíže. Nikdo nemá putovati zdržuje-li ho nějaká povinnost; rodiče nemají péči o své děti, hospodáři starost o své domácí skrze pouti zanedbávati.

„Ale“ slýcháme dále „při putování přiházejí se nepořádky, nemravnosti a nebezpečnoství k hříchu.“

Putuje-li kdo sám, nevím, odkud by pošly tyto nepořádky; putuje-li celý houf, bývají kněží přítomni neb lidé, jenž schopni jsou takového průvodu řídit.

Poutníci řadí se dle svého pohlaví a druh od druhu povzbuzen zpívá a modlí se; cestou se zastavují sem tam, aby navštívili nějaký chrám Páně aneb poslechli kázání. A přede vším k čemu pak putují? Oni chtějí sloužiti Bohu, chtějí nábožně se modliti; chtějí se vyzpovídati, neb se při východu vyzpovídali; jdou k sv. přijímání aneb právě odcházejí od stolu Páně; nábožný úmysl je tedy poháněn na cestu. —

Jsou to tedy lidé a poměry, při nichž by se muselo mluvíti o velkých mravních nebezpečích? Jsou to lidé, jenž by každé příležitosti ke hříchu s bohapráznou lehkomyšlností chtěli používat? Spíše bych myslil, že tyto příležitosti a nebezpečnoství, která jsou ostatně všude, snadno přemohou. Kdo hřešiti chce, nalezne všude, doma i venku k tomu příležitost; kdo ale Bohu chce sloužiti, bude s to na-

hodilé nebezpečí k hříchu odstraniti. — A dejme tomu, že by někde nějaká nepravost se byla stala na pouti, má tím celá věc býti zavržena? —

„Ale“ namítá se dále „proč má katolík putovati?“

„U židů to bylo jinak; ti měli jen jeden chrám, my ale máme chrámů dost a v každém Nejsvětějšího a Nejvyššího. Jerusálém máme i v nejchatrnějším kostelíčku; přímluva svatých jest nám na každém místě pojištěna; Bůh všude stejně milosrdný a dobrý; k čemu tedy pouti?“ — Ovšem, my máme v chrámě své otčiny nejsvětější poklad milosti; vyššího nemůže nám podati žádný. Chrám Šalomounův nebyl nic proti nejchudšímu z chrámů našich. To ví také dobře každý poutník, on také nehledá jiného Boha, jiné svátosti, ale stává se mu jako každému vůbec: všední, obyčejné stává se mu staré a lhostejné, nové pak a neobyčejné pohne jím a dojme. Byť i doma nábožně obcoval mši sv., nábožně přijímal sv. svátosti, nábožně se modlil a zpíval a svůj chrám miloval; byť i poslouchal pozorně kázání a kř. cvičení a milé mu byly služby Boží ve jeho osadě: jest zcela přirozené, pakli ho slavné služby Boží na poutním místě, množství poutníků a jejich horlivost, ano modlení a zpívání cestou mocněji dojmou a vzdělají. Pakli jsi toho sám nezkusil, uvěř těm, jenž to již sami na sobě zkusili!

Jestliť krásné, vznešené a dojemné, viděti velké množství poutníků putujících, s kajicnou horlivostí a vřelou láskou k Bohu! Krásné jest viděti jejich vytrvalost a sebezapírání; povzbuzující jest modliti se s nimi. Ba, kdoby chtěl proti takovéto zbožné zvědavosti a přirozené touze mluvit, tomu, míním, chybí křesťanu potřebná prostnost a vřelost srdce. Domnívá-li se však někdo, že mu není potřebná pouť, zůstaniž ve jmenu Božím doma, vždyť není nutná. A kdo myslí, že nepotřebuje obcerstvení a povzbuzení duše, že nepotřebuje proměny v životě a střídavosti, buď doma hezky pobožným. Kdyby se to ale jednou přihodilo, že bys měl chuť jíti s sebou, jdi; na škodu ti to nebude, aspoň se sám přesvědčíš, jak to s tou poutí vypadá. Snad potom lépe o ní souditi budeš a kdo ví, zdali nedostaneš chuti putovati opět a třeba státi se vůdcem putujících! A věř, poutní místa podivně člověka přitahují, kdo by si k. př. nepřál viděti Betlehem, Nazaret, Jerusálém, Horu olivetskou, Tábor a místa umučení Páně? Závidíme těm, jimž to po-
přáno jest.

Kdož by rád nenavštívil Řím a hroby sv. Petra a Pavla a mnohých světců, kdož by rád nezlíbal ta místa, kde první křesťané cedili krev pro Krista a krvavé šlepeje statečnosti ve víře zanechali? Co pohání lid tak četně putovati do Prahy v den sv. Jana? Co žene křesťany k hrobům sv. Cyrila a Methoda? atd. To, co tisíce lidí bez nucení a umluvení žene, musí vyššímu pořádku věcí přináležeti. Co volá nepočtené davy lidstva do Altöttingu v Bavořích, do Trieru, do Filipsdorfu atd.? „Ano“ — odpovídá se, „ale to jsou samá místa velmi proslulá a památná; s obyčejnými místy jest to jináče. Že se putuje do Říma, do Jerusáléma, Betlehema atd. dá se vysvětliti; ale ta ostatní poutní místa?“

I ta jsou proslulá a pamětná pro ostatky svatých a zázračné obrazy, jmenovitě nejbl. P. Marie. Mnozí nabyli na takovýchto místech milostivého vyslyšení svých proseb, zázračné pomoci ve svých potřebnostech. Vzpomeň si jen na ta četná uzdravení ve Filipsdorfu, o nichž jsem nedávno v těchto listech byl vypravoval. Ovšem se mnohý nevěřící usměje, ale nevěřící smích nic neprospěje. Myslíš, že ruka Boží jest zkrácena? Myslíš Bohu předpisovati, jak a kde má udíleti milosti a pomáhati? Vímeť zajisté, že milost a zázrak právě tak málo v ostatcích neb obra-

zích jsou obsaženy jako v šatu Páně (Luk. 8, 43) v rouchu a stínu sv. apoštolů (Sk. ap. 19, 11—5, 15). Ale Bůh vyznamenává i nyní místa a kosti a obrazy svou zázračnou mocí a činí je středišti křesťanské zbožnosti. To se upříti nedá, poněvadž příliš mnoho svědectví mluví pro to, a jeli slyšeti o některých svatých, jichž zvláštní přímluva v rozličných potřebách se ozývá, jest i to událostmi z dějin odůvodněno. Všickni svatí jsou přátelé Boží, jakož všechny hvězdy na obloze se třpítí. Ale jakož nemají všechny hvězdy tentýž lesk, tutéž barvu, rovněž tak jest každý světec určitou a vyznačenou osobností zcela s určitými a zvláštními okolnostmi života a smrti; každý jest zvláštním pokladem v domě Božím. Chce-li tedy Bůh skrze rozličné svaté v rozličném způsobu svou mocnost a milosrdnost ukázati, proč bychom se divili?

My víme, s jak velikou opatrností církev na to hledí, aby žádného ostatku nevydala za pravý a ničehož za zázrak neprohlásila, co by nejpřísnější zkoušky neobstálo. Jest zcela přirozeno, že církev Páně, která má hlásati pravdy, které židům pohoršením, pohanům bláznovstvím, světu předmětem a věcí odporu jsou a zůstanou, že tato církev vši lehkomyšlnosti se vyhýbá, že spíše přísněji než mírněji zkouší nežli zavrhně neb uzná, haní neb za dobré vynáší. Pročež zasluhují pouti po dlouhá století ve tváři církevních vrchností konané u každého nepředpojatého křesťana plné důvěry. Tupiti je neb krčeti nad nimi ramenoma bylo by nestydaté a drzé. A tak bych byl nyní hotov s námitkami, které katolíci proti poutím činí; neboť se rozumí samo sebou, že chválím jen pouti, které se s mírou a rozumem a ve svatém úmyslu a ve zbožné společnosti vykonávají. „Není chvalitebný“ praví sv. Jeronym „již ten, který byl v Jerusalemě, nýbrž ten, který tam nábožně byl živ.“ A proti častým poutím byl i sv. Tomáš Kempenský: „Ti“ praví „jenž mnoho putují, zřídka se stávají svatými.“ Jsou ale námitky z jiných stran proti putování; i na ty chci málem odpověděti střídme a vážně.

Před nedávným časem šel poutnický průvod skrze jednu zcela protestantskou dědinu. Kříž s chvějícím se praporem napřed. Zpívány litanie Matky Boží. Celá ves vyběhla, aby viděla tuto neobyčejnou věc. Nikdo byl ještě neviděl putujících. Blízko na poli pásł ovčák katolík, spatřiv průvod obnažil hlavu a poklel. Lidé vesničané dívali se brzo na poutníky, brzo na pastýře — tiše a zbožně. Co mysleli nevím; snad jeden: já bych rád šel s sebou; druhý: krásně to vypadá; třetí: jak to blaze musí účinkovat? čtvrtý: u nás tohle není; pátý: o této pošetilosti! Kdo ví! — V Slezsku za Kladskem ukrývá se v dolině malé dědina Varta. V pravopne se zhůru vrch, na němž stojí kaple Panny Marie. Rozhled odtud malebný. Zdá se, jakoby Maria Panna vyhízela zbožné k své návštěvě. Lidé klopotně lezou na horu — modlíce se. I já byl mezi nimi. Co nás tam táhlo nebylo nic světského. Lidé protestanté se na nás dívali. Co si mysleli nevím. Jeden žasl, druhý se posmíval, třetímu vypadla slza z očí. Všickni se ale divili. Ano, podivná to věc, ale podivnější jest, co se mluví proti ní.

Jest tu nejprve ono často a často opakované sočení proti účtě svatých. Kdyby katolík sám pro sebe Matku Boží a svaté za přímluvu vzýval, to by protestant ani nešpetl; ale na poutích vystupuje tato účta svatých tak zřejmě a živě, tak mocně a dojemně, že se nemůže zdržeti, aby se proti tomu neozval. „Jest to dobré a pravé? Shoduje se to s učením Kristovým?“ Shoduje a jest to dobré a pravé. Svatí vědí o nás a jsouce údové téhož těla, mají péči o naše spasení. To

ví i protestant. On musí mít k nim úctu v srdci svém, neboť jsou ušlechtilé květy v lidské zahradě; on musí mít víru s námi v jejich obcování; — kterak to tedy možná, že v životě, v myšlení a modlení málo si jich všímá? že se staví jakoby mu nic nebylo do svatých? My však chválíme, co ctíme; oslavujeme ty, které Bůh oslavil; vzýváme za přímluvu ty, které Bůh učinil svými přáteli.

„Ale ty obrazy a ostatky!“ — Inu něco zcela přirozeného, krásného, užitečného a dovoleného. Proč visí ve tvém pokoji nejen obrazy tvých rodičů a přátel nýbrž snad i obraz císaře a císařovny, Napoleona, Garibaldiho, Husa atd.? Jsou to lidé, kteří se ti líbí neb prosluli, které ctíš a vysoko ceníš pro jejich činy a zásluhy. A zasvěcuješ je proto, abys pohlednuv na ně se upamatoval na tyto ctihodné a milované osoby. A nemělbych právě tak mít obraz nějakého světce? Svatí byli udatní jenerálové a bojovníci, vysocí a důstojní mužové, knížata a spoluvladaři Kristovi; jsou dobří zpěváci a hudebníci, jenž s anděly libě souzpívají: „Sláva, svatý“, v jejichž životě nebylo nepořádného hlasu ani jakési disharmonie; jsou učenci, jichž učeností vzdělán byl svět. A těchto nemám mít obrazy? Mám jimi pohrdati? „To také nečiníme“, odpovídá protestant. Nejsme tak reformovaní, abychom jako obrazoborcové všechny obrazy odhazovali, nýbrž i u nás objevuje se snaha mít a rozšiřovati nábožné obrazy. „Ale vy klečíte před obrazy, smekáte, modlíte se.“ Ano to činíme. Klečíme před obrazem ale ne pro obraz nýbrž pro Boha; pozdravujeme ne obraz ale světce, kterého představuje; modlíme se před obrazem, ale ne k obrazu, nýbrž k Bohu, jenž pomohl svatým a i nám pomoci má. A před obrazem se člověk živěji modlí, poněvadž upomínka na zbožný život toho světce více k pobožnosti pohání.

Koná-li se někde slavnost, vyvěšuje se obraz toho, jemuž ta počest patří, neb jim se hlučněji a veseleji provolává „sláva“. Kdo nás chce tedy tupiti, vystavímeli obraz věčného Krále, Královny nebes, neb měšťanů nebeských při slavnostech a dívajíce se na ně, Bohu věrnost a lásku slibujeme? Musí to tak býti, sice jest víra naše jen poloviční aneb líknavá. „A ostatky?“ Což nemáte vy také ostatků? —

Na Wartburgu, v pokoji Lutherovém ukazují se obrazy a ostatky Luthera: jeho postel a pancíř, helmu, pokál, stůl, kaňku, kterou černidlem učinil na stěnu, stolicí a truhly, skříň a lavici, spisy atd. Proč to a proč ostatky jiných lidí? Vlasy dobrých přátel, péra, zbraň, nástroje, šaty atd.? Proto že jest zcela přirozené mít takovouto památku. Proto jsou i nám ostatky našich světců tak drahé a milé, neboť jsou památky veliké ceny; proto následujeme příklad prvních křesťanů, jenž putovali ke kostím svatých. „Bohu samému se klaníme, svaté ale milujeme pro jejich nadobyčejnou lásku k Bohu“ tak píše sv. Polykarp. „Jejich kosti jsou nám dražší nad zlato a drahokamy, u jejich hrobů shromažďujeme se v radosti a plesu.“ Tentýž.

Tak psala v r. 169 osada Smyrnenská po úmrtí sv. Polykarpa toto: . . . „jaká to nevědomost říci, že se ctěním ostatků Ukřížovaný opouští! Jak bychom mohli opustiti Krista jenž trpěl pro spasení všech?“ Taktéž smýšlí i dnes nábožný poutník, on nevidí v ostatcích svatých nic mrtvého, tyto spíše pozdvihují jeho oči k svatým u Boha žijícím, jenž není Bůh mrtvých, nýbrž Bůh živých.

„Ale zázraky — zázraky!“ Jest něco divného, činí-li Bůh zázraky? Nemyslím. Pakli Bůh dotknutím se kostí proroka Elisea mrtvého oživil, nemocné, které za-

stíhl stín okolojdoucího Petra, na něž vložené bylo roucho a pás sv. Pavla, uzdravil, pakli Pán uzdravil ženu roucha jeho se dotknuvší, neměl by nyní podobným způsobem také uzdravovati, pomáhati? Jest všemožně dokázáno a stvrzeno, že Bůh skrze obrazy a ostatky svatých zázračně působí. „Denně“ praví sv. Jan Zl. „dějí se takové zázraky“. „Kristus“ píše Jan Damas., „otvírá nám v ostatcích svatých pramen blaha a spásy . . . nemocní nabývají zdraví, slepí zraku atd.“ Proto táhnou křesťanští poutníci na takováto místa milostná, ne tak pro obraz a ostatky, jako pro Boha, jenž podivně působí ve svatých svých. Nech tedy je putovati. Vždyť nesou s sebou daň srdce i víry.

Ale kdyby ty ostatky nebyly pravé, ano, kdyby nebyly. Ale jsou. Nikdo nedokáže jejich nepravosti. Mnohý se o to pokusil ale nadarmo. Užíval k tomu takových směšných a nemotorných důvodů, že jejich pravost tím ve větším světle vysvítla. Kde dějepis mluví — tam přestává tlachání nedouků. Církev sv. není tak skočná, aby každý domnělý ostatek hned za pravý uznala a vydávala. Ona dobře vše vypátrá, proskoumá, se přesvědčí. Ona jest ochotnější k zavržení než k přijetí. Buď tedy ubezpečen, že nectíme falešných ostatků. — Jsem nyní s námitkami hotov. —

Mysli nyní o poutích co chceš, vždy je musíš považovati za spasitelné — nikdy za škodné a zavržení hodné. Pouti jsou dobré prostředky k cnostem, k povzbuzení k cnostem, k utvrzení v cnostech. Příkázané nejsou, ale radné. Kdo spočítá ty dobré výsledky mnohých poutí, kdo sečte ty slzy pravé lítosti, které prolévali zbožní poutníci, kdo sečte slzy radosti z uspokojení pobouřeného svědomí? Jak mnohý na poutích pochopil, že jeho celý život jest poutí a naučil se zde putovati cestou pravou, která vede do nebe! Jak mnohá prosba tu byla vyslyšena, jak mnohé srdce pohnuto, jak mnohé dobré předsevzetí učiněno!

Jdi a zkus a uvidíš, jak blaze působí nábožně vykonaná pouť.

Bratrstvo kajícího pásku sv. Františka Serafinského.

(Confraternitas chordigerorum S. Francisci Seraphici.)

Svatý František Serafinský, byv od otce svého, Bernardone, protože se nechtěl úmyslu, chudého Ježíše v chudobě největší následovati, vzdáti, před biskupem města Asisi v Umbrii ve Vlašsku, úředně vyděděn. V květoucím věku, 24 roků stár, 1206 tak velice z toho radoval, že plesaje volal: „Až doposud jsem tebe nazýval svým otcem na zemi; od nynějška ale v pravdě modliti se mohu: Otče náš, jenž jsi v nebesích, poněvadž od této doby všechnu svou důvěru a jedinkou svou naději v něho skládám.“ A podepsav listinu jej vydědující, zzul i obuv a šatstvo, navraceje je otcí svému, čímž tak velice dojal biskupa, že jej v slzách obejmul, políbil, svým vlastním pláštěm přiodil. Milost Boží staví své dary vždy v takovém srdci, v němž zcela žádná jiná láska nemá místa, leč láska Boží. Odloučeno bylo takto srdce sv. kajcníka od lásky k světu a ke skutkům a hodnostem jeho, i začal tedy jako obr na cestě zapírání a kajcnosti rychlým krokem spěšhati.

Srdce hořelo touhou, úplně světu a sobě samému odemřiti, proto si přálo ve všem Kristu se podobati, v Krista proměnití. I zaslechl při nejsv. oběti mešní, kterak kněz při sv. evandéliu slova Páně k učedníkům pronáší: „Nemějte zlata

ani stříbra, ani peněz v opascích svých, ani mošny na cestě, ani dvou sukní, ani obuvi.“ Mat. 10, 9—10. Světlem nebeským proniknut uzavřel toto pravidlo Kristovo doslovně zachovávat, jako Ježíš chud býti, chud umřít. — A aby se tím více chudému Kristu podobal, k uctění těch hrubých vazeb, jimiž Pán nebes i země od nepřátel nespravedlivě spoután býti ráčil, též hrubým provazem se opásal, a svým duchovním synům a dcerám totéž předepsal. — Papež Sixtus V. přijde 1585 do Assisi, aby tam uctil sv. Františka, u hrobu jeho vnuknutím Božím ustanovil, že chce zvláštní bratrstvo založiti pode jmenem „kajícího pásku svatého Františka Serafinského.“

Ú č e l.

Závazek bratrství jest, častější rozjímání umučení Pána našeho Ježíše Krista, zvláště pak toho, že všemohoucí Bůh při svém utrpení ve svém člověčenství ráčil býti pro hříchy naše provazy ukrutně svázán a na smrt co nejhorší zločinec vyveden. A poněvadž dle slov sv. Jana Zlatoustého „v koruně trnové naše hříchy hlavu Páně bodaly, v provazech hříchy naše ruce jeho poutaly, v bičích hříchy naše tělo jeho rozedraly,“ má každý spoluúd téhož kajícího pásku tu úlohu, rozjímati, kterak byl tak přenesmírně nešťasten hříchy svými svázati Pána svého. A poněvadž hříchové se od lehkovážných synů tohoto světa, jakoby vodu pili, páchají, množí, k nim svádějí, a poněvadž sobě Syna Božího znova křížují a v posměch vydávají (Žid. 6, 6.) právě proto mají míti spoluúdog v srdcích svých velikou lítost a ošklivost nad hříchy svými a hříchy světa celého, a proto jich mají dle příkladu sv. Františka ustavičně oplakávati, a nepřetrženou kajicností svému Božskému Spasiteli alespoň nějakou náhradu činiti. K tomu cíli nosí spoluúdog kající pásek okolo beder svých, dle slov Páně: „Budtež bedra vaše přepásána“ (Luk. 12, 36), aby ustavičně toho pamětlivi byli, že nejen vazby Páně na těle, nýbrž i v duši své nositi musejí, že těmito vazbami nerozlučně se chtějí k Pánu připoutati, od něho nežádáním hříchem neodtrhnouti, nýbrž opak všecky své odbojné žádosti a nezřízené těla náruživosti v sobě mrtviti. Tím způsobem vazbami kajícího pásku co zevnějšího znamení se poutá duše opravdivou kajicností tak pevně na kříž Krista, že doslovně o ní platí: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? (Řím. 8, 35). Coby ji od Krista odtrhnouti mohlo, jest hřích; avšak nesouc kající pásek nejen na těle, nýbrž vazby Kristovy v duši své, ukřížovala tělo své s hříchy a s žádostmi (Gal. 5, 24). A jelikož byl sv. František Serafinský tak skvělým obrazem Krista ukřížovaného, mají se obzvláště jeho příkladem k zapírání a kajicnosti, jakož i vytrvalosti povzbuditi. Ten kající pásek ale obzvláště také připamatuje spoluúdogy na onen pásek, kterýmžto kněz při nejsv. oběti mešní jest přepásán, a který nejen na vazby Páně upamatuje, nýbrž i úlohu knězi ukládá, kterak má v sobě všecky nezřízené žádosti těla mrtviti. Avšak právě tatáž slova, tentýž úkol se též při přepásání spoluúdog kajícím páskem takto pronášejí: „Opas těbe Pán páskem čistoty a bratrství našeho, a udusíš v bedrách tvých vlhkost náruživostí, aby v tobě zůstala cnost zdrženlivosti a čistoty.“ Z toho jde, že člověk nekající, v nekajicnosti hniјící, kdyby snad pásek kající nositi měl aneb chtěl, by musel býti budto na mysli pomatený aneb příšerou! —

M i l o s t i.

Provázky lidskými táhl jsem je, vazbami lásky. (Ose. 11, 4). Táhlť nás Vykupitel Božský, trpěv v těle lidském překrutné muky, a poutal nás vazbami lásky

věčné. Tak musí každý spolubratr kajícího pásku volati, pakli skutečně dle účelu bratrského nejen kající život vede, ale také rozjímáním vazeb Kristových vždy více se ku kajcnosti rozpaluje. Vždyť již ta milost, že se může káti, že s jinými k témuž účelu v bratrstvu jest sjednocen, na jichžto zásluhách opravdivé kajcnosti běře podíl, jest milostí tou největší. — Avšak P. Ježíš ve svém nevymluvném milosrdenství jde dále, neboť skrze náměstka svého, římského papeže, uděluje spolubratrům následující

Plnomocné odpustky :

1. na den přijetí do bratrstva ; 2. na jednu samovolnou neděli jednou v měsíci ; 3. pokaždé, když se po sv. zpovědi sv. růženec modlí a po něm 1 Otčenáš a 1 Zdravas na úmysl sv. Otce přidává ; 4. když se buď korunku P. Ježíše, aneb hodinky církevní za mrtvé, aneb 7 kajících žalmů, aneb 15 žalmů stupňových modlí ; 5. v okamžení smrti, když se kajcně alespoň srdcem jmeno Ježíše vzývá.

(Těchto odpustků získá každý spoluúd, jenž dle účelu bratrstva pílén jest kajícího života, a i jiných ku kajcnosti povzbuzuje ; musí však sv. svátosti oltářní a pokání hodně přijímati a na úmysl sv. církve 5 Otčenáš, 5 Zdravas a 1 Věřím v Boha se modliti.)

Spoluúďm bratrstva obzvláštní výsadou, jsou-li a) v posvěcující milosti Boží a b) modlí-li se každodenně s kajícím srdcem 6 Otčenáš, 6 Zdravas, 6 Sláva Otci, jest možná získati všecky odpustky, které jsou na sv. místa, jež náš Pán a Spasitel za svého na zemi putování přítomností svou posvětil, od římských papežů uděleny. Tito sv. odpustkové jsou plnomocní a mohou každodenně získání býti ; jsou pak následující :

1. V Jerusalemě v kostele početí a narození P. Marie ; 2. v kostele obětování P. M. ; 3. v Nazaretě v kostele zvěstování P. M. ; 4. v městě Juda v kostele narození sv. Jana Křtitele ; 5. v Betlémě v jeskyni narození Páně ; 6. na místě, kde P. Ježíš v jeslech ležel ; 7. na místě kde se mu 3 králové klaněli ; 8. na místě, kde se anděl pastýřům zjevil ; 9. u Jordánu, kde byl P. Ježíš pokřtěn ; 10. na poušti, kde se 40 dní postil ; 11. v Káni Gallilejské, kde proměnil vodu ve víno ; 12. u studně Jakubovy, kde rozmlouval se Samaritánkou ; 13. v Naim, kde vzkřísil mrtvého mládence ; 14. na hoře Tábor, kde se proměnil před učedníky svými ; 15. v Jerusalemě v domě Farisea, v němž kající Majdaleně hříchy odpustil ; 16. v chrámě Šalomounově, v němž kázával ; 17. u kamena blíž Bethanie, kde se s Marthou potkal ; 18. u hrobu Lazarova ; 19. u zlaté brány, kterou v neděli květnou se vítězně do Jerusalema ubíral ; 20. na hoře Sion, kde poslední večeři slavil ; 21. na hoře Olivetské, kde se krví potil ; 22. u brány zahrady Getsemanské, kde byl jímán ; 23. u řeky Cedron, na místě, kde do ní byl vhozen ; 24. u kamena, v němž jeho podoba jest vtlačena ; 25. v domě Annáše ; 26. v domě Kaifáše ; 27. v domě Piláta ; 28. v domě Herodesa ; 29. na místě ubičování ; 30. u brány, kde byl Ježíš lidu ukázán ; 31. na místě, kde byl ukřížován ; 32. kde na kříži umřel ; 33. na místě, kde byl po sejmutí s kříže drahými mastmi mazán ; 34. v svatém hrobě ; 35. v kapli, kde se sv. Majdaleně zjevil ; 36. v kapli, v níž stojí sloup ubičování ; 37. v kapli vynalezení sv. kříže ; 38. v kapli sv. Heleny ; 39. v Emauzích, kde se dvoum učedníkem po vzkříšení zjevil ; 40. na hoře Olivetské, tu kde do nebe vstupoval ; 41. na hoře Sion v domečku, v němž P. M. po na nebevstoupení Páně žila a zemřela ; 42. v údolí Josafatském, u hrobu M. P. ; 43. v kostele Františkánském v Jerusalemě,

před oltářem sv. Ducha. 44. tamtéž před oltářem Božího těla; 45. tamtéž před oltářem sv. Tomáše, apoštola; 46. v kostele sv. Tomáše.

Mimo tyto odpustky může ještě jiných 10 plnomocných odpustků kostelů římských pod těmito výminkami získáno býti. (Confer. Quares. elucid. terrae sanctae tom. 1. l. 2. kap. 4. 5.)

Neplnomocných odp. jest takové množství, že by jich vypočítání unavilo.

Povinnosti.

Obzvláštní modlení aneb jiný závazek v tomto bratrstvu se neukládá, leč aby, jak účel bratrstva udává, sám kající život vedl a jiných ku kajcnosti vzbudil. K získání však odpustků v svaté zemi, jak výše praveno, se musí modliti 6 Otče náš, 6 Zdravas, 6 Sláva Otci. Závazkem bratrským ale to není, když se to nemodlí, těch sv. odpustků nezíská, nepřestává ale býti údem bratrstva.

Kdo chce se těch odpustků státi účastným, musí buď od kněze z řádu sv. Františka, aneb od kněze splnomocněného sám osobně kajícím páskem řádně býti opásán, do knihy bratrské vtažen, a pásek dnem i nocí na svém těle nositi.

Jak se zřizuje toto bratrstvo?

Nejpředněji musí býti povolení dotyčného ordinariatu, a pak se skrze pa-pežského vyslance, aneb jiného v Římě váhu majícího kněze obrátí na jenerála řádu sv. Františka, od něhož se povolení uděluje. Musí však býti kaple zvláštní, neb v kostele zvláštní oltář sv. Františka Serafinského, na který se odpustky a bratrstvo poutají, který pak jest téměř studní nevysychatelnou pro bratry a sestry sv. bratrství, jichžto jmena se zaznamenají ve zvláštní knihu. Zavedení bratrstva bývá s přiměřenou slavností spojeno, a ředitel kostela, který jest spolu ředitelem bratrstva, a tudíž zapisuje a přijímá údy, má tu právomocnost umírajícím spolubratrům jeneralní absolucí, čili plnomocné odpustky v okamžení smrti udělit, a jsa zaměstnán místo sebe i jiného kněze splnomocniti; ty odpustky se ale musejí formulkou pro toto bratrstvo předepsanou udělit. (Confer decretum R. P. Generalis O. M. de dato 14. Decembris 1848.)

Bůh si nedá bez trestu vysmívati.

Události v jisté farnosti míchaného vyznání.

„Veliké věci mi učinil ten, jenž mocný jest.“ Luk. 1, 49.

I.

Čtvrté přikázání Boží Bůh nejen do srdce lidského napsal, nýbrž i slavně na hoře Sinai prohlásil, a beze vší výminky na plnění jeho tlačí. Velkými a hroznými tresty stíhání bývají všichni, jenž toto přikázání přestupují. „Oko, toť slova Ducha svatého, které se posmívá otci, a které pohrdá plodem matky své, at je vyklinou krkavci potoční, a snědí je synové orlice.“ (Přisl. 30, 17.) „Kdožby zlořečil otci neb máteři, at smrtí umře!“ (III. Mojž. 20, 9.) A pakli slova ta v úplné míře se vyplňují již vzhledem rodičů tělesných, jimžto dlužíme život časný, zajisté v nepřirovnání vyšší míře musejí zníti vzhledem ony nejsvětější Matky milosti, která našeho Božského bratra, Ježíše Krista, nám porodila, jej vychovala, za spásu naší

tak ochotně obětovala; která způsobem přirozeným s Otcem nebeským má jednoho a téhož Syna (sv. Anselm), kterou Bůh Otec od věčnosti předzřídil a předzvolil za matku svého Syna, který ji uctil nade všechny potomky Adamovy tím že anděla Gabriela poslal, aby s ní jednal vzhledem vtělení téhož Syna, které Syn Boží, jenž učinil i věky (Žid. 1, 2.) byl poddán (Luk. 2, 51) tak sice, že na dřevě kříže v nevýmluvných bolestech s právě synovskou láskou o ni pečoval (Jan 19, 26—27); kterou Bůh Duch svatý nejen všemi milostmi přeplnil zastíněním svým (Luk. 1, 28—35), nýbrž i tak vysoko nad všeliké stvoření na nebi i na zemi povýšil, že dle slov sv. Ondřeje Kretenského, její slávu, její vyvýšení nižádný stvořený rozum pochopiti nemůže. Neboť trojjediný Bůh, dle sv. Jeronýma a sv. Bonaventury, milionů nových světů může stvořiti; může ty nejmenší tvory nade všechny kůry andělské povýšiti, avšak při vši své všemohoucnosti nemůže dáti větší důstojnost, nad důstojnost Matky Boží. Trojjediný Bůh tedy sám ctíl a ctí a ctíti bude na věky Matku našeho Spasitele, a tento zůstane na věky synem jejím, a co takový, jelikož přišel zákona plniti a nerušiti (Mat. 5, 17), též čtvrté přikázání plniti bude věčně.

Právě z té příčiny Duchem Božím neomylná církev Kristova Matku Páně uznává a pozdravuje co Královnu nebes, která nade všechny anděly a svaté povýšena sedí na pravici Syna svého velebností a slávou korunována, ctí a velebí ji co matku všech křesťanů, která k založení, zachování, upevnění a rozšíření celé církve, jakož i k umožnění, rozhojnění a zjištění spasení jednoho každého z vyvolených láskou nevyčerpatelnou působí. Z toho jde, uzavírá sv. Augustin, že Marie, jsouc Matkou Pána Krista, který jest hlavou naší, zároveň proto matkou všech údů církve jeho, která s ním jen jedno tělo jest, býti musí. Krev Ježíše Krista jest spolu krví M. Panny, neboť výhradně z její nejčistší krve přijal na sebe naše člověčenství; po svatém pak přijímání teče v žilách našich krev Ježíše Krista, a tudíž s ní zároveň i krev Marie Panny; a tudíž jelikož Kristus skrze Marii ráčil přijíti k nám, musímeť i my zase skrze ní se dostat k němu.

To všechno věří katolický křesťan nejen proto, že to rozum lidský velí, srdce lidské žádá, úcta k Božskému Vykupiteli ukládá, tedy nejen puzením srdce dětinského k nejblazeňší Matce Páně, nýbrž obzvláště proto, že Bůh ve čtvrtém přikázání mu to rozkazuje, že církev sv. katolická svou autoritou, čili vážností nadzemskou ve svých modlitbách, ve zpěvích, ve celé své bohoslužbě, ve svých zřejmých rozkazech ho k tomu uvádí, tudy z poslušnosti k Bohu a jeho sv. církvi. —

Hned vezmi do rukou evandélium na slavnost zvěstování Marie Panny, aneb odříkávej si apoštolské vyznání víry; co tam najdeš? Pravíš: Věřím v Boha, Otce, Všemohoucího; věřím v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, který jest počat z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny. Ajhle! uprostřed nejsvětější Trojice Boží stojí Marie, nikoli co neznámá, nýbrž v nejužším sjednocení s každou z tří Božských osob, co nápomocnice a spolupůsobitelka věčných rad Božství při našem vykoupení a spasení. Patře očima sv. víry na Marii Pannu, zajisté s nejněžnější láskou, vděčností a úctou k ní lne.

Vždyť to věci na prasto nemožnou, aby mohl ctíti Syna jejího, a při tom aby zároveň neměl míti nejútlejší lásku k ní. Kdo nectí matku, nectí také syna, a všeliká úcta Marii Panně prokázaná povždy padá na Syna jejího, jak dokládá sv. Jeroným. A sv. Ambrož praví: Chceš-li býti křesťanem, musíš to co Kristus činil také činiti. Kristus ctíl a věčně ctí Matku svou jsa synem jejím; ana všechny Božské osoby ctily a věčně ctí, povýšením v nebi Marii Pannu; nutno tedy abychom

i my ji ctily. Ano, když jí sám Bůh trojjediný nebyl vyvolil, předzřídil, omilostnil za Matku Boží a co takovou jí nebyl v nebi cti a slávou korunoval, my bychom ji ani neznali. Ctíce katoličtí křesťané Marii Pannu dokazují právě, že jsou pravověřící křesťané. Vždyť to naprosto nemožná, chtějí býti křesťanem a při tom chladnou lhostejností o Matku Páně nedbati, ba snad ji i potupovati. Kterak tedy synovská a útlá úcta Marie Panny povždy hlavním tahem v životě svatých, těchto vyvolených dítek církve svaté, ano všech věrných katolíků, byla a pořád jest; právě tak všickni od sv. církve odpadlí bludaři hrdocitou lhostejností, ba kyselou závistí a nenávistí proti úctě jí vzdávané utajiti nemohli. A kterak sv. otcové a nejvýtečnější učitelé církevní hned od dob apoštolských všelikou moc svého ducha, všeliký zápal svého citu, všelikou sílu své výmluvnosti vynakládali, aby tuto nejvznešenější Paní a rozdávatelku milosti chválili a volebili, a všelikou plností milostí, darů a předností Božského jejího Syna v nejčistším srdci jejím a prostřednictvím jejím pro nás shromážděny věděli a obdivovali, a tudíž jí dle rozkazu všeobecného sněmu Nicejského druhého veleúctou ctíti učili: právě tak všickni kacířové schytralostí hrdou a bohoprázdností více nežli pekelnou se přičiňovali, aby jí všeliké osobní přednosti, co požehnané mezi ženami přináležící, jakož i všecken mateřský vliv na dílo spasení našeho upírali aneb co nejvíce ztenčili.

Úkaz ten věru nepochopitelný má zcela přirozenou příčinu. Hned v prvním sondu to Hospodin takto předpovídal: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou a ty ouklady činiti budeš patě její.“ (I. Mojž. 3. 15.) Proto, že Maria dáblovi skrze Božského Syna svého rozdrtila hlavu jeho, jí dábel nenávistí neukojitelnou pronásleduje, proto skrze ústa svých přivrženců všelikou hanu, všeliké rouhání vychrluje, proto proti její úctě, která se jí zde na zemi od věřících vzdává, všeliké ouklady činiti nepřestává. Tím však něžná, synovská úcta Marie Panny byla povždy zkušujícím kamenem pravého, živého, nezkaleného katolictví a zároveň úskalím, na němž kacířové bídne se roztržili. —

Z dvojí té příčiny též jsou velmi rozdílné účinky. Veleúcta Matce Boží vzdávána u pravověřících, abych zcela pominul ovoce v cnostech a ušlechtilosti mysle se jevící, téměř nepřetržné divy a zázraky, do očí padající, v průvodu svém mívá, jak to, abych jen na naši vlast poukázal, v Čechách ve Filippsdorfě makavě vidíme: kdežto ona nevšimavost, ono lodovité zhrdání, ono dábelské rouhání nepřátel jejich nejen zhovadilost v životě nýbrž nezřídká i nápadný trest v zápětí za sebou vleče. Nebo naplňuje se slovo sv. apoštola Judy: „Čehož neznají, tomu se rouhají, a co od přirození jako nemá hovada znají, v tom se porušují.“ (Jud. 10). Sám Jan Kalvín se takto vyjádřuje: „Mám to za znamení úplně zavrženého srdce, pakli o Marii méně dobře smýšlí.“ A předce se to bohužel, tak často stává, že právě úcta Mariánská se nám katolíkům co nejhůře vykládá. Když se veřejně učí, že byla jen sprostou, chudou, zcela neznámou děvečkou židovskou, která v žádném potahu k vykoupení lidskému nestálá, které sám její Božský Syn prý zcela žádnou úctu nevzdával, a která též žádné nezasluhuje; nemůže býti nápadno, když posluchačové takových nauk nejen žádnou úctu jí nevzdávají nýbrž místo úcty nejděsnější potupy a rouhání pronášeti se neostýchají.

Něco podobného stalo se v jedné smíšené osadě již před více nežli dvaceti lety. Mezi katolíky bydleli tam i evandělíci helvetského vyznání. Bylo též mnoho smíšených manželstev. V jednom hleděl manžel evandělík svou katolickou manželku

všichni způsoby na své reformované náboženství obrátiti. Následkem téhož se o náboženství mluvilo téměř ustavičně. Ovšem že bludy v katolické církvi musely býti tak makavé a hrozné že tma egyptská byla proti nim ještě jasným dnem. Římské církvi se odzvonilo umíráčkem, bludy antikristské, totiž sv. víra katolická, visela jen na nitce atd. Avšak vyučování nechtělo prospívati, katolická manželka zůstávala zarytou bludařkou a nejínak i její dvě katolicky pokřtěné dcery. Mezi tím nastal převrat roku 1848, svoboda a rovnost vyznání, svoboda tisku atd. byla prohlášena; hodně jízlivé, církve katolickou zlehčující noviny a spisky se čteně rozšiřovaly a zvláště o takových smíšených osadách s největší pozorností čítaly a ovšem na ujmu víry katolické vykládaly.

Podobně se dělo i v nadzmiíněném smíšeném manželství. Jelikož ze smíšených manželstev zvláště roku 1848 četné odpadnutí od sv. církve katolické stávalo, nemohl horlivec evandělický obrácení manželky své od bludů římských k čistému, reformovanému evandéliu ani dočkati. Scházelo se za tím účelem k němu na večerní rozmluvy i několik stejně horlivých soudruhů. Všecko se na církvi katolické, která prý církvi antikristovou jest, tupilo a zlehčovalo.

Sv. otec Pius IX., právě byl tehdaž z Říma na útěku v Gaetě, toť bylo křiklavým důkazem, že církve papeženců již vzala za své, a že čistá církve reformovaná samojediná panovati bude. Byliť poslední dni měsíce ledna 1849 zase pohromadě, po vyučování náboženském vzal ten nejopovázlivější tupič, modlitební knihu katolické manželky své, ta se otevřela, osvěcení vykládači písma obstoupili stůl; kniha se otevřela a nalezen v ní obrázek Panny Marie, nad kterou modloslužbou se jak náleží potupně pronášel; a začal loretanské litanie k Panně Marii odříkávati, avšak tak, že místo chválořečí, kteréž tyto litanie o Matce Páně obsahují, vždy zlehčující potupu jmenoval, načež i posměchem mu odpovídáno „oroduj za nás!“

Tu najednou shaslo světlo a největší rouhač dostal takovou ránu, že se mu v očích zajiskřilo. Po rozžatém světle pátráno, kdo by si ten nemístný žert byl dovolil. Než žádný o tom nechtěl nic věděti. Rouhač však v obličejí měl načernalou skvrnu, která se po těle šířila a bolestnou smrt přitáhla, tak že 6. února 1849 byl pohřben. Byl-li snad mrtvici raněn? nevím, vím však, že se to udeření mezi rouháním stalo a že následovala bolestná smrt. Matka Páně sama prorokovala ve svém chvalo zpěvu takto: „Aj! od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.“ (Luk. 1, 48.)

Tupení a rouhání zajisté nezvelebují Matku Boží! Jaký pojem o Božství Pána Ježíše o Bohu Duchu svatém asi u takových lidí býti může, jenž nejsvětější Pannu se opovazují rouhavě zlehčovati? Ve své správě duchovní jsem až doposud se mnohonásobně přesvědčil, že každý tupič Marie Panny bídně zemřel, kdežto věrný ctitel její vždy zvláště na smrtelném lůžku velemocnou její přímluvu a ochranu zakusil. Nedejme se ničím od milosrdného srdce jejího odtrhnouti, a čím více peklo proti její veleúctě zuří, tím více se dle návodu sv. církve k ní utíkejme, tím více jí úctou svou náhradn učiniti hledme!

II.

„Zlořečením popouzejíce a rouhající se mluvili což nesluší.“
(II. Mach. 12, 14.)

Za dnů našich, v nichž náboženská lhostejnost zaujímá místo víry živé, přechoasto i od katolíků slýcháme takové řeči, kterých by ani modlář se neopovážil pro-

nášeti. Tupí se celé řízení církve svaté, opovržlivě se mluví o otci sv. papeži římském, zlehčuje se a v posměch uvádí stav duchovní. A při všem tom se domnívají lidé takoví, že jsou nejen katolickými křesťany, nýbrž snad i dobrými a osvícenými katolíky. Než proti nim mluví evandélium takto: „Kdo vás (apoštoly a jich nástupníky) slyší, mne (Krista Syna Božího) slyší: a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo pak pohrdá mnou, pohrdá tím, jenž mne poslal. (Luk. 10, 16). A jelikož slovo Boží jediné slyšením víru vštěpuje (Řím. 10, 17) v srdce lidské, toto slovo Boží však od služebníků církve sv. hlásáno bývá, nemůž býti jinak, nežli že si ho neváží proto, jelikož si neváží i kazatele.

Dále v osvícenosti své, která v pravdě se nevěra nazvati musí, všechny účinky v přírodě zcela přirozeným, jak praví, nezměnitelným zákonům připisují a tím řízení Božské prozřetelnosti buď zcela upírají, aneb co věc zbytečnou považují. Že taková osvícenost, která přírodu zbožňuje a Boha osobního, trojjediného upírá, v pravdě nevěrou jest a tím od našeho sv. Otce Pia IX. dne 8. prosince 1864 vším právem co učení nevěrecké odsouzeno bylo, jest na biledni.

Takové však smýšlení rozličnými knihami mezi lidem se hledí rozšiřovati, a tak pravou osvětu (?) mu rozžehati. Následek toho bývá odemřelost náboženská, opovázlivě se rouhání řízení Božímu, míchání se do toho, jakby Bůh dle krátkozrakého rozumu lidského vše měl zříditi. Avšak uspořádání takové jest nad míru děsné, pakli se světlem sv. víry na to díváme.

Zlořečení budou, kteříby pohrzeli tebou: a potupeni budou všickni, kteříž by se rouhali tobě. (Tob. 13, 16.) Nepřestávej od člověka nepravostného, nebo přidává k hříchům svým rouhání a pak k soudu popuzuje Boha řečmi svými. (Job. 34, 37.) Člověk, kterýžby zlořečil Bohu svému, ponese hřích svůj; a kdyžby se rouhal jmenu Hospodinovu ať smrtí umře, kamením uhází ho všechno množství, buď žeby on byl domácí, buď host. Kdožby se rouhal jmenu Hospodinovu smrtí ať umře. (Levit. 24, 15.) Nebo dobrořečící jemu děditi budou zemi: zlořečící pak jemu zahynou. (Žalm 36, 22.) Následuješ jazyka rouhajícího se; odsoudí tebe ústa tvá. (Job. 15, 5.) Nad rouhání, dle slov sv. Jeronýma (In Isa. c. 18) nic strašlivějšího se nedá mysliti, poněvadž rouháním hříchové vzrostou až k nebi. (I. Esdráš 9, 6.) Bohu se odjímá ta největší čest, zničuje jeho dobrotivost, jím opovrhne a bezprostředně ho vybízí k trestání. (Sv. Tomáš Akvinský 2, 2 a 1, 18.)

Poněvadž zamiloval zlořečenství, přijdeť na něj, a nechtěl požehnání i vzdálíť se od něho. A oblekl se v zlořečenství jako v roucho, a vošla jako voda do vnitřností jeho a jako olej do kostí jeho. Budeť jemu to zlořečenství, jako oděv, kterýmž se přikrývá; a jako pás, kterýmž se vždycky přepasuje. (Žl. 108, 18—19.)

Není se tedy čemu diviti, že sv. otcové tak velice proti rouhání horlili a věřící před ním vystříhali. Tak n. p. sv. Jan Zlatoustec (Hom. I. ad pop.) takto dí: „Neopovažuj se nikde a nikdy rouhavé slovo z úst vypustiti. Slyšíš-li však jiného se rouhati, napomínej ho, neprospěje-li napomenutí, udeř ho v ústa, nebo udeřením tím posvětiš, zastana se Boha, ruku svou. Ucpáš-li ústa rouhačů, ucpal jsi zřídla smrtonosná a odvrátil jsi všechno zlé, které hubí pravé pro tu nešlechtnost, celé krajiny.“ —

Tělesně pro rouhání trestati není ovšem nyní rádno, ale učíň Bohu náhradu seč tě jest, obzvláště zvelebováním jeho nejsvětějšího jména a pamatuj si následující událost, kterou zcela nelíčeně ze své zkušenosti ti zde postavím.

Bylýť žně. Obilí bylo posekáno a leželo v řadech. Počasí bylo stálé a suché. Jistý rolník nespěchal s vázáním a svážením do stodoly. Na svátek nanebevzetí Marie Panny se okázalo mračno. Místo služeb Božích musela čeládka na pole a vázalo se o překot. Hospodář vše sám řídil. Při tom proklínal brzy počasí hrzy nepořádek v řízení světa, ba že kdyby byl Bohem, že by všecko jinak zřídil atd. Dělníci všichni trnuli nad zločajcností a rouháním jeho, avšak nikdo se neo-smělil ho okřiknouti, obávaje se, žeby snad ještě více řádil. Podařilo se, že všecko obilí se svázalo a veliké řady mandelů stály vedle sebe, a přede dešť nebyl přišel. Mračna stála na večer právě tak, jako to bylo z rána. Zločajcí rouhač po svém unavení všel si do hospody, zasedl za stůl připsjel a hrál v karty. Tu však děsná se rozlétla bouře. Zablesklo a najednou se ukázala rudá záře. Na zvonici začíná se na poplach zvonit, lid se sbíhá, aby hasil, každý volal, ten a ten statek hoří, který tomu zločajcímu hanobiteli dne svátečního přináležel. Avšak když na to místo přišli, bylo vidět, že ač liják celé spousty vody s nebe spustil, všechny mandele na svátek nanebevzetí Marie Panny svázaný jedním plapolem hoří, a ani stéblo z nich nezůstalo. Příčinnivostí lidskou se stalo, že z blízkých stavení neshořelo žádné. — Myslíš-li že to pouhou náhodou?

My křesťané jsme poučeni, že bez vůle Boží ani vlas s hlavy nesejde, (Luk. 21, 18.) že oheň, krupobití, sníh i led a vítr bouřlivý vykonávají rozkaz jeho (Žal. 148, 8.) A žalmista Páně dí doslovně takto: „I zahřměl s nebe Hospodin a Nejvyšší vydal hlas svůj: krupobití a uhlí řeřavé. A vyslal střely své a rozptýlil nepřátele: blesky své rozmnožil, a předěsil je.“ (Žalm 17, 14.) Nemylte se: Bůh nebýváť posmíván. (Gal. 6, 7.)

První oběti pronásledování křesťanů za Chogunsamy.

(Dle *Crasset-a*, ze *Sendb.* d. h. J. 3.)

Přeje vesměa pronásledování,*) ano právě pro ně, — neboť křesťanů mučedníků byla vědy semenem křesťanů — získalo náboženství křesťanské v Japaně vždy nové stoupence, ano již Ješuité pokřestili podle křesťanských knih v 15 letech ode smrti Taikofamony až do násilného odvedení v Japanu, od r. 1598—1614 více než 104,000 Japanů, ano i za krutého pronásledování ve třech následujících letech více než 15,000 a jistě nemůžeme události této za takových okolností upřítí ráz zážračného, ba směle můžeme tvrditi, že to úplně dokazuje pravost víry katolické; žádné rozkošnictvo (sefť) nemůže se ani dost málo vyhýzati podobnou skutečností.

Bylo-li od Fidejoriho pro církev Japanšťou něco lepšího očekávati, než od Chogunsamy, zmláštěť kdyby na prvnějšího matka rozhodně byla působila, buďsi nerozhodnuto, kajdou měrou se Chogunsama prokázal jejím nejkrutějším pronásledovatelem. Prvé

*) Viz roč. II. str. 281 a 235, kde jsme začali tohoto pronásledování sdělit. Postrachujeme nyní dále ve vypravování, dříve ct. našim čtenářům obraz podati tehdejšího života křesťanů v J., aby si představit mohli i nynější jejich postavení, kdy podobné pronásledování v oněch zemích se rozdmčjuje, zároveň ale, abychom se svatým jejich příkladem i utrvalosti ve zděděné víře posílili v naši již době v tak zvané vzdělané Evropě, kde se církev sv. zbraní síce jinou, neméně vsfat nebezpečnou pronásleduje.

podezření vzbudila v císaři portugalská loď, plavící se do Malaky, jež byla zahánána bouří na pobřeží Japonské a 2 Ješuity s jinými dvěma řeholními na palubě vzela.

Brzy na to přistály na pobřeží Sachumském dvě lodě španělské, na jedné nalézali se 2, na druhé pak 24 Františkáni. To přimělo Chogunšamu k tomu, že vydal rozkaz všem svým náměstníkům v říši, aby pouštěli budoucně portugalské, španělské, anglické a holandské lodě jen do přístavu Nangasackého a Firandského. K tomu se přidružil na konec r. 1616 nový provolací list, jenž zakazoval všem obywatelům Nangasackým i ostatním měst říše pod trestem hrůla, kněze aneb missonáře vůbec přijmouti aneb pohostiti.

Nicméně přece se utrývalo více kněží z řádu Dominikánův, Františkánův, poustevníků Augustinských a tovaryšstva Ježíšova (těchto 30) po celém Japaně, aby křesťanům pomáhali, stále v nebezpečnoství jsouce, aby nebyli prozrazeni a na smrt odvedeni. „Bydlivším mým“ píše jeden z těchto missonářů, „byla komůrka, do níž světlo vnikalo toliko dveřmi a oknem 6 palců vysokým; 60 dní plných jsem byl v komoře té zavřen, a měl jsem za to, že se musím zadusiti v ustavičném horku.“ „Zá jsem bydlel“ píše druhý, „ve velmi tmavé chýšši a nepamatuji se, že bych kdy, co jsem žil, tolik horka a zimy, hladu a žízně byl trpěl.“ „Zá jsem tmou zahalen“, píše třetí, „a chci-li modliti se bremiář, musím se postavit k dveřím, abych slyšel stuliny něco světla dostal. Chýšše má jest slavněná, vystavená na půdě rovné, vlnlé. Potravou mou jest něco ryže, vařené se solí a vodou; dostane-li se mi k tomu lahůdky, jest to nasolená ryba. Musím-li někam jíti vyslednout sv. zpoměl, stává se to v noci, kdy jiní již spějí a často musím běhati až do úsvitu. K tomu ustavičný strach, že budeme prozrazeni; missonáři sice se nebojí tak o sebe, jako spíše o své hostitele; naopak zase křesťané pečovali méně o sebe, než více o to, aby missonáře před velikým nebezpečstvím ochránili a ho od zraku pochopů vzdálili.“ „Než“, psala vzácná jedna paní z Bungo na představeného Ješuitův o takovémto skrytém missonáři, „jest-li že by měl konečně býti zradou prozrazen, bude jen touha nasse vyplněna, abychom mohli umříti pro víru s milým páterem svým.“

Wěťšina kněží z rozličných řádů jakož i domácí zdržovali se ještě v Nangasacki, když císař o tom zpraven byl a ihned knížeti Omurskému rozkázal, aby je vyhledal a jal; avšak magistrát (městská správa) Nangasacký (sestával ze samých křesťanů) domněl se ještě dosti časně o tomto rozkazu císařském, povolal představeného Ješuitův k sobě a žádal ho, aby ihned poslal několik Ješuitův do Chiny, ostatní do jiných měst Japonských; stalo se tak, i ostatní řády následovali příkladu toho. Mezi Ješuity od provinciála z Nangasacki povolány, kteří však přece v Japanu zůstati měli, byl také P. Jan R. Machado (čti Mačado). Narodil se na ostrově Terceře a již jako chlapec sedmiletý ustanovil se na tom, že o Japanu často slyšal, jako missonář někdy jíti; myšlenky té se nikdy nemýdal. S tím úmyslem vstoupil v Roimbře v 17. roce svém do tovaryšstva Ježíšova a r. 1609 viděl, že se vyplňuje nejžádoucnější přání jeho: byl povolán do Japanu. Když tu byl 8 let působil, byl, jak pravě řečeno, z Nangasacki povolán; aby na ostrov Goto se odebral. Varovali ho sice a radili mu, do Omury aby šel, poněvadž se rozněsla zpráva, že bude hned jakmile přistane na Goto zatknut; ale P. Machado jal se modliti a vstal od modlitby s tím pevným úmyslem, že uposlechne rozkazu poslušnosti, byť by ho to i život státi mělo.

V dubnu 1617 přistál na Gotě, a v skutku, sotva že na ostrov vstoupil, již byl jat a uvězněn, právě když ruťu pozdvihoval, aby zpomídance rozhřešil; mladý jeho

průvodce, Leo, doprosil se na strážu toho, že ho od pátera neodloučí a že s ním sdíletí směl žalář i mučednickou forunu.

Z Gota odvedli oba zajatce nejprvé do Omury. Řbňž se tam plawili, byla loď pro protimný witr donucena w přístawu Ranočém dwa dni státi a P. Machadowi domolili, křesťanům tamnějším udíletí sw. swátosti. Řbňž byli dorazili do Omury, byl ihned do wězení odveden a zde zastihl P. Petra ab Ascensione (od Nanebemtoupení) z řádu sw. Františka, jenž při ssustotu libstých frotů se domníwal, že idou ho odvést na poprawissť. S velikou radostí objímali se oba mužové a děkowali Bohu se slzami w očích, že jim popřál útěchu, udělití si na wzájem sw. swátosti; od Božího hodu sw. Duffného až do pondělí po slawnosti nejsw. Trojice, řbň mučení byli, mohli každobenně we wězení mssi sw. sloužiti.

„Dei Bůh,“ psal P. Machado z tohoto wězení Omurského jinému knězi řádu swého, „abych z lásky k němu něco trpěl. Děkuji mu z celého srdce za wšedň milosti, které mi prokazuje, a jež jsem nezasloužil. Mohu Wás we wšší prawdě ujistiti, můj milý pátere, že bych přítomný staw swůj se žádnou swětistou neb duchowenskou důstojností newyměnil. Nikdy jsem nebyl tak potěšen, wesel, tak prost wšší starosti a nepokoje jako nyní. W pondělí po neděli nejsw. Trojice byl zvěstowán oběma wěznům ortel smrti; tři dny, ujistowal P. Machado, že počítá k nejradostnějším žiwota swého: den, řbň wstoupil do tomarchystwa Ježíšowa, den swého uwězení a den, řbň mu zvěstowán byl rozsudek k smrti. Oba knězi wškonali si na wzájem sw. zpověď, modlili se litanie ke wšem Swatým, a nastoupili potom s třizem w rukou poslední swou chůzi, doprovázeni jsouce wělkým množstwím lidu. Řbňž byl P. Petras ještě k lidu promluwí, objali se oba mučedníci ještě jednou a podali pak klecíce hlavy řatu: P. Petra hlava padla prvou ranou, P. Machada teprwa třetí: křesťané tak se jali nařkati, že i pohané byli pohnuti. Dwa (Leona), jenž milého pátera swého až na poprawissť doprovázel, odvedli zase do žaláře; stěžowal si jen, že nebyl ihned účasten foruny mučednické s P. Machadem.

Již dříve byli misijnáři rozličných řádů protimného mlčení strany toho, jak by se měli zachowati-w čas pronásledowání, a poněwadž po smrti biskupa Japanského, P. Rudwifa Cerquiera, r. 1614 tamní církew na čas osířela a nikdo nebyl, jenž by důrazně předepsal, jak se wšeobecně jednati má, tož zůstala tato různost w mínění, a jeniła se brzy i we přítomném pronásledowání. Jesuité domníwali se totiž, že musejí stáhnouti wesla za přítomné bouře, pokud možná w dobu se wprawiti a císaři pomolowati, pokud se to dá spojití s wěrou a spásou duší, jmenowitě ale měli misijnáři jen tajně působiti a o další obrácení říše pracowati, amšak jini, zbožnou horlivosťi pobádání jsouce měli za to, abh, právě proto že wšhlbka jest na forunu mučednickou, swobodně a otewřeně se wšstupowalo, tyranu skutkem ukazowalo, že nemá práwa, zakazowati slowa Božího; bážliwost že jest to, utikají-li misijnáři, a že to dáma pohoršení, řbňž se chtěli ukrýwati.

Poslednějšího smyšlené byli i dwa kněži, P. Alfons Ramarret z řádu sw. Dominika, a P. Ferdinand od sw. Josefa z řádu Augustianů; kteří „horoucně po foruně mučednické toužíce něco učinili, co, jak Erasmet podotýká, na sw. mužích nesmíme zawrhowati, co wšak nemáme následowati.“

Sotwa že bylo slyšeti w Nangasaki o smrti obou uwedených mučedníků, již odložili nassi misijnáři, předsewzeti swé si sdělisse, swětšý swůj ssat, oblekli roucho řehočné, s přátely se rozloučili a se odebrali do králowstwí Omurského, a tu přisědše w ssírém poli zřídili kostelk z wětšwí stromowých a počali weřejně sloužiti mssi sw., slyšeti sw. zpověď a udíletí sw. swátosti. Metrwalo to dlouho, byli jati a do žaláře umřeni a

nato dopraveni na ostrov blíže hlavního města Omury; mnozí křesťané, kteří je z Nangasaky do Omury následovali, udávali se, stejně po koruně mučednické dychtice, před soudci, že oba kněze u sebe v Nangasaky předchovávali proti zákazu císařskému; ale byli odmrštěni. Čtyřech dych po uvězení svém byli oba misijnáři s výše uvedeným Lemem a těly obou mučedníků P. Machado a P. Petra ab Ascensione na člun vloženi a katané jeři s ním na jeden skalný ostrov; zde kázali ke smrti odsouzeným, aby vystoupili a dali jim ještě krátkou lhůtu na připravenou.

Oba misijnáři poklekli, aby se pomodlili, Lem pak se oddělil poněkud od nich; onino měli za to, že se víklá u moře a dobávali mu srdce. „Nebojím se smrti,“ odvětil Lem, „ale jsem nehoden umřítí ve společnosti vaší; slušně jest, abyste vy první do nebe vešli, já si to pokládám za čest, jest-li že ve smrti vás následovati smím.“ Po krátké modlitbě byli všichni tři vyznámači stati, těla jejich pak spolu s těmi druhých dvou mučedníků do moře pohroužena. Brzy nato byli jati další dva misijnáři, P. Apolinariš, komisař (jednatel) Frantiskánův v Japaně, a dominikán P. Tomáš ob sv. Duha v Arimě a do vězení uvrženi; 16—17 obyvateľů Nangasackých, kteří je dosud hostili, ubali se proto sami před soudem a byli také brzy odvezeni na ostrov asi 3 míle vzdálený a tam stati, ženy jejich a děti byly otroky učiněny a statky jejich všecky jim odňaty.

Nyní nastal pro křesťany Arimské jaký pokoj, a mnoho paní, které se utěšily do Ježí, že cnost jejich byla v nebezpečnství, vrátily se opět ke svým rodnám; mnohé našly manžele své pokržené ranami, jež odnesli z vítězného boje pro Krista, a uctivě líbaly a ošetřovaly paní tyto rány, velebíce sebe, že smějí v manželích svých ctíti mučedníky. Na opak tomu jiné s bolestí se dověděly, jak muži jejich již báží před mukami podlehlí a nedaly se pohnouti, aby ještě dále žily s takovými manželi, kteří více své se zpronevěřili: více než 200 takových mužů uznali tudíž svůj přestupek a káli se; předce to stálo mnoho namáhání ujmítí s nimi paní jejich.

Překážky poklidu srdce — pochybnůstky.*)

(Dle Lombes-a. — Pokračování.)

Svědomy **bázkivé** jest takový stav duše, že bez příčiny i bez té nejmenší příčiny jen z pouhé bázně z prázdné bojácnosti, jen pro ničemnou domněnku (pochybnůstku) se obává, že něco bylo hříchem (ani všedním) **skutečně není**, že jsme něčím milost Boží ztratili a že trváme v stavu hříchu, kdežto předce tomu tak není. Ano ještě dále se bázkivé svědomí vyvinuje: předhazuje nám hříchy, přivádí nám důkazy pro to, tyto důkazy zdají se býti jisté, a tudíž zavržení naše nevyhnutelné.

Z toho všeho již vysvítá, že svědomí bázkivé je chyba, a to veliká chyba, že je to nemoc duševní a to velmi nebezpečná nemoc, ano největší překážka v životě v pravdě křesťanském, v životě duchovním. To musíte, duše zbožné! poznati, o tom se musíte přesvědčiti, a nedomýšleti se, že je to něco dobrého, že je to snad prostředek k dokonalosti (!) jako snad svědomí outlé; to jest (jak již víte) něco zcela jiného, outlé svědomí je ovšem žádoucné ano obzvláštní dar Boží,

*) V předešlém článku str. 86 řádek 8. shůry místo snad má státi hned; řádek 12. má zníti: Třesoucím se srdcem, slzami — oči duševní dychtivě toužíte po spáse atd.

který si však ouzkostlivostí nezasloužíte, naopak ouzkostlivostí se o všechno dobré připravujete.

Outlé svědomí se bojí i v tom nejmenším Boha urazit, ouzkostlivý ale křesťan bojí se někam jít neb jen slova promluvit, protože by to snad bylo hříchem; outlé svědomí hned se ozývá, jakmile křesťan jen dost malé nedokonalosti se dopustil (na okamžik se pozapomenuv v modlitbě), toho lituje, zpovídá se a více se netrápí; — ouzkostlivý ale člověk se bojí modlit se, aby snad při ní nebyl roztržitý, pozoruje ustavičně, zdali snad se nezapomíná (a právě to přede je samo v sobě roztržitostí) opakuje modlitby 2, 3krát, a přec zase se mu zdá, že to neřekl dobře, anebo že mu zpovědník nerozuměl; hledá jiného zpovědníka, třetího, čtvrtého atd. a takovým způsobem ta ouzkostlivost trápí a mučí duši jako hrozný tyran otroka.

I dobré skutky se jí zdají býti hříchem, a co skutečně již hříchem jest (vlastně již i chyby, nedokonalosti, slabosti) má za největší zločiny. I ve sv. zpovědi, kde i největší hříšníci nevyslovitelné požívají útěchy a blaženosti, nalezá ouzkostlivá duše jen trápení ano nesnesitelné muky; nejista a pochybující bojí se, aby hříchy nezmenšila aneb zas nezvětšila (co ovšem také nesmí činit, an jen z toho co jsme opravdu hřešili máme se zpovídati), aby sebe neb zpovědníka nešálila, by nějakou okolnost nevynechala, která vlastně snad ani do zpovědi nepatří, ale kterou jí ouzkostlivost nejčernějšími barvami maluje . . . a tak se třesouc bude zpovídati, a když již vše vykonáno, zase má co napravit, ano když jí kněz již uděluje rozřešení, bude se ho báti, že ho nezasluhuje, že je to svatokrádež, a tak místo pokoje ještě většího nepokoje ze zpovědi nabývá.

Takto používá tento ukrutný nepřítel, ouzkostlivost, všechno jen ku trápení duše, i pobožnosti i sv. přijímání, kteréž jí vlastně má posvěcovati. Její vroucí touhu totiž po dokonalosti i v té nejmenší věci, kteráž by duši vlastně jen těšiti měla, přetvořuje ouzkostlivost v hrozný strach, by se něco nezanedbalo a ty malé chyby, jež s bázni tou nevyhnutelně jsou spojeny, nevidí co slabosti a chyby (za které v tom stavu ouzkostlivosti vlastně ani nemůže, neboť jsou mimovolné, nepocházejí z její vůle) nýbrž co hroznou nedbalost a co následky trestuhodné vlažnosti a lhostejnosti ve věcech spasení, co trest Boží.

Nyní snad již každý nahlídne, že nejen ouzkostlivost není nic dobrého, žádoucího, spasitelného, nýbrž že je to nemoc, smrtelná nemoc duše a že musí z ní býti vyhojena.

Avšak ještě více to vysvětluje ze smutných následků ouzkostlivosti: Udržujíc se pro malicherné pochybnůstky ustavičně v bázni, v strachu a zádumčivosti navykneš si v hříchu pozorovati svízel vlastní a ne urážku Boží; poznenáhla — věda snad ze sv. zpovědi, že nemáš být ouzkostlivý — spleteš si pochybnůstku (jailové domnění) s pochybností (skutečnou, podstatnou bázni pro pravdivou příčinu), budeš jednati v pochybnosti, v kteréž jak víš jednati nemáš dokud se nedozvíš jistoty, a vydáš se v nebezpečí hříchu těšíc se tím, že je to „jen ouzkostlivost“ [ku př. je půst 4 suchých dnů v sobotu, kde dovoleno masa požívati, nevšak spolu ryb; maje těchto chceš i z nich jísti, ač se bojíš, ale zacházeje ustavičně s ouzkostlivostí řekneš snad, „i je to beztoho jen pouhá bázeň“ a budeš snad jísti obé, co dovolené není —, ejhle následek ouzkostlivosti]; dále takovým způsobem se stane, že ustavičně pamatujíc na hříchy smrtelné na ně navykneš, nebudeš se jich hroziti, jak to ovšem náleží, upadneš bez odolání do nich, zůstaneš v nich bez hryzení svědomí, nebudeš jich také dokonale litovati; konečně — snad nejsmutnější následek ouz-

kostlivosti — upadneš do jiné chyby, nebudeš si nic dělati z hříchů všedních, chlácholic svědomí „vždyť to není žádný smrtelný hřích!“

To hle jsou následky tvé domnělé outlosti svědomí, věru jsou to veliké chyby. Vidím, že je sám uznáváš, příteli! čtenáři!, a proto se tážeš: co tedy dělati? —

Otázka 2. Jak se dá ouzkostlivost zhojiti?

Odpověď. K vyhojení z této smrtelné nemoci duševní je především zapotřebí trpělivosti a to velké trpělivosti; tak velká nemoc se tak snadno neodstraní, ani za týden, ani za měsíc, snad ani za rok nebudeš zcela vyhojen. Ostatně si urychlíš uzdravení své (jak to i u tělesně nemocných bývá) svědomitým a bedlivým zachováním předpisů duchovního lékařství; a tyto jsou:

1. Musíš mít zkušeného **lékaře** duševního, zpovědníka; nedomnívej se, že bys bez něho, svým vlastním vedením se mohl uzdraviti. Tomuto zpovědníku pak ve všem musíš býti poslušen, jako tělesně nemocný se oddává v poslušnosti lékaři, tak že i život i smrt do rukou jeho (po Bohu) skládá. A že nejvíce duší bývá znepokojováno pro život předešlý, po zpovědi vykonané, je všem, kdož pokoje svatého nabýti si žádají a životní (jenerální) zpověď ještě nevykonali, nevyhnutelně zapotřebí tuto vykonati po dobré přípravě, ale tiše, mírně, pokojně, klidně, beze strachu, s důvěrou ale svědomitě.

Mnohý křesťan již vykonal jenerální zpověď a nicméně se ustavičně znepokojuje, chce ji opět a opět vykonati a tím více se v ouzkostlivost zaplete, pakli mu toho zpovědník nedovolí, k čemuž on má svou příčinu. Tu hledá jiného zpovědníka, zase opakuje životní zpověď (třeba i zamlčí, že ji již po druhé koná — neb myslí to zamlčení že není hřích; ovšem není, ale pro tebe je to nebezpečný přestupek příkazů lékařských), zase mu napadne, že zamlčel něco, chce tedy po třetí ji konati atd.

Všem těm a podobným budiž následující řečeno:

Co se týká předešlých zpovědí, musí každý sám věděti, v jakém úmyslu je konal; neví-li to posouditi, ať klidně v životní zpovědi vyjádří své obávání, že by ta neb ona zpověď, tenkrát atd. byla neplatna bývala a pomocí zpovědníka svého zopakuje své zpovědi v doživotní zpovědi — kteroužto jenerální zpověď, jak již praveno, pravidelně každý křesťan by měl vykonati, i kdyby vždy a všude se byl dobře zpovídal.

Pakli jsi ale jednou jenerální zpověď vykonal, a jak doufáš dobře vykonal, s dobrým úmyslem a chtěl jsi skutečně všechno vyjeviti, co ti svědomí kázalo, pak se více neobávej a nechtěj tu životní zpověď zase znova konati. Nebo, kdybys i skutečně byl něco zapoměl, nic to nevadí úplnosti sv. zpovědi životní; neboť jeli to něco nepatrného, nemusí to vlastně ani řečeno býti, jeli to ale něco velkého, nezamlčel jsi to z úmyslně nýbrž jsi jen zapoměl (co je něco zcela jiného), chtěls to však říci a byl bys to zajisté i řekl kdyby ti to bylo napadlo. Tudíž byl ten zapomenutý hřích zahrnut v tvé zpovědi životní a spolu odpuštěn tím více pakli jsi se vždy dobře zpovídal, pak byly všechny hříchy tvé již tenkrát zcela odpuštěny a nemusel bys vlastně ani životní zpověď konati. Nanejvýš můžeš v budoucí zpovědi (obyčejné) přidati, že jsi v životní zpovědi něco zapomněl a přál bys sobě to vyjeviti.

Dejme nyní tomu, že by ti zpovědník ani toho nedovolil . . . pak můžeš zcela pokojně a bez toho nejmenšího strachu se s tím spokojiti. Nebo tys chtěl

ještě to, co se tobě potřebným zdálo, říci, zpovědník však nedovolujíc to pro jistou příčinu běře takto všecku zodpovědnost před Bohem za tebe na sebe samého, tak že kdyby i on třeba chyběl, **ty** zajisté chybovati nebudeš a nemůžeš, poslouchaje ho zcela a ve všem.

2. Proto se má zvoliti zpovědník učený a spolu zbožný: nesmírné štěstí pro duši, pakli takového nalezla! Ale i zcela obyčejný kněz a zpovědník i kdyby snad nějakou chybu na sobě měl — je předce jen kněz a náměstek Boží, a máš se mu ve všem odevzdati, co ti ve zpovědi káže. Za jedno tomu as tak nebude co pravíš o chybách jeho a jen v myšlení svém to zvětšuješ ze strachu, aby tě na bludné cestě nenechal; a za druhé i kdyby skutečně nebyl tak zbožný, jak si ho přeješ anebo tak horlivý, anebo tak učený — máli jen dobrou vůli ti pomoci může tě s pomocí Boží daleko vésti v dokonalosti, i tam, kam si sám ani netroufá. —

Namítáš ještě, že zpovědník nemůže vidět ani slyšet co ti svědomí předhazuje, že tě nezná dobře, že ti nerozumí atd. Divno mi, že nepravíš, proč Pán Bůh raději vše vědoucího ho neučinil! A myslíš, duše ouzkostlivá, že sama sebe znáš? Ba nikoliv! ty jsi příliš blízká svému vlastnímu svědomí, zpovědník ale tvůj, ten je v pravé vzdálenosti, v které tě dobře posouditi dovede.

Tak tedy jedinký prostředek k uzdravení je poslušnost k zpovědníku: ta ale musí býti pevná, stálá, dokonalá, plná důvěry a neskonale odevzdanosti do vůle Boží. Musíš být přesvědčena, že (pakli jen sama všechno na sebe žaluješ ani to nejmenší nezatajujíc, pakli srdce své mu zcela a úplně vyjevuješ) že tě dokonale zná, že ví chyby a nedokonalosti tvé, a že s úplnou jistotou vzhledem na tebe ve zpovědi soudí a co ti jednou řekne, dle toho se řídí, a pak již sám v známých již případech sud a jedné, abys neobtěžoval ho zase starými pochybnostkami, abys mu ulevil těžkou s tebou prací, abys mu nekradl tak drahého času, kterýž snad jiným kajcníkům musí věnovati aneb jiným potřebným pracím. Nevidíš-li, že 10, 20, potřebnějších čeká od něho almužny, a ty je zbytečně o ni připravuješ? Chceš opět a opět slyšeti, co ti již desetkrát pravil, a ještě na tom nepřestáváš! je to snad poslušnost? můžeš se pak diviti, že to v nemoci tvé jde hůř a hůř? —

„Ale — tážeš se — jak si mám předce počítí, bych bez chyby jednal?

Zachovejž toto: 1. Zmuž se, nabývej v modlitbě zmužilosti a síly; 2. hled se jen Bohu zalíbíti a nenáviděti všechno co se mu nelíbí a proto že se mu to nelíbí; 3. osvědčuj před jeho sv. obličejem v častějších modlitbách, rozjímáních a důvěrných s Otcem nebeským rozmluvách, že již pro všechno na světě nechceš zúmyslně hřešiti, ani všedním hříchem Boha uraziti; 4. při každé příležitosti toto osvědčení spasitelné skutky dokazuj a varuj se i těch tobě známých hříchů všedních.

Pravím, tobě dobře známých a obyčejných; neboť ve věcech hříchu všedního nesmíme se až k pomatení zdržovati a znepokojovali, toto pomatení a znepokojoování by nám snad více škodilo (an pak s nechutí a zádumčivě všechno odbýváme) nežli hřích všední, kterého jsme se snad docela z nepozornosti dopustili (ku př. okamžitá roztržitost v modlitbě, nepozorné vyslovení slova Božího atd.) Stačí, pakli jen úmyslně ani všedně nehřešíme; toto předsevzetí musí však býti opravdové, upřímné a pevné, jinak bychom se nesměli těšiti, jako se těšiti může, kdo to předsevzetí skutečně míní, ze slov sv. Liguory, že se při pochybnostkách nesmíme ani zdržovati, ale zmužile a rozhodně máme souditi: já jsem tím nehře-

šil ani všedně ne; ano praví, že kdyby se i pochybnost smrtelného hříchu duši nahodila, může (ovšem jen ten, opakuji, kdo svrchu zmíněné předsevzetí skutečně míní) směle říci, že nehřešil, leč by to zcela patrně bylo, tak že by mohl na to přísáhati.

Dobře je zvlášť před spaním takový protest či odpor osvědčovati proti všemu, co by v moci hříšného v myšlenkách neb v jednání mohlo se nahoditi; tak též v čas pokušení, při vykročení z domu atd. Jak mnoho starostí bychom si ušetřili, kdybychom takovým způsobem (ovšem opravdově) proti všem hříchům i všedním se ohražovali! jak málo pochybností by nás trápilo a soužilo! s jakou radostí bychom pak Bohu sloužili, v cnostech prospívali a spasení si ujistili, kteréžto spasení právě ty ukrutné pochybnůstky v největší nebezpečnosti uvozují!

I sv. František Saleský vás povzbuzuje, ouzkostlivé duše! abyste se všedních hříchů tak přílišně a nemírně nebály, proto že se člověk bez zvláštní milosti Boží všech chyb a nedokonalostí docela nedovede uchovati a ta přílišná bázeň by vás jen zdržela na cestách dokonalosti, po kterých chcete kráčet. Cestující do daleké vlasti (a vlast naše nebeská je věru daleká) nesmí každinký kroček počítati a báti se, aby snad o kamínek neurazil nohy své anebo aby na cestě prach nevzbouřil, nesmí na rozcestí celé dni se zdržeti, a ouzkostlivě přemýšleti, zdali v pravo neb v levo nebo přímo má kráčet . . .

Kam by tu přišel!? musí zmužile kráčet, široké kročeje dělati, kdyby i sám tam nějaký prášek pozdvihl nebo trochu o kamínek se urazil, a slyšeli (od zpovědníka neb kazatele) nebo víli již ze zkušenosti, kudy a jak má kráčet, musí zmužile a beze strachu tou cestou, nesmí přemýšleti, zdali snad předce nebloudí, musí se těšiti, vždyť tak ukazuje cestník, to jest kněz a zpovědník můj! — —

Musíme tudíž bázeň svou před hříchem všedním v tomto směru mírniti, při tom však pevně odhodláni býti, ani jedinkého hříchu dobrovolně se nedopouštěti. Tak čiňte všickni, a tím nejlíp vypudíte ze svého strápeného srdce trápíče ukrutného; a byste to tím spíše učinili, dovolte, ať vám ho zcela odhalím a vám ještě hlouběji do srdce sáhnu, až v budoucím čísle!

Odpustky,

které papež Pius IX. uděluje

všem věřícím, jež mají od J. Svatosti aneb od někoho k tomu splnomocněného svěcené růžence, kříže, krucifixe, sošky, penízky či medailky, a k tomu přiměřené předepsané dobré skutky konají.

Původ těchto odpustků. Obyčej římských papežů, světití věci zlaté, stříbrné a i z jiných kovů zhotovené a je věřícím rozdávati, jest prastarý a odtud pochází to rozdávání křížů, krucifixů, růženců, medailků atp. Avšak s odpustky řečené věci se nesvětily, pokládá se za jisto, před 16. stoletím. Teprv při znovustavění patriarchálního chrámu Lateránského za papeže Sixta V., a i na jiných místech našlo se mnoho zlatých medailků, na kterých sv. kříž a obrazy se znamením kříže byly raženy. Tyto dal papež rozdati a udělil všem, kteří tyto me-

dailky budou nositi a jisté v tom úmyslu uložené dobré skutky konati, mnohé odpustky, jak to vysvítá z jeho papež. psaní „*Laudemus viros*“ od 1. pros. 1587. Od tohoto času udělují odpustky papeži nejen na medailky, nýbrž i korunky,*) růžence, kříže a krucifixe atp., které oni světili, jsouce vedeni myšlenkou, že věřící užíváním takových posvátných věcí se povzbudí k živé víře, ku klanění se Bohu a k uctění Panny Marie a ostatních svatých. Každý papež potvrzuje hned po svém zvolení všechny odpustky, které jeho předchůdce udělovali; podobně to učinil i sv. Otec Pius IX., prohlédl dřívější odpustky a je nejen stvrdil, nýbrž i rozmnožil, dekretem posv. kongregace odpustků od 14. května 1855.

Aby ale věřící účastni se stali odpustků nížeji uvedených, kterými sv. Otec svým apošt. požehnáním růžence, medailky atd. obdařuje, třeba, aby následující **podmínky** se vyplnily :

- a) Ty svěcené věci musí při sobě nositi, aneb ve svém obydlí chovati.
- b) Jsou zavázáni, předepsané modlitby co podmínku získání odpustků vykonati a při tom onu svěcenou věc při sobě míti, aneb mají ji ve svém obydlí uschovanou, před ní nábožně ty modlitby vykonati.
- c) Dále nařizuje sv. Otec, že obrazy (jež mají byti s odpustky posvěceny) nesmí býti ani kreslené ani malované, kříže, sošky a medailky nesmí býti cínové neb olovené aneb z látky, která se lehce rozdrobí a otře; ze železa však mohou býti, ačkoli až dosud i takové nebyly dovoleny.
- d) Obrazy musí konečně takové svaté představovati, které od církve slavně za takové byli vyhlášeni, aneb v martyrologiu římském se nacházejí.
- e) Jeho Svatost papež Pius IX. ustanovil též, aby v rozdávání řečených svč. věcí šetřilo se určení papeže Alexandra VII. od 6. února 1657, že totiž ony odpustky se svěcenými věcmi spojené platí toliko pro toho, pro koho se světily, aneb komu ponejprv dány byly; že kdo jednou onu svěcenou věc ztratil, nemůže ji jiném dle své libosti nahraditi; že se nemohou jiným půjčiti v úmyslu, aby rovněž byli účastni těch odpustků, jelikož pak svěcená věc úplně ztrácí odpustky i pro toho, který ji dřívě měl.
- f) Konečně nesmí se ony svěcené věci prodávati (podle ustanovení posv. shromáždění odpustků a sv. ostatků od 5. června 1721), protože tím způsobem rovněž všechny odpustky ztrácejí.**)

Toto když se zachová, může každý, kdo řečené některé posvěcené věci má a dobré skutky v tom úmyslu vykoná, následující odpustky získati :

1. Kdo aspoň jednou v týdni se modlí korunku Páně, aneb blahosl. P. Marie aneb trojnásobný růženec s 15, neb jednoduchý s 5 desátky, aneb hodinky kněžské aneb P. Marie neb za mrtvé, aneb sedmero žalmů kajících, neb stupňových, aneb kdo v obyčeji má, v křesťanském náboženství vyučovati, aneb vězně a nemocné navštěvovati, chudým ku pomoci přispívati, mši sv. obcovati aneb, jeli kněz, ji sloužiti,

*) Koruna Páně (*Corona Domini*) byla zavedena na vnuknutí Boží od blah. Michala z Florencie, řeholníka kamaldulenského. On se ji modlil každodenně až do své smrti 11. ledna 1522. Obyčejně se jmenuje koruna Páně, protože se modlí k uctění Ježíše Krista a pozůstává z 33 otčenášů na památku 33 let, které J. K. zde na světě žil. Připojuje se 5 tero zdravas k uctění jeho pěti ran, a sice před každým 10 tým otčenášem, pak před a po posledních 3 otčenáších. Ku konci se modlí „věřím Boha“ k počtě sv. apoštolů.

**) Proto se také v Rajhradě žádné věci dřív nesvětili, až když si je někdo napřed objedná či zakoupí, a takto jeho jsou.

získá, když opravdu kajicně se vyzpovídá knězi k tomu zřízenému a pak nejsvětější Svátost přijme (na dne doleji uvedené) a se zbožně modlí za vyhlazení kacířstva a rozkolu ve víře, za rozšíření katolické církve, za pokoj a svornost křesťanských knížat a za potřeby sv. církve, získá plnomocné odpustky v následující dne: vánoce, sv. 3 králů, velikonoce, nanebevstoupení Páně, letnic (sv. Dušní svátky), nejsv. Trojice, Božího Těla; na slavnost početí, narození, zvěstování, očišťování (hromnic) a nanebevzetí Panny Marie; na svátky sv. Jana Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla a Ondřeje, Jakoba, Jana, Tomáše, Filipa a Jakoba, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Judy, Matěje, pak sv. Josefa pěstouna Páně, všech Svatých.

2. Kdo tytéž dobré skutky vykoná na ostatní svátky Páně a blah. Panny Marie, získá na každý den odpustky 7 let a 7 kvadragen, jakož i každou neděli a svátek pokaždé odpustek 5 let a 5 kvadragen a na všechny ostatní dne v roce odp. 100 dní pod stejnými podmínkami.

3. Kdo má v obyčeji aspoň jednou v týhodni se modliti růženec, aneb církev. hodinky, neb blah. Bohorodičky, aneb za zemřelé, aneb nešpory aspoň s jedním nokturnem a chválopění (laudes), aneb 7 žalmů kajících s litaní a modlitbami k tomu patřícími, získá pokaždé odpustky 100 dní.

4. Kdo v hodině smrti svou duši Bohu doporučuje a (podle ustanovení Benedikta XIV. v bule *Pia Mater* od 5. dubna 1747) hotov jest, přijmouti smrt z rukou Hospodinových s odevzdanou myslí a opravdu kajicně sv. zpověď vykoná a nejsv. Svátost přijme, aneb když to možno není, aspoň v srdci kajicně vzývá nejsvětější jméno Ježíš, kdyžto ústy nemůže, získá pln o m. odpustky.

5. Kdo před sloužením mše sv. aneb před sv. přijímáním, aneb před modlením-se kněžských hodinek aneb hodinek Panny Marie nějakou přípravnou modlitbu vykoná, získá pokaždé odpustky 50 dní.

6. Kdo vězně aneb nemocné v nemocnici navštíví a jim jakýmkoli dobrým skutkem nápomocen je, aneb v kostele křesťanské cvičení drží aneb třeba doma svým dítkám, příbuzným a čeledínům, získá vždy odpustky 200 dní.

7. Kdo při zvonění kteréhokoli kostela ráno, neb v poledne, neb večer obyčejnou modlitbu „Anděl Páně“, aneb když to neumí „Otče náš“ a „Zdrávas“ se modlí, aneb při zvonění umíráčkem v první hodině noci žalm „Z hlubokosti volám“ (*De profundis*), aneb když to neumí „Otče náš“ a „Zdrávas“ se modlí za zemřelé, získá odpustky 100 dní.

8. Kdo v pátek zbožně myslí na utrpení Páně a 3krát „Otče náš“ a „Zdrávas“ se modlí, získá odpustky 100 dní.

9. Kdo opravdu skroušeně své svědomí o hříších zpytuje s pevným předsevzetím více nehřešiti, a zbožně 3krát „Otče náš“ a „Zdrávas“ ke cti nejsv. Trojice aneb 5krát „Otče náš“ a „Zdrávas“ ke cti 5 ran Krista Pána se modlí, získá odpustky 100 dní.

10. Kdo zbožně se modlí za věřící, kteří v boji smrtelném se nacházejí, aneb za ně „Otče náš“ a „Zdrávas“ se modlí, získá odpustky 100 dní.

 Všechny tyto odpustky mohou i duším v očištcí přivlastněny býti.

Ejhle, jaká hojnost duchovních milostí takřka na každý dobrý skutek, mimo to, že na ty samé dobré skutky mohou oudové bratrstev ještě jiných odpustků účastni býti, které jim co úděm bratrstev jsou uděleny. Tu se zajisté táže každý, kdo mimo sv. Otce má tu plnomoc posvátné věci s těmitéž milostmi světiti, an

není každému možno do Říma putovati? Tuto moc udělil sv. Otec vícero hodnostářům církevním a ve prospěch věřících do Rajhradu se hlásících jest prostřednictvím apoštolského vyslance u císařského dvoru Rakouského J. Ex. nejvyšší arcib. *M. Falcinelli*-ho totéž plnomocenství uděleno opatu kláštera Rajhradského, veleďstoj. Guntheru, od něhož si každý posvěcení růženců, medailok, křížů, soch svatých atd. vyžádati může, aby tím více byl pobídnut k dobrým skutkům a steré ovoce mu přinášely.

Spolkový Kalendář.

Duben,

měsíc radostných Velikonoc.

Nacházíme se v nejradostnější, nejslavnější době církevní, v čase velikonočním. Střed této posvátné doby je téžoben velikonoční, jenž nám hlásá mocným hlasem: „Vstáť jest nyní Kristus Pán“ a radostné Alleluja, t. j. chwalte Hospodina, se ustavičně ozývá v chrámu Páně i v přibytých zbožných křesťanů. Ano! Vstáť jest Kristus Pán z hrobu — a my vstali ze smrti věčné k životu věčnému, jenž nám smrti Páně byl otevřen; vstáť jest Kristus Pán a od té doby vssedlo kráčí ze smrti k životu, z temnoty k světlu, ze země do nebe. Proto jesti téžoben velikonoční slavností věčného života; proto je vssě plno světla, života, radosti a blaženosti!

Oslavuje se pak v neděli velikonoční: Vzkříšení Páně — prázdň hrob.

V pondělí: Živení se Páně dvěma učedníkům blíž Emaus.

V úterý: vssem apoštolům (po prvé) bez sv. Tomáše, jimž On přináší pokoj. Ano jen Kristus přináší pravý pokoj, to je blaho a utěšení ono, jež záleží hlavně v dobrém svědomí a v osvobození od moci hříchu.

Proto se hned o narození jeho radostně volalo: „Malíčký narobil se nám — a nazváno bude jméno jeho — kníže pokoje.“ (Ji. 9, 6). Kristus dává toho žádoucího pokoje, jako sám praví: „Pokoj zřídám vám, pokoj můj dávám vám, ne jako svět dává, já dávám vám;“ (Jan 16, 33) proto se vssím právem nazývá pokoj Božský, neboť je z Boha, není z tohoto světa, není odsud, ale s hůry, od Boha, jenž se velmi rád v Písmě sv. nazývá Bůh pokoj.

Z kalendáře duů dubnových stůž toliko tentokrát upomenutí, že

10. a 11. připadá jubilejní slavnost sv. Otce Pia IX., celá církev se raduje, vzdává dobrotivému Bohu díky a přináší blahopřání a dárky otci křesťanstva. Snad by nezůstaly díky Božského Srdce Páně pozadu, to nám ani nepřipadá na mysl, ale budou jestli kdy, tož právě tyto dva dni ty nejlepší dárky Piu IX. věnovati, totiž vřelou modlitbu vyplnění vssech svatých přání jeho.

18. Slavnost ochrany sv. Josefa. Postavme sebe, sv. církev a vssě své milé pod jeho mocnou ochranu!

25. Neděle první ze ssesti před slavností nejsv. Srdce Ježíšova. Zastvěť ji patřičně.

26. Slavnost Panny Marie „dobré rady“.

30. Sv. Kateřiny, Sienské, kdy mohou plnomocně odpustit zřítelní vssichni rozšiřovatelé bratrstva Srdce Páně, nejsv. Svátosti a apoštolátu. Jak krásná se to naskytla příležitost, hodně se připraviti k nastávající majomé božnosti!

Sv. Otec Pius IX.

V Sinigaglie, městě v papežském pomezí ležícím, narodil se 13. května léta 1792 hrabě Jan Maria Mastai Feretti. Ve mládí svým byl mnohými nemocemi stíhán. Chtěv vstoupiti do služby vojenské, nebyl přijat pro chorobu svou. Odebrav se na pouť do Loreto byl tam všech svých neduhů sprostěn; načež vstoupil do kněžského stavu. Léta 1819. 10. dubna byl na kněze posvěcen, načež 11. dubna prvotiny slavil. Ve krátkém čase stal se kanovníkem v Římě. Byv kardinalem Muzimu, jenž do Chili v Americe poslán jest, co pomocník přidělen, vyznačil se u svém postavení výbornou znalostí a správností. Navrativ se do Říma vyznamenal se výtečným vedením několika chorobinců a jiných blahočinných ústavů. Léta 1827 stal se arcibiskupem ve Spoletě. Léta 1840, 14. prosince byl od Řehoře XVI. za kardinála prohlášen, při čemž zároveň stal se biskupem v Imole. Po úmrtí Řehoře XVI. byl 16. června 1846 vyvolen za papeže, 21. června ve slavnost svatého Aloisia korunován. Jmeno si zvolil „Pius“. Jest on muž apoštolský, zbožný, laskavý, svatý. Od prvopočátku neměl na různých ustláno. Léta 1848 musel z Říma utéci, kdežto pak revolucionářská spřež bezbožné řádila. Teprv 12. dubna 1850 navrátil se Pius IX. do Říma. Léta 1859 oloupen jest od krále italského o své země, a až doposud hledí nepřátelé připravití jej o Řím, ano hledají též bezživotí jeho. Na něm vyplňuje se proroctví vztahující se na něho: Crux de cruce, kříž ze kříže! Jakých připravují mu strasti nepřátelé církve katolické a svaté víry Kristovy, hlásající neznabožství a rozšiřující všeliké zlořády. Pius neohroženě hlásá věčné pravdy, vyvracuje a ztracuje lživé náhledy nepřátel. Stojí on nezvratně na skále, „jižto nikdo, ani brány pekelné nepřemohou!“ Pod záštitou nejblahoslavenější Bohorodičky Panny Marie, jejímžto vroucným jest ctitelem, jejížto nepoškvrněné početí, veždy v církvi za pravdu držané, za článek svaté víry prohlásil 8. prosince l. 1854, neleká se svatý Otec žádných nepřátel, alebrž s důvěrou očekává slavné vítězství církve katolické, jehož že se dožije, mnohdykrátě již byl vyslovil. Již častěji bylo do světa vytrubováno úmrtí svatého Otce. A hle! Pius IX., tentýž jenž u mládí svým tak slabý a útlý byl a tak chatrného požíval zdraví, tentýž, ku radosti všech věřících těší se z vysokého stáří 77 let.

V sobotu 10. dubna tohoto léta bude tomu 50 let, co svatý Otec byl na kněze posvěcen, a 11. dubna připadají jeho druhotiny kněžské.

Když v některé farnosti stařícký duchovní správce slaví své druhotiny, jaké tu dějí se přípravy! Příbuzní a přátelé přicházejí, aby svá blahopřání přednesli. Mnohý vzácný dar bývá obětován kmetu knězi na upomínku půlstaletého účinkování jeho. S křížovou berlou v ruce ubírá se pak oděn ve skvostné roucho mešní do chrámu Páně skvostně ozdobeného. Mládež jej vítá, muži a ženy jásají a plesají, mnozí radostí prolévají slzy, z útrob všech přítomných srdcí vysílány vroucné modlitby k Bohu Otci nebeskému, aby jim dlouho ještě zachovati ráčil jejich duchovního otce, kmeta kněze! Bývá to v pravdě krásná slavnost.

Letos však slaví své druhotiny kněžské duchovní správce všech věřících na celém světě, hlava církve římsko-katolické, nástupce svatého Petra, náměstek Krista Ježíše, svatý Otec Pius IX.! Po celém světě katolickém konají se všemožné přípravy k důstojnému oslavení onoho památného dne. Činí se sbírky peněžitě, an svatý Otec jsa oloupen o své země a musí vydržovati četné vojsko ve mnohých neznázích se nachází; připravují se skvostné, drahocenné dary, sbírají se podpisy ku

adresám, kteréžto obsahujíce vřelá blahopřání a prosby o papežské požehnání od vyslaných deputací svatému Otci v onen slavný den podány budou. Nuže, jaký dárek podáš ty, záčku Školy Božského Srdce Páně svatému Otci k jeho druhotinám? Buď jsi již něco obětoval, aneb nic, buď tomu tak neb onak, víš-li co? Svatý Otec Pius IX. promluvil ke shromážděným cizincům v Římě dne 22. února tohoto léta mezi jiným také tato slova: „Musím Vám říci, že každodenně k Bohu se modlím za ty, kdo se za mne modlí. Jáť se modlím za ty, kdo mne podporují a všelikým způsobem ku pomoci mně přispívají.“ Víš-li již, co činiti? Modli se v onen památný den 11. dubna, v onu neděli, kdy bude čteno evandélium o dobrém pastýři, modli se horlivě za papeže Pia IX., jenž již 23 let církev svatou řídí, aby Bůh Otec nebeský dlouho ještě při stálém zdraví jej zachovati a jemu popřítí ráčil té milosti: dočekať se skvělého vítězství církve římsko-katolické, aby budoucí sněm všeobecný toho docílil, co Kristus Ježíš přislíbil: „Bude jeden ovčinec a jeden pastýř!“

Zprávy.

Filipsdorf. Došly nás zprávy o následujících uzdraveních: Jistá paní z Fuldy, která na ubývání mízy páteřnice po několik let již trpěla, a které lékaři ji léčící vši naději na uzdravení odřekli, obrátila se s velikou důvěrou k Panně Marii a vykonala 9denní pobožnost. Ku podivu všem, kteří ji znali, našla uzdravení. — Jiná ženská vyžádala si od vlp. Storchu kousek plátna z milostného místo, protože měla bolavý prst, který se jí naproti vši lékařské pomoci zahojiti nechtěl. Konala pobožnost k Panně Marii a s velkou důvěrou přiložila plátno na bolavý prst, a — druhý den uzřela jej již zahojený. — Jistý duchovní blízko Baltického moře měl u sebe svou matku. Tato se pomátla na rozumu a šílenost její vzrostla až ke vzteklosti, tak že musela býti odvezena do blázince. Dobrý syn neobtěžoval si, podniknouti dalekou cestu do Filipsdorfu a vykonal zde 9denní pobožnost. A hle! Za 14 dní po jeho návratu z pouti Filipsdorfské přišla z blázince domů jeho matka úplně zdráva. — Mocnýť jest Bůh ve svých Svatých.

Bratrstvo sv. Michala ve Vídni odbývalo 7. března valnou svou schůzi. Přítomni byli vysocí hodnostáři církevní (J. Excl. apoštol. nuntius monsg. *Falcinelli*, J. Em. kardinal *Rauscher* a kardinál *Schwarzenberg*, J. Excl. kníže-arcibiskupové Olomoucký a Solnohradský, kníže-biskupové Sekavský a Brixenský, biskupové Linecký, sv. Hypolitský atd.) a mnoho jak světského tak řeholního duchovenstva, pak mnozí údové veleslavných rodů šlechtických (J. Excl. Lev Bedř. *Thun*, J. Excl. lantkrabě *Fürstenberg*, hrabata *Ledóchovský*, *Waldendorf*, *Apponyi*, atd. atd.), a hojný počet jak šlechticů tak měšťanů, pánů a paní. Předseda bratrstva, baron *Stillfried* zahájil o půl sedmé hodině večer schůzi přečítaje přípis sv. Otce bratrstvu Vídenskému podaný 20. ledna 1869. Zpravodaj, J. Excl. lantkrabě *Jos. Fürstenberg*, podal tu potěšitelnou zprávu, že v minulém roce (1868) počet oudů o 1222 se rozmnožil a, co jindy příspěvky peněžité 6, nejvíce 8 tisíc zl. činily, v posledním roce více než 100 tisíc obnášely! Řečnili ve známé své důkladnosti a výmluvnosti zejména J. Em. kardinál *Rauscher*, J. Excl. hrabě Lev B. *Thun*, a důstojný p. Dr. *Greuter*, a shromáždění toto dosvědčilo takto skutkem i slovem, že

Vídeň nicméně čítá ještě mnoho srdcí katolických, sv. stolici zcela oddaných. Vespolek se potěšili, povzbudili a světu zlému — sice (jak říkají) pohoršení ale i krásný příklad dali. — I my se z oné schůze radujeme, avšak toužebně toho želati musíme, aby se zařídilo i v naší vlasti kdekoliv (vždyť máme Velehrad, Prahu, Kroměříž atd.) podobné valné shromáždění ne jednoho ale všech katolických spolků, jak se dělo již několikrát v Innomostí. Což jsou Čechomoravané tak nekatoličtí aneb na mysle tak tupí, že by nebyli ani schopni valné takové schůze? A dejme tomu, že mají všechny tyto vady, nuže tož pomůžeme jim právě tímto prostředkem, který za duň našich za nejvhodnější se pokládá, probuditi polokatolíky z jejich netečnosti a celému smýšlení katolickému nové živosti a horlivosti dodati. Co jednomu národu jest prospěšno, to nemůže býti škodlivě jinému ve stejných okolnostech. Odbývají sice jednotlivá bratrstva svá shromáždění a jejich vůdcové přičiňují se seč jen mohou; jestiž ale přemnoho křesťanů, kteří sice rádi se nazývají katolíky, avšak co se týká pravé uvědomělosti a života rozhodně katolického ani jmenování býti nemohou; a kterak také možno? neb kázáním a cvičením křesťanským co něčím obyčejným a sprostým opovrhují a spisy katolické je nudí, ba jich v domě ani nemají. Pro takové křesťany jestiž slavně zahájená schůze katolíků, jak se děje ve Vídni, Innomostí, a vůbec v Německu, pravým dobrodiním a takřka jediným prostředkem k probuzení jich. Sem oni rádi jdou a rádi pravdy a zásady křesťanské poslouchají a za své přijímají, jelikož to příhoda neobyčejná a počtěna přítomností slovutných osob. A že právě tito největší vliv mají (mimo kněze) v občanstvu, nelze popírati, an jsou ve velkém počtu a obyčejně zámožní. Člověk pozůstává již jednou netoliko z duše, ale i z těla a závisí proto mnoho od zevnějška, který se nikdy zanedbati nesmí ve vychovávání národa. Říci, že naši sourodáci, Čechoslované na katolických sjezdech německých podílu bráti mají, mohlo by toliko platiti o některých soukromnících; ostatní, převelká většina nemůže se účastniti dílem z nevědomosti řeči, dílem také proto, že jakousi nevšimavostí mateřčinou její cítí se uražena a takto nelibost svou i na věci náboženské pronáší. Takovým tedy katolíkům bylo by slavnou schůzí bratrstev českomoravských spomoženo, an by se ve vědomí katolickém upevnili a svědomí své uspokojili a s národním vědomím v soulad přivedli; dobrým katolíkům, úddm bratrstev by se ale podala útěcha a slastné uspokojení, že netoliko oni, chudobní a nuzní a před světem opovržení, nýbrž i vznešení a zámožní stejného ducha katolického jsou.

Nové časopisy podobného směru jak *Messageur*, *Sendbote* a *Škola B. Srdce P.* vychází již v řeči italské (v Parmě), španělské (v Barceloně) a anglické (v New-Yorku v Americe), počet ctitelů Božského Srdce se bude množiti. Kýž by i v Rusku staly se poměry časopisecké takové, aby náboženské spisy volněji tam mohly býti vydávány aneb aspoň přístup jim byl ulehčen! Na přímluvu Bohorodičky a sv. apoštolů Cyrilla a Methoda stane se to zajisté někdy, na naše úsilovné prosby ale v brzké době.

Pronásledování křesťanů v Japonsku. Noviny „*Missions catholiques*“ píší následovně: „Poslední ze semináře zevnějších missií nás došlé zprávy jsou od 6. a 17. prosince. Pronásledování křesťanů trvá ještě, zuří obzvláště na ostrovech „Goto“, na západním Nangasaki. Sdělujeme z psaní apoštolského vikáře

v Japanech, Mgr. Petitjean, tolik, mnoholi nám opatrnost dovoluje veřejnosti podati. Nangasaki, 6. prosince 1868 „... Křesťané Kachiragachim-ští a Fousakadjim-ští (ostrov *Goto*) byli takřka všichni otráveni a tortuře (mučení) podrobeni. Dva podléhli poslednímu“ ... Nangasaki 17. prosince 1868. „Obdrželi jsme z ostrovů *Goto* zprávy, které nám srdce roztrhují. Ve Fousakadjima zavřeli (pohané) 181 křesťanů, mužů, žen a dětí, do velkého vězení a po několik již měsíců jsou nejhroznějším mukám podrobeni, protože křesťanstvu se odřící nechtějí; 9 z nich jsou určeni k násilnému usmrcení, ostatně nechávají se, aby zdlouhavé smrti podlehli. Co se děje ve Fousakadjima, děje se zajisté i na ostatních souostrovech. Našich 114 mučedníků Eurakam-ských, 110 uvězněných Omoura-ských, z nich 70 přes rok již dotrpělo, svědčí dosyta, jakého jest smýšlení vláda Japonská.“

 Modleme se za ně, aby jim dal dobrotivý Bůh stálosti a aby je nechal více zkoušeti, než mohou snést. Povzbudme se ale jich příkladem, z něhož nebe se raduje, k větší rozhodnosti a čilosti ve víře, abychom z nekrvavého boje proti církvi sv. v našich zemích co vítězové vyšli.

Oprava. V posledním čísle Šk. na str. 91 bylo mýlně udáno, že spolek sv. Vincencia ve Vídni měl roku 1868 příjmů 1718 zl. 73 kr., vydání 1601 zl. 91 kr., což jsou vlastně příjmy a vydání jediné konference „sedmera útočiště“. Má státi: Příjmy: **20095 zl. 85 1/2 kr.**, vydání: **17545 zl. 71 kr.**

Máj — duchovní ráj.

Vítej, máji milý, vítej,
Z kvítí věnce nám uplétej!
Z ráje svého věnce uvij,
Rosu na ně s nebe vylij!

Vpleť v něj také fialinku —
Viz, jak kloní svou hlavinku!
Pokorné Bůh odměňuje,
Pyšným se však protivuje.

Jeden ještě lepší znám máj,
Jenž má v sobě přesvatý ráj;
V ráji tom pak vzácné kvítí
Leskem hvězd se pestře třpytí.

Nezapomeň na pomněnku! —
Bohu každou svět myšlénku:
Vzpomínat-li budeš Boha,
Uchráníš se hříchu mnoha.

Tam, má duše, spěj, vij věnec,
Svatá kvítka na růženec!
Růženec pak schovej sobě:
Zdrojem milosti jest tobě.

Růži ještě v trojkvět ten vpleť! —
Dokonalým státi se hled
Láskou čistou k Bohu svému:
Cnosť všech cností — láska k Němu!

V věnci tomto, jež máš víti,
Ať jest liliové kvítí,
Srdce nevinné a čisté
Bohu milé, vždycky jisté.

Líbí se ti ta kytice
Z posvěcené té vinice?
Budeš-li ji v srdci míti,
Bohu budeš, ne zlu žíti!

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Květen 1889.

Číslo 5.

Perla.

Víš, jak se perla zaskvívá
A v slunce září třpytívá?
Hned jak by z čisté vody byla,
A hned zas lesk svůj proměnila.

Jí podobá se nevinnost.
Kdo tuto zachovává cnost,
Ten před Boží se skvěje tváří
Víc nežli slunce svojí září.

Jest perla v mořské hlubině,
Tam hledává se účinně.
A nevinnost ta v srdce hloubí
Se s cnostmi bohumile snoubí.

Važ sobě toho pokladu,
A varuj všech se úkladů;
I nedej nevinu si vzíti,
By's v nebi jí se mohl skvítí.

Zahrádka Ježíšova.

Květen. — Kvítí se rozvíjí.

1. Sněženka.

Sotva s zimou v boj se vydá vesna,
Sněženka hned sněhobílá zkvítá,
Přeradostně příchod vesny vítá;
Nebť jí každá chvíle v zemi těsna.
Slunečko ji probudilo ze sna.
Jenom ať se s mrazy nepřechytá!
Jediný, hle! mráz ji v počtu zplítá,
A tu hyně kvítek v hrob svůj klesna.
Odhodlej se, jak to kvítko k cnosti,
Chceš-li věčné dojít blaženosti.
K tomu třeba trochu zmužilosti.
Avšak nevydej se hříchu zlobě,
Ta hůř mrazu zhoubu chystá tobě.
Vzdej se zahradníku v každé době.

2. Fialka.

Na ohradách každinkého sadu
Kvítečko se něžné ukrývá;
K pozornosti ale vyzývá
Každého, kdo přijde na zahradu.
Fialka to modrá v skromném skladu
Kteráž jemnou vůní oplývá
A tak lásky všech si dobývá.
Zároveň ti dobrou dává radu:
Bedlivě vždy vyhýbej se pýše;
Za to oblib sobě pokoru,
Chceš-li lásku získat u Ježíše.
Neboť pokora jest základ cností,
Řebř, jenž nám nebeskou závoru
Do věčné tě vede blaženosti.

3. Konvalinka.

V středu zahrádky tam kapla pne se,
Z nížto jemné zvuky zaznívají,
Ku modlitbě toho vyzývají,
Kdo zde cestou denní brímě nese.
Vůkol vše jak v tajupném plese:
Kvítko vůni libou vydávají,
Stromy větve mile ohýbají,
Lupení se jako z úcty třese.
Krásný háj jest ona kapla lepá,
V háji konmalinka hlavu kloní.
Zvonky svými do duše ti zvoní:
Modlívej se vroucně, tiše šepá,
Modlitba ať vůni jemnou dýchá,
Na jakouž Bůh s oblibou vždy slýchá.

4. Petruklíč.

Co tu na tom sadě písečnatém?
Petruklíč to, kvítko milené;
Se skálou jest veždy spojené,
Na vrchu jen roste na skalnatém.
Na poli tam tučném, přebohatém,
Toto kvítko prosté, nežené;
Na půdě jen skalné, zvýšené
Skví se ve svém květu žlutozlatém.
Petruklíč, to jestiž svatá víra,
Ta ti bránu nebes otevírá,
Nevěra však spásu duše szírá.
Pevná buď tvá víra jako skála,
Ve slastech i v strastech stejně stálá.
Ať jí nevysvědí nevěř spála. —

† Za starodávných, pohanských časů žil vojevůdce římský, jmenem L. Sylla. Jedenkrát stál on se svými pluky proti Archelaovi, vůdci krále Mitridata. Bylo to v zemi řecké u městečka Orchomenos. Tu zpozoroval, že všechny jeho šiky jsou již v největším nepořádku a tudíž tak jako poraženy. Co učinil tento římský vůdce, který hrdinou jsa buď chtěl zvítěziti aneb slavně v boji padnouti? Skočil honem s koně, vyrve praporečníku svému prapor z ruky a spěchá s ním v prostřed nepřátel a křičí na své vojáky: „Zde, římsští vojínové, chci zemřít! Když se vás ale budou tázati, kde jste ztratili svého vůdce, to vám pravím ať odpovíte se-tázajícím: „v Orchomenu!“ Těmito slovy dali se pohnouti vojáci, vrátili se do řady, obnovili boj a — zvítězili nad nepřítelem již již plesajícím. — Co tím chci říci? Hned se dozvíš. Hle, milý brachu, celý tvůj i můj život jest také ustavičný boj, ďábel proti Kristu Pánu a jedná se to o naše nesmrtelné duše. Náš nepřítel — ďábel vede do boje všechny zlé náklonnosti a náruživosti, zlé příležitosti a choutky přilicící se zákonu Božímu; Ježíš Kristus však naproti tomu to lepší naše přesvědčení, vznešenost a šlechetnost křesťanských ctností, příslibení a podávání časné spkojenosti a věčné blaženosti, všechnu svou milost, svou lásku, z které pro nás více učinil a dosud činí, než jsme se nadáti mohli. Jak vidíš, jsou voje Ježíše Krista mnohem četnější, chci říci, člověk by měl se spíše ke ctnostnému životu obrátiti než ke hříšnému, spíše by měl svou duši Kristu věnovati než ďáblu; vždyť jej k tomu povzbuzují tak mnohé a důvodné příčiny. Nicméně ale klesá přemnoho lidí v porobu ďáblovu, ztrácí svou duši, ne snad proto že by ďábel byl tak mocný a udatný, nýbrž že člověk často se jej příliš bojí, své šiky — dobrá předsevzetí, Boží vnuknutí, vrozenou náklonnost k dobrému — v nepořádku má, tak že ďábel více vítězí nad dušemi lidskými jejich zbabělostí a nepořádkem, nežli svou udatností, tak jako k. př. v r. 1866 Prusáci zvítězili prý nad Rakušany více jejich nepořádkem ve vojsku a v plánu války nežli svou vlastní udatností. Tož jest nejvíce potřebí **odhodlanosti** proti nepřátelům našeho spasení. Jako Sylla musíme uchopiti prapor Ježíše Krista, kříž a v prostřed nepřátel — rozbouřených náruživostí — se postaviti a je potírat. A zvolámeli s pevným předsevzetím: „Budeli se kdo tázati, kde jsem padl (avšak my nepadneme, neb dokud jenom křesťan bojuje a se nevzdá nepříteli, vždy je vítězem, to je ta neocenitelná výhoda toho duševního boje), ře-

kněte, že zde se znamením sv. kříže v nejkrutějším boji nepřátel“, když tak naše srdce volati bude, nenechají nás naši přátelé samy; uvidíš jak se v tobě hned zmocní mnohé dosud třeba ani neznámé dobré vlohy, Pán Kristus ti přijde sladkou svou milostí též na pomoc a rovněž i mnozí dobří lidé, — vítěztví bude tvé! Takovouto odhodlaností a nehorázností v činění ctností musíš své srdce záhy okrášlit, a to bude ta **sněženka** zahrádky Ježíšové.

Sněženka jest první kvítka, které po dlouhé zimě naši zemi okrašluje, ještě když mnohé vichry burácejí a i dosti sněhu a ledu sem tam neustupně leží. Jak mile jarní slunko zasvitne, již to nedá pokoje sněženke tam dole pod zemí, již se tlačí ven a vyšedši v celé své něžné kráse, jest to, jakoby vyvolávala ostatní kvítka pod zemí ještě spící řkouc: Hle já jsem již tu, pojdte ostatní za mnou, nespíte, pojdte ven, zde je tak hezky veselo a pod zemí temno a chladno! Ve starých písmech řeckých se vypravuje o mladistvém hrdinovi Achilleu, jehož matkou byla bohyně moře Thetis. Když se celé Řecko chystalo k válce Trojanské, nechtěla Thetis, aby syn její spolu táhl, předvídajíc jeho brzkou smrt; proto jej ukryla ve sboru děv a přinutila jej se obléci do ženských šatů, aby vyzývači k válce jej nepoznali. Chytrá byla, chytřejší ale byl Odysseus, který všechny bojovné Řeky povzbuzoval a, jak se říká, sháněl k válce. Tento se přestojil za kramáře s rozličným zbožím a přišel do onoho paláce, kde věděl, že Achilles mezi děvami je přestojený. Jak obyčejně sešli se všichni domácí, i všechny dcery, mezi nimiž i Achilles, avšak Odysseovi úplně k nepoznání, tak to učinila ta bohyně jeho matka. Mezi rozličnými věcmi rozložil kramář Odysseus i zbraně a nechal si vybírat. Tu najednou strhl se venku hluk (Odysseus to vše tak sosnoval), jakoby nepřátelé byli palác přepadli; všechny děvy se ihned rozutikaly strachy, až na jednu, která se hbitě zbraně chopila a k obraně chvátala. Chytrý Odysseus poznal v ní Achilla a vzal jej s sebou k válce. — Podobně jest to i s duší lidskou. Dokud je ve hříších, dokud nesvítí slunko milosti posvěcující, dokud nejsou ven ze zahrádky ty staré škváry a kořeny hříchů, tak dlouho nemá duše žádného pravého života, je jako pod zemí, jest v poměrech sobě nepřírozených, sebe nedůstojných. Ale jak mile zasvitne jarní slunko milosti Boží a některý paprsek vnuknutí Božího chytře do srdce se vloudí, o! tu nemá ten lepší pud člověka žádného strvání více, musí se ukázati a pro slávu Boží a spásu duše něco učiniti. Burácejí sice ještě chvílemi vichry zlých navyklostí, sněhy bývalého nepřátelství a záští, avšak to jsou jen překážky, duše se již odhodlala k bohumilým činům, sněženka se objevila a svolává i jiná kvítka ctností.

Předně fialinku nedůvěry v sebe a tím větší důvěry v Božského Mistra. A kterak by se ta neobjevila co nejspíš?! Člověk činí ustavičně dobrá předsevzetí a částečně je i plní, ale pravím jen částečně; ne že by nechtěl, nýbrž že je ještě slabý, Božský Mistr musí pořád pomáhati, povzbuzovati, napravovati. A to činí člověka opravdu pokorným, když totiž umí všechny své poklesky a dobré činy dobře posouditi (že totiž tyto pocházejí z milosti Boží, onyno z jeho vlastní slaboty). To jest ta vonná fialinka, o kým by jen vždycky květla!

Dále jest viděti v máji často konvalinku a všude, kam se jen ohlídněš, potruklíč. Brachu, i tyto květiny objeví se brzo v zahrádce tvého srdce, jestliže jsi ji dobře připravil sv. zpovědí. Konvalinka, — viz jaké má krásné, něžné zvonečky, jakoby ustavičně vyzváněla ke cti a chvále Boží a zvuk těchto zvonů? — jest přelíbezná vůně. Takovými konvalinkami bývá i zahrádka srdce tvého, jeli již zahrádkou Ježíšem uspořádanou, ozdobena, jsou to upřímné povzdechy a modlitby

k Pánu Bohu, které rovněž jako oblak vonný vstupují před trůn Nejvyššího. Proč se ale tak ráda modlíš, milá dušinko, v tom duševním máji? proč tak ráda v kostele dlíš, o Bohu a jeho svatých slýcháš a vypravuješ? Proč myslíš tak často s potěšením na Pána Boha? Proto že máš víru svatou, kterou ty pevně věříš, že jest Bůh, a že jest on Otec ten nejlaskavější, nejspravedlivější, nejmocnější a nej-světější. Ve tvém srdci se ujmulo kvítko petruklíč — víra to křesťansko-katolická, která ti nebe otvírá, tak že tam vidíš Boha, jaký jest, ty poznáváš jeho myšlenky, totiž co od tebe žádá a co ti míní za to dáti, jak tě nevýslovně miluje atd. atd. . . .

A tak jedno kvítko za druhém rozkvítá a Božský Zahradník a ty s ním budete mítí opět práce, kterak všechny květiny patřičně máte obstarati, aby nebyly zmařeny ale až k semenu dožrály. — Nuže, tážeš se, jak se mají tyto zmíněné, sněženka, fialinka, konvalinka a petruklíč ošetřovati?

Já jsem ti arcif slíbil poučení. Dám ti tentokráte ale zvláštní. Slovy prý býváme pohnuti, příklad však nás přitahuje k činům. Protož něco ze života a opět pro život ti povím.

Jistý kněz, jenž se několik let v Anglii zdržoval, sdělil redaktoru (abych tak řekl) francouzské Školy B. Srdce totiž časopisu „*Messenger du s. Coeur de Jésus*“ následující příběh, ruče za jeho pravost. Přijímáme i my jej tím ochotněji, čím vhodněji čtenáře naše nejen zajímá, nýbrž i poučiti může. Bez pochyby bude každý, přečte jej, pohnut a se cítiti, vřeleji a horlivěji za všechny ty se modliti, kteří jako Alois a Marketa protestantismu aneb rozkolu jen jménem přináleží, poněvadž se z protestantských neb rozkolných rodičů zrodili.

Alois a Marketa.

(Z *Messenger du s. Coeur de Jésus*, 1866, sv. 10.)

Alois a sestra jeho Marketa byli v květoucím mládí obrázení; nebo onomu bylo 18, této pak 20 roků. Otec jejich zastával v hlavním sídle jednoho z nejkrásnějších hrabství Anglie vznešený úřad.

Před několika lety uzavřel starší bratr jejich Timotheus, jenž v jistém vyšším protestantském ústavě na vychování byl, svazek přátelský s jakýmsi mladým mužem, jehož milost Boží a upřímnost srdce v náruč sv. naší církve uvedly. Nehodlaje ještě příkladu svého přítele následovati, navštěvoval jej Timotheus, jak obyčejně a naučil se takto katolickou církev znáti. I miloval ji záhy, jako máti svou, a ničeho si tak nepřál, než aby v její náruč přijat byl.

Ale sotva se o jeho mužném činu představení ústavu dověděli, zavřeli jej do nemocnice a pak odeslali jej, aby cti ústavu zachoval, jež dle domněnky jejich tímto odpadlictvím zahrožena byla, otcí nazpět. I věděl nověobrácený dobře, jakého přijetí se mu v otcovském domě dostane; nebo v tentýž čas, kde svým učitelům změnu náboženství oznámil, sdělil také otcí svému, zaslepenému to a proti katolickému náboženství velmi zaujatému muži přestoupení své, a neobdržel od něho otcovské odpovědi.

Psal tento svému synu, — ne snad, že nesmí doma se ukázati, že nesmí svých bratrů, sester, svých příbuzných a rodného města svého spatřiti, — ale i svou vlast že musí okamžitě opustiti, a co nejdříve do Nového Zélandu se přeplaviti. — —

Novoobrácenec poslušen jsa rozkazu toho vyhledal spěšně loď, vzal sobě to nejpotřebnější na cestu a odebral se na druhou polokouli země. Bůh jej ale neopustil, nebo stojí psáno (Mat XIX. 29): „Kdokoli pro jméno moje dům svůj, aneb bratra, sestru, aneb otce a matku, nebo manželku, neb dítě, neb pole opustí, tomu stonásobně odplaceno bude a věčného života dosáhne.“

Timotheovi daří se nyní ve vzdálené osadě dosti dobře, štěstí mu dopřálo, že může docela na blízku katolického kostelíčka žíti a často mši sv. přítomen býti.

Avšak co trpkosti zakusil v náhlém a krutém vyhnanství! Jak mnoho se nověobrácený za ty modlil, od nichž tak nevlídně odloučena se viděl! Božské Srdce zná a uschovává tyto tiché oběti. Mimo to netrvalo to dlouho, a prosby jeho byly vyslyšeny.

Z údů rodinných zdál se hlavně na dvě osoby zřetel Boží pro čistotu a upřímnost srdce jejich býti obrácen: byli to Marketa a Alois. Obrácení bratra ku katolictví, jeho vyhnanství, myšlenka, že jej snad již neuvidí, zatvrzení otcovo dojalo velice jejich srdce. Marketa již dlouho tušila, že bude asi katoličkou, a Alois něco podobného cítil, avšak dával sobě méně svědectví z toho, co myslí jeho hýbalo. Duše jest pro pravdu stvořena, a obrací se přirozeností svou k tomuto božskému světlu, dokud žádné nečisté ovanutí jejího lesku nepokalilo a její náklonnosti v nepořádek neuvedlo.

To jest, co Tertullian bažením od přirození křesťanské (t. j. katolické) duše jmenuje. Takových duší jest v táboru bludu více, než se domníváme: ony se tam nalézají, poněvadž tam vychovány byly, a Bůh dopouští, jestli svou nevěrností zárodky, které v nich křtem sv. položil, nepokazily, že dříve či později jich očím čisté paprsky pravdy svítí. On, dobrý to pastýř, sám se vydává na cestu, On přichází svým ovečkám vstříc, On domlouvá jich srdci, a ony poslouchají hlasu Jeho, poněvadž Jeho jsou, a následují Jej. To jsou ovce jiné, které Mu náležejí, ačkoliv doposud nejsou v ovčinci; ale On je musí sem přivést, a ony uposlechnou sladkého hlasu Jeho; ony vejdou v ovčinec, který jen jeden jest, a bude také jen jeden pastýř. (Jan X. 3, 4. 16).

Mezi tím probudil dobrý pastýř znovu Marketu i Aloise obrácením mladé vdovy Moniky. Již dlouho byli jí nakloněni a ctíli ji velice pro šlechetné vlastnosti její, a to tím více, když poznali, že všecka protivenství pro obrácení své ku pravé víře nejen trpělivě nýbrž i radostně snáší. Nejen že nouzi snášela, mělo jí jediné čtyřleté dítě býti odejmuto, aby je v katolické víře nevychovala.

Bůh však udělil této opravdu křesťanské matce milost svou, tak že ve svých úzkostech mír nezměnitelný zachovávala; a Marketa její veselé myslí, kterou čelo její zářilo, nemálo se podivivši cítila vždy větší náklonnost k náboženství, jež tak divotvorně působilo. Poslyšme ji samu. „Den ode dne, vypravovala, pokračovala jsem ve víře, a naši milou paní milovala jsem více a více. Konečně jsem poznala, že věřím, čemu katolická církev učí, a co mně protestantismus věřiti zapovídá. Byla jsem mezi tím dvěma anglikánskými kazateli zdržována, jichž jsem se nejapně o radu tázala, kteří však žádné z mých pochybností nevyvrátili. Počala jsem nejsvětější Svátost v katolickém chrámě navštěvovati, a návštěvy ty byly častější; cítila

jsem vždy větší potřebu té církvi přináležeti, kde mě Pán denně očekával: to mě tuším hlavně pohnulo, abych se protestantismu zřekla.

Také Alois krácel ku předu, ale pomalu; jen poznenáhla probouzela se v duši jeho pravda: on nemiloval svatou Pannu tak, jako já . . . Jednoho dne krácel Alois s Monikou okolo městského chrámu katedrálního, který před časy katolickými mnichy velmi skvostně vystavěn byl a nyní sídlem protestantského biskupa jest. Bez pochyby rozmlouvali o náboženství, o katolických časích, o nichž tento nádherný pomník svědčí, a snad také o sv. svěceních; neb Monika pravila svému průvodci: Vy musíte Aloisi býti knězem; já doufám, že jednoho dne jím budete, ale pravým knězem, rozumíte? Ona pravila, „pravým knězem“ naproti protestantským kazatelům, z nichž někteří ten název sobě přisvojovali. Alois rozuměl tomu velmi dobře, a slova ta padla v srdce jeho, jako úrodné símě.“

Měl jsem týhodně dvakrát cvičení v katolické škole toho města. Jednoho dne zpozoroval jsem mezi odrostlými, kteří cvičení přítomní byli, mladého muže a děvče mladé, kterých jsem nikdy neviděl: byli lepého vzrůstu, a zevnějšek byl skromný a ušlechtilý. Zdáli se, že zodpovídání a vysvětlování katechismu svou pozornost věnují, a na úzkostlivém chvatu dětí, aby tážány byly, jakož i na jejich zmatku v nesnázích a na radosti, když byly dobře odpověděly, účastenství berou.

Z obličeje jim hleděla moudrost a upřímnost. Jisté tahy úst, čela a obočí prozrazovaly po povrchném zkoumání pevnost a rozhodnost, které útulností zjemněny hlavní znaky charakteru jejich tvořily.

Po ukončeném vyučování vzdálil jsem se a obrátil jsem se právě, abych pozdravil: tu předstoupí jedna z přítomných osob a představuje mi Marketu. „Slyšel jsem, tuším, o Vás, slečno,“ pravil jsem této; „nejste protestantkou?“ — „O nikoli, pravila ona usmínavě, jsem katoličkou.“ — „Chcote zajisté říci anglokatoličkou, t. j. jinými slovy protestantkou.“ —

„Ach, jak Vy věci pochopujete, můj pane!“ — „Ráda by jste slečno viděla, abysme věci stejně chápali Vy jako já, a já jako Vy?“ — „Ovšem bych to ráda viděla.“ —

„Já jsem tedy hotov vysvětlení Vaše vyslechnouti, a žádáte si to, vysvětlení dáti.“ — „Ano, ano s tou myšlenkou jsem právě sem přišla.“ — Vstoupili jsme do pokoje.

Obydlí kněze, kostel a škola uzavíraly ze tří stran malou zahrádku; tuto nám bylo třeba jen přejíti.

Drazí spoluúdobé apoštolátu! vy jste se za ní, za jejího bratra modlili, vy jste to učinili právě tohoto okamžiku; a od toho času byli vám ještě vícekrátě doporučení: vše to bylo tedy, alespoň z části, ovocem vašich modliteb! Ach, kdyby jste viděti mohli, čeho všeho dosáhnete!

„V pravdě pravím vám, začkoli budete prositi Otce mého ve jménu mém (a skrze mé nejsvětější Srdce), vše vám bude dáno.“ (Jan XVI. 33.) Jen se pilně modlete, a vy to jednoho dne v nebesích uzříte, vaše odplata bude tím krásnější. —

„Já se domnívám, slečno, pravil jsem Marketě, že jste srdcem katoličkou“ — „Ano, tou jsem.“ — „Nechybí ničeho více, než aby jste skutečným údem katolické církve byla.“ — „Ale pane, jestli nejsem údem římské církve, proto jsem předce údem katolické církve.“ —

„V tom se mýlíte, mé dítě; neníliž pravda, vy míníte že anglikánská církev jest částí církve, církve to katolické?“ — „Ano, právě tak to pochopuju.“ — „Do-

bře, v tom právě chybujete. Řekněte mi, neníli církev katolická nevěstou Ježíše Krista? Zajisté.

Může se tedy připustiti, aby tajemná nevěsta Kristova v části se rozpadla, a sobě samé odporovala, an jeden díl černé, druhý bílé to býti praví, jedna část druhou kletbou stíhá? Nerozpadá-li se každá říše sama v sobě rozdělená? — „To nahlížím.“ —

„Tedy protestantská a římskokatolická církev nejsou dva údové jednoho a téhož těla, nejsou dvě části téže církve. Nyní se o tom jedná, která z obou pravou církví jest, t. j. která z obou opravdu katolickou, na skále vystavenou a tak pevnou jest, aby brány pekelné ji nepřemohly. Avšak, vy jste tak poctivá a upřímná, — zanechme dalšího vysvětlování, a řekněte mi, co v hloubi srdce sobě myslíte. Kdybyste ještě téhož večera zemřiti a Bohu za osvětlení Vám propůjčené zodpovídati se musela, chtěla byste snad déle ve své protestantské církvi setrvati? Dle toho, co Vám Vaše nitro praví, kdo z nás jest v církvi pravé? Vy nebo já?“ — Marketa hned neodvětila, ale pohled její platil za odpověď; dle toho jejich poznání bylo lze v úsměvu namahavé přemýšlení; jako dítě rozpačité počala rukama sobě hráti. „Což nelze,“ pravila po chvíli, „v církvi, ač ne pravé, ku svému blahu přispívati?“ — „O tom nechci pochybovati, odpověděl jsem, předpokládámeli, že nevědomky bloudíme. Avšak, abychom se marným pozorováním nezabývali, radila byste protestantu, jehož Bůh osvětil, že jest jen jedna církev pravou, jediná církví Boží, radila byste mu, aby zůstal tam, kde jest? ručila byste za jeho spásu, zůstaneli protestantem, když byl seznal, že katolická církev církví Boží jest? . . . Proč zjevuje Bůh pravdu, než abychom ji pochopili? proč nás zve, než abychom jej slyšeli? Nepravil, že slovo nikdy nadarmo Jím vyřknuto nebývá?“

Kdyby tedy někdo, na jehož spásu Vám mnoho záleží, dnes pozván byl, radila byste mu, aby přijmutí na zejtrí odložil? Zítra nebude Bůh snad více k němu mluvit, nebude jej nutiti, nýbrž řekne sluhu svému: „Vyjdi na ulici a na náměstí, a přiveď sem chudé, slepé u kulhavé, . . . a zbývali místo, vyjdi na silnici, aby dům můj se naplnil. Ale pravím vám, že nikdo z těch, kteří pozváni byli, neokusí večere mé.“ Což pak Vás od pozvání Božího zdržuje? Jest snad pobožnost k nejblahoslavenější Panně toho překážkou?“ — „O, nikoliv.“ — „Jest snad skutečná přítomnost našeho Pána v nejsvětější Svátosti toho příčinou?“ — „Také ne; naopak, to jest mi přitěžlivou mocí.“ — „Tedy jest to bázeň! ale čeho se bojíte, volali Bůh? A kdyby i celé peklo povstalo a Vám svými hrůzami hrozilo, snad byste tu ve strachu nebyla povolnější více, nežli hlasu Božímu. Tedy mluvte, čeho se bojíte —?“ Po malé přestávce pravila: „ničeho.“ Úsměv tváře její nebyl nikdy spokojenějším a významnějším. Do té chvíle bojovala prudce ve svém nitru, . . . tento úsměv, podobný vyjasněnému nebi po bouři, byl známkou vítězí milosti. Porozuměl jsem tomu a pohnut jsem byl k slzám, a i Marketa plakala. Od tohoto okamžiku závisela snad spása duše, a snad spása duší mnohých. „Dítě mé,“ pokračoval jsem, „mám Vám nyní zjeviti, co činiti máte?“ — „Ano, ano“, odvětila žádoucně. — „Vstupte tedy opět ve svatyni duše své, a vyslovte vši silou srdce svého tato slova: O Ježíši, buď mým Ježíšem! Chci, co ty chceš. Chceš, abych byla katoličkou! Já jí jsem. Daruji sebe Tobě, daruj Sebe i mně! buď mou silou a mým životem!“

I vzpamatovala se, a první její slovo, které radostně vyřkla, bylo: „já jí jsem“ — „Jste katoličkou? — pravila jste: chci?“ tázal jsem se živě. — „Ano, to

jsem pravila. Jsem katoličkou!“ — „A pronásledování? . . . ubohé dítě!“ — „Bůh mě posilní, důstojný pane, podporujte mne svými modlitbami. Ach! jak se mi ulehčilo! . . .“ Muselo tomu tak býti; nebo obličej její zářil nebeskou spokojeností. „Nyní, pokračoval jsem, pocítíte ve své duši větší slast, než všechny radosti, které jste posud znala. Vy již cítíte. Bůh Vám daruje tento pocit šťastný, aby Vám odměnil, jakož aby Vás zmužil. To jest mlékem maličkých, a vy jste se právě k pravé víře zrodila. Máme snad do chrámu jíti, abych vás hned přijal?“ — „To by bylo mým přáním; o, jak se bude Maria z toho těšiti! ale jest lépe, abych to dříve otcí oznámila, on se na bratra mého nejstaršího tak rozhněval, že se stal katolíkem, anižby mu dříve co byl oznámil.“ — „A kdyby Vám otec zakázal katolickou víru přijmouti?“ — „To nemůže; víra jest zakořeněna v srdci mém, Bůh sám ji tam vložil: a co se zevnějšího výkonu jeho dotýče, nezmůže mnoho; vždyť ví dobře, že Boha více poslouchati sluší, než lidí.“ — „Docela dobře; mezi tím mohla byste svobody pozbyti, mohly by se strašné výjevy násilné přihoditi.“ — „To vím; ale já se spoléhám na Boha; nečiním to snad z bázně, aneb lidských ohledů, proč s přijetím do církve na 2 neb 3 dny odkládám. — A co učiní Alois?“ doložila úzkostně. — „Milé dítě, vrhněte se Pánu ve svatostánku k nohám: Vy jste mu obět líbeznou přinesla. On snad očekává jen Vaši modlitbu, abyste srdce své Jemu otevřela, aby i Alois se rozhodnul, jako Vy. Jděte nyní důvěrně do chrámu; já zatím s bratrem vaším promluví.“ — I opustili jsme pokoj. Marketa kráčeje zahrádkou vstoupila rychle na stupně, po kterých se na malé prostranství před dveřmi katolického chrámu přichází. Blíže těchto dveří rozmlouval Alois s jistou osobou, jménem Klárou, která také duchovnímu cvičení přítomna byla; ale Marketa nezůstala státi, ona byla příliš šťastnou, pohnutou a zároveň velmi nepokojnou pro rozhodnutí bratrovo, než aby s někým jiným rozmlouvati mohla, mimo se svým Božským Mistrem, jemuž své srdce otevřítí chtěla: vešla rychle, a poklekla ve stolici blíže oltáře s Nejsvětějším.

Co byl Alois mezi rozmluvou učinil? Zdánlivě málo: ale milost Boží v něm mocně účinkovala, a tento okamžik byl nejrozhodnějším v jeho životě. Spozorovav, ana se Marketa se mnou vzdálila, byl netrpělivým a nepokojným. „Kam asi jde?“ tázal se mrzutě. „Co má s knězem co dělat? Nesmím ji opustit.“ Tak to činil; byli-li v prázdninách kde pospolu, nemohli se od sebe ani odloučiti, hájili a chránili sebe vespolečně, kdykoliv vyšli, aneb dle slušnosti ve společnosti se objevili. Oni měli stejné náklonosti, byli stejně prostí, stejně upřímní: zkrátka, duše jejich byly spřízněny a milovaly se vespolek.

Klára jemu odpověděla, že chce Marketa snad kněze na něco se zeptati, a nějakou obtíž za příčinou náboženství sobě rozluštit dáti, a aby oba Spasitelé odporučila, vedla jej netrpělivě do chrámu, a započala se modliti. Alois však zůstal přímo státi, rozhlížel se chvílku kolem sebe a byl nepokojným; Klára to znamenala, žádala jej, aby vyšel a zůstala s ním venku před dveřmi státi. „Aloisi,“ pravila, „jestli budete jednou katolíkem, budete rád v tomto domě, kde náš Ježíš dlí, na kolenou klečeti a se modliti.“ — „A kdy jím budu, slečno?“ — „Snad brzy, jak Bůh chce.“ — „Ano; ale Vy nevíte, zdali to Bůh chce.“ „Jestli Bůh sobě žádá, aby Marketa katoličkou se stala, tedy jest to snad znamením i pro Vaše obrácení.“ — „Marketa se nestane beze mne katoličkou.“ — „V takové osobní záležitosti týkající se svědomí, doložila Klára, může předce jen Bohu ze svého rozhodnutí účty položiti. „Aloisi, pokračovala po chvíli, já vás za něco prosím, a doufám, že mne

vyslyšíte, neb mi mnoho na tom záleží. Kdybyste se stal katolíkem, zvolil byste si mne, aneb přijal byste mne alespoň za kmotru. . . . Nehleďte na mne beze řeči, ať vám odpoví Vaše dobré srdce! . . . Ach, Vy se divíte mé otázce, a pohnutí, jaké se v řeči mé jeví. Jedná se tu přede vším o Vaši duši milý Aloisi, a láska Boží nutí nás oba v tomto okamžiku, mne, abych mluvila, a Vás, abyste se vzdal. Řekněte mi, můj milý, nechtěl byste mi té lásky prokázati?“ — „Dojdeli k tomu, nechci sobě jiné kmotry mimo vás zvoliti,“ odvětil pohnut. —

Klára svou duší vyniká před Pánem; katolické církvi přinesla mnohou obět, a její život jest doposud obětí čistou. Léta její (jest starší Aloise), její postavení, její život dovolují jí mluviti, jak to byla právě učinila, a dodávají slovu jejímu zvláštní síly. Hlas její prozrazoval pláč a chvění před nebeskou láskou, jež se nedá více popsati; a Alois musel svou slíchnou duší tomu rozuměti, on musel to cítiti.

Právě v tomto okamžiku spěchala Marketa mlčky kolem nich, aby se před svatostánkem na zem vrhla. Tento tajemný spěch, její pohyblivost neušla Kláře a Aloisiovi; ona jim mnoho řekla. Já přišel jsem za ní a kráčel ku chrámu. Alois mi byl představen a Klára vešla do kostela.

Vstoupili jsme do domu, a po dlouhé rozmluvě týkající se náboženství tázal se Alois, zdali sestra jeho katolickou víru přijala. I odvětil jsem: „Marketa má zdravý úsudek, a jest pevné vůle; nepochybuji, že ji Bůh miluje.“

„Ale Vy Aloisi, nechcete býti katolíkem?“ — „Dříve než odpovím, řekněte mi, co Marketa učinila.“ — „Ne milé dítě, její rozhodnutí musí jen na milosti Boží a její jediné vůli záviseti. Není to moudré a slušné?“ — „Odpusťte,“ odpověděl zdlouhavě a zaražen, „ale já se ještě rozmyslím. Nepochopuju, jak jest Spasitel ve svatostánku přítomen, a proto jest nejdůležitější část vaší zevnější bohoslužby mě tajemstvím a bláznovstvím; neb co má vše to padání a klekání značiti, neníli Ježíš skutečně přítomen?“ — „Máte pravdu, milý Aloisi; to jest hlavní částí katolické bohoslužby; čím život a tlukot srdce pro tělo lidské, tím jest svátostní přítomnost pro katolickou církev. Tedy dokážuli Vám, že Božský Spasitel s tělem a duší ve sv. Svátosti přítomen býti musí, tedy jest Vám všem vysvětleno, a Vy budete katolíkem? ne?“ — „Ale proč mi nechcete říci, pravil rozpačitě, proč se sestra moje rozhodla? Vy jste zajisté s ní také o náboženství pojednával?“ — „Ano, my jsme mluvili o náboženství; avšak na rozhodnutí Vaší sestry nesmí Vaše záviseti; to musí Bůh a svědomí Vaše rozhodnouti. Poněvadž Marketě tak důvěřujete a ji sobě tak vážíte, myslíte, že neučinila, co před Bohem učiniti dlužno?“ — „Ovšem věřím tomu.“ — „Tedy řiďte se v této hlavní části jejím chováním.“ — „Ona se tedy rozhodla?“ doložil živě. — „Ano, ona se rozhodla, a sice neodvratně.“ — „Tu milý otče vše jsem uhodl, a jest mi volněji. Pochopuji její tajuplný pohled a pohnutí, s jakým kolem nás právě chvátała. Nyní, nyní přicházíme ke skutečné přítomnosti.“ — Otevřeli jsme písmo sv., krátce vyložili jsme kapitolu z evandělia sv. Jana, v které Vykupitel slibuje, že dá tělo své k jedění, a krev svou k pítí, a dokázavše, že tento slavný slib při poslední večeři výslovně vyplnil, a učení toto že od časů apoštolských, a sv. Pavla, jenž je Korintským hlásal, čisté a neporušené v katolické církvi se udrželo, povzbudil jsem Aloise týmž způsobem, jako dříve jeho sestru, aby Bohu své srdce otevřel. On to učinil. Oblažen vstal a šel se mnou do kostelíčka. Alois kleče na kolenou počal se nábožně modliti: věřil nyní ve přítomnost Spasitelovu. Mimo to, jaký obraz objevil se zrakům jeho! Marketa a

ostatní klečely s obličejem rukama zastřeným a nepozorovaly nás přítomných. I musel jsem nejdříve vstáti a k odchodu je vybídnouti.

Konečně po malé chvíli, v které uvnitř bojovali, pozdvihli oči. Jak dlouhým zdál se čas všem, kteří zde před svatostánkem klečíce se modlili. Žádného slova nebylo slyšeti, jen zraky, jež plny účastenství, spojeného s úzkostlivou starostí, hleděl každý odpovědi z obličeje druhého se dočísti. Zvláště oči Marketiny a Aloisiovy byly výrazné, jež vše vyjevily, aniž by byl kdo co dříve řekl. V krátké době sobě porozuměli; v sestře zmizel všeliký nepokoj, kterýby novému štěstí duševnímu, jímž srdce překypovalo, překážeti mohl; bratr pak účastný milosti a poslušný hlasu svědomí, nezmýlil se v úsudku o srdci sesterském; on byl pevně odhodlán dle potřeby v púťce ji podporovati a zuřivou bouři, která by se nad ní vznesla, od ní odvrátiti. Láska Aloisiova k sestře byla věru rytířská, o níž ještě během vypravování více se dozvíme.

On byl se sestrou důvěrný a ač mladší považoval se vždy za jejího rytíře a ochrance. Po prvním výlevu srdcí muselo se opravdu na to pomýšleti, jak by se měli chovati v pádu nepříjemných událostí. Budete zajisté pronásledováni, pravil jsem jim, a slovům mým hned uvěřili. Ač se skutečně domnívali, že budou pronásledováni, neměli ani tušení o svízlech, které je později potkaly. V těchto okolnostech byl jsem toho mínění, aby hned do lůna církve katolické přijati byli; neb mohli býti uzavřeni, aneb vypuzeni, tak že by po delší čas nemožno bylo jim ku katolické církvi přestoupiti a v boji přijmutím sv. svátostí se posilniti: nebo jest moudřejší, pronásledování, jímž se vyhnouti nelze, co úd tajemného těla Ježíše Krista snášeti.

Oba nověobrácení souhlasili sice s důvody těmito, ale poněvadž otec na obráceného bratra Timothea hlavně proto se rozhněval, že jej dříve o kroku svém nezpravil, a katolicizmu se přivtělil, tedy mysleli, aby se mu i nyní ta samá záminka ku pronásledování nepodávala, a kdyby i potom krutě k ním se choval, pakliby té záminky nebylo, byliby jen pro víru svou pronásledováni. Také doufali, zkušeností poučení, otce snadněji sobě nakloniti, když byl násilí staršímu bratru učiněné co marné seznal; potom ho bude změna jejich náboženství dosti boleti, proč by bolest jeho ještě množili? On je tak jemně miluje, a oni se důvěřovali v lásku jeho a doufali, že láska nevoli jeho přemůže, a oni mohli by potom dle svědomí svého jednati.

Toho smýšlení dětinsky milujícího srdce mnou pohnulo; nemohlo se Bohu nelíbiti, a já více nenutil. Uzavřeli jsme mezi tím Boha za sourozence vzývati; Marketa i Alois měli býti co nejdříve články víry vyučeni, které by se jim nejspíše novými zdály; proto obdržel každý knížečku, zahrádku duševní nazvanou, která mimo modlitby i výtah z katechismu obsahovala.

Dle dobrého mínění měli v sobotu, aneb v neděli ráno změnu náboženského svého přesvědčení otcí oznámiti. Oni nebyli více protestanty, a nemohli se také co takoví chovati, týkalo-li se to výkonů náboženských; měli ho poprositi, aby přesvědčení jejich a hlasu svědomí, v němž vůli Boží poznali, neodporoval.

Druhého dne odpůldne viděl jsem děvče rychle zahradou spěchati; toto neslo květiny a zmizelo brzy v kostele; když jsem po malé chvíli také vstoupil, klečela Marketa před oltářem blahoslavené Panny a na stupních jeho leželo mnoho květů. Šel jsem do zakristie, kde Klára pro oltář pracovala. Za mnou přišla Marketa ukončivší svou modlitbu. Učinila příspěpním milosti velké již pokroky, nebo

cítila v sobě ono rostoucí štěstí, které jsem ji přislíbil: Ježíš připravoval ji k boji. Později mi jednou psala: „vzpomínám sobě ještě na vše, co jste mi ve svém pokoji a v zakristii byl pravil; připomínám sobě boj, jenž ve mne postal, a po kterém ve mne pravda úplně zvítězila. Připomínám sobě také dobře slova, „slibuji vám Jeho jménem úplný mír od toho okamžiku, kde se rozhodnete.“ A skutečně toho míru jsem zažila od té doby, co jsem svolila. Myslíla jsem často na Vaše slova, která mne vždy naplnila důvěrou! . . .“

Naše rozmluva byla jen krátká.

(Pokračování budoucně.)

Povzdech k Srdci Páně.

Na nejvýše přeji sobě
Tebe vroucně milovat,
Na hlas tvůj dbát v každé době,
Celý se ti věnovat,

Tobě žíti, tobě mříti,
V Marii ctít matku svou,
Tvojm hodným sluhou býti
Mezi svatou družinou!

Osm kroků k úplnému životu polepšení.

(Dle Briž. Života Svatejš.)

†* Milé dítě! vida vás posledně jít z mé wenskowské školy, pozorowal jsem že mnozí z vás jsou tak slabí a malí, že neumí ještě ani choditi (po cestách spravedlnosti.) To se dnes musíte naučiti. Pozor!

Sv. Angela z Foligno (místa to w Itálii, blíže Assisi, rodiště sv. Františka Serafa.) před svým k Bohu obrácením prodává a svým pohodlím toho světa obdařená dlouho žila w duchu zbožném sice ale w duchu světském. Pojednou uslyšela Pána tloučoucího na dveře srdce „otevři mi sestro má“ (pís. Šal. 5, 2) — otevřela mu, wpuštila jej a stala se velikou světicí Boží. — Nefyšiš snad i ty, milé dítě, Pána tlouci na dveře srdce svého? Ejhle tlouče rozličným způsobem: nemocmi, úmrtím přibuzných, obzvláštně w kázáních slova Božího, w čtení duchowních knih. I nyní tlouče — já ho slyším až zde — ó otevři mu, hle wenu je tak hladno! mrzne, mrzne w srdcích lidů, hncem otevři a pozorně čti a do srdce přijímej, co ti sw. Angela předkládá. Uzávěř-li srdce před tím, uzavřeš si i — mne!

„Osm kroků (praví naše světica sama) musela jsem s duší svou učiniti, bych na cestu pokání přišla.“

1. Krok. „Nejprvé jsem přemýšlela o mém hříšném životě: představila jsem si všechny hříchy své celého života, a takowou báží před věčným zahynutím jsem byla naplněna že jsem až plakala“

Ej podobně i ty, milé dítě! odlož na chvíli (s dovolením rodičů neb představených) práci školní neb domácí, poslechni před křížkem svým, — a počítej všechny hříchy své celého života . . . od poznání hříchů až k první sw. zpovědi, k 2. 3. atd., snad je ti již 32 let, snad ještě více, patříš snad k mým „velkým“ dítkám školním, tu bude počet bluhů tvých u Boha ještě větší; považ welikost těch hříchů, trestuhod-

nost . . . toto poznání hříšného života a z toho vyplývající bázeň před zahynutím věčným bude i u tebe jak to ob jašjiva u wšech kajících bylo, prvním krokem k pokání.

2. Krok. „Napotom jsem začala hříchů svých se stydět i a ten stud byl tak veliký, že jsem to nemohla zmoci, abych se z nich úplná vyhnala; proto jsem přistupovala — bohužel často bez vyhnání z těch hříchů k stolu Páně a přijímala jsem takto nehodně. Ve dne w noci mne proto svědomí trápilo; i modlíla jsem se k sw. otci Františku, aby mne dopomohl k zpovědníku, jenž by mne poznal a jemuž bych se zcela a úplná vyhnati mohla. Brzy na to našla jsem kněze, sw. Felicianu kaplana, i umínila jsem si pevně a swatoswatě celé srdce mu vyjeviti. Zpovídala jsem se dobře a obdržela — poprvé suad pravé — rozhřešení, ale necítila jsem posud žádnou lásku, jen trpkost, zahanbení a lítost.“

Milé dítě! tak musí i u tebe po poznání hříchů následowati vyhnutí, chceš-li k spasení přijíti. Tu wšak je to ten peklý dareba, tento nepřítel wšeho dobrého jenž ubohému hříšníkovi zdržuje jazyk k úplnému vyhnání a stud, který mu před hříchem wzal, po učiněném hříchů zase nawracuje. Medej se takto offiditi mé zlaté dítě! přemáhěj ze wší síly falešný ten stud swatým sebou opowržením a — vyžnej se upřímně. Následky neplatné zpovědi jsou hrozné, ještě hroznější následky nehodného přijímání. Pros Boha o dobrého zpovědníka a Bůh pak ti ho posle. Necítíš-li ještě dokonalon lásku, neboj se, zatím ti buď dosti, cítiti co praví Jeremiáš : „že zlá a hořká věc to jest, že's opustila Hospodina Boha swého.“ (Jer. 2, 19.)

3. Krok. „Po dobré sw. zpovědi přemýšlela jsem o tom velikém ano nesmírném milosrdenství Božím, že mi Bůh popřál tu neocenitelnou milost, dobře se wyzpovědati, a že tak ob kraje propasti věčné mne zpět přivedl. Nyní začalo w srdci a svědomí mém se rozedníwati; poznávala jsem sice vždy jasněji hříchů a nedokonalosti své, daleko více nežli před tím, z druhé wšak strany také nesmírná milosrdenství Boží; želela jsem sice a oplakávala hříchů své více nežli před tím a umínila jsem si vždy přísnější tonat pokání, awšak při tom wšem neztratila jsem důvěru w milosrdenství Boží, že mne Bůh nezamítne od sebe. Spolu jsem se důvěrně (jako dítě k matce) utíkala k Matce nebeské a ke wšem swatým wzhýmajíc je o přímělu jejich. A zdálo se mi, že mají upřímnou se mnou outřpnost, a tak mi dáno bylo, že jsem vždy ráda se modlíla, ať jsem již útěchu z modlitby měla nebo nic.“

Milé dítě! toť třetí krok twůj na cestě pokání: poznawš si hříchů své a pamatujíc na nejwětší spravedlnost Boží, pamatuj i na neškončené jeho milosrdenství. Wšsem i tentrát roniti se budou slze twé ano ještě hojněji než dříve, an jsi tak dobrého a tak milujícího Otce mohlo tak často a tak těžce uraziti, ale trpkost twé skroussenosti a lítosti oslabí — naděje dořaženého odpustění. —

Ještě něco: Zastwí-li jednou milost Boží do twého tmawého srdce, poznáš i ty jako sw. Angela w sobě mnohem více hříchů a nedokonalostí než jsi sobě myšlil; neboť w tmawé světnici teprw tentráte se dobře a dopodrobna každý prášek, dříve ani nepozorovaný pozoruje, jakmile sluneční paprsky do ní swítí. Poznáš-li tedy, dítě drahé! více hříchů a nedokonalostí w sobě, jež jsi dříve ani nepozorowal, nektej se, ano buď tomu rád a děkuj Bohu, že se rozedníwá w srdci twém, a že ti slunce milosti nebeské swítí.

4. Krok. „Na to jsem často rozjímalá kříž, umučení Páně, Ježíše — utržovanou lásku naffi. Při tom pohledu na sw. kříž a rozjímání neškončené lásky Páně zmocnila se mne takowá touha po zadostičení za hříchů mé, že jsem si umínila, nejen se wšmi bedlivosťi srdce i smysly oštrihati, bych nikdy, nikdy více Boha neurazila, ale že chci já winná s newinným Ježíšem trpěti a proto wšech nepřijemnosti a křížů a sou-

ženi a utrpení toho světa trpělivě snášeti. Tu mi Bůh smrtí odňal milnou matku, a brzy na to manžela a v krátké době i děti. Ačkoliv jsem je vřechy hořce oplakala, nicméně předsenžetí mé a odemzdanost do nejsvětější vůle Boží mne utišily a pohled na kříž Páně mne nemohlovně těšil.“

Dítko! vezmi i ty křížek Páně do ruky a popatři na toho utržovaného Pána a Spasitele svého. „Rány jeho jsou šípy, kteréž i to nejtvrdší srdce musí proniknouti,“ praví sv. Viguori. A nasse svěťice praví zřejmě, že při pohledu na kříž Páně taková lítost nad hříchy se jí zmocnila, že mnoho a hořce slzela a na rozpálené tváře studených obkladů musela užívat. Kristus Pán se jí často osobně na křížku objevil, ukazuje své drahé rány slovy: „To mše jsem pro tebe utrpěl.“ Dítko! ne-li také pro tebe? A pakli i pro tebe, zasluhuje pak tvůj neměk a tvou chladnost?

5. Krok. „Nabyla jsem takového zálibení na modlitbě, že jsem často pro samu modlitbu zapomněla na jídlo; ano přála jsem si ob srdce, abych nemusela ani jísti, ani spáti, abych jen na modlitbě mohla setrвати. Byla jsem i pokoušena celé dni nejísti a mnohé noci nespáti, aneb jen něco málo ale poznala jsem: že je to klam; neboť Duch Boží mi pravil: „Lásku žádám a nic jiného, srdce chci a mám-li celé srdce, jsem s tím spokojen, miluj mne jako já tebe miluji; a pakli mne miluješ, bude mi milé i jídlo tvé i pítí i spaní, i vše, cokoliv činíš.“

Angela zapomněla nad modlitbou na jídlo; jak mnohé tisíců lidí ale právě uao- pak zapominají pro jídlo a pro samé radovánky — na modlitbu. Mění to snad i u tebe, dítko! podobně? A předce již z katechismu věš, že nejme na světě, abychom jedli, pili, spali, radovali se — ale abychom Pána Boha poznali, jej milovali, poslouchali, jemu sloužili a tak jednou spaseni byli. Věda všem, „jichžto bůh břicho jest — kteříž o země své věci pečují“ (Filip 3, 19).

6. Krok. „Když jsem se takto modlitbou a láskou rozživena kbyi Pána svého tázala se sv. Pavlem: „Páne co chceš, abych činila?“ — neb jsem si vědoma byla, že bych vřech i život zaň dala —, odpověděl Pán jakoby k uchazení mému a k úplné- němu v srdci mém **vyprázdění vši samolásky a duchovní pých**: „A co bys mi také mohla dáti? newíš-li, že vřech jen ode mne máš, že i trpělivost i zálibení v modlitbě i láska jsou mé dary? dáváš mi tedy jen dary mé zpět. Protož chci, abys při vši bedlivosti v zachování mých přikázání, při vši lásce své ke mně (a budeš-li věrná deunně se rozmnoží plamen té lásky) sebe za nehodnou vřechilé milosti Boží považovala; či zapomněla jsi již tak brzo na hříchy své? Kdeby jsi byla, kdyby tě ne- byla zdržela ruka má? Proto chci a přikazuji tobě, abys se v úplné a dokonale pokoře a snižení jebe samé v očiach vlastních cwičila.“

Widíš milé dítko! tento krok se mi zdá u tebe nejpotřebnější, u malých i u wel- tých, ano u vřech. Widěl jsem vás, že jste 5 kroků zmíněných dobře sili, ale při 6. jste upadli skoro vřech; proto bedlivě se v něm cwičte s pomocí Boží, abych měl z vás radost až i 6. krok dobře učiníte i následující 2 poslední — ale těžké.

7. Krok. „Když jsem tak důtklivého napomenutí uposlechla, pravil mi Pán sám: „Na odměnu za poslušnost tvou wnuknou ti takovou lásku do srdce tvého, že jš jaksi opojena i od jiných lidí vřechilé snižení ano i potupu a pronásledování ráda sneseš, a řekneš ti kdo něco citlivého, trpkého, usťěpacného neb potupného, za milost Boží to po- važovati budeš, an tím v lásce Boží budeš prospívat.“ A tak se i stalo; nejen trpě- livě ale i ráda jsem to snášela, pakli mne kdo hodně urazil, a k welké radosti mi slou- žilo, za nepřátely se modliti; nedivila jsem se více swatým nebeským, že se za nepřátely a wrahy své modlí.“

Čím prázdnější budeš, dítě! na sobě samém, na samosáse a soběctví, tím plnější budeš láskou Boží, a naopak zase, čím více poznáš nejvyšší Boží velebnost a svatost, tím menší a nižší budeš v očích vlastních. Jen tak se dá vysvětliti, která Angela a mšiční svatí sebou pohrdali a že jim pohrdání jiných a vsselilé křivdy a urážky byly vítány ano radost způsobily. Pakli ale ty, dítě Boží! v podobných pádech ihned zlosti se podáváš, jakého ducha jsi? Ducha Božího neb ducha zlého?

8. Krok. „Když jsem takto a podobně po celý život svůj se cvičila, neměla jsem více zálibení žádného ve světě, i toužila jsem spokojenu býti se ženichem nebeským — tam nahoře. Je vssak nebylo příležitosti život svůj dáti za Boha jako mučedníci Páně, prosila jsem Pána o bolesti a nemoce, abych aspoň co do bolesti rovnati se mohla svatým mučedníkům. I myslivšena jsem, čím bolesti nesmírné, nemoce se jen střídají, ale vězte přátelé! nemoce jsou sama dobrodiní Boží . . . nemoce jsou jistý důkaz lásky Boží . . .“ (toť byla skoro poslední slova sv. Angely až do blažené smrti 4. ledna 1309.) —

Dítky milé! takovým bolestem a utrpením nejíme rovní, síly nasse bez toho slabé dokonce by v prvním okamžení byly zničeny. Není tedy se co diviti, že ani já ani vy, ani tisíce lidí podobnou prosbu k nebi nepowzneseme, leč by Bůh sám ten kříž na nás seslal. — Pakli ale Bůh jakýkoliv kříž na nás seslá, pak chceme snášeti, trpěti a nikoliv reptati: „nemohu to již sněsti“, tñi bychom žalovali na Otce nebeského že nám více sesílá nežli můžeme sněsti; a předce bychom jemu křivdu činili, an stojí psáno, „že nás nad síly nasse nebude zhouffeti.“ Lépe tedy činíme, voláme-li v nemocích a bolestech: „Práve tak to chce Bůh, právě tento kříž se hodí na má ramena, jinak by muč ho Otec nebeský nebyl seslal . . .“

Nu jakž dítky! budete ty troky spajitelné křácti? jšším vás: „ano! ano pane učitel!“ Předce vssak se ptám ještě jednou: „ale vssični?“ . . . tu se snad mnohý a mnohá myslouvá, že ho wážou swazky manželské, poslufnosti k rodičům, neb jiné že mu v cestě stojí překážky! Abych ale vssedý takové wýmluwy jedním rázem udušil, přidávám ještě poznámku zbožného životopisce sv. Angely: „Abh nadutá moudrost tohoto světa před věčnou Boží Moudrostí zahanbena byla, wzbudil Bůh ženu swazky učňými připoutanou k manželci, k dítkám i k světu, vsseho wšššího umění zbawenou bohatstvím oplýwající i vssemi rozkošmi světa. Avssak Boží silou posilněna roztrhla vssedý wazby pomocí kříže Kristowa dosáhla vrchol dokonalosti křesťanské i utazuje nám vssem příkladem svým, že cesty Páně křácti není věci nemožnou ale snadnou ano sladkou.“

Ve sv. Angele postavila Moudrost Boží jaksi na odiv mužům ženu, wššním osobu pokornou, mudrákům dušši sprostou, učným neučenou, **pobožným pokřtěným** (!) osobu v pravdě s sebou pohrdající, chytrosti toho světa moudrosti nebeskou, žlátku — moc milosti Boží.“

Těmito slovy na wváženou — prozatím pro dnešek Váš propouští se hrdečným pozdravem

Váš wnfowšší Učitel.

O zpovědi.

(— ř —)

S velikou chutí přicházím opět k vám sem, žáčkové Školy B. S. P., a vypravovati vám budu veliké věci a noviny, kterým jsem se od té doby, co jsem tu u vás nebyl, přiučil. Myslím se vám tím velmi zavděčiti, neboť co vím, svědčí o pokroku, osvětě a vzdělanosti a tomu budete jistě rádi, a stojím vám za to, že honem opustíte tuto školu a půjdete za mnou.

Co pak to asi tak slavného a důležitého jest? jsme žádostivi a posloucháme s napnutou myslí. —

Nyní jest čas velikonoční, a mnoho lidí jest posud tak zatemnělých a sprostých, že dílem již byli u zpovědi, dílem jíti se připravují. Půjdete také ke zpovědi?

I ovšem že půjdeme, a to rádi a s ochotností; což pak ty nepůjdeš?

„To bych šel?! — Já od té doby, co jsem přišel k světlu, nic nedržím na zpověď.“

Kde pak jsi ale nabyl toho světla? Ve které pak škole jsi se tomu vyučil? My víme, že dle sv. Jána 1, 9. Kristus jest světlo, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět, a že (8, 12,) tento Kristus Pán náš praví: „Já jsem světlo světa; kdož mne následuje, nechodí v temnostech ale budeť míti světlo života, a (12, 46.) „Já světlo na svět jsem přišel, aby každý, kdo věří ve mne, ve tmách nezůstal.“ Možná ale ty, když nejsi s Kristem, ale proti Kristu, poněvadž mimo Krista jest tma, že vlastně miluješ temnosti, dle téhož sv. Jana (3, 19,) že jsou skutkové tvoji zlí, a proto nejdeš k světlu — k sv. zpovědi — a nenávidíš světla, aby nebyli trestáni skutkové tvoji. Kde pak medle jsi asi nabíral takovouto moudrost?

„Já vám vše povím a poradím. Kupte si za několik krejcarů v Barmenu r. 1863 u J. H. J. Biermanna vytištěnou a od Vupperthalské jednoty vydanou brožurku, — možná, budeteli chtějí, že ji i dostanete darmo — pod názvem: „Pojď k Pánu Ježíši!“ a z té nabydte světla, šel nepůjdete víc k zpovědi, po té tam není památky.“*)

A co pak tam medle stojí? Vylož nám tu moudrost. Kde pak medle zůstává ten Pán Ježíš, ku kterémuž mámo jíti, kam pak? — kde pak jej nalezneme?

Slyšte. Na str. 2. čtu: „Řekl-li Lutr, neb Aug. Heřman Franke k zarmoucenému! Pojď som! tož můžeme býti úplně přesvědčeni, že s ním zamýšlel dobré věci. Tedy hlas se k těmto mužům, tiť jsou jeho apoštolové, a oni ti ukážou k Pánu Ježíši.“ Slyšte dál, jaké tam rozkošné učení. — Na str. 12. „když umře věřící, tedy jeho duše jest ihned u Pána Ježíše, tedy nebojte se žádného pekla, ani očistce, jenom věřte. Pán Ježíš má klíče brány do nebe, a On do kořen otevřel ji všem hříšníkům,“ ano str. 13. „byť bys sebe více i zlé činil, a sebe horší byl, předce má býti nebe tvoje a jistě jím bude, přijdešli k Pánu Ježíši. On za tvé hříchy umřel, tedy — smíš směle hřešit — jen věř — a on vysloví po jednou, že

*) Částeční příčinu k tomu pojednání podalo rozšiřování řečených spisků po Čechách; třeba tudíž, aby veleb. páni pozorliví byli na spisy, které se věřícím jejich péči svěřeným rozdávají a v počtu bohužel nemalém již rozšířeny jsou. Redakce.

jame čisti ode všeho hříchu, že se nám dostalo odpuštění a vykoupení ; (na str. 17.) naší vlastní dobří skutkové nemohou nás spasit, nejlepší naše skutkové jsou poškvrněni hříchem. Tvá snaha po odpuštění, modlitba: „Pane Ježíši! spasiž mne,“ tož znamená přijíti k němu (str. 24.) A to nečekejte s modlitbou svou až budete v chrámu Páně, modliti se můžete vždy a všude (str. 25.), a sami si odpustit hříchy. Věř jen, a nalož na Pána Ježíše hříchy své (str. 27), věř v Pána Ježíše, a spasen budeš (str. 33.)“

Již jsi domluvil?

„Ano, již jsem v koncích, jest toho dost.“

I ovšem žeť toho dost. Toť víry až hanba! Věř ale také, že jsme právě tušili, že ty jsi volný zedník, a že pravdu pravíme, že celá tato tvá moudrost dle I. Kor. 3, 19. „bláznovství jest u Boha“, a že jdeš ne za světlem, ale za světýlkem, kteráž tě zavádí do bahna nepravosti a vzdělá tebe v muže, ne podle Srdce Božího, ale v muže bohaprázného. Toť se arci nedivíme, že nechceš jíti ke sv. zpovědi, neb dle té brožurky jí k odpuštění hříchů není třeba, každý si hříchy odpustí sám, jen když uvěří že hřešil. Ale podívejme se předce té brožurce na zuby a zkoušejme tu sv. zpověď.

Ovšem nápis jest velmi vábivý, tak že by v blud uvedení býti mohli, by možné bylo, také vyvolení (Mat. 24, 24). Ale proto nás nic neodloučí od lásky Kristovy, aniž proto opustíme Školu B. S. P. a jak nám zde ukazuješ Krista, nevyjdeme. Takovýmto učením jsi pražádného z nás nezískal, ale my tě spíš s takovými bludy a kacířskými náhledy odtud poženeme, neobrátiš-li se a nezřekneš-li se takovýchto převrácených, neznabožských zásad.

Milý brachu! „Hřeš, jen věř!“ — anebo jak víme ještě o jiné brožurce, pod názvem „Přítel hříšníků“, v Praze, nákladem traktatní společnosti vydané, kde jeden článek nadepsán jest, na str. 4, „Spasení skrze víru — ne skrze skutky;“ věř ty že nám při tom vlasy vzhůru vstávají, a jako by si nás za vlasy rval, když nás takovým jedovatým, zhoubným učením otrávit se přičiňuješ, a nemálo tě litujeme, že s takovou smolou zacházíš, již se pomažeš. Slyš že takovým prorok Isaías (5, 20) volá běda, řka: „Běda vám, kteříž říkáte zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmy za světlo a světlo za tmy, pokládajíce hořké za sladké a sladké za hořké.“ Toť ovšem při takové víře smíš smilnit a cizoložit, vraždit a krást, křivě přísahat a všecky ohavnosti tropit, a jen věřit, že Pán Ježíš za ty hříchy umřel, a všecko jest dobře, máš je promiuty. Toť se nedivím, že se Melanchthon (jeden z hlavních rozšiřovatelů porotestantismu) vyjádřil, že v takové víře bez skutků se pohodlně žije, — ač předce radil matce své, aby zůstala katoličkou, že se ze v její víře lehčeji umírá. Uznal, že po jeho víře nic není, ale poznalé křesťanské pravdě odpíral.

Věř ale také, že ten tak porouhaný Pán Ježíš, k němuž nás zvěs, jinak učí. Když učinil Kristus za hříchy za dost, tedy sám směl nejvíce hřešit. — A proč toho neučinil? Proč byl tak nevinný, že se mohl veřejně tázati: „Kdo z vás bude mne trestati ze hříchu?“ tak že sv. Pavel, (II. Kor. 5, 21) o něm píše, že hříchu nepoznal, a sv. Petr ve svém 1. listu (2, 22—24.) „Kristus hříchu neučinil, aniž jest lest nalezena v ústech jeho. Když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil, ale vydával se soudícímu ho nespravedlivě. Kterýžto hříchy naše na svém těle sám vznesl na dřevo, abychom — snad pouze věřili? — o nikoliv, ale abychom hříchům zemrouce, spravedlnosti živi byli.“ Škoda že máš svou bibli, třeba zfalšovanou, i v té to nalezneš, a nerozumíš a nevěříš tomu. Otevři se mnou

evandělia sv. Lukáše kap. 24, 47., a čti: „Musí kázáno býti ve jmenu Pána Ježíše pokání a odpuštění hříchů mezi všemi národy, počnouc od Jerusalema. Vy — učedníci — jste pak svědkové těch věcí“. Vidíš? Pokání vzhledem na věřící, a odpuštění vzhledem na Boha, co z toho medle jde? To, že věřícím k odpuštění ne pouhé víry, ale pokání potřebí jest. Nebo nebudemeli pokání činiti, upadneme v ruce Páně a ne v ruce lidské (Ecci 2, 22); neboť nemůže lháti sv. slovo Páně: „Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete“ (Luk. 13, 3). A v Skutc. apošt. 3. 19: „Čiňte pokání a obraťte se, aby byli shlazení hříchové vaši“. „I zlí duchové věří, a — třesou se“ (Jak. 2, 19).

Takové ale víry zbav nás Bože. A ubohý sv. Pavel, kam ten se octne, ten zasluhuje se svým učením podle tebe vysmání, když píše I. Kor. 6, 9, 10: „Nemylte se, ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani zloději. ani lakomci, ani dráči královstvím Božím vládnouti nebudou?“ Proč medle plakal, když si žaloval k Filip. 3, 19. 20. řka: „Mnozí chodí, o nichž s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec jest zahynutí, jichžto Bůh břicho jest, a sláva v zahánění jejich.“ Věříš-li tomu?

Věříš-li ale tomu tak, že při tom všem bez vší lítosti, bez skroušeného se vyznání, bez pokání může býti člověk spasen, tedy věříš jako ďáblové a třásti se budeš.

Slyš Pána Ježíše u sv. Matouše 7, 21. „Ne každý, kdož mi říká Pane Pane, vejde do království nebeského, ale kdož činí vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ A co řekl u sv. Luk. 11, 28. oně ženě ze zástupu, jenž mu řekla: „Blahoslavený život, kterýž tebe nosil, atd.“? „Ovšem blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží — a ostříhají ho.“ Ty nemoudré panny, o nichž sv. Matouš píše v kap. 25. také měly víru ale bez skutků, lampy bez oleje, a proto musely slyšet ona přemutná slova, když žádaly, aby jim Pán otevřel, „Amen pravím vám, neznámť vás“, arci, neboť dle sv. Pavla I. Kor. 13, 2. kdyby měl člověk všecku víru, tak že by hory přenášel, lásky pak neměl, nic není. Ty pravíš: „Spasení skrze víru, no skrze skutky“. Ale tu docela se protivíš sv. Jakubu, jenž (2, 24. 26.) píše: „Vidíte-liž, že ze skutkův ospravedlněn bývá člověk, a ne z víry toliko, nebo jakož tělo bez ducha jest mrtvé, takž i víra bez skutků jest mrtvá.“ — Proto i Syn člověka, jak čteme u sv. Matouše (16, 27.) když přijde ve slávě otce svého s anděly svými, neodplatí jednomu každému podle — víry jeho, ale — podle skutků. Ostatek vy věřící, máte neustále v ústech protestantismus čili na jazyku víru a plýtváte a chlubíte se v ní, a máte v bibli, na kterou držíte, mnoho věcí na které nevěříte.

Tak k. př. máte v bibli: „Ty jsi Petr“ (Mat. 16, 18.), a předce neдрžíte na Petra, a kdyby ste mohli, na lžici vody by ste římského papeže utopili. A nebo: „Totož jest tělo mé“ (Mat. 26, 26. Mark. 14, 22. Luk. 22, 19.) a předce to za pravé nemáte, a pohrdáte chlebem aneb vyšpichujete víno, jak medle jest po požívání. A nebo: „Hlo matka tvá“, (Jan 19, 27.) a předce Pannu Marii co Matku Páně nectíte a do mocné přímluvy její se neporoučíte. A nebo posléze — abych příliš obšírným nebyl, máte u sv. Jana (20, 23.) „kterýmž odpouštíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte je, zadržány jsou“. Komu pak měli učedníci Páně odpustit hříchy, když žádný k nim by neměl přijít, a pověditi jim je. A tak ta proslavená víra u vás jest jalová chlouba, každý takový věří co chce, a mnohý tolik věří, že se to směšná na nehtě, totiž: „Hřeš, jen věř.“ Tolik vzhledem na práz-

nou víru. Ale slyš nás zde ve Škole B. S. Páně, my ti nyní povíme zvlášť co víme o zpovědi, a budeš vědět, komu budeš měti věřit. —

Zpověď jest tak stará, jak staré jest pokolení lidské. Již první rodičové napomínání byli od Hospodina, aby se vyznali, ale ďábel, otec lži a pýchy, držel je, že sice nezapírali, ale vinu jeden na druhého strkali. Tolikéž napomínal Hospodin i Kaina, aby se uznal a vyznal; — poněvadž ale srdce jeho bylo zatvrzelé, tedy i ústa jeho byla němá. Israelitům v Starém zákoně. (4 Moj. 5, 6. 7.) nařídil Hospodin: „Muž nebo žena, kdyžby učinili ze všech hříchů, kteříž se přibízávají lidem, a skrze nedbanlivost přestoupili by přikázání Hospodinovo, a provinili by; vyznají hřích svůj, a navrátí sumu hlavní, a nad to pátý díl tomu komuž zhřešili.“ Ejhle! k odpuštění hříchů nestačovala pouhá víra! — A takové vyznání, dle III. kn. Mojžíšovy 5, 6. 8. musilo se díti před knězem, co zástupcem Hospodinovým. —

Když David zhřešil, nebyla to víra pouhá k Hospodinu, kteráž ho ospravedlnila, nýbrž dle II. kn. Král. 12, 13. vyznal se David prorokovi Nathanovi řka: Hřešil jsem Hospodinu. I dal mu na to ve jmenu Hospodina Nathan rozhřešení řka k Davidovi: „Hospodin přenesl hřích tvůj“, t. j. odpustí tobě.

O těch, jenž Janovo kázání u Jordánu poslouchali, a od něho se křtítí dali, čteme (Mat. 3, 6.), že vyznávali hříchy své. A co se týká písma, dlouho takové ještě nebylo a zpověď již byla. Sám Syn Boží poukazuje na ni ve vypravování svém o marnotratném synu, u sv. Luk. 15, 21., kterak se nespokojil syn, když se uznal a litoval svého provinění, ale vyznal se, a nezapřel, řka: „Otče, hřešil jsem proti nebi a před tebou“. Tak sv. Maří Magdalena nespokojila se s pouhou věrou v Pána Ježíše, ale šla a veřejně se dostavila co hříšnice, — a to sice ne k Šimonovi Farizeovi — ale k Pánu Ježíši, vyznání své projevila plačky, neboť věděla, že každý o ní ví, kdo jest, a že Pánu Ježíši, jenž zná ledví i srdce její, netřeba povídati, co pro pláč vyřknouti nemohla. A Pán nepoukázal ji na pouhou víru, ale pravil: „Odpouštějť se tobě hříchové“ (Luk. 7. 48) t. j. on jí dal rozhřešení, absolučí, a potom teprv, když tomu dobře rozuměli přísedící, že odpouští Pán hříchy, a divili se, řekl: „Víra tvá tebe ku spasení přivedla“. Jaká medle víra? Ne pouhá, prázdná, jalová, ale oučinnivá, se skutky spojená víra, což ztvrzuje opět Pán řka: „Odpouštějť se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho.“ Tedy ne že věřila mnoho, ale milovala mnoho, víra jest tu tolik co láska — víra s láskou spojená, — a pak teprv propustil ji Pán řka: „Jdiž v pokoj“. (Luk. 7, 50). A teprv po takovémto rozhřešení dosáhla sv. pokoje, jakého by ani za 1000 zámků takových nedostala, jakého měla v Magdale. Ona neměla pokoje dokud neslyšela ona potěšitelná slova: „Odpouštějť se tobě hříchové.“ Neboť pokoj, pravý pokoj pouze v Bohu může nalezen býti, a takový svět nedává, takový zůstavil nám pouze Kristus, neboť na světě nedojdeš pokoje, ve světě panuje samý nepokoj, rozbroj, samé vady, rvačky, protivenství, zbujiectví, odboje, zpoury.

Takový sv. pokoj nalezl i Zacheus, vrchní nad celnými. A kdy? Tenkrát, když vyznal: „Ai polovici statku svého, Pane, dávám chudým, a oklamal-li jsem v čem koho, navracuji čtvernásob“ (Luk. 19, 8.), neboť na to obdržel od Pána rozhřešení slovy: „Dnes spasení stalo se domu tomuto“. —

A co ti všickni zástupové svatých kajicníků, jenž se po všecky časy hrnuli ke zpovědnicím, aby dosáhli rozhřešení, museli medle býti sami pošetilci a blázni, a neurození, a zpátečníci a zatemnělci, a jen Luter a Heřman Franke a stoupenci

jeho jsou mudrci a pokročilci a osvícenci, ti jedině mají slova života věčného, poněvadž zformovali, vlastně rozformovali anebo deformovali Krista a lépe všemu rozumějí, nežli Kristus a učedníci jeho? —

Viz Jidáše, i on věřil v Krista, i on želel toho, že zradil krev spravedlivou, navrátil zase třiceti stříbrných knížatům kněžským a starším, řka: „Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou“, (Mat. 24, 4.) — a povrh stříbrné v chrámě, a — došel rozhršení? — Nikoliv, slyšel v radě: „Co nám do toho, ty viz — byl vysmán. Došel pokoje? Nedošel, ale šel, a osidlem se oběsil. Hledal pokoje tam, kde ho není, hledal ho u světa a nenalezl.

A tak se i tobě stane, nevyznáš-li se Pánu Bohu Všemohoucímu, budeš v církvi tulákem a poběhlíkem, jako Kain nezdárný, jenž nedbal na napomenutí Pána Boha svého, a naposledy si ještě budeš zoufati jako Jidáš. Věz, zoufalci, učinili to s rozvahou, nepřipravila-li je pomatenost, — v jakém smutném pádu není sebe nábožnější člověk před takovým pádem bezpečný — ale spáchají-li samovraždu při dobrém vědomí, jako Jidáš, jsou sami rouhači a nemodlenci a neznabohové, jenž nechodí ke svaté zpovědi. Vyznávají se svým spolutovaryšům, ale na místě Božím ne, nýbrž někde v krčmě u sklenice páleného, drží na čáry, na pověry, ale na náboženskou víru v pravého Boha nic, bojí se ďábla, že jim může uškoditi, ale Pána Boha, že je může potrestati, se nebojí, uznávají moc ďábla, nikoliv pak moci Boží. — Slyš, jakého pokoje užívá člověk bez Boha.

V Holandě zabil tajně jeden sloužící svého bohatého pána, všechny jeho klenoty pobral a do Anglicka se přeplaviv zde obchod provozoval. Po čase se bohatým kupcem, váženým mužem a posléze měšťanostou stal. Každý ho měl za hodného člověka. Po mnohých letech měl nad jedním vražedníkem před velikým shromážděním soud smrti pronésti.

Když k tomu přišlo, nebyl s to ani slova promluvit, celý zbledl a trásl se, až na jednou, nemoha dále své procitlé svědomí k mlčení přemluvit, zvolal: „Jak já tohoto nešťastného člověka k smrti odsoudit mám, sám jsa vražedníkem?“ Načež k velikému zhrození se všech přítomných celý svůj zločin vypravoval a asi takto skončil:

Těm, jichž hříchy nikdo neví,
myslíš, Bůh že něco sleví?
náhle jako blesku proud,
zastíhne je Boží soud,*)

a naplní se, že pomsta Boží přichází pomaľu, ale přichází jistě. A při témž jedenkrátním věčném soudu, dnu hněvu Božího vypočte všechny tvé činy spravedlivý Soudce sám, a budeš se musiti vyznati ku svému nemalému zahanbení před celým světem, ať si chceš nebo necheš, ať si věříš nebo nevěříš.

Viz sv. Petra. Tomu, jako k. p. Jidášovi, že Pána zradí, bylo též předpověděno od téhož Pána, že zapře, ale on se s jinou potázal, on nežaloval radě židovské, ale rozpomenuv se na slova Páně, nezoufal, nýbrž vyšel ven, plakal hořce. (Luk. 22, 62.) Tak k. p. čti Mat. (9, 2.) a dočteš se o šlakem poraženém, jemuž Pán Ježíš pravil: „Doufej synu,“ tedy ne pouze věř, doufej, odpouštěj se tobě hříchové tvoji. Pán Ježíš viděl víru jejich, jenž mu šlakem poraženého přinesli, a následkem této pouhé víry nedošel odpouštění. U téhož sv. Matouše (8, 2.) čteme,

*) Katechism od kněze Fr. Valoucha, v Praze 1867 str. 11.

kterak málomocný přišel, klaněl se — tedy ne pouze věřil — Pánu Ježíši řka: Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti. Pán Ježíš neřekl: Věř, ale vztáh ruku, dotekl se ho, řka: Chci, buď čist. A očistěno jest málomocenství jeho. Nuže ale si všimni, co pravil dále: „Jdi, ukaž se knězi, a obětuj dar, kterýž přikázal Mojžíš na svědectví jim.“ A to též dosvědčuje nám jiná událost o 10 málomocných, jak vypravuje sv. Lukáš v kap. 17. Z toho poznej, kterak Pán Ježíš očisťuje málomocného, ale kněz ho prohlašuje za očistěného a očistěný jest povinen obětovati dar předepsaný. Tak i Pán Ježíš sám sice odpouští hříšníkovi jeho hříchy, očisťuje ho od málomocenství jeho duše, ale skrze kněze; — kněz to jest, jenž ve sv. zpovědi, kde se mu hříšník ukázati má, odpuštění oznamuje a za očistěného ho prohlašuje, a hříšník jest povinen vykonati pak to, co mu kněz uloží. Jen že Pán Ježíš co vševědoucí, věděl co se v srdci jednoho každého děje, jemu nic skrytého není, kněz pak není vševědoucí, protož potřebí, aby málomocný, hříšník — všechny své nešváry a záhyby a těžkosti knězi pověděl a se s nimi svěřil. A nebo ty chceš k Pánu Ježíši samému, bezprostředně jemu chceš své bídy a nedostatky a potřeby a neduhy pověděti? Ten jenž odpouštěl hříchy na zemi, nenavštíví tě víckrát, aniž přijde víc na zem, aby odpouštěl, nýbrž přijde až jako soudce; aniž uslyšíš hlasy nebe. Odpouštějše se tobě hříchové, aniž, kdybys křičel do nebe o odpuštění, budeš slyšán, nýbrž budešli chtít čekati na hlas s nebe, uslyšíš hlas, jaký se stal onomu boháči, o němž vypravuje Pán Ježíš u sv. Lukáše 16., kterýž na světě také nevěřil, až v mukách byl, a uvěřil — pozdě: „Majíf Mojžíše a proroky, nechť jich poslouchají.“ — t. j. majíf biskupy a knězi, nechť k těm, jako málomocní se ukážou, těm jsem dal moc hříchy odpouštěti neb zadržeti, tiť mají moc ode mne, jak nad mým tělem, tak i nad duchovním, kteréž jsou věřící. Hřešil-libys bratře, tedy to pověz církvi, a neuposlechněšli církve, věz, že dle sv. Mat. 18, 17. jsi jako pohan a publikán, a že by se naplnilo na tobě vyrčení Abrahamovo k boháči onomu, že bytby kdo z mrtvých vstal, byt by Syn Boží přišel na svět, neuvěříš, nebudeš pokání činiti. — Nemysli, že zpovídá se, zpovídáš se knězi. Kněz jest zde na místě Božím. Vždyť pak, začínaje zpověď, — a tu snad umíš, vždyť jsi chodil do školy a učil si se katechismu, řkás: Já bídny hříšník, zpovídám a vyznávám se „Pánu Bohu všemohoucímu,“ nebo kněze, jakožto lidského soudce, bys mohl obelhati, a bereš za svědky blahosl. Pannu Marii, a všechny milé svaté, a vám otče duchovní — na místě Božím, a klečíš co kající, dobré, upřímné, ne svévolné, nezbedné dítko Otce nebeského, abys Jej odprosil a On aby tě co marnotratného syna přijal do náručí své, a jdeš jako ku bravnému rybníku, o němž sv. Jan ve svém evang. v kap. 5. píše, a vyhledáváš člověka kněze, aby, když se zkormoutí voda pravého pokání, k obmytí duševních neduhů, vpustil tě do rybníka, abys uzdraven byl, od které koliv nemoci trápen bys byl. — A nebo zdali Bůh potřebuje tvé lži? (Job. 13, 7.) kdybys chtěl býti neupřímným, tu bys byl svatokrádežníkem a tu by byly tvé poslední věci horší nežli první (Mat. 12, 45.) A naplní se na tobě, co povědíno jest v knize Jobově (12, 25.): „Makati budou jako ve tmách a ne ve světle, a učiní Bůh, aby bloudili jako opilí.“ A co psáno jest v knize přísloví (1, 26, 30)? „Volati budou ke mně, a nevyslyším jich, ráno přivstanou a nenaleznou mne; protože v nenávisti měli kázeň, a bázně Hospodinovy nepřijali; aniž povolili radě mé ale utrhalí všelikému trestání mému.“

A protož čteme v Skutc. apošt. 19, 18. 19. kterak, když sv. Pavel byl v Efezu, „mnozí z věřících přicházeli k Pavlovi, vyznávající a vypravující skutky,

ano není dost na tom, ale i mnozí z těch, kteříž všetečných věcí byli hleděli, snesli knihy o těch věcech, a spálili přede všemi, a spočetše cenu jejich, shledali toho padesáte tisíců peněz.“ — Ejhle, a tak jdi i ty, učiň též, všecky ty své brožůrky přede všemi námi snes a spal, aby tě nemálily. A sv. Jakub dokládá (5, 16.): Vyznávejtež se tedy jedni druhým ze hříchů svých a modlete se za sebe ve spolek, abyste spaseni byli.“ A miláček Páně s. Jan ve svém 1. listu 1, 9. učí: „Pakli budeme vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všelike nepravosti.“

Z těchto výpovědí písma sv. můžeš zároveň chápati, že zpověď není nějaký kněžský vynález po časech apoštolských, ale od jakživa za potřebnou podmínku k odpuštění hříchů se považovala. Dokládám se spisy sv. Irenea, jenž 100 let po Kristu byl živ, a ten vypravuje, že mnohé ženy v zoufalost upadly, poněvadž se hříchy své vyznati styděly. A Tertulián 200 let po Kristu vypravuje zřejmě a tvrdí o pokání, že lépe jest hříchy své vyznati a rozhrěšení dostati, nežli je zatajiti a zatracenu býti. Ano ve východních krajinách pozůstává podnes náboženská strana, tak zvaná Monofisitů, jež již 400 let po Kristu odpadla a u nichž posud zpověď v obyčeji jest. Z čehož jde, že zpovědi již před rozkolnictvím v církvi stávalo; kdyby ji byli pozdější papežové zavedli, tedy by onino neměli žádnou zpověď, jenž již 1400 let ničeho o katolické církvi věděti nechtějí, ale zpověď katolickou podrželi. Ano ještě dlouho nebylo písmo, když zpověď již byla. Dám ti podobenství. Kdyby měl lékař 1000 nemocných a žádného se netázal, co mu jest, nýbrž stejného, jednoho a toho samého léku předepisoval, zdali by byl na tom dobře nemocný? A takový lékař jest zpovědník. Kdyby nade všemi najednou rozhrěšení vyřkl, a jim něco namluvil, zdali by tu mohlo býti pomyslení na uspokojení a uzdravení duše? Každý hřích jest rozmanité ovoce pýchy, proto potřeba pokory a skroušeného vyznání a zvláštního léku proti každému takovému ovoci, v každém vyznání spočívá něco uspokojujícího a usmírujícího. Ale věř tomu, oni ti novověrci by rádi obmyslili kněze ženami, zato ale mají knězi jim odpustit zpověď.

Cheverus, biskup *Bostonský*, požíval tak velikou důvěru, že mnohé i protestantské paní z nejvznešenějších stavů k němu přicházely, jemu své srdce otvírajíce a nejtajnější těžkosti domácí i svědomí svého mu svěřujíce. Jednoho dne pravila jedna z těch paniček biskupovi, že zpověď jest posud to nejprotivnější, co ji od katol. víry odvracuje a zdržuje, aby ji přijala. I vece na to biskup s usměchem: „Ai, má ctěná paní! Zpověď se vám tak neprotiví, jak myslíte, ano vy uznáváte její potřebu a cenu; neb již dávno jste se mi zpovídala nevědomky. Vždyť pak zpověď právě nic jiného není, nežli svěřeni se s těžkostmi srdce, a trápením svědomí, a s tím jste mne na vlas obeznámila; a to jste mi dokonale pověděla, aby jste ode mne rady přijala.“*)

Mnohý myslí, když za přestupek svůj si odseděl trest časný někde v káznici nebo když odvolal pomluvy a na cti utrhaní, anebo vrátil cizí statek, nebo učiniv úpadek, vyrovnal se na 50%, že již na tom dost, a že již kdo ví jak jest spravedlivý, a že již nic více mu třeba není činiti, poněvadž věří, že Kristus za hříchy tyto za dost učinil. Toť ale omyl. Polepšením se pouhým, pouhou kající myslí se starý dluh nesmaže, ten člověk ze své moci ze své duše sejmuti s to není, aniž ústavy trestní mají moc vyměřovati neb odpouštěti i trest věčný, tu musí jiný býti

*) Šmidů katechism. III. str. 126.

prostředníkem, jenž by rozhněvanému Bohu zadost učinil, a ten musí být sám ten nejnevinnější, vší poškrvny prost, nejčistší, Bohu rovný; takový nás jedině smířiti může s rozhněvaným Bohem. A to se stalo. Ježíš Kristus, Syn Boží, z lásky k lidskému pokolení hříchy naše vnesl na dřevo, abychom hříchům zemrouce, spravedlnosti živi byli a Jeho zsinlostí uzdraveni jsme. On sice se modlil, ale chce, abychom se také modlili, on se postil, ale chce, abychom se také postili, on trpěl, ale chce, obychom také trpěli, volaje k nám: „Chceli kdo za mnou přijíti, zapřiž sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne“ (Mat. 16, 24.) Všimni si toho — nepraví Pán: věř pouze, ale: vezmi kříž, a to ne můj — ten bys neunesl, ale „svůj,“ kterýž dle tvé možnosti na tebe složil jsem, abys jej za mnou nesl. A tu to opět dochází na katechism, že hříšníci, i když Kristus za hříchy dosti učinil, chtějíli téhož dosti učinění Kristova užiti, se také mají přičinít, konat, seč jsou aby křivdu kterouž Bohu učinili, zase napravili, a teprv co možnost jejich dostihnouti nemůže, se jim zásluhami kříže Kristova doplní. My sice všickni vykoupeni jsme, ale jednomu každému člověku milost téhož vykoupení přiřknouti se musí, a to se stává skrze absoluci čili rozhřešení. — A to rozhřešení nuže přiřká se v katolické církve skrze biskupa nebo kněze, neboť k těm řekl Pán, jak to i ti nevěrci ve svých biblích mají. „Přijměte Ducha svatého.“ Ejhle, všimni si toho každý dobře, mocí Ducha sv. se to milostné rozhřešení stává — „kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějíte se jim (od Boha), a kterýmž je zadržíte, zadržány jsou a (Jan 20, 22, 23.) před tím: „Jako mne poslal otec, i já posílám vás,“ dal Apoštolům svým moc, aby, jako on činil, i oni činili, aby nevyhynula až do skonání světa tato moc v církvi Jeho. Tak tomu i učedníci Páně rozuměli, tu moc šetřili a vykonávali, a tak to trvá až po dnešní den a trvati bude až do skonání světa dle slibu Kristova: „A aj já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa (Mat. 28, 20.). Biskupové a kněží ve zpovědnicích sedí na místě Božím, slyší zpovědi věřících, věřící se k nim hrnou, a po zpovědi uložené pokání s pokorným srdcem, věrně a bez odkladu vykonávají. — A tak já bych měl jíti k zpovědi ke knězi? To bych nerád, kněz jest hříšník jako já! —

Zdali jest hříšník, nevíme, tolik ale víme, že se kněží ne v jednom pádu velká křivda děje, že jsou kněží u zjevných svých nepřátel hříšní z predsudků, ano že pro jednotlivý mnohdykrát ani náležitě nedokázaný pád předpojatí nepřátelé kněžstva každého kněze z téhož poklesku napořád odsuzují a viní. Mimo to kněz jest nade všechny jiné postaven na svícnu, a tu co se jinému promíjí, klade se knězi za hřích, a co u jiného jest hříchem, proto již kněze chtějí kamenovati. On má černý oděv, a na tom jest hned každé smítko vidět — ale kdo jest beze hříchu vrz první naň kámen! Ten, jenž beze hříchu byl, ten vysoký kněz podle řádu Melchisedechova, jenž hříšníky přijímal a jedl s nimi, ten toho nečiní, shovívá, a praví o sluzích svých: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdož pak pohrdá mnou, pohrdá tím, kdož mne poslal.“ (Luk. 10, 16.); jen člověk, kterémuž skrze kněze tolik milostí se poskytuje, nechce knězi ničeho prominouti a odsuzuje ho. Já jsem též kněz — praví jeden žák — a nic sobě vřeleji nepřeji, jako aby někdy před mou poslední hodinkou třebaš ten nejpotupenější kněz mne s Pánem Bohem navštívil, a smířil. A tu jak tu často se naplňuje sv. slovo Páně: „Hledati mne budete a nenaleznete.“ (Jan. 7, 34.) Nedostane se rouhačům a tupičům kněžstva kněze, nebudou ho hodni, ač by si ho přáli, jako zlopověstný bohaprázník Voltair, neboť opodstatní se výrok sv. Pavla ke Galat. 6, 7. „Nemylte se; Bůh nebývá psomíván.“

A dále dokládá v 8. „Nebo cokoli rozsívá by člověk, to bude i žíti. Nebo kdož rozsívá v těle, z těla i žíti bude porušení; kdož pak rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný.“ — Co ti to škodí, jeli kněz hříšný? — Buď rád, že jest kněz též tak křehký a pokleskům podrobený jako ty. „Jeden každý své bříme ponese.“ (Galat. 6, 5.); vždyť tomu již katechismus učí, že jest sobě zpovědník svých křehkostí povědom, a proto polituje hříšníka; neboť kdyby moc tu měl cherub nějaký, nebo anděl tvůj strážce, který nehřeší, ten, dle sv. Jána Zlatoústého. přísněji by s tebou nakládal a neušetřil by tebe, aniž by odpustil, když pohřešíš.“ (Exod. 23, 21.) Voda čistá tak dobře teče troubou mosaznou, jako železnou, jako porcelánovou, jako hlíněnou, jen když se ti jí dostane. Nehleď na tok neb troubu či rouru, nesuď ji, nekopej do ní, nech ji na pokoji, abys jí neublížil, a nedostalo by se ti vody žádné: však ona se roura též čistí a cidí, a pečuje o sebe, aby se ti dostávalo hojně vody dobré, vody živé, vody vskakující do života věčného, (Jan 4, 14.) Slyš sv. Ambrože*), jenž dí. „Lidé to jsou, jenž úřad svůj konají k odpuštění tvých hříchů; ale hříchové ne v jejich jmenu, nýbrž ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. se odpouštějí.“ U sv. Jana, 11, 49—51. čteme, kterak Kaifáš biskup řekl o Pánu Ježíšovi v radě: „Užitečné jest vám, aby jeden člověk umřel za lid, a ne aby všecken národ zahynul. Toho pak sám od sebe neřekl, ale biskupem byv léta toho, prorokoval, že Ježíš měl umřít za národ.“ Pěkný výklad na to podává Sv. Augustin.***) „Z toho se učíme, že i zlí lidé prorockým duchem budoucí věci předpovídají: což ale evangelista připisuje božské svátosti, — božskému posvátnému úřadu — že byl biskupem, to jest vysokým knězem.“ Co by to bylo k. p. hluku, co za omastek pro proticírkevní novináře, aby se nedím každý dvanáctý, ale někde nějaký biskup — oběsil; a eihle, Jidáš, jeden ze dvanácti to učinil, a žádný se nad tím tak nepozůstavoval, aby ho to zuráželo, církev svatá proto předce květla a rozšiřovala se. To by bylo smutné, aby milost svátostní závisela od hodnoty kněze neb biskupa, milost Boží není uvážána, ta má hlubší prameny — v nebi totiž, odkud se řínou.

Viz, kterak lidé všecko na vlas na sebe povědí, v jakékoliv k. p. nemoci těla postaveni jsou, když lékaře povolají, byťby i mnohdykrát střízlivý nebyl, a nic nedbají, ať si má jakékoliv vady na sobě, a i sebe nejtajnější neduhy nestydí se mu vyjevit, a jsou rádi, jen když se hodně vyptává, a těžce to nesou, když s nimi mnoho nemluví, a soudí, buď jakoby nemoci dobře nerozuměl, buď hrubě o ně nedbal, buď je opouštěl, jakoby již nebylo pomoci jim a oni již blízcí smrti byli: jediné váhavě se jedná ve sv. Zpovědi, tu ďábel hříšníka němým činí, a naplní se výrok sv. Jana Zlatoústého: „Ďábel odejme člověku stud, když hřeší; před zpovědí mu ale opět stud vrátí.“ Ty pak, milý příteli, raději s těmi zástupy, co u sv. Matouše (9) slyšeli, že Pán Ježíš šlakem poraženému odpustil hříchy, „boj se a vleb Boha, kterýž dal takovou moc lidem.“

„Víte, co mne ještě odráží od zpovědi?“ Nevíme, co pak? Snad se bojíš, že kněz zpověď tvou vyzradí?

„To ani ne, nevím žádného příkladu, aby byl kněz kde zpověď vyzradil, toho se ani nebojím, neboť spíše vím, že ani magnetisováním kněze se zpověď nevyzradila, kněz takový byl nepokojný, když tázan byl na zpověď, dostal třesení, a nic nevyřkl — mlčel, a vím, že za příkladem sv. Jana Sarkandra, spíš hotovi jsou smrt mučednickou podstoupiti, — ale oni z toho dělají kázání.“

*) Šmidů katech. 1851 III. str. 127.

**) Breviar. rom. fer. VI. infr. octav. Passion. lect III.

Ale ale, považ jen, zdali to pravda? Ty k. p. nejdeš ke zpovědi — a že, kdybys šel na kázání, řekneš, že ten kněz káže z tvé duše, jako by ti do srdce viděl, jako by jsi mu do napřed řekl, vidí tvé chyby jako v zrcadle — kdežto o sobě ani neví. Ku kázání není zapotřebí zpovědi. Což všechny ty nepravosti, proti kterým kněz káže, nepášou se veřejně? dějí se ve skrytě, ne zjevně? Což pak nejsou zjevní skutkové těla, jakož jsou dle sv. Pavla (Galat. 5, 19.) „cizoložstvo, smilstvo, nečistota, nestydatost, chlipnost, modloslužebnost, čarování, nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, vady, různice, roty, závisti, vraždy, opilství, hodování a těm podobné věci?“

„Však ja nejsem takový hříšník, abych musil jít k zpovědi. Já žádného nezabil, já necizoložil, žádnému jsem ničeho neukradl — to trochu klení?“

A vidíš, i to klení jest hřích, kteréž ty, poněvadž jsi mu přivykl, za nic nepočítáš. Všemohoucí Pán posud živ jest a neodvolal své přikázání: „Nevezmeš jména Božího na darmo.“ Pomni, aby tobě někdo nadával, lál, hanlivých jmen dával, zdaliž bys to strpěl? A Bůh, Pán, Vykupitel a Posvětitel tvůj má si nadávky od tebe zlehčováním svého jména nechat líbiti? — A nebo když jsi celý čistý beze hříchu, jako hvězda na nebi, tedy tě postavíme na oltář, a budeme tě ctíti co svatého? Možná že jsi žádného nezabil, ale tys zabíjel bližního svého utrhačným a pomlouvačným jazykem svým, nebo sám sebe opíjením se, nebo raněním sebe neb jiného v ostudných pračkách; nebo trápením zvířat, kdy překládáš dobytek svůj, nakládaje víc na dobytče, než může utáhnouti, a k tomu krmíš je místo obrokem třebas násadkou, nebo sedáváš sám v teplé krčmě, kdežto mnoho hodin při kruté zimě, na větru, ve vánici necháváš dobytče své o hladě venku stydnout a mrznout. Možná, že jsi se žádnému nedostal pod zámek; — ale učinil bys to byl, kdyby bývalo bylo možná. Ty spásáš cizí trávu dobytčím svým, podkopáváš cizí zemáky, řežeš klasy, přesazuješ mezníky — a hledáš tak příčinu k právní při; a vyřezalbys sousedovi zelí a pobral bys mu na poli řepu, kdyby tam nebyvalo hlídače. Jdeš to lesa, jako do svého, a bez strachu a bázně, směle pleníš, pustošíš jej, lezeš do zahrady cizí, a obíráš tam ne housenky, ale ovoce. A z toho ze všeho si svědomí neděláš aniž na náhradu myslíš, kdežto bez navrácení a nahrazení není žádného odpuštění! Není na tom dosti. Ty nespravedlivě motáš, buď na dva rohy, buď místo 20 pouze 15 nití do pásma, a okrádáš chudého tkadlce; ty nespravedlivě vážíš a měříš, máš na kupování velký, na prodávání malý věrtel, v něm máš dvě dna, do prostředka dáváš špatné, zunovaté obilí, a pouze na vrch, co by mohl rukou projeti, několik vrstev dobré, dle úmluvy; prodáváš na trhu máslo, to koupí chudý člověk, a najde v něm kámen nebo vodu, neb cokoliv jiného. Onehdy o trhu ti předali, a tys jsis to nechal, a nejen že jsi to nevrátil, ale vysmál jsi se jim, že jsou hloupí.

Ty děláš falešné peníze. Viz, onehdy prodala na zaplacení dluhu jistá vdova svou poslední krávu, a tys jí dal samé falešné peníze, za které ona potom neznajíc peníze, nejen nic nedostala, ale měla ještě odpovídání. Ty lichvaříš, půjčuješ peníze, ale za 50 prc., kteréž si na směnku přímo napřed dáváš vyplatit, napíšeš 100, a věřitel dostal pouze polovic, a pak bez milosrdenství kážeš majetek věřitelův prodati, aneb jej ujmeš za nízký peníz, uhnáním, neb uplacením, bez ohledu, zdali sirotci budou volat k nebi o pomstu. Ty jsi přede koupil peníze za polovic. Tys měl pěkné jmění, počítal jsi tisíce, a nyní tě das tak oslepil, že jsi způsobil úpadek a tím strhl jsi mnoho jiných, nevinných, jenž jinak se chtěli poctivě živiti, a ty jsi je přivedl na žebráckou hůl. Tys upřel, ano odpřisáhl bližní-

mu dluh, mzdy nedáváš čeledínům, a vypočítáváš i ji, abys nemusel nic dát, za škodu za rok v domě učiněnou, jako by čeledín všeho toho byl příčinou.

Tys onehdy našel 100 zl. BN. a víš, čím tobolka jest, v níž ta BN. byla, a ty si to necháváš, počítáš to za štěstí od Pána Boha, kdežto vlastně ďábel pokouší srdce tvé, zdali si to necháš, a tys ponecháním si toho, co našel, prodal jsi svou duši za pomíjející věc, kdežto jedna krupě krve Kristovy, již vykoupěna jest tvá duše, nemůže všemi světy zaplácena býti; onehdy ti přinesli kradené věci kostelní, tys to koupil, a za malý peníz, kdežto se kostelu učinila značná škoda, schovals to, pochválils zloděje, že tak dobře; syn sousedův vzal otcí svému větel obilí, tys to přijal, dcera přinesla slámu, tys ji za to pochválil a utužil v tom řka, aby opatrná byla, aby se neprozradila; ona se slízala u tebe se svým svůdníkem, tys je častoval a poskytovals jim přístřeší, utužuje je, aby se nebáli. Ty v neděli roz-síváš, klidíš obilí, kde toho potřeba nekáže, sušíš sena, opíjíš se, jdeš sice do kostela, sedneš si tam, a co zatím jest mše sv. ty tři čtvrtě hodinky se tam vyspíš a pak vyjdeš, a do bílého rána bdíš a hejříš v hospodě a myslíš, že jsi celý zákon o slyšení mše sv. vyplnil.

V pátek jíš maso, v adventě, půstě a pátek tancuješ, čeho hrdlo ráčí, užíváš, o ujmě, neb postu ani řeči, tomu se směješ, a jinými, jenž se dle přikázání Božích a církevních řídí pohrdáš. Ty necizoložíš, ale kdybys měl příležitost, tedy bysi se jí uchopil, kdežto Spasitel dí u sv. Mat. 5, 28: „Každý, kdožby pohleděl nestydatě na ženu ku požádání jí, již zcizoložil s ní v srdci svém,“ a mimo to trápíš ženu a dítky doma, a zanedbáváš je. Doma nestrpíš, abys měl svícenou vodu, aneb hromničnou svíčku, tož prý pověra, k čemu to? ale máje dávat do hnoje, a trní, to připouštíš, na čarodějnice držíš a lítáním čarodějnic tak nazvaných posledního dubna, tomu nebráníš. Máš staré rodiče, těm nejen že nesloužíš, ale jim ukřivduješ, a čekáš již jen, abys je brzy zahrabati mohl. —

Máš toho zatím dost, a řekni nuže příteli, jsi posud spravedlivý? tohle máš všechno za nic? Vidíš co jsi za hrozného hříšníka, a ty se neznáš! Toho všeho příčina jest ta, že se neznáš v katechismu, kde se učíme že křesťanská spravedlnost pozůstává ze dvou dílů. „Varuj se zlého a čin dobré.“ A varuješ se i toho všeho zlého, co jsem ti nyní vyčetl, jako že ne, tedy předce ještě nejsi křesťansky spravedlivý, anof jsi k bližnímu žádnou lásku neprokázal.

Ty máš pěkné jmění, mohl bys, ale žádný na tobě ani půl stotiny posud neukroutil aniž vymákal, ano, s tím evandělickým boháčem nedáváš žebrákovi ani ty drobty, kteréž padají se stolu tvého. — A jak nuže doposud trváš při tom, že se nemáš z čeho zpovídat? — Věz že naplní se na tobě vyhrůžka Kristova: „Služebník ten, kterýžby poznal vůli pána svého a nepřipravoval se a nečinil podle vůle jeho, bit bude mnohými ranami“ (Luk. 12, 47).

Zákon i proroci záleží na lásce k Bohu a bližnímu a kdo tu má, zákon naplnil. Když již nevíš ani, z čeho bysi se zpovídal, tedy se podobáš obrazu, který tak zašlý jest, že pro špinu rozeznati nelze, koho představuje, — tak jsi zašpinil obraz Boží na sobě; neboť dle Přísloví (24, 16) „spravedlivý na sedmkrát padne“ — a sv. Jan (I. 1, 8. 10) píše: „Dímeli, že hříchu nemáme, sami se svádíme, a pravdy v nás není.“ „Dímeli, že jsme nehřešili. činíme jej (Boha) lhářem a není v nás slova jeho“, neboť žalmista Páně 13. 3. čí: „Všickni odchýlili se, spolu ne- užiteční učinění jsou; není kdo by činil dobré, není ani jednoho.“ Jen ty jedinký na světě jsi vši viny prázdný?!

„A co, nepřijdu k zpovědi, co bude víc, kdo mi za to co udělá.“

Toť je pravda, jsili jen pro svět živ, u světa se ti proto nic nestane, ano budou tě mít spíš za pokročilce, za osvíceného, chváliti tě budou, že jsi se vyma-nil a vymknul z kněžských pletek. Ale ale, zajisté pravím tobě: Čiň co čiň, do-blížej konce, jinak soudí svět, jinak Bůh, všeho do času, Pán Bůh na věky. Ne-zapomínej na věčnou pravdu v knize Eklestka 5, 4. 9; „Neříkej, hřešil jsem a co mi se z toho přihodilo smutného? Nebo Nejvyšší jest shovívající odplatitel; náhle přijde hněv jeho, a v čas pomsty rozptýlí tě.“

Věz, ty máš kříž, buď v kostele nebo doma, a tu se na tě s kříže dívá tvůj Spasitel, nemysli že bude pořád tak, jak Jej vidíš, buď ze dřeva, buď na plátně, buď z kamena, shovívající, ke všemu mlčící. On jest živ v nebi a patří na tebe s pravice Boží a než se naděješ, stihne tě pomsta jeho, a on tě povolá a odsoudí, neboť jeho pomsta přichází sice pomalu, ale přichází jistě a nenadále, než se na-děješ, nešťastný budeš, neboť „žádný neví, kdy přijde Pán, u večer-li, čili o půl noci, čili když kohouti zpívají, čili ráno“ (Mark. 13, 35), a až někdy svou pouhou věrou dovolávati se budeš u brány nebeské svatby Beránkovy, nebudeš vpuštěn, od-poví tobě ženich nebeský: „Neznám tě“; a to můžeš pak věřit nebo nevěřit a mluvit v onen den jak chceš, že jsi ve jmenu Páně prorokoval, a divů mnohých činil, Pán vyzná, že tě nikdy neznal, „odejdi ode mne, kterýž činíš nepravost“ (Mat. 7, 22). Protož pokud čas jest, čiň pokání, neboť přijde čas, když žádný nemůže dělati. (Jan 9, 4). —

Tož ovšem můžeš pátek, aneb v jiný církevně zakázaný den se masa na-jísti, toť se neotrávíš, ano spíš tělu posloužíš, neboť což vchází v ústa neposkvr-ňuje člověka (Mat. 15, 11), ale zdali to prospívá duši, kteráž se poskvrňuje a ota-ruje neposlušenstvím, pýchou, nadýmáním se, nezdrželivostí, rouhavostí tvou při tom? „Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu, tyto zajisté věci vespolek sobě se protíví; abyste ne co by stě chtěli, to činili“ napomíná nás sv. Pavel (ke Gal. 5. 17). A nebo v neděli a ve svátek pracuješ a co se ti za to stalo? Nic. A nebo v pátek, neb adventě, neb v púště tancuješ a co se ti za to stalo? Nic. Nejen nic ale mohl by se ti opovážiti někdo říci, tomu bys se podíval do očí, a utrží si dřítku. — Ale věz také, jaká příkázání dána nám jsou skrze Pána Ježíše, jak píše sv. Pavel (I. Thesal. 4, 3—6): „Tať jest vůle Boží, posvěcení vaše, aby uměl je-denkaždý nádobou svou, t. j. tělem svým, kteréž jest nádoba duše — vládnouti v posvěcení a cti, ne v náruživosti, tělesné žádosti, jako i pohané, kteří Boha neznají: nebo mstitel jest Pán toho všeho.“ Protož uposlechni napomenutí sv. Pavla, jenž (k Řím. 12, 2. 3.) píše: „Nesrovnávejte se s tímto světem, ale napravte se v novotě smyslu svého, tak abyste zkusili, která jest vůle Boží dobrá a dobrolí-bezná a dokonalá. Neboť pravím skrze milost, kteráž dána jest mi, všechněm, kte-říž jsou mezi vámi; aby ne více smyslili než sluší smysliti, ale aby smyslili ke střídmosti; a tak, jakž jednomu každému Bůh udělil, míru víry.“ Napomíná sv. Pavel, neříditi se dle světa, poněvadž věděl, že všecko, což na světě jest, jest žádost očí a žádost těla a pýcha života, kteráž není z Otce a jest ze světa, a že svět po-míjí i žádost jeho, ale kdož činí vůli Boží že zůstává na věky“ (I. Jak. 2, 16. 17.). A dle toho učení se od jakživa řídili věrní ctitelé Boží, jenž nejen nedbali na to, zdali přestupovati příkázání Boží a církevní jim dovoleno jest čili nic, ale pilně a bedlivě šetřili příkázání těch i tenkrát, když od císařů pohanských jim přikázáno bylo, aby jedli zapovězeného masa, aby modlám se klaněli a před nimi tančili. Ne-

učinili toho, anobrž raději podstoupili smrt a to rádi, aby za život časný vyměnili sobě život věčný, majíce za to, že nejsou rovná utrpení tohoto času budoucí slávě, která se zjeví v nás“ (Řím. 8, 18), a pamatujíce na slova Spasitelova (u sv. Mat. 10, 39): „Kdo nalezá duši svou, ztratí ji; a kdo ztratí duši svou pro mne, nalezne ji.“ —

Vidíš, tebe žádný nenutí, abys příkázání ta přestupoval, máš na vůli, pouze žádný že ti nebrání a nehrozí holí ouřednickou, a již směle a drze si počínáš proti Bohu a jeho sv. církvi; co pak kdyby měl nastati čas, aby tě měla k. p. vláda nutit k odpadnutí od víry, tož napořád Boha zapřeš a víry a sv. církve se odřekneš. Pán Kristus dí u téhož sv. Mat. (jak, výš, 10, 37), že kdo miluje otce neb matku více, nežli mne, není mne hoden; což pak ten, jenž miluje tělesné rozkoše a žádosti masa, tance a radovánky více než Pána Krista!?

Rádi se podíváme, oč při tancování budou míti lidé víc, na čem získají, zdali jim lépe poroste a pokvěte-li lépe obchod?! Ale věz, ten budoucí věčný, spravedlivý, vševědoucí soudce, jedenkrát pro tebe pošle svého dobrého četníka, kterýž uchopí tebe, aniž se tě spustí, aniž tě ušetří, aniž lze ho uprosit neb uplatit aniž se mu vyvrveš. Víš kdo ten četník jest? Jest to ona holá, s kosou v ruce — smrt. A pak, jak píše sv. Pavel (II. Kor. 5, 10), „jako všickni, tak i ty ukázati se budeš musít — chtěj nechtěj, — před soudnou stolicí Kristovou, abys jako jedenkaždý, tak i ty přijal vlastní věci těla, jakžs činil, buďto dobré, nebo zlé.“ „Protož čiň ovoce hodné pokání“ (Mat. 3, 8) a slyš posléze, co ti Pán připomíná u sv. Lukáše řka: „Jakož se stalo za dnů Noe, tak bude i za dnů Syna člověka. Jedli a pili; ženili se a vdávaly se až do toho dne, v kterémžto Noe všel do korábu: i přišla potopa a zahladila všechny. A též podobně jako se stalo ve dnech Lotových: Jedli a pili; kupovali a prodávali: štěpovali a stavěli: ale dne toho, když vyšel Lot ze Sodomy, pršel oheň a síra s nebe a zahladila všechny. Takť nápodobně bude v ten den, když se Sýn člověka zjeví“ (17, 26—30.).

Nuže rei: Poslechněš, čili nic? —

— „Uposlechnu vás, udělám vám to po vůli a půjdu k zpovědi.“ —

To my nechceme tak nám to dělat po vůli, to my chceme, abys to konal z přesvědčení svého dobrého. Ty si to musíš počítat za zvláštní milost od Pána Boha. Bůh tvého pokání nepotřebuje, ale ty potřebuješ jeho milost, jeho smilování. Nám nic tím nevyvedeš, nepůjdeš-li, budeš v naší škole sám, každý na tebe co na vyloučeného budeme ukazovat prstem, a za tebe jednoho jich přijde ke sv. zpovědi jiných 100, a to rádi, a ti nepůjdou snad jednou za rok, ale chodí čtvrtletně, ba měsíčně, ba mnozí, nejen jen jeden, i týhodně a těší se na sv. zpověď, poněvadž vědí, že se potěší a posilní tělem a krví Páně a vědí, že kdyby šli zřídka kdy, že by zemdleli na duši, rovněž jako tělo zhyne, kdyby se mu nedával pokrm. Tedy poslechni. Neposlechněš-li, tedy dle sv. Pavla (k Tit. 3, 10) se tebe co kacíře budeme varovati, a budeš u nás považován (dle Mat. 18, 17) jako pohan a publikán, pak dle sv. Jana (15, 6) vyvrhne tebe ven, jako ratolest, a uschneš, a seberou tě, a na oheň uvrhnou a hořeti budeš a až bys někdy umřel (dle 4 Lateran. sněmu, od r. 1216, tě ani na náš katolický hřbitov nepochováme) a za tebe modlitby konati nebudeme. Protož dnes voláme k tobě slovy žalmisty Páně 94, 8. Slyšíš-li hlas náš, nezatvrzuj srdce svého. S Bohem! Po druhé k nám s takovou nechod, nás nesvedeš, aniž ulovíš, sic tě ze Školy B. S. P. vypovíme a poženeme.

První oběti pronásledování křesťanů za Chogunsamy.

(Dle *Crasset-a*, ze *Sendb.* d. h. J. J.)

(Pokračování.)

Ve Meafu upáleno 7. října 1619 52 křesťanů. Mučednická smrt mnoha křesťanů v Nangasacki a jiných městech.

Rok 1619 byl pro křesťany Japonské rokem ještě těžší zkonšty, ještě pruději byli pronásledováni; mnoho věřících strádalo ve vězeních, mnoho jich umřelo zase smrtí mučednickou.

Mezi prvnějšími nalezal se Ambrož Fernandez, laik (bratr řeholný) tovaryšstva Ježíšova. Naroděn v Kistě v diecesi Porto v Portugalech, mēnovat se nejprvé tuctiví, pak se stal vojákem v Indii, a když se přeplavoval, byl bouří na břehy čínské zahánán. Odtud šel do Japynu a vstoupil tu do tovaryšstva Ježíšova, v němž brzy se stal vzorem náboženské dokonalosti, zvláště zachovával chudobu a neustále zapíraje sama sebe; 30 let již byl strávil v tovaryšstvu, když měl býti odměněn za namáhání svého. Když byli vypovězeni misijnáři z Japynu, zůstal tam a byl přidělen P. Spinolovi, oba byli po delší čas ukrýti a právě se hotovili vzdáliti své posavadní s jiným změniti, když z rána 14. prosince 1617 pochozové dveře bytu jejich vypálili, a oba ukrutně svázané do dvoru mladařova odvedli, kdež je po celý den a celou noc podle chléva pod střešním nebem ležeti nechali, vydavše je tuhé zimě a vší slotě a nechodě povětrnosti. Z Nangasacki byli odvedeni do Omury a tu do žaláře umřeni; byla to ale jenom chýsse spoře pokryta slamou, blízko přístavu na vrchu ležící a tak na spadnutí, že koly musela býti podpírána.

Zároveň s P. Spinolou a Fernandezem nalezali se v témž vězení, jež jen 40 dlant dlouhé a 20 široké bylo, 3 dominikáni, 1 frantiskán, 8 katechistů a jiní dva křesťané z Firanda. Ostatně proměnili zajatí bídou chaloupku v pravý klášter. Rnēži sloužili denně mši sv., nato bylo rozjímání pro všední, načež jedni duchovním čtením, druzí oustní modlitbou se bavili; toto konali i odpoledne, na večer modlili se dva a dva breviář neb hodinky o Panně Marii a skončili den modlitbou a zpřítováním svědomí. Celý jejich pokrm byl něco rýže s nějakou zeleninou, k čemuž časem zkažený páchnoucí slaneček přidán byl; ale i o této škrovné potravě ještě se postili a ke všem útrapám a obtížím připojovali ještě vždy nějaké skutky příjné kajicnosti.

Poněvadž se báli, že by konečně vězení přede shroutiti je mohlo, usnesla se městská rada, nové vyřazení v podobném slohu; dokud nebylo upraveno, zavřeli uvězněné do jeskyně, do níž paprsek sluneční nepronikl a kdež jmenovitě horkem (bylo to v červenenci) a puchem po 18 dní tolik se nastrádali, že, jak Fernandez v listu na představeného svého praví, bylo se v skutku co diviti, že všichni nezahynuli. Nicméně bylo trpěti uvězněným, když 7. srpna do nového vězení zavřeni byli. Toto mělo 24 palem (dlaní) délkou a 16 šířky, a v tomto těsném prostoru nalezalo se 28, někdy i 33 vězňů; stěny byly z kolů a pletiva, střecha byla táfkami kryta, podlaha prkny vyřezána; kolem této chýsse byla široká chodba pro stráž a vše to obklopoval ještě dvojit plot ze zaostřených kolů, nahoře trním propletený. Dveře byly tak ouzké, že sotva muž prošel; na straně chýsse byl malý otvor, kterýmž vězňům pokrm podávali tak skromně, že právě stačil, aby hladem nezemřeli. K tomu ještě všední nečistoty, ne-

smrtelné vedro v letě, právě tak krutá zima v zimě; nikdy nedovolili uvězněným převléci se, nikdy vězňů opustiti, tak že P. Spinola právem napsal: Tvrdím, že nikdo z nás není, kdo by, trápěný jen po lidsku bera, nemohl upálen býti za živa, než dříve žiti v tomto vězení. Vědy podlehl konečně jeden kněz ze řádu sv. Dominika a věšše zpo-
menutý laik (bratr řeholný) Ambrož Fernandez. Špatnou potravou zemřelý silný posled-
nějšího, zimou právě tehdyž zuřící přišel o řeč a konečně ho ranila mrtvice; též den
přijal sv. svátosti, proto mu udělil P. Spinola jenom obecné rozřešení. Okolo půlnoci,
když jeho konec zdál se blízkým, hodlal umírajícímu dáti ještě poslední pomazání a prošel
stráž o světlo; tato odepřela a P. Spinola zapálil doutník (lunt), a při slabém svitu
jeho ubíjel tuto sv. svátost, načež Fernandez, ani věšící ostatní vězňové se modlili,
ducha svého vypustil 7. ledna 1619 v 69. roce věku svého, když byl 1 rok a 22
dní outřpy uvěznění s rekovnou trpělivostí snášel, kněz však, praví P. Spinola,
který tečrate téden měl, nezapěl „*De profundis*“ (z hlubokosti volal jsem k tobě Pane),
nýbrž žalm *Laudate Dominum omnes gentes*“ (chvalte Pána všichni národové), vězni
plakali radostí, že opět jeden odešel ze středu jejich, jenž se za ně přimlouvati bude u
trůnu Božího.

Podívanou jiného druhu poskytovalo Meako, tehdejší hlavní město celé říše
Japonské 7. října r. 1619. Již rok před tím byl tam stat pro věru P. Jan od svaté
Marie ze řádu sv. Františka.

Správce města byl Ingendono, velmi dobromyslný muž, jenž newinnost křes-
ťanů uznával a je na pokoji nechával; ale že syn jeho, jenž právě ode dvora císařo-
va se vrátil, mu oznámil, kterať jest jistá záhuba jeho rodu a nebude-li se snažiti, aby
vyplenil náboženství křesťanské v Meaku podle rozkazu císařova, tož dal 36 křesťanů
uvězniti. Mezi nimi nalezal se i zbožný staříček lékař, jmenem Jakub, jenž nedávno
správce svého ze smrtelné nemoci vyhojil, a jejž zase propustiti chtěli; on ale zřejmě
pravil, že je také křesťanem jako ostatní, jež uvěznili, a že s nimi také umřeti si přeje;
ještě vícekrát podávali mu příležitost z vězení uprchnouti, on ale vytrval statečně u
druhých vyznávacích. Aby ještě více zlástal přízeň císaře, jejž do Meaka očekávali, dal
Ingendono ve všech ulicích přibíti přísné listy povolací proti těm, kteří by křesťany u
sebe přechovávali a dal všechny domy prohlédati; mnoho křesťanů uteklo do lesů, aneb
dobrowolně odešli do vyhnanství, dabonce se v sfanc vši nouzi a bídě. Když konečně
císař v skutku v červenci do Meaka přišel, dal Ingendono ještě jiných 63 křesťanů za-
tknouti. Věni se co diviti, jak z věšše uvedeného výpisu vězení Japonského vysvitá,
že mezi uvězněnými křesťany v Meaku za krátký čas parnu, hladu a bídě 8 podlehl,
nejprve 2 dítky v outlém věku 2 let. Císař Meako právě opouštěl, 3 měsíce tam po-
byl, kdež rozkaz vydal, aby všichni křesťané v Meaku uvěznění bez rozdílu stáru, stáří
a pohlaví upáleni byli: 52 potkal krásný osud, že směli pro Krista trpěti, a my bez ohle-
du podáváme jména jejich.

Nejpřednější v tom zástupu mučedníků byl Jan Jakimoto Tasioje, muž ja-
řlechtou rodu, tak bohatstvím a cností stejně výtečný na dvoře císařově; s ním trpěla
manželka jeho Thekla, těhotná, s dítkami Kateřinou v 12., Tomášem v 11., Františkem
v 8., Petrem v 6. a Lucíí v 3. roce věku svého; nejstaršího syna nechal správce
na živě k nejvděššímu zármutku otce, aby šlechtická rodina úplně newhmřela. Z Meaka
nalezali se dále mezi mučedníky Jan Guisako, jeho manželka Majdalena a 2letá dcera Re-
gina; Menciús Quiwiro, Ludvík Montagaro a dva jiní křesťané, otec a syn, oba slouli
Františkové. K tomu připojili se potom ještě z jiných krajín: Tomáš Guian, Maria
Kungo a Jan Saturaje s newlastní sestrou Ursulou z Bunga, Tomáš Iguegam z Fo-

tofu, Linus Nifroje a jeho manželka Maria z Tschongofu, Kosma, Tomáš Chinchiro, jeho manželka Maria a jiná Maria s dcerou Monikou, jejíž otec dříve byl mučen, z Samachui; Antonín, Sachim Ogawa a jiná Monika z Samati; Gabriel, Majdalena, Tomáš Tojemon a jeho manželka Lucia Rufina a její šletá dcera Marta, Lew Guinsagues a jeho manželka Maria z Omari; jiná Marta s dvoucletým synáčkem Benediktem z Ramauqui; Maria, Petr, Emanuel Kurosaburo, Tomáš Chojemon, jeho matka Anna o jiná Maria z Tambu; Monika, Hata, Messia a její šletá vnučka Lucie z Unie; Jarolím Sorofu a jeho manželka Lucia z Aui; konečně Sakub Tensu, jehož rodiště neznámo. Tudíž se nalezalo mezi těmi 52 mučedníky 22 mužských, 21 ženských a dívek (pokud vět jest udán) a 9 dítek mezi 2 až 12 lety; k tomu dítě, jež v nejmladší době slova smyslu křestem ohně pokřtěno bylo.

Ingendono uznával nespravedlnost a krutost výroku císařského nad těmito křesťany, a pln soucitu pomýšlel na to, jak by umězně potají propustil, avšak předvídaje, že by mu to záhubu připravilo, a že by umězně jami nepřijali svobodu jim nabízenou ustanovil se na tom, proměsti konečně výrok ten, ač přece s vážností a soucitem k mučedníkům. Kdežto v Japaně umazováni byli jindy na smrt ohněm odsouzení jenom ke kolům, dal Ingendono 27 tak krásně dělaných křížů zhotoviti, že by v každém kostele mohli býti postaveni: byla to zvláštná útecha pro blahosl. mučedníky, že směli umřítí umázaní na dřevu potupy a zároveň vítězoslavy. Konečně dal správce okolo křížů velice množství dříví nahromaditi, aby co možná uchránil útrapy mučedníkům.

7. října byli umězně ze žaláře vyvedeni na místo otevřené, k sobě přimázaní jsou; tu stálo 9 kár po hotově, které by je na mučičtěstě dopravily; nikdy nebylo viděti takové množství lidstva v Meaku, jako tehdy se sešlo promáčet tento průvod vítězoslavy. Napřed šel trubáč, jenž v každé ulici promolával: „Chogun, císař Japonský káže, aby tito lidé za živa upáleni byli, poněvadž jsou křesťany.“ A když dobávali křesťané: Ano, tak jest, my umřeme pro Ježíše Krista. Tak se bral tento průvod až za město Meako a když došli místa, kde kříže vztyčeny byly, skočili mučedníci rychle ze svých kár a spěchali plni útechy ke křížům těm, k nimž po dvou zádama k sobě umázaní byli a to takto. Dříve došlo na muže, uprostřed pak stály kříže pro ženské a děti; Marta měla dvoucleté své dítě na rukou, dvoucletá Regina byla u matky, rovněž tak tříletá Lucia; Marta a matka její Rufina byly také na kříži spojeny; zvlášť byly obráceny oči všech na jednu skupinu: prostřed dítek stála Thekla, tříletou dcerou Luciu držíc na rukou, Tomáše po pravici, Františka po levici, a na blízkém kříži obě druhé dítky její Petr a Kateřina. Postarali se o to, aby mučedníci nebyli příliš umázaní, aby se lehce odvážati a před ohněm deroucím se k nim utéci mohli; nicméně ruffični vytrvali a jmenovitě jšli nad matkami, jež se snažily myslí dostat dítkami k vytrvalosti napomináním a celováním. Byl již sounrak, když najednou hranice zapálena byla; toutéž odnal na čas divákům mučedníky, avšak když ustoupil, bylo viděti prostřed plamenů swatý zástup, většinu beze známky bolesti s očima k nebi obrácenými; stále vzývali nejvíce jméno Ježíš, až konečně jméno toto na rtech posledních mučků doznělo. Po 7 dní střežili vojáci spáleničtěstě, předce však podařilo se křesťanům zachrániti mnoho swatých ostatků; my pak si nashlíme ze života těchto statečných vyháněvaců víry nějaké ostatky, jež by nás dílem zahánily, buď k nové horlivosti v konání všech cností povzbudily.

Dotekli jsme již podívané, jakou poslytomala Thekla, obklopena dítkami svými. Kateřina, 12 letá dcera její, na polo již spálená, zvolala najednou k matce: „Matko, samá tma jest kolem mne.“ „Milé dítě, odpověděla matka, vzhývej Ježíše a Marii, brzi

budeme w ráji.“ Nato celowala zase dítě, jež chowala na rukou, süssila slzy jeho a tak pemně je tiskla k sobě, že ještě po smrti je w rukou jejích našli. Tak obětowala Thekla sedm dětí svých Pánu, hodna matky maffabejské, hodna, aby sw. Felicitě, sw. Symfio-rose po bohu postawena byla. — Také Messia wzała tříleté dítě Luciu s sebou do jáláře. Bohané činili seč byli, aby ji od wtrý odvrátili a tak ji a dítě zachowali; brali tu pomoci wšech cith přirozené proti milosti, a odkazovali matku zwláště na tu bolest, že bude muset widěti kterať dítě její před očima jejima shoří. „Wšech děti své obětowala jsem Bohu,“ odvětila zbožná matka, „i nemohu jim žádného wětšího štěstí zjednati, než když z tohoto časného do wěčného života přejdou, co se mně dohýče, jest mi to lhostejné, kde a jak umru pro Boha.“ — Když Rufina do wězení umřžena byla, wzała 8 letou dcerušku Martu s sebou; katané, majíce útrpnost s dítětem krásným, newinným, odwedli je stranou, aby uteklo, awšak ono plakalo tak hořce, že je ihned matce odemždati museli. Ještě we wězení zkoušeli wšech prostředky, aby dítě to k outěku přiměli, hrozili mu nejohrožnějšími mukami a slibovali mu zase wše krásné a dobré jménem spráwcomým: než wše nadarmo, dítě se wyslowilo statně, že chce umříti s matkou pro wtru, tak že ani wojáci na stráž nemohli odepřeti pobímu mladé wyznawačce. Útrapy žaláře dívku konečně oslepily; jednoho jen se bála Marta w tom stawu, aby od matky obloučena nebyla. Když tedy jati na smrt wedeni byli, přimínula se tak silně k matce, že ji ani odtrhnouti nemohli; tak byly obě wedeny na mučisti a na tž kříž uwážány, s něhož spolu do nebe wstoupily. — Co tomu řeknou některé matky, čtou-li takové rhy (obrázky) z dějin mučení národa teprw w nově obráceného?

Než máme ještě jiné mučednictwí wypsati pro rok 1619. Urozený křestan, Jakob Rangajama Jaito, byl pro wíru již wšech statků svých zbawen a s rodinou wšší nouzi wyhdán, když byl mnoho let žil na dwore knížecím. Tu byl zase před knížete pohnán, jenž jej nejprwé wyžwal, aby se odřekl wíry své, a když od statného w tom nic wymoci nemohl, jej na smrt odsoudil. Ze dwora se odebral Jaito domů, aby se ještě rozloučil s manželkou a dcerou svou, kterým jen to bylo líto, že zůstanou opustěny ode wšší pomoci lidské a že nesmějí sdíleti los otcůw, aby pro Krista zemřely; hodina jejich ještě nepřišla. Když se byl tedy rozloučil, wrhl se před obrazem Ukřižowaného na kolena, poroučil se Božskému Spasiteli a jeho nejswětější Matce, oběť se potom w nejlepší své ssathy a wstoupil na člun, jenž jej měl přewésti na poprawisti. Člun opustiw wyžul střewice, aby bořma nohama wstoupil na pahrbek, jež si byl zwolil za oltář swůj obětný a tam přissed, poklekl, pozdwihl oči a ruce k nebi a ukázal katu ještě místo, tam by udeřil; tak padla hlawa jeho 15. října 1619 w 54 roce wěku jeho.

Téhož roku a téhož dne umřel w králowstwi Bungo-skem smrtí mučednickou křestan jménem Baltazar, králowský úředník. Když byl již pro wíru ze země wyppuzen, byl na smrt odsouzen. Co se ještě loučil s matkou, manželkou a dcerou, wstoupil sluha joubní a tázal se, kde by umříti chtěl. „Kde wám líbo“, odvětil Baltazar. Tož mínila dcera, aby se dal slati doma a to proto, že jest to méně potupné, a že by také swědky byly smrti jeho. „Spasitel můj, odvětil otec, chtěl umříti mimo Jeruzalem mezi dwěma lotry, já chci také umříti, kde zločinci jsou odprawováni,“ po tom wykonal ještě krátkou modlitbu, manželka a dcera umyly mu nohy na znamení radosti a úcty, a když byl oblekl swáteční swůj oděw, podal se katanům, jež ho na smrt wedli. Baltazar měl jednoho syna, Jakoba, chlapce 4 letého. Tento wida, ani otce odwadějí a to na smrt, wrhl se mu k nohoun a prosil ho, aby ho směl prowážeti. Otec hleděl mu to wghmłuwiti, a dobál, že jest ještě mlád, aby s ním umřel, ať zůstane u matky, a čelá, až bude wětší, pak ať proleje krew svou pro wíru. K této řeči plakal chlapec hořce, chopil

se ssatu otcova a prohlásil se, že chce umřít s otcem, tak že tento konečně povolil a malého s jehou vzal maje za to, že pohled na smrt mu ocejme vssedku touhu po mučednictví, aneb že bude, pakli setrvá, účasten foruny, již by děle žil jsa mezi neměrci snadno pozbyl. Tož sli oba na popravissť. Sem přissed řečnil Baltazar ke shromážděnému množství, obejal a políbil jessť syna, poklekl a byl tat ranou smrtelnou; byl stár 47 let. A na divno, chlapce neděsl tat s mečem obnaženým, ani hlava na zem se kutálející, ni mrtvola jeho krmí zbrocená, nýbrž on klesá, sepíná ruce, wyslowuje nejssvětější jména Ježísse a Marie a co uejdřív dělí meč, s něhož jessť kapá krev otce, i hlavu dltěte ode trupu, a čistá, newinná dusse wystupuje jásajíc k nebesům.

Zatím se naplnila i vězení Mangasacká křesťany, a z nich zvolil tamější mstodržitel Chonsoko 11 nejhorlivějších, aby zawedl proti nim sondní řízení. Na otázku soudcomu, jsou-li křesťany a chtějí-li odřici se wírh, wyslowili se, že jsou křesťany a hotomi pro sw. wíru umřít; ihned byl wýrok smrti nad nimi wynešen a že tat. křesťan wyjewil zřejmě, že raději život obětowati chce, než aby nepravý tento nález wykonal, rozkázal mstodržící swým wlastním lidem, aby rozjudeł wykonali: tak byli nejssťatečnější wýznawači, když byli nejlepši swé ssaty obložili, za město wywedeni a tu skati. Nejpřednější tčhto mučěnw byl Tomáš, z jednoho uejpřednějších rodů Girandských a nejblížší přibuzný samého mstodržitele. On byl přijal křest hned po swém narození a opustil s otcem swým w 20. roce swém Girando, poněwadž tu wíra jeho byla w nebezpečenstwi a odebral se do Mangasaki; 900 osob následowalo příkladu jeho. 20 let stráwil w tomto dobrowolném zajetí, a jeho život byl prawý wýraz ewandělické dokonalości, jeho dům prawou ssolou swatosti. Třikráte do týhodne se postil a tolikrát i bičowal; poslední tři leta žiwota swého bičowal se každou noc, dobrou část noci stráwil přede dveřmi kostela, w němž byla chowána nejssw. Swatost; tak se připravowal, aby konečně obdržel forunu mučednickou.

Roku 1619, 28. listopadu wytrpěl taté w Mangasaki smrt ohněm Leonard Kimura, bratr řeholný z towarýssstwa Ježíssowa; s nim trpěli jessť 4 jiní křesťané, Ondřej Murajame Tofuam, Jan Chochide Chun, Rozmas de Korey a Dominik Georgius (Žití), Portugalec, jenž P. Spinolu u sebe hostil. Leonard Kimura narodil se w Mangasaki a byl od mladości wychowán u Jesuitů. Již w 13. roce wznesli naň úřad katechisty, a on jej zastáwal wěrně, až r. 27. větu swého da towarýssstwa wstoupil, aby tu jako bratr řeholný Bohu we wssí pokoře sloužil, ač dosti byl studowal, aby mohl býti knězem. Mezi křesťany r. 1616 w Mangasaki jathými byl i P. Karel Spinola, jenž později do Omury byl odweden a Fr. Leonard Kimura, jenž i nyní we vězení swůj úřad katechisty s takowou horlivosťi a s takým wýsledkem wedl, že během 3 let 86 pohanských Japaňanůw a spoluměžůw pokřestil. Žalář sám proměnil se pro křesťany w něm w prawou modlitebnu; každodenně obětowali ráno hodinu rozjímání, na to hodinu ústné modlitbě, ostatní čas wěnowán byl práci, duchowním čtením protkawanou, den pak se končimal modlitbou; we středu, pátek a w sobotu (uětteři i w ponděli) se postili a bičowali, a každý měsíc konali jessť 40 hodinnou pobožnosť, aby wyprosili od Boha pro křesťany a hlajatele ewandělia potřebnou stálost. Když soudce se domědel, že křesťané Kimurowým wedením takový život wedou, a že i pohanské vězně pokřestil, dal ho do tak nízké sedničky, že sotwa zpříma seděti mohl; celý rok stráwil Kimura w tomto vězení, bičowal a postil se každodenně wýjmouc neděle a hotowil se tak na muky. Po mnoholeté mazbě byl Fr. Kimurowi a čihrem dotčeným křesťanům wýrok smrti oznámen. Jessť w poutách před soudcem tázali se statného wýznawače, proč zůstal w Japaně proti rozkazu císařowu, a Kimura odpowědel: „Abych hlásal zákon Ježísse Krista, což budu konati, dohub žiti budu.“

Právě proto, odvětil soudce, „jako Ježuita učitel náboženství křesťanského umřeš smrtí ohněm po rozkazu císařově.“ Podobně vynešl soudce též výrok i druhým čtyřem křesťanům a tak byli, prováděni velkým množstvím lidu, ihned na popraviště odvedeni. Sem došedše obejali se zbožní vyhnanáči na posled a nechali se uvázati na koly pro ně určené. Brzy byli obklopeni mučedníci kouřem. Kdž tento ustoupil, bylo slyšeti, jak Kimura nahlas zvolal: Nechtím žádné bolesti a záha, která spaluje oudy mé, zdá se mi býti rosou chladivou. A kdž oheň uvolnil promaz, jimiž ke kolu uvázán byl, zdvihl několik žhavých uhlí a položil je (neboť v Japaně jsou znátem nejvyšší pocty) na hlavu, zpívaje při tom slova žalmu: Chwalte Hospodina všichni národové: Chwalte ho všichni lidé atd. (Žalm 116). Křesťané žasli nad takovým divadlem a vzdychali hlasitě nejsvětější jména Ježíš a Maria; taková pak je uchvátila touha po koruně mučednické, že mnozí se postavili těsně k ohni, doufajíce, že je do něho uvrhnou, někteří pak sami dobrovolně chtěli se uvrci ve plameny; i na samé pohany působila radostná stálost mučedníků tak mocně, že se obrátili právě k tomu náboženství, jež tak pronásledováno ohněm. Košti mučků byly sice hozeny do moře, aby je nemohli křesťané ctiti, přece však se podařilo křesťanům, skoro všech je vylouiti.

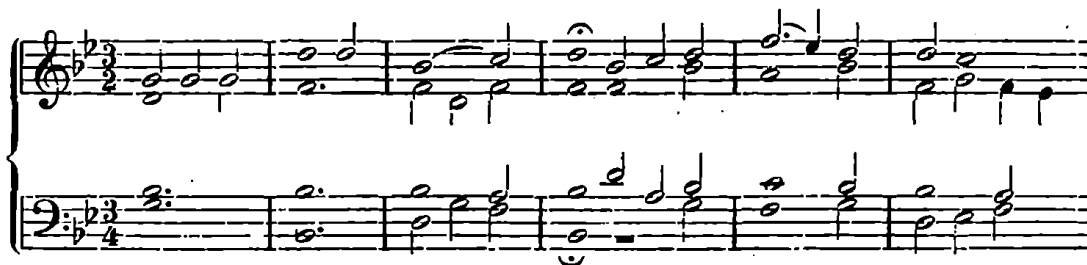
(Pokračování budoucně.)

Píseň o nejsv. jménu Pána Ježíše.

Pro varhany.

(Dle sv. Alfonsa.)

O Je-su, spá-so mo - je jak li - bě k lásce

zve to sladké jmeno tvo - je to chlad - né

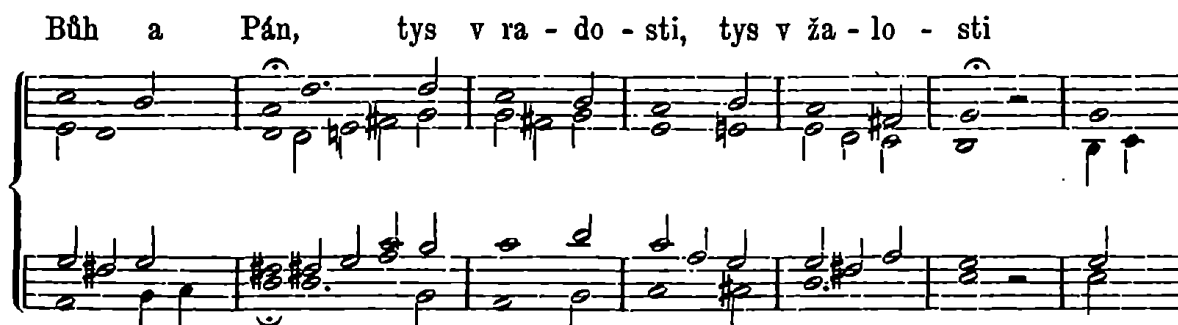
srd-ce mé Hle du-še má již plá- po - lá,
a lá-skou k to - bě po - vzdy - chá;

tys v ra - do - sti, tys v ža - lo - sti můj Je-žíš,

Bůh a Pán, tys v ra - do - sti, tys v ža - lo - sti

můj Je-žíš, Bůh a Pán!

Královna vyznavačů.

„Královno vyznavačů — oroduj za nás! “Litan. Loreť.

Rozešli se apoštolové po vší zemi, by hlásali víru v Ukřižovaného; s pohrdáním a s výsměchem přijímalo je staré pohanství, kdežto židé je již mučili. Když však i bohové pohanští zatřásli se před křížem, když modly kácely se před ním v bázni a nicotě své; tu pozvdlo pohanství hrdě hlavy své, a blížeji podívalo se na ten kříž; — a přibíjelo na něj jeho hlasatele. Nastala pronásledování krutá a dlouhá, nastal boj na život a na smrt; života však dostalo se křesťanství, kdežto pohanství kleslo v hrob. Krev mučedníků byla semenem, z něhož vyrostl strom mohutný, jenž nyní po celém světě šíří větve své — církev katolická. V prvních třech stoletích, kde trpěla církev Christova nejvíce, kde počátkové její zalívány byly krví dětí jejich, v prvních těch stoletích přece největšího přinesla ovoce, jehož marně bychom hledali v časech pozdějších. Prvních pět století převrátilo pohanský svět a zrušilo vládu temnosti, jež jevila se v mrzké modloslužbě. Tu vypučel prvý krásný květ na stromu víry Christovy, z něhož povstalo ovoce duchu lidskému neobsáhlé. A kterak to? Kde vzala malá, v plénkách ještě se nalézající církev, kde její děti k tomu síly? Předkem byla to dojista pomoc Boží, pak ale to byla ta láska, která

co statek zděděný po prvních apoštolech i učně a nástupce jejich táhla k tomu kříži, na kterém za ně skonala Láska svrchovaná, kterou nadšení neohroženě šířili a hlásili se ke své víře, nedbajíce tělesných muk a hanby světské. Byla to ta láska ku Ckristu, která z prvních křesťanů dělala mučedníky, která z nich dělala vyznávatele.

A kdo sílil v nich tu lásku, kdo byl jim vzorem? Nezmýlím se, řeknu-li, že především to byla sama přesvatá Bohorodička, Maria Panna. Kde jinde by našli lepšího, mocnějšího příkladu, nežli na ni? Či nebyl celý její život ustavičným vyznáváním Syna Božího? Vyznáváním často strastiplným? — Lehce a rád zná se člověk k tomu, co mu je ke cti, ba chlubí se tím. Toho ale u Marie nenalezáme. Když její dítě Božské leželo v jeslích a přišli od východu tři králové, by se mu poklonili; tu hrdě mohla říci: „Aj, já matka jeho!“ a dojistu by i matce vzdali králové čest a dary své. Však nadarmo hledáme něco podobného ve sv. písmě, aniž nalozáme toho v ústním podání. Když v slávě jako král později Ježíš naposledy vjížděl do Jerusalema a veškerý národ plesala holdoval mu co Pánu svému — ani tu nevidíme Marii. Ovšem ale nalozáme ji putující s chvátáním přes hory k sv. Alžbětě, aby mohla vyznati s plésáním, že navštívil Pán lid svůj Israelský a vyvolil si ji dlvku nehodnou za matku svou; nalozáme ji dále na outěku skrze pusté pouště do cizého Aegypta, aby to své Božské dítě zachránila před krvožíznivým Herodesem; vidíme ji, kterak s bázní hledá syna dvanáctiletého, když se jí ztratil, zůstav v chrámě. Když pak opustili Ježíše v zahradě Getsemanské všichni učedníci jeho, když ho i Petr zradil, ano když Christus želá s kříže: „Bože, Bože! proč jsi mne opustil?“ — tu pod tím křížem stojí žena, žena bledá, obraz smrti a vtěleného bolu, a pohlíží zrakem vroucím k Synu umírajícímu. Nestydí, nehrozí se tu veřejně jednáním svým vyznati, že ten muž, který jako zločinec tu umírá na kříži, že ten muž jest jejím synem.

Byli v zajetí židé, a nepřátelé utiskovali je velmi, ano královský přední úředník Aman pomýšlel na jich záhubu. Však on myslel a starý Bůh Jsraelský jednal. Jeho zajisté milostí stalo se, že žena, z lidu o povrženého Esther stala se královnou, ku které našli přístupu rodáci její, a která jim vyprosila milost u krále neboť nestyděla se za lid, z něhož posla, a veřejně před králem přihlásila se k němu, ač lehce mohlo se státi, že by i ona jako Mardocheus návodem Amanovým mohla přijíti u krále o milost, ba i o život. Nedbala nebezpečí hrozícího a vsvobodila od pohromy lid svůj, a lid ten vděčný na její památku zasvětil svátek Purim; světí ho vesele, ba až rozpustile až dosavad. Mají-li však židé svou Esther, my křesťané máme svou Marii. Esther vyznala svůj lid a prosila za neho u krále, jehož milosti požívala, Maria pak vyznává veřejně před týmž národem muže toho národa největšího, jenž zneuznán a zrazen od svých vlastních bratří byl přibit na kříž. Mardocheus prostý žid to byl, jehož zastala se Esther především u krále; Maria však tu vyznává krále všech králů i krále lidu Israelského. Kdežto s Esther, ač skrytě, stejně smýšlí veškerý národ její, zde týž národ zjevně staví se proti Marii, a proti tomu, jehož vyznává.

Památku Esther slaví židé radováním a veselím, proto že Esther při ho-dech, když král Asverus byl rozjařen, vyprosila lidu svému milost. Církev sv. též zasvětila památku první svaté neohrožené vyznávачky zakladatele svého Ježíše Christa, zasvětila ji tím, že nazvala ji „kralovnou vyznávачů“, a památku její, co takové, světí ne radováním, ale pláčem a postem, a dojistu vším právem.

Vyznávači Christovi jsme a máme býti všichni, neboť všichni neseme sv. jméno jeho, všichni se nazýváme křesťany. Jméno vyznávačů zvláště ale příkladá sv. církev těm, kteří s nebezpečím vlastního života, se ztrátou jmění i zdraví svého i svobody své vyznávají neohroženě víru svou, víru v Ježíše Christa, jak ji hlásá církev katolická. Takových nalezáme veliký počet v prvních stoletích pronásledování, kde ještě v křesťanech nevytizela pevná povaha a statečná mysl, jež koření v lásce ku Christu a jeho kříži a jež z nich dělala světce. Tak n. př. byli vyznávači sv. Isidor, rodem Španěl, jenž neohroženě vyznával a hájil víru katolickou proti arianským Gotům, tak že by byl málem život ztratil; sv. František Paulinský; sv. Rehoř Veliký. A co vytrpěl pro horlivé hájení a vyznávání pravé víry sv. Athanáš, kdož to neví? Opětne a opětne pryč poslán od svého stáda do vyhnanství, protože ho bránil proti bludům kacířů, týrán všemožně i osočován u mocných a podezříván u věřících neustal slovem i skutkem hájiti a vyznávat pravou Christovu víru. Vyznávači byli sv. Antonín, sv. Filip z Neri, sv. Alois, sv. Stanislav Kostka, sv. Norbert — a jiní a jiní, jež vypočítí všechny nevešlo by se na listy tyto. Všichni z nich vyznávali víru svou nejen životem svým celým, ale mnozí i při zvláštních příležitostech ukázali, že Christus a víra v něho jim jde nade vše. Všecky však dojista předčí sv. Panna. Nejen celým životem svým dokázala, že věří a přesvědčena jest, že ten její syn jest Syn Boží, ona ho zvláště vyznala v posledních jeho hodinách, ona ho vyznala, když zapřel ba zradil ho celý takměř svět, ona ho vyznala v jeho utrpení. — Když rozutekli se učedníci a Christus veden jest v oné osudné noci, v které zrazen byl na hoře Olivetské, k soudcům, když souzen a sužován byl, když byl mrskán a pohaněn trnovou korunou a pláštěm šarlatovým — všude, všude tu byla jeho matka Maria; tak aspoň jistí nám oustní podání. Myslila si, že přece na jevo přijde nevinost jeho a že bude propuštěn, a chtěla býti při ruce, aby ho pak vzala v ošetřování. Ubohá, jak se zmyšlila! „Křížuj!“ volal lid, a Pilát bázlivý povolil. Christus jest odsouzen a s křížem těžkým na ramenou běře se již na místo popravné, na Kalvarii. Zástupy zvědavého a bezcitného lidu ho provázejí, smějou se mu, plívají naň, strkají jím, kopají ho a Christus jest bídňejším než ten bídny červ; kámen, na který padá jest měkčí, než to srdce lidské, neboť změkkl pod svatým tělem jeho, tak že, jak vypravuje legenda, otiskly se ruce i nohy Ježíšovy v něj. Člověk ale ten slitování nezná, a darmo bys hleděl v zraky lidí, nikde by jsi nespátril slzu outrpnosti: katané Christovi proměnili se v divou zvěř. A hle, v tu zvěř odvažuje se matka Ježíšova! Nemohouc se prodrati k němu zástupem, jde ulicí po straně, spěchá, by nadešla průvodu a tu z vrat domu vrhá se k nohous milovaného, mučeného Syna svého! Nezná bázně, ale statečně jednáním svým ukazuje, že ten, jehož tu vedou k smrti kříže, jest její, jest Boží Syn! A co to muselo zakusiti svaté její srdce při pohledu na Syna toho? Dvouostrý zajisté meč pronikl ho, jenž hlouběji a hlouběji zarážel se do něho, čím blížeji byla Kalvarie. A když konečně Christus dokonal a položeno bylo jí mrtvé tělo jeho na klín, zda tu jasněji nad slunce, jež zatmělo se při smrti Tvůrce svého, zda tu nedokázala víru v Syna Božího? Běře toho na klín, jenž od lidí za lotra jmín mezi lotry ukřížován jest. O statečná matko, ty Matko Sedmi bolestná! Ty neprcháš od hanebného, bezectného kříže! Jak zahanbuješ nás slabé, chladné víry! My stydíme se často za ten kříž, jenž nyní přece již v slávě jest a podmanil sobě celý svět. O drahá Máti, jak možno, abychom my radovali se, když ty pro víru svou trpíš tolik!

Dojista každý křesťan souhlasí se sv. církví, že v smutku a pokání slaví památku Marie, královny vyznavačů, že postem a pokáním vyznává s ní Krista ukřížovaného. Pakli ale nazvala sv. církev Marii královnou vyznavačů, chce též, abychom ji v tom vyznávání neohroženém následovali. Praví sv. Bonaventura: „Vy všichni, kteří Marii milujete, následujte ji též! Ona budiž vám světlem ve vašich mravech a hvězdou ve vašich jednáních.“ A sv. František Saleský: „Není dojista prostředku mocnějšího pro ty, kteří jsou dobré vůle, aby zůstali na cestě dokonalosti, jako ustavičný pohled na příklad cností Marianských. Tím dosáhneme duším svým i toho prospěchu, že nepozorovaně a lehce staneme se jí den od dne podobnějšími, a že vykonáme jednu z nejpřednějších podmínek následování jejího: že budeme následovati její cnosti.“ A jestliže kdy jindy, tu dojista za dnů našich jest potřebí horlivých a neohrožených vyznavačů víry Kristovy, kterou víc a více v posměch uvéstí usilují nepřátelé její. — Jak praveno již, snadno vyznává člověk to, co mu je ke cti, k pochvale, a není-li při tom žádného nebezpečí; potom ovšem nezasluhuje za to odměny, an vyznáváním tím již jaksi se odměňuje sám. Dobře ale sluší rozeznávati mezi chválou a zalíbením světským, a zalíbením Božím, neboť obojí si na mnoze odporuje. Svět smyslný nemá citu pro to, co jest Božského, a nevšímá si toho, ano jest tomu i na odpor. Tak byl na odpor pohanský svět náboženství Kristovu; co hlásal Kristus Bůh tomu stávil se svět na odpor; cnost a pravda bojovala s hříchem. Ovšem že cnost a pravda zvítězily; věčné zajisté jest panství jejich. Bojovníci však té cnosti a pravdy zkusili mnoho, mnoho práce a potu; potu často i krvavého. Bůh je odměnil však, a jeho sv. církev je počtla jmény významnými, ctíc je za svaté. To ale není po chuti světu; nebylo mu to po chuti ovšem ani tehdy, když kříž ovládnul svět, a chtěl to slunce věčné pravdy, to svaté učení Christovo, chtěl ho zatemniti rozličnými kacířstvími a bludy, ano nájímal si k tomu i za náhončí lidi ze samého stáde Kristova. A jestliže byl ve 12 jeden Jidášem, stalo se i z křesťanů mnoho kacířů, a nový téměř nastal boj svaté církvi. Ale ona zvítězila; jest přepevná ta skála, na níž zbudoval církev svou Pán, jenž slíbil, že zůstane s ní až do skonání světa. Povstali mužové vyznavači, a vyznáváním neohroženým právě samospasitelné víry Christovy potírali bludy. Kdo neví tu o sv. Františku Saleském, kdo o sv. Ignáci z Lojoly a mužích z řehole jím založené, a o jiných mnohých jim podobných? A kdo byl tu vzorem mužům těm, kdo je tu sílil? I tu se nezmýlím, řeknu-li, že to byla přesvatá Bohorodička, Maria Panna. — „Synu můj, vína nemají,“ tak řekla jednou v Káně k Ježíšovi, a tento opatřil vína v hojnosti. Není-li tu krásný obraz života duševního církve svaté? Když již vymízela poznenáhla v církvi horlivost náboženská a chladný duch křesťanů lhostejně trpěl urážky, jež činily se od kacířů Bohu, zdaž tu neprosila ta Božská Máti za děti své asi takto: „Synu můj, víry nemají! Nemají té víry, té setrvalosti v dobrém a statečnosti, té lásky, která dovede zachovati a rozplameniti srdce lidská pro Tebe.“ A jako v Káně pomohl Ježíš, tak vzbudil i v oněch smutných časech muže, jak jsem pravil, právě vyznavače, již dovedli ubrániti od každé pohromy svatou Jeho chof, církev katolickou. Že ale prosili křesťané tehdy Marii o přímluvu, že ji následovali v jejich cnostech, o tom nám svědčí ty mnohé svátky, jež v oněch dobách byly ustanoveny, o tom nám svědčí „růženec“, jímž právě o něch dobách začali věnčiti křesťané „královnou vyznavačů,“ jež stala se jim mocnou pomocnicí proti kacířům.

I za dnů našich jsou mnozí nepřátelé církve sv., jsou tím nebezpečnější,

protože tajně hledí podryti základy skály oné, na níž zbudována církev. My křesťané katoličtí věříme pevně, že se jim to nepodaří; nepodvrátí nikdy skálu Petrovu. Ovšem ale mohou snadno mnohý kámen z ní vyrvati a zničiti, mohou rozdrtití mnohou její část — mohou mnohých neprozřetelných, krátkozrakých uvéstí v záhubu. Umějí to chytře, jak to dělají, mnohdy jsi se mohl dočísti v listech těchto, a dočetl jsi se též, čeho se ti třeba proti nim uchopiti. Jest to ovšem nejdříve modlitba. Jako ale Bůh dává požehnání svého jen pravým a pilným dělníkům na vinici své, a jako každý neužitečný strom, třeba se byl i zelenal jednou a kvetl, bývá přece vyfat a na oheň uvržen, tak musíme i my k modlitbě připojiti i činnost a práci rukou svých. Platí-li slova Kristova: „tak sviť světlo vaše, ať vidí skutky vaše dobré“ vždy, tu platí zvlášť za dnů našich, kde pohanství novověké odvážně vyhlašuje tmou svou za světlo pravé a svádí příkladem svým mnohých. Veřejně a bez bázně musí kat. křesťan vyznávati víru svou, tak jak to činila Matka Boží, kterou vzývaje v litanii Loretské prosíme: „Královno vyznávající — oroduj za nás!“

Spolkový Kalendář.

Květen čili máj,

měsíc nejsvětější Rodičky Boží,

přijel opět a s ním krásná a potěšná pobožnost májová.

Kdekoli žijí katoličtí křesťané, kdekoli bije srdce katolické v těle lidském, tamť zajisté najdeš i obraz nejblahošlacenější Panny Marie, najdeš růženec posvátný, uslyšíš něžné písně mariánské. Dostalo-li se nad to takové osadě toho velikého štěstí, že má horlivého, pro čest Boží nadšeného kněze a duchovního správce, jenž spolu jest velikým ctitelcem Matičky Boží, jistě tam znají přemilou pobožnost mariánskou po celý měsíc květen neb máj, to jest, pobožnost májovou. Ejhle! jaké přípravy již dlouho před prvním květnem konají, kněz, aby důstojně a důkladně jednatí mohl o cnostech a ctnostech Královny nebeské, nebo o jejím přesvatém životě pozemském, — zbožné omečty pak jeho, aby důstojně ozdobily oltář neb obraz mariánský! ejhle jak horlivě navštěvují chrám Páně — ráno na mši sv., u oltáře mariánského, na večer pak tu každodenním kázáním a modlitbám společným; ejhle jak důvěrně tu klečí před Matkou Boží zbožné děcko, tam shrbená babička, zde starostlivý otec neb pečlivá hospodyně vedle dcery dospělé a tam zase mládenec neb chasník . . . nebo všech jich společnou paní a matkou jest ta lábezná Panna s usmívajícím se blikem Božím na ramenou! hle, jak srdečně zní prosba z tisícůch úst a z tisícůch srdcí: „oroduj za nás! — oroduj za nás!“ a což teprve, když spolu s duchovním svým vůdcem zapějí srdce pronikavou píseň:

„Tisíckrát pozdravujeme Tebe

o Matičko Krista Ježíše!“ atd.

nebo velebnou píseň:

„Vzpomeň o Královno milá,

že nebylo slýcháno,

abyš toho opustila,

kyž i Tobě jest voláno!

a mých vroucněji opakované osvědčení:

Královno nebes milá!

celý svět to dosvědčuje,

že kdo se Ti důvěřuje,

nadarmo Te neuzná.

Ty uslyšíš a vyslyšíš **jeho prosby zajiště!**

Však ty si stěžuješ, milý čtenáři! že u nás se neobývá tato krásná pobožnost, že snad celebný pán o ní ani nemá! O to dobře, milý brachu! ale bez pochyby, že mu špatně chodí do kostela, že si málo rážte slova Božího, že o knězi nestojíte a podobně, tu by ovšem byl bláhový, aby na sebe takové břemeno bral a s námi držel pobožnost májovou! . . . a tam zase slyším, že máš daleko do kostela a nemůžeš, i kdyby se zamedla pobožnost ta, na ní se zúčastniti. Proto slyš, co ti radím: konej sám pobožnost májovou doma a získáš všední milosti a odpustky, jakobys ji v chrámu Páně byl přítomen, totiž v každém den získáš odpustky 300 dní, a máj má 31 dní, to již dělá mnoho let odpustků čili ušlení na časných trestech, a co bys po tolik let u Boha splatil za své učiněné bludy. Ano tu konci měsíce plnomocné odpustky t. j. odpustění všední všední trestů časných.

Ale jak ji mám konati, člověk pracující a nezdáný v takovéto pobožnosti?

Dne 30. dubna u večer, dříve nežli si lehneš, vezmi obrázek Rodičky Boží, zavěš ji nad svým křeslem neb lůžkem, můžeš si ho i oměnit a obětuj se Královně nebeské vroucím rážencem, neb jeli ti to mnoho, s Otčenáš a Zdrámas ke cti 7 bolestí a 7 radostí Marie Panny, přidej i modlitbu: „Zdrámas Královno“ neb „Pod ochranu Tvou“ a příslib Matce Boží, že v tomto měsíci ji chceš obzvlášť ctíti a uvažovati; abys však pro své hříchy nezástal bez vyslyšení, lituj jich denně a příslib, že nebudeš více hřešiti je obřekneš hříchů, jmenovitě toho, do kterého tak často padáš a pros o její mocnou ochranu.

Ráno po vroucí modlitbě ranní (která — nemůžeme jinak býti — nemusí ani 10 minut trvati) učin předsevzetí, ale silné, slyš, silné a pevné: dnes z lásky k Panně Marii dám pozor, abych ve všem přemáhal netrpělivost svou, nebo zlost, abych nebral jméno Boží nadarmo, atd. Ty již víš, co se Panně Marii na tobě nelíbí . . . a při práci častěji vzpomeň na předsevzetí své, na obraz Panny Marie, na svou pobožnost, a na večer zase v horlivé modlitbě Rodičky Boží se doporučí. Ráženec každodenní nebude sšoditi, získáš tím i odpustky rážencové, totiž na každý 100 dní odpustků, a pakli jej denně se modlíš, ku konci měsíce plnomocné.

Obšírněji jednali jsme o této pobožnosti v Iou (roč. II. str. 154), projdi to tedy, jakož i si na mysl uveď jiné pobožnosti, které na jednotlivé dny připadají.

Bratrstvo sv. Jana Nepomuckého a blahosl. Panny Marie.

V našich česko-moravských vlastech jest řečené bratrstvo dosti rozšířeno a svědčí o vděčné úctě ke svatým sv. otčiny, ke svým nejpřednějším zástupcům u Boha. Rozmanitost katolických bratrstev není zajisté na ujmu zbožnosti, alebrž ji, dle častějšího vyslovení hlavy církve, tím více rozhojňuje, an jeden se cítí více k

tomuto světcí, jiný k jinému táhnut, všechna ale úcta svatým vzdávaná vzdává se zároveň Bohu a vede k němu.

Měsíc květen zasvěcují Čechoslované namnoze Bohorodičce a spolu sv. patronu našich vlastí sv. Janu Nepomuckému. Potřebno tedy účel, závazky a výhody toho bratrstva sdělit.

A. Účel bratrstva. Účel bratrstva sv. Jana Nepomuckého, divotvorného obhajitele cti a mučedníka pro tajemství svaté zpovědi, jest:

1. Čest a sláva Boží, ctění Marie Panny a sv. Jana Nepomuckého, aby Bůh „jenž ve svatých svých chválen bývá“ (žalm 150) skrze úctu proukázanou sv. Janu Nepomuckému zveleben byl, a pobožná úcta Marie Matky Boží slavného rozmnožení dosáhla. 2. Hájení a zastávání cti a dobrého jmena bližního.

B. Závazky. 1. Jeden každý spoluúd vykoná v den zapsání do bratrstva sv. zpověď a přistoupí k sv. přijímání, a pomodlí se na úmysl sv. katolické církve sedmkrát „Otče náš“ a „Zdrávas“ a jednou „Věřím“, aby získal plnomocné odpustky. Odporoučí se též pod ochranu sv. Jana Nepomuckého s tou jistou nadějí že mu bude věrným přítelem, a silnou zbraní ve vší života případnouti. (Sir. 6.)

2. Vyvolí sobě sv. Jana Nepomuckého za obzvláštního patrona s tím úmyslem, že cnosti a krásné příklady jeho následovati bude, aby skrze orodování sv. patrona milost Boží dosáhnul, v ní se zachoval a podlé velikého milosrdenství Božího jak od věčného, tak od časného zahanbení uchráněn byl.

3. Zavazuje se podlé příkladu sv. ochránce a patrona k zvelebování slávy Boží, že chce Boha z celého srdce, z celé duše své a z celé mysli své i ze vší síly své milovati, (Mat. 22, 27), a dle výpovědi věčné pravdy: „tak sviť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích“ (Mat. 5, 16) — každému dobrým příkladem předcházeti a bližní své povzbuzovati, aby tolikéž Boha, Pána našeho milovali.

4. Prokáže se vždy horlivým ctitelem nebes Paní, Panny a Matky Boží Marie za příkladem sv. Jana Nepomuckého, kterýž předně modlitbou svých bohabojných rodičů od Rodičky Boží vyžádán byl, a napotom skrz celý život svůj horlivým ctitelem a služebníkem Marianským býti nepřestal.

5. Bratři a sestry bratrstva sv. Jana Nepomuckého pokládají za určitou povinnost, pro Boha bližního svého jako sebe samého milovati (Mat. 22, 39) a slovem i skutkem pro čest a zachování dobrého jmena bližního horliti. Protož sami zajisté se pilně vystříhají všeho nadýmání, na cti utržení, pomlouvání, křivého podezření a opovázlivého posuzování; avšak také k tomu přihlížeti budou, aby od jiných čest bližního zlehčena nebyla. Kdyby u přítomnosti spoluúda sv. bratrstva počestnému jmenu jiného se křivdilo, opatrně se cti jeho ujme, věda slušně a přísně jak před nižším, tak před vyšším věc bratra v Kristu zastati.

6. Aby každý spoluúd tohoto závazku stále pamětliv byl, bude medaili sv. Jana Nepomuckého nositi a každodenně se modliti: a) Ke cti sv. Jana Nepomuckého: Jednou „Otče náš“ a „Zdrávas“, ku konci říká: „Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, tak budiž nyní i na věky. Amen.“ b) Za živé bratry a sestry: Jednou „Otče náš“, „Zdrávas Maria“ a „Věřím v Boha.“ c) Za zemřelé spoluúdy: Jednou „Otče náš“, „Zdrávas Maria“ a ku konci: „Odpočinutí lehké dejž jim Pane a světlo věčné at jim svítí, ať odpočívají ve svatém pokoji Amen.“

C. Výhody. Spoluúdobné bratrstva sv. Jana Nepomuckého dosahují plnomocné a neplnomocné odpustky.

I. plnomocné: 1. V den zápisu do bratrstva. 2. V hodinu smrti po přijmutí nejsvětější Svátosti Oltářní, aneb kdyby nemocnému nemožno bylo přijímati aspoň když s opravdovou lítostí Nejsvětější Jmeno Ježíš buď dšty aneb dokonce jen v srdci vzývati budou. 3. Každoročně na hlavní a titulární svátek sv. Jana Nepomuckého dne 16. května.

II. neplnomocné: Na čtyry menší titulární slavnosti: 1. Zvěstování Panny Marie dne 25. března, 2. Navštivení Panny Marie dne 2. července, 3. Narození Panny Marie dne 8. září, 4. Nepoškvrněné početí Panny Marie dne 8. prosince, 5. Tenkrát dosáhnou spoluúdobé odpustky sedmero let a sedmero čtyřecetidenní, když po vykonání sv. zpovědi a sv. přijímání sedmkrát „Otče náš“, „Zdrávas“ a jednou „Věřím v Boha“ na úmysl sv. církve se pomodlí.

6. Kdykoliv v chrámu Páně bratrstva přítomni budou službám Božím, na procesí k soše ke cti sv. Jana Nepomuckého se zúčastní, velebnou Svátost v slavném průvodu aneb když se k nemocnému ponese následovati budou; kdykoliv v případě nemožnosti aspoň za nemocného „Otče náš“ a „Zdrávas Maria“ se pomodlí jakmile zvonek uslyší; kdykoliv za mrtvé údy pětkrát „Otče náš“ a „Zdrávas“ se modlití, nevědomé poučovati aneb některý jiný skutek milosrdenství vykonávati budou: vždy z pokladu církevního šedesátero denní odpustky dosáhnou.

Mimo to dosáhnuły mnohé kostely bratrstva tu výhodu, že se skrze mši svatou na kterémkoli oltáři jeho obětovanou jako na oltářích privilegovaných dušem zemřelých, za které se ta inše svatá obětuje, plnomocné odpůstky na způsob přímlyvy přivlastňují.

Nadřečené odpustky se mohou také duším v očišcei na způsob přímlyvy přivlastniti a mají platnost při tom bratrství na věčné časy.

Způsob vyvoliti sobě sv. Jana Nepomuckého za patrona:

M o d l i t b a.

O svatý Jene Nepomucký, já tebe dnes volím za patrona, ochránce a orodovníka u Boha. Tobě poručím pod ochranu tělo i duši svou a žádám s milostí Boží podle Tvého příkladu v cnostném životě setrvati až do smrti. Vyžádej mi o veliký služebníče Boží tu milost, abych všech hříchů, jimiž Velebnost Boží uražena bývá, pilně se varoval, k pravému pokání skroušeně pospíchal, od všeliké časné a věčné hanby dle velikého milosrdenství Božího osvobozen byl, podle vůle Boží tento život šťastně skončil a s Tebou Boha v trojí osobě Jediného v nebi věčně chváliti zasloužil. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Bratrstvo sv. Isidora, rolníka.

Sv. Isidor narodil se v Madridě, hlavním městě španělském okolo r. 1110. po narození Páně. Rodičové jeho byli chudobni ale bohabojni, pročež také syna svého již od mladosti k tomu vedli, aby při všem, cokoli myslí, mluví neb činí, pamatoval na P. Boha a varoval se všeho hřichu. Dle příkladu svých rodičů navštěvoval Isidor velni pilně služby Boží, a poslouchal pozorně kázání a křesťanské naučení, čímž prospíval v moudrosti a ve všech cnostech křesťanských. Když vyrostl, vyvolil si stav rolnický za své životní povolání, a vstoupil co oráč do služby

u jednoho šlechtice v Madridě, kterýžto mu svěřil obdělávání svých polí. Později pojal za manželku Marii Torribiovu pannu chudobnou ale cnostnou a bohabojnou. Pánu svému sloužil věrně až do smrti, a pracoval pilně ve svém povolání; každodenně však, než se dal do práce, vykonal svou ranní modlitbu, a když možná bylo, šel též na mši svatou; při práci nebylo z úst jeho slyšeti klení neb nadávání, ani žádných neslušných slov, pročež požehnával Bůh práci jeho, a pán jeho ho měl více za bratra než za dělníka. Ačkoli nic více neměl než co si vysloužil předce podle možnosti uděloval almužnu chudším bližním svým.

Když mu bylo již 60 let, roznemohl se, a cíť, že se jeho poslední hodinka blíží přijal svátosti umírajících s tou největší skroušeností a vroucností, a zesnul v Pánu dne 15. května 1170, pohřben jest v Madridě. Po 40 létech bylo tělo jeho vyzdvíženo a k nemalému podivení neporušené shledáno. Byv i jinými zázraky od Boha oslaven vyhlášen jest za svatého roku 1622. Lid rolnický ctí ho co svého patrona. —

Pod ochranou a jménem tohoto světce zařídila se bratrstva lidu rolnického a právě pro svou příhodnost byla i na Moravě a v Čechách dosti rozšířená a nadacemi obohacená. Ve smutných časích světské vlády nad těmito náboženskými spolky za císaře Josefa II. bylo všechno jmění jejich jakož i jiným bratrstvům pobráno, spolky ty zanikly a v mnohých farnostech sotva pozůstává upomínka na ně. Našeho vědomí jest na Moravě jediné bratrstvo toho jména, v Náklu arcidiecese Olomoucké, které již roku 1775 zde bylo,*) od císaře Josefa II. však necírkevně zrušeno a nyní, r. 1864 opět zřízeno bylo. Čítá 400 údů. — Zajímati musí každého příznivce bratrstev katolických ta okolnost, že řečené bratrstvo v Náklu opět ve starém způsobu se objevuje, majíc nadání 700 zl., jichž úroky, jakož i příspěvky údů při ofěře vložené, se vynakládají na potřeby spolkové a ostatek podporování chudých údů a slušné jich pohřbení. Není sice nevyhnutelně potřeba i hmotných prostředků k zachování kázně v bratrstvu, nicméně jest to věc jistá, že časnými výhodami, jež bratrstvo poskytuje, účel jeho ku blahu duší mnohem snadněji se dá dosíci. Byliť zbožní naši předkové moudří ve zřizování bratrstev a jich dotací a potřeba jest, abychom dle nich se řídili.

Jaký jest tedy cíl a uspořádání bratrstva sv. Isidora?

Cíl a konec bratrstva sv. Isidora jest: v rolnickém stavu a obchodu podlé příkladu sv. Isidora Bohu všemohoucímu a katolické církvi v zachování svatých příkázání věrně sloužiti, křesťansky živu býti a věčného spasení dojíti.

Aby toto bratrstvo prostředkem milosti Boží užitečněji a pořádněji zachováno bylo, potřebí jest jistými správci je opatřiti:

1. Duchovním otcem neb správcem. Duchovní otec neb správce má býti farář, pakli by z důležitých příčin takový úřad míti nemohl, způsobený k tomu kněz schválený nejdůstojnějším bisk. ordinariátem.

2. Dvěma neb třemi představenými bratrstva podle příležitosti místa a vladarem k vydání příjmů a zachování věcí bratrstvu náležících. Tito jmenovaní mají každoročně k vánocím své úřady složiti a jiní od bratrů pořádným způsobem voleni neb předešlí potvrzení býti.

3. Kteří do bratrstva žádají zapsáni býti, nemají mladší šestnácti let a tak způsobilí býti, aby zlé pověsti v obcování, a zlého ani se strany zjevného

*) Mimo Náklo bylo r. 1775 toto bratrstvo u fary v Knihačích a v Bučovicích.

hříchu podezřelí nebyli, a mají dostatečné znamení na sobě ukazovati, že žádají dobrý křesťanský život vésti; protož u duchovního otce neb správce se ohlásiti a od něho naučení žádati mají, aby chvalitební údové téhož bratrstva byli a odpustků a jiných dobrých skutkův účastni se státi mohli. Duchovní otec neb správce má seznati, jak jsou ve věcech křesťanské víry naší zběhli a vyučeni. Pakliby jednomu neb druhému v dostatečné vědomosti něčeho se nedostávalo, má je vlídnými slovy vyučovati, co jednou pochopiti nemohou, po druhé, po třetí i po čtvrté opakovati, až by dobře vyrozuměli, k čemu toto bratrstvo cílí. Což duchovnímu otci za obtížné nebude, poněvadž jsa farářem netoliko z povinnosti a lásky bratrské, ale i z úřadu svého a jako i ze spravedlnosti to činiti jest zavázau. Zvláště pak pro uvarování nedorozumění duchovní správce při počátku všecky a každého má dobře vyučiti, že tudy žádné nové povinnosti a závazky pod hříchem na sebe neuvazují, než toliko více povzbuzení bývají Boží a církevní příkázání (což bez toho povinni byli) tím bedlivěji zachovávati. Kdyby se tedy některý ohlásil, má nějaký čas zkoušen a potom s dorozuměním představených bratrstva ve veřejném shromáždění skrze zvláštní k tomu modlitbu přijat a bratrstvu pro milost Boží a darmo přivtělen a jeho jméno v knize bratrstva pilně zapsáno býti.

4. Bratři a sestry nejméně čtyrykrát v roce mají ve farním kostele odpoledne se sejíti, což se jim před tím zevrub má oznámiti, totiž po vánocích na den sv. Štěpána, na druhý svátek velikonoční a svatodušní, potom na den nanebevzetí Panny Marie;*) při kterémžto shromáždění nemají jiní bez dovolení duchovního správce než údové bratrstva přípuštění býti. Duchovní správce s počátku hned má před oltářem kleče modlitbu k svatému Duchu a sv. Isidoru na hlas a srozumitelně říkati, potom když se bratři a sestry posadí, do bratrstva ty přijímati, kteří zkoušku svou přestáli, pak má duchovní správce něco vzdělávajícího říci údům bratrstva, aby cíl toho bratrstva vyložil, aby dobře se modliti, zpovídati, přijímati, svědomí zpytovati je naučil. Po napomínání mají společně litanie Panny Marie říkati.

5. Co bratrstvo darem dostane, má se v truhličce s dvěma zámky schovati. K tomu má duchovní správce jeden a některý představený bratrstva druhý klíč míti, a jestliže něco se má vynaložiti, má se to s dorozuměním představených bratrstva státi.

6. Duchovní správce a představení bratrstva mají na bratry a sestry bratrstva pozor dáti, váhavě napomínati, velkých hříchů se dopouštějící trestati, a pokud žádné naděje není k polepšení, je z bratrstva vyloučiti, a slovem žádné příležitosti nezameškati, když mohou něco dobrého ke cti Boží, duši k spasení, zrostu víry katolické, vyplenění hříchu a bludu vyříditi. Duchovní správce má též při visitaci nejdůstojnějšimu bisk. ordinariatu o dotčeném bratrstvu zprávu podati. Pro kteréžto starosti bez pochyby zde od Boha požehnání a tam hojně odplaty mají očekávati.

O d p u s t k y. I. Plnomocné.

1. Na den, když po učiněné dobré zpovědi a přijímání velebné Svátosti oltární do bratrstva bývá někdo přípuštěn.

2. V hodině smrti, když ze svých hříchů se vyznal a Svátostí oltární opatřen byl, pakliby to nemohl aspoň skroušeným srdcem jméno Ježíš pokud může, pakli ne srdcem toliko vzýval.

*) Tak to stává v bratrstvu v Náklu, odkudž tyto stanovy též vyjímáme; mohou však jiní dnové určení býti.

3. Na den sv. Isidora, (16. května v olomoucké diecesi jinde se světí 10. aneb se může i jiný den vyvoliti a ke stvrzení svému biskupovi předložiti), jakož i v těch 7 následujících dnech, když po vykonané svaté zpovědi a sv. přijímání kostel bratrstva navštíví, a tam za svornost křesťanských kníží, vyplnění kacířství a zrost katolické církve se modlí.

II. Neplnomocné: 1. 7 let a tolik 40 dní.

Na den narození, na den nanebevzetí Panny Marie, na den všech Svatých, na den sv. Jana Evandelisty, (které dni podobně od bratrů bratrstva voleny a od nejdůstojnějšího Olomouckého ordinariatu schváleny byly), když kostel bratrstva aspoň skroušeným srdcem navštíví a tam na způsob nahoře poznamenaný se modlí.

2. Šedesáte dní:

a) Kolikráte v kostele dotčeného bratrstva při mši svaté neb při službách Božích přítomni budou. b) Kolikráte při procesích od nejdůstojnějšího bisk. ordinariatu schválených budou. c) Kolikráte velebnou Svátostí, buď že k nemocným, neb jinam se nosí, doprovodí, pakli jsou zaměstnaní k zvonění jeden Otče náš a Zdrávas Maria se pomodlí. d) Kolikrát za mrtvé bratry a sestry bratrstva pětkrát Otče náš a Zdrávas Maria říkati budou. e) Kolikrát dobrý skutek neb lásku k bližnímu činiti budou.

Vše ty jmenované odpustky mohou také duším v očistci na způsob přímluvy věnovány býti. Znamenati sluší, že když někdo chce odpustků účasten býti, potřeba jest, aby v srdci lítost a skroušenost nad hříchy měl s pevným předsevzetím jich snažně se vystříhati a z nich svým časem se vyznati.

Způsob obětování sebe v bratrstvo sv. Isidora.

Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi chatrný a prostý lid miloval, že tvůj nejmilejší Syn za něj svou předrahou krev vylíti a skrze své zásluhy mimo jiná mnohá dobrodiní pokorného rolníka Isidora v nebi oslaveného, na zemi pak pro své divy slavného učiniti ráčil: prosím tebe co nejvroucněji, aby mně skrze přímlovu toho tvého věrného služebníka takové milosti uděleny byly, abych tvá sv. příkázání stále mohl zachovávat a po cestě spravedlnosti kráčet. Dej také nejmilostivější Bože, aby od této přítomné hodiny až do smrti mé sv. Isidor u tebe mým věrným orodovníkem byl, aby mne ve všem činění a vší práci tak vedl a řídil, abych všechno podle tvé Božské vůle činil. Na vzájem pak toho chci skrze tvou milost tebe, Boha svého, jakožto své svrchované dobré nadevšecko a ze vší síly své vždycky milovati a svému orodovníku sv. Isidoru náležitou čest proukazovati až do smrti mé skrze Ježíše Krista tvého milého Syna, našeho jediného Spasitele. Amen.

Způsob přijímání do bratrstva.

Což rač Bůh dáti k zvláštní cti nerozdílné Trojici a k rozmnožení našeho bratrstva sv. rolníka Isidora já N. dotčeného bratrstva na ten čas pořádný správce vás zde přítomné do něho přijímám a účastny činím, jak všech milostí, odpustků tomuto bratrstvu milostivě udělených, tak všech dobrých skutků, kteří se ode všech tomu bratrstvu přivtělených činí. Moc také dávám všechno to přednésti a raditi, coby k prospěchu našemu bratrstvu sloužiti mohlo, a to všechno ve jmenu nejsvětější a vždy požehnané Trojice, Boha Otce, i Syna, i Ducha svatého Amen.

M o d l i t b a.

Všemohoucí věčný Bože, jenž ve světě mdlé vyvoluješ, abys zahanbil silné, poníženě tebe prosíme, abys, jako jsi svého služebníka Isidora, prostého rolníka, na zemi i na nebi k veliké slávě vyvýšil, tak i nás tvou Božskou milostí vždycky chrániti ráčil, abychom v zachování tvých svatých přikázání tobě stále sloužiti a tam se všemi vyvolenými na nebi věčné radosti požívatí mohli. Skrze Ježíše Krista Syna tvého Pána našeho. Amen.

Proč jde kněžím o školy?*)

Oč ale těm kněžím jde, že pozdvihují hlasu svého proti odloučení školy od církve? Což jim ty školy náramně mnoho užitku přinášejí? O užitku zajisté každý nepředpojatý ví, že ani řeči býti nemůže a že knězi ani haléře ze školy nemají. Jediný užitek záleží v tom potěšení, že za příkladem Bož. Mistra mohou děti vésti k tomu, aby prospívaly věkem a moudrostí a milostí před Bohem a před lidmi, aby byly poslušny svých rodičů, a věrny svému povolání, dávajíce co jest císařovo císaři a co jest Božího Bohu. Proto se knězi hlásí o školy, poněvadž tyto jsou dcery církve, kteréž ona zplodila, kteréž ona odchovala a bedlivě střežila, aby marnými slovy nedaly se svoditi, proto se dovolávají škol, poněvadž jim je Kristus Pán, Božský přítel dítek sám odkázal; proto jde kněžím o školy, poněvadž vědí, že konečný cíl, žádaného oddělení školy od církve jest úplné vyhostění sv. náboženství a křesťanských mravů.

I uposlechli by knězi rady osvícenců, zřekli by se sami dohlídky nad školami, kdyby nevěděli, že by se potom „změnila pravda Boží v lež, a lidé že by sloužili tvorům raději než Stvořiteli“, a protož vědouce knězi, že nynější kulturníci a pokročilci nevědí, které věci k pokoji jim jsou a jsou skryty před očima jejich, nechtějí se vzdáti škol; neboť kdyby bili pastýře, rozprchly by se ovce stáda. (Mat. 14, 27). —

Pokud tomu dobře rozumím, tedy dle navržených stanov i na čistě katolické škole smí býti učitelem literního umění i jinověrec, pohan, evandělík i žid. Avšak nepůsobí již to dobře, když na vyšších učilištích na gymnasiích, na universitách přednáší jinověrec jakýkoliv vědecký předmět, což teprv na obecných školách, kde každý předmět napomáhati má k mravnému náboženskému vzdělání. Takovému učiteli množství příležitostí se naskytá, posluchačům svým vpraviti zásady nevěry, které s to jsou v jedné hodině jejich náboženský cit udusiti a vykořeniti! Vím to ze zkušenosti. Každý ví, že jsme na gymnasiích více než polovici hodin v týhodnu učili se pohanským autorům v latině a řečtině. A tu se vím pamatovat, že profesor, kdy se přišlo na místo, že ten neb onen vojevůdce si vzal život, aby nebyl vydán v ruce nepřátel, takovou okázalostí vyličil takovouto samovraždu, kterou prý se obětoval za vlast a za čest svou, že přímo se zachtělo též tak učiniti, aby se stal nesmrtelným a aby o něm v dějinách se mluvilo a hrdinství takové obdivovalo.

*) Jedná se nyní o to, aby školy obecné, ve kterých se dosud vyučovalo v duchu náboženství a nad kterými právě proto duchovenstvo mělo dohlídku, tohoto náboženského ducha zba-veny byly, dohlídka knězi tedy úplně odstraněna byla, — škola od církve se odloučila! Dokud tedy ještě času jest, slušno o té věci rozmýšleti.

— A odtud to jde, že zvlášť u takových, jenž ani nevystudovali, nýbrž jak se říká sprostě, nějakou školu proběhli, mnoho samovražd se přiházívá, obyčejně z falešného studu po spáchaném zločinu neb dostižení v nepoctivostech; takoví jsou jako pohané, kteříž Boha neznají, myslíce, že zde mají místa zůstávajícího, a tedy budoucího nehledají, jsouce jako nemá tvář, nevědouce ničeho o blažené naději, anebo nanejvýš věřice, že po smrti vejdou v kočku nebo psa. — Víme to ze zkušenosti, že každý přidržován byl, aby se dobře naučil mythologii — a každý student znal dobře Boha Peruna, bohyni Venuši, ano celou tu řadu pohanských bohů a bohyň, křesťanského pak pravého Boha v trojích osobách, všemohoucího Stvořitele nebe i země, toho znáti se učití zanedbával ano učení o Bohu obmezenováno v týdni na dvě hodiny.

A takovéto učení se pohanským autorům — toť pokrok, toť osvěta! poněvadž to není katolictví — věřte pak, že takovéto zbožňování pohanství v pravém smyslu zpátečnictví jest, neboť stojíme se svou osvětou, jak před sta lety stáli pohané, nepokročili jsme aniž předčili je, když posud za vzor nám slouží. Nediv se tedy žádný, když vyjde student ze školy, že dokonale zná pohanské autory, o křesťanských pak klasikách a autorích, o svatých otcích a učitelích církevních ani zdání nemá, — jako by se byl rovněž z těchto nemohl naučiti správnosti řeči latinské neb řecké? aneb aspoň pro porovnání řečí těch klasiků církevních s pohanskými užití jich by nebylo prospělo. Dobře píše Komenský, jak předlonský časopis kat. duch. VII. str. 525 přináší, že se učíme „oplzlosti z Plauta, sodomářství z Ovida, neznabožství z Luciana, kejklřství z Diogena, šermířství z Aristotela, rapsoďictví z Plinia, chlubnictví z Cicerona, a že již jednou máme zmoudřeti a neblázniti“ — a toť mužové, jenž posud za hlubinu osvěty a pokroku slouží a slávou a domnělou výtečností ve vědě prosluli.

A o tomto vyšším vyučování ani tak dalece mluvíti nechci, neboť student, jenž od matky z domu a od správného učitele z venkovské školy jasnou jiskru víry přijal do srdce svého, ne tak snadno tuto jiskru uhasnouti nechá, nedá se svést na necesty a učí se z pohanských zásad vlastně pouze správnosti řeči, ostatek pak pustí mimo sebe, — a takový obyčejně i šťastně vystuduje —; ale na zřeteli mám vlastně školy venkovské. Nebudeli učitel vázán opakovati s dítkami náboženství, — a jak by mohl býti vázán, budeli jiné víry? — jestli že místo 4 hodin, kteréž mimo sv. evandélium v sobotu, se obyčejně v každé třídě věnovaly učení o Bohu, totiž katecheta 2 hodiny a učitel též 2, a i víc, aby totiž učitel dítkám vštěpil to, co katecheta přednesl, — proč i učitel při hodině katechetově přítomen býti má, za jedno aby dítky viděly, že sv. náboženství jest předmět, který každému člověku i učiteli jest potřebný a drahý, pak aby věděl, co má s dítkami opakovati, jakož i aby udržoval dítky v tichosti, — jestliže pravím, náboženství se obmezí na 2 hodiny, a nebudouli ostatní předměty protkané směrem náboženským: tehdaž veta po po zbožnosti u dítek, a běda rodičům, jenž očekávají u dítek vzdělání náboženské a poslušnost od nich; neboť učitel víry mdlé, neb chladný, byť by i nebyl jinověrec, mnoho zlých zásad dětem dodati může; nebo jak medle odejde katecheta, on jim celé učení jeho jinak vyložití, vyvrátiti, slovem zkaziti může. Jak nesmírně mnoho se mu naskytá příležitosti! — při čtení, kde dosyta najde látky, při dobro- a krasopisu, diktováním a předpisováním nevěreckých zásad, při počítání, prohozením lečjaké nejápné anekdoty, čím semeno sv. víry od katechety vhozené buď se pošlape, buď na skálu padne, buď mezi trní a nepřinese užitku.

A to nemluvím zase pouze o farních školách, kde kněz místo ve škole, v kostele bude moci učit náboženství, ano před nevěreckým učitelem pilně se střežiti bude kněz o sv. víře mluvit, aby nebyl za zády vysmán; ale mám zvlášť na zřeteli školy filiální. V takových obcích, kdy nebude učitel dobré a té víry, kterou děti vyznávají povolány jsou, musí zhynouti víra v takové obci.

Jednou za týden má prý tam kněz školu navštívit. A kdyby aspoň jednou za týhoden, ale pro vánice, velké sněhy, závěje, kteréž mnohdykrát celou zimu nadržují, pak z jara pro mocály, necesty, bahna není se tam lze dostat.

Mimo to obce nedávají příležitosti pro kněze, a kněz staříčků neb churavý nemůže do filiálních obcí na hodinu cestu vzdálí běhati, a stranu příležitosti — občan, jenž poručeno měl, pro kněze jeti, nepřijede, a pokaždé nalezne výmluvy dosti, proč nemohl; aneb přijedeli, tedy v tom i zároveň dostavuje se příležitost pro téhož kněze ku zaopatření nemocného sv. svátostmi, a to do jiné obce, opět na hodinu cesty vzdálí, nač příležitost školní s nevyřízenou prázna odjeti musí, aniž po druhé opět přijede — všecko okolnosti, kteréž vyžadují náboženského učitele, dobré víry. A to se obyčejně přihází v zimě kde nejčastěji navštěvují děti školu, kdežto v letě, kdy by nejsnáze kněz školu navštívit mohl, děti školu zanedbávají.

A tomu ještě jeden poslanec na sněmu předhazoval, že prý má duchovenstvo školu za zaměstnání vedlejší. Smysl předhůzky té jest podlý, obviňování nezasloužené. Za vezdejší zaměstnání má kněz školu, ale dle možnosti na roveň staví školu s ostatními povinnostmi stavu a povolání svého, neboť nemůže kněz pouze a jedině školu na starosti míti, on má i na starosti kazatelku, zaopatřování nemocných, jak svrchu praveno, pohřby, církevní oddávky, — a co ubere času, a to právě nejvíce v čase, kdyby mohl jíti do školy, neodložitelné kancelářské práce, kde osoby žádají ihned o vyřízení záležitostí svých, a čekají si na to a tak meškají kněze. Kde jest zvláštní katecheta, a ničeho jiného na starosti nemá, než pouze a jedině školu, ten se může na hodinu vázat, ale knězi ve správě duchovní ustanovenému, při 2000 a více duší, při 6 a více přes hodinu cesty od kostela vzdálených vesnicích nelze se vázati na jisté hodiny; kněz jest rád, když v prázdných rozličných, neurčitých hodinách školu navštívit může. Vždyť i tu každý ze zkušenosti ví, že se přihází, že i v těch hodinách k vyřízení sv. obřadů na spěch odvoláván bývá kněz ze školy. Ostatek se rádi podíváme, zdali ponavržené nové školní rady bedlivěji a pilněji do školy nahlédati, a školu za přednější své zaměstnání považovati budou, než to činili knězi, jenž u povolání svém — aspoň dle svědomí — od rána do večera zaměstnání jsou, a nezdá se, kdy každý v pokoji si odpočívá, nasaditi musí.

Rádi se podíváme, oč při beznáboženských školách budou lidé vzdělanější, oč budou míti rodiče zdárnější děti, a naučili na katolických školách jinověrci dítek lépe číst a psát, atd. nežli katolíci? Ale na mnohých školách to bude váznout, nebo ač nyní pojednou kněz ničemu nerozumí a učitel všemu, předce nebudeli kněz napomáhati, bude učitel s dětmi pokulhávati, — nebo, aby na jednou takových učitelů dostali, jakých sobě přejí, jenž by děti šermířství a tělocviku, přírodopisu, učili, to bude léta trvat a sesadit neb propustit nynější učitele, toho snad úmyslu oblažovatelé jejich nejsou. Ano takovými zásadami se i jinověrcům neposlouží, neboť nedopustí k. p. evandělci, aby na jejich školách učitel víry katolické vyučoval, a s nedůvěrou by ho přivítali — rozněž jako i rodičům se takovými školami žádný

nezavděčí, neboť posílají rodiče do školy své děti nejhlavněji a ba jedině pro náboženské vzdělání, a děti do škol takových posílají zdráhají se budou, kde sv. víra literární umění provívati nebude. Pouze literárním uměním, počítáním, tělocvikem, přírodopisem se nenaučí děti poslušnosti k rodičům a učitelům, ani vlídnosti ani spravedlivosti, ani bázni Boží, toť všecko jest víry květ, jakýž zřídka mívá svět, o literárním pak se dá spíš říci se sv. Pavlem: „Umění nadýmá, ale láska vzdělává“ I. Kor. 8, 1., víra nám praví, že člověk není němá tvář, a že ne k obrazu opice, ale k obrazu Božímu stvořen jest, a že dle Genes. 2, 7.: „Hospodin Bůh v tvář jeho v dech dechnutí života“ ne pak ve tvář opičí. (Dokončení příště.)

Rozšiřování bratrstev.

Horlivý a spolu moudrý duchovní může dobré věci přemnoho posloužiti a ji v život uvést. Neméně je však s to v tom ohledu působiti každý horlivý nekuž, zvláště jeli od duchovního v tom poněkud buď přímo buď prostředně podporován. Mimo jiných častých příkladů toho psalo se nám z jistého města Českého o mladém sice a, jak se praví, neučeném muži, který ke bratrstvu sv. Michala přistoupi i tím mnohé povzbudil, kde duch katolický zdál se býti žalostně umrtveným. Muž tento miluje sv. Otce a tísně jeho dožívají ho velmi. Ve „Škole B. S. Páně“ roč. II. četl pojednání o bratrstvu sv. Michala; toužil tedy po tom, aby se řečené bratrstvo i mezi jeho spoluobčany zařídilo, měl však mnoho příčiny o uskutečnění svého přání pochybovati, an v jeho okolí takové jednoty nejsou ani známy a lid na marné a zbytečné věci peněz sice nelituje, ve prospěch však duševní i jediný halíř vynaložiti si obtěžuje a výloh těch nejmenších se děsí. Poslední dny masopustu l. r., kdy množství lidu nelituje ani výloh, ani cti, ani zdraví, aby jen na všemožných přechásto rozpustilých rozkoších podílu bralo, tu právě umínal si onen mladý muž dle příkladu těch světáků své spoluobčany povzbuditi, aby se spasitelných věcí účastnili. Zaslal tedy do jistého místa, přečetl stanovy a účel bratrstva sv. Michala, a ejhle! jeho slova nebyla na skálu vhozena, přihlásilo se vícero osob, kteří upřímně údy toho bratrstva státi se žádaly a povinnosti jeho věrně plniti uzavřely. Bůh žehná vždy podniknutím zbožným!

Apoštolátu modlitby se přivtělili:

Farnost Bukovec v diecesi Budějovické; pacholetské semeníště v Kroměříži v arcidiecesi Olomoucké; fara Čachovice v diecesi Litoměřické; bratrstvo svatého růžence v Orlovicích, arcidiecese Olomoucké.

Pokladnice pro sv. Otce.

Zámecké kaplanství na Skalce 1 zl. 60 kr.; od rozličných menší příspěvky 65 kr. — (od dřívější 21 zl. 96 kr., 1 tol. kř. 1 zl. stř.) **Úhrnem 24 zl. 20 kr., 1 tol. kř. a 1 zl. v stř.**

Na pomník Sušilův od vp. J. Šafránka fr. Mlikos. 1 zl., jenž byl výboru odevzdán 9. dubna t. r.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Červen 1869.

Číslo 6.

Přímluva.

Pomni, že's co boháč dlužníkem
Těm, kdo na statky jsou chudí.
Jak pak, kdybys ty byl bídákem? —
To ať vždy tvou soustrast budí.

Neodháněj ptáka každého;
Stebýlka nech na svém poli;
Nebež všeho z kmene vinného,
Neboť skrblost, věř mi, bolí!

Jest-li Bůh ti štěstí popřívá,
Plyne-li ti pramen zlatý:
Ruka zavřena ať nebývá
Před chudým, jenž hladem jatý.

Ať sám nezkusíš dob nehezkých!
Víš, kde boháč vězí kvíle?
Anto Lazar v slastech nebeských,
Jenž zde míval trapné chvíle!

Alois a Marketa.

(Z „*Messenger du s. Coeur de Jésus*,” 1866, sv. 10.)

(Pokračování a dokončení.)

Bylo to naposled, co jsem Marketu uzřel. Příštího dne, v neděli, doufali jsme, že dle přání svého na mši sv. přijdou; tato se o 9. hodině sloužila, ale oni nepřišli; nadarmo hledalo je moje oko, když při velké mši sv. jsem se obrátil a u oltáře kázal. Věděl jsem, v této lavici, vedle těchto svých přátel musejí seděti, ale nadarmo, nemohl jsem se jich dopídit. Srdce moje tlouklo úzkostlivěji, započal boj, pravil jsem sobě, Bůh je sílíž!

Vrátiv se po skončené mši sv. do sakristie, šla mi Klára bledá v ústřety a usedavě plakala, „Nešťastné děti!“ zvolala lkajíc, „otec jejich zuří, Vy nemůžete více jich viděti! O kdyby byly naší rady uposlechny a křest přijaly!“

Upokojte se, odvětil jsem, upokojte se! nebude tak zle, jak myslíte. Nevidíme sice nyní ruky prozřetelnosti, ale důvěřujme jen; brzy poznáme ruku prozřetelnou, a velebiti budeme Pána. Uvidíte to!

„Ovšem! odpověděla ona; ale kdyby jeden neb druhý na neštěstí u víře se zvyklal?“

To se nestane, odpověděl jsem jí horlivě; aneb stalo se to snad již?

„Ne, můj otče!“

Nuže! tedy se to ani později nestane. Věrnost zvýší jejich srdnatost a udělí jim novou milost. Zapoměla jste již, jak Bůh v osobách útlého stáří působí, jak působiti dovede i v srdci slabém? zapoměla jste, co jste sama pomocí milosti dovedla?

„Avšak není to bolestné, jak jsme mohli pronásledování je vydati? Tu vím jen o Bohu, jenž se ukrutnějším všech objevil Či se nejedná zde jen o čest Jeho a o blaho dvou duší? A měly ony drahé dívky něco jiného na mysli, když se byly vzdor předvídaných pronásledování svobodně rozhodly pro obrácení? Nejsou zde zájmy Boží patrný? —“

A bojíte se, že Bůh nebude míti dosti moci a dobrotivosti ku potěšení a posile obou mladých bojovníků? A kdybysme sami pronásledování byli, co z toho? Není dobré, že jsme sobě nějak štěstí vydobyli tím, že jsme Bohu některé duše získali? —“ Poslyšme však, co se stalo.

Podrobných okolností jsme se nedověděli, jen tento lístek jsme obdrželi. Když nám tento lístek napsali, bylo jim výslovně zakázáno spolu se viděti, mluvíti aneb psáti.“

Vzav list schoval jsem jej, a nyní leží předemnou, poněvadž ho právě chci přeložiti. Jest to malý kousek papíru z účetní knihy vytržený, tuškou a spěšně popsaný, obsahu tohoto: „Ustanovili jsme se, že otcí to napíšeme, co jsme mu říci měli, a doufali jsme takto prvního výbuchu hněvu jemu uspořiti. Tak se i stalo. Vzdor všemu rozčlenění chovali jsme se tiše a čekali věcí budoucích; po 2 hodinách objevil se otec. Po přečtení našeho listu před naším mladším bratrem jedině to podotknul: já je oba z domu vyženu! —

Jsem šťastnou, podobně i Alois. Ač chvílkami mysl moje klesá, předce mne znamení kříže a myšlenka na Ježíše, jenž pro nás tolik trpěl, povzbuzuje. O modlete se za nás!“

Co se tedy stalo? Hned z rána, kdy otec Marketin vstal, zavolal tuto k sobě, a zakázal jí pokoj opustiti. Jen služka směla ji obsluhovati, a samajediná jí se blížiti.

Nyní došlo na Aloise; nenadále jej otec dal zavolati, a sloužícímu nařízeno, aby okamžitě klobouk, hůl a jiné potřebné věci vyhledal. Potom zmizel otec se synem směrem k průplavu, obyčejnému to stanovišti lodí, a u večer vrátil se sám zpět. Kam asi šli? Kde byl Alois? Nikdo o tom nevěděl.

Příštího dne potkal stejný osud Marketu. Otec vyplnil slova: „já je oba z domu vyženu.“ Skutečně byli oba z domu vyloučeni, oba jej od té doby neviděli, a snad již neuvidí. Ano vypravuje se, že pán ten se vyjádřil, dům svůj že prodá a jinde se usadí, aby jen děti jeho žádného otcovského krbu neměli. Co nepůsobí náboženské předsudky v přímém, a jinak i velkomyslném srdci; neb nebyl muž ten tak šeredným, jak by mnohý se domýšlel. Mimochodem chci jen podotknouti, že právě Marketu ze všech dítek svých nejvíce miloval, a proto se domnívala tato, že tak zle se jí nepovede; ale zklamala se, ona nepomyslela na předsudek protestanta a na tvrdošijnost, které i lepší duchové nejsou prosti.

Toho dne dostala známá osoba následující list:

„Milá Marie! Otec můj mi zakázal, abych se žádným údem naší rodiny neobcovala. Kde Alois jest, nevím, snad jej již neuvidím. Také domů nesmím více přijíti! O kdybyste věděla, jak šťastnou jsem! Zase bude vše dobře, uvidíte. Trpím pro svaté jméno svého Vykupitele. Zítra snad již opustím své bydliště. Kam

půjdu, to nevím: avšak postarám se, abyste v čas blíží zprávu obdržela. Vyřídte mým přátelům, že se za všechny modlím, a modlitby všech potřebuji. S Bohem! Vás v Kristu milující Marketa.“

Nedaleko města byla Marketa v jistém domě uvězněna, avšak nezůstala zde dlouho. Zmíníme se ještě o ní později; hledejme nyní Aloise. On byl mladším a dle zdání méně vytrvalým ve víře; mohla tedy o něm pochybnost povstati, musíme tedy tuto odstraniti. Já sice, poznáv srdce jeho, jsem se ničeho neobával, ostatní ale se neustále úzkostlivě a plačíce za oba novoobrácené modlili. Rychle jsem psal do listu *Messenger* (Posel B. Srdce Páně), abych je vám, drazí údové „apoštolátu modlitby“ doporučil.

Příštího dne před slavností blahoslavené Panny byla za oba vypovězence mše sv. sloužena. I modlili jsme se k Spasiteli, aby pro čest Božské Matky své, krásná slavnost příštího dne neminula, aniž bychom se čeho o Aloisovi nedověděli, a aniž by on i sestra jeho v lůno katolické církve přijati nebyli. „Ano, drazí čtenářové nedivte se: prosby naše byly na lístku napsány, ježž jsem k oltáři sebou vzal; ještě nyní jej u sebe chovám. — Bůh miluje prostou víru, a on ji nám zajisté odměnil. —

Sotva jsem od oltáře odešel, dověděl jsem se již o městě, v němž Alois se zdržuje. Bylo to lázeňské místo námořní, nedaleko vzdálené. Pojmenujme je M., neb z opatrnosti chci jména míst, osob, jakož i podrobnosti zamlčeti. Brzy přišla ještě druhá zpráva. Alois bydlel v hostinci, otec mu nařídil, aby se nevzdaloval, a domácím lidem rozkaz ten oznámil prose zároveň, by se mu nic nepříhodilo; odcházeje vyjádřil se též, že se brzy vrátí, aby další kroky zařídil. Napadlo mi hned abych někoho spolehlivého do M. odeslal, jenž by vyzvěděl, zdali by Alois ke mně, aneb já k němu přijíti mohl, vzláště ale, abych si jeho smýšlení a vytrvalost pojistil a konečně, abych mu nějak prospěl: po zdravém uvážení však rozhodl jsem se sám jíti; mohl jsem býti tak šťastným, a jej připraveného snad hned do církve přijmouti. Vzal jsem tedy lahvičku křestní vody a jel s prvním vlakem do M. Poručiv cestu svou Bohu a anděla strážného vzýváje co průvodce rozvrhl jsem si plán pro svoje polní tažení. Klára a jiné nábožné duše měly se mezi tím za mne i za Aloise modliti.

Sedě již ve voze napadlo mi, že se snadno i Aloisův otec v tom samém vlaku nalézati může. Jak, kdybych syna v hostinci hledaje otce napadl?! Potom, jak jsem měl tento hostinec nalézt?

V lázeňském městě jest jich více. Zde musela patrně prozřetelnost Boží zakročiti. Mým úmyslem bylo, pomalu od jednoho hostince k druhému choditi doufaje, že Alois snad z dlouhé chvíle z okna hleděti bude a mne zpozoruje. A kdyby mne uzřel, tu by zajisté nějakým znamením pozornost mou na se obrátil.

Kdyby se to podařilo, chtěl jsem dle okolností dále pokračovati a zvláště na jeho rozpoložení účinkovati. Nepodařilo-li by však se mi takto vypátrati, tu jsem hodlal v jednotlivých hostincích se ubytovati, abych se rozmluvami se služebníky o mém drahém zajatém něco dověděl.

Co takto ve své obrazotvornosti jsem zabrán byl, minuli jsme několik stanic a jeli již podél břehu mořského; tu vlak zastavil, a my jsme byli v zmíněném M. Množství cestujících se vyvalilo z vozů. Srdce mé mne pudilo v před, a pojednou jsem stál u přehrady, dělicí nádraží od přístavu. Za touto stál mladý muž, úzkostlivě každého cestujícího prohlížeje. Rukama hůlku ohýbaje, obracel se brzy

sem, brzy tam, aby jednotlivé tlupy lépe rozeznati mohl. Asi na pět kroků setkaly se zraky naše.

„Jak, jste Vy to, můj otče?“ zvolal překvapen.

„Ano, drahé dítě; dobrotivý Bůh Vás sem v čas přivedl.“

Alois, neb on to byl, teprv za nějakou chvíli se zpamatoval a zvolal: „Opravdu! Bůh nebyl nikdy tak patrně se mnou, jako nyní. Nemohu působení Jeho v posledních čtyřech neb pěti dnech neuznati. Ale snad přijel otec můj s tím samým vlakem; vzdalme se rychle.“

Po těchto slovech chopil se ramena mého a táhl mne v před.

Blíže přístavu právě vtéká potok do moře; mezi mořem a dráhou zvedá se na rozsáhlé pastvině návrší. Stráž jeho sestupující k moři jest kamenitá a vyhlíží jakoby vydlážděná. Asi minutu kráčeli jsme po těchto kamenech, vzdálení zrakům lidským. Moře se dmulo, vlny se odrážely o kamení a zrosily zem až k nohám našim.

První slovo, jež Alois pronesl, když jsme se všemu setkání vyhnuli, bylo: „Přišel jste mne pokřtiti?“

„Vás pokřtiti, milé dítě! odpověděl jsem; Vy chcete rychle kráčet.“

„Což jest to rychlé? Proč jste tedy přišel? Chtěl jste to učiniti před bouří, a nyní, když tato zuří, prodléváte?“

„Ale Vy jste ještě málo vycvičen ve sv. víře; snad neznáte následky takového kroku.“

„Pravda, mohl jsem lépe ještě se vycvičiti; a já doufám, že tomu tak den ode dne bude; ale vizte, jak mne Bůh takřka donutil katechismus studovati v této nevolné odloučenosti, do které mne otec odsoudil. Nudil bych se v této samotě, kdybych z knihy nestudoval; poslyšte, co se nestalo. Onoho rána, kdy mne otec tak rychle zavolal, dříve než jsem se zcela oblékl, a nedovoliv mi více do pokoje mého se navrátiti, vykonal jsem katolickou modlitbu ranní; četl jsem ji v „zahradě duchovní.“ Bez prodlení uposlechl jsem otce a zastrčil knihu, místo abych ji na stůl položil, na nic nepomysliv, do kapsy. Tak tomu chtěla Boží prozřetelnost; neb co bych si bez této knížečky počal? Věřím, že důležitý ten krok dosti oceniti nedovedu: ale předce pro svou víru trpím, a pro tuto na věky z otcovského domu vyobcován jsem. Poněvadž mne milý Bůh sílí a těší, neodepře mi zajisté své milosti když budu přijat v lůno církve... Poslyšte jen můj otče, v době čtyř neb pěti dnů stal jsem se řádným katolíkem. Ale slyšte pravou příčinu. Hostinec, v němž jsem uvězněn, jsem ještě neopustil, tu mne ale před čtvrthodinou napadlo vyjít. Pudilo mne to, a nemohl jsem se déle zdržeti, ale vyšel jsem na ulici nevěda, kam vlastně chci. Nemusel jsem zajisté dlouho uvažovati, abych se přesvědčil o nebezpečí, do něhož jsem se vrhal, opustiv právě při příjezdu vlaku hostinec, tím méně, an jsem k přístavu zaměřil; mohl mne snadno otec potkati, a při prvním činu zastihnouti; a předce mne to pudilo dále. A hle! tu jste musel řízením Božím vzdálen onoho množství lidu státi, abychom se snadněji shledali a v tom ruku Boží uzřeli. Není to tedy vůlí Boží, abych se křtu sv. zúčastnil?“

Dobré dítě mělo pravdu. Nemohl jsem jeho srdečným a pohnutlivým slovům déle odporovati. Jeho hlas jevil něco slavného, a cit, který srdcem mluvil. O jeho smýšlení a vůli Boží jsem nepochyboval; a tak jsem se jej tázal na jednotlivé články víry, zvláště týkající se katolické, apoštolské, římské církve; na povinnost věřiti, čemu učí, a poslouchati, co předpisuje. Následovalo krátké pomlčení,

jakoby srdce naše pokoje a sebranosti potřebovala. Oko naše spočívalo na moři, před námi se rozprostírajícím.

„To jest Jordán!“, zvolal jsem.

„Opravdu!“ odvětil on, a hned povstal.

„Mám vzítí lasturu, a pokřtiti Vás?“

„Ano otče, zde jest. Jak šťastný nápad!“

„Milé dítě, musíme ještě mnoho učiniti. Posadme se zde na kameny; nemůžete déle klečeti, aby Vás rybáři nezpозorovali, kteří na blízku jezdí.“

Alois učinil, co jsem mu pravil. Mluvili jsme ještě všelicos spolu, modlili se „Veni creator“ mimo jiné modlitby, vyznání víry, naděje a lásky . . .

„Aloisi, pravil jsem, já mám křestní vodu sebou.“

„Ach otče, jak jste dobrý, že Vám tato myšlenka napadla!“

„Žádáte tedy pokřtěnu býti, an jste nešťastnou náhodou křtu ještě nepřijal?“

„Z celého srdce, otče můj! vždyť víte, že jest to mým jediným přáním. Řekněte mi, co mám učiniti.“

„Poklekněte na tomto kamenu.“

On tak učinil. Okolo krku jeho jsem otočil bílý šátek, tak že přes prsa splýval; naklonil trochu hlavu, a já říkáje obyčejnou formuli křestní, lil jsem sv. vodu na čelo jeho . . . Nyní nebylo času k bavení; srdce žádalo pokoje a chtělo v tomto okamžiku jen s Bohem se zabývati. Posadili jsme se opět, aby dílo Páně dokonáno bylo. Vlny přehlušovaly hlasy naše, a my mimo jiné modlitby modlily se „Te Deum“ anglicky a latinsky. Nemohu vyjádřiti city, nemohu ničeho říci o slzách v tomto okamžiku, jež jsme ronili, a kterých jsme zadržeti nemohli.

Potom vzdálivše se od břehu potoku chodili jsme po trávníku, kde na nás vlny dorážeti nemohly. Bavili jsme se srdečně a vesele, rozmlouvali o posledních dnech, v nichž tolik se událo.

Předmětem rozmluvy byla zvláště Marketa. Musel jsem jemu neustále o ní, o jejím postavení vypravovati, a když Alois neustále osud jí nastávající na paměti měl, byl jsem přinucen, víru jeho a důvěru v Božskou prozřetelnost vzbuditi, která tak patrně nad oběma bděla. Hleděli jsme také o jeho vlastní budoucnosti pomýšleti; ale i tuto jsme museli milostné pravici Boží odporučiti.

Avšak museli jsme konečně milou zábavu zastaviti. Ještě jednou jsme se vrátili na břeh mořský ku kamenu, svědku to díla Božího, a jiným kamenem učinili jsme z něho znamení na způsob kříže, abysme jej později, kdyby nám štěstí popřálo a my břeh ten ještě jednou uzřeli, poznali. Za málo neděl navštívil jsem toto místo s mladým přítelem. Kámen a znamení, vše bylo na svém místě. . . jen Aloise jsme neměli spatřiti. On napsal na posledním listě mého břevíáře den, jméno a příjmení, a připojil ještě slova ta: Syn církve a Marie. „Zanechejme, pravil usmívavě, druhý roh listu prázdný Marketě.“

Rozmlouvali jsme o prvním sv. přijímání. Bylo by dobře, aby je brzy přijal, a dal jsem mu lístek, s nímž by se v den příští časně z rána do blízkého zámku dostavil, kde při slavnosti Matky Boží mše sv. sloužena byla.

„Ale otče, nedoufáte ještě toho večera Marketu uzřiti?“

„Nevím; ale nezdá se.“

„O kdyby věděla, že jste mne v lůno církve sv. přijal, a že zítra ponejprv Pána přijímati budu, tu by se přičinila, aby i ona přijata byla, a sv. hodů se mnou se zúčastnila. O kdyby mi Bůh té milosti propůjčil, v pravdě, to by bylo

vrcholem“ Zde se zamlčel; konečně si vzdýchl a pravil mi s melancholickým úsměvem: „ne, to by bylo mnoho dobroty! Pomněte, abyste mi zítra při mši sv. tělo Páně podal, uvidíte nás oba u sv. stolu mezi mou a její kmotrou... Marketa, můj otče, byla hodna katoličky: ona tak velice milovala našeho Pána.“

Poslouchal jsem jej s pohnutím. Odhalil mi tak sám nevědomky, jak dobře již tenkrát, dokud protestantem byl, soudil. A nyní rychle se probouzel v něm duch katolický, jeho láska k sestře tuhými zkouškami a pravým katolickým smýšlením jest utvrzena.

„Milé dítě, pravil jsem, zapomínáte, že jste vypovězencem i zajatcem; otec váš může snad s prvním vlakem přibýti.“

„A kdyby, odpověděl, vím již, jak bych katolický chrám navštívil, a s otcem se nesetkal; nebo zákaz jeho nemá váhy, odpírali sv. právům svědomí a Boha. Jinak doufám, že otce vždy úplně poslušen budu... co myslíte, můj otče?“

„Nevím, odpověděl jsem, rozmýšlejte o tom a modlete se. Chci, abyste sám rozhodnul, ale opatrně a moudře mezi vnuknutím Božím, a záповědí otcovou. Důvěřujte s v Boha, jenž otcí všechna práva uděluje!“ Zanechal jsem ho v této nejistotě. On žádal papír, a zde na křestním kameni sedě, napsal tyto dva listy:

„Drahá Moniko! Nyní Vám přináležím! Bůh mne tohoto odpůldne svým požehnáním obsypal. Zdá se, že všechny naše modlitby vyšlyšel, a může-li býti většího stěsání nad toto! Dej Bůh, aby i Marketa pravé víry požívala, jako já nyní! Budeteli jí psáti, sdělte jí, jak velice ji miluji. Jest mi zakázáno s ní mluvit, aneb jí psáti. Zůstávám do budoucnosti Vás milující vděčný bratr — Alois.“

„Milá Kláro! Bůh chtěl, abyste nebyla osobně přítomná, kdy mi své veliké milosti propůjčil; nicméně jste mou kmotrou; neb vím jistě, že ste duchem a srdcem přítomna byla. Žádný člověk nemůže onoho stěsání vypsati, kterého nyní požívám! V stálé odečnosti Váš kmotr — Alois.“

Než jsme se rozloučili, pravil jsem Aloisovi: „Ještě jedna okolnost přispívá památce na dnešní den radostný. Chcete ji věděti?“

„Zajisté, otče můj!“

„Vy jste mým prvorozencem v Christu! t. j. prvním dospělým, jemuž jsem bránu sv. církve otevřel.“

„Děkuji vám, otče můj, za tu okolnost, která mi tento den drahý jen oblažuje.“

Již jsme se rozloučili, již jsem seděl opět ve voze, an jsem spatřil u okna mladou osobu, pravý obraz to nevinnosti a upřímnosti, která jednotlivé prostory prohlížela. Přisedši mně blíže zastavila se, a rozmilý úsměv uhostil se na její tváři; zdaleka ještě krátký pozdrav rukou a očima, a již jsem jí zmizel z očí. Jako dříve duch můj stísněný a plný starostí byl při mém příchodu, tak se mi nyní ulehčilo. Odeslal jsem Kláře lahvičku s křestní vodou; ona pochopila, co míním, a přispíšila neprodleně ke mně. Já jsem jí odevzdal list Aloisův. Jaká to radost po úzkostlivém čekání a horlivé modlitbě. Marketa nepřišla; teprv za dva dny se dověděla o všem. Druhého dne ráno opustiv zpovědnu kráčel jsem k oltáři. U sv. stolu klečel Alois po boku své dobré kmotry a více našich přátel; věřící se shromáždili v chrámě, mladého muže ale nepoznali. Po dobrořečení a několika okamžicích, věnovaných posvátným citům, jimiž každé srdce oplývalo, opustil nás Alois a vrátil se do města do svého vězení. Ani já, ani kdo z přítomných jej kdy více uzřel. Za několik dnů přibyl otec Aloisův, maje v úmyslu jej na vzdálené místo, a sice

k známému pastorovi protestanskému zavázti, doufaje, že náhledy jeho se změní a on katolictví se zřekne. Netušil zajisté ničeho o tom, co se stalo. Na Aloise však nemělo tak od protestantského pastora, jako spíše od strýce, jehož vlivu vždy podléhal, doráženo býti. Avšak on dosti opatrně zamítl všechny ústní hádky, a dal zároveň svým protivníkům na srozuměnou, jak nešlechtně jednají a z jeho opuštěnosti a nezkušenosti kořistiti chtějí.

Avšak pravda nedávno jím poznaná tak mocně působila na něho, že jej největší důvěrou a zmužilostí naplnila a on hotov byl mocně ji hájiti. Aby s jistotou krácel a času na rozváženou nabyt, žádal, aby boj písemně se vedl. Boj skutečně započal; avšak drahý jinoch použil času a sebral krátce všechny námitky a své odpovědi, při nichž poněkud nejistým byl, a jak slušno a dobře bylo, odesílal je někomu, který mu jisté rukojemství podati mohl, že věci jeho nijak neuškodí; a vždy více nucen jsa knihy čísti na víru jeho se vrhající, žádal neustupně o jiné, aby z nich opačné důvody čerpati mohl.

Protivníci jeho dopustili se velké chyby. Stalo se to zajisté řízením Božím, aby jednak zásluhy služebníka se rozmnožily, jakož i nebezpečí pro něho se umenšila. Oni chtěli jej násilně přinutiti, aby jim moje listy vydal, a vše odhalil, co mezi ním a mnou se stalo. Tímto dorážením na svobodu svědomí, ještě více však snahou, aby k zneuctění sv. tajemství zpovědního přinucen byl, tak hluboce jest uražen, že plný hořkosti a šlechetného sebevědomí tak rozhodně je odbyl, že jim všechna chuť zašla příště něčeho podobného se odvážiti; on však tím více ku víře své přilnul. Lituji, že větší část listů jeho z opatrnosti se zničení musela; krátké výtahy však nám zachované postačí, čtenáři věrný obraz toho, co se v této duši událo, podati.

„Velice se z toho těším, že Vám možno bylo tento břeh navštívit, a vděčně si na to po celý život zpomínati budu. Tyto dva dny nás zajisté v duchu spojují. Poněvadž mi docela nemožno jest, katolický chrám navštěvovati, tedy počínám svá nábožná cvičení každou neděli ve svém pokoji právě v tu hodinu, v kterou Vy mši sv. sloužíte; takto doufám s Vámi všemi spojenu býti. Snad se nám za dlouhý čas opět podaří společně na stupních oltářních klečeti. . . Nedávno jsem dostal dvě knihy ku čtení a, abych z nich výtahy činil; jedna z nich: „listy Paškala,“ zdá se mi býti sbírkou útržek, lží a nadávek proti Jesuitům; a z toho si mám výtah učiniti! — Spisovatel druhé knihy nemínil to poctivěji; avšak nehrozí mi z ní žádné nebezpečí; jest proti svrchovanosti papežově psána. Co myslíte? Mám ji čísti? . . . A lo jakou příčinu mám udati, že ji nebudu čísti? Nemyslelo-li by se potom, že mi tyto knihy strachu nahnaly? — Aneb mám se zdráhati je čísti, dokud nedostanu také knih oné věci příznivých, aby boj stejnou zbraní veden byl? — Čekám na Vaši radu.

Co pak dělá Marketa? . . . Nesdělíte mi ničeho o ní? Ona snad doposud nepřináleží sv. církvi? Kéžby za žádnou cenu neodkládala, a před touto nástrahou se chránilo.“

Za několik dnů psal opět:

„Jaké to štěstí, co jsem se o Marketě dověděl! Jak se stala katoličkou, chei jí hned psáti. Zákaz, jímž jsme odloučeni, pozbývá vší váhy, a takový zákaz není tak krutým! Kdybyste mi sdělil, s jakými lidmi ona obcovati musí, tedy bych měl pojem, jak s ní se nakládá. Bylo by jejím štěstím, o němž vždy snila, kdyby jí volno bylo v klášteře žíti. Co ze mne bude, nevím. Mluví se o tom, že

poslán budu na universitu v Cambridge. Sotva jsem o tom slyšel, ihned jsem s pravou láskou a touhou na to pomyslel, jak bych se knězem stal. Mnozí obrácení cítili v sobě povolání ku kněžství a také jemu zadost učinili. Co jsem o nich slyšel, vzbudilo ve mne naději a přání znovu. Proč pak ne? Co tomu říkáte?

Jestliže mne do Nového Zélandu chtějí odeslati; o jak rád bych tam cestoval, abych bratra potěšil, jenž se již před lety, a snad pro celý svůj život naděje vzdal někoho z příbuzných spatřiti. Sudte sám, zdaž by modlitbu svou za vyslyšenou a požehnanou nepovažoval, kdyby mne jednoho dne po boku svém boj Pánů bojovati viděl! Odevzejme se vůli toho, jenž nejlépe ví, co každému z nás nejlépe prospívá“

„Nemohu Vám vypsat, jakou útěchu cítím při čtení: následování Christa. — Měl jsem tuto knihu, dříve než jsem byl katolíkem, a částečně jsem ji přečetl, ale nerozuměl jsem tak hlubokému smyslu jednotlivých výpovědí, jako nyní. Neměl jsem ani pojmu o nesmírné ceně této zlaté knížečky!“

„Děkuji Vám!“ psal později, „Váš list jest mi vzácný. Ač bylo toto písemné vysvětlení rozličných otázek na mé protivníky obtížné, předce posloužilo velmi mému posílnění v horlivosti a otužilosti. Nemůžeme zajisté bojovati pro něco, aniž bychom k tomu úžeji přilnuli. Budiž Bůh veleben!“

Protivníci moji nedocílili ani jednoho výsledku, a což při tom to nejhlavnější, já neutrpěl ani toho nejmenšího! Chci jim právě zase psáti. Zde máte některé krátké odpovědi mojim protivníkům: „„Smím se Vás tázati, co Vás vlastně pohnulo v této sporné otázce ještě déle pojednávati? Dle obratu věci bych skutečně nevěděl, komu z nás by to prospělo? Jestli se domníváte, že jste prostředek našel, kterým k protestantismu se vrátím, tedy Vás musím upozorniti, že oba mrháme časom i papírem, an výsledek Vašich snah a přání marný jest. Žádáte sobě dověděti se o duchovním, jehož rady užívám; tu Vám musím sděliti, že takové zprávy ode mne se nedovíte. Tvrdíte, že neví, co jeho povinností jest; při takové poznámce odpovídám mlčením; nebo bylo by ode mne kruté, abych z prospěchu, jejž mi Vaše jednání podává, chtěl kořistiti, kdybych se i Vás otázal: zdali ti povinnost svou znají, kdož nejméně schismatiky jsou?“

Co se slibů ve věcech víry dotýče, buďte jist: i kdybych takové učinil, tedy se to stalo s jasným poznáním věci, o níž se jedná, a s úplně volným rozumem. Jest to věcí jediného svědomí, z níž jedině Bohu zodpovídati mi sluší.““

„Neníliž pravda, milý otče, byl jsem trochu hrubým; ale i moji protivníci jsou v pojednávání sporných otázek málo šlechetni; ano oni bezohledně jednali. — Dále doráželi na neomylnost církve, a chtěli některé výroky méně jasné co zjevný doklad uvést, abych se v konce dostal.“

Tu jsem použil knihy, kterou jste mi odeslal, jakož i několika odpovědí, kterými jste mne již dříve ozbrojil; byly tak jasny i určity, že tím další obtížné hádce konec se učinil. Poslyšte, jak jsem je odbyl: „„— Ve spolku věřících, o němž mluvíte, nalézají se zajisté také svatí z prvních století; tedy musíte těch samých pravd zastávati, které tito vyznávali: Vy jste ale docela nové články víry vytknuli, — tedy křiklavě odpíráte věřícím prvních století.““ — To je ovšem velmi překvapilo, an jim oud katolické církve, o němž věděli, že jest dobře vycvičen a v zásadách víry zběhlý, takové důvody uvedl, a jich učení co nové naznačil. Dále nazvali

patrným bezprávím, že církev jmenem jednotlivého města (Říma) naznačená, obecnou nazývati se opovažuje.

Tu jsem odpověděl, taková výtká že nezasluhuje odpovědi; neb jest známo, že církev přede vším a vždy katolickou, t. j. obecnou nazýváme, a že slovo „římská“ docela přirozený přídátek jest; mimo to žádá toho věc sama, že vše, co se daleko rozprostírá, i svůj střed má, a obyčejně naznačujeme jmenem středu i celek. — On sám jest matematikem (počtářem); rád se podívám, co proti tomu namítne! Právil mi ještě, církev jest strom, jenž má mnoho větví. — Zajisté! Ale chtěl snad Pán, uživ tohoto podobenství, tím říci, že jest církev Jeho pomatenou směsicí všech druhů rozličných větví, které z jednoho a téhož stromového kmene vyrůstají? Nebylo by to proti přírodě? Volí-li tedy Pán podobenství z přírody, nemůžeme je jinak vyložití, aby to přírodě odporovalo. Mnohé větve jednoho a téhož stromu (počtem i způsobem) z jednoho kmene vyrůstající jsou obrazem církve; ne ale větve rozličného druhu a způsobu na společném kmenu, to by bylo nepřirozeným, ne však církví. — Dovolte mi ještě jednu poznámku, uschlá větev není schopna šťávu z kmene zachovati; zbývá jenom ji utnouti. Tato poslední poznámka se mi dobře hodila; napadla mi teprv nedávno, když mne zahradník ujišťoval, nic není stromu prospěšnějšího, než uřezati mu suché větve. Ani si nemůžete představití, milý otče, jak velice jsem Vaším posledním listem získal! Přečet jej byl jsem znovu hotovým na vítězství neklamné v boji pro Pána, a byl bych se potýkal se všemi. Jest dnešní den Marketě určen? Ubohá sestra! Jak velice musela trpěti, že tak dlouho čekala! Víím, že nikdy milosti se nezprotiví, byť by byla oběť, sebe větší, kterou Bůh na ní žádá.

Neznal jsem žádného v jejím stáří, aby hotov byl ku všemu, kdykoliv toho nejmenší známka vůle Boží žádá. Já děkuji Bohu za sálu, kterou mi udělil. Po celé jednání v těchto sporných otázkách nejen že všechny důvody protivníky mně předložené žádné pochybnosti o pravdě ve mne nevzbudily, nýbrž ony mne spíše ve sv. víře utvrdily; a ukázaly mi jasně slabost a nicotu bludu, jeli pravdou vyvrácen. — Vyřidte, prosím, Marketě, že v myšlenkách neustále u ní dlím. A v skutku roste každodenně moje láska a vděčnost k ní; ona byla prvním nástrojem v rukou Božích, jímž jsem já vůlí Páně pravdu poznal.

Váš nejvděčnější syn v Kristu

Alois.“

Brzy potom byl Alois do města odeslán, v němž katolický duchovní sídlél. V tentýž čas otec osud jeho úplně rozhodnul, a rozkázal mu, aby se ve 14 dnech na cestu do Nového Zélandu připravil. Alois si pospíšil, a vynašel kněze, zeptav se ho, zdali by mu možno bylo před odjezdem svátost sv. biřmování přijmouti. Přihodilo se právě, že v málo dnech biskup se očekával. Vše bylo tak Božskou prozřetelností připraveno.

Alois mi psal: „Tento kněz jest tak hodný! Mluvili jsme mnoho o mém povolání ku stavu duchovnímu. Já doufám pevně, že mne Bůh jednou povolá. Ale tento nebeský otec všech sirotek a opuštěných sám pravou dobu ustanoví; on ví nejlépe, kdy to ku jeho cti a mému blahu duševnímu slouží, abych tuto sv. dráhu nastoupil. O kdyby mi přáno bylo Vás naposled spatřiti! Ale Vy víte nejlépe, jak nutné jsou mi Vaše listy! Jak blahý byl mi čas zdejšího pobytu! Sudto sám: Skoro každodenně jsem byl přítomen mši sv., zítra — jest to po třetí, co jsem katolíkem — doufám nejsv. Svátost oltářní přijmouti; — a v příští neděli mám b ýt

biřmován! . . . Nejsem-li opravdu zasypan milostmi? Doufám také v bratrství sv. škapulíře přijatu býti. Bude to novou páskou, vířící srdce naše, jakož i mé dobré, nábožné kmotry a jiných více. Jakou přítulnost vždy ke mnějevila! Nemínulo dne, aby mi slova útěchy nepsala; ano ona mne zaopatřila malou knihovnou vzdělávacích kněh.“

„Již se uskutečnilo! psal 2 dny později, „jsem dítětem naší milé Matky z hory Karmel. Dnes jsem slavnost sv. čistoty naší nebeské Matky tím oslavil, že jsem tělo Páně přijal a mši sv. vděčně přítomen byl. Myšlenka sv. svěcení přijmouli, mne neopouští, ač již rozhodnuto, že na Nový Zéland odcestovati musím. Snad mne tam Bůh posílá, abych Timothea nazpět přivedl, a my oba potom co knězi Páně společně mnohým zbloudilým světlo pravdy přinesli! Zvolil jsem sobě při sv. biřmování za patrona sv. Aloisia. — Doufám, že na mne nezapomenete a dle možnosti mi psáti budete. Ač Vám dojistá dopřáno bude, mnohé duše Ježíši získati, — zvláště budete-li dle žádosti Vaší mezi pohanskými kmeny divokými dlíti, — tedy předce nezapomenete na Vaše prvorozené dítě v Kristu; neníliž pravda? Toto drahé jméno upomíná mne na Vaši památku a modlitbu. Denně se rozpomínám na Vás, vděčností jsem Vám vždy zavázán! Snad nebudeme nikdy již vedle sebe klečeti a se modliti! Snad jsme také již naposledy uzřeli tyto skály a břehy, svědky to požehnání Božího! — Dobrodiní! ale a milosti Nejvyššího, jakož i vroucí city lásky a vděčnosti zůstanou v srdci Vám oddaného

Aloise.“

Mezi tím co Alois do Londýna spěchá, aby se na cestu připravil, vizme, co se s Marketou stalo. Po prvním sv. přijímání Aloisovu psala následovně:

„Milá Kláro! Bylo mi zakázáno rozličným osobám psáti, Vy však nejste mezi nimi, nezjevujte tedy nikomu, že sobě dopisujeme, jinak bych byla ještě více upoutána. Myslím, že Aloise odešlou k rodině protestantského pastora. Doufám, že bude brzy do sv. církve přijat, nebo, jak jsem slyšela, nalezá se na blízku onoho města katolický kněz. Jest mi nemožno i na hodinku se vzdáliti. Nemohu Vám ani říci, jak sobě přeji do církve sv. vstoupiti. I nyní mne nic netíží, a ničím nejsem znepokojována. Spasitel můj jest tak blízko, mnohem blíže, než před tím. Včera jsem mnoho myslela na Vás!

Nikdy jsem nebyla tak krásnou slavností potěšena, již nyní jeví se mi nejsvětější Panna Maria a svatí Boží co moji nejlepší a nejmilejší přátelé. Nomám zde ani knihy, ani co podobného, — což mi ovšem čas neukracuje . . . otec mi poručil nenadále odcestovati, tak že mi ani času nepopřál do pokoje mého pospíšiti a některé věci pro potřebu sobě vzíti; služebná mně musela rychle klobouk a šátek přinést.

Co se však nestalo? Vykonavši ranní modlitbu — z knihy „zahrad duchovní“ — zastrčila jsem tuto, místo abych ji na obyčejné místo položila, do kapsy a tak mi nyní zůstala. Od té doby ji neodstraňuji, jen v noci ji dávám sobě pod polštář; neb musím neustále na to pomyšleti, že odtud do daleké ciziny zavezena budu. Řekněte Marii, že také malý zpěvník mám, který mi dala. To jest mou celou čtenářskou zásobou pro léto; ale já ji ujišťuji, že řádné užívání jeho, a velký prospěch, který z něho čerpám, každý počet nahradí.“

„Velmi často jsem na to myslela, co nám veledůstojný otec pravil! Kdybych jej více neměla spatřiti, vyjádřite mu moje nejvřelejší díky za to, že mně pohnul, abych se stala katoličkou. Každého rána o 8 hodinách dlím v duchu u

Vás, v tom okamžiku, kde se za nás oba modlíte, a já zřejmě cítím, že naše modlitby budou brzy vyslyšány. Zdálo se, jakoby chtěl otec velebného pátera vynalézt. Jsem žádostiva zvědět, zdali to učinil. Málo slov z úst kněze mohloby srdce drahého otce otevřít, a vše by se co nejlépe urovnalo! Nemám ani toho nejmenšího tušení, na které místo odeslána budu. Pokuste se, prosím, písemně o to, aby jméno moje z listiny „společnosti k spojení oddělených církví“ vymazáno bylo; jak jsem mohla jen býti tak pošetilou? Vaší modlitbě co nejvroucněji se doporučuji, zůstávám Vaší
Marketkou.“

Tuto společnost, jak mnozí čtenářové věděti budou, tvořili oni údové anglikánské církve, kteří nejspíše katolickou pravdu podporovali; jich účelem jest opětné spojení oddělených církví. Dle mínění jejich jsou anglická, ruská a římská církve jen 3 odvětví jedné a též všeobecné čili katolické církve. Ovšem jsou tyto odvětví, jak sami uznávají, velmi rozdílné povahy; proč by rádi tyto vespolečnou povinnost sblížit, a po jistých obětích, kteréby jedna druhé přinesla ve společný kmen hlavní spojení chtěli. Avšak snadno nahlédnouti, že každý, kdo mimo svazek sv. církve se zrodil, a již i s mlékem matčiným mnoho nesmyslných předsudků proti ní vsál, kdo mimo to národním charakterem lidu, z něhož vyšel, u vysoké míře k náboženství puze se cítí, které ničím jiným leda národním ústavem jest, — ten musí býti opravdu velice odhodlaný, veliký rek, aby se jednoduše a bez výhrady poznané pravdě podrobil; a k tomu jest mimořádné milosti Boží třeba. Bůh sice neodpírá nikomu své milosti; ale jak jest málo těch, kdo sice hlas vnitřní slyší, ale nenásledují ho! — To jest příčinou, z které se tolik rozervaných myslí, tolik nespokojenosti a tolik pokusů, věčnou pravdu z pevného trůnu svrhnouti a ji sobě přivlastniti, odvoditi dá; poněvadž nemá nikdo odvahy se krotiti, a všechny vezdejší vazby rozvázati, jež volnému povznešení překážejí!

Toto pozorování musí čtenáře moje v pravdě přesvědčiti, že jen vroucí modlitbou vyžádaná milost Boží takové divy obrácení působiti může; zároveň poznáte jak daleko sáhá jedna z oněch námitek, kterou i Marketa v den svého obrácení učinila. —

Podotýkám ještě před sdělením následujícího listu, že i Alois i Marketa by nebyli tak šťastnými, a nepodrželi by svoji knihu „zahradu duchovní“ a na ní se vízící milost Boží, kdyby svědomitě své ranní modlitby nevykonávali. Marketa psala po 2 dnech takto:

„Drahá Moniko! Jsem nucena Vám psáti a Vás ujistiti, jak mne to rmoutí, že pro mne jste pronásledována. Jediná myšlenka mne těší, že Vás veliká odplata čeká na onom světě! . . . Jak se Vám mám odměniti za zprávu, že Alois v lůno sv. církve přijat jest! . . . On jest opravdu šťastným! neb jest bolestné, tak dlouho mimo svazek sv. církve žíti. Jest pravda, že duchovní již v tak krátkém čase odejde? Chci příhodné doby použití, a na několik hodin se vzdáliti. Kdyby se mi příležitost naskytla, tedy bych jej jistě tam našla, a zároveň i Vás v kaple zastihla, aby ste mi kmotrou byla. O jak šťastný okamžik to pro mne! — mnohem šťastnější asi, než pro jiné! Doufám, že ten den není dalek. Proč není dnes předvečer mých 22tých, místo 21tých narozenin! — Ve Tvých rukou, o Bože, jest osud můj, — Ty znáš moji horoucí žádost. . . . Také srdečné díky dobré Kláře za její milý list. Čekala jsem již notrpělivě na Aloisiovu zvěst, neb jsem starostlivá, aby to vše snesl. Nyní ale, kde ve svazek sv. církve přijat jest, a již tělo Páně přijal, musí udatně bojovati a všem pokušením odolati. Zdá se, že jsem větší míru víry a síly

obdržela, poněvadž mne dobrý pastýř déle před dveřma čekati nechává, an onomu ovčinec již se otevřel. Ač jsou mi důvody pro to neznámy, předce vím dobře, že se to z nejdobrotivějšího a nejvyšší milosrdného úmyslu děje. Ráda se pobrobuji této zkoušce; nikdo však neví, jak jest bolestnou! jest to však k mému dobru! Také mne Božský můj Mistr divotvornými prostředky sílí a naplňuje mne nejsladší útechou. Nikdy jsem toho dříve nezakusila. V některých okamžicích skoro cítím jeho Božskou ruku, jak žehnajíc na mé hlavě spočívá tak blízký zdá se mi býti! Sdělte mi, prosím, co o mne Vaši protestantští přátelé povídají; srdce mne bolí nad ztrátou jejich přátelství, dávám ale ve všem vůli Boží a spásu duše mojí přednost. — Neužrím Vás dlouho, a snad nikdy více! Velice byste se mi drahá Moniko zavděčila, kdybyste mi některé knihy nábožné odeslala. Toužím velice po duchovním cvičení. Zůstávám Vám oddanou

Marketou.“

Marketa nezjevila nikomu z přátel, co vše musela trpěti, neb ona nechtěla bez toho zarmoucené ještě více obtěžovati. Kolem plotu, kterým ohražen byl dům, v němž zajata byla, vedla veřejná silnice. Kdybych byl uposlechnul rady Aloisiovy před mým odjezdem z M., tedy bych po mém příchodu touto cestou několikráte přecházel, abych Marketou zpozorován této dobrou zvěstí dal; měl jsem ji zároveň vybídnouti, aby se přičinila, a druhý den s Aloisiem společně u stolu Páně se objevila. I nutil mne, abych to podniknul. Avšak z důležitých důvodů nemohl jsem rady jeho poslechnouti. Zároveň jsem se později dověděl, že z opatrnosti, aby se něco podobného nestalo, Marketě přísně zakázáno bylo, plotu onomu se přiblížiti a že mimo to zvláštní osoba na stráž tam postavena byla.

„Za posledních 14 dnů,“ psala mi později, „zkusila jsem mnoho od otce. Hrozil mi, jestli myšlenky, katoličkou býti, se nevzdám, že musím jako nádenice pracovati a chleba sobě zasloužiti. Mimo to mi často i jinak hrozil. Poznav konečně mou neoblomnou vůli, dal mi na volenou: buďto že mne odešle na rok do puseitského kláštera, abych tam svoje rozhodnutí zraleji uvážila, aneb že musím ještě měsíc na přijetí do katolické církve čekati. Ihned jsem se rozhodla pro poslední.“

I napadlo mi, abych Marketu, která tolik bojovati musela, modlitbě některých zvláště nábožných a Spasiteli zasvěcených duší odporučil. Obrátil jsem se nyní, jako tenkrát na „apoštolát modlitby,“ na jistý klášter Londýnský. Neznal jsem nikoho v onom klášteře, a neviděl jsem žádné jeptišky z onoho řádu; věděl ale, že jsou velmi horlivé, a že některé z nich právě tolik pro víru trpěti musely, jako nyní Marketa; také se dalo předvídati, že se někdy s některou v jistém dílu světa setkám.

Psal jsem tedy představené onoho kláštera, a sdělil jsem jí, aniž bych jména rodiny naznačil, krátce dějiny svých dvou novoobrácených. Dostal jsem laskavou odpověď, křesťanskou láskou nadchnutou. Uvedu zde některá místa z listu onoho, který jsem obdržel.

„Děkujeme Vám, veledůstojný otče, za laskavý úmysl, abychom se tak šlechetného a před Bohem záslužného skutku naší modlitbou zúčastnily. Slibujeme Vám svou podporu, a žádám sobě vřele, aby snahy naše účinku se nominuly. Jak nevystížitelné jsou cesty prozřetelnosti ve všem, co se bratra dotýče! smíme tedy podobné pro sestru naši doufati. Žádám sobě vřele, aby Marketa brzy v lůno církve sv. přijata byla. Kdyby klášter náš ležel blíže jejího bydliště, ochotně bychom

jí nabídly u nás útočiště! Kdybyste takového útočiště pro Vašeho chráněnce potřeboval, tedy prosím, račte se k nám obrátiti. Jsem podobnému již zvyklá a nedbám o hřmot světský. Doufám tedy, že Marketa naší dobré vůle použije, kdybychom jí tím posloužily.“ —

Co se toto událo, objevil se nenadále otec Marketin u dcery své, aby ji do vozu doprovodil; oba jeli k blízkému chobotu a pospíchali odtud po vlaku na sever. O několik dní později psala nám Marketa ze svého vyhnanství. Nacházela se v najatém dvoře, kterýž vzdálen od každého města o samotě stál. Ve společnosti její byly některé paní, jimž dvůr náležel. Mimo tyto a protestantského pastora místního s manželkou a dětmi neviděla nikoho. Jednalo-li se o zábavě, byli k ní všickni přívětivi a velmi laskavi, jinak ale sršela při každé příležitosti na rozkaz otcův hana na nejblahoslavenější Pannu a Matku Boží, jakož i na papežence. Opravdu, podivný to a zvláštní prostředek vzdělaných lidí pro novoobrácenou, aby se o bludu svém přesvědčila! Marketa trpěla mnoho těmito hanami, — to bylo vše co mohli dosáhnouti.

Konečně se přiblížil konec měsíce, a s ním i lhůta rozhodnutí.

Dostav z Londýna velkomyslné nabídnutí, oznámil jsem je hned písemně Marketě, a to z dvou příčin: jednak mohlo toto laskavé nabídnutí Marketě později prospěti; jednak bylo jí to útěchou, že v tak těžkých zkouškách vřelého účastenství se jí dostává. — Marketa hned odpověděla:

„Děkuji Vám srdečně! o jak jste laskav! Doposud jsem nezažila podobného účastenství; těší mne velice, že náš plán pro sobotu schvalujete. Jak velice želim toho, že jsem neuposlechla Vaší rady, kterou jste mi posledně dal, a že nejsem ještě ve svazku sv. církve. Nedostalo se mi za moje prodlévání žádné odměny, a mnohých úzkostí bych si byla uspořila. Za několik dní snad sama osobně poděkuji dobrým pannám klášterním za laskavé přijetí, které mi nabídly. Neřídí to tak Bůh, že mi právě nyní takové přátely sesílá, kdežto z otcovského domu vyvržena jsem? A kdo ví, zdali jejich laskavého nabídnutí nepoužiju? — Často myslím na vše, co jse mi pravil, a zvláště zpomínám sobě na promluvu Vaši o slovech: „Mimo církev není spásy.“ Tento výrok byl tak živý, že jsem úplnou pravdu jeho poznala; a nyní poznávám vždy více blud, v němž jsem žila. Tato myšlenka, doufám, bude mi mocnou pobídkou, abych vždy poslušným dítětem katolické církve zůstala. Zajisté děje se to z úmyslu prozřetelnosti Boží, která mne tak dlouho zkouší; avšak kdybych snad kdy někomu raditi měla, tedy radou tou bude, aby vstoupil dříve do lůna sv. církve, než tento úmysl svým příbuzným oznámí. Já jsem dosti zažila hořkosti takového prodlévání. Za žádnou cenu bych nechtěla více ani dne odkladu slíbiti. Chceli mne kdo od toho zadržeti, musí dříve násilí použiti, neb neustoupím více žádnému jinému prostředku.

Zůstávám v našem Pánu Ježíši Kristu atd.

Marketa.“

Sobotní plán, o němž Marketa mluví, a o němž se také Alois v jednom ze svých listů zmiňuje, byl tento: „Prodlevši několik dní v tomto dvoře a prostudovavši dobře svoje postavení, hleděla schůzku sprostředkovati, aby hned po uplynutí otcem ustanovené lhůty do katolické církve vstoupila.

Domácí lidé uvykli již tomu, když někdy na nějakou dobu se vzdálila, a proto chtěla takto bez podezření tyto na delší nepřítomnost připravit. Ustanoven čas a místo schůzky; o šťastný výsledek bylo postaráno; a tento Bohu poručen. Bylo to velmi prospěšné; nebo prozřetelnost nám v pravý čas, a sice před samým

odjezdem vnuknula, že otec Marketu navštíví. Tato se rychle připravila na jeho přijetí, a vše tak zařídila, aby to pro ni žádných překážek nemělo. Děkovali jsme Bohu za něžnou starostlivost. Tu mi Marketa oznámila schůzi teprv na třetí den. V tento konečně vyslyšel Pán její vřelou prosbu a zahrnul ji milostmi. Byla katoličkou. Nic ji více nedělilo od milého Pastýře, ani milé máti Marie; byla údem tajemného těla Christova, tělem těla jeho; kostí z kosti jeho, jak praví sv. Pavel. Ona byla jedno s přítelkyněmi svými, které tak ctíla a milovala, byla jedno s milými bratry svými Aloisiem i Timotheem, jenž dlouho již ve vyhnanství pro víru svou žil. „Nemohu vyjádřiti štěstí, pravila, které cítím; srdce moje překypuje útechou a radostí. Mezi tím odebrala jsem se opět k oněm chladným protestantům, jimž jsem nemohla svěriti city své; ničeho o našem Pánu, ničeho o Marii, naší nebeské matce! . . . Po příchodu mém tázali se mne, kam jsem asi odešla. Tu jsem jim jednoduše udala místo. I podivili se tomu nemálo; neb hned se domyslili, proč jsem se vzdálila, netázali se však dále. Brzy jsem dostala na rozkaz jistého protestantského kazatele knihy, jež útoky a nadávkami na sv. náboženství jen jen kypěly; zdráhala jsem se proto rozhodně je čísti.

Potom chtěli, abych duši svou svěřila ku cvičení také takovému kazateli; tu jsem ale ještě rozhodněji odpověděla. Co tedy se mnou? Prosila jsem, abych také na Nový Zéland byla poslána, otec můj však nesvolil.“

Za těchto zmatků připravovala se Marketa na všechny možné pády, an ji otec náhle k jisté katolické dámě do Londýna povolal.

Návratem tímto do vzdělaného světa (jak se vyjádřila) mohla mše sv. se zúčastniti, a ponejprv k stolu Páně přistoupiti. Dopisovala Aloisiovi, a dostávala od něho vznešené odpovědi. „Čemu se v tomto listu nejvíce divím, praví, jest, že mu Ježíš s Marií nade vše milí jsou; vše ostatní mu bylo lhostejné, kdyby jen nebyl od Ježíše a Marie odloučen, o ostatní by se nestaral.“ Marketa tedy odjela do Londýna.

Po několika dnech psala mi takto: „Musím Vám něco o sobě sdělit, dnešní den jsem tak příjemně zažila, a Vám jest zjevno, co mne potkalo. Nejdříve mi vykázan byt, nedaleko Vám známé kaply. Z toho následuje, že mohu nejen jedné, nýbrž více mším sv. přítomna býti. Jsem všechna zanícena velebnou bohoslužbou! Dále, čím častěji do kostela chodím, tím více se mi katolické náboženství líbí. Mohu kdykoli nejsvětější Svátost přijímati. Konečně bydlím jenom mezi katolíky, a jsem úplně vzdálena od protestantského a puseistického života. Jest to vše? O nikoli! Po příchodu svém přála jsem sobě řízení duchovního se svěřiti, jenž mi doporučen byl. V prvních třech dnech nemohla jsem jej bohužel zastihnouti. Budu vždy pamětlivou těchto tří dnů; žádala jsem si velmi k prvnímu sv. přijímání přistoupiti; zdáli se mi dnové tyto roky; mysl moje klesla, a musela jsem plakati. Potom jsem se postavila blíže jeho zpovědny a modlila se. Konečně spatřivši jej zaplesala jsem. On mne velmi rád přijal a slíbil mi, že brzy nejsvětější Svátost přijmu; avšak, doložil, musím prý dříve se připravit!“

„Chtěla byste se snad s klášterními pannami seznámiti?“

Prisvědčila jsem, neb jsem si toho vroucně přála. Měla jsem se tedy v klášteře představití a za přípravné cvičení požádati. Jeho návrhu jsem hned uposlechla. Věděla jsem sice o klášteře, ničeho však o pannách, jejichž modlitbám jste mne byl svěřil. Přišla jsem tedy a oznámila své doporučení: tu mne ctihodná sestra laskavě přijala, a počala mne cvičiti. Za několik minut se mi vše vyjasnilo,

vždyť jsem byla u oněch zbožných duší, které se byly za mne modlily, a aniž by mne znaly, zajímala jsem je velmi. Pomyslete tu radost naši! my byly velmi dojaty. Tu přišla velebná máti: aniž bychom se kdy byly viděly, přijala mne tato jako dávnou přítelkyni svou.

Musela jsem jí slíbiti, že brzy opět přijdu; to jsem velmi ráda vyplnila, a hodlám i dále tak učiniti. Ano dámy mne k sobě na několik dní pozvaly; budu prositi otce za dovolení. Tak působí Božská prozřetelnost. Avšak poslyšte dále! Alois přibude v pátek do Londýna, aby se za 8 neb 14 dní na Nový Zéland přeplovil. Co tomu říkáte, otče můj? tyto dámy přejí si jej viděti; v pátek večer půjdeme společně do jejich kaple na požehnání. Děkujte se mnou Bobu a velejte Jej. — Marketa.“

Čta list tento nevěděl jsem, co se se mnou děje. Četl jsem ho opět a opět. A předce byla to Marketa, bylo to její písmo, její prostota. . . . Byla to ta sama Božská prozřetelnost. Ona bděla nad jejimi bratry a sledovala každý krok jejich s neskonanou láskou.

Tato uvedla Marketu do kláštera a svedla srdce dohromady, která hned sobě porozuměla a se zamilovala; ona chtěla, aby se oba novoobrácení právě v okamžiku tak vážného rozloučení setkali. Nyní zanechám výhradně Marketě slovo, neb vím že tomu bude čtenář rád, a že tím jistěji ničeho nepříjde na zmar, co mi její šlechetná prostota oznámila.

„Alois prodlel zde 10 dní. Není třeba Vám radostné setkání vypisovati. Jen myšlenka na blízké odloučení zakalila naši radost. Přijala jsem poprvé tělo Páně v ten den, který jsem Vám oznámila, a od té doby dopráno mi často toho štěstí. O jak dobrotivý a laskavý jest Pán ke mně! Já a Alois klečeli jsme u stolu Páně. Vzduch špatnému počasí chodil skoro čtvrt hodiny daleko, aby mne každého rána na mši sv. a ostatní bohoslužbu doprovázel. Několikrát jsme také byly v našem milém klášteře. O jaké přítelkyně mi tam nejsvětější Srdce Ježíšovo darovalo! Mohlo by se myslet, že již od maličkosti jsme se milovaly. Aloisovi darovala ctihodná matka modlitební knihu, kříž, medaili, růženec a relikvii. Sotva dámy seznal, chtěl hned, abych do kláštera vstoupila.

Musím se přiznati, že již co protestantka chtěla jsem se zcela Bohu věnovati, tím více nyní, když jsem katoličkou. Těchto 10 dní rychle uplynulo.

V den odjezdu přijali jsme chleba andělský. — Jaké to okamžiky pro nás! Jednoho dne budu, jak doufám, z ruky svého milého bratra přijímati.

Modlete se za něj, otče můj, aby z něho byl kněz, řeholník a misionář! On sám jiného si nepřeje.

Pojednou nám ohlásil telegram, že kotva vytažena; jen málo minut nám zbylo na rozloučenou, a již odcestoval. Největší radost mi před svým odjezdem způsobil tím, že mi zjevil lásku svou k nejbлаhoslavenější Panně. Věru zastyděla jsem se, že mně tak překonal, on se naučil naši Máti teprve za svého obrácení znáti, kdežto já již v lůně protestantismu jsem ji milovala. Ráda jsem jej, otče, poslouchala, když o ni co o matce své rozmlouval. Prosím Vás, dopište mu několik řádků, neb se obávám, aby (Timotheus a Alois) při svém blaženém shledání svatý oheň v sobě neudusili. On sám si toužebně přeje Vašeho listu; o všem, co jste pro něho učinil, a o lásce jeho k Vám mluvil velmi srdečně. Obzvláště se modlete za tuto drahou duši, i za Timothea; ale i já potřebuji Vaší modlitby. Prála bych si v klášteře dále vychována býti, ale otec tomu nechce ještě připustiti.

Mimo to mi praví srdce moje, že nejen dny své mladosti, nýbrž i celý život v tomto klášteře prožiju. To jest mé největší přání, a k tomu směřují všechny mé modlitby. Jakmile to Bůh chce, mizejí všechny překážky, nám se zdá mnohé nemožným; Jemu ale není nic nemožného.

Nemine dne, abych na Vás před Pánem sobě nezpoměla a Jemuž bych neděkovala, že mne Vám svěřil, abyste mne ku pravdě vedl. Jak důležitá byla pro mne Vaše cvičení. Minule jsem ve všem Božskou prozřetelnost a opravdu mateřskou něžnost znamenala, s jakou jste vše řídil. Ohledně budoucnosti mám tedy úplnou důvěru. — Marketa.“

Za několik neděl později byla Marketa s 18 jinými konvertitkami biřmována. Při té příležitosti uviděla poprvé průvod s Nejsvětějším u vnitř chrámu. O tom mi píše takto: „... Poprvé uzřely oči moje toto velebné divadlo. Byla jsem zcela zničena takovou dobrotou a láskou našeho Pána. Uznávám vždy víc a více povinnost vděčnosti k Bohu za povolání ku pravé víře, a stydím se, že jej tak málo miluji. Ale pokusím se znova mu sloužiti; pomozte mi svými modlitbami, a modlete se obzvláště, abych mohla se státi řeholnicí; toužím vždy víc a více po tom. Snad musím čekati až do svého 24. roku. to se mi zdá býti dlouhým!“ Minul měsíc, a již nemohlo Srdce milého Mistra prosbám Marketiným odolati:

„Budiž Bůh veleben! — volá — v sobotu budu již skutečně v klášteře bydleti. Ještě několik měsíců, a otec mi snad dovolí noviciát nastoupiti. Jediná tato myšlenka mne blaží. O modlete se, aby se tak stalo, a ničeho mi nepřekáželo! Modlete se také, abych příště neustále Božské Srdce milovala. Nezvolila jsem sobě nejpožehnanější dráhu života?“

Opět minul měsíc plný radosti a naděje pro Marketu, a Bůh jí dopřál opět o krok postoupiti. Píše takto:

„Ukončila jsem duchovní cvičení, a jsem co postulanka přijata! Kdo by si pomyslnil, že se tak věci obrátí? Není Pán náš plný dobroty, an mi všechny cesty otvírá? Nemám sice ještě svolení otcova, ale on mrsí znamenati, co zamýšlím; a poněvadž daleko od něho žíti musím, může mu to býti lhostejným, zdali to, či ono činím. Zajisté se nepřestanete modliti za mne, můj otče!“

Tak vedl Bůh své dítě za ruku krok za krokem, dokud laskavých úmyslů svých neuskutečnil. Přišel březen, a s ním nové milosti; Marketa konala pobožnost sv. Josefa a mohla na své oblečení pomýšleti.

„Bude Vás velice těšiti, dozvíte-li se, že se zde velká pobožnost sv. Josefa koná. Jemu na počest jest v jedné chodbě pěkný oltář postaven; na tomto jest socha jeho. Dole hoří ve dne v noci malá červená lampa. Tak to zůstane po celý měsíc. Před večerní modlitbou ubíráme se každodenně k tomuto oltáři a vzýváme sv. patriarchu.

Počínám jej velice milovati. Před březnem jsem mnoho nedbala o tuto pobožnost, ale poněvadž jeho životopis čtu a se modlím, budu jej ku konci měsíce ještě více milovati, než nyní. — Také jsem Aloisiovi psala a sdělila kde jsem. Jak se bude těšiti! Doufám, že oba brzy mého příkladu následovati budou. O kdyby se stali misijnáři! Život v kolonii zdá se k tomu připravovati, a rovná se úplně noviciátu. Bůh bdí nad nimi a proto doufám, že Jeho nejsvětější vůle na nich se vyplní. Nemohu jen pochopiti, že mnohé moje přítelkyně, jsouce již dlouho katoличkami a již mnohými ctnostmi se skvějí, a také do řehole vstoupiti chtějí, tohoto

šťěstí se zúčastniti nemohu, kdežto já již podílu na něm mám; odkud mně nehodné tak veliká přízeň nebes? . . .“

„Nyní vzývám sv. Josefa, aby vše zařídil pro okamžik, v který otce za svolení poprosím.

Také nyní mnoho rozvažuji o jeho obrácení. Nedávno teprvé modlila jsem se, ale málo myslíc, že to nic platno. Nyní však pevně doufám, že Pán srdce jeho obrátí, jako to mnohým učinil, kteří od církve vzdálenější byli, než otec můj; proto se nyní častěji modlím, a to horlivěji a s větší důvěrou, že prosba moje vyslyšána bude. O jaké štěstí by to bylo!“

Mezitím nastal měsíc květen nejprůhodnější zajisté pro oblečení Marketino. Šťastná postulanka psala otcí svému o svolení a mně zároveň o modlitbu:

„Netrpělivě očekávám zřejší poštu, kterou odpověď otcovu dostanu. Nepovolili, tedy musím sama vstoupiti do řehole; myslím, že tento uzel se musí zrovna tak rozvázati, jako při mém obrácení; kdybych byla tenkrát na jeho svolení čekala, nebyla bych nikdy katolickou. Bůh mne nyní do řehole volá, a žádná lidská síla nemůže mi zabrániti hlasu toho následovati. Což nepozoruju věci z pravého stanoviska? Ovšem by mi bylo svolení otcovo velice milým. Potom zná mne dostatečně, a ví, že ve věcech náboženských a svědomí vzdor všem překážkám k cíli přímo kráčím. Náš Pán však jest tak dobrým; On vše doposud nejlépe řídil, a proto se také budoucně na něho spoléhám, vzývajíce Marii a Josefa o přímluvu.“

„Za Vás se modlím každodenně; moje modlitby jsou však velmi chladné; prospějí Vám? A předce se zdám našeho Pána a svatou Pannu vroucně milovati . . . a prosím za milost, abych je více a více milovala; tím doufám, budou moje modlitby vždy vřelejší. Často si myslím: Jaké štěstí by to bylo, kdyby jen jedné duši prospěly!“

„Očekávám s velikou radostí máj. Budeme konati pěknou pobožnost, která sv. Panně jako něžné matce zajisté se bude líbiti. V máji předešlého roku šel Alois so mnou do katolické kaple, abychom před jejím oltářem se modlili. Tenkrát jsme neměli ještě práva jejími dítkami se nazývati, předce jsme ji ale začali milovati. Ona zplatila láskou, a objevila se co dobrá máti. Jakou útěchou mi bylo vědomí, že rámě její mne chrání, když jsem byla po svém obrácení na onu pustu mezi protestanty vypovězena! Jak bych bez ní dny ty přežila? A Alois taktéž vyslovil, než odejel, zřejmě svou lásku k ní. Miluje-li ji, tedy nemůže z pravé cesty zblouditi, ať jsou pokušení sebe větší. Modlete se za něho, můj otče, a i za mne, abych byla horlivou novickou.

Vaše v Kristu vděčná dcera
Marketa.“

I nyní nebyla důvěra Marketina marna. Otec udělil žádané dovolení a v měsíci Marianském přijala závoj, jenž sice málo platil světu, za to však tím více andělům. Ona navštívila v čase pobytu svého v Londýně více klášterů, ale žádný jiný nepůsobil tak přitažlivě na ni. Mimo to objevilo nebe udalostmi svrchu vypravovanými dostatečně svou vůli, a sice myšlenkou, abych klášterní panny za jejich modlitby „prosila, jejich odpovědí, jakož i zcela nepředvídaným setkáním . . . a konečně souhlasem srdcí jejich s Marketiným. Ona tedy tam vstoupila jako do zaslíbené země, do ráje míru a milosti, ne snad, aby v zahálčivosti a nečinnosti žila, nýbrž aby sama sobě odumřela a Bohu horlivě sloužila všemi ctnostmi. Od toho času obdržela pohnutlivé listy od svých milých bratrů z Nového Zélandu.

V posledním z nich píše Alois, nevěda ještě, že sestra jeho novickou, takto: „Bude-li oba kněžími a ty řeholnicí, zdaž potom nebudeme na vrcholu štěstí?“

Ku konci dodáváme ještě, že Marketa nespokojená tím, aby bratrům svým apoštolské povolání vyprosila, sama touží oněm sestrám řeholním se přidružiti, je v nejparnějších pásmech ku spáse nešťastných modloslužebníků života umrtvujícímu a časné smrti se věnují.

Modlitby její, zvláště za obrácení otce, příbuzných a přítelkyň jejich jsou zajisté Božskému Srdci velmi příjemné, a může je toto brzy vyplniti.

Tímto dějem přesvědčil jsi se milý čtenáři o působení Božské prozřetelnosti, která tiše veliké tvoří. Vše, co se vypravovalo, událo se v malém kruhu, a jen náhodou na světlo dostalo. Modli se tedy mnoho za obrácení hříšníků a nevěřících; nevidíš-li ovoce, tedy snad předce nalézáš vzdálené končiny některá duše milost před Bohem, a obrací se modlitbou tvou. Účinky skrývá nyní Bůh často našim zrakům, a sice pro spásu naši, ale jednou je zjeví, a potom zajisté obdržíš zaslouženou mzdu.

Arcibratrstvo drahocenné krve Ježíše Krista.

(Ze knihy o bratrstvích od P. Gaudentia.)

1. Účel tohoto bratrstva.

Jako pobožnost k Božskému Srdci Ježíšovu, dle něhož se všickni svatí řídili, tak stará jest, jako církev Boží, nápadně se má s pobožností ke drahocenné krvi Ježíše Krista, kterou „své vyvolené vykoupil“ (1. Pet.) a jehož silou „v pokoj uvedl co na zemi, i co na nebi jest“ (Coloss. 1, 20).

Nejsvětější krev našeho Vykupitele jest sama o sobě již nejhlubšího uctění a klanění hodna nejen proto, že od prvního okamžení svého žití s Božstvím podstatně spojena jest, nýbrž pro všechny ony divy té milosti, kteréž dle slov a obrazů sv. písma na duše naše působí. O, jak vším právem jmenujeme my tu krev „drahocennou“, anto jediná kapka všechny poklady světa převyšuje; a všechny krvavé oběti starého zákona po 4000 let, jen docela nedostatečný, mdlý obraz byly této krve, neskončenou cenu mající! Touto krví založil Ježíš svou sv. církev a své vyvolené vykoupil; v ní, a sice v každé kapce jest pro člověčenstvo všech časův síla v hojnosti, je dál a dále od hříchů očistiti, je ospravedlniti a k svatému životu síliti a živiti.

Silou krve Ježíšovy účinkují svaté svátosti svou milostí; kterouž „nový a věčný svazek mezi Bohem a lidmi uzavřen, posvěcen a ubezpečen byl“ (sv. Mat. 26, 28.) V krvi Kristově máme konečně jistotu vítězství nad dablem, (Apa. 12, 11) a přístupu do království nebeského.“ (Hebr. 10, 19.)

Však vlastní a nejbližší účel pobožnosti tohoto bratrství jest uvážení a vděčné vzájemné vzdávání oné neskončené lásky, kterouž Ježíš svou nejsvětější krev k našemu osvobození a spasení tak mnohokrát prolil, a svému nebeskému Otci za nás obětoval. A tuto drahou oběť nevykonal snad na sklonku svého pozemského žití; vždy měl své muky před očima, a vždy hořelo Srdce jeho tužbou tou, za nás svou krev až do poslední kapky proliti, jak to sám praví slovy: „Křtem mám býti křtěn a jak sobě toužebně žádám, by křest či utrpení mé již vykonáno bylo“ (Luk.

12, 50.) Myšlénka na tuto nesmírnou lásku Ježíšovu má nás vždy k většímu díku a lásce, ku chvále a velebení drahocenné krve Božské pohnouti; má nás pohnouti, každého hříchu, jakožto pravé krevní viny (Žalm 50, 16) se vystříhati; má nám vždy jasněji vysokou cenu lidské duše, která Božskou krev stála, před oči stavěti; nás k nevyčerpatelné důvěře k síle Božské krve, kteráž vylita byla na odpuštění hříchů, povzbuditi, k trpělivému snášení našeho trápení, k častému očištění, posile a ozdobě našich duší touto drahocennou krví a sice svatými svátostmi, kterýmiž po každé ve své síle, a při sv. přijímání v skutečnosti v naše duše vlita bývá; má nás povzbuditi k pravé čině schopné lásce k bližnímu a konečně k častému obětování drahocenné krve, obzvláště při mši sv., — a sice ve spojení s myšlenkami a láskyplným míněním Ježíšovým — k důstojné náhradě úcty a velebení nejsv. Trojice, k radosti všech andělů a svatých, přede vším ale nejblahoslavenější Panny a Matky Marie, ve které a kterou utvořena byla; za ubohé duše v očištění, za všechny naše duchovní a tělesné potřeby, a konečně za všechna velká usilování na sv. církev, obzvláště za obrácení hříšníků, jmenovitě rouhačů, za osvětlení a obrácení nevěřících, bludařů a pohanů.

To jest jádro a účel této pobožnosti a bratrstva. „Blahoslavení, kteříž umývají roucha svá v krvi Beránkově: aby byla moc jejich ku stromu života, a aby vešli branami do města nebeského.“ (Apoc. 22, 14.)

Taktéž vykonávali vždy svatí nábožnost k drahocenné krvi Ježíše Krista. Sv. Majdalena z Pazzis obětovala každodenně nejméně 50krát Bohu tuto svatou krev s největší vroucností, a dosáhla mnoho milostí, obrácení hříšníků a časté vysvobození ubohých duší. —

Ku sv. Terezii pravil jednou Pán: „Protože ničeho nemáš, daruji ti svou krev, bys ji nebeskému Otci obětovala. Tato moje krev jest pro tebe jistý prostředek k dosáhnutí největších milostí a dobrodiní.“ —

Sv. Kateřina Sennenská, pravá to apoštolokyně drahocenné krve, považovala duši každého člověka, nejsvětější krví co neocenitelně drahým purpurem oděnou; ano, celé člověčenstvo v ní plovající, jako rybičky ve světovém moři; a z toho těžila onu horoucí lásku k bližnímu, onu řevnivou horlivost pro obrácení hříšníků; protož též ta zmužilost a síla své těžké vyslání, které od Boha obzvláště ke vznešeným této země obdržela. Nikdy nenř řeč v jejich nadšených psaních, které vždy se slovy začínají: „Píši ti v krvi Ježíšově...“, tak uchvacující, jako když o své nejvroucnější nábožnosti, o krvi Ježíšově mluví. A tak mohlo by zde mnoho jiných příkladů ze života svatých uvedeno býti, by se pobožnost k drahocenné krvi Ježíšově po všechna století dokázala.

Předce však chtělo Božské řízení jež sv. církev vede, aby, jako obzvláštní účtění Božského Srdce Ježíšova teprv po 16. století církvi se zjevilo, též i obzvláštní nábožnost k drahocenné krvi, našemu století pozůstavena byla.

Smutný pohled na časnou, duchovní a mravní bídu, kterou frazouské války na Evropu přinesly; pohled na mravní zkaženost na konci předešlého a v začátku tohoto století; myšlénka na nebezpečí duchovní tak mnoho nesmrtelných duší, z nichžto každá neskončenou cenou předrahé krve Ježíšové vykoupěna jest; zkušenost kterák účinkuje upomínka na utrpení Ježíšovo v každém věřícím srdci, a jak libé jest Bohu obětování drahocenné krve jeho Božského Syna: pohnula začátkem tohoto století dva nábožné kněze v Římě spolek založiti, jehož spoluúdobé se zvláště přičinili měli, často na utrpení Ježíše Krista mysliti a nebeskému Otci často a

často obětovati drahocennou krev jeho Syna na odpuštění svých vlastních hříchův, za násilí na sv. církev, za obrácení hříšníků, ku pomoci a útěše ubohých duší v očistci. Papež Pius VII., horlivý ctitel drahocenné krve, povýšil r. 1815 spolek ten na arcibratrstvo s velkým pokladem odpustků, které v nejnovějším čase (19. ledna 1850, a 30. září 1852) od Jeho Svatosti papeže Pia IX. znamenitě rozmoženy byly, tak že nyní to bratrstvo svým bohatstvím milostí, rovněž jako účelem svým skoro nad všechna jiná vyniká a velmi rozmnoženo jest.

2. Povinnosti tohoto bratrstva.

Aby se stal údem bratrstva tohoto a měl nároky na odpustky a milosti jeho, nežádá se nic jiného, než dáti se knězem tomu zvláště splnomocněným zapsati a přičiniti se drahocennou krev Ježíše Krista v duchu a pravdě ctíti a ji nadřečeným způsobem přecho Božiu obětovati. Zvláštní aneb denní určená modlitba není předepsána. Protože však se snažiti máme, ducha nábožnosti vždy v sobě pěstovati a obživovati, odporučuje se vřele, a udržuje se obyčejně mezi údy ten svatý zvyk, že se denně modlívali na upomínku a dík za sedmero prolití krve Ježíšovy, (obřezání, smrtelná úzkost na hoře olivetské, bičování, trním korunování, nešení kříže, přibití na kříž a otevření boku) sedmkrát „Sláva Božiu Otci atd.“ s ukončující modlitbu : „Věčný Otče, obětují Ti drahocennou krev Ježíše Krista co zadostčinění za své hříchy a za potřeby sv. církve“. (Pokaždé 100 dní odpustky udělil Pius VII. 29. května 1817.)

3. Svaté odpustky.

I. Plnomocné odpustky.

1. V den zápisu, po přijetí sv. svátostí a modlitbě dle mínění papežova.
2. V hodině smrti, když aspoň v srdci jméno Ježíš se vzývá, kdyby se to ústy státi již nemohlo.

3. Každého dne, když údové po sv. zpovědi a přijímání hodinu ke cti hořkého umučení a smrti Ježíše Krista a jeho bolestné Matky buď rozjímají aneb ústně a kromě toho dle mínění papežova se modlí.

(K dosažení následujících v čís. 4., 5., 6. a 7. poznamenaných odpustků musí údové po přijetí sv. svátostí též chrám Páně bratrstva neb jiný veřejný chrám navštívit a tuto dle mínění papežova se modlit.)

4. Ve svátky Páně: Obřezání, zjevení neb některý den v oktávu; po všechny pátky v březnu, 28. března, na svátek to drahocenné krve v mariánském kostele ve Ferrare; na zelený čtvrtek, na Velikonoční Hod, neb v oktávu, nalezení sv. kříže, nanebevstoupení Páně, Ducha svatého, Boží Tělo; první neděle v červenci, svátek to bratrství neb v oktávu toho dne; povýšení sv. kříže; slavnost Vykupitele (23. října), vánoční svátky neb v oktávě.

5. Ve svátky nejblahoslavenější Panny Marie: Očišťování a každý den v oktávě; zvěstování; bolestný pátek; 16. července Marie Karmelitánské; nanebevzetí neb v oktávu; narození; sedmero bolestí Panny Marie; 3. neděle v září; obětování a nepoškvrněné početí Panny Marie a v oktávu.

6. Ve svátky svatých: 19. března sv. Josefa pěstouna; narození sv. Jana 24. června; sv. Petra a Pavla neb v čas oktávu; sv. František Xaver 3. prosince, sv. Mikuláš 6. prosince.

7. V kterýkoli den v každém měsíci.

Poznamenání: 1. Zpovědník může z platné příčiny navštívení chrámu v jiný pobožný skutek přeměnit. 2. Zpověď a přijímání může se na poznamenaných dnech v čís. 4., 5. a 6. (vyjímajíc pátky v březnu a zelený čtvrtek) již ve svatvečer vykonati; návštěva chrámu a odpustková modlitba smí se jen tenkrát vykonávati, když odpustky začínají, tedy nejvíce na těch dnech před nešpory svatvečera, však v pátky v březnu a na zelený čtvrtek jen na tyto dny. 3. Kdo se každých 8 dní zpovídá, dostačí jedna zpověď pro všechny odpustky toho týhodne, má ještě tedy jen přijímati a odpustkovou modlitbu se modliti. (Platí zvlášť pro kněze.)

II. Neplnomocné odpustky.

1. Odpustky 10 let a 10 quadragen na všechny svátky Páně, Panny Marie, apoštolů a evandelistů, které svrchu jmenovány nebyly. Dále na svátky andělů a archandělů, sv. Joachima a Anny, Vavřince, Štěpána, Filipa Neri, Františka de Paula, Františka z Assisi, sv. Cecilie, Anežky, Lucie, Kateřiny p. a muč. a konečně v neděli a v oktávu sv. Řehoře Divotvorce, když spoluúdobové chrám Páně bratrstva neb, není takového, tedy jiný veřejný chrám navštíví a tu skroušeně dle mínění papežova se modlí.

2. Odpustek 7 let a sedmi quadragen dosáhnou údobé, když v některém kostele k nejsvětější Svátosti neb k Ukřížovanému neb k nejblahoslavenější Panně pobožně a dle mínění papežova se modlí.

3. Tentýž odpustek sedmi let a sedmi quadragen dosáhnou údobé, když při mši sv. aneb jiných službách Božích přítomni jsou v chrámě bratrství drahocenné krve, neb se průvodu účastní a dle mínění sv. Otce se modlí.

4. Odpustek jednoho roku podosáhnou údobé, přítomni-li jsou shromáždění bratrstva aneb k tomu jakkoliv napomáhají.

5. Odpustek 100 dní dosáhnou ti, kteří skutek náboženský neb křesťanské lásky vykonají a často ke cti drahocenné krve „Sláva Bohu Otci atd.“ se modlí. Všechny odpustky mohou na prosbu ubohým duším v očistci prospívati.

Poznamenání. 1. Kněži, splnomocnění jsou-li, přijímati do bratrstva, mají týdně jednou osobní privilej oltářní; oltář bratrství jest pro vždycky a pro každou duši, za kterou se u něho mše sv. slouží, privilegovaná. — 2. Údobé obdrží od splnomocněných kněží v hodině smrti papežské požehnání s plnomocným odpustkem, kdežto kněžím předepsáno jest, užívati obyčejné, od papeže Benedikta XIV. předepsané formule. 3. Papežským vynešením ze dne 30. září 1852 mají údobé zvláštní podíl na všech kajících a jiných dobrých skutcích všech řádů a klášterních společností. [Kněží, přející si splnomocnění k přijímání v bratrství drahocenné krve, dostanou je od nejdůstojnějšího ředitele arcibratrství v Římě: *Reverendissimus Moderator Generalis Congregationis Missionis a pretioso Sanguine a S. Salvatore in Campo in Roma*, jakož i od každého ředitele kanonicky zřízeného bratrstva. Tímto splnomocněním mohou tak zvaní připojenci (*aggregati*) údům bratrství drahocenné krve též červený škapulír neb červený pásek, který obzvlášť missionáři co upomínku na utrpení Ježíšovo rozdávají, posvětit a dáti.

S tímto škapulířem a páskem nejsou dle vynešení nejdůstojnějšího jenerálního představeného od 13. pros. 1851 žádné odpustky spojeny a rozeznává se tedy od červeného škapulíře utrpení Kristova a nejsvětějších Srdci Ježíše a Marie, kteréž Lazaristé a kněži jejich od jenerálního představeného splnomocnění svítí a rozdávají a který tak mnoho odpustků a milostí podává.

K Pánu Ježíši.

O Bože umučený,
Ty's Pán můj drahocenný.
Což mohu říci smutný,
Jsa hříšník přeukrutný.
Proč tobě, rei mi, drahý Pane,
Jsou trny a mně růže dané?

Ty's Tvůrce všemohoucí,
A já jsem červík mroucí;
Ty's beránek tak čistý,
Já vlk jsem zhouby jistý.
Proč tudíž tobě, milý Pane,
Jsou strasti a mně slasti dané?

Ty's mocnář nejmocnější,
Já otrok nejbídnější;
Ty's plný laskavosti,
A já jsem plný zlosti.
Proč tudíž, milostný můj Pane,
Mně mír a tobě kříže dané?

O trny, strasti a ty kříži,
A smrti a vše, co ho tíží!
Jen na mé hříchy pohledněte!
Proč Boha mého sužujete?
Proč mučíte tak Krista Pána?
Jáť hoden, ať mi smrt jest dána!

Proč jde kněží o školy?

(Dokončení.)

Jistý pán prohlásil se, že prý příčinu nynější bídy a nouze přináší nedostatečné dozorství školní? Pro Bůh, co všechno kněžskému dozorství za vinu kladou! Kde pak kdo kněží kladl meze pokroku. Kdo pak podkopával occhody, vyvolával vojny, dopouštěl neúrodu, předpisoval daně a dávky!

Jestliže kněží dbali, aby se ve školách katolických učilo po katolicku, směrem náboženským, též žádnému nebránilo se aniž překázelo vyšínouti se v každém odvětví vědy a umění na nejvyšší stupeň dokonalosti: a knihy, vedle kterých se každý vzdělávati měl, vycházely od vládních organů, tiskly se ve Vídni, a běda knězi, kdyby se byl odchýlil od cesty vykázané, i hned sesazením z dozorství by trestán byl. A ostatek, že to předhůzka nezaviněná, jde z toho, že v každém takřka odvětví vědy, k. př. sochaři, malíři, hudebníci, básníci atd. chtějí-li se vzdělati, na půdu církevní sestoupiti musí, toho zakusili ti nejvýtečnější muži, nalezše na církevní této půdě nejzdařilejší skladby, jakž i ten nejvděčnější člověk dobrým katolíkem bývá. A nebo ať vystoupí rodičové a učitelové nepředpojatí, bez předsudků, a svědčí, jestli kněží roli školní vzdělávati nerozuměli, a nebo jestli učitelům v pokroku vadili neb v cestě stáli, a uslyší jiné svědectví!

Kněží vědí, že na nízkém stupni posud stojí školy, a že ne všechny děti se naučí číst a psát. Ale kdo pak za to může? Knězi donucovací prostředky, bez

kterých se škola u rodičů zatvrzelých a hrubých neobejde, do ruky dány nebyly. Myslíte, že se při této nové dohlídce povede lépe? Bůh dej, kněz si přeje vzdělanou mládež, neb má potom pilnější a schopnější posluchače ve chrámu Páně. Nebude-li ale učitel svědomitě dbát sám o učení, ani novou jinou dohlídkou se něčeho nevyřídí, děti se předce ničemu nenaučí.

Učitel bude sedět třeba ve škole, ale hlédět si něčeho jiného, a děti budou zevlovat, zahálet a hlučet — a na to těžká dohlídka, obzvláště vzdálená, kdežto o knězi předce učitel nevěděl, kdy trhne do školy, a když spolu v dobrém srozumění byli, jeden druhého podporoval v učení, k vůli si činili, a učení se dařilo. Myslíte, že se školním novým radám lépe povede, než se vedlo kněžím? — Nebudouli děti nic umět, má pokaždé výmluv dost učitel, a má to nač strčiti. Buď prý nedbale navštěvují dítky školu, ač, kdyby si toho přál, aspoň větší díl dítek by k sobě přivolal, jak to obyčejně na poradách školních sami učitelové nahlízejí a uznávají, neboť dítky na vlas vědí, zdali je učitel tomu rád, když mu mnoho žáků přijde, čili nic; anebo prý mají dítky špatné schopnosti, ač by se dali cvikem vybrousiti, anebo máli podučitele, strkává to naň, a říkává, že z podučitelové třídy děti příliš zanedbané, nevytvořené dostává, ač by se oba mohli shodnout a jeden druhému ku prospěchu pracovat.

A jak jedenkrát jest takový učitel usazen, těžká náprava, neodejde-li sám jinam, těžké sesazování jeho, ano nemožné, a to ovšem tím méně za dohlídky kněžské, — neboť by odnesla vinu hned kněžská prý vláda tyranská, že prý učitele knězi připravili o chléb, a že choť a dítky volají k nebi o pomstu — ač sám učitel nedbá, aby pilnou prací s dítkami svými pro sebe, choť a dítky chléb zasloužil — a následek toho bývá, že se nedbalost okračovati musí, a za takové cizí hříchy nyní kněží trpěti mají právě tak, jako když nekárá otec dítky, tento od dítek potom svých kárán bývá.

Posléze, nebude-li návštěva školy lepší, a budeli zas posílat děti do školy, kdo bude chtít, a kdo nebude, žádný ho nedonutí, neb každý vlídnému slovu nerozumí, na napomenutí nedá, tak že na tvrdošíjného, dle přísloví, nejinak než patří dubovec, tedy ani nevěře se nenaučí dítky! A tu návštěvu nedbalou zavinili kněží!?

Kdy veškeré napomínání bylo marné, tedy jedněm neb dvěma nejnedbalejším rodičům pohrozil kněz úřadem. Udání-li byli v skutku nedbalí rodičové, tedy, byl-li úřad knězi příznivý, obeslán byl na kancelář nedbalý otec, a po přednesení marných výmluv vrátil se domů, aby opět půl léta neposílal děti do školy, neboť žádný se více nepoptával, uposlechl-li nedbalý otec čili nic, měl opět půl leta pokoj, anebo, jak se to za novějších dob dalo, kdy c. k. četníci udávali nedbalé žáky c. k. úřadům, tedy takové oznámení obyčejně dodáváno bylo zpět farám, s tím vynešením: „Wird dem hochw. Pfarramte in Gemäss des §. 178 der pol. Schlvsf. zur Amtshandlung zugestellt.“ A dost. To dávno již před tím vše vykonal farář, co vyřčeno §. tímto, an vydatnějšího vynešení se nadál; a výsledek toho všeho býval, že v prvním pádu rodiče knězi a učitelé nadali, a v poslednějším pádu se oběma vysmáli, a vidouce, že bez pokuty, kteréž se báli, odešli, zatvrdili se, a návštěva byla tím horší, neb nakazili ještě jiných, jenž očekávali, že udaní rodiči pro svou tvrdošíjnost trestání budou; neboť i polit. úřady, návalem jiných kancelářských prací přemoženi jsouce, nejsou s to, tolik času a pozoru věnovati školám, jak by se mnohý toho nadíti mýslil.

Nuže vyjádřiti jsem se poněkud pokusil, proč jde kněžím o školy, proč o

konkordát? Proto, poněvadž chějí, aby se ve školách a obcích katolických učilo po katolicku, a žádné zásady cizí volnozednické nevěry nevluzovaly se do škol, a poněvadž škola bez Krista — jsou učedníci bez mistra, ovce bez pastýře, tedy ve školách aby nepovstal žádný falešný Kristus, který by v blud uváděl věřící lid. Dle konkordátu nevěrecký učitel může býti sesazen, ale bez konkordátu, podle liberálního, novověreckého zařízení, nevěra při dosazování učitele nejen nebude vadit, ale spíš takový nevěrecký, liberální učitel, projádrí-li se, že bez víry (jak říká pověry) bude dítky učit něčemu novému, aby nevězely v dosavadním hlupství, bude míti přednost. —

Než, těšme se tím, že se nedostane takových učitelů, neboť valná část jich nedá se oslepiti nevěrou, vědouce že mimo Krista spasení není, a že bez víry Bohu se líbiti nelze, a tudy praporu Kristova se nespustí, zvláště an při nynějším liberálním zřizování škol očekávají, že se jim dopřeje větší plat, zlepšení jejich materialního postavení, zrušení sobotálesu a vyplácení z veřejných pokladnic; a nestane-li se pak tak? — A až rodičové do škol bez víry děti posílají nebudou, těšme se, že po nedlouhé neblahé době takové, jako po časech Josefských, se kněžím opět školy vrátí.

K závěrce to ještě připomenouti snad dlužno, že nynější školy na veskrz jsou rázu náboženského a že každá nese na sobě znak jistého náboženského vyznání, a že tedy, budeli kdo chtějí školy beznáboženské, ať si je staví. Ostatek, kam si školy liberálníci a pokročilci dovedou, tam je budou mít a budou vědět, kam je přivedou, a uzří v koho bodli. (Jan. 19, 37). — ř —

Katolický svobodomyšlný bratr katolického sobce.

Pokud stávalo ještě německého spolku, přišel jistý pocestný, jenž mnoho měl do sebe krásných vlastností, jako čest, věrnost, víru a ráznou povahu ale žádného útratního do Badenska. Jak mile však překročil hranice, byl od četníka polapen a k policii zaveden. Tamť prý panuje zákon, že se nesmí řemeslnickému tovaryši nemajícímu útratného dovoliti po zemi cestovati. Proto byl i náš pocestný chycen a do pasu mu vepsáno: „Pro nedostatek útratného okamžitě přes hranice.“ Toť chvalitebný zákon! Proč? Skoumej sám! Já myslím, že jsou lidé beze cti, bez povahy pevné, bez víry jako ti, jenž nemají útratného, dobré pověsti některé země právě tak nebezpeční ano snad mnohém nebezpečnější. Proto bych uznal za dobré hned takovým lidem, jakmile překročí hranici, napsati do pasu: „Pro nedostatek cti, charakteru, náboženství, víry okamžitě přes hranice.“ V zemích ale katolických potulují se již dávno dva hoši, o jichž katolickém charakteru velmi pochybuji; míním katolického sobce a svobodomyšlného.

Mnoho by zajisté přispělo se dobrému jmenu katolických zemí, kdyby stíhaly katolickými četníky takoveto tuláky a daly jim napsati do listu: „pro nedostatek katolického charakteru, katolické cti, katolické zmužilosti hned přes hranice.“ Jeden z nich, katolický sobec, padl již před dvěma roky v září v Trevíru, kde měli katolíci poslední veliké sezení, několika křesťansko-katolickým policajtům do rukou, kteří mu nejen řádně vyklepali záda ale i celému katolickému světu po-

psání jeho osobnosti oznámili: totiž že má bázeň, ale žádnou bázeň Boží nýbrž sprostou bázeň lidskou; že má charakter, ale žádný pevný nýbrž bázlivý, zbabělý, nestálý; že má horlivost ale ne tu, která staví, nýbrž tu, která boří; že působí své spasení se strachem a bází ale ne spasení své duše nýbrž svého těla. Proto se musel jednou řádně stydět a nemůže se od té doby více ukázat, aby nebyl od každého katolického dítěte poznán a vysmán.

Ale jeho bratr — svobodomyšlný — toulá se až posud „bez výprasku“ a svobodně v zemích katolických, aniž by byl povšimnut.

Jest tudy katolické cti na tom záleženo, aby se i na něj vydal zatýkáci list, kterýmž by se vynášel a beze všech rozpaků za hranice poslal. Znamky ale, dle nichž se hned svobodomyšlný vynajde, jsou — jeho přání, přesvědčenost, zásady, řeč, knihy a ještě jiné. Chci tedy tyto známky v zatýkáci listu spojit a určitě udati, jak bychom katolického svobodomyšlného hned v přechinu poznali.

1. Jaké jest přání katolického svobodomyšlného?

Katolický svobodomyšlný, abych něco o původu jeho jména podotkl, myslí o sobě mnoho, a že mu jest určena role, jako starým židům při stavbě Jerusalema, držeti v jedné ruce meč a druhou pracovati. Práce ale, která mu leží na srdci a za našich dnů, jak myslí, se musí vykonati, jest vystavění církevní svobody ale ne jak církev chce, nýbrž jak chce svobodomyšlný; svobodu od mnohého chození do kostela, svoboda od zpovědi, svoboda od postů, svobodu věřiti, co chce — on toho nebere tak přísně jako papež — svobodu doufati, co chce — nerád slyší o soudu a pekle — svobodu milovati, co chce — a tu miluje především sama sebe nade všechno a Pána Boha jako svého bližního aneb svého kamaráda! — Tuto svobodu myslí býti skrze ty černokabátníky mnohonásobně skrácenou a zadržovanou; zde jest pro něho práce. Má k. p. biskup právo předpisovati mu kuchařskou cedulku a pro pátek jídelní lístek? Má právo poroučeti, aby ujímal někdy něco svému žaludku, když mu to jde výborně k duhu? To nechť poroučeli biskupové temné středověkosti, my jsme již pokročili v osvícenosti a jsme vznešeni nad takovými kápricemi“. Úloha tedy, kterou vykonati katolický svobodomyšlný za svou povinnost uznává, jest, jednou rukou církevní svobodu dle svého rozumu vzbudovati a provésti, druhou pak držeti ruce, aby pracné dílo přes noc z černé strany nebylo zbořeno. Tuto úlohu ale, totiž mluvit také do kostela a sakristie, nejsnadněji provésti lze tomu, kdo se stane starostou, školním radou, představeným, měšťanostou aneb vyslancem. Pak je všude při tom, kde se jedná proti církvi, ale nikde, kde se jedná pro církev; vše, co se od něho k blahu církve očekávati může, jest, kde by se slušelo mluvit — mlčí a to jest často to nejlepší co v církevních záležitostech může činiti — mlčeti.

2. Jaké má přesvědčení katolický svobodomyšlný?

Nikdy se lidé neodvolávali tak často na své přesvědčení jako právě nyní; sejdouli se dva nebo tři dohromady, aby resonovali o církvi katolické, o papeži, o Jesuitech a o celém kněžstvu, tu se odvolávají, když již více nevědí, na svou přesvědčenost jakožto nejmocnější důkaz pro toho, jenž o jejich mínění pochybuje. Toť ovšem má svou příčinu; řeklo se již často, že se musí přesvědčení jiného respektovat. Tu myslí někteří, že může toto přesvědčení, jež každý má ctíti, býti také ohromný nesmysl; vždyť nikde není o to postaráno aneb za-

povězeno, býti přesvědčenu o nesmyslu. Pakli tedy někdo, buď ve sněmu zemském neb říšském buď v radě městské neb obecní náramný nesmysl pronesl, buďsi to ve věcech učených neb náboženských a bojí se, aby nebyl kapitálně vysmán, má přec ještě nároky na vážnost a čest, řekneli, že tento nesmysl jest jeho přesvědčením. Katolický svobodomyšlný chce ale především býti mužem, mužem času; lituje jen, že tak málo takových mužů jest, jako je on. Rozumí se tedy samo sebou, že přesvědčení má, a „ústy“ si na tomto přesvědčení mnoho zakládá. S jeho přesvědčením ale to velmi podivně vypadá. Přesvědčení, před nímž mám míti respekt, musí především býti pevné a stálé a nesmí o vrtkavosti ani vědět. Pevné a stále ale jest, pakli odpor snese, to ví svobodomyšlný. Proto jest vždy o všem přesvědčen, v čemž se mu odpírá a jiného jest náhledu.

Přesvědčení, které se má ctíti, nesmí též býti od včerejška, nesmí býti modním šatem, který se svléká a obléká dle toho, jak vane vítr zimě neb teple. Katolického svobodomyšlného přesvědčení jest ale skutečně staré, velmi staré, má šediny, ale neštěstí tomu chtělo, že není katolické aneb aspoň žádné dobré, žádné rozhodně katolické: tím vším ale není svobodomyšlný vinen, tím jsou také jeho rodiči vinni, jsou jeho němečtí a latinští profesori vinni, tím jsou jeho studie a knihy vinny, tím jsou vinny jeho noviny; on by měl — dobré katolické přesvědčení — ale — on má vodnaté vlahé — ani studné ani teplé — v pravdě mizerné přesvědčení; není mu žádným modním šatem, kterýby měnil podle zemí a povětrnosti, ale škoda, že je krejčí přispůsobili všem místům a všem počasím a všem větrům a co katolické zcela zkazili. Katolický osvícenec nechce se od žádné strany dáti obelstít; jemu jest červené osmačtyřicáté smýšlení se všemi, co je měli a mají, protivné; chce míti pokoj. Pokoj jest první občana povinností; ale i ohledně příliš katolické strany jest na pozoru: on poslouchá, jak se domnívá, sv. Petra: „zkoušej vše a nejlepší podrž.“ Tu ale nemá lepšího kamene zkušebního, na němž vše brousí, lepšího měřítko, na němž vše, byť i z Říma přišlo, měří, než své přesvědčení; ono jest lucernou, která mu pomáhá všechno prohledati a nejlepší nalézt, která mu všechno v jeho pravé ceně ukazuje. Dříve nežli tedy se strany katolické něco za dobré uzná a podrží, zkouší a měří a ohledá to na svém přesvědčení. Tu se ale mu na straně katolické mnoho a mnoho nelíbí: hluk, který encyklika a ten spropadený syllabus způsobil, nelíbí se mu; půst se mu nelíbí, zpověď a časté návštěvy chrámů Páně nelíbí se mu, pouti a průvody, růžence a litanie nelíbí se mu, bratrstva a spolky, mnohé kláštery a řády nelíbí se mu. Proto jest přesvědčen, že papež svou encyklikou před 4 roky moudře nejednal, svými větami nevhodně mluvil a tím mnoha mužům našich časů hrubě ublížil; jest přesvědčen, že mnohé věci v církvi nepříjemné ano urážlivé jsou osvěceným katolíkům; jest přesvědčen, že jest církev tvrdohlavá, pro pokrok a učenost zatvrzelé srdce má, vždy světskému duchu odpírá; jest přesvědčen, že církev na mnoze jest vinna chudobou svých údů, ona trpí putování a přebíhání z jednoho místa posvátného na druhé, všeobecnou jejich hloupostí, ona tak mnoho vyučuje katechismu a biblické dějepřavě, nedostatkem ostražitosti, kterouž obviňují katolíky, ona nezůstává se svou pobožností, se svými růženci a litaniami za dveřmi chrámovými, nýbrž na veřejných silnicích pobožnostkářství dovoluje, jest přesvědčen, že tyto a mnohé jiné věci jsou nevhodné, vzdělanému duchu urážlivé a k tomu přispívají, aby katolíky uvedly v v posměch všech ostatních lidí. Přesvědčen pak jest jen ten, kdo má důvody. Jest tedy k očekávání, že kat. svobodomyšlný pro své přesvědčení rázné důvody musí

míti. Avšak u svobodomyslného jest to naopak. Každý jiný je teprv přesvědčen, když má důvody; ale on jest přesvědčen teprv když nemá žádných. — Chcete-li důkazy od něho, — jest rozčertěn nad vaší pošetilou žádostí a odvolává se na své přesvědčení; chcete-li mu sami podati důkazy a důvody ho stíhati a hodně ho nabíratí — rozlobí se a obžaluje vás, že przníte jeho přesvědčení; všemožně-li se přičíníte vyvrátiti jeho náhledy a v posměch-li ho uvedete a myslíte, že jest poražen a že se vzdá — marný to klam! v tom okamžiku zdvihne se, položí ruku na prsa a slavně a dojemně ujišťuje: to si nedám vymluviti — ani o píd nepopustím — toť jest moje přesvědčení! —

3. Které a jaké jsou zásady katolického svobodomyslného?

V městčku B zvoní se každodenně do kostela; kdo však rok do roka přec tam nejde, jest kat. svobodomyslný — kramář právě naproti kostelu bydlící. Proto již mnohokrát napadlo černokabátníku, jenž tam v určitou hodinu vchází, podezření, že musí býti duše toho kat. kramáře tak sezerzivělá aneb zamrzlá, že ho není s to ani všednodenní ani nedělní hlahol zvonů více probuditi. Farář nechtě to míti na svém svědomí, aby nechal usnulou duši kramářovu déle spáti, an těžká bouře z onoho světa již již se na ni připravuje, šel jednoho dne do kramářského krámu, aby ohledal duši kramářovu, dáli se něco ještě s ní dělali a na ni hýbal, táhal, šlapal, strkal, bouchal, aby z ní dostal, zdali ještě něco katolického v ní žije a domlouval kramáři, že od nepamětných časů nejde více do kostela a ne-drží svých velkonoc. Že v něm musel tedy katolický křesťan umřít. Nu přec ale ví sám, že brzo a neočekávaně může přijíti bouře z jiného světa a zdrtiti ho až vyjde duše z těla, an jeho vlasy vůči hledě šedivější, zuby drkotají a čelo vráskovatí. Aby tedy přec jednou ve svém vlastním zájmu dal kat. znamení života a povážil, že by se musel dáti pochovati na mrchoviště, kam mrtvá zvířata se zahrabávají, ale nikdy na hřbitov.

Přihodilo se ale již zlomyslnějšín, než byl onen kramář, že jim bylo při blýskání z onoho světa hrozně okolo srdce, byť se i všemožně byli přičinili lehkomyslnost míti za kmotra. Proto kojil se posud farář nadějí, že docela ještě neumřel v kramáři katolík, ale na konec že se přec zotaví. Kdo se však zklamal ve své naději, byl pan farář. Neboť kramář vykrámoval se najednou se svými červotočnými kůžičkami — zásadami: člověk se může prý doma a pod širým nebem právě tak dobře modliti jako v kostele — to jest jeho zásada; peklo jeho není tak horké, jak se líčí — to jest jeho zásada; Bůh jest tak milosrdný, že s ním člověk může dobře vyjít — to jest jeho zásada; má-li kdo „kšefty“, musí si jich hledět, nesmí lidi opustit, musí vydělávati, od kostela nemůže být živ — to jest jeho zásada. Tak vykládal dále a hle — kramář byl pln zásad. Konečně připojil, že mu na tom nezáleží, budeli pochován čili nic, že notně nasolí představenému, aby mu byl obstarán slušný hohřeb. U lidí ale, jenž na takovýchto zásadách jezdí, jest dobrá rada drahá: oni chtějí poučovati ale ne býti poučenu. Pročež nejde onen kramář až podnes do kostela aniž drží velkonoce. Jest ale mnoho takových jako onen kramář, jenž jsou plní zásad a přec se domnívají býti dobrými katolíky: jsou to děti z rodiny katolického svobodomyslného. Proto se těžce dá obrátiti tato rodina, ana myslí, že jest nejlepší. Nebude ale škoditi poznati blíže ty zásady, které kat. svobodomyslný tak pevně jako v články „Věřím Boha“ věří, any nám prozrazují svobodomyslného. Uvedu tedy zde některé. Přitom však nesmí se zapome-

nouti, že jsou tak rozličné jako podnebí, v němž vyrostly; jinak vypadají v Bavorsku, jinak v Badensku, jinak v Rakousku atd.

Tu, kde jest pokrok místním představeným, měšťanostou aneb docela ministrem kultu (osvěty), jako nazvíce v Badensku, nesmí se ve městě a zemi žádná milosrdná sestra, žádná školní sestra, žádný jezuita aniž který černokněžník ukázati. Neboť v takovémto městě a v takovéto zemi nemá více pokoje ponocný, aby město a zemi, nemocnici a školu ochránil před nemilými těmito hosty. Vákol musí ponocný k raportu a dotazován bývá: strážníku, co z noci přichází? *Custos, quid de nocte?* — A jeli strážník tak šťasten tak oznámiti, že k nemocnici přichází houfek milosrdných sester, ke škole houfek školných sester, ke kostele houfek jezuitů; tu se hned znepokojuje měšťanosta stranu nebezpečného stavu města, ministr osvěty čichá nebezpečí pro práva korunnf, udělá se pokřik, nařizuje se všeobecná honba, psy se odvážou a vyšlou na všechny strany a nejde se dříve spat, dokud nejsou tyto nepřátelé města a země vykousáni a vyštěkáni a dokud není odstraněna nejvyšší bída. To ale musí každého katolíka, v němž aspoň lot právěkatolického smýšlení jest, hluboho boleti a páliť, že se pronásleduje a tupí a nenávidí kosť z jeho kosti, tělo z jeho těla; neboť každý jezuita, každá milosrdná a školní sestra jest jeho pokrevným příbuzným v nejvznošenějším slova smyslu, totiž skrze krev Kristovu, jest údem jedné velké rodiny, která slove katolická. Komu bratru ale není bolestné, pakli jest jeho bratr, jeho sestra, kteří nikomu neublížili, ohavněji než zloděj neb vrah tupen a uplván, co schránka zloby a mrzkosti pohozen a ani toho nejmenšího, nač každý člověk má přirozené právo, se mu nedopřeje — tolerance tím méně lásky. Proto se v každém jezuitu, v každém kat. knězi, v každé milosrdné sestře každý katolík, celá rodina pronásleduje, hrýže, ubijí — a každý katolík má povinnost, co věrný bratr ve jmenu celé velké rodiny, ku které přináleží a za kterou se nemusí stydět, ana má čestné a cnostné jméno, takovémuto zločinu na jeho bratrích a sestrách zabraňovati. Neč nebesa! nemáli katolický městský neb obecní rada právě veřejného podílu na takovéto hanbě proti katolickým bratrům, krčí přec podivně ramenama, kašle, škytá, mumlá a bručí — jako by kysané okurky měl k snídání. Tu by někdo musel myslet, vidí-li takovéto obecní, městské a jiné rady, že není větší hanby, jako býti katolíkem. Odkud ale to bručení? Od zásady: „Kdo jest mezi vlky musí spolu vítí.“

Staří kapucíni v M . . . měli jednoho veselého a špásovitého bratra, jenž ku svým šprýmům a žertům často vybíral výroky z bible. Ovšem nemyslel to ten dobrý kapucín zle s těmi texty, ale v pravdě řečeno nesluší se k žertům používati slov Božích. Proto byl často ten veselý kapucín od kvardiana notně pokárán za toto zneužívání písma svatého. Jednou seděl ten dobrý bosonohý frater na holé zemi uprostřed jídelnice, když chtěl osel pekaře, jenž oo. kapucínům chleb přinášel vejíti do sálu, ale v pravý čas od toho byl zdržen. Kapucín nemoha se smíchy déle udržeti kousal se do rtů, aby se přemohl. Tu zpozorovali všickni, že by rád pronesl nějaký žert. I ptal se ho tedy kvardian, co by mu přicházelo k smíchu na tom oslu? „On (osel) přišel do svého a svoji ho nepřijali“ — znělo zneužití biblického místa.

Mnohem hůře ale, než tento dobrý kapucínek zneužívá kat. svobodomyšlný výroků z bible, neboť tím hledí své bezcharakterní katolické smýšlení omluviti a okrášliti. Proto mu patří za každé místo biblické, kterého zneužívá, pořádná pokuta — notná porce bití. Takovéto zneužívání činí často s výroky sv. Pavla:

„Musím býti všechno všem“ a praví, že to jest jeho zásada. Jinak ale rozuměl tomuto výroku sv. Pavel, jinak mu rozumí náš svobodomyšlný. Sv. Pavel se stal všechno všem, aby všechny Kristu získal. Apoštol stal se všem všechno, aby všechny spasil; svobodomyšlný chce býti všechno všem, aby se obohatil. Apoštol hleděl své smýšlení učiniti smýšlením všech, kat. svobodomyšlný hledá smýšlení všech svým smýšlením učiniti. Věc se má takto: kat. svobodomyšlný neb jeho syn, neb jeho zeť, má krám, aneb statek, aneb pekárnu, aneb nějaký závod, aneb továrnu a žije s jinými obchodníky ve svobodné konkurenci, krám ale a hospodářství atd. nedaří se bez dobrých kuntů (odběratelů). Základ sady, kterou náš svobodomyšlný tak věrně z bible cituje, jest zakázkou pro jeho obchod. Jest snad kramáři jedno, kdo koupí víno, chleb, pivo, kořalku, kabát, vestu, košili a kalhoty od něho; ale v jednom musíme politovati upřímně naše kat. obchodníky: odbíratelé nejraději a nejčtetněji k tomu docházejí, jenž, není-li právě jejich druhem víry, přec druhem smýšlení a s nimi v způsobu mluvení a živobyті souhlasí.

Proto již často tajně litoval toho kat. svobodomyšlný, že jest katolíkem, aneb lépe katolicky pokřtěn a poněvadž tento ne od něho ale na něm spáchaný hřích více napravití nemůže, snaží se, aby přilákal „kuntý“, všem všecko býti: židům židem, protestantům protestantem, nevěrcům nevěrcem, indifferentům indifferentem, bezbožným bezbožným, materialistům materialistou, bezzákonným bezzákonným, svobodným zedníkům svobodným zedníkem atd., aby všechny pro sebe a svůj obchod získal. On snaží se býti všem všechno a sice ze zásady.

(Pokračování příště.)

Pobožnost k sv. Aloisiovi.

„Blahoslavený muž bez poškvvrny . . .“ (Eklesastik. 31, 8.)

Tři věci dostal každý člověk po křtu sv. od Pána Boha, aby s nimi tu na zemi hospodařil; jsou to: pravá víra, nevinnost a čistota srdce a čas vyměřený k žití pozemskému. Jak s nimi hospodařil, takovou vezme jednou odplatu na věčnosti. Čím více vytěžil, tím více zůstane pro nebe; prohýřil-li ale statek svůj, bude za to své špatné hospodaření trestán. To jest jisté, jako že jest jeden Bůh, spravedlivý Soudce, který ústy svého Syna, Pána našeho Ježíše Krista, vyslovil to v podobenství o člověku hospodáři, který maje se vydati na cesty povolal k sobě svých služebníkův a rozdal jim každému po několika hřivnách, aby s nimi hospodařili. Když pak se navrátil, odměnil služebníků věrných, lenivého pak a zlého pokáral přísně. Podobenství to vypravuje sv. Matouš v kap. 25, verši 24 . . . Avšak hospodaření s těmito třemi statky má nejen vliv pro život věčný, ono působí též buď štěstí buď neštěstí křesťana zde na zemi; podle toho hospodaření můžeme souditi na jeho vlastní cenu mravní, od něho závisí jeho spokojenost v tomto životě, jeho spokojenost a štěstí vniterné, duševné; od něho závisí ale i vliv všecken na blaho neb zlo bližních, buď jim škodí, buď jim prospívá. Nahlídně tedy každý, že na tom hospodaření záleží vše, a že pro vychovatele mládeže vůbec a pro rodiče zvlášť věcí voledůležitou jest, aby ze svých chovanců, ze svých dětí vychovali hospodářů dobrých. A to dojistá za dnů našich věcí velmi obtížnou, a sice hlavně proto, že zde málo kdo má na zřeteli tyto zásady křesťanské a pak, že svět náš jest velmi pokažen, jenž nerád se dá v něčem polepšiti. Jen se rozhlédni po něm,

milý čtenáři, a posud tu jeho víru; zdaž najdeš v něm víry pravé? ba co dím pravé víry, ty shledáš s bolestí, že víra, ten základ všeho života duchovního, pomalu ze světa mizí! A jak se to má s čistotou srdce? Aj, ptáš-li se po ní, tu se ti vysmějou, a předce bez ní nemůže býti člověk šťasten ani zde na zemi. Dobřeť pravil již Tomáš Kempenský ve své krásné knize o následování Krista: „Přemáháním všeliké zlé žádosti pravý pokoj srdce nalezen bývá, nikoli pak podrobením se jí v otroctví. Protož nebývá pokoje v srdci člověka tělesného, neb smyslných věcí sobě bledícího, nýbrž v srdci člověka vroucího a duchovně smýšlejícího.“ (Knihy I. kap. 6.) — A jak medle se hospodaří s tím časem, vyměřeným člověku k žití vezdejšímu? Ne lépe než s oběma statky předešlými. Vždyť naříká již týž zbožný Tomáš Kemp. „O Pane! k čemu jsme to přivedli? Hle, škody časné želíme, a pro malý zisk pracujeme a běháme; ale škodu na duši v zapomenutí klademe, a sotva i pozdě se napravujeme. Co nám málo aneb nic neprospívá, na to hledíme; co však nanejvýš potřebné jest, to nedbanlivě mimo sebe pouštíme, neboť člověk všecken k věcem zevnitřným se chýlí, a jestli že v čas nezmoudří, brzo v nich rád pohřížen poléhává! (Knihy III. kap. 44.)

Hle, jak vypadá to na světě a proto není divu, že jest tu tolik lidí nespokojených, nešťastných, lidí, kteří v rozporu žijou se svým Stvořitelem, se svými blíznými, ba sami s sebou a jinž život jest břemenem nesnesitelným. Jedna pak z hlavních příčin tohoto zla jest, že rodičové a vychovatelové vůbec nevyplnili na dětech svých jim od Boha svěřených jednu z předních povinností vychovatelských, že je nenaučili dobře hospodařiti s oněmi třemi nenahraditelnými statky: s pravou, samospasitelnou vírou, čistotou srdce nabytou na křtu sv. a s časem; že jim nevštíplili k nim pravou vážnost a lásku, aby věděli, kterak jich mají sobě zachovati a jich upotřebiti. — Však pouhý náрек tu nepomůže, zde třeba učiniti více; a poněvadž tu vzpomněl jsem sobě na ono „*verba movent, exempla trahunt*“ (slova hnou, ale příklady přitahují), doporučuji rodičům i mládeži příklad tento vznešený a následování hodný, příklad výborného hospodaření s oněmi třemi statky, který životem svým dal nám sv. Alois, ten veliký patron křesťanské mládeže. Platí zajisté o něm vše, co — abych do třetice užil slov sv. Tomáše Kemp. — tento praví o svatých vůbec, mluvě „o příkladech sv. Otcův“ (v knize I, 18). „Všecken čas užitečně strávili; každá hodina k službě Boží se jim krátká býti zdála. Ano pro velikou sladkost bohomyslnosti na samu potřebnost tělesného požívání zapomínali. Všeho bohatství, všech důstojností a vsí slávy, přátelův a příbuzných se odříkali, ničehož od světa míti nežádali, ano sotva čeho k zachování života požívali; neboť líto jim bylo, tělu i v potřebách sloužiti. Byli tedy chudi ve věcech pozemských, ale tím bohatší na milosti a na cnostech nebeských. Zevnitř byli nuzni, ale uvnitř milostí a utěšením Božím okřivali.“ (II. Kor. 6, 10.)

O životě sv. Aloisia mluvili jsme hned v I. ročníku „Školy“ na str. 84., jakož i o původu úcty a pobožnosti k tomuto světcí. Upomínáme čtenáře na to a vybízíme k opětnému přečtení, aby se k následování velkého toho patrona nevinnosti pohnuti cítili. Zde podáváme toliko způsob té pobožnosti.

Záleží v tom, že ti, když sv. Aloisia chtějí následovati, vyvolí sobě šest neděl v roce, a v těch dnech přijímají zkroušeně ss. svátosti pokání a Svátost oltářní a na úmysl sv. Otce vykonávají zvláštní modlitbu, která má sestávati z šesti Otče nášů, Zdrávas Maria a Sláva Bohu. Tato pobožnost povstala brzy po vyhlášení Aloisia za svatého v Římě, a tak rychle se po celém světě rozšířila, že již

není téměř farního kostela katolického, kdeby nebyla konána. Chcešli ji též konati ku spasení duše své, musíš:

1. mítí při tom dobrý úmysl, který záleží v tom, by ses snažil a si předsevzal, sv. Aloisia v jeho zbožném obcování, zvláště pak v ostříhání stavu svému příslušné čistoty následovati. Proto i může každý tuto pobožnost konati, protože každý, svobodný i manžel, vysoký i nízký k čistému a bohabojnému živobytí zavázán jest. Zvláště ale jest tato pobožnost určena pro mládež. Na sv. Aloisiovi mohou dítky poznati, jak krásna jest čistota a stydlivost, a kterak tuto krásnou cnost ostříhati mají. Ale i padlé osoby mají a mohou tuto pobožnost konati, aby již do toho hříchu nepadly, a aby nenásledovavše sv. Aloisia v nevinnosti, následovaly ho aspoň v kajenosti.

2. Máš každou neděli zkroušeně se zpovídati a zpovědníkovi říci, že tuto pobožnost konáš, aby tobě náležité poučení dáti mohl.

3. Přijímej i nejsv. Svátost oltářní s vroucí pobožností a učíš při tom s P. Ježíšem upřímný svazek, že mu budeš cele náležeti, Jej nade všecko milovati a Jej žádným hříchem více neurážeti. A tuto smlouvu obnovuj častěji i po celý týhoden.

4. Obcuj v neděli nábožně službám Božím a navštiv odpoledne nejsvětější Svátost v kostele; také před obrazem sv. Aloisia vykonej zvláštní pobožnost. Doma si čítej životopis toho svatého, nebo jinou knihu duchovní.

5. Každou neděli obeř sobě nějakou zvláštní cnost sv. Aloisia k rozjímání a k následování; k. př. pro 1. týhoden: jeho opatrné obcování před Bohem; 2. jeho stydlivost, bdělost a ustraněnost; 3. jeho pokoru a skromnost; 4. jeho lásku k modlitbě a rozjímání; 5. jeho lásku k mrtvení sebe a kajenosti; 6. jeho lásku k bližnímu, poslušnost atd. O každé té cnosti potom každý den čin krátké rozjímání, a to předsevzetí, že chceš v tom sv. Aloisia následovati. Toto následování svatého Aloisia je věc nejhlavnější.

6. Potom se modli každou neděli těch 6 Otče nášů atd. na památku těch 6 let, které sv. Aloisius u Jesuitů ztrávil.

Papež Klement XII. propůjčil pro každou neděli plnomocné odpustky těm, kdo tuto pobožnost konají.

Může se ta pobožnost po celý rok konati; obyčejně se však vyvolí čas před nebo po slavnosti sv. Aloisia.

M o d l í t b a.

Sv. Aloisi, andělský mládenče! já si tebe vyvoluji dnes a na vždy za svého zvláštního ochrance v čistotě stavu mému příslušné, a beru sobě pevně před sebe, že chci po celý život svůj vždy tebe ctíti a milovati. Prosím tě, přijmi mne za svěřence svého; buď při mně ve všem, co činím a co opomijím, zvláště pak chraň čistotu těla a duše a neopouštěj mne v hodině smrti. Amen.

Hlavní úmysl modlitby na měsíc Červen.

Sněm všeobecný.

Čím náměťteř Ježíše Krista, veliký náčelník vojířa modlitby oznámil nám úmysl tento; a jelikož všichni katolíci zavázáni jsou, hlasu jeho slyšeti, tím větší hor-

livošti mají se rozhodnouti oni, jenž celý život svůj zasvětili tomu, aby vykonávali důležitou povinnost, právě na srdce nám vloženu.

Pius IX. připomíná v listu apoštolském, daném téhož dne kněžských druhotin jeho, světu katolickému rozkaz o zahájení sněmu všeobecného dne 8. prosince nejbližší příštího, v basilice vatikánské. „Od času ohlášení tohoto rozkazu“, dokládá sv. Otec, „neustali jsme v pokoře našeho srdce modliti se horlivě, a prositi nejmilostivějšího Otce světél o milosrdenství, od něhož sestupuje všechné dobro a každý dar dokonalý, aby nám seslal s nebe moudrost, na trůně po jeho boku jedící, aby zůstala s námi, aby nám pomáhala v práci a oznámila, což by jí příjemno bylo. Abychom snadněji od Boha dosáhli blahosklonné vyslyšení našich prosb a přání, ustanovili jsme se na tom, povzbuditi nábožnost a horlivost všech věřících; jednotou pak našich modliteb s našimi abychom dosáhli pomoc ramena jeho všemocného a světlo nebeské, čímž bychom ustanoviti mohli na tom sněmu všechno, co by prospěti mohlo blahu všeobecnému, i užítu vesměšního lidu křesťanského, i nejvěstší slávy, prospěchu a pokoji církve všeobecné. A poněvadž vědomo, že modlitby tím libeznější jsou Bohu, když vystupují k němu ze srdce čistého, to jest z duše očistěné ode vší vinný, hodláme při této příležitosti otevřít s apoštolskou sstědrostí nebeské pokladny odpuštěním, jejichž správa nám jesti svěřena, aby věřící, povzbuzeni tím i opravdové lítosti a očistění jsouce ve svátosti pokání ode vší poskvrny křičny, s tím věstší důvěrou blížiti se mohli k trůnu Božímu, a aby v pomoci příhodné obdrželi jeho milosrdenství a jeho milost.“—

Svatý Otec ohlásil tudíž plnomocné odpuštění, v způsobu jubilea, všem věřícím, kteří od 1. června až do uzavření sněmu církevního, navštívní buď hlavní chrámy v Římě, buď kostely domácí, od správcův duchovních jim určené, kdež se pomohl na úmysl nejvyššího pastýře, kteří zároveň po tři dni zachovají půst, a jednkrát přiblíží se ke zpovědi a ku stolu Páně. ●

Sm. Otec dále nařizuje aby na každý čtvrtek sloužena byla mše k Duchu svatému ve všech chrámech stolických, kolegiálních a klášterních, a všichni kněží aby každodenně při oběti mše svaté konali modlitbu k Duchu svatému.

Všichni naši spojenci v Pánu zajiště že s horlivostí vytečnou vyplní tak snadné podmínky jich se týkající, ano že učiní ještě více, nežli předepsáno jest, následující jasný příklad nejdražšího Otce svých duší, tak že modlitby jejich budou ustavičné, a že s modlitbami spojí též všemožné skutky dobré, obětující Bohu v té době každou práci, každou bolest, každý kříž jim s nebe seslaný, v nejvěstší oddanosti a lásce na ten spasitelný úmysl. V nejvěstším pak utrpení naleznou sladké útěchy rozjímalce: Ve spojení kříže tohoto s křížem Spasitele mého, přikládám závaží na mísku milosrdenství Božího, tím přispívám platně ku šťastným výsledkům sněmu všeobecného, tím spolupůsobím k dílu Božímu. Naši spojenci vynasnažují se, aby získali k tomu co nejvíce společníkův, a dál a dále rozšiřovali tyto myšlenky a modlitby, aby se stali pravými horlivci sněmu všeobecného, aby pokud možná rozhojnili počet dobrovolníkův modlitby, v tomto posvátném tažení křížáckém, aby těmi úsilovnými střelami modliteb jakoby svaté nášili učinili nebesům, aby tím, jakož doufáme, zastavili nátišky nepravosti, a tím šťastně urychlili vítězství církve svaté. (*List hlavního ředitele apoštolátu modlitby.*)

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Červenec 1869.

Číslo 7.

R ů ž e.

Ejhle trní! jak sem zabloudilo?
V středu sadů všech se objevuje,
Nad vše předčí, hlavu vyzdvihuje,
Jakby pánem nade kvítky bylo.

Ale v zahrádce jak přichodilo?
Zahradník sám je zde přesazuje;
Nad míru se v srdci zaraďuje,
Jakmile se poupě objevilo.

Na trní květ stolistá jest růže,
Kteráž vyjímá se jako bůže,
Jako králka mezi květinami.

Podobně všem cnostem předčí **láska**
Nejněžnější naše s Bohem páska.
A to trní kdo jest? my — my sami!

Zahrádka Ježíšova.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

„Kdybych neměl lásky, nic bych nebyl.“ (Sv. Pavel ke Korintským.)

† Nejsem sice řemesla obyčejného zahradnictví, nicméně důvěřuji se, že kdyby mně někdo svěřil kus pole, abych z něho zahradu zařídil (ovšem i prostředky k tomu mi dal), a já k té práci patřičného času si vzal, že bych také něco kloudného vyvedl. A víš ty, můj milý čtenáři, která květina by v té zahradě na žádný pád nesměla se postrádat? — růže stolistá. No a proč? Říká se, že přírodou k nám Bůh mluví, a již i sv. Pavel to stvrzuje, když praví, že pohané mohli pravého Boha poznati (aspoň částečně) skrze přírodu. Z celé přírody ale, zdá se mi, nejzřetelněji k nám mluví květiny, každá o něčem jiném, a když člověk má trochu osvětleného rozumu, pozná, že vše směřuje k jednomu cíli — ke Tvůrci. A o čem po různu vykládají jednotlivé květiny, to nám hlásá v jednom růže stolistá, červená, že člověk má svého a celé přírody Stvořitele nejhoroucněji milovati a to nikoli pouze v některém ohledu, nýbrž v každém a všemi silami. Proto tedy musela by v té mé zahrádce býti stolistá růže, abych přijda k ní a vida, kterak z ní, kde jen místečka je, čarokrásné zardělé lístečky se rozkládají, já se upomenul, že podobně má veškerý můj čin a smysl něžnou láskou k Pánu Bohu se zardívati

a z ní pravou lásku k bližnímu čerpati. Což tedy divu, že i náš Božský Zahradník, Ježíš Kristus, v zahrádce našeho srdce na každý pád chce mít takovou růži stolistou. Kterak ji ale zasaditi, kterak o ní řádně poučiti?

To je úlohou nesnadnou, zvlášť pro mne. Ano, kdyby pan zahradník, Ježíš Kristus, ještě tělesně na světě byl, jak před roky asi 1869, tu by bylo lehké, že by i mnohá zkamenělá srdce láskou k němu se roznítla a, jako tenkrát sv. Petr, přemnozí by podobně řekli: „Pane, kdybych měl i umřít s Tebou, nezapru Tě,“ a „kam máme jít, nebo Ty toliko máš slova věčného spasení.“ A jako sv. Máří Majdalena vrhl by se nejeden třeba hrozný hříšník k jeho nohám se slzami skroušenosti, které pravá láska vynutila. Anebo bys jako Zacheus většinu statku svého chudým rozdal. Nyní však je to poněkud jinak, a já jsem v rozpaku, kterak tobě mám tu růži — lásku pravou k Bohu a bližnímu popsati. Přidávám se nevyhnutelně slovům sv. Augustina, která příležitostně pronesl: „Když se mne žádný po tom netáže, vím to; chcili ale tazajícimu-se to vysvětliti, pak to nevím.“ — Byl jednou zbožný řeholný bratr, jmenem Egidius, soudruh serafického otce sv. Františka. Ten když vyšel ven do pole a lesů a viděl ty krásné květiny, byl celý jako u vytržení, hned se sklonil k těm kvítkům, líbal a objímal je a když měl odtud jít, loučil se s nimi, jako s dávnými přátely a plakal radostí a žalostí. On se totiž při pohledu na ty krásné tvory upomenul na Stvořitele, kterak on všechno tak krásně a divně učinil, a sice z pouhé lásky k němu. Jeho srdce překypovalo láskou a vděčností, spolu ale i žalem, že svého velikého dobrodince nemůže svým malým sprostým srdcem dostatečně milovati. A když jednou přišed domů potkal se s velkým svatým učencem, Bonaventurou, pravil mu ve svém žalu: „Vám studovaným udělil Bůh velikých milostí, ale co má našinec, tak neučený, nevědomý a chudobný činiti, aby byl spasen? Na to mu odpověděl sv. Bonaventura: „Kdyby Bůh člověku ničeho nedal, než lásku k sobě, tož by to bylo vrchovatě dost.“ — „Ale můj otče, táže se Egidius, může-li neučený také tak Boha milovati jako učenec?“ „Ba ovšem“ odpovídá světec; „vetchá babička může Boha právě tak, ano ještě lépe Boha milovati, než učitel bohosloví.“ — To když uslyšel Egidius, vyběhl ven do zahrady klášterní a postavil se na místo, odkud mohl do města viděti, a křičí plným hrdlem: „Babičko, babičko! ty chudá, nevědomá, neučená babičko! miluj Boha a Ježíše Krista a tak budeš věčná, nez náš bratr Bonaventura. —

Tedy není žádnému ta možnost vzata, získati sobě růži lásky k Bohu a bližnímu, královnu všech cností; mějme tedy důvěru a budeme-li jen upřímně chtít, zakoření se brzo ta nejkrásnější květina v zahrádce našeho srdce. Abychom ale pěstující tu růži nějak se neomýlili, aby nám nevzrostl šípek planý, aneb nějaký žlutý smrdutý výšek místo krásné růže stolisté, poslouchejme, jak nás o ní poučuje náš Božský Zahradník ústy sv. Pavla a za příklad vezmeme si staršího tovaryše v zahrádce Boží, sv. Vincence Paulanského, který právě pro zvláštní svou zručnost v pěstování čarokrásné květiny od Boha mnohými zázraky byl vyznamenán a ve slávě nebeské odměněn. Vyvolme si pro tento měsíc za patrona

sv. Vincence Paulanského.

(19. července.)

Květiny obyčejně rozeznáváme podle lístků květových, tedy i růži. Tyto lístky na růži stolisté — lásce pravé k Bohu — rozebral, jako žádný jiný, sv. apoštol Pavel; když nadšenými slovy byl o přednosti té cnosti mluvil, udal pak

všechny jednotlivé cnosti, kterými srdce křesťana okrášleno býti musí, máli i ta přední cnost, pravá láska k Bohu, v něm býti.

Sv. Vincenc Paulanský zase jest nám živým vzorem, kterak máme podle udání sv. apoštola lásku Boží v srdci umístit. Jeho slova a příklady nás poučují a povzbuzují. Vůní růže v jeho srdci se občerstvíme, pak musíme však i dohlídati, zdali to, co my ve svém srdci lásku jmenujeme, ty vlastnosti, ten počet i jakost lístků má, po kterých se pravá láska k Bohu poznává.

První listek: „Láska, dí sv. Pavel, jest trpělivá,“ — to jest: duše, která Ježíše Krista miluje, žádá a ráda to má, když pro něho i trpět může. — Jednoho dne psal sv. Vincenc jistému knězi: „Ach, můj pane! mohl byste Vy sobě přát, býti beze kříže? Nebylo by lépe, míti v tělu svém ďábla, nežli žíti bez kříže? V prvním pádu neuškodil by ďábel Vaší duši, kdežto kdybyste neměl ničeho trpěti, ani Vaše duše, ani Vaše tělo by se nepodobalo trpícímu Spasiteli, a předce je tato podoba znamení vyvolení.“ — Jedno z nejjistějších znamení, že Bůh velké věci s některou osobou v úmyslu má, je, když na ni soužení po soužení sesílá.“ —

Takové zásady když měl sv. Vincenc, není divu, že jej viděli ve všech trápeních vždy spokojeného a často i veselého. Když někdy byl pracemi až zanešen a mnoho mrzutosti jej pronásledovaly, a pak ještě někdo v jeho důležitých pracích jej zaneprázdnňoval, poslouchal jej tiše a odpovídal mu, jako by žádného pilného zaměstnání neměl. Když jej došla nemilá nějaká zpráva, a to se v jeho životě velmi často stalo, říkával: „Budiž Bůh pochválen!“

Byla-li to věc větší důležitosti, šel do kostela, aby před nejsvětější Svátostí své trápení obětoval. Když byl údem státní rady ve Francii, dověděla se vznešená jedna paní, že sv. Vincenc byl příčinou, proč její dcera nebyla za abbatyši jistého kláštera zvolena, an příliš mladá byla a neschopna, řízení toho znamenitého opatství převzít. Matka její vyjádřila se proti sv. Vincenci nejurážlivějšími slovy. Vincenc zarmoucen tím, že Bůh při té příležitosti byl uražen, navštívil rozlobenou paní, chtě jí své příčiny odůvodniti, které ho pohnuly k jeho jednání. Jak mile ale paní poznala, že on ji vlastně toliko k lepšímu rozumu chce přivést, o opatství však žádné řeči nečiní, popadla podnož a vhodila ji jemu na hlavu. Vincenc, aniž by se byl dal tím rozhněvati, uklonil se hluboce a odešel.

Scházeje dolů po schodech pravil svému soudruhovi: „Budiž Bůh pochválen za toto malé zahanbení, jež se mně stalo, protože jsem se jemu vystavil pro jeho čest.“ —

Druhý listek: „Láska je dobrotivá.“ Kdo miluje Krista, miluje tichost a pokornost.

Sv. Vincenc vykládá sám o sobě: „V prvních letech své služby (co vychovatel v hrab. Gondy-ské domě) byl jsem nakloněn, poněkud se vzdáti své zlobivé a melancholické povaze. Tu jsem se obrátil na Boha; modlil jsem se vroucně, aby mne sprostil mého suchopárného, odporného rozmaru a aby mne vštípil ducha tichosti a pokornosti. Milostí našeho Spasitele a poněkud mou bedlivostí, kterou jsem pak sám sobě věnoval, zdařilo se mi, přemoci zlé stránky mé přirozenosti, tak že jsem svůj nevrlý rozmar poněkud ztratil. — Když Bůh ve svém milosrdenství první naše missie požehnal, pocházelo to patrně toliko z té přívětivosti, pokory a upřímnosti, s kterou jsme každého předcházeli. Ba, když Bůh k obrácení kacířů chtěl použiti toho nejbídnějšího ze všech, totiž mne, byloť to dle vlastního vyznání oněch kacířů toliko účinek trpělivosti a přívětivosti, kterou jsem vždy jevil. I vězni

na galériách dali se toliko tím způsobem získati. Zacházel-li jsem urputně s nimi, bylo vše nadarmo; když jsem je ale litoval, jejich oddanost chválil, jejich okovy líbal, soustrast měl s jejich neštěstím, aneb když jsem řekl, že jejich trápení je očištěm na tomto světě, tu mne poslouchali dychtivě a vynasnažovali, své duše v dobrý stav uvéstí.“ —

Když náš svatý v Paříži založil nemocnici, přišel k němu chudý, táže se, zdali chce věděti, co se o něm mluví. „Arciť že, odpověděl sv. Vincenc, jen to honem řekněte!“ „Vězte tedy, dí žebrák, mluví se v celém městě, že Vy jste příčinou, že chudí v nemocnici se zavírají.“ — Chudí nebyli totiž hlavně rádi tomu zřízení všeobecné nemocnice, proto že se pak žebrání po městě zakázalo. Svatý na to odpověděl: „Dobře, můj příteli, nyní hned spěchám, za své nepřátele se modlit.“

Třetí listek: „Láska nezávidí.“ — Duše milující Ježíše Krista nezávidí světu jeho statky, proto že jimi pohrdá.

Jak málo lpělo srdce sv. Vincence na pozemském statku, ukázal velmi krásně při následující příležitosti. Jeho společnosti (congregaci) daroval se statek, který sv. Vincenc teprv po dlouhém zdráhání a na opětné naléhání jak majitele tak i jiného ještě dobrodince přijmul. Po mnohých drahých opravách, kterými spolek sv. V. onen statek před úplnou zkázou zachránil, požadovali dědičové darcovi, jenž mezi tím zemřel, zpět ten statek a byl jim soudně přiřknut, tak že společnost sv. Vincence při tom víc než než 30 tisíc lir ztratila. Rána ta překvapila docela nenadále, an společnost se domnívala své právo úplně odůvodněné míti. Tu pravil sv. Vincenc, těše své ohledně té ztráty, mezi jiným i toto: „Děkujeme Bohu nekonečně, že nám odejmul netoliko náklonnost k vezdejším statkům ale i statky samy a naproti tomu že nám tu milost dal, ze ztráty se radovati. Věřme jistotně, že tou ztrátou mnoho jsme vyzískali; nebo se statkem odejmul nám Bůh i radost, kterou jsme z něho měli, a kterou bychme byli měli, jej někdy navštěvujíce. A protože taková radost lichotí smyslnosti, byla pro nás sladký ale usmrcující jed, zraňující nůž a jako palčivý, zhoubný oheň. Hle! z tohoto nebezpečí vysvobodil nás dobrotivý Bůh.“

Čtvrtý listek jest opatrnost. „Láska nejedná pošetile“.

Svatý náš píše o té cnosti: „Nemluvím tu o oné tělesné pouze světské opatrnosti, která toliko vezdejší, často zavržení hodné úmysly má, a k tomu lidských, velmi nespolehlivých prostředků užívá, nybrž o oné svaté opatrnosti, kterou nám Kristus Pán ve svém evandéliu doporučil, a která, jakož i její cíl božský je, také pouze takové prostředky udává, které k jeho dosažení nejschopnější jsou. Tyto prostředky mohou se vyvoliti buďto podle světla rozumu, které však obyčejně slabé a bludné je, aneb podle neklamných zásad Ježíše Krista. Pravá opatrnost pozůstává tedy v tom, že s úplnou důvěrou svůj rozum těmto zásadám podrobujeme, že věci tak posuzujeme a pojímáme, jak Kristus Pán o nich soudí, a že tak mluvíme a jednáme, jak on, Božský náš mistr, mluvil a jednal.“

Jak o opatrnosti myslel, tak i jednal. Když založení všeobecné nemocnice bylo uzavřeno, chtěly paní spolku křesťanské lásky ihned všechny žebráky Pařížské tam vehnati a, kteří se zdráhali, měli býti donuceni. Tento spěch a to nucení nezdálo se svatému býti přiměřeno k dosažení tak šlechetného cílu. V přívětivé přísnosti pravil paním: „Skutkové Boží vyvinují se poznenáhla z malých počátků vždy rostoucím pokrokem . . . Náš Spasitel mohl, přišed na svět, hned v dospělém věku vystoupiti, aby hned naše vykoupení dokonal, anižby dříve 30 let, která mnohému

zbytečným býti se zdají, soukromnému životu věnoval. Předce chtěl on nejprv co malé dítě se naroditi a věkem tak jako jiní lidé prospívati a poznenáhla k dokonalosti přijíti toho nám určeného dobrodiní. Není tedy ani rádno, všechno chtíti na jednou zkonati, ani se domnívati, že vše již ztraceno, když někdo hned nespěchá naši dobrou vůli podporovat. Přenáhlení a nucení mohly by Božím úmyslům škoditi. Jeli to dílo od něho, zdaří se předce; jeli pouze z lidské opatrnosti, nebude ani prospívati ani dlouho trvati.“ Ihned ponechaly celý podnik jeho radě. On přijmul několik set chudých, kteří dobrovolně přijíti chtěli, a přivedl tisícerymi překázkami to dílo k dobrému cíli.

Pátý listek růže lásky Boží je pokora: „Láska se nenadýmá.“

Zbožný jeden kněz, který sv. Vincence zvlášť dobře znal, pravil o něm, že nikdy nebylo na světě člověka ctižádostivého, který by byl měl více náruživosti, se povyšovati a ke cti a důstojnostem přijíti, než tento pokorný sluha Páně, se ponížovati, pohanbení a urážky si nechati líbiti. Tak k. p. vyslovil on se sám: „Kdybych mohl nějaké dílo veřejně konati, co by mně čest a slávu přineslo, nechci to učiniti, aspoň odstraním napřed všechny ony okoličnosti, pro které ono dílo slavně vypadá. — Ze dvou myšlenek, které mi o nějaké věci na mysli tanou, chci, když toho láska k bližnímu dovoluje, ve svém pokoření vždy tu špatnější říci, lepší a krásnější však zamlčeti, abych tím Bohu ve svém srdci oběť přinesl. Neboť nic není mu příjemnější, než pokora srdce a prostota v řeči a jednání.“ —

Když musel mluvit o dobrém prospěchu svých podnikání, odvaloval vždy od sebe chválu z toho plynoucí a přidával ji druhým, aneb říkával: „Zalíbilo se Bohu, naší společnosti zde neb onde použití,“ aneb „Boží dobrota svěčila nám tu neb onu práci.“ Vypadlo-li něco nešťastně, připočítal sobě všechno: „Já jsem příčinou, mé hříchy to způsobily, pro ně se to tak stalo.“ Když jedenkrát jistý důstojný hodnostář círk. pozoroval, kterak Vincenc všude se pokořoval, nemohl se zdržeti, jej dokonalým křesťanem nazvati. Tento však odpověděl s velkým zahanbením: „Co zde pravíte, důstojný pane! — Já dokonalým křesťanem? — nezasluhuju-li já, bych byl za největšího hříšníka držán?“ — Proto také nenáviděl ctižádost ze srdce. „Nehledáme cti, leč jen dokud nás ďábel k tomu žene; neboť duch našeho Spasitele hledá jen vždy se pokořovati. Když tedy zpozorujeme, že náš duch se oddává myšlenkám ctižádosti a marné chvály, pak musíme ihned toho ďábla vypuditi.“ Tak mluvil svatý a tak i jednal.

Když jedenkrát navštívil vznešeného muže a tento jej až ke dveřím doprovázeti chtěl, pravil, aby si tu čest zakázal, že je toliko sprostý syn selský a že ve svém mládí krávy pásal. — Jednoho dne žádala na něm žena almužnu slovy: „Milost pane, prosím Vás o almužnu.“ Vincenc, jenž tento titul vystáti nemohl, pravil ve přítomnosti několik vznešených osob: „Vy mne neznáte, milá brachu, Vy se velmi mýlíte, neboť já jsem rodem pastýř ušipaného a syn chudého sedláka.“ — Když byl zvolen do státní rady, a všechny prosby, aby tato důstojnost na něho vložena nebyla, nic u královny nespomohly, bylať to jeho denní a vroucí prosba, již denně při mši sv. Bohu přednášel, aby jemu tu velkou milost udělil a jej od zaměstknání dvoru vzdálil.

Skutečně „láska není ctižádostivá!“ (Dokončení budoucně.)

Překážky poklidu srdce — pochybnůstky.

(Dle *Lombez-a.* — Dokončení.)

†* Odjakživa bylo a jest pravda: „Nepřátelé člověka budou domácí jeho“ (Mt. 10, 36); o žádném však v takové míře neplatí toto slovo Páně jako o tom nejbližším „domácím“, totiž o vlastním srdci člověka: z toho vychází všeliké trápení a sloužení duchovní a znepokojování na tomto světě — z nichžto všech nejhorší jest ouzkostlivost (hnětlivost) svědomí. Jest to nemoc a to nebezpečná nemoc, proto se musí vyhojiti. Ale jak?

Tu sluší rozeznati příčiny té ouzkostlivosti. Často jest toho příčina 1. nemoc nějaká, neduh zastaralý, zvlášť malomyslnost, těžkomyslnost; v takovém pádu nechť se dříve tělesný lékař vyhledává, by prostředky přiměřenými vadu tělesnou odstranil dříve, — pak se duševní vada snáze odstraní. Nebo je příčina 2. veliké napnutí mysle, přílišná práce a namáhavé zaměstnání — tu jesti zapotřebí odpočinku, ulevení, obveselení mysle a především zdravý vzduch a byt; 3. bývá příčinou nevědomost u všech svědomí a mravů; nedovede mnohý rozeznati mezi pouhým pokušením a hříchem, a zde zase nezná posouditi smrtelný hřích a všední; tu jesti zapotřebí poučení, kteréž jen z kázání slova Božího a z duchovního čtení lze nabýti. Napadne-li komu co hříšného (k. p. zdali možná, aby byly 3 Božské osoby a předc jen jeden Bůh), je to pouhé napadnutí na mysl, které nejměli toho sami příčinou (darebným hloubáním) a tiše-li se od něho odvrátíme není prážadným hříchem ba ani pokušením to ještě není, neb to jen tak maně mysl jeho proběhlo. Z takových myšlení mimovolných, kterých jsme ani sami nezavinili ani dost málo si všimli, nepotřebujeme si nikdy pranic dělati. Pokušením však by to již bylo, kdyby nám napadlo při takové myšlence se zdržeti, a hloubati... tu nastává povinnost ihned se odvrátiti od toho pokušení (tiše ovšem ale zmužile) a vzbuditi v sobě víru v takové tajemství anebo vůbec cnost pokušení protivnou. Pak se toho pokušení nepotřebujeme báti neb jsme nesvolili a **tudiž také nehřešili**. Pokušení jsou nám tedy v jistém ohledu prospěšná, ana nás cvičí v cnostech a pak i proto, že odporující pokušení statně bohumilý čin provozujeme. Odtud ono učení Písma sv.: „Za největší radost mějte, bratři mojí, když v rozličná pokušení upadnete, vědouce, že takové zkoušení víry vaší působí trpělivost.“ (Jak. 1, 2, 3.)

Stává se však, že někdo není dosti pozorným na taková pokušení, neodolá jim hned aneb ne dosti, a teprv tenkrát se jich všímá, když se již poněkud v myslích neb srdci počínají zakořeniti — to jesti nepozornost, prodlévání, (již hříšná, alespoň nebezpečná to věc); neb docela se při pokušení zdržuje a úmyslně k němu přidá mysl a srdce — to již je svolení, učiněný hřích, všední (jeli to v nepatrné věci), neb docela smrtelný. Jestí tedy veliký rozdíl mezi pouhým napadnutím na mysl, mezi pokušením, prodléváním a svolením čili hříchem. A i tu rozeznati sluší mezi smrtelným a všedním hříchem; onen nás zcela milostí Boží zbavuje, an jesti úplné odvrácení od Boha s rozvahou a úmyslem, všední hřích jen umenšuje v nás milost Boží, a ovšem, kdybychom jej odložiti se nesnažili, snad i zcela by nás milostí Boží zbavil, to jest, stal by se snad hříchem smrtelným. Musíme se ovšem i všedních hříchů bedlivě varovati, an i všední hříchy Boha nejvýš urážejí, a smutné jest to znamení vlažnosti, pakli si kdo ze všedních hříchů málo neb docela nic nedělá;... ale k potěšení ouzkostlivých duší (neb jen k

těmto nyní mluvím) přidati sluší, že se všedními poklesky nemáme dáti tak znepokojovati, neb se jich člověk bez zvláštní milosti Boží zcela uchovati nemůže, dosti když jich srdečně litujeme a poznovu vždy činíme pevné předsevzetí se polepšiti. Tu nejvíce působí úhnětky svědomí 4. bojácnost přirozená, jež se všeho i toho nejmenšího hned leká. Taková duše se musí sama povzbuditi k zmužilosti a statečnosti pevnou důvěrou v Boha a v milost jeho, nemá se mnoho zanáseti s trudnými myšlenkami, nýbrž s tím, co důvěru její k Bohu a Rodičce Boží zvětšuje. (Tohoto prostředku může každý užívati, v jakékoliv příčině vězí jeho ouzkostlivost). Jeli 5. přirozená letora, zvlášť život a nadšenost pro věc Boží příčinou tvé ouzkostlivosti, budiž trpělivý sám se sebou, jednej zmužile a vytrvale, časem svým zvítězí; anebo 6. přílišná touhá po jistotě věčného spasení, důvěřuj se v Boha a nežádej věděti, co Moudrost Boží nám zjevití nechtěla, co nám bez zvláštního zjevení Božího ani sděliti nemůže, co jen velkým světcům oznámil, a co věděti ani rádno by nebylo. Ouplnou jistotu chtěti ve věcech věčného spasení bylo by tedy Boha pokoušeti, a stojí psáno: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.“

Nedá se upříti, že i ďábel jako s mnohým jiným pokušením tak i pochybnostkami na duši zbožnou doráží. Nejlepší prostředky proti tomu jsou: pokora, která ho odhání. (I těchto prostředků můžeme v každém pádu užívati). Rovněž se nedá upříti, že často 7. Bůh sám dopouští ouzkostlivost a pochybnostky, úhnětky svědomí, a zajisté jen k našemu prospěchu obyčejně jest to trest Boží za naši vlažnost neb nevěrnost. Bůh jest dle výroku písma sv. „Bůh žárlivý“ a chce, by mu duše se vši věrností a oddaností sloužila; proto pronásleduje s milostí svou a spolu s přísností duši nevěrnou a vlažnou suchopárností, opuštěností, ouzkostlivostí, pochybnostkami. Jelikož tyto jsou trest pro naši vlažnost, snadno uhodnouti lze prostředek k vyhojení, totiž zanechání té vlažnosti a navrácení se k horlivosti. Úhnětky takové jsou jakési trní, jež klade Bůh po obou stranách života našeho, bychom se od pravé cesty neuchýlili: jděme jen rovnou cestou k němu, a hledejme ho s celým srdcem, pak nás uvede na cestu širokou, volnou, posetou růžemi, dokonalé lásky Boží.

Někdy to třeba není žádný hřích nebo značná chyba, pro kterou nás Bůh navštěvuje tou bází a ouzkostlivostí, je to třeba jen zbytek naší samolásky, z které nás chce docela vyhojiti, an ví, že to jinak nejde, jako právě nepatrný rez mědní neb truska kovu nižšího jen tím nejprudším a prozírajícím ohněm se dá vypáliti. Podobně se to má s nepatrnými (ale právě pro jejich nepatrnost nepozorovanými a proto tak škodlivými) zbytky naší samolásky dle slov proroka Isai. 1, 25: „Obrátím ruku svou na tě a vyvařím dočista trusku tvou a odejmu všecken cín tvůj.“ Z toho ze všeho můžeme souditi, že takové dopuštění Boží jesti milost nesmírná, kterou ani dosti nedovedeme oceniti.... že sám Bůh nám podává prostředek a příležitost, bychom mohli za své hříchy zadostčiniti, každou nedokonalost odložití a každinký zbytek hříchu v sobě zničití. Nemůžeme tedy nic lepšího činiti než líhati ruku, která nás tak spasitelně trestá a vyhledává, ano prositi Boha se sv. Augustinem, by dílo to urychlil, bychom jej brzy mohli milovati láskou čistou a dokonalého nabýti pokoje srdce. „Páne, zde řež, pal a zde trestej, jen mne uchovej na onom světě.“

Ačkoliv se však trestající ruce Páně s pokorou ano s radostí ve všem máme podrobiti, předce i ostatních (již jmenovaných) prostředků bedlivě třeba užívati, jmenovitě pokory a poslušnosti k duchovnímu otcí. Vždyť i v tělesné nemoci žádá Bůh, bychom se nejen jemu zcela důvěřovali, ale i lékaři zkušenému svěřili, podobně

i v této duchovní nemoci; již z té příčiny nevyhnutelně zapotřebí zpovědníku se svěřiti, an by často ouzkostlivost za dílo prozřetelnosti Boží (jak nyní vyloženo) mohla se považovati, kdež to zatím zcela jinde má svůj původ, snad právě tam, kde nejtížeji se dá odstraniti, jak ihned poznáme.

Nejhlavnější totiž příčina ouzkostlivosti jesti 8. — nezapírejte ji, duše ouzkostlivé, vždyť ji Bůh zná a jednou zjeví, bytbyste ji sebe víc chtěly ukrýti . . . ano budeteli ji chtít zapírati, právě z toho poznám, že zrovna u vás je příčinou. — totiž . . . tajná, v úkrytu srdce schovaná samoláska. Ouzkostlivý se domnívá, jak vřele miluje Boha, když všecko tak na zlatou vážku dává, když všecko, co se modlitby a služby Boží týká, tak důkladně a zevrubně a jemně a tak něžně a na vlas bere . . . zatím ale při tom při všem snad — **sebe** nejvíc miluje. Lahodí mu to, a je tak „spokojen“, jak praví, když si může říci, že všecko dobře činí; zahloubá se do rozjímání hlubokého, přirovnává se často se svatými Božími, ano snad i „vidění“ vidí a jen jen čeká, až ho Bůh povolá k sobě. Dopouští-li ale Bůh nějakou chybu při jeho chování, k. p. že jednou zapomene modlitby bratrstva . . . můžeme si pomyslit, jak ho to hned musí znepekojovati, nebude moci ani spáti ani modlitbu tiše konati, lekne se toho, jak se to jen mohlo státi? nebude si věděti rady — a předce to nebyl ani žádný všední hřích! Proč se tedy trápí? vždyť tím není Bůh uražen? ovšem, ale samoláska jeho je uražena, proto ten pláč (*hinc illae lacrimae*). Takové vyměřování denních pobožností kružidlem a šnůrou inženýrskou (měřičskou), taková přepjatá punktičnost v každinké myšlence, v každinkém slově, pohledu, kroku atd. se zcela a zrovna podobá marné dušičce, která ustavičně ručinky své prohlíží, zdali na nich nic nevidí špinavého a která by to moušce vzala nesmírně ze zlé, že se opovážila na její hezounké ručince se posaditi. Je to, abych tak řekl, duchovní marnost a zamilování v sama sebe. Chceme být jak náleží ve všem, ano náležitost sama, chceme být svědomití na vlas, ano svědomitost sama, chceme ve všem míti pořádek ten nejvyměřenější, to ovšem je velmi dobré, ano měl by každinký z nás k takové dokonalosti ze vší síly se přičiniti, ale v tom ne na sebe spolehati, nýbrž jedině na milost Boží, nemáme si v tom libovati a zakládati, nýbrž jedině pro čest Boží to vše vyhledávati. Pakli ale sebe v tom ve všem hledáme a sobě libujeme, stane se, že zapomínajíce na vlastní křehkost i ty nejmenší chyby a poklesky za nemožné budeme považovati; chyba, které se předce neuchováme, nás mrzí, mrzutost působí zmatení, a ihned se objeví úhnětky svědomí!

Řekni mi předce, duše zbožná: což si nic nechceš odpustiti? což myslíš, že dovedeš (bez zvláštní milosti Boží) i té nejmenší nedokonalosti se uchovati? což myslíš, že až k trýznění sebe musíš proti sobě bojovati? Bojuj raději proti tomu přílišnému domnění o sobě, proti té duchovní marnosti v sobě; pakli ji podporuješ spíše nežli odstraňuješ, pak to věru zasluhuješ, když veškerou svou zbraň proti tobě tasí.

Kdo samolásce povoluje, živí sám v sobě nejhoršího ukrutníka. Proto nepovoluj více, bojuj ustavičně, abys brzy zvítězil, nesmíš nepříteli (to jest sám sebe) šetřiti. Měj o sobě a svých cnostech jen skromné domnění, ba zcela žádné: to dobré na tobě ať zmizí v očích tvých pro daleko větší cnosti a skutky bližních tvých; tvé každodenní chyby a nedokonalosti ať zkrátí tajnou nadutost srdce tvého; předešlé hříchy neb aspoň velké nedokonalosti tvé nechť schladí a pokoří opovázlivost duše tvé, v nížto jsi se k svatým nebeským přirovnával . . . pak zajisté tou měrou zvítězíš nad pochybnostkami, v jaké sám sobě nižší budeš v očích vlastních.

Navykni si, srdce své považovati ne co dokonalou zahrádku, v které (jak se ti zdá) Kristus Pán s Rodičkou svou a s anděly nebeskými se mile procházejí, nýbrž co zahrádku ještě zcela nevzdělanou, plnou koukole, bodláčí a býlí a plevelů a trní, kde ještě mnoho, **ach mnoho ještě** třeba pracovati... pak se tak nelekneš, když zase jednou nějaké trní se ukáže (k. p. žes mimovolně se rozhorlil v slově), vytrhneš je dokořán a odhodiš, ale zase budeš tichý a pokojný; a jak bys se tomu také mohl diviti? vždyť nejší ještě andělem v nebi, ale bídný, křehký člověk.

Nestav se také na svícen, nechť se skvíti před jinými: Bůh tě sám postaví na světlo, sám však co svůj díl si vyvol zapomenutí jiných a ten poslední kouteček v rodině Boží na světě. Tam tě nic nebude rmoutiti, nic znepokojovati, naopak budeš se diviti, že ještě trpen jsi v domě Božím. Nebudeš jiným záviděti jejich učenost, osvícenost, jejich větší pokroky, jejich hrdinské cnosti, jejich podivuhodné působení na vinici Páně — ačkoliv se ze vsí síly přičiníš jich následovati ve všem, předce spokojen budeš s malým pokrokem a i tohoto nehodným se býti vyznáš. Ponechej jiným obzvláštní milosti a vyznamenání nebeská, neobyčejné výjevy a potěšení cítělná, pak ti menší dary nebeské, menší míra utěšení Božích neb docela opuštěnost a suchoparnost duše nespůsobí žádné nespokojenosti a nevrlosti, které jen ze ctižádosti vycházejí a zanevřením i na samého Boha končí! Bez těchto výborných a obzvláštních milostí, jichž se nehodna ucítíš, nabydeš milost a dar Boží daleko vzácnější, totiž svatý poklid srdce a vyhneš se docela nebezpečnoství velikému, nepadnouti v pychu duchovní, a tak si pojistíš spasení věčné. Dež to Bůh i tobě i mě mocí milosti své!

A l m u ž n a.

(Podává P. J. Čz.)

I. Jest potřebná a naší povinností.

Chceš-li dobrým kupcem býti, dej, což bez toho nemůžeš podržeti, a zjednej tím sobě, což nikdy ztratiti nemůžeš. (Sv. Augustin.)

Jilm jest veliký, krásný, vlhký, nemá ale žádného ovoce. Takť i boháč, byť by sebe více byl povznešen, nesníží-li se k chudým, nemá žádného ovoce v životě jiném. (Sv. Cesarius.)

Almužna jest jakási perut modlitby; a nedáváš-li almužny, modlitba tvá vzněsti se nemůže vzhůru. (Sv. Jan Zlat.)

Kdyby někdo z našich přátel na nějaký vrch vylézt se snažil, chtěje tam toho, po čem dychtí dosáhnouti, zdaž bychom mu rádi, kdyby možné bylo, ruky nepodali, by jemu tím přístup na horu ulehčen byl? Nemámeliž rádi a mile bídným a nouzi trpícím, ježto právě za své nejlepší přátelé držeti a milovati máme, naši pomocné ruky podávati, když po potřebné pomoci, kteréž aspoň naším přičiněním dosáhnouti mohou, dychtí? (Aleš Pařízek.)

Kdyby réva žádné podpory neměla, zaniklo by na zemi její ovoce. Tentýž poměr jest mezi boháčem a chudým. Boháč má časné pozemky, které ho tíží až k zemi, sotva se může k Bohu povzněsti. Potřebuje podpory, kterouž mu jest chudý. Dávaje almužnu, uchopuje se ho a povznáší se jím k Bohu. (A. Kotte.)

„Chudých jest velmi mnoho, každému nemohu pomoci.“ Ač rolník neví, zdaž každé zrnko vyjde, přece přemnoho zrněk seje. Tak i ty nedej se tím odstrá-
šiti, že chudých mnoho; uděluj alespoň někomu dle možnosti. — „Mnozí chudí ne-
zasluhují naší útrpnosti, promrhávajíce darovanou almužnu.“ Nerozumné by bylo,
kdyby někdo zrno držel za ztracené, že shnije: taktéž jest i pošetilé se domnívati,
že u Boha jest almužna ztracena, které nehodným udělíme. — „Mám sám dosti
děti, o které musím pečovati a se starati.“ Jako uvěznění, mohouce se penězi vy-
koupiti, pošetile jednají, litují-li peněz, kterých dětem zanechati hodlají; tak i bo-
hatí, zanechají-li bohatství ráději dědičům, než by almužnou od hříchů se osvobodili.

(A. Kotte.)

Nathanael, muž to dobrosrdečný a upřímný, seděl pod svým stromem fi-
kovým, po němž se nahoru pněla réva, která svým lupením ve spolku s listím fiku
hustý dělala stín. Požívaje fiku a plodu révního přemýšlel pohodlně o hojnosti a
bezpečí, jež se značila stromem a révou. Vesele oslovil svůj stinný stan, řka: „Čím
se ti odměním, štědrý, hostinný ty fiku, za přesladké ovoce, jehož mi co rok tak
hojně udílíš? A co mám ušlechtilá ty révo, čím bych rozkošné tvé dary mohl
oplatit? Mé nepatrné úsilí, vás okopat, pomrvit, očistit a ošetřit, to mi splácíte
přebogatými podary; anobrž i kdybyste mi žádného dokonce neskytly ovoce, kdy-
byste mi pouze svěžosti svého plného, blahovonného stínu dopřály, bylo by za to
už víc než dosti učiněno, a já bych zůstal vaším dlužníkem. To množství vašich
dobrodiní dělá ze mne nevděčníka!“

K tomu odpověděl fik u zhožném šumání nad temenem Nathanaelovým;
„Ne nám než svému a našemu Bohu vzdej čest a dík za naše dary!“

A réva zašepotala posvátně nade hlavou Nathanaele: „Ne mně, ale ná-
městku Božímu prokaž skutečný dík! Ohledni se vůkol sebe!“ —

Nathanael se ohlédl. V tom předstoupila předeň Chudoba, a ratolesti fiku
i révy ukazovaly na ni. A Nathanael rozdělil se s ní o vše ovoce, ba i o svůj
plášť, blah jsa a spokojen; zelená pak jeho střecha nesla ovoce dvojnásob.

Nebo, dva-li se sytí chlebem jedním v lásce, zveličí ho Pán dvojnásob.

(Klem. Brentano.)

Venku na poli nikde nic není,
Všecko sněh kryje, zem i osení;
V tom z vaší stodoly nám cepy zazněly
A my k vám pospolu všickni přiletěli.
Z mlatu Vám leckteré zrníčko vyletí,
Nechte ho — přejte ho bídnému ptáčeti.

A mlatici mlátili dupy dup do toho,
Do pytlů obilí nasypali mnoho;
A pak z obilíčka
Napekli chlebička.

Zrníčko leckteré na dvůr vyskočilo,
Tam ale věru dlouho si nepobylo,
Ptáčata vesele okolo skákala,
A zrnko každičké chutě sezobala.

(V. Štulc.)

II. P r o s p í v á.

1. č a s n ě.

Pusť chleeb svůj mimo tekoucí: nebo po mnohých časích jej najdeš.

(Kaz. 11, 1.)

Jako obilí plod čili ovoce vydává tomu, kdož je rozsívá: právě tak chleeb, chudíně podaný, nese užitek tomu, kdo ho podá.

(Sv. Basilej.)

Jako chleby, které Kristus požehnal a rozdal, pět tisíc lidí se nasýtilo a ještě sedm košů drobtů zbylo: tak rozhojňuje i Bůh jmění toho, kdo chudým ho udílí.

(A Kotte.)

Kdo almužnu dává, osívá si pole, na kterém mu každé zrno přinese ovoce bojného.

(Aforismy.)

Co Bohu dáme, není ztraceno. Čím více vlhkosti nebe od země dostává, tím častěji je dešť, jenž ji svlažuje. Pakli dobrá zem semeno, kterého dostává, steronásobně nahraňuje, zdali nebude Tvůrce štědrejší, nežli jeho stvoření?

(Knautheimer.)

Almužna jest pokladnice pro největší bídu a nedostatek, která ho zajisté neopustí! Onať jest zrno, jež v zemi vhozeno ve velký stinný strom vzroste a nepomíjející ovoce přináší. Onať jest klíč v rukou bohatého, kterým si sám otevřítí nemůže, nýbrž chudého na pomoc vzítí musí.

(Silbert.)

Vendelín jel se svými syny na pole. Rozsivali. Při práci pravil starší syn:

„Vždycky se divím, proč ta ubohá zrnka tak bídně zahynouti musí.“

„Ale,“ zvolal mladší, „když jsme přišli z jara na pole s tebou, milý otče, a spatřili zelenou louku, radovali jsme se. Zelená louka ale povstala, jakž jsi nám tehdy pravil, z těch zrněk, nad nimiž jsme. na podzim hořekovali. I chodívali jsme se dívat na osení. A ejhle, ono rostlo vždy výše, vymetalo klásky, květlo a nabylo nových zrněk. Pamatuji se, jako by to bylo dnes, jak jsme jeden klas utrhlí a zrníčka počítali. Bylo jich mnoho, velmi mnoho, tak že jedno zrnko, které se zahozeno býti zdálo, velmi užitečným se stalo.“

Otec Vendelín, když byl řečí svých synků uslyšel, pravil, nábožně k nebi pohledna: „Máte dobře milé dítky! Div to jest, který tvoří každoročně náš Otec nebeský. Než povím vám o jiném zrně, kterého rozsívati máme, aby nám stonásobného užitku přineslo. Zrno to jest — almužna. I ona musí, jako bývá zrno do země takorůzka pohozeno, v skrytu se udělovati. Zrno, zůstane-li na vrchu, zahyne; tak i almužna, veřejně jiným na odiv udílená, dochází již zde na zemi odplaty. Když ji ale ve skrytu a s radostí udělujeme, pučí a roste, až konečně se dotýká samého nebe, je proniká a od Otce nebeského tisícový užitek přináší těm, kteří ji udělují.

(Jan Černohouz.)

Bylo to na jaře, když Ivan se svými dítky utěšeně rostoucí osení navštívil. Šli okolo pšenice. Hustě a krásně stálo osení a třpytící se listí třepetal se větrem, neboť pole bylo úrodné a splácelo semeno více než desateronásobně. Pán toho pole vyslal děvečky, které kolkolem stály a ostrým srpem pšenici přižívaly a ožaté listí ve velkou hromadu shromažďovaly.

„Ach!“ zvolali chlapeč, „takto bude osení bezlisté, zcela holé a nepřinese žádného užitku. Věčná škoda jesti, tak krásnou pšenici zkaziti.“

„Nikoliv, milé dítky,“ pravil otec, „co vy za zkázu a pohromu držíte, jest poli ku blahu a úrodě. Zahynouti by musela pšenice, kdyby takto pořád rostla. Pakli se jí ale škodná bujnost odejme, vzroste v silné stéblo, takže velebně v nové

síle k nebi svého vrcholku pozdvihne a hojné úrody přinese. A takť jest i smyslník, milí synové, zpozdlý, jemuž jest malých dáreků a skrovné almužny líto, aby snad na časném statku svém škody neutrpěl. Neboť vskutku zisk jest, co se nerozumnému škodou býti zdá. Kdo s tím, co mu přebývá, milerád chudým pomáhá a opuštěné těší, toho jmění se podivuhodně množí; nebo co jeho štědrá ruka potřebnému dá, nahraňuje tisíckrátě onen Otec náš, jenž praví: Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. Dávejte a bude vám dáno, míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají v lůnu vaše; tou zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno. (Luk. 6, 38.) (Fr. Schwäbl.)

Jistý poutník, ubíraje se cestou k Božímu hrobu do sv. země, přišel do kláštera, v kterémž nebylo viděti, leč Boží požehnání. I přijali ho tu srdečně a pohostili, vyčastovali ho bratrsky.

Drahný čas na to, vracaje se od Božího hrobu k domovu, přišel poutník opět do řečeného kláštera. Tehdáž ale s tíží toliko popřáli jsou mu tu noclehu; nad to mu pak nový opat, skoupý to a nelidský muž, běduje ustavičně na zlé časy a na velikou chudobu kláštera, zhořčoval každé sousto, kteréž se mu bylo podalo.

„Jak se mi zdá,“ vece poutník k bědujícímu opatovi, „máte pravdu, stěžujete-li sobě, že se všechno požehnání Boží od vašeho kláštera cele odvrátilo. Víte-li pak alo, čím se to děje? — Vyť jste zapudil dva bratry z kláštera; povolejte jednoho nazpět, druhý pak přijde sám.“

„Jací medle to bratří?“ otázal se opat; „jáť se nepamatuji, že bych které byl vyhnal. Jmenuj mi je!“

I vece poutník: „Jeden z bratří těchto jest slovo Páně: Dávejte! — druhý pak jest přípověď Boží: Buďte vám dáno!“ (Blahověst.)

Pták. Koníčku! hleď, co toho v žlabě máš;
Nu snad mi také z toho něco dáš?
Zrníčko jedno, dvě snad přec mi dáš,
A pak se sám do syta našupáš.

Koníček. Vem, smělý ptáku, vem si, jen si vem,
I ty i já, mít dost oba budem.

I jedli spolu; že koníček přál,
I sám i pták se hezky našupal.
Když ale parné leto přišlo k nim,
Tu hrozné hejno much přilítlo s ním.
Než na sta jich zobáčkem ptáček pochytil,
A tu koníček muk ani bolesti nepoznal. (V. Štulc.)

2. věčně.

Jako na ourok půjčuje Hospodinu, kdož se smilovává nad chudým: a on za dobrodiní jeho odplatí jemu. (Přisl. 19, 17.)

Almužna muže jest jako pečeť u něho, a milosti člověka jako zřetelnice ostríhá. — (Sir. 17, 18.)

Co jsou chudí, jimž udílíme, jinšího než nosičové naši, v nichž a jimiž putujeme do nebe. Dávej —, svému nosiči dáváš; noseť k nebi, čeho udělíš. Kterak, pravíš, nese do nebe, an vidím, že toho požívaje ztráví? Právě ne-održením, nobržž užitím donášší. (Sv. Augustin.)

Chudí jsou úrodné pole, jež dávajícím v brzku přináší ovoce. — Chudý jest cesta k nebi, kterouž se přichází k Otci. Počni tedy udíteti, nechcešli blouditi.

(Sv. Augustin.)

Jako zrno, uvrhne-li je rolník v půdu, úrodu vydá a užitek přinese: takť i almužna, vrhneš-li ji v lůno bližního, vydá ti úrodu tisícírou pro věčnost.

(Sv. Basilej.)

Co zde rozdáváš, tam požádáš nazpět; jest to půjčka, dluh, na nějž upsání pro tebe učinil Bůh, řka: Kdo se smilovává nad nuzným, na úroky Bohu dává.

(Sv. Jan Zlat.)

Kdo nevíš, že to hlavně sůl jest, jež pokrmy naše činí chutnými a zdraví našemu prospěšnými? Něco podobného činí almužna vzhledem vezdejších statků našich; tudíž se také zve solí jmění a bohatství.

(Frant. Černohouz.)

Jeden starý zahradník byl k chudým velmi dobročinný, a mnohý krejcar, za který si mohl hezký oděv, pěkné nářadí koupiti, aneb se povyraziti, rozdal nuzným, kteří ho o almužnu prosili. Při tom říkal: „Aj, musím si opět jablko přes plot hoditi.“

Jednou otázan, proč by tato slova říkal, vypravoval takto: „Jednou jsem zavolal děti do zahrady a dovolil jim, aby se ovoce, které pod stromy leželo, tolik najedli, kolik by chtěly. Spolu jsem jim zapověděl, aby ničehož do kapes nestrkaly a sebou nevzaly. Několik chlapců byli lstivi a hodili několik nejkrásnějších jablek přes plot, aby si je napotom venku sesbírali. Tito chlapci jednali ovšem špatně a proto nesměli také více do zahrady. Než jako včela i z jedovatých bylin med ssaje, byl jsem i já tímto zlým činem poučen. I s námi, pomyslí jsem si, je to tak na světě, jako s těmito dětmi v zahradě. Můžeme totiž těchto pozemských statků použiti, nemůžeme ale ničeho sebou vzíti. Co ale chudým rozdáme, házíme takorčka přes plot a nalezneme to zajisté za plotem — na věčnosti.

(Prediger und Katechet.)

Vypravuje se, že na prosbu sv. Jana Almužníka, patriarchy Aléxandrinského, jistý bohatý muž, jmenem Troilus, rozdělil třicet liber stříbra mezi chudé; však ale brzy toho litoval tak velice, že se z toho roznemohl. I navštívil ho Jan, chtěje ho zhojiti. Nemínil jsem, vece, takové břímě uvaliti na tebe, toliko mi o to šlo, aby jsi mně zapůjčil pro chudé tuto sumu, kterouž tobě chci s vděčností odeslati, s tou však výminkou, abys mne písemně ujistil, že tu odměnu nebeskou, kterouž jsi zasloužil almužnou svou, mně odkazuješ a právně přičítáš. I neváhal Troilus vyplniti výmínku tuto. Však té noci vidí ve snách skvostný a nádherný dům a na bráně jeho nápis: Toť dům, kdež Troilus jednou bude přebývati. Jedva však že nápis ten přečetl, objevil se muž ctihodného pohledu, jenž rozkázal průvodcím svým smazati nápis tento a místo jeho postaviti jiný toho obsahu: Toť dům, kterého vydobyl sobě biskup Jan za třicet liber stříbra. Uděšen a celý polekán nemohl se Troilus ani rána dočkati. Záhy spěchal k patriarchovi a vypravoval mu, co se stalo. I přinesl mu nazpátek onu sumu a od té chvíle byl zhojen od lakomství svého, jakž potom dosti v životě svém dokázal.

(J. Veith.)

Neboť: a) chrání nás od hříchů.

Jako olej tělo sílí: tak sílí i almužna duši, děláš ji takorčka kluzkou, že snadno dáblu a hříchu uprchnouti může.

(A. Kotte.)

b) ničí všední hříchy.

Oheň plápolající uhašuje voda, a almužna shlazuje hříchy.

(Sirah 3, 33.)

Almužna jest takořka druhá koupel duše, aby, jestliže kdo po křtu z lidské křehkosti poklesl, mohl opět almužnami očištěn býti, jakož praví Pán: Dávejte almužnu, a aj! všechny věci jsou vám čisty. (Sv. Ambrož.)

Jako voda se svou opáční mocí oheň zhasívá, zamezuje a ničí: podobně ničí i almužna hnusné hříchy pokálené duše a uděluje jí nové čistoty.

(Fr. Hunolt.)

Voda — oheň uhašuje,

· almužna zas — hřích zhlazuje.

(J. Kamaryt.)

c) osvobozuje nás od pekla.

Jako Lot pro svou pohostinnost k neznámým té milosti dosáhl, že ohni sodomskému ušel: tak nás osvobozuje i almužna od ohně pekelného. (A. Kotte.)

Almužna jest lékem hříchu; neboť almužna od smrti vysvobozuje, aniž dopouští vjíti do temností.

(Sv. Augustin.)

d) vydobývá lásky Boží.

Jak si u krále milost získáš, získav si miláčky: tak ti jí Bůh udělí, bratry-li oblažuješ.

(G. Herder.)

e) vydobývá nebe.

Nebe jest bursa a obchodnický dům; dávej chleba, abys ráje si vydobyl; dávej malé, abys mnoho dostal; dávej pomijitelné, abys nehynoucí vyzískal.

(Sv. Jan Zlat.)

Almužna jest veliká umělkyně, která hotoví příbytky nebeské. Boha jsouc přítelkyně, vždy mu jest na blízku a snad dar jakékoli milosti obdrží.

(Sv. Jan Zlat.)

Má-li umění do sebe tu vlastnost, dojíti nějakého prospěchu: patrně zjistě, že jest almužna uměním, a to všelikých umění nejlepším. Nežhotovujeť nám obuví, aniž sešívá roucha, aniž staví chatrné domy tyto: avšak skytá věčný život, vytrhuje z rukou smrti, oslavuje nás v obojím životě, chystá příbytky v nebi a věčné připravuje stánky.

(Sv. Jan Zlat.)

Byl jistý zámožný ale nemilosrdný člověk, který měl mnoho polností a dobře jich obdělával, hluboko oral, často hnojl, husto zasíval a při tom hojnost dobytka držel. Při každoročním však porovnání příjmů svých s vydáním spozoroval, že se celý polní výtěžek v domě mine, ano že nezřídka mimo výdělků má prodělek. Obilí se mu často na poli zkazilo, dobytek mu hynul a polnosti a luka též mu nedávaly tolik užitku, jak sobě přával.

Jemu na blízku přebýval v malém domečku poustevník, jehož celé bohatství záleželo v malém kousku pole a jediné kravičce, pro níž sám trávu po kopcích, v dolinách a po bařinách shledávali musel, nemaje ani na krok louky. A přec dostal tento chudinec v čas žní s pole svého tolik, že nejen sám na celý rok obilím dostatečně zaopatřen byl, nýbrž i rolníkům z blízké osady, zvláště chudším, zrno k seti propůjčoval.

Jednou přišel onen boháč k poustevníkovi, řka: „Pozoruji už po mnohá léta hospodářství tvé a divím se, kterak ty, maje tak málo polí, co rok zámožnějším se stáváš, že ti možno i jiným v nouzi jejich pomoci. Pověz mi medle, jak mám obdělávati role své, aby mně každý kousek tolik užitku přinášel, jako přináší tobě?“ —

Poustevník znaje povahu boháčovu odpověděl: „Milý příteli! Víte, že bez Božího požehnání marné lidské namáhání. Ale já vám poradím. Chcete-li, by vám Bůh žehnal, postavte kolem rolí svých stříbrný plot.“

„Jaká to rada?“ odvětil boháč, „k tomu mě nestačuje jmění, a pak nejsem tak zpozdlivý jak onen turek, kterýž chtěje míti železný parkán jehly zasíval.“

„Vy mně nerozumíte,“ pravil poustevník. „Proměňte několik tolarů za měďáky a přijďte zítra s nimi ke mně; já vás poučím, jak se stříbrný plot zakládá.“

Boháč dle rady samotáře učinil a přijda k němu na druhý den spatřil několik set nuzných lidí, jenž kolem jeho pole co nějaký plot stáli; a mezi tyto musel dle rady samotáře měďáky vlídně a přívětivě rozdělit. Tu počali všickni volati: „Zaplať Pán Bůh, Bůh vám to žehnej na polích vašich!“ —

„Hle!“ pravil samotář, „toť můj stříbrný plot. Ten s nebe svolává a na polích udržuje požehnání Boží.“

Tímto jednáním byl boháč velice pohnut; a nejprv se vyplnila přípověď samotáře na boháčovu nejúrodnějším poli — na jeho srdci. Z této holé skály se vyprýštil pramen, a hojné slzy kajcnosti a křesťanské lásky zrosily tváře jeho. Ale i na polích a lukách jevílo se od té doby hojné požehnání Boží, tak že mu možné bylo, stříbrný plot vždy hustěji kolem něho stavěti. On se stal štědrým a dobročinným, v každém chudém domníval se viděti samého Ježíše a tím stavěl lásku Boží co nějakou stříbrnou zeď kolem srdce svého, tak že ho andělé Boží, když sám kosou smrti pozat byl, pod ochranu nebe nesli a do věčných radostí uvedli.

Toto krásné podobenství tě, milý čtenáři, učí, že almužna, již z lásky ku Kristu chudým s radostí udělujeme, zdrojem Božího požehnání se stává. Proto o ní psal sv. Jan Zlatoústý: „Považuj každý almužnu ne za vydání, nýbrž za příjem, ne za ztrátu, nýbrž za výdělek; nebo když jí udělíš, obdržíš od Boha více, než cos vydal.“ — Mimo to sluší povážiti, že almužna z lásky ku Kristu chudým udělená ne tak časný jako více věčný, duchovní užitek v hojnosti přináší. Pročež i sv. otec Ambrož praví: „Máme mnoho prostředků, jimiž se z hříchů vykoupiti můžeme. Máš peníze? Vykup se z hříchu. Bůh sice není prodejný; nebo hříchy svými byl jsi prodán. Vykup se tedy dobrými skutky, vykup se penězi.“ — Ty uděluješ chleba, volá tu zase zmíněný už Zlatoústec, bys zachoval život časný, a obdržíš za to život věčný; uděluješ oděvu, bys zakryl tělo smrtelné, a obdržíš drahé roucho nesmrtelnosti; připouštíš pocestným příbytek chatrný, a obdržíš za to celé království nebes; uděluješ věci pomijitelných a dostáváš věčných.

Milý čtenáři! buď pamětliv, že ne ten, kdo pozemské statky má, v pravdě bohatým sluje; nýbrž toliko ten, v jehož srdci přebývá křesťanská, účinnivá láska.

(Hlas.)

Vypravuje se v životě sv. Jana Almužníka o jistém Petru celníku, že byl u vytržení vzat a na soud Boží postaven. A uzřev, že andělé všechny skutky jeho dobré i zlé váží, a že váha zlých skutků příliš daleko převážila váhu dobrých skutků, na které ničeho nenalezl, leč kus chleba, který byl jedenkrát žebráku nevrle hodil, všecken se ouzkostí chvěl a děsil. I řekli mu andělé: Jdi, bídniče, a čiň v životě svém tak mnoho dobrého, jak mnoho budeš moci, abys tak napravil svůj ohavný život, a nebyl odsouzen k strasti pekelné. A když Petr po tomto vidění sám k sobě přišel, zavázal se slibem, milosrdenství činiti každému, a co slíbil, věrně až do smrti plnil.

(Výbor Macána.)

III. Vlastnosti almužny.

a) udílejí jí rád a hned.

Proč se vychloubáš, boháči, naproti chudému? Pokryt všecek zlatem a

drahocenné roucho za sebou po zemi vleka, domáháš se větší cti, žes v dávání almužny překonal chudého? — I řeky z břehů svých vystupují, mají-li příliš mnoho vody; a vždy předce příjemnější jest nápitek z potoku. I mest se pění, kysá-li; co však překypí, nepovažuje rolník za škodu. Ne to, čím z nadbytku pohrdneš, než čím z lásky přispěješ, má cenu a váhu. (Sv. Ambroz.)

Seje-li rolník semeno do země a ztrácí-li ho zdánlivě, nermoutí se nepovažuje to za ztrátu, nýbrž za prospěch a za zisk. Ty ale, jenž pole mnohem vznešenější a úrodnější zasíváš a Kristu peníze půjčuješ, zdráháš se, jsi lenivý a vymlouváš se chudobou. (Sv. Jan Zlat.)

Kdyby poraněný k lékaři přišel, měl by mu snad novou ránu učiniti? A ten, jenž útěchu a pomoc potřebuje, měl by zarmoucen býti? Tím by se zdvojnásobnilo jeho neštěstí. A přece přemnozí hrubě na chudé se osopují a jim dělají předhůzky. (A. Kotte.)

Almužna bez lásky jest růže, která sirkovinou své barvy a krásy pozbyla. Onať jest písková mouka, přesolené nechutné jídlo. Kdo s nevrlostí a s hubováním almužnu udílí, podobá se krávě, která mléko dává, napotom však kopnutím ho zpět rozlévá. (M. Cln. Scriver.)

b) udílej jí hojně.

Toto pak pravím: Kdo skoupě rozsívá, skoupě i žíti bude: a kdož rozsívá v požehnání, z požehnání i žíti bude. (2. Kor. 9, 6.)

S velikou ochotností almužny udíleti se snažme a dokud čas máme, hojnou setbu opatříme, abychom též žali bohatě. (Sv. Jan Zlat.)

c) udílej jí s čistým srdcem.

Nepostačí, abys símě zasel, i nebe musí přispívati. Tak i tvou almužnu, má-li ti prospěti, musí nebe zúrodnovati. Musíš jí v posvěcující milosti Boží udíleti. (A. Kotte.)

Símě má ku zdaru i deště zapotřebí. I almužna jest símě, kteréž na věčnosti ovoce přinese; má-li se zdařiti, musí se deštěm modlitby zalívati. (A. Kotte.)

Sv. Arsenius viděl ve snu muže. Stál u jezera, nabíral vodu a lil ji do velké nádoby. Než nádoba byla porouchaná, rozpukaná a všecka voda po stranách i na dně tekla a vše namáhání muže, aby nádobu naplnil, bylo marné.

Tomuto muži podobá se člověk, jenž spolehaje se na své dobré skutky nehledí, aby se všech hříchů a chyb varoval a polepšil, a jemuž to dobré co činí, neprospívá. Byloť by to marné počínání, ano opovážlivost, kdyby někdo ku př. dříve chudým hodně almužny udělil, poněvadž dle slov sv. písma almužna hříchy shlazuje, a touto udělenou almužnou takofka úpis dostal, aby napotom tím více mohl hřešiti. (Repertorium.)

d) udílej jí moudře.

Při hospodářství záleží mnoho na tom, abys si vydání a příjmy a vůbec celé hospodářství dobře zařídil. Takť i s almužnou, kdež s moudrostí a obezřelostí s málem více prospěti můžeš, než pakli takto rozdáváš. (A. Kotte.)

Jako dle přirozeného zákona šťávy v celém těle člověka se rozšiřují, aby každý úd potřebného dostal: tak se má dle svobodného zákona sv. evandělia pozemský statek tak rozdělit, aby žádný úd Božské rodiny nedostatku neměl. (A. Kotte.)

e) udílej jí skrytě.

Almužna jest jako semeno; semeno musí v zemi ukryto býti, a almužna musí se v skrytě udělovati. (Ev. Bonaventura.)

Udělujme almužnu v skrytě, ješto se Bohu více líbí, než kterou před lidmi konáme. Podobáš se řekám. Teče-li voda pod zemí, přináší moři vodu čistou, čerstvou; teče-li ale po polích a zemích, bývá blátem a bahnem znečištěna. Každýť tam neřád hodí.

(A. Kotte.)

Lidé, kteří veřejně své skutky vykonávají, aby jich jiní viděli, bytují takorčka v širém poli. Lidé ale, jenž při svých skutečích obezřele marné chvály a samolibosti se varují, bytují takorčka jako vznešení v pevném hradu a paláci. Stráž před tímto palácem opatruje jich a přináší jim čest.

(Fr. Weninger.)

Mariánka šla jedno jarního rána s otcem a matkou svou do polí a cestou tázala se: Proč medle jest fialka lidem tak nad míru milá? Tolik písní vychvaluje ji a jak mile rozvíje se, každý hledá ji a plesá, že nalezl fialku. Tak mluvila Mariánka k matce své.

Hleď, odpověděla máteř, onať jest první dárek spanilého jara po studené zimě. Člověk raduje se dobrému a krásnému nejhojněji, když bez toho dlouhý čas býti musel.

A přijímá ji s nejvroucnějším díkem, řekl otec, proto že jaro kvítka to tak časně a rychle přináší. Kdo čestně dobré koná, dává na jevo, že to rád činí a rozmáhá vděčnost. A vděčnost posvěcuje radost.

Nenazývá-li se fialka, tázala se Mariánka dále, také kvítkem mírnosti a pokory? —

Toho jmena zasluhuje zajisté, vece matka, neboť roste v skrytě v křovíčku nízkém a přece květe a vydává vůni tak líbeznou, jako jiná mezi nejkrásnějšími květinami.

A vážíme si ji a hledáváme ji rovně pečlivě a radujeme se jí, když ji nalezneme, doložil otec.

Totě krásné, že příroda toto mírné a pokorné kvítka tak ranně nám podává.

Chceť skrze to, odpověděla matka s líbezným usmíváním, dětem na jevo dáti, že krása a dobrota všeho v nich ranně kvěsti má, aby někdy radostného vydaly ovoce.

A tím, řekl otec, že jaro svůj první krásný dárek mírně podává, dává nám očekávati, že nám ještě něco velikého a vznešeného přinese. Neb jenom, kde bydlí mírnost a pokora, daří se ušlechtilost a vznešenost.

Nyní našla Márinka v trní rozkvetlou fialku. — Ale veliká kapka rosy blýštla se v kalíšku outlého kvítečka a skloňovala je tíží svou k zemi.

Tu stála dívčinka a patřila na obtížený kvítek. Ta plná kapka umoří jej a skloní k zemi.

Nikoliv dítě mé, odpověděla matka, jasná kapka blyští se v kalíšku krásném jako perla. Brzyť ji slunce zahřeje a vytáhne a pak pozdvihne se i fialka ušlechtilěji květoucí a vydávající vůni líbeznější.

Vždyť pak i trní roste, dí otec, ale neškodí jí; ba chrání té outlíčké květiny před studeným dechnutím větru a chladnou nocí. Neboť jest schovanka nebeské lásky.

Tu pohleděla Mariánka na fialku, řkouc: Neutrhnuf tedy ji dřívě, až se od rosní krůpěje občerství a posilní.

Tak sprostnost a láska tak snadno na věci nebeské věří, poněvadž sama nebeská jest, skončil otec.

(Jan Javornický.)

Přejasně když slunce svítí,
Stojíš tiše, milé kvítí!
Mírně v prostém obleku,
Tak že mnohý blázinek
Drží se rádě bezínek.

Ale jak jen měsíc vzejde,
Hejno hvězd se k němu sejde,
Noční slavík počne tlouct,
Tuť, fialko počnouc
Libou vůni vydávat,
Že radost k tobě vstávat.

O přelibý noční kvítku!
Ctím toho, kdo tutěž vidku
Má: že po cti nebaží,
Tajně prospět se snaží.
Když všech oči dobře spí,
On, že dobře činí, ví.

(Květenky.)

f) udílej ji ze svého.

Kdo obětuje oběť ze statku člověka chudého, jest jako kdo zabíjí syna před
obličejem otce jeho. (Sir. 34, 24.)

IV. Uděluje ji samému Kristu.

Ruka chudého jest pokladnice Kristova, poněvadž, cožkoli chudý obdržuje,
dostává Kristus. (Sv. Jan Zlat.)

V. Každý ji udělovati může.

Pan učitel byl se svými dětmi na zahradě, přehlížel včely a odbíral jim
něco medu. Každé dítě mělo svůj vlastní úl a mělo radost nad sladkým medem.
I vešel k nim starý člověk pohořelý s mošnou a holí a prosil snažně za almužnu.
„Složme se děti“, pravil otec, „Bůh nám hojně nadělil a tudíž nesmíme býti
skoupi k lidem.“

Každé dítě přineslo krejčárek z pokladničky své, jen Pavel nepřinesl ni-
čeho a pravil: „Bude-li mít ten člověk o ten krejcar, co bych mu dal, víc nebo
míň, to mu bude asi jedno, proto si nevystaví pěknější dům.“

Otec však řekl: „Hled, Pavlíčku, na těch několika kapkách, které jedna
včela do buničky snese, nezáleželo by také mnoho. Kdyby však se byla každá včela
v tvém oulu dle toho řídila, jak ty povídáš, byl by zůstal tvůj úl prázdný. Když
každá včela do oulu jen několik kapek přinese, dělá to dohromady mnoho žejdlíků
a když mnoho lidí po jediném krejcaru udělí, dělá to mnoho zlatých,“ a

Pavel se zastyděl a přinesl svůj krejcar; od té doby pak nebyl nikdy skoupý.
(Kr. Šmid.)

Učitel venkovský

pečlivý o školáčky své, před vyučováním na vesedě pamatuje modlitbou a doporučením nebeskému nejvyššímu Školbozorci, aby žákům milostivě pomáhal k dobrému vesedě věci spasitelných naučení, aby obstáli při zkoušce, kterou s nimi sám zamede jednou jak soukromé tak i při „veřejné zkoušce“ na konci světa. A poněvadž denně má valný přístup k nejvyššímu Školbozorci, ano často si ho sám zavolá, zdržuje se rád před Svatošlánkem doporučením. Semu čtenáři „Školy“ známých i neznámých; těší ho totiž blahá naděje, že i ti se všichni podobně za něho modlí, aby sám „nepropadl“ při zkoušce jak soukromé tak veřejné, ale aby ne-li záslužný křížek s korunou — an toho hoden není — alespoň nějaký „pochvalný dekret“ obdržel. — Již mihi přicházejí žáčky své, malé, velké a jak dobře již krácejí i 6. krok už zcela volně jde, to bude pro nebeského Školbozorce radost veliká! Cestou si opakuji první lekci z počtů, neb dnes mají čtyřseti lekci druhou.

„Pochválen Pán Ježíš Kristus!“ „Až na věky!“ dítky, ale přidejte podruhé i na vše pozdravení: „Pochválena a pozdravena buď bez přestání nejsv. Svátost oltářní a neposkvrněné početí nejblahoslavenější Panny Marie.“ (Odpustky 100 dní každých čtvrtel, 300 dní jednou za den; měsíčně plnomocné odpustky. Pius VI. 1776).

Majice, dítky! ustavičně na paměti číslici 1 obraťte dnes celou svou mysl na číslici 2, což znamená „dvě“ dvě jsou cesty na světě, které vedou do věčnosti ošsem ale do nestejné věčnosti, šťastné neb nešťastné, blažené neb strašné, v nebi neb v pekle. Které by ty cesty byly a kterou bychom do šťastné věčnosti přišli, učí sám nebeský pan učitel (Mat. 7, 13): „Vcházejte těsnou branou, nebo široká brána a prostranná cesta jest, kteráž vede k zahynutí a mnoho jest těch, kteříž vcházejí skrze ni, jak těsná brána a úzká cesta jest, kteráž vede k životu, a málo jest těch, kteříž ji naležají! A proto opakuje ještě jednou: „Snažte se vcházejí těsnou branou, neboť pravím vám, mnozí hledati budou vjíti a nebudou moci.“

Zdali pak, dítky! i my všichni kráčíme těsnou branou: zapírání sebe, trpělivosti, pokory, poslušnosti, pohrdání s tímto světem? Anebo snad mnohý z vás miluje marnost, smyslnost, užívání toho světa, obveselení, samolásku a ctižádost, hrdost a neposlušnost? Ach to je ona široká brána, kteráž vede k zahynutí, — proto, dítky! honem zpět, dočub ještě čas jest, namraťte se na cestu úzkou, kterou jste někdy kráčeli, a byli tak spokojeni a blaženi. Kcete sami, kdy vám bylo lépe okolo srdce, kdy jste se světa varovali a jeho hříšných neb aspoň nebezpečných rozkoší, kdy jste se všim, co hříšného jest, newinně pohrdali, ba ani světa neznali, kdy jste s důvěrným očkem pohlíželi k nebi, k Otci na vysoce, k nebeskému Království, a v zbožném srdci Boha nade všecelo milovali, — anebo kdy jste se hnali horempádem do radovánek a rozkoší světských, hleděli se sobě a jiným zalíbíti, ano snad i těžkých hříchů se dopouštěli, neumělice odepírali zlé žádosti a se přemáhali, neumělice odolati lákání toho světa, hříšného těla a zlého ducha? Sdých jste ačkoliv zase s Bohem smířeni ve sv. zpovědi nicméně se obávali, zdali vám skutečně odpustěno, zdali vás Bůh myslí, zdali jsou mu milé vaše pobožnosti, a nemohli jste již tak důvěrně a newinně k nebesům pohlížeti ani na to newinně Jezulátko v náručí panenské Matky, ani na to přelastavé Srdce Krista Ježíše, protože vám každý pohled byl vyčítkou, že vy jste Mu tu hlubokou ránu zafabíli, an jste v srdci svém milovali svět a marnost jeho a smyslnost a pýchu a samolásku, an city své místo lásky Boží lásky smyslné jste věnovali, každý tlufot srdce místo nebeskému ženichovi obětováli jste . . . !

Wšak došti, dítky, abych wás přilíš nezarmucowal, neb to nebylo w úmyslu mém; řdybých ale i byl toho zarmoutil, upozorním na jeho býwalé newinné, čistě milující srdce, kteréž hříchů mnohými posstwrnil, raduji se z toho (abych slowy apóstola Páně mluvil), „ne fice že jste zarmoucení, ale že jste k polepsšení swému byli zarmoucení.“ A mám ihned prostředek při ruce, dnešní lekcí; nebo jak již máte 2 známá „dwě“ . . . dvě že jsou i cesty do nebe: newinnosti a pokání. Blaze, třikrát blaze tomu, kdo posud kráčí po cestě newinnosti úplné, kterou na křtu sw. obdržel! nezná swěta a hříchů jeho, nezná ukrutnost zlé žádostivosti, nezná hrůzu pokusšení těla hříšného; blaze mu, an obcuje jako anděl w těle lidském, ba obcowání jeho již je w nebesích. Kdo wšak si je vědom, že třeba jen jediným těžkým hříchem (zlošti neb lži neb jinak) Boha urazil, má toho omšem skroufseuě litowati a hořce oplakáwati ztrátu newinnosti — nesmí wšak zoufati, není wšse ztraceno, zbývá mu ještě druhá cesta do nebe, cesta pokání.

Muže tedy tuto nastupme ode dneška, s důvěrou w Boha, že setrwajíce na ní jistě se k němu dostaneme. A čím více jsme si vědomi, že od cesty newinnosti jsme se odchýlili, tím většl činme pokání, tím důkladnějšl, tím stálezšl . . .

A toho také newyhnutelně zapotřebí, nebo 2 znamená jen dvě, s kteréžto snímáli se jedna (totiž cesta newinnosti) zbýde jen jedna, totiž cesta pokání. Řdybýchom měli naději, že ještě jiná nám byne cesta do žiwota, mohli bychom se na něco odvádžiti; že wšak jen jediný prostředek máme k spasení, nesmíme pro nic na swěte prodělwati, ale prostředku toho tak důthiwě se držeti jako již již we wlnách tonoucí pomocné ruky wyswoboditelow.

A kterať se uchowati na cestě té do nebe? A řdy činme pravé pokání? Pravé pokání činiti jest dle sw. Řehoře: „Řehřessiti wíce a za předešlé hříchů dostičiniti.“ Učl nás tedy zase člslíci 2, kterou i nebeský Pán sám má w sstolnl čítance silným písmem znamenanou: „Waruj se zlého a čiň dobře.“ Totě dvě pravidla k uchowání se w křesťanské sprawedlnosti, které se ti wždy a wšude w myslí objevujl.

Přední omšem dle pořádku jest: waruj se zlého, a fice i toho nejmenšlho, toho nejnepatrnejšlho, neb jinak nebudeš moci druhé pravidlo zachowati: čiň dobře. Toho mi důkaz podává nepatrná náhoda w komůrce mé učitelšl. Pamatuje totiž na tebe, dítko, a skládaje ti tuto druhou lekcí w počítání hledím na okno, kde si hrají mouššky wejele w paprscích slunečních; pojednou došti silná moucha, hrabe se ležíc na zadku a umdléwá, že mě jí až líto bylo, a přistoupim blíže widím, že má na jedné nožičce prášsek nepatrný, sotwa k spozorowání a třepetá se ubožátko a pomáhá nožičkami, křídélkami . . . a hle, prášsek je setřen a zas wejele pohráwá s družkami swými.

Wiš, co jsem si při tom myšlel? Na tebe jsem myšlel, jak i ty s anděly nebeskými záwodíš w modlitbě a w službě Boží. Ale něřdy i tebe zdržuje malý prášsek, nepatrná wěc, tahá tě k zemi nějaká marnost neb samoláška neb jiná chyba i tu musíš odložit ale zmužile, pať budeš moci zase wolně zalétati k nebi a záwoditi s anděly nebeskými w dobrém.

Zdá se mi wšak, že ještě došti zmužilosti nemáš k odložení i té nejmenšl chyby a k úplnému sebe přemáhání a zapírání? Jestě odkládáš, ještě si hováš? Ale rci řdy tedy začneš? jed nou to býti musí! Předstíráš křehkost lidskou, slabost dušewní, nestálost myšli: znám to wšse, znám, i já musím s tím wššim bojowati, ale nalezl jsem dobrý prostředek, kterýž ti zde podávám. Se to nepatrný obrázek, kterýž jsem si nad stolkem psacím upewnil. Předstawuje sw. mučedníka *Expedita* (jehož památní den je 19. dubna) prawou nohou stojí na křawci, jenž křičí *cras, cras* (zítra, zítra), prawou pať rukou uťazuje odhodlaně na hodiny ubíhající, pod nimižto stojí slowo *hodie* (dnes). Wžynam

toho obrázku, dítko, snadno ušádněš. Krávec zajisté znamená choullostivé nasse tělo jež miluje pohodlí a nerádo se přísnému pořádku dennímu podrobuje, molajíc uřtawicně: ještě mne uffetři, ještě dnes nezačíněj, až zítra, až zítra se do toho dáme . . . takové wšfať myšlení sšlapati, pohrdati s ním a připominajíce si, že čas ubíhá molati: „nikolím zítra, ale dnes čiň, co činiti máš a co činiti musíš, chceš-li býti spasen, nebo neměš, budeš-li tu ještě zítra.“

Pamatuj, dítko! častěji, ano denně na obrázeť ten a jistě že se snáze přemůžěš. Od rána do večera, při wšem jednání a starání pohrdej s choullostivým tělem, potlačuj pohodlnost w sobě a zmužile jednej ihned, co a jak jednati twá powinnost jest. Řbhž se ti vezdá ráno rychle wstáti ale líné tělo si chce ještě howěti — wěž že je to onen krávec molající: *cras, cras*, ty wšfať se sm. Expeditem hledíc na ubíhajcí čas molej: nikolím ale dnes, ihned! Řbhž nechťějí tolena sloužiti při modlitbě ranní a denní, žádaјíce bys je dnes sšetřil, zítra, zítra že se budeš na tolenou modliti, molej zmužile; nikolím, ale dnes již! Řbhž býwáš při práci wáhawý, nedbalý, wždyť si myslíš zítra to dokončiti . . . pamatuj na hobyň ubíhajcí, pamatuj na čas a molej i dnes, dnes to musí býti! Řbhž tě při práci neb i jináť netrpěliwost, ctižádoť, samoláťka a podobné pokuffení přepadá a již již se mu chceš podati w myšlení že zítra jistě se začneš přemáhati, wěž že je to molání onoho kráwce, potlačuj ho, neposlechni, ale molej odhodlaně: „dnes již, dnes! Řbhž pať po celý den takto budeš se přemáhati bude ti pať snadno i večer wšfať pokuffení t lenosti w modlitbě večerní, t netrpěliwosti s domácími atd. přemáhati, a jistě že w brzkém čase zwltěžíš úplně nad sebou.

Pať teprw pocitiš prawou radoť w službě Boží, prawý pokoj srdce, neb ti smědomí nebude wice činiti předhážky z předěšlého žiwota hřisšného, neb činiš potání, potání prawé a stálé, jímžto Bůh nepohrdne ale milostiwě přijme a udělí odpuffění, milost a spokoјenost w žiwotě, útěchu w smrti a blaženost wěčnou w nebesích.

Katolický swobodomyslný bratr katolického sobce.

(Pokračování a dokončení.)

Třetí zásada kat. osvícence velmi učeně vypadá: „My máme všickni jednoho Boha!“ Kat. osvícenec jest od jakživa rozhodný nepřítel všelike náboženské hádky; on chce všemožně zachowati náboženský pokoj ve své vsi neb městečku neb městě. My jsme, říkává — již dávno žili vedle sebe bez náboženských hádek, bylo nám vždy jednostejné, co jsme byli: nechceme, aby tento mír byl rušen. Jest ale ovšem pravda, že mezi vyznáními stává žalostného pokoje božího, který lze pro nic a za nic zlomiti. Pakli tedy zlomyslně se zamýšlí tento pokoj zrušiti, když k. p. na slavnost Těla Páně“ katolíkům se zapovídá průwod, na hřbitovech se jim kříže vytrhují, pakli se, jako před dvěma roky v Nürnbergce nočním průwodem v larvách a ošklivých škraboškách tupí, tu byl by kat. osvícenec, zcela v práwu, kdyby křičel a bouřil nad porušením náboženského pokoje. Tu ale stává v mnohých městech a místech podivně zvláštní pokoj: katolíci nesmějí jsouce v menšině ani muknouti, býwají při volbách a jiných záležitostech opomenuti, od měšťanských hodností a důstojenství vyloučení, jejich dítky musí navštěwovati školy protestantské, musí míti knihy

protestantské, protestantsky se modlití, protestantsky zpívati : ve věcích z cela katolických rozhodují protestanté — lehkomyšní advokáti, židé atd. Katolíci musí — mlčeti. Tento mír jest část onoho míru, o němž praví Pán : „Nepřišel jsem přinést pokoj.“ A přec jest to tento pichlavý pokoj, jenž katolíky tak hluboce zraňuje, kterého kat. osvícenec nechce porušiti — přirozeně z té příčiny, z které jeho bratr, sobec ho nechce zrušiti z bázně lidské. Jest tedy zapotřebí, aby kat. šosák přispěl svými zásadami tomtu pokoji ku pomoci. Žádná ale zásada nemohla by tomu pokoji pomocnější býti jako v ústech katolíka ona : „My máme všickni jednoho Boha.“ Neboť tato zásada uspokojuje všechny. Náboženství člověk musí míti, aspoň drobet — toť pravda ! Tato zásada ale jest nábožná a hlásá náboženství, hlásá Boha. — Jednota jest krásná a všem lidem potřebná : tato zásada ale učí jednotě, učí jednomu Bohu. — A přec neoblíkají lidé tohotěž kabátu ; každý jest bohužel drobet podivný a zláštní a miluje náboženství dle svého způsobu. Tato zásada ponechává ale každému svobodnou vůli v náboženství : My všickni, buďsi žid, turek, peršan, pohan, řeck, huron aneb kvekr, anglikán, mormon, my všickni, nechť myslí každý a věří a ctí co chce, my všickni máme jednoho Boha. — Každého jest povinnost přispívati k tomu, aby se všickni lidé milovali ; hřeší, pak-li se odvážíl tuto lásku vypuditi a odstraniti. Tato zásada ale právě jest k tomu působna, aby se všeobecnému milování neublížilo, nýbrž prospívalo. Neb co je ruší, jest, sužují se soused neb bližní ve svém náboženství. Ti ale, jenž oddáni jsou zásadě : „my všickni máme jednoho Boha“ jistě nemají chuti ubližovati svému bližnímu v jeho náboženské přesvědčenosti.

Proto nemá kat. osvícenec větší zlosti, jako že jeho třetí zásada, která tak dobře smýšlí s Bohem a člověčenstvem a církví katolickou, která, všecky v náboženství spojuje a přec také opět od sebe drží, která nábožná jest a přec pobožnostkáře nepůsobí, posud se nepřijala mezi 12 článků víry a mohl si oči vykoukati, zdali ji nenalezne v onom známém syllabu aneb seznamu vět papežských ; bohužel nadarmo, neboť papež jest ještě nazpět a nemá smyslu proto, aby tato zásada základem všeobecného světového náboženství, ku kterému by mohl každý, aniž by si uškodil, přistoupiti, se stala a proto na všech sloupích hraničných napsala, ve všech školách se přednášela, ve všech srdcích vštípena byla : „My všickni máme jednoho Boha“.

S touto třetí zásadou kat. osvícence nezdá se to býti z cela v pořádku : není ryzí zlato, zač je má náš osvícenec. Jest ovšem stará a pravdivá : „my všickni máme jednoho Boha!“ ale proto není jedno, býti křesťanem, neb židem, neb turkem, neb mormonem, aneb huronem aneb vším dohromady ; neboť mnoho, co vyznává křesťan, upírá žid ; co křesťanu ctihodné a svaté jest, nenavídí žid, tupí turek ; čemu hottentot se klaní, mají jiní za bláznovství a modlářství ; co tento chválí, tomu se druhý vysmívá ; co katolíku jest nejsvětější, to platí protestantu dle heidelbergského katechismu za ohavnost a modlářství. A zcela přirozeně : učení, která si naprosto odpírají, nemohou v témž čase býti pravdivá. Náboženství si ale odporují : křesťan praví : „Mesiáš už přišel,“ a žid praví : „ne ! on teprv přijde.“ Proto nejsou náboženství všechna pravdivá : jedno jest pravé, druhé falešné, nepravé. Pravda a blud, pravda a lež nejsou jedno. Byť i jednoho Boha bylo, není přec jedno, co kdo jest, zdali křesťan, neb žid, neb hottentot.

Ano, osvícenče ! dej pozor ! Přisvědčiti musíš, že si náboženství odporné věci o tom jednom Bohu, kterého všickni máme, vypravují. Není ale jedno, tomtu

jednomu Bohu odpory přičítati. On také drží na čest a dobré jmeno. Přisuzovati mu odpory, buď si v bytosti buď si v životě neb vůli, myšlení a mluvení — jest: útok činiti na jeho čest a dobré jmeno — jest: ho urážeti. Neb kdo si k. p. v řeči odpírá, činí to zúmyslně aneb bezúmyslně: činí-li to úmyslně, lže; činí-li to neúmyslně bloudí; — kdo k. p. dnes to a zítra opak toho, jest nestálý, vrtkavý, nepevný; — pán, který chce býti obsluhován dnes tak zítra jinak, jest mrzout. Takové ale jmeno nechce si Bůh mezi lidmi udělati, neboť nelíbí se mu blouditi ani lháti ani sobě, jako mnozí professoři odporovati, aniž ráčí býti posluhován dnes tak zítra jinak; nemá v obyčeji, jako mnozí páni, své služebníky týratí aniž si oblibuje každý rok, jako ve sněmu, jiné zákony vydávati: není kam vítr tam plášť, není ve své přesvědčenosti vrtkavý — nikoliv, ten „praotec dnů“ miluje vážnost a co poroučí, jest přísné.

Bylo by tedy podkopávati dobré jmeno Boží, kdyby se o něm mluvilo, že si již někdy odporoval, tedy někdy bloudil aneb pravdu nebral na dobrou váhu; že byl již někdy ve zlém rozmaru, že chtěl býti od jednoho tak a druhého jinak obslužen, od židů židovsky, od Turků turecky, od zedníků zednický. — Byť i jednoho tedy Boha bylo, není přec jedno, ku kterému se náboženství člověk hlásí; člověk má onoho se držeti, které přináší pravdu o Bohu a Bohu na cti neutrhá.

Katolický osvícenče! ještě něco ti musím namítati na tvé třetí zásadě. Dejme tomu, že máš služebníka, kterého platíš, mu pak jsi pánem a máš právo svému sluhovi poroučeti, jak chceš býti obsluhován. Kdyby ale chtěl soused tvého sluhu poštívati proti tobě a napískal mu, aby si pohověl a tebe (nechal bručeti a mumlati, co chceš, aby ti sloužil jen ledabylo a jak mu poradí — jak by ti bylo? jak bys skákal zlostí po pokoji?! Tu bys zajisté řekl: co mi má mluvíti soused do mých záležitostí a poroučeti mému sluhovi, jak mi má sloužiti. Což nejsem v domě svém pánem? Zdaž nemám sám jediný práva, poručiti služebník co chce? Podívám se na to, koho vůle jest zákonem služebníka zdali má či mého souseda? Jaká to drzost? . . . Dobře! zcela dobře máš, holečku, že není to jednostejné, poroučíšli sám aneb jiný tvému sluhovi! Myslím ale, že co lidem pravé jest, Bohu jest spravedlivé. Ten jeden, kterého máme, jest také pánem ve svém domě; neboť sem ještě neslyšel, že by se byl poroučel a velitelství se zřekl a šel na odpočinkutí. Tedy má také posud a sice sám právo předpisovati svým služebníkům, jak se mu má sloužiti a nikdo se nesmí opovážiti mluvit do jeho hospodářství aniž poštívati jeho služebníky proti pánu a jim namlouvati, jak by starochu sloužili. A tím méně může to býti Bohu jednostejné, zdali poroučí on aneb jiný vedle něho, an žádný není jeho soused, ale každý jest jeho služebník, který mu má s domem i dvorem, s čeledí a zvířaty sloužiti. Co ale učinili ti, jenž tolik náboženství založili? zdaž si neosvojili právo mluvíti do jeho hospodářství a nařizovati služebníkům božím, jak by Bohu měli sloužiti a jak musí býti Bůh spokojen? Nepopudili mnoho služebníků proti Bohu, že Bohu nyní slouží jak oni poroučejí a ne tak, jak Bůh chce. Zdaž nedávali své vůle za vůli Boží, a vůli Boží za svou vůli a svými odpory Boha nečinili před jeho vlastními služebníky směšným a opovrženým? Aneb co jest náboženství jiného než bohoslužba, služba, kterou lidé Bohu dluhují a Bohu činiti musí? V luteranském náboženství ale nepředpisoval Bůh nýbrž Luther, v kalvinském ne Bůh nýbrž Calvin, v mohamedánském ne Bůh nýbrž Mohamed, v ruském ne Bůh nýbrž cár, jak se má Bohu sloužiti. Mluv tedy, chytrý osvícenče, mohli býti Bohu, kterého máme všickni, jedno, v jakémkoliv náboženství se mu slouží? Zdaž nebude

žádati, aby se mu sloužilo v tom náboženství, které on založil, dle toho pořádku, který on přede-psal? Ano jest pravda: křesťan, žid a hottentot mají všickni jednoho Boha! ale ještě více jest pravda: oslíkové a volkové mají také tohotéž jednoho Boha; pan ďábel má také s námi tohotéž jednoho Boha. Je ti tedy jedno, máš-li náboženství vola neb osla neb ďábla? To se zajisté rozmyslíš, říci: ano. Tys přec jen hrdý ještě, abys s volem a oslem a ďáblem v přátelství vcházel. Měl jsem tedy pravdu řka: s třetí zásadou osvícence kat. také není to v pořádku a člověk jen se jí blamiruje.

Čtvrtá zásada kat. osvícence jest s předešlou spřízněna: „Jako byl můj otec, jsem i já.“ Chce tím říci: můj otec byl katolíkem, proto jsem také katolíkem; kdyby byl ale byl žid, protestant, řeck neb turek neb rozkolník, byl bych též židem, protestantem, řeckem, turkem, rozkolníkem. To tedy pevné: náš osvícenec jest katolík. Za to ubožátko nemůže; tohoto charakteru se nemůže, jako před 5 roky pronesl ve Vídni pan ministr Šmerling, zbaviti! Člověk ale není všude mile a dobře viděn a trpěn, jeli katolík a prakatolík. Musí se ukrývati, v pozadí ustupovati, skoro se styděti, obchody váznou, hosté nejdou, a vše pro to, že je katolík. Proto hledí lišák osvícenec své katolictví opatrně zastříti. Co jest ale lepšího, aby dokázal, že si ničehož nedělá z kat. náboženství, že je mu skoro líto, že jest v tak zlých časích katolíkem, než zásada: „Jak byl můj otec, jsem i já; on byl katolík, tedy musím jím i já býti. Není tedy divu, že má kat. osvícenec v celém městěčku a okolí jméno hodného, poctivého, tolerantního muže, jenž žije a nechá žít, jest katolík, ale tak, že se dá s ním vyjítí. S touto zásadou ale lépe nepochodí jak s předešlou: neb moudrosti není v ní žádné, ale hlouposti velmi mnoho. Podívejme se, zdali všude setrvá při své zásadě. Mnohý otec nebyl vždy poctivcem nýbrž zlodějem, šejdířem, cizoložníkem, krivopřísežníkem, opilcem, nevěrcem a dlouhá léta bydlel za závorou a zámek aneb snad se od země vyvýšil na provázku aneb byl na podívanou lidu ukázán na šibenici. Chci ale věřiti, že byl otec osvícence poctivcem; jiný však mohl jedenkrát se domnívati, že jím vždy nebyl, že také byl několikrát pro podvod k soudu povolán, že také lehkomyslně dluhy dělal; že jeho pohřební řeč se také všem nelíbila, ne že příliš málo chválila, ale že příliš chválila a neřekla všeho, co by se o něm mohlo říci. V jaké rozpaky by přišel takto náš kat. osvícenec se svou zásadou: „jako byl můj otec, jsem i já“!? Kdyby někdo mu přisvědčil a řekl: jest pravda jako byl otec tvůj, jsi i ty: jeho náboženství jest i tvé náboženství; on mnoho nedržel na chrám a neděli a katolictví, ty také ne; on rád jedl a pil, ale nerád se modlil, ty právě tak to činíš; on cizího statku příliš svědomitě nešetřil, tvoje poctivost také není právě chvalitebna; on byl lakomec, ty také nedáš ničehož... Myslím, že by osvícenec co nejdříve zapřel svou zásadu aneb ji zkrátka obrátil: Jak byl můj otec, já nejsem!

Ano mnohokrát se již přihodilo, že byl otec rozhodným katolíkem, že rád chodil do kostela; ba i růžence se často pomodlil, pro Boží Tělo „zelení“ přivezl, oltář u svého domu vystavěl a s průvodem zbožně kráčel, že byl dobrým mužem, jenž nedá ublížiti svému náboženství, tak že až posud se před ním smeknouti může — naproti tomu ale syn jako otec nebyl, nýbrž svobodomyšlný, vzdělaný, osvícený, snad v latinských školách vybroušený, ve všem, jen málo v náboženství zběhlý, neustupný a na duši černý. Dejme tomu, že by to někdo věděl, že syn od otce se zkazil a byl právě přítom, kdyžby se vystrnadil se svou zásadou: „Jako byl můj otec, jsem i já!“ — a mu řekl: to nevěřím; já znal dobře tvého

otce, není pravda, jako tvůj otec byl, ty nejsi! všechna čest před tvým otcem, on byl poctivým mužem, tys ale katolický ničema! — nedala by tato domluva ve veřejnosti podnět k hádce aneb k zahanbení? myslím, že by to poslední ho neminulo. Tedy musí snad sám kat. osvícenec přiznati se, že se tato jeho zásada „jako otec tak i já“ nemůže ve všech pádech míti za svatou. Právě náboženství ale jest důležitější než všechno jiné, v čemž se kdo domnívá, že není třeba býti jako otec. Musí-li osvícenec sám uznati, že ani v nedůležité věci si netroufá tuto zásadu provést, kterak chce v náboženství, to tak před důležitější věci, řídit se zásadou: „jako otec tak i já! Kdyby byl žid, byl bych také žid, kdyby protestant, byl bych také protestant. On ale byl katolík, tedy nemohu na tom měniti nic — musím tedy také býti katolíkem!“ — Luther ani Kalvin ani Zvingli si z toho nedělali nic, že odpadli od svých katolických otců a jinými se stali v náboženství než byli jejich otcové; mělo by to najednou býti hříchem odpadnutí od Lutra, Kalvina, Zvingliho a státi se jiným než byli tito? — Naši staří pradědové byli modláři. Nemohlo by se ale naší vzdělanosti a osvícenosti opět toto náboženství odporoučeti, ve kterémž se klaněli lidé kamenu, stromu, zvířeti. Kde by zůstal pokrok? Nyní ale všude jest hanbou, nepokračovati. Mělo by tedy býti hříchem z úcty k pradědům odřici se osvěty a státi se modlářem? — Ne! praví kat. osvícenec. Dobře! pak tedy také nemusím zůstatí protestantem neb židem, poněvadž můj otec jím byl; nepotřebuji také proto zůstatí katolíkem, že otec můj byl katolíkem, nýbrž proto, že býti katolíkem jest nejlepší náboženství... Se čtvrtou zásadou tedy kulháš také, milý osvícenče.

Pátá zásada vyrostla ve vlastní zahrádce našeho osvícence: „Peklo není tak horké, jak je dělají knězi!“ Tato zásada vyhlíží takto: Osvícenec myslí, že jde právě zlatou prostřední cestou ani tuze ultramontáně ani tuze radikálně, ani tuze ani málo katolicky, ne příliš a ne málo věřící, nýbrž právě spravedlivě v míře a váze; přitom má ale přec sem tam podezření a jako tuším podstatné, které jako hrýzáni svědomí vypadá: že by ho totiž náš Pán Bůh mohl přísně vzít na vážky a říci mu, jako onomu ve Zjevení: „Znám skutky tvé! Ty nejsi ani studený ani teplý; kéž bys byl studený neb teplý! Tys ale vlažný, proto počnu tě vyvrhovati z úst svých.“ Osvícenec také přece pozoruje, že kdo jest k jeho kat. náboženství a církvi studený, necitelným zůstává, nechť to dobře nebo zle s náboženstvím ve světě stojí, nechť se chválí nebo haní. Kat. osvícenec ale stará se ještě, a sice často, o své kat. náboženství, neli s chválou, přec tím více s hanou; neboť má brzo to brzo ono církvi k vystavování, nejvýš ale jsou mu ti mladí duchovní protivni, jenž se nebojí a pevní u víře jsou, jenž v semeništi řádně vycvičení nedbají na poměry světové. Jest mu ale také jasno, že kdo jest v náboženství teplý, proň má srdce, s ním cítí, s ním věří, doufá, se modlí, trpí, bojuje bez ohledu na to, nazveli ho osvícenec fanatickým. Osvícenec ale necítí ničehož o té zvláštní teplotě, která na každé svátky církevního roku od východu a jihu z Jerusalema a z Říma sem přichází a všechny katolíky zahřívá; nebývá dojat ani ovanut oným tajuplným vánkem, jenž v jistých časech jako teplý jarní vzduch pupence katolické pobožnosti do ovoce žene: neboť má málo aneb žádný cit více pro svatvečer vánoční, on odpovídá zvonům velkonočním ale jako Faust, kterého čert unáší: „slyším sice poselství ale chybí mně víra!“ — on má radost v pondělek velkonoční ale jen nad červenými vajíčky; on dívá se na průvod na Boží Tělo, ale ne aby se vzdělal, nýbrž aby ty pobožnítkáře poznal; on slaví svatodušní svátky, ale ne návštěvou do chrámu Páně, nýbrž procházkami po zkvétající přírodě — na lukách — v lesích —

aneb zabrousí se do některé zahrady a tam slaví u piva a uzemek svátky svatodušní. On tedy též není teplý — jest vlažný a patří k těm, které chce Bůh vyvrhnouti.

Plyvátko ale, aneb abych užil slova Albanova, koryto, kam Bůh vlažné vyvrhuje dle katolické víry, není nic jiného než peklo. Proto si hledí osvícenec z bázně vymalovati peklo tak příjemné a pohodlné co možná: „Žádný posud z pekla nepřišel, aby řekl, jak to tam vypadá a jde a co tam dělají; tak hrozné to nebude; Bůh jest dobrotivý a milosrdný; hřešili spravedlný sedmkrát denně, což teprv hříšník, hříšník ale ještě nejsem, aspoň ne veliký! Kam přijdu, bude kamarádů dost. Mezi těmito ale si budu moci čas učinit příjemný a zábavný; neb i v pekle se vyrážejí, hrají a tarokují.

To jim Pán Bůh nemůže zapovědět. — Tak si představuje osvícenec peklo, v něž posud věří, jakožto koncertní síň, divadlo, besedu. Kdo má takové včasné a lidumilé náhledy o pekle, tomu musejí ovšem ty výrazy, které „černokabátníci“ o pekle z bible vyškrabují, velmi podivné, přehnané a z cela nepřirozené přicházeti: co máme k tomu říci, (pravila jedna katolická osvícená dáma) odvažujeli se farář za našich časů ještě mluvit o „věčném ohni“ o pekle, o „vařícím oleji,“ v němž se na věky vaří duše hříšníka? — Proto si hledí osvícenec to všelijak vymlouvati — takové řeči na kazatelně jsou jen k odstrašení hloupých lidí.

Jak ale, kdyby tomu tak bylo, jak knězi praví? — jaké má důvody osvícenec, že tomu není tak? — „žádný ještě z pekla nepřišel, aby řekl, jak to tam vypadá.“ To má ovšem pravdu osvícenec; avšak má to svou příčinu, že posud žádný z pekla nepřišel; toť právě nejhroznější, že kdo jedenkrát jest v pekle, více nevyjde. Ale z pekla už někdo volal a zjevil, jak to vypadá v pekle: „Otče Abrahame! smiluj se a pošli Lazara, aby omočil prst ve vodě a ovlažil jazyk můj; neboť se ohromně trápím v tomto plamenu.“ Boháč zajisté neměl Abrahama za blázna; neboť neměl příčiny ke lhaní; jistě by to byl řekl, kdyby se mu vedlo dobře v pekle, aby Lazar se mu nevysmál. Radím tedy kat. osvícenci o jeho vlastním zájmu, aby boháči v pekle uvěřil, že „v onom místě veliké trápení v ohni jest.“ Neb starý Abrahám udává příčinu, proč ještě žádný z pekla nepřišel: Mezi námi a vámi jest propast veliká, že ti, kteří odtud k vám přijíti chtějí, nemohou, a ti, kteří od vás jsem přijíti chtějí, též nemohou.“

Ostatně lež jest, že z onoho světa posud nikdo nepřišel, jenž by řekl, jak to v pekle jde. Ano jeden přišel, jenž to jistě ví, jak se ti dáblíci tam vyrážejí. Či neví kat. osvícenec více, že náš Pán Bůh, kterého židé pro nic a za nic z pouhé osvícenosti a bázně před katolickým zhloupěním na kříž přibili, z onoho světa a před 1836 lety k nám přišel, aby nám řekl, jak to tam vypadá? To myslím by měl kat. osvícenec přece věděti. On ale vícekrát nemýlími se 15 krát řekl, že v pekle jest horko, že tam je oheň nikdy nehasnoucí. Jest tedy lež, co praví osvícenec, že žádný posud nepřišel, aby oznámil, jak v pekle to vypadá.

„V pekle budou také kamarádi!“ — Toho nopoíral ještě žádný dobrý křesťan; ano, pravím, kamarádství jest v pekle trojí a dvoje z nich je velmi četné. První společnost jest — jak pravil starý jezuita sv. Ignác — vlastní tělo; druhá společnost dáblůva a třetí veliký spolek zatracenců. Žádný ale z těchto kamarádů není láskyhodný a přívětivý. Tělo má býti tak ošklivé, pusté a šeredné, plno smradu a hniloby, že vlastní duše se ho hrozí a ráda by se ho zbavila. Zábava dáblů není prý také velmi příjemná. Či komu jest příjemno ve společnosti, která nedá ani chvílku pokoje, ale jen na mstu pomýšlí, mučí, trápí, sužuje a haní? Nechť

si kat. osvícenec otevře v bibli verš z knihy Sirach, tu nalezne, že jest zlým duchům nařizeno, zatracené trápití a mučiti: jsou duchové, kteří jsou k pomstě stvoření a skrze svou zlost muky zvětšují.“ Zábava se zatracenci nebude tak tuze příjemna. Myslím, že muž vzdělaný, jakým chce osvícenec býti, nenalezne mnoho chuti na zábavě, ve které není ani slyšení pro křik a hluk, klení a rouhání, vití a zuření svého vlastního slova. Zatracenci ale prý dle bezpečného udání ustavičně strašný špektakl v pekle provádějí — nic než vrčení a škytání, klení a rouhání, řvaní a vití, vzlikení a skuhrání, nadávání a pomlouvání Boha a lidí; písnička, kterou tamější zpěvácký spolek denně opakuje není: „Hle jak dobré a příjemné“ nýbrž „hle jak zlé a hořké jest bydleti mezi bratry!“ — Za takovéto tovaryšstvo, jaké jest peklo, pěkně děkuji a nemám chuti soudruhům jeho býti. Vždyť je i boháč jiného náhledu než osvícenec; on nechce u sebe ani svých bratrů míti. „Otče Abrahame! prosím tě, abys poslal Lazara do domu mého otce; neboť mám pět bratrů, aby jim vydal svědectví aby i oni nepřišli na toto místo.“ On by byl zajisté nepřednesl této prosby, kdyby byla společnost v pekle příjemna.

„Bůh jest milosrdný!“ A co tím chce říci osvícenec? To, že bolí milosrdnost Boží zapáliti v kamnech pekelných tak strašně, že ti, jenž tam jsou, horkem křičí a žízni schnou; přede vším ale to, že milosrdenství nemůže vydati hříšníka věčnému trápení. Proto myslí osvícenec, že musí býti v pekle o ochlazení a potřebný nápoj postaráno — (snad milosrdenství Boží vystavělo v pekle pivovary!) aneb v zdržování-se na tom místě nemůže trvati dlouho. Proti tomuto poslednímu nemá osvícenec ničehož; nechť hříšníci drobet pocítějí, jak hořké a zlé jest, v církevních věcech nebýti zákonitým; jen když arrest netrvá dlouho, netrvá věčně. A však *Nota bene!* Milosrdenství Boží není pošetilé, nýbrž na nejvyšší moudré. Toto ale uděluje jen těm zločincům pardon a amnestii, kteří jsou kající a polepšení přislubují nikoliv ale těm, kteří jsou nekající, zatvrzeli a zlostní.

Takovéto hříšníky ponechává co státu nebezpečné a říší škodlivé, co odbůjníky a rebely spravedlnosti. Boží spravedlnost panuje ale v oné říši právě tak, jako spravedlnost knížete v každém státu — ano ještě spravedlivěji a svědomitěji. Pakli tedy kat. osvícenec vykonání spravedlnosti schvaluje, kterýmž některé kníže zločince tresce, pak ho prosím, aby Boha svými předhůzkami ušetřil ohledně způsobu, jak jeho spravedlnost hříšníky tresce: neboť Bůh jest spravedlnější a spolu laskavější než všeliký pozemský vladař. Kat. osvícenec tlačí na odstranění trestu smrti, ale proti kázním, vězením a arrestům nemá ničehož. A poněvadž lenost zločincům jest sice milá, ale neprospěšná, nemá také ničehož proti donucování ku pracem a poněvadž se někteří ukázali býti nepolepšitelnými a všeobecně škodnými, také nemá ničehož proti doživotnímu uzavření. A to vše následkem zdravého úsudku. —

Podle toho ale nemůže ničehož míti proti tomu, pakli Bůh vystavěl též všeobecné vězení a uzavírá dle zásluh k životné práci, pakli kdo setrvá ve své zlobě. Co jest peklo jiného než vězení s pracemi a mukami pro nepolepšitelné zločince v království Božím? Nechť se tedy ošívá osvícenec jak chce, peklo jest zcela rozumné. —

„V království nebeském jest mnoho obydlí!“ Jest pravda, Spasitel to řekl — ale jen pro dobré a spravedlivé a živé ve víře. Neb Bůh jest přítel pořádku a pokoje a nemá zalíbení ve svém domě nechat si líbit špektakl a hrubosti a trpěti rozepře a procesy. Jistý druh ale lidí nemohou nic jiného než kde jsou — buďsi

v nebi nebo na zemi — neboť zvyk stal se druhou přirozeností — dělají hluč a špektacl, hrubosti a drzosti, nestydatosti a necudnosti. Proto si jednou pro vždy předsevzal Bůh, takovéto lidi do nebe nepřijímat a oznámil to skrze sv. Pavla takto: „Nemylte se! ani smilníci, ani modláři, ani cizoložci, ani měkci, ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani kláči, ani vražedníci nepřijdou do království nebeského.“ Duši ale, která navždy z nebe vyloučena a k doživotnému vězení v pekle odsouzena jest — byť i v pekle nebylo ohně, jest velmi horko na věky.

I s touto zásadou činí kat. osvícenec strašné fiasko.

Šestá zásada zůstává osvícenci vždy napolo v hrdle vězeti a přichází jen na pole na světlo. „Jeli člověk jen poctivým — pak . . .“ Nu co pak? mluv osvícenče! Pak dost na tom? chceš snad takto říci? ale k čemu již dost? — u Boha k projítí? — pochybuji a chei dříve vědět, co pod poctivým člověkem vyrozumíváš.

Náš osvícenec myslí: poctivý jest ten, který nekrade, nezabíjí, necizoloží, falešně nepřisáhá, byť i každou neděli nešel do kostela, každý rok k zpovědi, každý pátek nejedl moučná neb rybni jídla; on myslí, že může přijíti do nebe byť i ne- líbal noh svatých. Tu máte poctivého člověka kat. osvícence.

Pravím ale hned, že takovýto člověk daleko ještě není poctivý u Boha. Neboť poctivý muž osvícence má se za nejpoctivějšího na světě jako fariseus v chrámě: Děkuji ti Pane, že nejsem jako ostatní lidé, jako vrazi, nespravedliví, cizoložci aneb jako tento publikán (poctivý našeho osvícence klade místo celníka — nábožného člověka). Postím se dvakrát týhodně, dávám desátek ze všeho — (tedy poctivější než poctivý našeho osvícence). Co ale praví písmo o tomto poctivci: „Pravím vám: tento nešel domů ospravedlněn.“ Proto vypadá to i s touto zásadou velmi bledě: snad s ní projde ve světě, ale u Boha jest nebernou mincí — neplatí ničehož. —

Osvícenec bude chtít zvědět, kdo tedy u Boha jest poctivým, neplatí-li u něho jeho poctivec. To mu řeknu hned: poctivý u Boha jest ten, jenž *suum cuique*, každému co jeho jest, t. j. každému dává, co mu dluhuje. Tři ale jsou, jimž i osvícenec něco dluhuje a pokud na zemi žije dlužen zůstane: jeho bližní, jeho duše a jeho Bůh. Poctivý jest před Bohem ten, který svému bližnímu dává, co mu patří, čest, vážnost, lásku ale ne pomluvu, na cti utrhaní, nenávisť, jenž mu ku pomoci přispívá na těle i na duši, ne ale mu na obou ubližuje. — To ale není dosti; poctivým u Boha jest ten, který i své duši dává, co její jest a jí dluhuje, který nejen své tělo krmí a samé rozkoše mu připravuje, nýbrž i své duši, co jí patří dává totiž: modlitbu, svátosti, mši sv., milost a čistotu, cokoliv duši jest spasitelné, pokání, lítost, půst a almužny, procházky do kostela k občerstvení, neb jinak by se mohlo státi, že mezi tím, co tělo na posvácení jest, duše hladem mře; tedy poctivým před Bohem jest ten, který se svou duší nejedná macošsky. — Ale i to není dost k poctivosti před Bohem! Před Bohem poctivý jest jen ten, který i jemu dává, čím mu povinen jest.

Nu a čím mu jest každý povinen? Hle Bůh jest velkovévoda, Bůh jest král a císař. Těmto dluhuje daň, clo, jejich osobnostem vážnost a lásku, jejich zákonům poslušnost. Vypočti si nyní na prstech sám, co Bohu máš dáti, totiž clo vděčnosti, jeho zákonům poslušnost, jeho úředníkům, papeži, biskupům a kněžím a všem od Boha ustanoveným jako rodičům, učitelům, správcům a soudcům v jeho jmenu respekt a vážnost. To jest poctivost u Boha. Pamatujž si to kat. osvícenče!

Sedmá zásada kat. osvícence. On má sem tam dobrou hodinku, kdy se nechá přesvědčiti, že jeho křesťanství vlastně není katolické, samospasitelné a jeho vyznání víry červivé a u Boha neplatné. On však se bojí — ten strašpytel —, že by mu předhazováno bylo, že je od povahy slabý, vrtkavý, zrádcom svého posavadního smýšlení, nevěrným ku svým starým přátelům, že jest otrokem kněží atd., (co by mu velmi na pověsti škodilo).

Proto hledí všechna domlouvání a napomínání ze strany katolické, prvé než se v srdci ujala, přetrhnouti výmluvou touto: „Člověk musí s nimi, mezi nimi ano od nich žít, člověk se nemůže hned s každým rozkmetřiti, s celým světem rozloučiti; to bych ale učiniti musel, kdybych se měl najednou státi přítelem modlitby, tu by smích a potupy nebylo konce, kdybych najednou vyvěsiti měl: „čistě katolický.“ Proto musím bráti ohled a opatrnost míti, abych svévolně nepromarnil to dobré mínění, které o mně mají spoluobčané.“ — Sedmá tedy zásada jest: „Co tomu lidé řeknou?“ V komůrkách a chodbách, které v mozku osvícencově se nacházejí, to straší a běhá strašidlo a jakkoliv se zařikává, nechce přec se dát vyhnati. To strašidlo ale se jmenuje — bázeň lidská a má tu zlou vlastnost, že osvícenci předstírá v nejčernějších barvách a postavách následky, které by pro něho mohlo míti, kdyby najednou začal katolicky smekati a katolicky se šatiti. Není tedy divu, že vždy se ptá sama sebe: co by tomu lidé řekli?“

Jak ale lze vhodně nazvati chování toho katolíka, jenž nemá srdce a zmužilost dýchati katolicky, slyšeti katolicky, mluvíti katolicky, choditi katolicky, aniž by si vzal dříve dovolení od odpovědi na otázku: „co tomu lidé řeknou?“ — To trefně nazývám podlost. Neb kdo vně poctivým jest a k sobě samému vážnost má, ten se ptá dříve než jedná: „co tomu řekne mé svědomí, můj Bůh?“ Kdo se ale místo toho ve svých řečích a skutcích táže: „co tomu řeknou lidé?“ sám k sobě ztratil všechnu vážnost; neboť mluví a jedná buď z hříšné žádosti, aby se lidem zalíbil aneb z mrzké starostlivosti, aby se lidem neznelíbil. Oboje ale katolík není hodné nýbrž podlé a mrzké. Proto dává sedmá zásada svému kat. majetníku svědectví, že je — podlý.

Konečně vyvedu na světlo osmou a poslední zásadu kat. osvícence: „Co vám do mně, vy černokabátníci, každý půjde sám se svou koží na trh.“ Osvícenec má velmi rád pokoj, jak již praveno, rád sedí u kamen — rád si vypije pár holbiček piva, zakouří, pohoví, pohovoří si a nerad myslí na budoucí věci — žije ode dne ke dni — jest nádeníkem.

Když mu takhle někdy ten církevní černokněžník sáhne na típek, potáhne za šos a řekne: Pomni, příteli, na smrt, na soud, na věčnost, pomni že nežiješ jen pro tento svět atd., tu vyvalí oči, vyšpulí hubu a — vyvine se z rukou kněze a řekne: „Starejte vy se o sebe, každý půjde sám se svou koží na trh.“

Máš pravdu osvícenče, že půjdeš i ty se svou koží na trh — sám a že sám za svou kůži obdržíš — odplatu. Ale že mně a jinému do tebe nic není, nemáš pravdu. Ty jsi člověkem a tudy úlem člověčenstva. Zásluhy ale a ničemnosti jednotlivců přináležejí jaksí celku — celému člověčenstvu.

Nám na tom záleží, aby každý něco přinesl do společní kasy záslužné, aby se nemusel jeden díti pro druhého ustavičně. Ty dobře osvícenče víš, že vlažnost a nepravost jednotlivců byly příčinou trestů mnohých ano celých národů. Dále ... Ty se snad modlíš a modliti máš, aby bylo „Božské jméno posvěceno.“

Čím více lidí Boha ctí a jemu slouží, tím více se posvěcuje jeho jméno. A to má ležeti na srdci všech. Kdo jest přítelem Božím, snažiti se bude, aby všickni lidé Boha uctili a jeho sv. jméno světili. Ta tvoje poslední zásada jest také planá. — To jsou tedy ty zásady našeho mudrce.

To byl tedy malý charakteristický obraz kat. osvícence, jak se nyní po městech a vsích potlouká. Mnozí vidí v mravech a zvláštnostech mnohých spoluúdu zvířectva chování-se jistých osob naznačeno a zobrazeno. Vzláštnosti kat. osvícence nepodobají se žádnému zvířeti lépe jako chování-se ježkovu. Tento řídký host ve zvěřinci Božím umí tak se kroutiti a svinouti, že člověk neví, kde má předeek a kde zadek a kde svršek a kde spodek; k tomu jest kůže jeho tak plna jehel, že člověk není s to bez upíchnutí na jeho maso se dostat; nechť sáhneš kamkoliv, všude se upíchneš. Kat. osvícenec také má tu zvláštnost zavinouti se do kůže svého přesvědčení, svého náboženského studeného smýšlení, své drzé tvrdošíjnosti, že všechny pokusy dostat se mu pod kůži, důkazy, domluvami atd. marné jsou; tato hrubá kůže ježčí našeho osvícence jest tak poseta jehlami výmluv, zásad, frásí, předsudků, obžalob atd., že k němu nemůže poctivý katolík blíže přistoupiti, aby nemusel buď sebe neb církev, její učitele její dějiny, její obřady viděti uražené, pohaněné, posmívané, posuzované.

Pročež mám za to, že vězí v ježku něco s charakterem kat. osvícence neb v kat. osvícenci něco z povahy ježkovy. Nalezen ale již dobrý způsob zbaviti se ježka bez úrazu: holí se vrhne buď do ohně neb do vody; tam se spálí, zde se utopí. Nemohlo to jedenkrát býti osudem i kat. osvícence? — vždyť není k ničemu než pravým katolíkům k pohoršení a k úrazu!

Nemáme souditi, tím méně oheň neb vodu jednomu přát; ale ubezpečiti nechci osvícence, že se jednou někdo nedostane na jeho duši jako ježku na jeho tělo. Neboť Bůh nechce vlažné trpěti; chce je buď studené neb teplé míti. K vlažným ale patří kat. osvícenec. Není tedy jist, pakli mu Pán Bůh jednou nezatopí aneb neuchystá studenou lázeň. Mohlo by se tedy našemu osvícenci, pakli se důkladně nepolepší, přihoditi jako onomu poběhlíku, jenž mi jedenkrát řekl toto: „V B. . se jedenkrátě mojí svobodě z nedostatku známosti zemských zákonů ukřivdilo“ (krásně řečeno místo: byl jsem zavřen). Neboť náš Pán Bůh nechce též ve svém státu trpěti poběhlíky, poněvadž jim tam tím méně se může věřiti, čím větší škodu mohou skrze převrácení duší lidských a nákažlivý příklad způsobiti a odnímá jim, pakli se náležitě nevykážou s pasem, též svobodu. Kat. osvícenec ale není než poběhlíkem v říši Boží, v církvi, jenž zákony úmyslně ignoruje (nezná). Neboť nechce věděti že má věřiti všechno, čemu učí církev, že má zachovávat všechno, co poroučí, že jeho tupení a kydání na církev reptání jest proti Bohu, jeho odsuzování učení a přikázání církve obžalování jest proti Bohu, že neposlouchaje církve a Boha jest jako pohan a veřejný hříšník, že se tedy církev ne dle něho, nýbrž on dle církve říditi, že své učení ne dle jeho zásad, nýbrž jeho zásady dle jejího učení přespůsobiti musí, že jeho katolická víra živá býti musí.

Jest se tedy vším právem co báti, aby mu z nedostatku známosti zemských zákonů nebyla odňata svoboda. To zbavení svobody, které činí Bůh, jest fatalní — jest věčné. Pročež dejž dobrý pozor kat. osvícence a obratiž se v čas, an nevíš, nemáli ho již četník Boží — vrchní policejní inšpector — smrt v seznamu, po něm neslídí a nepátrá. Neb takovýto zatýkač list kdesi se našel: „Již po dlouhý čas potlouká se v městech i ve vsích jeden dareba jenž neví jiného než dávat pohor-

šení. Takovéto řemeslo jest ale poddaným Božím škodné. Pročež se všickni tímto varují před ním. Znamení ale jeho jsou :

Řemeslo : tlachal. *Smýšlení* : svobodomyšlné a podlé. *Charakter* : bez. *Zásady* : mělké a sipké. *Zájem* : hledá všeobecné dobro sama sebe. *Vyznání* : též — katolické. *Navštěvování chrámu Páně* : vlašné. *Posty a zdržlivost* : není chvalitebná. *Kázání a dobré napomínání* : nedoslýchá. *Stav* : zamýšlí se státi radou neb starostou. *Chování* : a) ohledně zastávání uraženého náboženství : mlčelivý a choullostivý; b) ohledně zúčastnění se v dobrých podnicích : nevrlý a lakomý; c) ohledně zachovávání desatera : mnohonásobně neomluvitelný, k sobě pak příliš shovívavý. *Zvláštní znamení* : jí a pije rád a rád za sebe nechá platiti.

Tím se dává všem vědomost, aby, jak mile ho spatří, udali policejnímu úřadu.“ — —

Tento list výborně se hodí na našeho osvícence. Nechť se tedy má na pozor, neboť by mohl najednou se vydati podobný list na něho, jenž by mu notně mohl uškoditi na svobodě.

Hlavní úmysl modlitby na měsíc červenec.

Nic se tať často neodporučuje zbožné upomínce apoštolů modlitby, jako rozkolné slowanstwo, aby totiž w jediný owčinec Kristůw brzo se nawrátilo. Zevnější otoličnosti zdají se sice býti velmi na odpor uskutečnění toho již dávno želaného spojení; awšak Boží moc uťazuje se nejráději we slabosti lidské, a zdá se, že právě w tyto doby chystá Boží milosrdenství onu velkou milost nassemu národu. Nebo jedna z nejhlavnějších otázek, které nastávající všeobecný sněm církevní zajímati budou, jestli spojení se s katol. církví křesťanů rozkolných, od středu odštěpených a dá Bůh, že na toliké prosby, jež se po čas trvání sněmu — zároveň po čas trvání milostivého léta — k němu wyslou, sněm církevní úlohu sobě vytknutou šťastně wykoná, tedy i spojení nassích blízkých bratrů podle těla s církví katolickou docílí. Bůh chce, aby wšichni w jeden owčinec wessli, konečně bude také toliko jeden owčinec, jedna swatá církev, jak to Ježíš Kristus předpověděl; kdy ale se to wse ukončí, to je nám neznámo a tolik pouze wíme, že swými modlitbami a dobrými skutky w tom úmyslu wykonanými tu šťastnou dobu jediné církve Boží urychlití můžeme.

Ještěi kdy, tož právě w tomto měsíci můžeme w zájmech rozkolných Slowanů Boha důvěrně prositi, w červenci, kdy slavnost prvníých apoštolů a patronů slowanstwa sw. Cyrilla a Methoda je koná, a právě letos, kdy se slawí tisícátý rof po úmrtí sw. Cyrilla w Římě. Či snad zdá se to býti věci malichernou, o nawrat rozkolníků do církve sw. prositi? — Hle celý národ slowanský, we který se uzavírají jak Čechoslowané**) tak i Poláci, Rusi, Srbi, Hormati a Slowinci, tento rozsáhlý kmem čítá na 70 milionů. duší a sotwa jedna třetina je w lnně církve katolické, církve jediné pravé! Ostatní jsou sice křesťané, ba mají tutěž víru*) a stejných swátostí užívají, ale odtrženi

*) W čem se we wíce od nás katolíků rozcházejí, jest jediný článek wíry o sw. Duchu; prawi totiž „že Duch sw. wychází od Otce skrze Syna“, kdež církev katolická učí, „že wychází od Otce a spolu i Syna.“ Rozdíl ten byl více wyhýšlen on pyssných, po nadvolábě toužících Řeků a musel slowžiti co záminka odštěpení jejich od středu církve, a jak patrno není dorozumění tak nesnadné, jak toho důkazem bylo i dorozumění na sněmu Florentinském, kdyby jenom Řekové měli upřímnou, dobrou vůli. — **) Česi, Morawané a Slowáci.

od středu této svaté jednoty, od náměstka Kristova papeže Římského, přiznávají se k církvi Řecké, s katolickou nespojené, od které také kdysi do rozkolu, odstěpení od hlavy církve nespasitelně byli přivedeni. Vždyť to nebylo tak. Rusové t. p., kteří nyní takřka všichni mimo církev katolickou jsou (vyjma nějakou část Rusů), byli na počátku křesťanství opravdoví katolíci, ač měli tyto obřady při službách Božích a rozdávání sv. svátostí, jako nyní; ruská kněžata hledala si častěji manželky mezi katolickými Němci bezeskytně. Velkokněžna Olga, když přijala v Konstantinopoli sv. křest (nazvána pak Helena), poslala k císaři Otonovi I. o katolického biskupa, aby víru katolickou v Rusku šířil, a obdržela jej v osobě Adalberta — který později v Něminu biskupem byl a našeho sv. Wojtěcha neb Adalberta vychovával. Později nezůstala ani činnost sv. apoštolů Cyrilla a Methoda bez velkého vlivu na Rusko, od nichž užívají až dosud ruských knih náboženských na jazyk slovanský od nich přeložené. — Dalo by se mnoho důkazů uvést, že Rusko v prvních stoletích svého křesťanství katolické bylo; nemáme ale úmyslu do podrobnosti to rozebrati. Je však později se odstěpilo, stalo se to nejhlavněji vlivem Řeka, které pyšný Photius, patriarcha Konstantinopolský od Říma odtrhl, aby nemusel uznávat nad sebou pravomoc papeže, ale aby byl raději sám druhým papežem. Z Konstantinopole přicházeli kněží do Ruska, záštili proti Římu natchili, a tu co divu, že i lidu věřícímu ji vštěpili. Ačkoli později Rusko od církve Řecké se samostatným učinilo, docela odloučilo — z těchto příčin, z kterých dříve Řecko od Říma —, zůstalo zároveň i od Říma odloučeno až — podnes.

Rusové cti velice sv. Cyrilla a Methoda, kteří tak věrní synové byli církve katolické, papeži co náměstku Kristovu, co viditelné hlavě církve poddaní, a právě to, jakož i veliká úcta Rusů k Bohorodlce dává nám největší naději, že se konečně přesvědčí o nepravosti svých předsudků proti Římu, že se vrátí do jediného otcince Kristova a učiní se tak i v ohledu náboženském svobodným, an nyní v nedůstojném poddanství pod vládou světskou věží. Žeť jest hojná, málo ale pracovníků, protož musíme prositi Hospodina, aby vyslal vhodných pracovníků mezi národ slovanský, kteří by nezištně a plni lásky bratrské, jako sv. Cyrill a Method pravdu v jejich jazyku hlásali; spojíme modlitby své s orodováními nebes Královny a apoštolů našich sv. Cyrilla a Methoda u trůnu Božího, aby zaslepeným našim bratry dle krve dal více ještě milosti a světla duchovního, a tím oslavíme zajiště bohumile tisícročnici úmrtí sv. Cyrilla.

Přivtělime se ochotně ku „spolku sv. Cyrilla a Methoda“ pro spojení schismaticů, jež stvrdil 12. května 1854 sv. Otec Pius IX. a milostmi obdařil. Povinnosti údů jsou tak snadné a cíl tak vznešený. Údové 1) se modlí denně 1 Otčenáš a Ždramas, 2) na slavnost sv. Cyrilla a Methoda (5. července) neb v některý den oktávy obětují mši sv., aneb přistupují po sv. zpovědi v ten úmysl ke sv. přijímání a 3) přimlouvají známé a příbuzné, by dle možnosti k tomu spolku přistoupili. Za to mohou získati odpuštění **plnomocné** (vždy po přijetí sv. Svátostí): 1) Na vystoupení do spolku, když v kostele neb kaple na úmysl sv. Otce se modlí, 2) v hodinu smrti, když nejsv. jméno Ježíš když ne ústy aspoň srdcem vyřekají, a 3) na slavnost sv. Cyrilla a Methoda neb některý den v oktávě; pak nepřimocné: 7 let a 7 kvádragen na 4 slavnosti výroční (v Levantské diecesi ve 4 kvatembrové dny); a 60 dní odpuštěk za každý dobrý skutek, který se skroupeným a kajícím srdcem vykonávají.

„Budeť jeden otcinec a jeden Pastýř.“

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Srpen 1869. *

Číslo 8.

Z a h r á d k a J e ž í š o v a.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

R ů ž e s t o l i s t á.

(Dokončení.)

Šestý listek: „Láska nehledá, co jejího jest.“ — O tom vyslovil se sv. Vincenc Paulanský následovně: „O, jak velikou má radost náš Spasitel, když vidí duši, která se vši pozorností hledí jemu se zalíbiti a vše, cožkoli podniká, jemu obětovati. Jestli to pro něho radost, jak radost otce, který vidí své dítě vše, co obdrží, sobě přináseti. Obdrželo-li něco od někoho, nemá již stání, až našlo otce. „Viz, milý otče! co mám; dali mně to a jednali tak a tak.“ —

Jednou onemocněl nebezpečně jeden z jeho missionářů. Když paní *le Gras* o něho mnoho starostliva byla, napsal jí světec: „Musíme bojovati proti tomu, co nám za těžko přichází, a musíme své srdce zlomiti a obměkčiti, bychom je připravili na vše. Zdá se, že Bůh chce tento dárek naší skromné společnosti nazpět vzíti. No; ona přináší, jak doufám, celá jemu; nechať tedy s ní nakládá, jak se mu líbí. Co se mne týče, mám největší radost, když jeho sv. vůli plním.“ —

Sedmý listek: „Láska nezpouzí se a nemyslí nic zlého.“ Kdo Ježíše skutečně miluje, ten se nehněvá na bližního, ale ospravedlňuje chyby jeho.

Vysoce postavený pán, který výnosný duchovní úřad pro osobu, jíž přál, nemohl obdržeti, proto že sv. Vincenc jeho úmyslu mocně se opíral, potkal ho na ulici, urazil jej veřejně a způsobem tak hrubým, že mu bylo od královny zakázáno, více ke dvoru přijíti. Vincenc ihned za něj orodoval a zdráhal se, jakékoliv zaměstnání přijmouti, dokudby onen pán nebyl opět ku dvoru povolán. —

Osmý listek jest horlivost pro spasení duší: „Láska neraduje se z nepravosti a raduje se pravdě.“ —

O této cnosti mluví celý život světcův, a museli bychom do podrobnosti vypravovati o zřízení missií, výtečných ústavů ku vzdělání duchovenstva, o držání duchovních cvičení a o zřizování rozličných spolků, kdybychme si chtěli pravý pojem učiniti o horlivosti, kterou srdce světcovo pro blaho duší naplněno bylo. — Jeden příklad ať nám ukáže, jak on všechny ohledy na lidi mimo sebe pustil, když se jednalo o čest Boží a spasení duší. — Hrabě *Gondi*, v jehož domě sv. Vincenc za prvních let svého kněžství co vychovatel působil, byl vůbec bohabojný; nicméně však dal se v neprozřetelném jednom okamžení k souboji popuditi. Jak mile se to

dozvěděl Vincenc, vrhl se po mši sv., kterou za hraběcí rodinu byl sloužil, na kolena před hrabětem, když tento sám jediný v kapli byl zůstal, a pravil: „Dovolte mně, abych Vám v pokoře a lásce slovíčko řekl. Já vím, že jste na tom, se potýkat. Nyní ale pravím Vám ve jmenu Boha, kterého jsem Vám právě k uctění před oči postavil a kterému jste se také klaněl, abyste toho úmyslu (souboje) se vzdal. Nevzdáteli se toho zlého úmyslu, tož pravím Vám, že Boží spravedlnost hrozně se ukáže na Vás a Vašich potomcích.“ — Gondi byl tím pohnut a zřekl se svého úmyslu! —

Devátý listek na růži: „Láska všecko snáší.“ Kdo Ježíše miluje, trpí pro něho nemoci, chudobu a pronásledování.

Jistého dne obvázal jeden ze spolubratrů světcovi otekrou a hnojící-se nohu. Vida jej mnoho bolestí trpěti, pravil: „O pane! kterak jsou Vaše bolesti nepříjemny!“ — „Co!“ odvětil sv. Vincenc, „nazýváte Vy dílo Boží a to, co on nařizuje nepříjemným, hdyž bídneho hříšníka, jaký já jsem, nechává trpěti? Bůh Vám to odpustiž, milý pane, co jste nyní řekl, neboť v řeči Ježíše Krista se tak nemluví!“ — Jindy zas vyjádřil se takto: „Nemoc jest závaží vodní (olovnice), kterým sebe sama můžeš proskoumati. Nikdy nespozorujeme lépe, co na člověku je, jako v nemoci, tato jest nejlepší zkouška, poznati nejcnostnější, jakož i ty, co takovými nejmeně jsou.“

O jeho lásce k chudobě svědčí následující. Jednou vypravoval mu jistý kněz jeho společnosti velikou chudobu jeho domu. „Co děláváte předce, pravil světec, když se vám nedostává ani toho nejpotřebnějšího? Bíráváte své útočiště u Boha? — „Někdy ano,“ odpověděl kněz. „Tož vizte, pravil Vincenc; co působí chudoba! Ona činí, že na Boha myslíme a své srdce k němu pozdvihujeme, kdežto bychom na něj zapoměli, kdybychme všech pohodlností měli“. . . „Ale, odvětil kněz, jiným chudým prokazujete dobrodiní a na vlastní chudé zapomínáte!“ — „Prosím Boha, by Vám to odpustil, co jste mluvil; neb vidím, že jste to přednesl s mnohou prostotou. Vězte však, že nejsme nikdy bohatší, než když chudému Ježíši rovni jsme!“

Jedenkrát bylo mu z Marseillu (město ve Francii při moři středním) psáno, že jistý muž, jemuž kněži jeho shromáždění mnoho dobrého byli prokázali, jim způsobem nejhanebnějším na cti utrhá. Vincenc pravil: „Tyto řeči, které onen muž pronesl, jsou nám příčinou Bohu děkovati a se radovati, že jsme nevinní na všem tom, co se o nás roztrhuje. Blahoslaveni jsme, když nás Bůh za hodny uznal, pro spravedlnost trpěti, a když nám té milosti dává, urážky a na cti utrhání náviděti a zlé odláceti dobrým.“

Desátý listek: „Láska věří všecko.“

O potřebě a důležitosti víry vyjádřil se Vincenc v těchto slovích: „Malý pokrok ve cnosti a malý výsledek v záležitostech týkajících se cti Boží má příčinu v tom, že lidé nestaví na zásadách víry, nýbrž toliko dle lidského rozumu se řídí.“

Následující stránka z jeho života ukazuje, kterak víra a láska sebe vespo-
lek mají podporovati a oživovati. — Vincenc byl 34 let stár, když se seznámil s jistým velmi ctěným knězem; byl doktor bohosloví a vyznamenal se srdnatým bojem proti kacířstvu. Královna Markéta Valois-ská, která zvláštní zalíbení měla v učených rozmluvách, povolala jej ke svému dvoru. Avšak vzduch dvoru byl jemu velmi škodný; jeho až doposud osvícená a pevná víra byla poznenáhla ohroužena. Pokušení rostlo právě těmi prostředky, kterými mělo býti zapuzeno. Jmeno Ježíš vzbuzovalo v něm cosi jako vzteklost a rouhání se Bohu. On upadl jako v zoufan-

livost; síla jeho tělesná poznenáhla mizela právě jak moc pokušení rostla. Byla to pouze zkouška, či byl to trest? A odkud přišla? Bůh jediný ví to „Sv. Vincenc soucit máje s knězem a následuje zároveň lásku Ježíše Krista, který naše slaboty na sebe vzal, aby nás pozdravil, sv. Vincenc vydal se velikomyslně Bohu za oběť, že chce za onoho nešťastníka ta trápení nésti. — Brzo na to byl onen kněz skutečně osvobozen od trapného svého pokušení; Vincenc ale nesl celou jeho tíži. Používal proti tomu pokušení modlitbu a křížování sebe sama, což mu sice poskytlo trpělivost, nikoli však obvození. Napsal sobě vyznání víry, položil je na srdce své a učinil s naším Spasitelem tu smlouvu, že pokaždé, kdy svou ruku vloží na ono místo, kde to vyznání víry napsané má, tím samým všechny myšlenky víře odporující zavrhuje a ztrácuje. Vynasnažoval se více než kdy jindy takový život z víry vésti, jaký se přísluší na spravedlivého, a přemýšlel o tom, kterak by svému Spasiteli novou horlivostí vši možnou čest vzdal. Tato hrozná pokušení trvala úplná čtyry leta. Ku konci té doby rozhodl se jednoho dne, že svůj celý život věnuje službě chudým, aby tím Syna Božího více uctil a dle jeho příkladu podobněji žil. — Sotva že tento veliký, velkomyslný úmysl v sobě vzbudil, odstoupilo pokušení od něho. —

Jedenáctý (avšak ne poslední) **lístek**: „Láska doufá vše!“

Když založil v *Macon-u* „ústav lásky“, posmíval se každý jemu. Prstem ukazovali na něj na ulici, an se všickni domnívali, že nikdy nepřijde k cíli. On však stavěl výsledek svého podnikání na Boha a uskutečnil je tak, že slze radosti se ronily. Městská rada prokázala mu při jeho odchodu tolik cti, že se viděl nucena skrytě odjeti. — Tutéž důvěru v Boha měl i ohledně výživy své společnosti. Jednoho dne sdělil mu hospodář společnosti, že nemá více peněz, aby vyživení mladých theologů k vysvěcení určených po čas duchov. cvičení zaplatil. „Za tuto zprávu budiž Bůh pochválen,“ pravil Vincenc, „nyní se ukáže, máme-li důvěry v Boha.“ — Jistý advokát z parlamentu (sněm zemský), který v domě sv. Lazara duch. cvičení konal a velmi se divil vida tak velké množství cizinců v domě, tázal se sv. Vincence, odkud všechno bere, což potřeba je, aby tak mnohý žaludek uspokojil. „O milostivý pane,“ odpověděl světec, „poklad Božské prozřetelnosti jest veliký a dobře jsme na tom, ponechámeli svých starostí a myšlének Hospodinu, který neopomine, jak přislíbil, nás dostatečnou výživou zaopatřiti.“ —

Toť je ta stolistá růže; jejích lístků jest ještě daleko více, ty ale ukáže Božský Zahradník sám každému, kterýkoli se opravdu rozhodne ona z nejkrásnějších květin v zahrádce svého srdce pěstovati. On se bude taktéž vši pílí o to starat, aby nevzrostl nějaký šípek aneb růže žlutá, plná závisti a svárů. — Buď jen bedliv, můj milý žáčku, a naslouchej, co ti tvůj Božský Mistr vyučovati bude.

Nyní ale nám zůstává pro měsíc červenec a srpen zvláštní jedna květina, kterou bych si ani netroufal popsati a vypsati, kdyby sám Božský Mistr můj i tvůj, milý žáčku, mi urputně nekázal, řka: namoť pero a piš, totiž něžnou lilii — nevinnost a panenství. Abych ale i Božskému Mistru i samé lilii i sobě zadost učinil, postavím ti, nechje napřed básníka živou lilii.

Lilie — Nevinnost.

Když se Adam z ráje odebíral,	Že se k Bohu sblížit snažně vzpíral.
Símě od Boha si vyžádal.	Které jest to kvítko z rajských sadů?
Toto símě v zemi ukládal;	Má-liž také pravou nebes vnađu?
Ano vzešlo, kvetlo, v ráj zpět zíral.	Ejhle, lilie jak blyskotá!
A když s tváře pot si stíral,	Zahradník to kvítko zamiloval,
Všaké útěchy když postrádal:	V něm si líbil, především je choval —
Tu jej pohled na květ pobádal,	A to panenská jest čistota.

Blahoslavený Jan Berchman.*)

(13. srpna.)

V roku 1865 9. května prohlásil sv. Otec nynější, Pius IX. ve zvláštním *breve* nevinného mládence Jana Berchmana za blahoslaveného, aby „ve smutném nynějším čase tak mnohými sítěmi bezbožných ohrožené mládeži vytknul dokonalý vzor k následování, a jí opatřil zastánce nebeského, jehož pomocí a ochranou by beze škody ujíti mohla tak mnohým nástrahám.“ — Jest to tedy třetí ochrance zvláštní, jehož dostalo se naší mládeži křesťanské. O jednom z nich, o sv. Aloisiovi, poučila již „Škola“ čtenářů svých; nyní tedy o druhém, o blahl. Janu Berchmanu. Tomu však, kdo chce jen čísti, aniž by chtěl uvážiti a následovati toho, co čte, radím napřed, aby ani nečetl. Či co mu takové čtení prospěji? Jedná podobně oněm fariseům, o nichž řekl Ježíš Kristus: „mají oči a nevidí, uši a neslyší.“ Nuž, chce z vás, milí čtenáři, býti někdo fariseem? —

Bl. Jan Berchman měl velmi nábožné ale chudé rodiče. Narodil se v nepatrném městečku *Diest* v Brabantsku. Jak mile malý Jan počal mluvit, bylo hlavní starostí zbožné matky, naučit ho vyslovovati jména Ježíš a Maria a modliti se, vůbec časně vštípit mu dokonalou bázeň Boží a všemožnou ošklivost před hříchem; takto zajisté myslela položití nejpevnější základ k jeho časnému i věčnému blahu. A Bůh odměnil starost matčinu co nejskvěleji. Neboť símě dobrého učení, které vložila do jeho srdce, brzy vyvíjelo se v krásné květy všech cností křesťanských; Jan zajisté předčil všechny děti svého stáří v Diest a v okolí nejen zbožností a chutí k modlení, poslušností a povolností, mravností a cudností, snášlivostí a tichou povahou; ale i pilností a snahou dobře upotřebiti času drahého a zachovati si nevinnost a čistotu srdce, i byl podoben více andělu než člověku, a každý kdo ho spatřil, byl mu hned nakloněn. Ba denně nových cností a předností duše i srdce nacházeli na synu svém jeho rodiči, a tak i novou vždy příčinu k radosti a útěše; vždyť viděli, že Jan jako druhdy dítě Ježíš denně prospívá více netoliko stářím ale i milostí a moudrostí před Bohem i před lidmi. Když později nábožná matka malého Jana zvláštním dopuštěním Božím upadla v chorobu duševnou, tu ji Jan zvláště v jejím těžkém navštívení těšil a udržoval v dokonalém odevzdání se do svaté vůle Boží a v trpělivosti. Tím a horlivou modlitbou dojísta nejvíce při-

*) Použito „Die drei hl. Schutzpatrone der Jugend, von einem Priester der Gesellschaft Jesu.“ Wien 1866.

spěl k úplnému jejímu uzdravení. Tak odměňuje Otec nebeský velmi často již zde na zemi mzdou nejsladší všechnu tu péči, kterou vynakládají křest. rodičové na náboženské vychování svých dětí. A byť i tací rodičové byli chudobní a nemající, byť jim bylo zápasiti i s chlebem vezdejší, a nemohli při smrti své zanechatí dětem dědictví nějakého časného, jen když jim svým vlastním v pravdě křest. životem a dobrým učením v srdce vštíplí krásný a neocenitelný statek pravého křestanství, jež sami zdědili od otců a rodičů svých: pak bez starosti, ano s útěchou a radostí mohou v smrti zamknouti oko své.

Náboženství zajisté a cnost křest. zaopatří jich dětem milost a přátelství Pána všech pánů, všemohoucího Otce nebeského, jenž jediný a to vždy a všude a všem pomoci může, jenž více má než rozdal a dáváním chudším se nestal. O kěz by všichni rodičové pravdu tuto poznali a dobře uvážili! Jak mnoho trpkých bolestí v životě a výčitek svědomí na smrtelné posteli by si uspořili, kdyby chtěli následovati krásný příklad rodičů našeho bl. Jana a hned z mládí vštěpovali synům a dcerám svatou bázeň Boží! A kěz by všechny děti brzy naučily se znáti, kde mají hledati pravou moudrost, pravé bohatství, pravou čest, pravou radost a rozkoš, nejvěrnějšího a nejlepšího přítele a průvodce životem, ano všechnu spásu časnou i věčnou.

Věrný služebník Boží, náš bl. Jan, poznal to vše ku svému štěstí záhy. A proto co živ byl děkoval za to Bohu a rodičům svým, že záhy naučili ho nad smrt a každé jiné zlo nenáviděti a v ošklivosti míti hřích, zlo nejvyšší, které zbavuje lidi milosti a přátelství Božího a je takto od něho odděluje. Co nejsnažněji vyhýbal se všemu, co by mu mohlo býti příležitostí neb pokušením k hříchu. Nejen že vyhýbal se všemu obcování s lehkomyšlnými dětmi, ale nekamarádil i s dobrými nikdy bez dovolení a vědomí rodičův. Nenáviděl zahálku a všetečnost. Jednoduchá strava jeho obmezovala se vždy na potřebu nejnutnější, byl zdržlivý a skromný v řeči, mluvil málo a nikdy bez uvážení. Tím více hledal zaměstnání; i pomáhal zprvu rodičům v rozličných pracích malého hospodářství.

Konečně povolili tito k snažným jeho prosbám mu studovati, aby jednou knězem se státi mohl, a tu v studiích svých všeho času použil co nejsvědomitěji k vědeckému vzdělání, a tím uchránil srdce své nezkažené a nesvedené lichocením a lákáním světa, který tak mnohého jinocha dobrých vloh duševných i srdce ušlechtilého uvrhlo ve zkázu časnou i věčnou.

Však nesmíme si proto mysliti, že náš milý Jan krásný čas svého mládí ztrávil jako svatoušek nějaký v přísné samotě a těžkomyslnosti a v smutku; právě naopak, nebylo bodřejšího a veselejšího mladíka a milejšího společníka nad něho, tak že mu tuto nezkalenou bodrost a veselost mnozí záviděli, většina ho však proto hledala, ctíla a milovala, a každý měl se za šťastného, s nímž obcoval. Tato přízeň světská mohla i jemu, jako mnohým v jeho stáří, státi se úskalím nebezpečným, kdyby byl méně ostražitým a záhy již nepřivlastnil si umění ovládati sebe sama ustavičným cvičením se v sebezapírání, a kdyby nezvykl sobě zaříditi vyražení a obcování své vždy dle rady svého zpovědníka, rodičův i představených. Zároveň byl tak šťasten, že brzy poznal pramen všech pravých a stálých radostí v obcování s Bohem, v modlitbě a v častějším hodném přijímání svatých svátostí. Bůh mu byl nejenom stvořitelem a počátkem všeho života a bytí, jeho zachovávatelem a ředitelem a láskyplným opatrovatelem; nejenom pánem jeho nejvyšším, od něhož všemohoucí vůle musí záviseti celý a cele a to ve všem, vždy a všude; ale on po-

znal ho i co svého nejmilejšího a nejlepššího otce, jenž za dědictví v nebi přichystal mu trůn a korunu; co svého milostivého Spasitele, jenž na kříži obětoval mu tělo i krev svou; co vzor svůj, kterýž následovati, co učitele svého, kteréhož ve všem poslouchati musí; co soucitného svého prostředníka a orodovníka, co ochránce a zastávce svého, co jediného svého pomocníka a vykupitele ve všech bídách, pokušeních a nebezpečích tohoto života a co posvětitel duše své; zkrátka co původce všeho života, vší radosti, všeho pokoje a vší blaženosti — co nejvyšší dobro své, bez něhož není pro něho žádné radosti, žádné naděje, žádného pokoje, žádného života pravého: celé srdce jeho vzešlo v Bohu, t. j. nikoho tak nemilovalo, a ničím tak se nezabývalo, jako Bohem, svým dobrem nejvyšším. Boha milovati a Bohu býti příjemným bylo mu ctí největší; od Boha milovánu býti blahem nejsvrchovanějším. Byla pro něho jen radost jedna, a sice sláva Boží, a jedna bolest: uražení Boha hříchem. —

Toto jediné pravé a největší zlo, hřích zamezovati a slávu Boží a spásu duší rozšiřovati a tak obojím vždy víc a více spojovati se s Bohem: to jediné zdálo se mu býti největším a nejhodnějším účelem života a chtění lidského; vše jiné co jalové se mu hnusilo.

Jan Berchman myslil a mluvil jako sv. apoštol, když slyšel hovořiti o věcech, nadějích a suahách pozemských: „Vše to jest mi blátem; jen jedno mi jest nade všechno, a to jest Boha milovati a Krista Spasitele svého následovati: po tom jediné touží srdce mé — to jediné jest mi pravou radostí, a jest mým štěstím a ctí.“ Toho však úplně dosáhnouti doufal po pilném a bedlivém uvážení a poradiv se se svými vůdci duchovními v nějaké řeholi a sice v tovaryšstvu Ježíšovu, které nedávno bylo odchovalo nebi sv. Stanislava Kostku a sv. Aloisia.

Tož není divu, že nadaný a nadějeplný jinoch ustavičnými prosbami ano i slzami naléhal na rodiče své, až tito svolili k jeho svatému předsevzetí a požehnali mu vstupujícímu do tovaryšstva Ježíšova.

V noviciátě svém v Malíně (Mecheln) horlivou a rozhodnou snahou po každé cnosti a dokonalosti byl dobrým příkladem nejen všem novicům, ale i mužům zkušeným a těm, kteří již mnohý rok ztrávili v službě Boží. Představení tušili v něm ozdobu a budoucí podporu svého řádu, a proto poslali ho do Říma, kde ještě více bylo prostředků k jeho všestrannému a důkladnému vzdělání se ve všech vědách a zvláště ve filosofii a theologii.

Šťastně přestál Jan všechny obtíže dlouhé cesty, a rozhojniv krátkým pobytem v Lorettě lásku svou k Bohu, Spasiteli svému a úctu k jeho přesvaté Rodičce Marii; přišel do Říma jsa od představených a všech svých bratří v římské koleji přijat co nejsrdečněji a nejhlavněji, tak že myslel, že dostal se mezi samé anděly a svaté, a že mu pobyt tam v skutku jako ráj na zemi připadal. Však i obyvatelé římské koleje poznali velmi brzy, jak velkou mají příčinu těšiti se z hosta svého. Jan nejen svým vnějším mravním chováním se a podivuhodnou skromností a opatrností při všech smyslech i pohybech, správným plněním všech pravidel a předpisů řeholných, a celým vnitřním i vnějším životem tak výmluvné důkazy dokonalé cnosti a svatosti jevil, že všickni netoliko vzdělání ale i obdivem naplnění byli, a jinak nemysleli, nežli že sv. Aloisius s nebe na zem stoupil a v jejich středu dlí. Často povídali i staří a ctihodní kněží, kteří sami byli vzorem v každé cnosti, že kdyby nějakým neštěstím k ztracení přišly stanovy svatého otce Ignacia, by jen potřebí bylo podívat se na Jana Berchmana, ten nejvěrnější a nejkrásnější jich

otisk, by se mohly opět seřaditi a napsati. Při tom všem byl Jan dalek vší malichernosti, zvláštnosti a přemrštěnosti, a nehledal v ničem ani té nejmenší výminky. Ale vpravil se dokonale v společný život a v pořádek všem tentýž nejen v potřebách tělesných, jako pokrmu, pokoje a zotavení, ale i v duchovních cvičeních a v modlitbě. Sám častěji vyslovil se: „největší pokání mé jest život společný.“ —

Zároveň měla nadpřirozená cnost Janova, kterou ustavičným sebezapíráním a nepřetrženou bedlivostí na každé hnutí svého srdce v lesku a v čistotě bezeškrvné zachoval tu zvláštnost do sebe, že nebyla jiným odporna a urážející; ovšem ale velmi laskavá a k následování vybízející.

Jest dokázáno, se všichni jeho mladší bratři, kteří zároveň s ním filosofii studovali, si umínili jej ve všem jeho činění a jednání delší čas dobře pozorovati, aby se přesvědčili, zdali skutečně toto slunce dokonalosti madistvé jest beze škrvny; ale ani jediný z nich neodkryl po mnohých měsících, co by hany zasluhovalo, leda na př. neprospěšné aneb nerozvážné slovo aneb nějaké nedobrovolné hnutí k zlosti a k netrpělivosti aneb k jinému přirozenému mysle pohnutí; ovšem cítili se všichni jeho milostností a přívětivostí k největší píli v toužení po dokonalosti roz-nícení. Zvláštní zmínku z této periody jeho života zajisté zasluhuje dětinná pobožnost k Marii, neboť neuspokojil se jedině s tím, že ji sám co matku nebeskou všemožně ctil, ale snažil se úctu její i u jiných rozšířiti a rozmnožiti.

Tak vypravuje se, že zvláštním svatým slibem, který podepsal krví svou, se zavázal krví i životem čest nepoškrvněného početí blahoslavené Panny zastávati. A Maria, nebes královna, odměnila tuto zbožnost a lásku dětinnou věrného chovance svého tím, že tento zachoval nevinnost a panictví své až k poslednímu dechu svému bez nákazy, a v životě svém, jako druhdy Aloisius, ani jednu nezřízenou žádost a pokušení proti této cnosti andělské nezakusil —

Jiná však žádost opanovala celé srdce mladého apoštola, žádost spásy duší, a častěji se nabízel představeným svým k missiím nejobtížnějším ve vzdálených končinách země, a již nyní vše k přípravě na to učinil, by opatřil si dosti vědomostí a cností, jakých každý misionář potřebuje, chteli k slávě Boží u duší něčeho vykonati. Však jinak useoudil Bůh v nevyzpytatelné moudrosti své o této vyvolené nábobě milostí svých, usoudiv Jana ač mladého ještě za dosti zralého již pro nebe. Nenadále dostal v prvních dnech srpna 1627 silnou zimnici, která brzy upoutala ho na lůžko, síly jeho znenáhla zničila, a k největšímu zármutku všech představených smrt jeho urychlila.

Všickni stáli kolem smrtelného lůžka v slzách tonouce, Jan však setrval vesel ustavičně, a mohlo se mysleti, že již napřed požívá slasti života věčného. Pro každého měl laskavé slovo plné útěchy, kterým ke cnosti pobízel a v Pánu poučoval. Nejen že předpověděl hodinu svého blaženého skonání ale i mnohým mnohé budoucí osudy v životě, které na vlas vyplnily se a tak pravým proroctvím se býti osvědčily.

Nežli podali mu posilu na cestu do věčnosti. nejsv. Svátost oltářní, prosil snažně, aby ho zdvihli z postele, aby projevíti mohl živou víru svou v skutečnou přítomnost Božského Spasitele svého, a Pánu nebes i země vzdáti mohl nejhlubší úctu svou, pokoreň a poklonu. Na zemi kleče a hoře láskou a touhou s Ježíšem věčně spojenu býti, přijal Boha svého, pro jehož čest a slávu žil a všechny síly duše i těla věnoval. Dříve ještě obnovil sv. sliby řeholní, a osvědčil svou pevnou víru v učení sv. katolické církve, svou důvěrnou naději v milosrdná

zaslíbení Božská, a ku každé oběti odhodlané milování Boha a všech lidí k velikému vzdělání přítomných. Konečně prosil ještě, aby podali mu obraz ukřižovaného Spasitele, sv. růženec a knihu jeho řehole: „Tyto tři věci zajisté,“ — pravil — „jsou mým statkem nejdražším, a s nimi rád umírám.“ A když přiblížela se hodina, o které řekl, že bude jeho poslední, tu zesnul tiše a utěšeně v Pánu. Ačkoliv Jan v koleji římské žil zcela světa vzdálen a mu neznám, přece byl k pohřbu lidí sběh veliký až podivný, a sice ze všech i z těch nejvyšších stavů. V celém městě rychleji nad očekávání rozšířila se zpráva o jeho cnostech a sv. životě, a představení jeho nemohli vyplniti přání všech, kteří prosili o nějakou po něm památku. Nikdo zajisté nepochyboval, že nebožtík již v nebi jest, a že jednou i na zemi neomylným určením náměstka Kristova k svatým připočten bude. Tím spíše, protože brzy po smrti jeho na přímluvu jeho mnohé staly se zázraky.

Skutečně také již za dvě leta po smrti bl. Jana Berchmana viděl se papež Řehoř XV. nucona, zavéstí proces o cnostech a životě jeho, jakož i o divech a zázracích, které staly se na jeho přímluvu. Ale přišly na církev sv. doby smutné a v příštích dvou stoletích pomýšletí musila církev jen na obranu a na boje, i zapomnělo se tu na blah. Jana Berchmana.

Pán Bůh ale na něho nezapomněl; a pořád bylo slyšeti o nových zázracích tak že nynější sv. Otec, Pius IX., ukončiv proces o jeho kanonisaci, jej, jak již na začátku praveno, prohlásil za blahoslaveného, dav ho křesť. mládeži za ochránce.

Modlitba.

O Bože! který jsi podivuhodnou svatost blahosl. Jana, Tvého vyznávče v dokonalém plnění jeho řehole a v nevinności života upevnil: propůjč nám, prosíme, skrze zásluby a přímluvu jeho, abychom příkázání Tvého sv. zákona věrně plnili, a čistoty duše i těla dosáhli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista atd.

O pokoji (poklidu) srdce.

(Dle † *Lombez-a.*)

„Hledej pokoje a stíhej jej.“ Ž. 33. 15.

†* Pokoj smatý — co jest, již máme: tiché, důvěrné, do vůle Boží odemždané odpočívání duše bezhříšné na Božském Srdci Páně; také známe překážky smatého poklidu toho: hříchy a vssedko, co je hříchu vede a co po hříchu w nás zbýlo — a jak to vssedko odstraniti a sm. pokoj vydobýti, rovněž nám povědomo; uvažujmež nyní

III. Prostředky k zachování poklidu srdce.

Smatý poklid srdce je přemžacný dar Boží, kterýž Bůh jen zbožným uděluje na vroucí prosby jejich; čím vzácnější vssak jest, tím více máme o zachování jeho pečovati a vssedkům k tomu prostředkům s největší bedlivosťou užívati každého dne života svého. Od tohoto prostředků užívání mnoho, ano vssedko zámož. Pročež duše zbožná, jestliže jsi našla w dobré smaté zpovědi pokoj srdce, nñní věž, kterak ho zachovati. Zde máš prostředky k tomu: čti zmořna, rozjímej každý odstavec, a na sebe, na své poměry obra-
cuj, mezi čtením se modli, lituj, pros, obětuj srdce své Bohu, dělej pevná předsevzetí — jak ti právě pocitů přicházejí.

1. Trpělivost.

Trpělivost*) je ta cnost, která učí člověka vssedch křizky toho swěta tisse a klidně snášeti: vssedca utrpení, křivdy, bezpráví, pronásledowaní, ztrátu nám milých věcí, vssedch bolesti, nemoce a smrt.

Rdchby život mezdejší byl jen řadou radostných a tičných dnů, nebylo by trpělivosti zapotřebí; tať ale bhwají dnowé žiti nasseho přečasto smutni, mračny zatemňování, bouřemi znepokojování, že zcela nemohnutelně jest utíkat se do přístavu, kterýž nám trpělivost otwírá, bychom tam proti vssemu bouření pokoj, stálost a bezpečnost srdce našli. Wlastní ale a nejbezpečnější přístav pro každého zbožného je — nejsvětější a Božské Srdce Pána Jezíše, kteréž nám vždy a vssude je otewřeno k nassemu spasení.

Bychom se w této křesťanské cnosti utwrdili a trpělivosti důkladně se naučili, uvažme předewšim tři wznesené prawdy, jež musí základem a prawidlem býti nasseho si počínání we vssedch případech života nasseho mezdejšího.

První: Nic se neděje we swětě, co by Bůh, nejwššší moudrost, nechtěl aneb aspoň nepřipouští. Wssedco, co se děje, s wědomím, připuštěním neb docela řízením Božím — o tom nesmíme pochybowati, poněwadž bez vůle Boží neb dokonce proti vůli Boží ani ta nejmenší věc se nemůže přihoditi.

Druhý: Wssedco co Bůh, nejwššší dobrota, chce nebo jen připouští, wssedco jen pro nějaký prospěch, k vůli něčemu dobrému chce a připouští. Nesmíme ani o tomto pochybowati, neboť Bůh nemůže nikdy nic zlého, ssodliwého chtíti, a připouštíli něco ssodliwého (wálku, trupobiti, wchř atd.) připouští to pro něco dobrého (abychom se pokořili, polepsili, w cnosti utwrdili).

Třetí: Wssemohoucnost Boží dowede i z nejwšššího neštěstí něco dobrého způsobiti a wssé k prospěchu nassemu obrátiti.

Na tyto tři základní prawdy chceme nyní budowu křesťanské trpělivosti w srdcích swých wstawi. O nejsladší Srdce Jezíšowo! Ty budiž wzorem nassím, útěhou a posilou nassí: jen w Tobě jajiště nalezneme pokoj a swatost života. Tať doufáme, tať se staň!

Život náš není w skutku nic jiného než ustawičná změna smutných příběhů. Bouře powstávají proti nám a zuří w nás samých i kolem nás, ssěstí nás opouští, neštěstí se na nás hromadí, že wssedch stran; strach, nepokoj, bázeň, hrůza, pronásledowaní, zapletené záležitosti, nezdařená podniknutí, ztráty, žárlivost, uenáwist, kruté wásně, wssedco se často proti nám spikne a útokem na nás žene. Co jest nám činiti w takových dnech bouře? Wdáme se snad znepokojowati, zmužilosti a trpělivosti pozbyti, aneb jasněho pohledu dušewního se dát zbawiti a tať zcela neschopnými se státi k uchopení se prostředků k brzké pomoci? Co máme tedy činiti w takových okamžicích, kde se wssedco proti nám shlučne, kde wssé se zdá býti ztraceným? Trpělivým buď! Bůh to chce! Bůh to připouští! Cesty jeho jsou nezpytatelné, ale vždy moudré a spásitelné. Podrobujmež se tedy Jeho nejwššší vůli a upokojmež se w srdci swém. Užiwejmež takového soužení k nassemu spasení, obětujmež to wssé Bohu co zadošťčinění za hřích nasse a k odděwání si trestů očistcowých, a nepřiprawme se netrpělivostí o zásluhy, k nimžto nám soužení dopomáhají.

Ztráta wěcl časných nás zastihla, nespravedlivost nás o mnoho připravila, ostatní padlo nezdařenému podniknutí w oběť, a pomětrnost připowídá smutné žně. Co jest

*) Franco S. J. uctění nejhw. Srdce Jezíšowa.

dělati? Trpělivým býti! Mámeli již ztratiti věci pozemské, varujeme se alespoň, bychom neztratili milost Boží, neb to by nesmírně větší byla ztráta.

Nežádá musíme spolužiti s lidmi nesnesitelných vlastností a obtížné rozmrzelosti ano i spůsobů tak protivných, že by člověk věru andělem býti musel, aby je snesl. Každý den novou přidává příležitost, každé okamžení žádá obětí na tisíce. Krátký čas to snad vydržíme, ale brzy toho máme dost a dále to nemůžeme už vydržeti. Co činiti, můj Bože? Trpělivým býti! Bůh je s námi tak trpělivý a to každiný den a již tolik let: prosíme ho o tuto trpělivost, jižto je nám tak mnoho třeba. Budme trpěliví jako Božské Srdce Páně a budeme svatými! Následujeme Pána a Mistra svého!

Pakli tělesné bolesti nás svírají, pakli dlouholetá nemoc nás k lůžku poutá, kde jen trpěti a snášeti na denním pořádku jest — věru smutný to osud! trpě to živobytí! ale přece i tu mlejme: trpělivost! Nač bolesti zevnitřní množiti bolestmi vnitřními? Vcházejme spíše v Božské Srdce Páně a učme se těm pocitům a takovému smýšlení a jednání, kteréž nás jediné může utístiti a blažiti.

Snad nás zbavila smrt toho nejdražšího, co jsme na světě měli, co bylo jedinou útěchou, jedinou radostí našší! Život celý nám od té doby přichází za těžko, čuťme smrti vyčítky, že nás nemzala s sebou, že prodává pro nás si jiti . . . Trpělivost, má duse! jen trpělivost měj! Bůh jesti Pánem mŕšed, Pánem života i smrti; jemu se rodíme, jemu žijeme, jemu umíráme, ale umíráme, bychom věčně u něho živi byli. Osoba, kterou tak hořce oplakáváme, není ztracena; vzal-li si Bůh to upřímné srdce, které nás tak vroule milovalo, které nám proto tak drahé, tak vzácné bylo, vzal-li je ve své Božské Srdce, miluje ono nás nyní tím vrouleji než dříve; prosť u Boha za nás a očekává nás aby se zase věčně s námi spojilo. Kdybychom mŕšat sebe víc plakali, sebe víc nářkaly, sebe více si stýskali — to mŕšedo onu osobu drahou nemzčíší; naopak pakli těm stejným neklademe meze, mohou býti příčinou věčného od ní odloučení.

Někdy povstává v srdci nassem těžký žal, kterýž nás zcela zarmucuje a duffi zatemňuje; dnem i nocí jsme sklíčení, znepokojováni, souženi. A co při tom nejsmutnější, nikomu nemůžeme žal svůj stěžovati, nuceni jsme bolest svou sami u sebe nositi a tak snad vedeme život skutečně mučednický . . . Trpělivost! jen trpělivost, duse má! Hledej útěchy u Boha, jemu si stěžuj bolest svou, on ji zná a s tebou spolu snášší. Tvá trpělivost, tvá důvěra pohne Srdcem jeho milostivým, on tě posílí, potěší, posvěti i touto žalostí svou a každým soužením.

A tak je na světě tisíce žalostí, tisíce zarmutků a příběhů rozličných, v kterých nám nic jiného nezbyvá, než trpělivými býti. A konečně, co nám spomůže netrpělivost? Jaký užitek máme z nářků svých? Tím urážíme Boha, protivujeme se milosti jeho, množíme jen soužení své, strácíme zásluhy svých utrpení, zamítáme pomoc s hůry a vrháme se do propasti nepokoje, pochybností, rozčileností, bolesti a mrzutosti, zkrátka do nejčistších padáme hříchů mŕšedních a tak tedy do daleka většího neštěstí. Toť ovoce trpě — každé netrpělivosti —; co nám Bůh k spasení podává, proměňuje se nassí netrpělivostí v záhubný jed.

Chováme se ale trpělivě a tisse odpočívající na Božském Srdci Páně, nassem vzoru nebeském, pak oslavujeme Pána, následujeme vnuknutí jeho milostí, mírníme soužení své, shromažďujeme poklady a zásluhy pro věčnost a často se dá Bůh trpělivostí a oddaností nassí pohyouti tak že i soužení celé od nás jímá. Kdyby mŕšat i toho nečinil, řídí mŕšedo jen k nassemu prospěchu. Toť blažené ovoce trpělivosti. Vol nyní, duse má, kdy lépe učiníš.

Ano ještě více. Trpělivostí se učíme sebe samých přemáhati, sami sebou vláda-

nouti, a to jesti nejsvětější a nejpotřebnější mltěžství. Sebe sama přemáhati je znamení většního hrdinství než voje nepřátelské porážeti; nad srdcem svým panovati většší zmužilost než města a království opanovati. Duch sv. jám to dosvědčuje v písmě Božím: „Lepší jest trpělivý, než muž silný, a kdo panuje nad myslí svou, lepší než ten, kterých dobývá město.“ (Přís. 16, 32).

Trpělivost vynáší člověka nade všecky bližní jeho, neb jak velikou přednost má ten, kterých se umí přemáhati, před tím, kterých nedovede cizí srdce svého na uzdě držeti! Ještě více! Trpělivost vynáší člověka nade všecky mocnosti pekelné. Byťby i všichni zlí duchové proti němu povstali, štítem trpělivosti zaopáčen, je všecky přemůže, tak že poznávajíce marné své dorážení opustí od něho a na útěk se dají.

Trpělivost jest jakási obrana všech ostatních cností. Neboť všecky mají svých nepřátel mnoho, na jejichžto útoky připraveny býti musí; jsou to divé vášně a náruživosti v nás, jež tak často se rozpoutají a nás v čas protivensství a soužení znepokojují. Tu jistě netrpělivý a zlostný vášním těm se poddá, do víru náruživosti rozvzteklých srdce své pustí — kdežto trpělivý svatý poklid srdce zachová a cnotem svým v srdci pokojném panovati láže. Proto svědčí sv. Jakob, že trpělivost netoliko prostředek jest k dokonalosti, nýbrž je dokonalostí samou jest: „Trpělivost skutek dokonalým á.“ (Jak. 1, 4).

Konečně o trpělivosti vším právem můžeme říci, že nám dopomáhá snášením všech křivd a soužení a utrpení a zkoušek toho světa k mučednictví tím vznesenějšímu, čím déle trvá. Ten a takový člověk **stvěru zde na zemi již oddělová očistec** a připravuje se pro nebe, . . . a jaká to milost, hned při smrti zasloužiti že země unesenu býti do nebe a hned po vyhašnutí korunnánu býti slávou věčnou!

Nejsilnější však pohánka k trpělivosti jesti Tvůj svatý příklad, Božský Vynupitel! příklad nejsilnějšího Srdce Tvého. Na oltářích našich bez přestání mezi námi dlíš a skutečně přebýváš a předce nikdy Te neunavují prosby a žádosti naše; snášíš naši nenábožnost, naši roztržitost, naši neuctivost, a to vše s nezměnnou trpělivostí a tichostí. Srdce Tvé nicméně, vzdor tomu všemu, zůstává nám v lájce a dobrotivosti nesmírně oddáno. O můj Bože! jak velkou trpělivost jsi měl jen se mnou po celé mé živobytí až podnes! vzdor mým častým a přetěžkým hříchům a nepravostem jsi mne tak trpělivě a laskavě snášel, ač bych tisícrát byl zasloužil, od Tebe zamrženu a do pekla umrženu býti! Všech překážek, jež jsem milosti Tvé bez přestání v cestu kladl, laskavě a milostivě jsi přemohl! trpělivě jsi čekal na mne a s přenesmírným milosrdenstvím k pokání a životu polepšení jsi mne volal! O nekonečná trpělivosti Boha mého, kde bych nyní bez tebe byl?

O, kdo by se neměl westřz zardíti nad svou netrpělivostí, poráží-li jen poněkud nekonečnou trpělivost Tvou! Jedinké slovo, malé nepohodlí, nepatrná urážka, právě to nic činí mne hned netrpělivým, pobouří mne a k zlosti přivádí. O Bože trpělivosti, upokoj srdce mé, smlazuj je rosou milosti Své a utiš bouře srdce mého; utiš a posvětiž srdce mé! —

„Zdrávas Maria.“

„Když dlelas v Nazaretské chýži,
Tu posel Boží k ní se blíží,
Jenž tebe věčně oslavil,
An takto tebe pozdravil:
„Zdrávas Maria.“

A odtud jdu-li v šíré kraje,
Kde prapor kříže Krista vlaje,
A zřím-li Božskou přírodu,
Vše pěje krásném ve shodu:
Zdrávas Maria.

Když zástup Tvojich dítek věrných
Jde před Tvůj obraz z prací perných,
Tu chválí Tebe, královno,
Jíž srdce ke všem slitovno :
Zdrávas Maria.

Tě chválí vždycky šumné lesy,
I ptáků zpěvných steré plesy,
Těž potok, jenžto kлокotá,
Se vine dál a šepotá :
Zdrávas Maria.

A večer z vísky v krásném máji
Když zvony zvučné Tobě hrají,
Zvuk jejich k lidem chodívá,
A vše se pějíc ozývá :
Zdrávas Maria.

Nechť projdu širošíře kraje,
Kde prapor kříže Krista vlaje,
Ať pozoruji přírodu,
Vše pěje krásném ve shodu :
Zdrávas Maria.

Když Tobě všecko chválu hlásá
A radostí svět celý jásá,
Nuž přijmi také milostně,
Co já ti pěji radostně :
Zdrávas Maria.

Dobrá modlitební kniha je katolickému křesťanu velmi užitečná.

Pravá modlitba pravého křesťana záleží v pojmání Božství a věčnosti. Zde, kde nic jiného nevidíme než samé věci přirozené, pozdvihuje se duch lidský nad přírodu a povznáší se k tvůrci všehomíra, vystupuje z člověčenství a uchvacuje Božství. Zde, kde nic jiného nevidíme, než samé věci pomíjitelné, povznáší se duch lidský nad všecku pomíjitelnost, nad smrt i nad hrob, a zapolétá do země nesmrtelníků a objímá věčnost. Božství tedy a věčnost pojímati a držeti jest jediné možné nebe zde na zemi — jest nebem v nebi.

Modlící se křesťan podobá se tu jaksi pocestnému, který se z ciziny do své otčiny vrací. I on putuje v duchu ze země, z tohoto slzavého údolí boje a utrpení, do nebe, do oné věčné říše plné slávy a lesku, kde jest jeho pravá vlast, kde každá žádost naše bude vyplněna, kde zármutku nebude více, a kde sídlí jeho nebeský otec. — A jako vracející se z ciziny nese si uzlíček, v němž má rozličné věci na památku a ku potěšení svých domácích uschované, rovněž tak i křesťan má při modlitbě uzlíček zbožnosti, t. j. nábožné myšlenky a slova, city a žádosti, chceli nebeskému otci radost působiti, s sebou nositi, neb Bůh, jak Pán Ježíš sám praví, chce v duchu a v pravdě býti ctěn

Dále jako cestujícímu ve světě mnohé nebezpečí hrozí, a zlomyslní lidé ho oloupiti aneb dokonce i usmrtiti hledí; rovněž tak i na modlící se duše číhá loupežník v rozličný háv tohoto světa zahalený, a ten se jmenuje „roztržitost“. Ta hledí jí nábožnou modlitbu a tím i ten pravý život modlitby vyrvati, neb víme, že, když je mysl roztržitá, i pobožnost a s ní i pravá cena a účinek modlitby se ztrácí.

Konečně jako cestující dává si na tělo křížek, růženec aneb jiné svčené neb žehnané památky Svatých důvěruje v nešťastných dobách v přispění a pomoc

těch, které ty obrázky představují, a že tím spíše před nebezpečenstvím chráněn bude pevně doufaje: podobně

1. chrání i dobrá modlitební kniha modlíciho se křesťana před roztržitostí a zamezuje, by nemohla tato o nábožnou modlitbu ho okrásti.

K lepšímu poznání toho prospěchu můžeme si to také podobenstvím, které se sem právě hodí, vysvětliti. Četl jsem kdesi v knize, že jeden nábožný muž od Pána Boha vyprosil milost, by mohl zvěděti tajné myšlenky druhého, který též právě v chrámu Páně mši sv. přítomen byl. Ten maje ruce sepjaté a tiše své modlitby přeřikávaje skroušeně před se hleděl tak, že by se každý snadno domnívati mohl, že se po tichu modlí. — I dopřál Bůh onomu nábožnému muži té milosti, a myšlenky po tichu se modlíciho objevily se mu nyní ztělesnělé co slunečné paprsky. Takovýto jeden paprsek šel od srdce onoho muže skrze okno chrámové a prodlužoval se až do jeho domu. Tento paprsek značil jeho myšlenky směřující k choti a k dítěti. — Druhý paprsek podobným způsobem ven na jeho role; přemýšlel, zdali mu pšenice zraje. — Třetí paprsek mířil až do domu jeho souseda; tanul mu na mysli soud, který s ním měl. — Čtvrtý paprsek měl směr ven skrze dvéře chrámové a tam venku se ohybal dolů do země; přemýšlel, mnoholi asi z dolů vytěží. — Pátý paprsek roztahoval se jen až ke dveřím chrámovým, skrze které právě jedna ženština skvostně vystrojená a vyšperkovaná vcházela; tu viděl a myslil si: „ta by také mohla té nádhery trochu ze sebe shodit.“ — Šestý paprsek vystupoval až ke stropu chrámu, kde veliká pavučina visela; o tom přemýšlel takto: „no ten kostelník také asi o tu čistotu dbá!“ A tak šlo ještě mnoho a mnoho jiných paprsků od jeho srdce, které tu velikou směsici myšlenek naznačovaly. Z těchto pak nejméně jich směřovalo k oltáři Nejvyššího, a které tam došly, opět brzo jako blesk při hřmění se ztrácely. Byl to také jeden z těch, o nichž čteme zaznamenáno u svatého Matouše kap. 15: „Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne.“

Porovnáním tím nechci drahý čtenáři! nic jiného říci, než že nábožnost mnohého i v chrámu Páně velmi nedokonalá jest, jelikož jeho duch a jeho myšlenky od Boha se odchyľují a po jiných obyčejných, smyslných a pozemských ano i hříšných věcech těkají.

Avšak tomu se není co divit, uvázímeli, že jest člověk tvor pozemský, jehož smyslnost již od Adama značnou převahu nad jeho duševní přirozeností má. Od světa obklopen a pozemskými věcmi den ode dne, rok od roka zaměstnán nechává ducha svého s pozemskými věcmi poznenáhla takřka srůst, a tak mu to potom za těžko přichází od pozemského k nadsmyslnému se vyšinouti, a ještě tížeji ducha k nebi upjatého — jak toho modlitba pravá vyžaduje — pro delší dobu v živé rozmluvě a v obcování s Bohem přidržeti. Tak se stává k. p., že často i u prostřed modlitby rolník přemýšlí o svém poli, řemeslník o svém řemeslu, kupec o svém zboží, úředník o svém úřadování, učenec o svých knihách atd., ba u prostřed modlitby nejenom hříšník ale i nábožného a spravedlivého v čas pokušení napadnou někdy tak zlé myšlenky, které modlitbu docela ničí. Sv. Jan Zlatoustec činí takovým roztržitým tuto výčitku: Když s přítelem mluvíš, pozorné to činíš, a když s Bohem rozmlouváš, tedy se po venku s myšlenkami touláš! Jakou moc může taková modlitba míti?

Zvláště pak oči jsou to, které k roztržitosti nejvíce napomáhají a svádí; nebo kamkoliv se obrátí, tam také obyčejně pozornost, myšlenky a ducha připoutají.

Kdo se chceš tedy zbožně modlití, střež se, by tvé oči mezi modlením nehleděly na předmět, jímž se roztržitost způsobuje a čiň podobně jako prorok Eliáš; ten kdykoliv chtěl s Bohem rozmlouvati, pokaždé si oči přikryl pláštěm, by ho oči od Boha na nějaký jiný předmět nesvedly.

A jako proroku Eliášovi plášť, tak též i modlitební kniha v tomto případě podává nám velmi vhodné služby. Ona přede vším poutá oko, by nemohlo jinde tékat. Nebo kdo má již jedenkrát pravý úmysl z ní se modlití, ten musí oči tam řídití a je v knize zaměstnávati; tím způsobem nevidí nic, co se kolem něho děje, a — již tím ubývá mnoho příležitosti k roztržitosti. Pak již čtení modliteb samých, ještě více ale přemysl při tom vyžaduje duchapřítomnost a pozornost, tak že duch nemá ani času po jiných věcech blouditi. A jelikož celý obsah modlitebních kněh bezprostředně neb prostředně k Bohu se vztahuje, ba nic jiného není než rozmluva s Bohem, musí také duch, jak dlouho modlíci se chce, u Boha dlíti. —

Modlitební kniha jest tedy jako záclona oka smyslného a spolu co páska, která ducha k Bohu víže, pročez jest též velmi prospěšným prostředkem nábožnost při modlitbě podporovati.

2. Lehko lze se přesvědčiti, že to není lhostejno, cokoliv bych s Bohem v rozmluvě mluvil. Zde se musí dbáti na to, bych užíval pravých slov a spolu bych měl pravé myšlenky, city a přání, která se slovy ve spojení stojí. Jelikož se máme dle předpisu našeho sv. náboženství s pokorným a skroušeným srdcem, s dětinnou odevzdaností, s věrou a důvěrou a ve jmenu Ježíše modlití; musí slova modlitby, kterou buď ústy vyslovujeme aneb jen si myslíme, skutečně ty vlastnosti v našem nitru také vzbuditi a vyjádřiti — majíli slova ta pravá býti. —

Dále mají slova modlitby ohledně rozličného stavu a okolností modlíciho se také rozličná býti. V mládí k. p. v stáří, ráno, na večer, doma, v kostele, při zdraví, v nemoci, v svobodném stavu, v manželství, v stavu milosti Boží, v čas pokání, při sv. přijímání, při mši svaté a ještě v mnoho jiných a jiných případnostech jest modlitba rozličná a má se též rozličnými slovy vyjádřovati.

Tato rozmanitost modlitby má místo též s ohledem na Boha a jeho vlastnosti, jakož i ohledně rozličných tajemství a učení sv. náboženství. Jinak k. p. se modlíme k nebeskému Otci, jinak ke druhé Božské osobě, jinak k sv. Duchu, jinak k Panně Marii a jiným Svatým. Jinak zní modlitba, která má za předmět vtělení se Syna Božího aneb jeho z mrtvých vstání, nebo poslední soud; jinak opět, když při ní myslíme na nebe neb na peklo, na očištec, na zemřelé atd.

A nyní, kdo může jistiti, že jest s to při tak rozličné modlitbě povždy a sice hned v prvním okamžiku beze vší modlitební knihy těch pravých slov užiti? — Taký se hned tak nenajde!

Důmyslnost a paměť u velmi mnoho lidí zde nepostačí a vyžadují dříve alespoň nějaké rozmýšlení. Vždyť se to stává také velmi často i při obyčejné mluvě s ostatními lidmi, tak k. př. dítě majíc otci k narozeninám přáti neví, ač již jak se říká ze školy má vyjítí, jak by to mělo ze sebe vypravit. Matka musí mu při tom býti nápomocna a těm slovům, jichž má užiti, napřed jej učiti. — Obyčejný člověk i po delším rozvažování nenajde kolikrát ani těch pravých slov, kterými by chtěl vznešeného pána osloviti. — Ano i vzdělaný a učený muž v takovémto případě přichází někdy do rozpaků, a ačkoliv již připraven často ve své přednášce mimovolně více nebo méně mluví, nežli jak má neb chce. Proto si řečníci své přednášky nejprve napíší a, by se nápotom toho pravého významu nechybili, na-

z paměť se naučí. To též ztvrzuje jedna povídka, která mi nyní právě na mysl připadá. — Jistý vladař projížděl své království a na cestě té přijel též do jednoho malého městečka. Celá městská rada vyšla mu vstříc až za městskou bránu a tu chtěl svého panovníka pan starosta slavnostní řečí, kterou si schválně byl napsal a jí se dobře naučil, slavně přijmouti. Avšak obával se velice, prvé nežli ještě z města vyšli, že zůstane vězet, a pročež na to velemoudře městského písaře připravil, — aby se totiž s tou psanou řečí v zadu za ním postavil a v nejhorším případě do ucha mu to ze zadu našeptal. — Tak se také stalo, a jakmile panovník se vším komonstvem do brány vjel, řečník spustí. Ze začátku mu slova plynula jako voda: avšak najednou jazyk jeho špatný význam chytil. I zpozorovav to chtěl svou chybu hned opravit, avšak nemohl nikterak to pravé slovo nalézt, tak že přišel zcela do rozpaků. Celý zaražený začne konečně koktat a opakovat poslední větu nejprv celou, potom ještě jednou od polovičky, a při tom v zadu rukou dává znamení, by mu napověda z té brindy pomohl; než to vše je již nadarmo; nebo v tom okamžiku, kdy měl městský písař pomáhati, přišel na něho tak silný kašel, že se mu až oči oplakaly, a on nejenom že čísti ale ani písmo tiše držeti, ba ani jednu slabiku ze sebe vypraviti nemohl. — A tak byl pan starosta se svým přivítáním u konce. Panovník se při tom ovšem nemohl ani smíchu zdržeti, avšak těšil pana starostu a ujišťoval ho, že se již tím spokojuje, jen když vidí dobrou vůli pana řečníka.

Rozmilý čtenáři! rovněž tak, jako ten pan řečník, může lehce i křesťan ve své modlitbě k Bohu, ku králi všech králů, ta pravá slova nevědět, může ten pravý význam lehce zapomenouti a pročež i vězet zůstat, t. j. velmi neúplně se modlit. — V tom přídadu ale máme lepšího napovědu, nežli měl onen pan starosta a jistějšího výpomocníka, a ten jest: dobrá modlitební kniha. V takové jsou obsaženy samé psané neb tištěné promluvy ku králi nebes a země, t. j. modlitby, a sice takové, které se pro rozličné příležitosti modlíciho se hodí. Takovou knihu psal vždy ten, který se sám uměl modlit, t. j. který sám dobře věděl, jak se má modlit. V takové knize jest každé slovo vybráno a uváženo, a na všechny okolnosti a poměry křesťana k Bohu, k náboženství, k sobě samému a k jiným lidem a věcem běže se zde obled. Pravá Bohu milá slova, pojmy, myšlenky a city jsou zde vyjádřeny a křesťan je může jen s nábožnou vůlí a pozorností čísti, a pravá, Bohu příjemná a záslužná modlitba vystupuje k nebesům.

Ale zde by mohl někdo — jak sám věří — chytře namítnouti a říci: „Onen král spokojil se konečně dobrou vůlí pana starosty, tak se zajisté spokojí též náš milý Bůh, jen když vidí, že máme dobrou vůli se modlit, třeba právě ne-
padli na ta pravá slova — on hledí na myšlenky, ale ne na slova. —

Naproti tomu pravím já: to se může týkat všech těch, kteří neumí čísti a žádné knihy upotřebiti nemohou. Tu odpouští Bůh jejich slabosti, když jen se vyjádří bez chyby, a hledí při tom jen na jejich smýšlení. Naproti tomu ale u všech těch, kteří jen proto špatně se modlí, protože z lehkomyšlnosti a z lenosti modlitební knihou opovrhují, poznává Bůh, ten zpytatel srdcí lidských, nečistý pramen nedokonalé modlitby, jakož i pozoruje v tom jakési opovrhování sebou samým. — a takovou modlitbou měl by se Bůh spokojiti? —

Ostatně uvažme, že tvůrce všehomíra nepotřebuje tu naši modlitbu rovněž tak, jako onen král tu promluvu městského starosty docela postrádati mohl. Bůh se nás neprosí o naši modlitbu, ale my ho máme nevyhnutelně zapotřebí k vůli

svému vlastnímu blahu. Náš rozum, náš vlastní prospěch a naše svědomí nám tedy praví, že máme modlitbu co nejpilněji vykonávati, a pročez, jsmeli ve čtení sběhlí, také modlitební knihy při ní užívati.

Zkrátka já vzdor té hořejší námitce za jisté pokládám, že jest to velmi prospěšné modlitební knihy při modlitbě užívati; jelikož také kniha nejen, jak jsem v 1ním odstavci pravil, roztržitost mysli při modlitbě zabraňuje, ale i jak jsem právě teď dokázal, takřka napovědou modlíceho se a tlumočnickem lidského rozumu a srdce před Bohem jest; aneb — bych bez obrazu mluvil — „dobrá modlitební kniha učí, jak, a jakým způsobem se máme právě modliti,“ a tudíž druhý důležitý prospěch nám podává. Konečně

3. jest, milý čtenáři: „dobrá modlitební kniha ustavičným učitelem náboženství;“ a to jest ještě větší a závažnější výhoda. Taká modlitební kniha přivádí modlícímu se v jeho rozličných modlitbách neustále naučení víry a mravů, jakož i ta rozličná ustanovení církevní na mysl; — a to jest veledůležité.

Jest skoro víře nepodobno, jak mnozí odrostlí jsou v té nejdůležitější záležitosti, v náboženství, nevědomí, a sice tací, jež v mládí školu řádně navštěvovali, nyní k těm vzdělanějším se čítají a vůbec trochu výše stojí, než člověk obyčejný. Mohl bych uvéstí dosti příkladů takového druhu, ale uvedu zde toliko jeden veselý příběh, který mi dobrý můj přítel vypravoval a za pravdivost jeho také ručil. Zní takto: Jedenkrát v zimě na večer, když již dlouhé noci bývají, sedělo mnoho odrostlých již osob kolem sousedního stolu; byli to samí sousedé a domácí a patřili všichni k té vzdělanější třídě lidí. Již nevěděli, jak by měli tu dlouhou řadu hodin před půlnocí zalit; neb karty a společné hry je již omrzely, a tudíž nezbyvalo jim nic jiného, než jen rozmluva.

A když se jim již i v rozmluvě lepší látky nedostávalo, zabrousili někdy i na malicherné a tintěrné věci. Mezi jiným přišli v řeči také až na to, že jsou mnozí lidé docela tak zapomněnliví, že ani 1, ani 2, 3 si pamatovati nemohou. Něčemu takovému nechtěl ani jeden věřit, a k tomu že velké již blbosti je zapotřebi myslel. — „Pozor tedy“ — pravila domácí paní — „o počítání ve třech nechci ničeho mluvit, ale u vypočítávání v pěti chtěla bych skoro tvrditi, že to některý z nás také jak se patří nedovede; a předce o těch 5, které já myslím, ve svém mládí každý z nás velmi často vypravovati slyšel a také sám často vypravoval.

„No to by bylo smutné, abysme to nedovedli!“ bylo slyšet ze všech stran.

„Dobře!“ — odpověděla domácí paní — zkusme to a saďme se o něco; — anebo ještě lépe: učiňme si z toho společnou zábavu! Talír sem dejte!“ — Talír jí podali, a ona pokračovala: „Každý sem dej co vklad dobrý dvacetník, zde jest můj. Nevypočteli kdo těch pět kousků, na které se budu tázat, a sice všechny a v témž pořádku, ten dvacetník ztratí; naopak jej opět vyhraje. Co se pak s prohrou stane, povím později. — Jste s tím srozuměni?“

Při tom zůstali; nebo již slušnost to žádala, by se první dámě ve společnosti neodmlouvalo. Když talír již všechny dvacetníky shrábnul, zvolala domácí paní „pozor! Začátek nechť učiní dědeček, jakožto nejstarší a nejctihodnější ze všech nás. Já se tážu: vypočítejte mi dědečku, 5 přikázání církevních, všechny a pěkně v pořádku 1, 2, 3, 4, 5!“

„A! — taková pětka je to?“ — odpověděl dědeček — „na to musíte mou starou hlavu ušetřit, takové věci jsem již dávno zapoměl —“ a jeden dvacetník v talíři byl již prohraný.

Po dědečkovi byla tázána teta, která ač byla mnohem mladší než dědeček nemohla se předce po dlouhém a namáhavém lámání hlavy ani na 1 a 2, ani na 3 a 4 upamatovati. Jen o záповědi svadeb v čase adventním se jí něco zdálo. — S dvacíáškem se taky rozloučila.

Dceruška zachytila z těch 5 jen to 2. a 3. přikázání. — Dvacetníček byl zase frnk.

Přítel domácí, jenž se na přemýšlení dal velmi záležet, skutečně také 4 přikázání ze sebe vypumpoval, avšak ku podivu! právě na to první nemohl nikterak přijíti. — Také přišel o dvacetník. Pan syn a ještě jiný měli s předešlými stejný, osud, a při každém se strhl vždy hlasný smích.

„Krásní jste mi to katoličtí křesťané!“ — pravila posléze smíchem veselá domácí paní — „když ani pět počítati nedovedete! Slyšte! těch 5 přikázání církevních, jedno po druhém a v předepsaném pořádku zní takto!“ A všechny jim beze vší obtíže vypočítala. Ku konci přidala: „Můj dvacetník ale nechť také je prohraný; neboť i já jsem těch 5 přikázání církevních docela zapoměla a teprv včera mne jim náhodou má služka opět přiučila. Ty zde ale peníze nechť mají všechny chudí, a každý z nás nechť ztrátu svého dvacetníku co spravedlivý trest za svou hroznou nedbalost přijme.“

Škoda, že ta paní nepokračovala dále v té společné hře a v dalším vypočítání číslic! — snad že by se byla přesvědčila, že ti páni a dámy také ani 6 neumí počítat při hříších proti Duchu sv., ani 7 při sv. svátostech a hlavních hříších, ani 8 při blahoslavenstvích kázání na hoře, a tím méně 9 při cizých hříších, ano snad ani 10 při desateru Božích přikázání.

Ano milý čtenáři! člověk by ani nevěřil, jak mnozí i dosti vzdělaní a řádní lidé ve věcech náboženství jsou nevědomí; a předce vypátravše toho tu pravou příčinu nedivme se tomu. Tak jako k. p. po 20 letech ten, který se z mládí ve škole dosti dobře psát naučil, předce neví s to ani své jméno bez chyby do matriky vepsati, když jest za kmotra požádán — a to jedině z té příčiny, že od té doby, co vyšel ze školy, péro ani v rukou neměl: — rovněž tak zapoměli mnozí v pozdějších letech, čemu se z náboženství v mládí naučili, jelikož od vyjítí svého ze školy po ta celá léta o vědomosti náboženské nikdy se nestarali.

O kéžby takový přemrštěnec, jenž se posud náboženským knihám, nábožným rozmluvám, křesťanským cvičením a kázáním více a bedlivěji vyhýbal, než svěcené vodě, — kéžby takový — pravím — alespoň dobrou modlitební knihu si pořídil a někdy alespoň se z ní modlil, zvláště v ty rozličné roční svátky a při mši sv.; nebylby u vědomosti náboženské předce tak kleskl; taká kniha byla by pro něho učitelem, který-by ho v té vědě, jež o blahu jeho věčném jedná, cvičil a ty spásitelné pravdy s ním opakoval! teď by se nemusel alespoň za svou nevědomost před Bohem, před světem a před sebou samým styděti. — Kdyby z takové knihy někdy k. p. ráno a na večer četl, před mnohými špatnými skutky, které nyní tak často páše, byl by vystříhán a na Boha by byl při tom častěji upamatován, jenž velemoudře a velespravedlivě svět řídí, jenž vševědoucí a všudypřítomný ve dne i v noci skutky a myšlení lidská vidí, jehož milosti a dobročinnosti všeliký tvor požívá, jemuž vše své skutky a chtění obětovati máme, a který jedenkrát co přísný soudce účty na nás bude žádati z těch hodin, dnů a let života našeho, která nám propůjčil. Jak mnohdy taková modlitební kniha na nešlechtníka působí, vidíme v tomto pří-

kladě: Jistá nábožná slečna*) žila na svém statku nedaleko města. Jednoho večera, právě když večerní modlitby z knížek odříkávala, zastavil se kočár před jejím domem. Slečna byla požádána, by nemocnou přítelkyni svou navštívila. I odjela v okamžení do města doprovázena komornou a služebníkem svým. Nepřítomnosti její použil číhající zloděj a vyleza po žebříku do pokoje jejího rozžal světlo pátraje po drahých klenotech. Spatře však na stolku-podle postele otevřenou modlitební knihu a nahlídnuv náhodou do ní, padl na následující slova: Milý Bože! kéž bych byl tento den bez hříchu ztrávil, jak tiše a blaze mohl bych pak usnouti! Kéž bych i po celý další život svůj bez hříchů zůstal, pak bych neměl příčiny hroziti se před hodinou smrti a usnul bych sladce! — Slova ta otřásla svědomím hříšníka, tak že zanechav obmyšlené krádeže vylezl opět oknem, zdrže se od toho času každého hříchu. Od té doby četl pilně v modlitebních knihách a stal se z něho velmi řádný křesťan.

Kdyby takový nevědomec z modlitební knihy ty modlitby se modlil, které tam zvláště pro velké církevní slavnosti jsou obsaženy, připamatoval by si takto ty nejdůležitější události sv. náboženství, události, k. p. jako je narození Páně, trápení a smrt p. Krista, z mrtvých vstání Jeho, seslání Ducha sv. na apoštoly atd., události, s nimiž nejvíce souvisí naučení víry a naučení mravů, a o nichž se v modlitebních knihách zvláště pojednává a tam se vysvětlují. — Ano ještě více: kdyby při mši sv. tak lenivě a se založenýma rukama jako v nějakém divadle nestál, aneb dlouhou chvíli vlasy a vousy svými prsty se neustále nerovnal, aneb očima všetečně sem tam netékal, ale raději z knihy pobožně se modlil: věděl by lépe nežli posud, co každý ten díl nejsvětější oběti značí a působí, a jak pokorně, skroušeně a nábožně se má každý při ní chovati. — A ještě jednou pravím: kdyby se byl taký odcizovatel náboženství ještě jiné modlitby modlil, které v dobré modlitební knize nikdy nescházejí, věděl by teď lépe to „jak“ a „proč“ o víře, naději a lásce, o zpovědi a sv. přijímání, o postech a almužnách, o ctění svatých, o památce zemřelých, o nebi a pekle, o úřadě královském, kněžském a učitelském sv. církve, o jejich ceremoniích atd. — Ano a při tom zůstanu a budu též vždy zastávat — vhodná modlitební kniha napomáhá, udržuje a sílí vědomost náboženskou. Pro tu výhodu se odporučují modlitební knihy zvláště těm, kteří mají méně příležitosti kázání a ostatního cvičení v náboženství se zúčastniti. Ze všeho toho, milý čtenáři! vidíš, že modlitební knížky jsou pro každého ve čtení sběhlého křesťana velmi užitečné a sice z těch 3 příčin, které zde ještě jednou v krátkosti opakuju, by jsi je mohl tím spíše sobě zapamatovati. 1. Dobrá modlitební kniha chrání při modlitbě před roztržitostí; 2. učí nás pravých slov a myšlének užívati; a 3. udržuje a sílí znalost v náboženství.

Jelikož je tedy modlitba tak svatým výkonem, v kterém se s Bohem samým zaměstnáváme; jelikož je modlitba tak vznešenou povinností našeho sv. náboženství, a toto prostředkem jest k dosažení našeho blaha časného a věčného; a protože na to vše, jak jsme se přesvědčili, modlitební kniha veliký vplyv má: nelenujme a pořídme si dobré knihy, z čehož nám samým veliký užitek vyplyne a čest způsobíme tomu, jenž chce od nás v duchu a v pravdě býti ctěn. Avšak jestlipak víš, zbožný čtenáři, proč právě o užitečnosti modlitebních knih píšu? — Přiznávám se ti srdečně: protože jsem na mnohých místech při službách Božích zvláště u mlad-

*) Z katechismu Podstránského.

šího mužského pohlaví — i při takových, kteří se ve čtení vyznají — pozoroval, že málo který modlitební knížku v rukou má: a kdyby ti bylo dopřáno, viděl by jsi snad od mnohého vycházeti mnoho paprsků značících jeho myšlénky, a kterak se na rozličná místa rozcházejí; žádné ale a neb snad docela málo by jsi jich spatřil, kteréby ze srdce jeho čelily k Božskému Srdci Pána Ježíše. Jest to věru podivné! u ženského pohlaví vidíme toho pravý opak; ženy i dívky mají veskrz modlitební knihy sebou. Cožpak má ženské pohlaví v obcování s Bohem více modlitebních kněh co tlumučnicka zapotřebí? — Avšak tu nesmíme opomenouti, že i mezi ženským pohlavím neschází takových, které modlitební knížky více ze zvyku než z pravé pobožnosti do chrámu s sebou berou a, by některých jen pozornost na se upoutaly, se tam modlí.

Co jsem zde psal o modlitebních knihách, to též platí i o zpěvnících kostelních; neb náboženská píseň zbožně zpívaná není nic jiného, než modlitba, s tím jen rozdílem, že ji doprovází někdy i hudba. Pročež velmi politování hodní jsou ti, kteří považujíce se za vzdělanější nežli jsou ostatní, ostýchají se s nimi společně zpívat, by snad tím na své vážnosti škody neutrpěli. O politování hodná ješitnosti! Oni se stydí, a David jakožto král se nestyděl v hlučných žalmech chválu Bohu prozpěvovati a Cherubinův a Serafinův před trůnem Božím třikráte „svatý“ zapěti!

Také uznáš, milý čtenáři, že není každá modlitební kniha dobrá a vhodná, tak k. p. která modlitební kniha řečí učenou jest sepsána, — hodí se jen zase pro učené; pro obyčejného měšťana, rolníka, řemeslníka atd. má býti modlitební kniha opět v jednoduchém jemu srozumitelném slohu psána. Zároveň střež se rozličných kněh modlitebních, které pod pláštíkem katolictví a krásné květnaté mluvy jed jen v sobě skrývají, jakož i před těmi, které v uhlazené řeči jen samé krásné floskule o všeobecné lásce k Bohu a lidem obsahují, avšak o katolické víře není v nich ani zmínky. Pročež hled se dříve, nežli si modlitby koupíš, s jinými moudrými a v tom ohledu znalými poraditi.

Lidé, kteří neumí čísti, postrádají ovšem té znamenité výhody, které nám dobrá modlitební kniha poskytuje; avšak ti mohou ten nedostatek opět jiným způsobem vynabraditi. Tací mohou při modlitbě růžence opět užiti; neb růžencová modlitba sestává z těch nejkrásnějších způsobů modlitby: z očenáše, z pozdravení andělského a apoštolského vyznání víry, a obsahujíc v sobě rozličná jiná sv. tajemství vyžaduje také jakýsi pořádek v modlení; a tak co do formy a obsahu pozornost ducha rovněž podněcuje a udržuje, jakož i před roztržitostí mnohem bezpečněji chrání, než obyčejná modlitba ústní.

Přesvědčiv se, milý čtenáři, o veliké moci a účinnosti dobrých modlitebních kněh uznáš zajisté i tu značnou užitečnost jejich; neboť rozmloňvajíce a zabývajíce se pilně s Bohem a pozdvihujíce srdce své k nebi, přibližujeme se tak řka vždy více k Bohu, prospívajíce v cnostech a dokonalostech a nezbloudíme tak lehce na cestě té k nebi vedoucí. —

„Mášli pak vše na cestu připraveno?“*) tázal se otec svého syna před večerem, než se měl tento ubírat do světa na zkušenou. „Všecko,“ odvece syn, „až na vandrovní knížku, kterouž nesmím zapomenouti.“ Otec ale vyndav ze skříně

*) Katechismus Okáčuv.

nové modlitební knížky, podal je synovi řka: „Tu máš synu nejlepší vandrovní knížku, v níž budeš se pilně a nábožně modliti, Bůh tě bude všady provázeti. On tě neopustí, bude tě žehnati a v každém nebezpečení těla i duše chrániti.“ — A tak i ty zbožný čtenáři Školy Božského Srdce, kdykoliv se někam ubíráš neb nějakou práci počínáš, ptej se pokaždé sám u sebe: „máš vše na cestu připraveno? nezapoměl jsi vykonati tu hlavní povinnost pravého křesťana?“ a čítej pilně a často ve svých modlitebních knížkách; nebo věř, kdo se pilně a nábožně modlí, ujde všelikému nebezpečení. — Takového nebeský Otec ochraňuje a jest mu vždy na blízku.

Kněží a zpátečnictví.

Při nynějších značně snížených cenách kněh z dědictví Svatojanského vydaných myslím že si každý pospíšil koupiti si pro dům „životy svatých“; a kdo je má, prosím čti se mnou v posledním svazku, 10. října život sv. Františka Borgia, nebudeš toho litovat.

On byl na nádheruém dvoře císaře Karla V., byl markhrabětem Lombay-ským a nejvyšším podkomořím, on se dobře znal v hudbě i v lovu, on obluby nacházel v živé přírodě, byl místokrálem v Katalonii, on na to uvázel se ve správu vévodství po otci zděděného: a předce při tom všem byl mu Bůh počátek i konec všeho myšlení, všeho jednání. On chodil často ke stolu Páně, ctil nadobyčejně Rodičku Boží, hledal v pokušení útěchy v modlitbě, cvičil se v rozmanitých skutcích kajících a rád čítal v knihách náboženských, a byl pravým otcem svých poddaných.

A čím se tak vzdělal sv. František Borgia? On s korunovaným žalmistou Páně přemýšlel o přikázáních Páně, kteráž miloval. Žalm 118, 47. Nejvíce mu přispěla smrt císařovny Isabelly, již tenkrát za div ženské slícnosti považovali, a jejíž přízeň sobě sv. František svým vlídným a úslužným chováním v krátkém čase ve veliké míře získal. Uzřev totiž mrtvolu této císařovny a vida tvář její tak zohyzenou, že nikdo z přítomných si netroufal přísahati, že by to přesličná císařovna byla, a cítě puch vycházející tak hnusný, že každý kvapně odcházel, zvolal u největším pohnutí: „Jsi ty to překrásná císařovno? Jsou to ty jemné červené rty, jsou to ty květoncí tváře, ty jasně zářící oči, to lesklé čelo, ten libý obličej? O marnost! marnost! takový jest konec vši slávy zemské, všech rozkoší a všeho zboží! O přebídný živote pozemský, o klamná naděje, jak šálíš lidi! Již dost jsem se smrtelným císařům nasloužil! Dlouholi ještě budu, o Bože můj! milovati marnost a stíhati lež! Hrůzné zohyzení nejsličnější císařovny napomíná mne, abych déle po marném stínu nelapal, nýbrž hledal, co věčně trvati bude. Nebudu více žádnému pánu sloužiti, kterýž smrtí odňat býti může!“ A v skutku na to „v zákoně Hospodinově byla vůle jeho a v zákoně přemýšlel dnem i nocí.“ Žalm 1. 2. A dle jakých medle zásad se řídil sv. František? Snad zásadami politickými se zanášel? O! nikoliv. Ale, zhroz se světe — on se spravoval zásadami Jesuitskými, ba on byl — nelekejte se toho — Jesuitou. A on to nuže jest, sv. František, jenž o tomto nyní zlehčovaném řádu říkával, že tovaryšstvo to Bůh sám v opatrování vzal, a že je nikdo neprouásleduje, a nikdo nenávidí, leč kacířové a nevěřící aneb bezbožníci a lidé, kteří nemají dobré známosti o jeho cíli a konci a o jeho působení a snahách; neboť Jesuitská zásada jest: „S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo.“

Ale to právě vadí jim; že obcování jejich není v moudrosti tělesné, ale sláva jejich že jest svědectví svědomí jejich, že v sprostnosti srdce a upřímnosti Boží obcování své mají na tomto světě. (II. Kor. 1, 12.), protož je svět nenávidí a protož si to obral za zvláštní předmět illumovaný věk, tupiti Jesuity — t. j. kdo čteš rozuměj, — ne jen Jesuity, ale vůbec kněží, a protož uslyšíš ne z jedněch úst křičeti: Smrt Jesuitům — smrt kněžím! A jakou žalobu vedou synové tohoto světa proti lidem těmto? Oni mají statky, mají panství. — Ale zdaliž oko tvé nešlechtné jest, že já dobrý jsem? tak u sv. Mat. 20, 15. domlouvá hospodář závistivému najatému dělníkovi. Kdyby těm, jenž na knězi pro statky reptají, prokázal darem dobrodiní dobrý dárce, zdaliby je nepřijali a odmítli od sebe? Proč okem závistivým pohlížíte po statku bližního svého. a nepřejete mu co soukromníkovi, téhož práva, jakéhož sobě samým přáno míti chcete? Ať vám někdo ubírá statku vašeho spravedlivého, zdaliž strpíte ho, a nebudeteliž žalovati na bezpráví a na loupež, jakáz se vám děje? — Já žiji na panství čili statku bývalém Jesuitském ale musím vyznati, že ten statek dostali Jesuité docela poctivým způsobem, dobrovolným totiž darováním, ano, jak o tom darovací listina svědčí, s vědomím a vůlí bratra toho pána, jenž ten statek Jesuitům byl daroval. Nyní ten statek má pán cizozemec, vyhubil lesy, peníze se vyvezly z panství do ciziny, a statek ten uveden tak na mizinu, že v skutku mrtvým se stal, a to nekřičí svět, mlčí každý, jen když to nemají Jesuité. — A tak to máte vesměs s kněžskými statky. Neodpustí se jim nic, v nejdokonalejší míře a na vlas všechny daně a dávky vybývají, dávajíce rádi co jest císařovo císaři, a obživí se u nich síla lidí chudých, a nemocných, a potřebných, tak že se jejich mrtvá ruka pilně otvírá a štědře rozdává, ale že to má ruka kněžská, tedy to není po právu, zavání to poddanstvím, středověkem —; až ale k přání synů světa v držení je míti bude křtěný nebo nekřtěný laik, třeba cizozemec, a nedostane žádný nic, a příjmy se vyvezou ze země, a protráví jinde; tenkrát bude svět kráčet v blahobytu a bude míti všeho dost! —

A co zlého činí víc tito lidé — kněží? Jsou zpátečníci, jsou zatemnělci? Ale toť směšné! Což pak brojí k. p. proti železnicím; nemohou se pro ně stavěti telegrafy? nezakládají se velikánské fabriky? Nejsouliž to právě církevníci, jenžto podporují pokrok v sochařství, malířství, hudbě atd.? Ale při tom všem ctěn může býti Bůh, neboť víra není ani proti osvětě, ani proti pokroku — nýbrž ta jen chce, aby se nic nedálo proti vůli Boží, aby se počínání takové nepřičilo lásce k Bohu a bližnímu a aby dostalo Bohu směru libého. Kněží kážou se sv. Pavlem: „Jakožto ve dne poctivě chodte, ne v hodování a opilství, ne v smilstvech a nestydatostech, ne v sváru a závistí, ale oblečte se v Pána Ježíše Krista, a péče o tělo nemívejte podle žádosti jeho. Řím. 13, 13. a u sv. Lukáše: Čiňte sobě přátely z mamany nepravosti, aby, kdyžbyste zhynuli, přijali vás do věčných stonů 16, 19. a v listu k Tit. 2, 12. aby synové tohoto světa odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě, spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě, očekávající blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha, a Spasitele našeho Ježíše Krista.“ — Synové pak světa, jsouce rodu opiošního, neočekávají příští slávy věčného soudce, jim jsou takové řeči pohoršením a bláznovstvím, a oni nechodíce duchem, skutky těla vykonávají, a nemajíce uši k slyšení, neslyší, jsouce dle skut. ap. 7, 51. tvrdé šíje a neobřezaných srdcí a uší, a naplňuje se na nich, co řekl prorok Isaiáš, jak psáno stojí u s. Jána 12, 40, „Oslepil Pán oči jejich a zatvrdil srdce jejich, aby neviděli očima a srdcem nerozuměli a neobrátili se, abych jich neuzdravil.“ Oni shání se

po světle vezdejšího světa, kteréž jest ale právě světélko, bludička, která člověka, kdož za ní jde, povede do bahna — nevěry a tmy, a zásada jejich jest vypsána v knize Moudr. 2, 8—11. . . . — A proč nevšímají sobě pravého, věčného nebeského světla? Poněvadž dle sv. Jána 3, 19, 23. milují lidé více temnosti nežli světlo, nebo skutkové jejich jsou zlí, neboť každý, kdo zlé činí, nenávidí světla, a nejde k světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho.“ Oni podobají se vůdci se svítilnou, ježto sklo on uvnitř zamazuje, aby světlo zůstalo v temnostech, a když vede slepý slepého, oba do jamy padají — a až pozdě, tehdaž nařikati budou, že nepoznali času navštívení svého. A odtud že kněží kážou Krista ukřižovaného a osvětu Jeho, jsou v nenávisti pro jméno Jeho, rouhají se jim, a jsou jako smetí tohoto světa učinění a jako povrhel u všech až dosavad. 1. Kor. 14. 13.

Zdaliž pak snad lid nebouří? Kážou snad zpouř, buřičství odboj? Bůh zachovej! Oni právě to jsou jenž kážou Kristův pokoj lidem dobré vůle, a jenž přejí lidem pokoj, ne jaký svět dává, ale jaký Kristus s nebe přinesl, tudy hlásají poslušnost k mocnárům, dokud proti příkázáním Božím nejednají, se sv. Petrem I, 2. 13. „Podáni buďte všelikému lidskému stvoření pro Boha, buďte králi, jako nejvyššímu buďte vývodám, jako od něho poslaným, k pomstě zločinců a k chvále dobrých.“ Protož mocnářové si i kněží velice vážili. Tak jmenovitě Konstantin císař, abych o jiných pomlčel, obdržev jednoho času mnoho spisů plných hany a outržků proti biskupům a kněžím, nejen jich nečetl, ale bez odkladu do ohně uvrhl. řka: „Nesluší se abych soudil ty, od kterýchž já souzen býti musím.“ Ale víte, čeho se dočkáte vy kněží? Naplní se slova u sv. Jana 8, 21. „Hledati vás budou, a nenaleznou, a v hříších svých zemřou.“ Nejednou se stalo, že rouhač, utrhač, tupič knězstva hledal kněze ale nenalezl, nebyl ho hoden, anebo buď náhlou smrtí sešel se světa, buď k němu kněz ani přístupu neměl, jako k zlopověstnému Voltairu.

Protož volá Hospodin v žalmu 104, 15. „Nedotýkejte se pomazaných mých a prorokům mým nečiňte nic zlého, kdo se jich dotkne, dotýká se zřetelnice oka mého“ Zach. 2, 1. „neboť kněz jest anděl Hospodina zástupů.“ Mat. 2, 7. -- ř --

Pronásledování křesťanů v Japonsku v roku 1620—1621.

Wzdor všemuh pronásledování a vším oštražitošti úředníků pokračováno utěšeně v potřešťanění pohanů. Tak potřeštili Ježuité, počtem 25—30, roku 1620 více jak 1300 dospělých, a v. 1621 přes 1940, blíky to nepočítaje. Zvláště dlužno zmíniti se o dvou osobách, jež v. 1620 za zvláštních okolností na míru Kristovu obráceny byly; a sice o jistém vynuceném muži z provincie Ōchu, na severu říše Japonské, a o jistém Bonzovi, z oné ježky, která v trvání duse po smrti neměřila. Z pouhé vraždivosti zahubil tento Bonz více cestujících, jež u sebe uhostil; postižen mřák ve zločinu, obžalován jest u představenstva, které jej napotom odsoudilo, aby živý a přímo až po hlavu do země zahraban byl. Denně dostával něco rýže, aby se dále mučil, a aby za živa tělo jeho čerwen sežráno bylo. Mezi vojiny, jej strážícími, bylo také několik křesťanů, kteří nešťastníka napomínali, aby svého blaha pamětliv věčnému alespoň čerwu unikl. Bonz mřák delší čas pohrbal vším domlouváním; konečně pak litovav upřímně svých zločinů, dal se potřeštit, a snášel trpělivě hrozný trest co tající hříšník, až konečně došonal, vzhývajíc nejštětější jména Ježíš a Maria.

Krásněji obrácen jest na víru wznešený Japanec w Ochú. Tento máhal neustále s křtem smatým, až nebezpečně onemocněl, tak že lékaři o jeho uzdravení pochybovali. Tu se mu zjevila ve snu paní dimotvorné krásy, zodávající mu kříž, zavěšený na hedbávné stužce; nemocný jáhaje po něm nemohl se ho zmocniti. W tom se probudil a žádal jisté sw. lřtu a zemřel po třech dnech byw pohřben. Manželka zjevného, již křestankou, pochybovala welice o spáse manželowě, malé dítko její wšak ji o tom ujistilo a ať nadšeně o ráji rozmlouvalo, že se wšickni přítomní tomu divili. Po této řeči dítko ujnulo. Procitnuwší ze sna odpovědělo na otázku, zdali prawda bylo, co o ráji mluwilo, že nikdy o ráji nerozmlouvalo, a že ani wůbec newi, co ráj jest. Tak se wracejí u wšech národů podobné zjemy opět a opět. Ještě uweďeme něco ze žiwota jistého misijonáře, ce rovněž mnoho utěšeného posytluje. Mezi oběma provincemi Ochú a Dewa leží wysoké pohorí skalnaté, a třeba 6 dnů, aby se přetročilo. Do této puste a hornaté krajiny byli mnozí křesťané pro víru vyhobcowáni, a žili pak zde beze wší lidské pomoci. Jistý misijonář z Ochú odebral se ihned do oné krajiny, nawštimil w dolech pracující křesťany, přisluhowal jim sw. swátostmi, a připuštěn byl, isa za kupce přestrojen, do nemocnice málomocných, wšetrz to křesťanů, zpovídál tyto a podával jim chleb Páně. Konaw 14 dní milosrdné skutky těmto neschlastníkům, odebral se po té w neustálém nebezpečí, že bude wyzrazen, do provincie Tiungara, aby i zde lastawě působil.

Ze misijonářům neustále blížte nebezpečí hrozilo, jest dokladem následující příklad.

W Nangajati strýmal se také provincial Jesuitů. Tomuto přisluhowal jistý křesťan, jmenem Matěj, kterýž již dlouho žádal býti přijat do towarýšstwa, což P. provincial z jistých důvodů posud odepřel. Jednou w noci newl Matěj P. provincialowi messní roucho; byl wšak wojáky zajat, a poněwadž našli u něho messní roucho, wedli ho k místodržicimu, jenž se hned po knězi ptal, jemuž roucho náleží. Na otázku wšak wěrný sluha ani neodpověděl, boje se, aby kněze neprozradil, a setrwal w mlčenl, ač jej wojáci bili, kopali a obnaženým mečem mu hrozili. Místodržící, ničeho nepořidiv, poslal jej pánu Arimaš-skému, odkud Matěj rodem byl. Zde šli do něho wodu, a násilně opět z něho wytlačowali. Soužený žádal sobě pokoje, který mu hned byl dopřán, neb se o něm myšlelo, že kněze prozradí; awšak katané se zklamali. Když mu byli tou nejstrutější smrti pohrozili, omdlel následkem wytrpených soužení; jazyk z úst wystoupil, a poněwadž jeden z wojáků omdlelému zároveň mohutnou ránu do hlavy zafadil, uletěl kus jazyka, ostrými zuby přetousnut. Takto žil Matěj ještě noc a zemřel časně z rána w 49. roce věku swého.

Téhož roku 1620 16. srpna bylo w království Bugen-ském 5 křesťanů pro swou víru na kříž přimázáno, w nich čele Simon Quiosta (Wolujaj), muž wznešený, který již co jinou we wšicki sloužil, a dříve wafalem krále Wungoš-ského byl. Po sesazení krále swého odhodlal se wěnowati se spáse dušl jiných, a fice wychowáwáním mládeže.

Častěji isa wyzmán knížetem Wungen-ským, aby šskolu swou zawřel, a křesťanské wíry zanechal, byl pro zdráhání své, zwláště poslední učiniti, we swém vlastním domě uwězněn. U něho byla ještě manželka jeho Wajdalena a jiný křesťan, Guengoro se swou manželkou Marií a synem Sakubem. Wšickni byli ku knížeti powołáni, který je zprvu ob wíry odwrátiti se snažil, potom ale ničeho nepořidiv k smrti kříže odsoudil. „Kněze“ psal Simon ihned provinciálu Jesuitů, „wyřkl ortel smrti dnes nade mnou; brzy zemru. Častěji jsem prosil Boha za tuto milost, nyní mi ji we své neschované lásce dopřál. Jestli množitwí hříchů mých šstěti toto nezwrátí, doufám, že w málo hodinách wěčné blaženosti požiwati budu. Proším Wás Weleduštojnosti, abyste mi potřebnou šilu a wytrwalost wyprofil.“ Podobně přijali i ostatní radošně wýnos smrti, a wšickni děkowali na kolenou Bohu, že jim muky ty připrawiti ráčil. Ortel wšak wykonán býti měl až druhého dne. Před určenou hodinou oblékli na se zbožní wyznáwaci nejlepšší šat swůj, a wrhli se před kříž, aby pokorně na Bohu milost wytrwalosti sobě wyprofil. Po ukončené modlitbě we-

deni jsou smázáni na popraviště, kde kříže pro ně ustanovené uctivě pozdravili. Šimon a manželka jeho Majdalena zemřeli již přiššího dne, byvše na kříž přivázáni; Tomáš vssak a syn Šafub mřeli po tři dny na kříži, a živi ještě jsouce probodáni jsou kopím. Poslední slova jejich byla Ježíš a Maria, kdy jim bylo kopí srdce prokláso. Těla mučedníků byla spálena a popel do moře umržen.

Mezi mučedníky v roce přišším 1621 významenal se zvláště jistý vznešený křesťan z Šafaj, v království Šingo, jmenem Leo Nonda Nisioje. V miábi zastával u knížete svého vznešené úřady, které ale později svému příbuznému oděvzdal a sám se odebral do Mangajati, aby tam v křesťanském náboženství vychvíčen pokřestiti se dal; vrátil se po té do Šafaj, a žil sobě v nejškrťejším místě domu svého kaplu, aby tam se vssí horlivostí modlitbou, umrtvováním sebe a skutky lásky k bližnímu Pánu sloužil; zvláště ale snažil se vrtkavé křesťany u víře sšliti. Za tím účelem spojil se s jistým Šagiro, přestal mu býti ale nakloněn, mřda, že tento již docela od víry odpadl, a vzdor vssem domluvám napraviti se nechtěl. Šagiro zajařoval svého bývalého dobrodince u místodržitele a křesťanství, jakoby tento jiných ku křesťanství sváděl; a poněvadž Leo mž-žvámí místodržitelova, aby víru zapřel, uposlechnouti nemohl a nechtěl, byl zajat a spoután, manželka vssak a děti jeho byly z domu vypuzeny, u tohoto vssak stráž postavena. Tu se dostavil u Leona jistý křesťan odpadlík, a stavě se jakoby manželkou onoho poslán byl, hleděl jej vssemožně pohnouti, aby císařova rozkazu uposlechl; aby prý pomhšl, v jakou bídu svou rodinu vrhá, která zbavena lidské pomoci potulomati se musí. Žádá prý to opatrnost, v okolnosti časové se vpravit, a náboženství svoje zatajiti; není prý prvím, který to učinil, aniž bude posledním; Bůh žirá jen do srdce, a on může křesťanem žšstati, aniž by právě své vřly veřejně mžžnal. Leo podotknul, Bůh je rodinu jeho pro ztrátu časných statků pozemských potěšši a ji v nebi odmění; ostatních pohnůtel k odpadnutí si nevššimnul. Místodržci se domluval, že sšlby a škvěšmi mžšlškami mžžnávače u víře žvřlá, avšak nadarmo; byl tedy na smrt odsouzen a 25. června 1621 škat, maje 42 roků věku svého.

V řiši Ōžu, nejvřšši to v Japanu, nebyli z počátku křesťané vzdor vssem rozkazům císařským mnoho utiškováni, ale podežřeni, jakoby tamnějšši král Mašamune s králem Španělským tajně srozuměn byl, a celý Japan opanovati chtěl, bylo přčinou pronásledování křesťanů, aby tak vssě podežření mřdař od sebe odvrátil. Š vyřdal Mašamune tři edikty proti křesťanům. V prvím žářžal jim pod trestem smrti a zbavení vssech statků náboženství své mžžuávati; v druhém šliboval hodnosti a bohatství tomu, řdobý nějakou ščšzi mžžradil; řtřetí pak edikt hrozil vypovězením z říše vssem mřero- mřětcům, řdyby víry své zapřiti nechtěli. Vřšký příbuzný knížete nevřšlým naléháním tohoto žřěl se křesťanství a prohlásil před soudci, že i dvanařšletý syn jeho není vřce křesťanem, aby tak tohoto vssěho pronásledování uhájil.

Doma pak mžpravoval, co byl učinil, musil ale za to špravědlivé mžtky od matky a manželky pro šoulořštimost svou šššseti; rozžřen zničil vssěch obrazů domáci a řžděho holi bíl, řbo mu přišel v ššřety. Nejvřce ale řlapce bolelo, co byl otec učinil; i pošpššil k soudcům, a oznámil jim, že otec pravdy nemřuvil, řž byl řždy řřesťanem, a řdhoblán řest i řživot ztratiti. Soudcově podivili se nemálo žmužšlosti řlapcově, a poslali jej domů. Šotwa ale otec o řiur řyna se řověřěl, již vřřel řocha k soudcům, aby řřed řemi víru veřejně zapřel, ale po marném pokusu poručili soudcově řitěti, aby řudlo víru zapřelo, aneb vssch nářšků řěřičňch se řžřalo.

Bez rozmřššlení prohlásil se řoch, že nejen řěřictví otcovřřeho, nřbrž vssěho bohatství a přepřchu švřřřřeho se řžřává, jen aby řživota řěčného řošáhl. Tu mřřasil otec řřku a mřhl se na řocha; tento ale pošleknul a řožřalil řřja řvá, řteráž by řajiřšě žurřec prošřl, řdyby mu v tom neřšlo řabráněno. Za několi řni žurřec se upošřil i řivil se řšlosti řynově, řitoval řřdečně řinu svého prošě Boha za odpušřění, řostavil se k řodu, aby se řže křesťanem prohlásil, a řpáčanou řinu řřví svou řmřřil. Š podivil se celý řmřř této řměně, newř se ale, řak řoud potom řednal; jen tořš řest řřsto, že řajřalk ř. řeronýmem ab Angelis uloženému pošán řád se řobřobil; veřejně tořž v řhromáždění křesťanů se řičoval, a svou řinu mžžnal. Řdyřoli pošřal někřřěho řřesťana, mžžnal se že svého prvímě, pláče nad ním. (Vřřařování přřřřě.)

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Září 1869.

Číslo 9.

Z a h r á d k a J e ž í š o v a.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

Nezabudka — láska k bližnímu.

Zkusils to již někdy, jak rozloučení-se bolí, a hodně bolí? — Snad jsi byl již u smrtelné postele svého otce aneb matky, a pamatuješ se ještě, jak ti naposled ruku podala, nějakou zbožnou průpověď řekla a napomenula, bys na ni nikdy nezapoměl. Aneb zanechals milého bratra, drahou sestřičku doma, když odcházels do ciziny, a tu jste si naposled dali srdečné „s Bohem“, a nějakou památku, třeba obrázek svatého a na druhé straně napsali jste svá jmena, den a rok rozloučení; aneb jsteli zamožnější, dali jste si své vlastní podobizny, fotografie. Aneb dals loučicímu se kytečku rozmarinu, neb zimostrázu, neb břečtanu, aneb aspoň urthls z jeteliny lístek a vložils mu do modlitební knížky. Tak již to je, že láska nechce v zapomenutí přijíti.

A v tom, můj milý, nedělá ani sám Pán Bůh žádného rozdílu; tak jako ty by též on rád v dobré památce zůstal u svojich; ba, on věda, že jeho dítkám zle se vede, když zapomínají na něho, postaral se o rozličné upomínky, které nám mají ohlašovati: Člověče! nezapomínej na mne. — Takové upomínky nejsou toliko ona malá kvítka s pěti modrými lístky a žlutou hvězdičkou — nezabudky — nýbrž vše, co na světě žije a roste a pěje a květe.

Otevři jenom svých očí a nebud tak ospalým a ohlídni se vůkol sebe okem zbožným, věřícím a na každém listu rozvětvené lípy, na každém jehličí sosny a boru a smrku můžeš čísti: Člověče! já jsem tebe pamětliv, jen ty na mno nezapomínej. — A nemášli uši docela zalehlé, můžeš tentýž hlas vyjímati z kлокotání slavíka, ze zpěvu drozda, pěnkavy, křepelky, — z bublání potůčka, ze šumění lesa, z rachocení hromu, — atd.

Nemalé porce nejapnosti a hlouposti musí ten míti, kdo by neslyšel a slyšeti nechtěl onu píseň Božího zpomínání na nás, již se ozývá celá příroda. Aby se ale pražádný vymlouvati nemohl, postavil Bůh ještě jiné dvě nezabudky do světa. „Škola B. S. P.“ mluvila o nich již častěji; jedna z nich je přeslavná nezabudka sv. kříže, a druhá jest náš milý Vykupitel sám v nejsvětější Svátosti.

„Ale na kříži, pravíš ty, nevisí více on sám, nýbrž pouze jeho obraz, a na oltáři nelze lidskému oku jej viděti, ani uchu jej slyšeti.“ Dobře máš, a proto bys ty rád upomínku měl takovou, která má život a činnost, kterou bys zřejmě mohl

vidět, s ní tváří ve tvář obcovat? I o takovou postaral se náš Spasitel. Koukni se jen vůkol sebe. Nepozoruješ na všech stranách takové živé bytosti, jakých si přeješ? Míním tvé spolubližné. Nejsou-li to roztomilé podobizny a živé fotografie Boží? Či nevíš již, co mluvil Bůh, když chtěl člověka stvořit? „Učiníme člověka k obrazu a podobnosti svému.“ — A kdybys mohl nahlédnouti do srdce člověka pokřtěného, nevíš, že Duch svatý tam již započal obraz malovati a vytesá-vati, a ustavičně pracuje na jeho zdokonalení, až by Kristus Pán v duši obraz a podobu měl, jak praví apoštol národů? —

Když ale již ta mrtvá bylina a nerozumné zvíře „u p o m í n k y, — n e z a b u d k y pro tebe jsou, kterak daleko zřetelněji mluví Bůh k tobě lidským obličejem, s tím duchaplným okem a rozumnou řečí, — cituplným srdcem a praví: „Čl o v e ě, viz tu m ů j obraz a n e z a p o m í n e j na mně.“ — Ba počkej! Jinak pravil to náš Spasitel, daleko podivnější a důstojnější věci vyřkl on o našem spolubližném. Netoliko svým obrazem nazývá jej, nýbrž on dí: „b l i ž n ý j e s t t o l i k c o o n sám“. Pravda, že ty tomu ještě dobře nerozumíš? Měj tedy shovnění; uvidíme, kterak to Pán míní.

Dejme tomu, milý čtenáři, že my dvá, ty a já, bychme byli dobří přátelé a já bych přišel tebe navštívit a pozdravil bych tě srdečně, tak jak to činívají dobří přátelé, dopustil bych se ale té neopatrnosti či nezdvořilosti, že bych ti hodně na nohu stoupl. Ty bys vykřikl a řekl: „Co děláš, vždyť se po mne šlapeš! Je to pozdravení a přivítání?“ Já bych ti na to odpověděl: „Jak že? Co pravíš? Já že se šlapu po tobě? Vždyť jsem toliko na tvou nohu stoupl!“ Vím již, co bys ty mně odvětil, řekl bys: „ale kamaráde, má noha patří také ke mně; má hlava je s nohama, po nichž šlapeš, srostlá; kterak nemám pak bolesti cítiti a křičeti, an nohy právě tak mé jsou jako hlava.“ Tak aneb tomu podobně bys mluvil, a kdybys se ti teprv přiznal, že šlapnutí jsem naschvál udělal, tu bys mé pozdravení, které jsem při vkročení do tvého domu ti dal, považoval za pokrytství a úlisnost a řekl bys, že tobě, tobě samému jsem ublížil.

Teď viz, tak jako ty svou hlavu a prsa a ruce a nohy své nazýváš a pravíš „to jsem já,“ a tak jako ty pravíš, já jsem nemocen, když ti jen hlava bolí, a já jdu, když vlastně tvé nohy jdou; právě tak praví milý náš Spasitel o tvém spolubližném: To jsem já. Slyš jej jen samého mluvit. Jednoho dne vzal malé robě za ruku a postavil je před sebe a pravil pak lidem jej obkličujícím: „Kdo přijme jedno z maličkých těchto, ten přijímá mne.“ **Mne** řekl on hlasitě a zřetelně, nikoli toliko, m ů j obraz. Jindy mluvil ještě srozumitelněji: „Cokoli učiníte nejmenšímu svých bratří, to jste **mně** učinili.“ — Slyšels to? — On nepraví, to jste učinili spolubližnému, mému obrazu, nýbrž to jste učinili mne samému!

A to vše praví on pravdivě a vším právem. Neboť Božské jeho Srdce miluje lidi, kteří vůkol tebe jsou, daleko srdečněji a nekonečně více, nežli ty svým srdcem miluješ svou ruku neb nohu. Či není tomu tak? Ještěs nebyl ukřižován pro svou ruku a tvé srdce neumřelo ještě láskou ke tvé noze! — Ale Srdce Ježíšovo bylo na kříži v nejtrapnějším boji smrtelném utýráno pro tvého souseda a pro tvého čeledína a pro tvé dítě a pro tvého nepřítele. Všichni tito jsou se Srdcem Ježíšovým daleko užšími svazky spojeni, než jsou maso a kost a svaly a žíle, které tvou ruku s nohou spojují. Proto jestli to věcí nepopíratelnou — a nemůže to ani jinak býti —, Srdce Ježíšovo musí lidi milovati, protože jsou

jeho, jemu přináleží, ne tak jak k. p. mrtvé peníze tobě přináleží, nýbrž jak tvá ruka neb noha tvá je.

Nyní tedy víš, co jest tvůj spolubližný zde na světě, zastává místo našeho Spasitele, jest Ježíš Kristus sám! A tak jako by to hrubá lež byla, kdybys svému příteli sice tvrdil, že jej miluješ, nohy ale mu šlapal, třeba tváře poškrabal a oči atp., právě tak byla by to nestydatá lež, že Srdce Ježíšovo miluješ, když bys své spolubližné nenáviděl, jim ubližoval, na cti a dobrém jmenu utrhoval; všemohoucí Srdce Páně by muselo proti tobě povstati, svých údů — lidí, tvých bližných — muselo by se zastati a ty bys s hanbou musel co ošemetný nepřítel Ježíše Krista odtáhnouti.

Kdybys se jakkoli provinil na svém bližném, provinil bys se na samém Ježíši Kristu, dotekl bys se jeho zřetelnice, jeho svaté Srdce bys poranil, a musel by tě odstrčiti od sebe, a přestal bys býti dítkem Božím, stal bys se dítkem ďáblovým. To slovo zdá se ti, vid, trochu hrubé a nekřesťanské? Tak stojí ale v písmě sv. a sice praví tak někdo, od kohož bys toho nejméně očekával, sv. Jan, miláček Páně. On dí: „V tom se rozeznávají dítky Boží a dítky satanáša: každý, kdo není spravedliv a kdo svého bližného nemiluje, ten není z Boha.“ — Nechať to slovo někteří lidé věří nebo nevěří, jedenkrát se objeví jeho pravda, až totiž Pán k soudu přijde; tu nebude on dělat dlouhých okolků ani mnoho slov, ale krátký soud a řekne: „Co nejmenšímu z mých bratrů jste neučinili, to jste mně neučinili. Pročež pryč do věčného ohně, který připraven je ďáblovi a jeho čeledi.“ —

Z druhé strany ale je to pravda, a budiž to řečeno ke tvé útěše: cožkoli dobrého činíš svému bližnému, činíš Srdci Ježíšovu, a ono nemůže pak jinak, než tebe milovati a vděčným se ti prokázat. Tak by k. př. dnes přišlo chudé dítě do tvého domu a prosilo by o kousek chleba, aneb klepá na dvěře tvé poctivý tovaryš a prosí o nocleh, a ty bys s přívětivým obličejem jemu ten dárek udělil, Pánu Bohu k vůli; aneb ty víš o nemocném sousedovi a jdeš tam, těšíš ho, přinesls mu něco k posilnění a povzbuzující slovo, aneb někdo ti ublížil, tak že to vše ve tvém srdci, ty ale se pamatuješ na pátou prosbu v očenáši a modlíš se za něj a za ni; — hle, tu zapisuje dobrý tvůj anděl ten krásný skutek zlatým písmem do tvého denníka, a když pak to jednou přijde k umřítí, položí tu knihu nedaleko tvé postele, na které svou duši vypustíš, před tvého soudce; a soudce obrací a čte: roku 1869, toho dne a toho měsíce byl jsem lačný, a tys mne nasýtil, byl jsem nemocen a tys mne navštívil atd. atd.“ — A když tak v celém tvém denníku je psáno, tu praví s vděčným pohledem a Božskou láskou a mocí ke tvé se strachující duši: „Vejdi do radosti svého Pána; nebo cos učinil i tomu nejmenšímu z mých lidí, mně samému učinils.“

Můžeš si lehce představit, jak tvé duši pak bude. Chcešli tedy svou hodinku smrti hodně radostnou si připravit, tož buď moudrým a používej každé příležitosti druhým dobře činiti, pro tělo i duši. Když jsi tedy „Školu“ četl a denní svou práci opět počínáš, a někoho potkáš, představ si, že to je tvůj milý Spasitel sám, a prohlídni si jej celého od hlavy až k patě, zdali na něm něco nespozoruješ, kde bys mu mohl pomoci; mysl si jenom, jak pravdivé to je, že Spasitel ti do srdce mluví řka: „To jsem já, nezapomeň na mne,“ — a nasýt lačného, občerství žízňavého a potěš zarmouceného, aneb aspoň, ty apoštole modlitby! modli se za jeho duši. — Každý takový dobrý skutek jest pak jako krásná nezabudka, kterou sázíš

do zahrádky svého srdce, a když Spasitel do tvého srdce pohledne, bude každý tvůj dobročinný skutek důtklivě k němu voláti: „Pane Ježíši! nezapomeň na mně!“

A nemusíš se báti, milý čtenáři! že sázením takových kvítek nezabudek zahrádku bys přesázel, a že by to škodilo růži — lásky Boží. Na opak radím ti, hodně mnoho nezabudek sázeti, chcešli, aby láska k Božskému Srdci u tebe se dařila. Neboť pravá láska k bližnému a pravá láska k Bohu nejsou dvě, nýbrž jedno; „druhé přikázání“, praví Spasitel, „je prvnímu podobné.“ A když ty milou upominku, kterou ti otec neb matka, neb přítel tvůj dal, ve vážnosti máš a uschováváš a někdy vroucně políbíš takový obrázek, na ně upominku, vždyť to neplatí tomu obrázku, nýbrž tvým rodičům a tvému příteli samému! ne-li? — Za druhé povím ti k tvému uspokojení ještě více. Mnohdykrát přichází ti třeba tesklivá otázka na jazyk, jak to vypadá totiž s tvou láskou k Božskému Spasiteli, a dívaje se na svatý jeho obraz když jakobys slyšel jej se tázati: „Dítě! miluješ mne?“ — tu si netroufáš se sv. Petrem odpověděti: „Ano, Pane, já tě miluji!“ — abys se dozvěděl, zdali stolistá růže lásky k Bohu u tebe kvete! Hle, rozmilý čtenáři: na to je krátká a jistá odpověď. Řekni mi jenom, jak to má tvé srdce s tvými dětmi a sousedy, a s čeládkou a chudými a žebráky v osadě? Zachováváš se všemi pokoj? Dáváš a necháváš každému, co jeho je? Zastáváš se toho, komu se na cti utrhá? Nenecháváš slunce zacházeti, dřív než hněv a zášť ze srdce jsi vypudil? Zmohl bys to, raději bezpráví trpět nežli činit? — Obehnals svá ústa plotem, by žádné nadávky, žádná úsečná slova a klení z nich nevyšla? Z krátká a dobře: Miluješ upřímně a srdečně svého bližného, protože Bůh to tak chce, a z té příčiny hledíš mu dle vlastní možnosti pomoci v duševné i tělesné potřebě? Pak ti pravím ve jmenu Božím: „Buď spokojen; ty miluješ Boha; ve tvém srdci žije láska k Srdci Ježíšovu. Neb tak psáno jest u sv. Jana: „Když se ves polek milujeme, zůstává Bůh v nás, a jeho láska je v nás dokonalá.“ —

Ale i opak toho je úplně pravdivý: Kdyby někdo řekl: „Miluji Boha,“ a nenáviděl by svého bratra, ten je lhář. Nebo kdo svého bratra, jejž vidí, nenávidí, kterak může Boha milovati, kterého nevidí? — Napiš si tato slova, bys je nezapoměl; ale na papír je nepiš, nebo lehce bys ten mohl ztratit; nýbrž napiš si to do srdce, to neztratíš a vždy je při sobě nosíš.

Tak. Nyní, tuším, slyšels to nejhlavnější o nezabudce. Toliko jednu skromnou prosbu bych měl na laskavého čtenáře. Nechtěl bys hned jedno krásné kvítko lásky k bližnému do srdce si vsaditi? — Tož jdi a pomodli se upřímně za pisatele tohoto. Potřebuje toho zajisté velmi!

†

Srdce Páně!

Na nejvýše přeji sobě,
Tebe vroucně milovať,
Na hlas Tvůj dbáť v každé době,
Celý se Ti věnovať.

Tobě žíti, Tobě mříti,
V Marii mít matku svou,
Tvojím hodným sluhou býti,
Ctít Tě věčnost po celou.

Počtář ve škole Páně.

(—s.) Škola Božského Srdce Páně po čas svého vycházení přispěním milosti Boží vyučila a posud cvičí pilné a vědychtivé své žáky rozličným cnostem. Tak na př. probudila svým budíčkem některého, když ne zrovna lenocha, předce ale ochabujícího k nové opětne pilnosti; v jiném rozechvěla písněmi a básněmi svými srdce k milování Páně, odvrátíc jej od klonění-se k marnostem světa; třetího přivedla svými měsíčními úmysly k radostnému uvědomění, že co katolík jest údem převeliké rodiny, kde jeden za všechny, a všickni za jednoho modlitby k společnému všem Otci vysílají —; a teprv soudný den odhalí a osvědčí, jak působil rozmanitý obsah „Školy“ v srdcích pozorných a pilných žáků. Kých by žáků těch jen hojně přibývalo — a kých by dělali pokroky v umění tom — nejprvnějším a nejpotřebnějším! Ba ovšem že jsme ve škole této všickni ještě žáci, a k tomu ještě začátečníci, znajíce sotva písmenka. Aneb kolik je jich mezi námi, jenž to přivedli již ke hbytemu čtení, aby uměli, krácejíce kolem kříže, čísti ten na něm vyrytý nápis: „Tak Bůh miloval tě!“? — neumíme číst, procházejíce se v přírodě Boží, kde každý červíček, každá bylinka, každý kamínek podává nám celou knihu, v níž bychom číst, moudrost a dobrotu Páně poznávat a Jej chválit a velebit mohli. Jsme ještě abecedáři ve škole této, — a úlohou naší jest, bychom vytrvalou pilností a neustávajícím cvičením přiosvojili sobě zručnost a zběhlou — bychom na den veřejné zkoušky odměny dosáhli. Než, toto vyučování písmen, hlásek a postup až ke hbytemu čtení ve škole Páně nemíním v tomto článku rozbírat; — já pěstuji již po mnoho let jiné odvětví lidského umění, totiž počtářství; a jelikož dlouhým ustavičným opětováním při vyučování a zkoušení přemnohých svých žáků v počtářství myslím být zběhlý: hodlám pomoci Boží tento svůj předmět, který mi vezdejšího chleba dává, přenést do „Školy Páně.“ —

Já, učitel počtářství, chci vstoupit co žák do školy této, a předobrá můj Ježíš račiž dovolit, bych světoznámé umění počtářské směl obrátit a použít v Jeho říši —, obrátit nejprv na sebe; použít pro svůj duševní prospěch to sčítání a odčítání, násobení a dělení, učení o zlomkách a trojčlenu. Vždyť je vedení takých počtů velmi, nesmírně potřebné a nejsvětější můj učitel račiž, až uplyne čas můj co žáka, v nejvyšší své účtárně, kde vše se zapisuje, myšlenky, žádosti, řeči a skutky, obmeškání a zanedbání, tuto mou početní životní úlohu za pravou uznati. Božský můj mistr, jenž všechny hvězdy na nebi a písek v moři a všechny vlasy na hlavě mé sečteny má, nechať milostiv ráci býti všem mým vědomým a nevědomým hříchům a neráči nic jiného v účtech svých přeškrtnouti, než tu značnou rubriku, v níž zanešeny jsou mé dluhy! Amen.

Arch. I. Nebožtík Jandera, proslulý a vůbec známý učitel počtářství na vysokých školách Pražských radíval nám, svým posluchačům, bychom si udělali pro každý druh početní (Rechnungsspecies) zvláštní sešit, a v něm sobě zaznamenali ve výtahu to, co je pamětihodného.

A dle jeho návodu učiním i já — malý a neumělý žák ve škole mého Božského učitele, seřadiv jednotlivé početní druhy ve zvláštní úryvky.

Každé počítání má za základ sčítání (*addice*). Avšak již zde to cítím, — já Václav Nebožák, učitel počtářství, jak přetěžká, ba nerozluštitelná pro mne — učitele, — i ta nejmenší úloha v tomto odvětví je. Neb kdo ze smrtelníků zná ty cifry neb číslice, jichž Velký mistr, který všecko dle počtu a míry stvořil, počínaje

od člověka až k nejmenšímu lístku, užívá v oné říši, do které nedosahuje naše pozemské počtářství?

Proti Němu jsem O, nic, aneb tolik co nic, jelikož On jest nepostíhlý. Jeho dary však jsou neobsáhlé; kdoby chtěl jich měřit? Moje zpronevěření a hříchy jsou však ohledem na nesmírnou Jeho velebnost, kterouž nimi urážím, taktéž nesmírné, nevyslovného trestu hodné; kdo by chtěl a mohl je tudíž na tabulce číslicemi vyznačiti?

On sice ve své převeliké dobrotě a lásce chtěl tento účet a to naše veliké *konto* našemu vnitřnímu blbému oku znázornit podobenstvím: o nevěrném a nešlechtném služebníkovi, jemuž odpustil Pán dluh 10 tisíc hřívěn velký, a který ze své strany nechtěl déle vyčkat pramalinký požadavek 100 peněz svému soudruhu, ale hrdlil jej řka: „Zaplať cos dlužen!“ Též podobenstvím „o dobře vynaložených hřívěnách a o té jedné zakopané“, a jinde. Ano On docela, jak dokládá sv. Pavel, přibíl starý dlužní úpis našich hříchů na dřevo kříže, zničiv a roztrhnuv takto jej co zaplacený, ba On chce nás marnotratné odbůjníky učiniti svými bratřími, spoludědci, správci nesmírných statků! O jaké to povzbuzení, s bázní ale též s důvěrou započít svou početní úlohu!

Arch II. Sčítání — *addice*. — „Skládejte sobě pokladů, které ani mol ani rez nežere, ani zloděj nevykrade.“ —

Já Václav Nedouka vykonal jsem za čas svého života leccos dobrého, co by se mohlo v knize dobrých skutků co sčítanec uvést. Tak jsem na př. mezi počtářstvím přiučoval, kde se jen příležitost naskytla, pravdám sv. náboženství, věda, že se v obyčejném životě při sčítání co „Mé“ a co „Tvé“ nepřikládá stejné měřítko. Pak jsem dále právě pro toto mé vmíšené náboženství mezi počty musel snášet nejen od žáků, ale i od svých soudruhů ba i od představených leckteré potupné slovo; pak jsem dále z mého přebytku, který ovšem býval jen skrovný, udílel almužnu; dále jsem přispěl dobrou radou mnohému mladíku, a dopomohl přímluvou svou některým k obživě a k místu . . . ale Václave, co pak děláš? — Pyšný faryzeji! chceš tímto vypočítáním připravit se o poslední a jedinou zásluhu, pakli jen jakou v tom máš? Chceš tímto uváděním krmit svou bez toho bujně zmahající-se pýchu? Nech toho; vždyť víš, že všecko to v pravém světle jednou se okáže, a co na tom v pravdě záslužného zapsáno jest v hlavní účetní knize pod rubrikou: „Václav Nedouka má (scil. k dobírání)“: proto raději přejdu

k archu III. Sčítání Božích darů a milostí, pomoci a přispění, posil a útěch. Tu však musím přestat, neb se mi nedostává číslic. Dobrotivý, převelebný Bože! mohl by tvor Tvůj býti tak zaslepen, aby neuznal, že Tebou stvořen od Tebe zcela závisí, že Tebou zachováván bez Tvé pomoci okamžitě v uivce by se rozpadl? Věčně působící, živý Bože! o vytvořuj a způsobuj i na dále ve mně život a spásu! Já nemohu nic jiného, než vděčným Ti býti, a kéž bych jím vždy jen byl!

Děkuji Ti Pane všeho slitování, Tobě moudrá prozřetelnosti! za chudobu, v jaké jsi mne zrodit a podnes zachovat nechal; neb tím mne nutíš, bych se spolehal jen na Tebe, a nehledal pohodlí v klamných statcích, zes chudobou touto nechal mi podíl bráti na chudobě Tvé, v níž jsi neměl, kam bys položil hlavy své. Děkuji Ti za bolestnou nemoc, a dlouho trvající můj neduh, neb ten mne učí zpomínat na Tebe a Tvé přání na kříži; tím mne cvičíš v trpělivosti a necháváš, jak doufám, již zde mne pokání činit za dřívější mé nepravosti.

Děkuji Ti za protivná a potupná slova, která se mi dostala; tu jsem měl příležitost, zkoušku dělat, jak daleko jsem prospěl ve Tvé škole, a zdali umím upotřebit naučených nazpaměť průpovědí: „Milujte i nepřátely, odpouštějte, modlete se za ně.“ Děkuji Ti za všechny trapné chvíle, v nichž jsi mne učil v Tebe doufat a věřit, na Tě myslet a se spolehat. Děkuji Ti za všechny oběti mše sv., při nichž jsem mohl přítomen býti, za Tvé přemilostné tolikrát navštívení, kde Ty sám Největější v sv. přijímání se uhostit ráčils v chatrné lepence mé! Děkuji, ó děkuji Tobě! Dej, bych věčně Ti děkovat mohl! —

Arch IV. Odčítání -- *subtrakce*. —

Nebožtík náš učitel Jandera vysvětlil nám zcela názorně, co ve vyšším počtářství znamená to slovíčko: méně, (*minus* —). Dva lidé nemají žádného jmění; avšak ten první nejen že ničeho nemá na hotovosti, onť je ještě 5000 dlužen, kdežto ten druhý rovněž bez jmění je, dluhů však žádných nemá.

Jsou stejně chudi? Nikoli, ten první má ještě o 5000 méně než druhý, ještě o 5000 méně než nic; a až 5000 vydělá a dluh tento uplatí, bude tepv roven druhému. — A tak musím i já si počínat při tomto odčítání; nejprv totiž ze svých vnitřních zápisků, ze svého svědomí vypisovat a uvádět to méně, ty své dluhy a hříchy a nepravosti, to tajné a veřejné zanedbání a pohoršení. Vidím napřed, že to bude řada mnoho stránek vyplňujících, a že musím dělat součet částečný a pak uvádět: „přenešeno“ —, než uvedu hlavní součet, bych jej pak odčítat mohl od onoho v pýše mé uvedeného dobrého. Ach, jak jest člověk zpozdlý, a jaký je marnotratník; jak se sám okrádá a připravuje o drahý čas a nejlepší své skutky! Právě tím se proměňuje vše dobré, co činí, v menšence (*minuend*); to zlé ale které páše, a všecko obmeškání dobrého se vším tím lehkomyšlným, neužitečným a neupřímným, čeho se myšlením, řečí a skutkem dopouští, to jest ten menšitel (*subtrahend*). A poněvadž tento menšitel daleko větší jest než menšenec, co as bude vyplývat z toho počtu? — Ach, nedostatek, ono výš udané *minus* (méně), zřejmý ohromný dluh, tíha nad sílu mou sahající! Nyní rozumím podobenství o těch 10 tisících hřívnách.

Bože můj, Bože můj! jak jsem se jen mohl opovážit, před tváří Tvou cos dobrého si připisovat? Je-li cos toho druhu u mne, tak to pochází od Tebe; — sám ze sebe neumím nic než hřešit! A jak často jsem přenáhleně posuzoval svých bližních; jak zřídka, jak lenivě se povzneslo srdce mé k Tobě, jak často reptalo proti Tvému řízení, jak často urazily Tvé oko mé závistivé pohledy, jak často se ozívala pýcha ve mně, šeptajíc mi, že bych zasloužil lepší místo, než kams mne postavil! O tak piš Václave: „Já jsem dlužen“, a sice popiš arch V. VI. VII. VIII. IX. a X., pakli jen ještě postačí —, pak odčítej a rozjímej co počít.

Však říkávám svým žákům: Když máte od menšího větší odjímat, neb odčítat, a stojí-li vedle menší číslice jiná, — tak řekněte: 9 od 0 nemohu, musím si vypůjčit; a tak nemohu i já odčítat, avšak vypůjčím si: v přebohaté záloze zásluh mého Božského Mistra Ježíše Krista, který nejen krví svou Otcův dluh zaplatil, ale též v nevýslovné své lásce že všech svých zásluh založil pro nás ubohé záložnu, kde bychom se vydlužili a tak nevystihlé spravedlnosti Božské zadost učinit mohli.

Arch XI. Násobení nebo množení.

Veliká, důležitá zde úloha, ač i pro začátečníky v počtářství nepřilíš těžká.

Ty máš svěcenou od Boha ti hřívnou lichvařit, by se v tvých rukou znásobila — rozmnožila. Símě má přinášet užitek, a sice třiceti- šedesáti- a stoná-

sobný, dle toho jaká je půda. Ty můžeš násobit s 0, (nickou neb nullou), aneb též s číslicí převelkou, ba až nedostíhlou. Násobíš-li nullou, jest součin (*produkt*) také nulla, neb desetkrát nulla jest také nulla, a stokrát nulla jest také nulla. Násobíš-li však s číslicí nevystíhlou, pak jest i součin nevystíhlý. — Slyš, pozoruj, rozjíměj! Ty násobíš nullou, pokud se domýlíš býti sám ze sebe dostatečným, něco vykonat, aneb pak-li skutečně v této své domnělé pýše co i, jak se říká, na svou pěst děláš, anť nejsi dojista víc než nulla. Co jen pro sebe a za sebe činíš, jest tak marné a pomíjející jako ty sám. A zacházíš-li se svěřenými sobě hřivnami tak, jako bys je sám ze sebe měl, a sám si je dal: věř to dojista, že násobíš nullou. Vykonáš-li nevím co skvělého a slavného, na oko dobrého a chvalitebného, pro co bys sebe sama vypínal a od lidí byl veleben; tak se jen podívej, jaký vyjde *facit*, zpomeň na výrok nebeského učitele, kde on volá: „Amen pravím vám, oni, (totiž farizeové) vzali již odplatu svou“, účet je vyrovnán, *facit* je nulla, na věčnosti nemají nic k dobírání. Skutky tvé jsou samé nully; avšak ty počtáři víš, že když se k nulle představí 1, že pak tato dostane cenu, a že počet tím větší, čím více null. A tato číslice, která všem tvým, jinak bezcenným skutkům velikou, věčnou cenu dodává, jest: když všecko své smýšlení a jednání spojíš se zásluhami Božského učitele, Ježíše Krista; když své skutky vykonáš z dobrého úmyslu, Jemu je obětuješ, všecko co trpíš a snášíš, Jemu přinášíš, a s Ním vše začínáš a ukončuješ: hle tenkrát představuješ bezcenným skutkům svým nevystíhle velkou číslici, násobíš s počtem nepřehledným; pak jsi pravý čaroděj a lučebník, jenž vynašel a provozuje to drahně hledané umění, z hlíny a sprostého kovu dělat zlato, pravé ryzé zlato, jak mnoho jen se mu zachce, zlato, které nezrezovatí aniž od zlodějů může býti ukradeno. Kdo si zvykne takové násobení, kdo ve škole Páně apoštolem jsa, jak často jen může, rozličných odpustků získává: tenť jest opatrnější kupec než bývali jednou staří Brittanové v Kartágu, a ti noví Kartágeňané v Londýně —; jelikož svěruje své nabyté poklady té nejpevnější, každé bouři vzdorující lodi — lodičce Petrově. —

Arch XIII. Jest však ještě jeden způsob násobení, — ale způsob to velice smutný.

Násobení není nic jiného, než opětované, skrácené sčítání, a tudíž jest též zmíněný nešťastný způsob: vždy a opětně hřešit, z čehož se pak vysvětluje ta strašná zběhlost v hřešení. V jedné minutě možná více než 50 zlých myšlenek míti, a tolikéž i hříšných slov pronésti; a kdo není v stavu posvěcující milosti Boží, skutečně má v hřešení takovou zběhlost a zručnost; ale dejme tomu, že se kdos v jedné minutě jen jediného hříchu dopustí, to dělá za hodinu 60, za den 1440, za měsíc 43200, za rok 518400 zlých myšlenek, řečí neb skutků, avšak nebude to přehnané, když sumu tuto zdvoj- ba ztrojnásobíme. Komu se takové sčítání zdá býti nemístné, ten je na velkém omylu, jelikož nezná duši a její stálé konání, nezná svou duši, což jest předce tak potřebné, jako počtáři množilka neb násobilka.

Arch XIV. Dělení neb *divide*.

Jak rozdílné jest to dělení v říši nebeské od dělení na tomto světě! Bůh rozděluje dary své milionům, a opět milionům, a neubývá mu ničeho, není proto chudším. Plnost jeho slávy — to jest dělenec (*dividend*), dobrota jeho — toť dělitel (*divisor*), a podíl (*quotient*) postačí pro celou věčnost. Ba sebe sama podává On nám, a předce zůstává v sobě věčně nezměnný. Takové jest ono nevystíhlé tajemství, o němž svatý básník pje:

Na tisíce jich Ho berou,
Ale všichni stejnou měrou,
Aniž celku ubývá.

Než, jak to vypadá s tím dělením u nás lidí?

Srdce naše, toť den dělenec, rozličné úmysly toť dělitel — a podíl vypadne tím chudobnější, čím více vedlejších úmyslů, ohledů při svých skutcích máme. Tím povstává rozdělené dividované srdce — rozdělené mezi Boha a svět. A víš, co volá Kristus o něm? „Žádný nemůže dvěma pánům sloužit, Bohu a mamoně.“ A není právě tento mamon králem, vůdcem všech počtářů — totiž těch nekřesťanských? — Václavě, nepatříš i ty do jejich cechu? Náleží srdce zcela a dokona Bohu — neb je i ono rozdělené? Ale srdce jest co srdce nedělitelné, jest jeden celek, a dělením celku povstane neúplnost, zlomek, o tom

arch XV. Mnohý skutek zdá se býti dokonalým, mívá i zevnější lesk a zdánlivou cenu; než bližěji proskoumán, rozpadá se, není celek, nýbrž jen kus, zlomek. Čím méně čistý je úmysl — tím menší cena zlomku; neboť úmysl to jest ten jmenovatel (Nenner). A kdo a co všechno bývá tímto jmenovatelem? Pokrytství, tělesná, přirozená náklonost, bažení po cti, chloubu, zvyk, touha po odměně atd. — čím více takových vedlejších ohledů a zištných úmyslů, tím více jmenovatelů, tím menší cena zlomku. — „Synu dej mi své srdce!“ — volá věčná moudrost, než kde jest toto celé tvé srdce? — „Celým srdcem hledal jsem tebe!“ — píše žalmista, o vedlejších úmyslech není zde řeči.

Nezní to nejhlavnější přikázání: „Miluj P. Boha z celé ho srdce, a ze vsí síly?“ — Než ty právě tyto síly své dělíváš, a necháváš srdcem a silami svými vládnout onoho jmenovatele, který svět sluje. Lidé vidí na tvých skutcích jen počítatele — Bůh však i jmenovatele.

Arch XVI. Trojčlenka, *regeldetri*.

Z třech známých věcí čtvrtou hledat, která k třetí v takovém poměru se má, jako druhá k první, to jest to zlaté pravidlo zvané trojčlenky. Můj Božský učitel Ježíš Kristus dal mi sám úlohu podobnou, kterou jen pomocí trojčlenky rozluštím — jenž mi však nemalé hrůzy nahání. Když se totiž ubíral na Golgotu, pronesl následující děsivá slova: „Když se toto děje na zeleném dřevě, což se stane na suchém?“ Křesťanské počtářství dá návod k rozluštění této úlohy. Zde mám tři známé členy: a) zelené dřevo, b) to co se s ním děje, a c) to suché dřevo. Čtvrtý člen se má hledat, a to není nic těžkého, neb poměr je zcela zřetelný a jasný. Pán života, toť to zelené dřevo. On, jenž jest pramenem žití, jenž volat mohl ke svým nepřítelům: „Kdo z vás může mne trestati z hříchu?“ a toto zelené, nevinné dřevo bylo přibito na kříž, abych já suché dřevo zalit a zvlažen Jeho krví mohl pučet a se zelenat. O suché dřevo, které opovrhuješ, vzdaluješ se Krista, pramene života, — ach, jak chceš se zelenat, pučet, kvést a ovoce nest? Kterak chceš ujíti plamenu pekelnému. Co pak se stane s tebou, dřevo uschlé? — O tak vezmi si pravidlo tohoto trojčlenu za životní své pravidlo; a kdykoli budeš mít co snášet a trpět, zpomeň jen na úlohu: To a tak trpěl můj Ježíš — můj Pán a učitel: co a jak trpím já? — Já, který v poměru ku Krista jsem jak 0 : 10000, v jakém poměru jest to mé soužení k Jeho? — Raduj se spíše a těšivej se neb tenkrát se stává, že se suché dřevo namáčí v životní šťávě —; zdali pak ji vsáje do sebe? — Jenom v trpělivém snášení, v tichosti a bez reptání. —

Arch XVII. Počty o úrocích, neb percentové.

„Pět hřiven dal jsi mi o Pane, pět jiných jsem jimi vyzískal! Ejhle služebníče věrný, žes nad málem byl věrný, nad mnohým budeš ustanoven, vejdi v radost Pána svého!“ —

Aj, jaké úroky jsou slíbeny i mně, kdybych jen byl ty na archu IV. poznamenané, přijaté hřivny a kapitály svědomitě byl sužitkoval? Smím mít naději, vejít v radost Pána, když zůstanu suchým dřevem? Získám nějaké úroky, když kapitál ani neuložím? Budu mít jakýs prospěch z víry mé, když víra má bude jen mrtvá? — Smím se těšit na bohatou sklizeň (žoň), když jsem ani nesel, neb osení spustošit a zkazit nechal a opást od všelikého dobytka? „Na zemi kráčeli s pláčem rozsévající, pak ale s plesáním ponesou snopy své!“ — O Václave dbej o to, aby tvé snopy nebyly nalezeny co prázdná sláma, samé hluché klasy, chraň se, by tě nepotkal osud boháčů, kteří spali sen svůj, a procitli s prázdnýma rukama! O jak jsi posud daleko vzdálen od vzoru svého! Proč jsi posud netrpěliv, tak málo oddán Jeho vůli, tak lpící na věcech vezdejších, tak chtivý zvláštních jídel, tak neopatrný v řeči, tak bázliv před smrtí, tak vlašný ku Spasitelovi? — Hleď, kdybys byl vším, co Bůh ti dal, lichvařil, byl bys na sobě zkusil výrok písma: „Z plnosti Jeho vzali jsme milost nad milost;“ a čím líp použiješ daných ti milostí, tím více se jich tobě dá — ale to je jiný druh počtů, pročez **Arch XVIII.** počet řetězo vý, stálé postupování v dobrém, k radosti andělů, cestou následování Krista, kterou ne nadarmo bl. Tomáš Kempenský, královskou cestou nazývá. Neboť králové cestují rychleji a překonávají lehce všeliké obtíže na cestě. A postupovat musí každý; není možná zůstat stát u prostřed proudu. Buď pracujem a namáháme se, a právě tímto namáháním, přemáháním a bojováním dostanem se proti proudu dál; aneb se nepřemáháme, nebojujeme — zůstáváme stát, a proud nás strhne sebou. A čím výš kdo stojí, tím hlubší jest jeho pád, jelikož i těžší věci rychleji padají než lehké. Proto platí i zde: Kdo nebere úroky z kapitálu, tomu nepřibude ale ubyde. Kdo sahá a tráví z kapitálu, ten chudne — až stráví celou svou jistinu. Kdo ale uloží jistinu na úroky, a tyto k jistině přiráží, a tak z úroků novou jistinu tvoří — ten postupuje, a jak se podíví, až nastane den závěrečných účtů! Hle toť jest to sčítání pravého křesťana, který v trpělivosti nad duší svou bdí, vírou bdělost tu osvědčuje, naději zachová a láskou víru dokazuje! Jak užasne sám, až zasvítne velký den výplaty. „Plnou, natřesenou a osutou míru dají v lůno vaše.“ „A ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, aniž to pocítilo kdy lidské srdce, co Bůh připravil těm, kteří se ho bojí!“ — Proto radostně vzhůru — kde nám taková odměna kyne!

Arch XIX. Převrácený trojčlen.

Toho se chraň, abys snad, co má na prvním místě stát, nepostavil na druhé, neb naopak. A tento početní způsob jest zvláště výstražný pro lenivé, lhostejné a netečné křesťany, dle slov Krista: „Kdo má, tomu se více dá, aby měl a hojněji měl; kdo však nemá, tomu se vezme i to co má!“ — Tento výrok povzbudiž mne, abych přičinil se se vši horlivostí, bych měl „olej v lampě“ — a ku svěřené jedné hřivně alespoň ještě jednu. Než kterak se může tomu, který ničeho nemá, ještě vzít, — kdežto by přec větší nárok zdál se míti na nějaký milodar? — Toť opět důležitost, ale ne těžká úloha, a o té přemýšlet buď nyní mými zaměstnáním. Ten převrácený trojčlen, jak jest on snadný k rozluštění a pravdivý! „Čím dále žiješ, tím kratší cesta ke brobu; čím více se vzdaluješ od Boha, tím bližší jsi věčné záhubě; čím lenivěji kráčíš cestou života, tím rychleji uháníš v propast bezednou;

čím dáleji utíkáš před křížem : tím tížeji přikvácí na tebe, čím více peněz shrabuješ, tím větší chudobu si chystáš atd.“ —

Tím by byl nižší způsob početní ukončen; a až budu důkladně umět jej obracet na duši a její pokroky, pak se pokusím dále.

Nyní však dle slov písma svatého : „Počátek, kořen všeho zlého jest hřích“ —, tedy buď hlavní, přední, stálou úlohou mou tento kořen vytáhnout, vyplenit ze srdce se všemi jeho druhy — sedmero hlavních hříchů. — A dále chci se cvičit v rozmnoženích těch nejpotřebnějších ctností, ve víře naději a lásce!

Ty však Božský učiteli, stůj při slabém svém žáku, pomáhej, napravuj, vnitřním vnuknutím, pobádej a napomínej, když on chybí a klesne, aby životní úloha jeho od Tebe co zdařilá uznána byla. Amen. —

H ř í c h.

I.

Hřích co by byl, tak se mnozí ptají,
Jak ten Fariseus v písmě svatém,
Nevinnou tvář ukazují s chvatem —
Hřích pak tací ze všech nejlíp znají.

Hřích co není ve hvězd jenom kraji,
Ve hvězd kraji láskou Boží vzňatém,
Božímu jež Synu byla katem,
Andělové svatým povídají.

V světě jenom jedna byla žena,
Jedna duše Bohem utvořena,
Která nepoznala hříchu činem

Znáš tu ženu, outočiště lžíšných?
Trpěla ač vinou lidí pyšných,
Přec je ráda smíří s Božským Synem!

II.

Jako dým se po tom místě valí.
Kde zlý jeho otec hospodaří,
Který mnohým jejich naděj maří,
Tak se lidstvo ve své hříchy halí.

Hřích je sova, která tmu si chválí,
Bludička, jíž světlo v propasť září,
Hanba stará povždy s novou tváří,
Jablko, jež lidé ohryzali.

Hryzou na něm od počátku světa,
Aniž se jim ještě znechutila
Ta chuť jeho, stokrát od nich kleta.

„Bůh tě zachraň před jeho zlým jedem!
Potáh-li však srdce své juž ledem —
Žalem roztajíš ho, duše milá.“

Svatý kříž.

(Ze života.)

Ode mne odstup to, abych se chlubil, leč
v kříži Pána našeho Ježíše Krista. Gal. 6, 14.

Ježíš Kristus ukřížovaný byl, jest a bude vždy předmětem nejrozníčenějšího rozjímání, nezvratné důvěry, nejvřelejší lásky srdcí křesťanských. A jakby to také mohlo jinak býti; vždyť Kristus, s křížem povýšen od země, všecko táhne k sobě samému (Jan 12, 32), a právě proto v kříži spasení jest, v kříži život, v kříži ochrana od nepřátel, v kříži dokouání svatosti. Není zajisté spása duše, ani naděje života věčného, leč jediné v kříži. (Násled. Kr. 2. knih. II. kap. 12.) Kristus

ukřížovaný židům zajisté jest pohoršením, národům pak bláznovstvím, novopohanům za dnů našich bláznovstvím a pohoršením najednou, věřícím však mocí Boží a moudrostí Boží. (I. Kor. 1, 23—24). Vždyť kříž Kristův jest klíč k ráji, hůl churavých, prut pastýřů, obracujících se vůdce, prospívajících dokonalost, spasení duše i těla, všeho zlého odvrácení a všeho dobrého dárce (sv. Jan Damascenský lib. IV. de orthodoxa fide). Než tělesný člověk nechápá těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího, nebo bláznovstvím jsou mu, a nemůže jim rozuměti, protože mají duchovně posuzovány býti (I. Kor. 2, 14). Takovýto zvířecí člověk nepoznává tedy, že Ježíš Kristus ukřížovaný jest nám učiněn od Boha moudrostí, i spravedlností, i posvěcením, i vykoupením (tamtéž 1, 30). Za tou příčinou také sv. církev katolická, od Boha Ducha svatého poučena jsouc (Jan. 16, 13), sv. kříž vždy měla v největší uctivosti. Tímto sv. znamením jsi byl na křtu svatém pokřtěn; znamením sv. kříže dosahuješ od kněze rozhřešení od hříchů; když ti kněz podává při sv. přijímání tělo Páně, stává se to znamením sv. kříže; znamením tímto se žehná sňatek manželský, posvěcují se služebníci Boží na kněžství, býváš v svátosti biřmování co dokonalý bojovník Krista posilněn, při posledním pomazání k poslednímu zápasu ozbrojen. Slovem, patř okem svým na výkony církve svaté, zdaž vždy a všude, a ve všem a na všech místech se nevykonávají znamením sv. kříže? Ty víš, že nejsv. obět mešní jest nekrvavou novozákonní obětí vždy trvajících památkou krvavé oběti kříže. A aj! jak často žehnává sebe, dary obětní a přítomný lid kněz mši sv. sloužící znamením sv. kříže. Ty sám jsi ustavičným svědkem vznešenosti a útěchy sv. kříže. Na křtu svatém tě pomazal křtící kněz sv. olejem na prsou a mezi lopatkama svatým křížem, abys Krista ukřížovaného srdcem miloval, a co nosič kříže rád za ním kříž nesl. Ještě tě tvá bohabojná matka na klíně držela, a již ti ručičku svou vedla, abys se znamenal sv. křížem. A zajisté není vznešenějšího tajemství nad tajemství sv. kříže! My to tajemství vidíme v celé přírodě. V povětří lítající pták, nepůsobící roztaženými křídly znamení kříže? a ty na stromích se křížující konky; ty v listech stromových se poutající nítky; ty na rozcestí se setkávající pěšinky a cesty; téměř napořád všecko náčiní nase, ano i ty nítě, jimiž sešít jest oblek náš, zdali se to vše nekřížuje? nevyobrazují tedy všecko znamení sv. kříže? A nyní se postav a roztáhni své ruce; rei, nejsili ty živým křížem? A když se k modlitbě skládají ruce tvé, ležívá pravý palec přes levý, neníli to kříž? — Jdeli syn neb dcera do světa, loučící se otec a matka jim dělají na čelo kříž; taktéž umírající rodičové žehnají dítkám znamením sv. kříže. A když člověka umírajícího všecko opouští, když kolem něho dítky, manželka, přátelé usazeným okem stojí nemohouce pomoci, ach! po kom tu sáhá stydnoucí ruka, koho tu pevně drží až se poslední zápas dobojoval, zdaž to není sv. kříž? A co dáváme mrtvému do rukou, co stavíme na rakev, co jest vyobrazeno na přikrově, co se při umrlčím průvodu nese před márami, zdali to není znamení kříže? Tak nad hrobem stojí ještě služebník církve a žehná mrtvolu svou sv. křížem, a na hrob hrobeník lopatou dělá kříž a přátelé stavějí u hlavy hrobu co pomník sv. kříž. To chce říci: v tomto hrobě odpočívá věrný ctitel ukřížovaného Krista. Kříž sv. mu byl spásou, neboť tím znamením byl přijat do církve, tím znamením obdržel všechny milosti církve, v tom znamení ve všech ouzkostech a strastech našel útěchu, toto znamení bylo mu největší slávou, onť ho veřejně na své čelo stavěl, s tím znamením v ruce odebral se na věčnost, a nyní odpočívá jeho smrtelná schránka pod tímto sv. křížem, očekávajíc tu slavného vzkříšení. Proto od časů apoštolských věřící tak

velice sv. kříž milovali a tak často sv. křížem se žehnali. Starý spisovatel Tertullian (de coron. mil. c. 3.) svědčí takto: „Pokaždé, když vycházíme aneb se navracujeme, když se nám prospěšně vede aneb opak, když se strojíme, aneb obouváme, když se koupáme, za stůl sedáme, světlo rozsvěcujeme, na postel se ubíráme aneb na stolicí sedneme, ať jest naše zaneprazdnění jakékoli, pokaždé čelo znamením kříže znamenáme.“

Ach jak trudný byl by život náš bez sv. kříže! Jak to srdce rozdrcené, duši rozervanou, mysl ouzkostněnou upokojuje, sílí, radostí naplňuje, když živou věrou na kříž sv. se dívá. Jako na hoře Kalvarské s kříže sv. tekla přesvatá krev Páně, tak teče nyní, když věřící duše pod křížem klečíc důvěrně k ukřížované své lásce pohlíží, milost Boží, trpělivost, odevzdání se do vůle Otce nebeského, slovem teče balsám raněné srdce hojící, duši upokojující, mysl k nebesům povznášející. Mělť jsem ve svém živobytí, zvláště ve správě duchovní tak mnoho příležitosti se přesvědčit, jak blaze útlá láska a úcta sv. kříže působí, že jsem předse-vzal si ty některé čelnější tuto vypravovati.

Když ponejprv roku 1832 cholera, přistěhovavší se z východních krajín do vlasti naší, začala strašně zuřiti, domnívali se úřadové světští, žeby se veliké a vysoké kordony měly vystavět, a tak od nakažených míst nepuštěním žádného člověka do obcí ještě zachráněných strašlivé nemoci přetrž učiniti. Ještě se s pilí ne-umdlenou na hranicích českomoravských na vysokých horách kordony ty stavěly, an najednou za kordony v nejbližší dědině cholera s největší prudkostí vypukla a za několik dní učitele i manželku jeho od stádečka dítek, jehožto nejmenší ještě v ko-lebce leželo, neuprositelně vyrvala. Postrach po ubohé obci byl nevýmluvný, a teprv přestal, když děsná nemoc přestala. Poněvadž musel býti nový učitel usta-noven a o ubohé sirotky postaráno, rozebrali si občané dítky a na chudobný ma-jetek držena dražba. Při dražbě byl též vyvoláván starý, učazený krucifix. Tenkrátě byly ještě peníze šajnové. Vyvoláváno tedy: Za groš šajnů; kdo dá víc? Všichni dražebníci se smáli, nikdo nechtěl dáti víc. Tu to hnulo s jedním mladým sou-se-dem, slze mu vyhrkly z očí: Můj Ježíš byl od Jidáše za třicet stříbrných pro-dán, a nyní ho nikdo nechce ani za tři krejcarey! — a dodav si mysle volal: Tři groše! a při všeobecném smíchu obdržel starý krucifix. Člověk ten se stal později rychtářem, aneb jak teď tomu říkají představeným, a před svou smrtí musel více let s bolavou nohou napořád postel hlídat. I navštívil jsem ho mezi jiným také jednou v čas žní. Celé dni byl sám a sám v hrozných bolestech beze všeho po-sloužení; ale vždy veselé mysle. Tu mi vypravoval, jak ke krucifixu přišel, a pak dodal: „Otče duchovní! pravda jest, trpím velmi mnoho; ale kdykoliv na svém bo-lestném lůžku buďto nyní v čas žní, aneb v noci, když kolem mne všecko spí, při bledém svitu měsíce na sv. tento kříž se dívám, vždycky se mi ulehčí. Ta myš-lenka: Já jsem se za tebe můj Ježíši nestyděl, já jsem tě při dražbě při posměchu jiných koupil; já jsem si tě proto nad mou postel pověsil, abys byl mým věrným přítelem a pomocníkem, abys mě v ouzkostech a bolestech sílil a polehčil, — ano Otče duchovní, ta myšlenka mi dává takovou útěchu a sílu, a já ten kříž mám co nejlepšího těšitele tak rád, žebych ho za všechny poklady světa neprodal! Velebný Otče! Když tak Bůh člověka nemocí navštíví, tu ho všecko opouští. Péče o hospodářství, o obecné záležitosti ano i o domácnost ho více nezajímá. Strá-dám tu pod svým křížem v bolestech a jedině v bolestech Ukřížovaného nalezám u-lehčení. Děkuji Bohu, že mohu trpěti, vždyť se tím stávám Pánu Ježíši podoben,

a prosím ho, aby mne mé hříchy odpustil a očistec mi ukrátil!“ — Nedlouho po té návštěvě umřel, v ruce drže ten kříž, na nějž velmi důvěrně pohlížel a ještě v tuhých rukou pevně držel. Důvěřuji, že umřel smrtí spravedlivých. V obci té jest obyčejem, že kněz při despělých na hřbitově několika slovy, tak řečené poděkování držívá. Předmětem byla uvedená tato událost. O kýžbychom všichni vroucí láskou a dětinnou důvěrou k svatému kříži měli.

Pozdě na noc, na sv. pannu a mučednici Barboru vypukl požár. Vztekla vichřice roznášela hořící došky a šindele po celé té straně, kterou se víchr hnal; za čtvrt hodiny hořelo třicet čísel domovních. Prudkým větrem rozdmýván přeskakoval požár několik čísel, aby zvláště výše stojící stavení zasáhl, odkudž žhavé uhlí na níže stojící chaloupky tak hustě jako srutky padalo. V jedné takové chaloupce bydlel chudý ale zbožný terciář sv. Františka. Chaloupka byla z větší části doškami kryta a šindel tak již ztyřelý jako troud chytal. Z vedle stojící stodůlky čouhala všudy sláma, kolem chaloupky až pod samou střechu, aby v zimě nebylo tak lehkého promrznutí k obávání, vše obloženo pazdeřím. Plamen ze dvou hořících stavení sedlských se nad chalupou spojoval v jeden, uhlí žhavé se sypalo jako husté krůpěje deštové. Na hájení nebylo ani pomyslení.

Plačící rodina stála kolem chaloupky, a terciář svůj křížek, jež při profesi obdržel, vysoko vyzdvihoval, ustavičně volaje: Ukřížovaný Ježíši! zachraň mou chaloupku! pro tvé bolesti a pro zármutek tvého nejsvětějšího Srdce smiluj se nad námi! — Takovým a podobným způsobem vztyčeným křížem před chaloupkou stoje, toliko křížem bránil požáru; a ubránil ji. Vůkolní stavení až do podvali shořela; velká lípa vedle stodoly stojící shořela až do země v kořenu, kolem chalupy leželo uhlí, ano celé opalky hustě, avšak stavení zůstalo nedotknuté. Takové zachránění lidským způsobem nemožné jedině nezvratnou důvěrou v Krista ukřížovaného co odměna stalo se. Kdybychom k cestám božské prozřetelnosti nebyli slepí, pakbychom hledali a také našli u Boha pomoc.

Po tak velikém navštívení osady svěřené, o němž právě svrchu byla řeč, dle povinnosti pastýřské vyjda po mši svaté své nešťastné osadníky potěšiti, přišel jsem též k jednomu statku, který tak vyhořel, že větrem i ten popel odnešen byl. Patřilť vdově s nezletilými dítkami, která nad spaleniskem hořce kvílela, a dojem řváním hladového dobytka nemálo se zvýšil. V prvním prudkém bolu se ubohé vdovy málomocnost zmocnila. Zaplakalť jsem i já. A aj! sv. dřevěný kříž stál před spáleniskem úplně nedotknutý, ač kolem stromy shořely.

Pojma matku za ruku, vedu ji k sv. kříži, řka: „Veliké jest navštívení Boží, které nás potkalo. Ale matko! důvěrujte, Ježíš ukřížovaný, ten nejvěrnější přítel, ten nejmocnější spomocník vám zůstal. Což se domníváte, že to jen náhodou se stalo? O zajisté pomůže vám; zkusíte to co nevidět, že důvěra v něho nebude zahanbena.“ — Zbožná vdova se upokojila. A tak se také skutečně stalo. To odpoledne před požárem, od úřadu vybíduta jsouc, nechala stavení pojistit; dávní dlužníci, kteří se k dluhu svému nechťeli znáti, nyní neštěstím hnuti, nejen dluh ale i úroky zapravili a tak v pravdě neočekávaně ač přirozeně vdově bylo spomoženo. Ano, Kristus ukřížovaný jest ve všech potřebách ten nejvěrnější přítel, ten nejmuodřejší rádce, ten nejmocnější spomocník; zvláště v nejposlednějším potýkání proti mocnostem pekelným! —

Prosmež Boha o velmi útlou lásku k sv. kříži, a Ukřížovaný nás láskou věčnou obejmě.

Podobných pádů jak při požáru, tak i o jiných neštěstích bych mohl ještě více ze své vlastní zkušenosti vypravovati. Nevěrec pousměje se snad nad pověrečnou sprostností mou. Já však na posměch ten nedbám. Nebo slovo kříže jest sice těm, kteříž hynou, bláznovstvím, ale těm, kteříž dosahují spasení, jest mocí Boží. (I. Kor. 1, 18). Jeli úcta a důvěra v Krista ukřížovaného pověrou; o nechte nám ji, my s ní jistojistě dopadnem mnohem lépe, nežli vy svou osvětlenou potupou kříže! Jáť jsem slyšel takových lidí posměch tropiti, když se jich však ruka milosrdného Spasitele, který nechce zahynutí vykoupeného stádece, dotekla, zcela jinou mluvívati a u stavičně sv. kříž aneb obraz Matky Páně při sobě míti chtěli, a hořece toho želeli, že kdy opovázlivě se rouhati osmělili. Ale byliť to napřed duše svedené. Zdali i svůdník k nevěře a rouhání té milosti od Boha by dosáhl, ač toho úpěnlivě od Boha prosím, ze své zkušenosti vlastní nemohu dotvrditi.

Pronásledování křesťanů v Japonsku v roku 1620—1621.

(Pokračování.)

Křesťané v Ochu byli ale záhy trvanlivě pronásledováni. První oběti byli zbožní manželé Šachym a Anna. Tito bydleli v Mifusamě a byli před dvěma roky P. Jeronymem ab Angelis pokřtěni. Šachym byl již 70, Anna pak stáří 60 roků. Zdráhaje se Šachym víru zapřít, uvězněn jest, a strážci poručeno, aby jemu 9 dní ničeho jísti nedával; křesťané ale použili prostředků, kde odsouzenému nejpotřebnější stravu poskytnouti mohli. O tom ale doměřel se ukrutný Tagimadono, který jateho a 23 dnů vězněného do Mifusamy zavéztí dal a poručil, by on i manželka jeho šlati byli, kdyby od své víry upuštěti nechťeli.

Tento rozsudek byl oběma jakoby poselství nebeské vítán, a P. Jeronym pospíšil hned k nim, aby je vzpomínal a k blízké smrti připravil. Mnozí křesťané přišli do vězení návštěvou k Šachymu, a tento je napomínal, by vzpomínali neustále utrpení Páně, a tak neohroženě k těm největším mukám se připravovali. Ještě s nimi rozmlouval, když tu pochopové do vězení vstoupili, nesouce provazy a ořovy, by je spoutali. Šachym poklekl a děkoval Bohu za milost, že smí býti pro něho spoután. V určitou hodinu byli oba odsouzení ořovy spoutáni, a v průvodu 500 křesťanů, Anna uprostřed dvou ctihodných paní, na popravistišče vedeni a tam šlati, ozdobeni jsou korunou mučennickou v červnu, roku 1621. \

Bohužel byl tu oheň pronásledování ještě více rozdmýván. Vistý Japanec, Šachym Firajama, obchod meda na ostrově Filipinské, přijal tam r. 1618 dva kněze, P. Petra Zunigu z řádu sv. Augustina, a P. Rudwiga Florese, dominikána, na palubu, aby je potají do Japonsu dopravil; loď byla vřaf na blízku Firanda mořskými loupežníky zajata a vydrancována; císaři pak hned oznámeno, že několik kněží Manilských do Japonsu přibýlo. Bez prodlení jsou Šachym s oběma duchovními a všemi křesťany, kteří na zajaté lodi byli, zajati.

O tom se doměřel přítel Šachymův, a odesel z Manil do Firanda, aby svého přítele zajatého osvobodil. Pokus se vydařil mezi tím, co strážé spalí; avšak povztekem probuzen, pospíšil za uprchlých a doměřil do vězení zpět. Doměřem se o tom císař Chogun odeslal hned místodržícího Mangasakyšského do Firanda, poručim mu, aby

Sirajamu, oba kněze, jakož i mšecky důstojníky a námořníky zmíněné lodi upáliti dal, v mšecky umězněné kněze a kleriky, ať Evropany neb Japance, jakož i ženy a děti těch, kteří tyto kněze hostili, smrti potrestal; rovnýž přest zastihnouti měl ty, jež by se opovážili, kněze do Japany přivážeti.

3 byli Záchym,*) oba kněži Zuniga a Flores,**) jakož i ochráncé jejich Španěl, Ferdinand Civeres, s jinými 11 křesťany z Firanda do Nangasaky přivezení a tuto místodržícím ještě jednou vyhánáni, aby míru zapřeli; zdráhamosse se ale to učiniti jsou i smrti odsouzeni. Oba kněži s Záchymem upáleni jsou; po dvě hodiny snášeli muhy ohně, a nebyli při tom silně swázáni, aby se jim příležitostně podařilo smrti ujíti. Tělo P. Petra Zunigy bylo zprvu do Manily, obtud ale do Španěl dopraveno, poněvadž byl tento mučedník synem markýze z Willamanique, který dříve místodržícím v Novém Španělsku byl. Ostatních 12 křesťanů bylo skato, jichž těla 4 dny na sobě ležela, hlavu pak jejich na povýšeném místě na prkne vystaveny jsou; konečně domoleno bylo, aby se ostatky těchto vyhánavačů počestně pohřbily.

Wzdor pronásledování tomuto obrátili misijnáři mnoho lidí na věru Kristovu. Tak potřtili Jesuité r. 1622 svými katechety více jak 2230 pohanů, a v Nangasaky samém bylo 7 kněží a 2 bratři laikové z tovaryšstva Ježíšova. W jakém nebezpečí tito misijnáři Japanskí byli, vysvětlá nejlépe z listu představeného kollegia Nangasakyského, P. Jana Baptisty Bazzy, který Jesuitům čínským na sklonku roku 1621 takto psal: Nelze vysvětliti, co se zde v tomto Babiloně předešlého měsíce událo a s jakým námáháním jsme hledáni byli. Všude město bylo postraffeno a zmateno. Chcete-li věděti, jak se to stalo, že jsem nebyl zajat, zeptejte se Boha, nebo já to newím. Po 8 let již zdržuju se v městě tomto, a jen Božským řízením newedral se žádný slůvčích v dům, v kterém jsem se skrhl. Poslední noc vánočních swátků jsme u velikém rozčlenění prožili. Do všech sousedních domů vedralo se 30 wojáků násilně, a prohlédali mšecky byty a stoboky, aby mě našli. Já klečel před oltářem, a očekával v každou dobu, že budu uchwácen. Bůh ale wojáky slepotou porazil, neb ačkoliv mše kolem prohlédali, dveře vylámali, obrazy roztrhali, všude hřmotili a Bohu se rouhali, nepřistli předce žádný na to místo, kde jsem skrhl byl. To se stalo v předvečer nového roku.

3 byl jsem přinucen, v málo hodinách několikráte svůj pobyt změnit, nebo někteří mne zapudili, jiní mne jen nerádi přijali, a tak jsem musel konečně chladnou noc na ulici probliti. Sotwa že jsem, jakmile se rozednilo, mohl msi sloužiti, tágal jsem se svého srdce, wzpomínaje míru a útěchy, které nassi společnosti toho dne po daleké zemi se dostává, zdálí toho otcům v Evropě nezámidi; aťšak šhledal jsem, umážim mše řádně, svoje postavení lepši, než které jsem jinde mohl mti, a zdálo se mi, že není ani místa, ani úřadu, ani země lepši, nežli v které práwě nyní jsem.

Poslyšme tedy dále děje pronásledování křesťanů Japanských a pozorujmež oběti které ukrutnost Chogunjamowa r. 1622 požádala.

*) O blahoslaveném Záchymu pověst ještě wypravuje, že musel zvláště ve vězení mnoho trpěti, a že ještě před smrtí po 8 dní duchovnímu cvičení se podrobil.

**) Lubvík Flores byl Dominikánem z Belgie a Petr Zuniga Augustinským Eremitou z Mexika. Umučeni jsou s Záchymem a ostatními křesťany 19. srpna 1622. Křesťané tito byli: Leo Sulejemon, Jan Fojamon, Michal Diaz, Marek Chinejemon, Tomáš Cojanagui, Antonín Třamanda, Jakub Denchi, Wawřinec Rocujemon, Pawel Santšiki, Jan Jago, Bartoloměj Mofioge, Jan Nangata, mšiční Japanci a údomé bratřstva ruzencového.

Mučedníci 10. září r. 1622.

Jedno z nejvěstších vítězství slavila církev Japonská 10. září r. 1622, kde 51. mučedníků Mangasaky-skych pravdu katolického náboženství svou krví a svým životem zpečetilo. Uvedeme nejdříve jména těchto reků, a potom děj mučennictví jejich. Za živa spaleni byli :

Z řádu sv. Dominika: P. Frantisek Morales, P. Alfons de Mena, P. Angelus Ferrié, P. Hyacinthus Orfanelli a Fr. Alexius, rodilý Japanec.

Z řádu sv. Františka: P. Petr de Amila, P. Richard a St. Anna, Fr. Leo a Fr. Vincentius.

Z tovaryšstva Ježíšova: P. Karel Spinola, P. Sebestian Kimura, Fr. Petr Sampo, Fr. Eualous Fusaj, Fr. Tomáš Akafochi, Fr. Ludvík Sawara, Fr. Michal Chumpu a Fr. Antonín Chiumi.

Swěťští: Antonín z Corey, Antonín Sanga, katechista, Pawel Japonec a Lucie Brtites, též w Japanu zrozená.

Stati byti: Fr. Tomáš, z řádu sv. Dominika; Jan z třetího řádu sv. Dominika; Fr. Jan Ciungoga, z tovaryšstva Ježíšova; Isabela Fernandez, manželka jistého Portugala, který pro wíru svou spálen jest; Ignacius, její syn čtyřletý; Maria, wdowa po mučenníku Ondřeji Tokuanowi; Apolonia a Marina, obě wdovy; Anežka, wdowa po mučenníku Kosmasowi; Maria, manželka Antonína z Corey; Jan a Petr děti její, prvně 12, druhý tříletý; Majdalena, manželka katechisty Antonína Sangy; Marie, wdowa po mučenníku Janu Chunowi; Dominika, wdowa; Marie, manželka upáleného Japonce Pawla; Thetka, manželka jistého Pawla z Mangajehy, se sedmiletým synem Petrem; Dominik Macawo, syn mučenníka Matouffe; Kateřina; Petr Motojurna, hoch 5letý a syn mučenníka Jana; Bartoloměj Sawano; Dominik Samanda; jistý Damian, a syn 5letý Michal; jistý Tomáš; jistý Klement s 3letým synem Antonínem; konečně jistá Rusa a Klára, manželka mučenníka.

Škoda, že máme jen málo zpráv o obou jesuitech Spinolowi a Kimurowi, které zde we výtahu podáme:

P. Karel Spinola narozen jest r. 1564*) z velmi wznesené Janowské rodiny; otcem jeho byl Oktavius, hrabě z Thassarole, ujcem pak kardinal a biskup z Koln. Ustawičným pozorováním smrti a marnosti věci světských wěnowal se životu řeholnímu, a změstí o slavném mučennictví P. Rudolfa Aquawiny z tovaryšstva Ježíšova, a syna wévodhy z Utri, rozhodl se pro svoje pomolání. Abhy někdy co hlasatel ewandělí mezi pohany koruny mučennické dosáhl, wstoupil Spinola 23. prosince 1584 w Nole do tovaryšstva Ježíšova, w kterém s P. Bernardinem Realinem, jenž r. 1616 w powěsti swatosti zesnul, w ujjším spojení žil. Po skončení nowiciatě odeslán jest Spinola na studia filosofická do Neapole, kde nějaký čas s Aloisiem Gonzagou spolu žil. Pro churawost musel se do Milána odebrati, kde bohoslowí dostudowal, roku 1594 na kněze poswěcen jest.

Touže neustále po misíích indických profíl Boha za tu milost, a abhy mu udělena byla, své tělo neustále mrtwíl, a newyšlowně se zaradowal, kdž mu P. generalem domoleno, abhy na Japonské misie odecestowati směl; awšak trpěliwost jeho musela se ještě trpě zlouffce podrobiti. Nebhylo mu za těžko s příbuznými se rozloučiti, kteří jej

*) P. Tanner (Soc. Jesu usque ad sanguinis eff. militans) praví, že w Praze, kde otec Spinoly, Oktawio, tenkráté úřad nejwšššího podkonho u císaře Rudolfa zastáwal.

nadarmo zdržovali. Z Janova přeplavil se šťastně do Španěl; když se vssat loď, která missonáře z Vissabonu do Indie převézt měla, kolem předhoří „Dobré naděje“ plavila, strhla se velká bouře, formidlo se zlomilo, tať že loď přinucena jest v některém přístavu Brasílském útočiště hledati. 15. července 1597 vploula do Bajy, a opustila přístav tento opět v zářl, aby se dále do Indie plavila, přistála ještě k ostrovu Nowosspanělskému, kde oba missonáři, P. Spinola a P. Verouhin ab Angelis na jinou loď vstoupili, kteráž ale anglickými loupežnými námořskými zajata a do Anglie odvezena byla, od tud kapitán její missonáře do Vissabonu nazpět odeslal, kamž 3. ledna 1598 po dlouhém a obtížném bloudění přistáli, a celý rok tam setrwati museli, dožud představení nové rozkazů z Říma neobdrželi.

Teprvé v březnu roku přístěho vstoupili opět na loď a přistáli šťastně v Nangasaky r. 1602. Tentráte právě započalo se v Japanu pronásledování křesťanů; horlivému Spinolovi bylo ale předce domoleno, aby po 16 roků na rozšiřování a udržení církve Japanské pracoval, a nejša spokojen obtížemi, které bez toho život missonářský v Japansku s sebou přinášel, vymýšlel každodenně oběti nových pro Boha svého, aby se mu milosti mučennictví, po kterém tať toužil, konečně dostalo; a Bůh vyslyšel prosby jeho. P. Spinola, který co správce japonské misie velmi často s lidmi každého stavu obcovati musel, počalž se vssm osiblům slibům vyhýnul, byl vssat konečně se služebním Fr. Ambrožem Fernandezem 14. prosince 1618 v Nangasaky vypátrán a uvězuěn, potom ale do Omury zavezen. Zde obejmul radostně se slovy sw. Klimenta Římského: Non meis meritis huc me misit Dominus, vestris coronis participom fieri, (ne pro zásluhy mé poslal mne sem Pán, abych se vssich korun zúčastnil), zajaté, s kterými se we vězení setkal, a snášel po 4 dny s nimi nejvšestší svízele taťové japonské mazby. Máme ještě několik listů jím toho času psaných, z nichž některá místa tuto uvedeme.

Tať píse 28. února 1621 přibuznému svému Wlazmilianu Spinolovi následovně: „Počinám býti mučenníkem Ježíše Krista, isa z lásky k Němu v tomto vězení, kde mnoho trpím. Ale já Wám pravím, že mne Bůh právě v tu dobu, kde jsem zemdlen byl, útěhou naplnil, tať že dostatečně za vssu odměněn jsem, co jsem na počtu Jeho učiniti mohl.

A když po mnohá ještě leta v tomto vězení setrwati musel, čas ten byl by mně krátkým, poněwadž sobě co nejvšestěji přeji pro toho trpěti, jenž nám mnohonásobně odměňuje, cokoli pro Něho činíme. Wlmo jiné nemoce, kterými jsem v zajetí svém stlíčen byl, měl jsem tať zimnici, která mě každodenně napadala a 100 dní trvala; v tom čase nedostávalo se mi pomocných prostředků ani potravy, tať že každě, i já sám se domníval, že to životem zaplatím. A přece naplňovala taťová radost po celý čas srdce moje, že jsem myslil, jakoby vssedchny radosti obsahnouti nemohlo; nikdy jsem nepocítil taťové slasti, a myslím, že stojím u vchodu do ráje.“ Podpis psaní zní: „Karel, zajatý pro Ježíše Krista.“

We svém posledním listu provincialu píse taťto: „Wčera přišli Katané nena- dále a jako divocí do vězení nasseho. Z těšili jsme se již, že nás na smrt odvedou; ale oni přišli jen, aby zajaté sčítli. Domověli jsme se o blahoslavené smrti oněch, kteří z Manily přišli; proto doufáme, že nás stejně štěstí potká, nebo milosrdenstvím Božím jsme vssični na smrt připraveni. Wne Bůh tohoto roku k smrti připravil, an mně moje svízele a nepřítelmuosti zdvojnásobnil. Jedinou mojí útěhou we vssí bídě byla denní mše swatá, již jsem sloužil, pokud možno bylo. Ostatně se wrhám Waffl Weledůstojnosti k nohoum, a prosím skrousseně za odpustění chyb swých, zvláště oněch, jichž jsem se v čtyřletém zajetí dopustil, poněwadž jsem tať drahého času tu své spáse a k svému

školonalek nepoužil. I objímám Vás, všichni otce a bratry co nejněžněji, a loučím se od Vás, zapřísahaje Vás, abyste Boha prosil, by mně milost konečné vytrvalosti udělil, neb mne poslední nemoc tak oslabila, že jsem sotva na nohou státi mohl. Kdy, jak doufám, do nebeského Jerusalema přijdu, nezapomenu zajisté na Vás Velebůstojnosti a na provincii, které jsem tak zavázán. Ve omězení Smurském 28. srpna 1622. Karel, jenž pro Krista i smrti obsoven jest.“ (Pofračování budoucně.)

Klástersní příběhy.

†* Slyšeli jste o Krakově? o karmelitánce Barboře? Jak pak ne: denně hledím do novin, zdali tam něco nového o tom příběhu, a proto vida ve Škole nadpis: „Klástersní příběhy“ myslím, že i tu se něčeho „mastného“ o Krakově dočtu . . . Chyba lávky — vypravování taková jen dráždí a proto se smyslnému srdci tak líbí. Zde máš něco jiného slyšeti; však ale předce abys se nehněval, chci ti upřímně říci, co o tom smýšlím a co každý chladný pozorovatel smýšleti musí. Především se nemůže všemu věřit, co noviny přinášejí, vyšetřování soudní ukazuje a ještě ukáže všechno zcela jinak; noviny však z komára dělají velbloudy, přehánějí, přidávají, vynechávají, jak se jim právě líbí a jak se do jejich krámu hodí; zejména ten lákavý příběh zamilovaných bude as zcela vymyšlen. Však dejme tomu, že všechno, ale všecinko je pravda, tedy myslím takto: 1. nešťastná ta osoba neměla ani vůbec do kláštera jíti, když se necítila povolanou; každá je k politování, když pro „nešťastnou lásku“ bere utočiště do kláštera — ó takový vzdor se těžce trestá! lépe jest ve světě spokojeně žíti, než v klášteře nešťastně. 2. Barbora Ubrik neměla aspoň tak přísnou řeholi si zvoliti, jako je karmelitánská, z nížto je tak těžko ano (pro slavné věčné sliby) takřka nemožno se dostat na svobodu; mohla si zvoliti řeholi mírnější, kde jsou sliby jednoduché, na 3 leta, po nichž, necítili se povolanou, může osoba volně zase do světa . . . co ovšem nebezpečné bývá pro její spasení; pakli totiž Bůh ji v klášteře chce mít, dostane se s tíží ve světě do nebe, an je to proti vůli Boží. (Nyní však se dovídáme, že do té řehole vlastně jen z trestu byla dána — karmelitánky ji z poslušnosti museli převzít, a když se zbláznila — a kdo by se z nešťastné lásky nezbláznil, docela u přísných karmelitánek, které s ní ani mnoho mluvíti nemohly?! — chtěly ji dáti do blázince, což však představené vrchní nedovolili, tudíž chtěce nechtíce musely ji nějak u sebe uschovati). A konečně 3. pakli již do kláštera si vzala utočiště — co zajisté spasitelný byl krok, chtěla-li dělat pokání — pak se měla k pokušiteli zcela jinak chovati, jak to učí příběh o sv. Eudoxii, kajcnici a mučednici, jejížto památku církev sv. 1. března koná.

Eudoxie byla před svým k Bohu obrácením veřejnou hříšnicí; rozená Samaritánka opustila rodiče a žila nevázaně v Heliopolis, městě to v Cilicii. German pak, zbožný řeholník s milostí Boží ji obrátil, poučil, pokřtil a na cestách dokonalosti vodil, až i vstoupila do řehole. Zlý pak duch nemohl snést kající její život, proto všechny své oklady vynaložil, aby úmysl její zvrátil a duši její zkazil: však pevně stála sv. kajcnice proti všem pokušením. Co nedovedl sám, chtěl nyní ďábel pomoci jiného docíliti.

Mezi bývalými milovníky Eudoxiiny mi nacházel se mladík slíčný, jmenem Filostrat, k němužto zvláštní chovala náklonnost. Toho si vybral zlý duch k dosažení svého hanebného úmyslu: vzbudil totiž v jinochu tom skrze upomínky na

předešlý život starou náruživost, tak že na nic jiného nemyslel než Eudoxii zase k bývalému životu hříšnému přivést. K tomu si vyvolil chytře nastrojený plán. — Oblekl se v roucho řeholní a naplniv vak svůj zlatem putoval pěšky ku klášteřu Eudoxiinu.

Zaklepal na fortnu; fortnířka otevřevši okénko tázala se zahalený majíc obličej, kdo by to byl a co by žádal. Jak způsob byl u řeholníků odpověděl, že je člověk hříšný však ale že prosí o modlitbu a požehnání. „Bratře můj!“ odpověděla řeholnice, „z omylu snad přicházíte k nám, snad hodláte navštívit klášter zbožného Germana, kterýž nedaleko stojí, tam zajisté budete přívětivě přijat, u nás pak mužští nemají přístupu.“

Zavřela okénko a odešla. Filostrat nedal se zaraziti a putoval o něco dále k řeholi mužských pod vedením zbožného Germana, jehožto právě našel v zahradě pohrouženého v duchovním čtení. S nastrojenou pokorou vrhl se Filostrat jemu k nohám, a pozdraviv ho způsobem u řeholníků obvyklým prosil o požehnání jeho. German ho přívětivě ze země pozdvihl, kázal se mu posaditi a pravil: „Proč sem přicházíš, milý synu? a v kterém klášteře bydlíš?“ „Otče duchovní — byla odpověď — jsem jedinký syn bohatých rodičů, kteří mně právě zemřeli, i umřel jsem si ku spáse jejich duší a mé vlastní stav řeholní si zvoliti; proto obléknuv šat tento vydal jsem se na cestu hledati řeholi a mistra, pod jehožto dohlídkou bych život dokonalý vésti mohl. Tu jsem slyšel o tobě sv. otče: ihned zamířil jsem k tvému klášteřu v té blažené naději, že od tebe budu jistě přijat, a tak v řeholi tvé za hříchy své budu moci zadostičiniti.“ German pohlednuv útrpně na jinocha odvětil: „Milý synu! tys příliš mladý a jemný, než abys mohl u nás zůstat; neb viz, my starci jen s velikou obtíží život tak přísný snášíme, jak bys mohl ty všechny obtíže snést, an jsi ještě nestálým a vrtkavým?“ „Ovšem“ vece na to Filostrat — „ale zdali nemáme dosti příkladů, že i mladíci mého věku hrdinskou myslí nad sebou zvítězili? Zda v podobném věku neopustila i jistá Eudoxie, o nížto jsem tak mnoho slyšel, svět a pohodlí, a zdali tak zmužile nesetrvává. Upřímně řečeno, její příklad mně vlastně tak pohnul, že jsem k stejnému kroku se odhodlal a doufám u Boha, že kdybych ji jen jednou mohl viděti a s ní mluvit, že bych jejím napomenutím síly dobyl a silnější byl v předsevzetí mém.“ — German nic zlého netuše dal se přemluvit a pravil: „Dobře, pro tento dobrý účel budiž ti dovoleno s Eudoxií mluvit.“

Milý čtenáři! Spasitel náš nejsvětější pravil kdysi: „Pilně se varujte falešných proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví“ (Mt. 7, 15). Jak nevinným se stavěl pokušitel tento, a jak hanebný měl úmysl. Není-li i za dnů našich takových pokušitelů? Ba mnoho; ale kolik je dívek, jenž tak statně odolají, jak to na sv. Eudoxii uvidíme.

German zavolav kněze, jenž denně u řeholnic sloužíval mši sv., nařizoval mu řka: „Vezmi bratra tohoto s sebou do kláštera Eudoxina, aby příkladem a slovem v předsevzetí mém byl posílněn.“

Kněz ho tedy uvedl do kláštera, Eudoxii zavolal do hovorny a šel do kapličky sloužit mši sv. Filostrat spatřiv Eudoxii tak bledou a hubenou, v rouše kajícím a sklopené mající oči zvolal hněvivě: „Co vidím, Eudoxie? Kdo tě tak omámil, abys opustila nádheru a rozkoše světa a zvolila tak opuštěný a smutný život? ty, kteráž jsi v palácích královských bydlela, ozdobena vším skvostem a šperkem, tys zvolila takovou chudobu a poníženost! Celé město po tobě touží, všech oči tě

hledají, všechno kvílí, všechno dychtí jen po tobě. Mne vyslali k tobě, abych tě uprosil, bys si dala říci, a zase se navrátila k nám. O vyslyš mne, slituj se nad zármutkem srdcí našich, vzpomeň si na ty blahé doby, které jsme spolu zažili, na ty radovánky a rozkoše, pamatuj na bývalé štěstí své a bohatství a všecku slávu, kterou jsi požívala. Nestydíš se, ty krásné očarující tahy své v těchto zdích zohyzditi? oči tvé někdy tak lesklé a nad hvězdy hezčí a tak okouzlující slzami zpotvořiti? Co se rozmyšlíš? hle mám tolik zlata s sebou, že pohodlně navrátiti se můžeš. Já si tě k sobě . . .“

Tu již déle nesnesla sv. Eudoxie pokušení a zvolala: „Umlkni pokušiteli, ve jmenu Ježíše Krista pravím, umlkni a uznej moc Syna Božího. Tento, Ježíš Kristus, jehožto nehodná služebnice já jsem, povstává co spravedlivý soudce proti tobě a nenechá navrátiti se, odkud jsi přišel, neb syn jsi ďábla pekelného.“ Při těchto slovech, jako kdysi při slověch sv. Petra nad živým Ananiášem, mužem Saffiry, Filostrat mrtev k zemi klesl . . . jen že nápotom na vroucí modlitby sv. Eudoxie zase obživil a zázrakem tímto se obrátil k Bohu a stal se vzorným křesťanem a skutečným řeholníkem a služebníkem Kristovým. (Dle Brix. Živ. Svatých.)

Na sv. Eudoxii vidíme příklad pravého pokání, jež si nešťastná B. Ubrik měla vzíti za vzor k následování, pakli (jak nevěříme ale připouštíme) ve světě chybila. Nedala se zvrátiti ani tím nejlákavějším ponoukáním! upozornění na život předešlý způsobilo jí jen lítost a spolu spravedlivý hněv nad upozorněním takovým; nenáviděla, co dříve milovala, a zamilovala si velice, čeho se dříve hrozila. Co máme o svém k Bohu obrácení souditi, když se sice zpovídáme, ale po zpovědi zase se navracujeme k předešlému životu hříšnému? Jak dlouho se budeme zdráhati, činiti pravé pokání a úplné života polepšení?

Spolkový Kalendář.

Září.

Velmi mnoho, ano všechno záleží na tom, abychom v dobrém, zbožném životě, jednou započatém, nejen po nějaký čas pokračovali, nýbrž až do konce setrvali. Jak slabý jest ale člověk! To věděl Bůh dobře a dal proto každému z nás vydatného pomocníka, který nám má na pouti nejdelšího života do vlasti nebeské raditi, nás podporovati, řídit a vésti; jestli to **anděl strážce**. V minulém měsíci napomínala nás příroda sama, abychme znovu obilí na polích se starali o hojné žně duchovní, které toliko od našeho přičinění zavisi a ani suchem, ani mokrem, ani krupobitím utrpěti nemohou, když my sami nechceme. Snad vypadly ty duchovní žně u mnohého utěšeně, vždyť byla slavnost „Nanebevzetí P. Marie“, leckde byly duchovní exercicie, bylo tak mnoho sm. odpustků a zjštění. Když by ale také to dobré započaté vždy se udrželo! Hle! na to jako by byla církev sm. zvláště myšlela. Představuje nám hned na začátku měsíce září, první neděli pro září, která již 29. srpna byla, slavnost „Andělů strážných.“ Jejich účtěl máme tento měsíc věnovati, abychom sobě tím jaksi zárukou jejich mocné ochrany pro celý rok vyhříkali. Vyvolme si tedy podle úmyslu sm. církve tyto nebeské duchy za naše nejlepší přátele a patrony netoliko pro tento měsíc, ale pro celý svůj život a děkující Bohu za tu velikou milost, že nám nebeského průvodce na pouti naší nejdelší dáti ráčil, věnujme se mu úplně, říkajíce častěji za den:

Anděle Boží, strážce můj!

mne Tobě odporučeného

Váškou nebeskou osvěcuj,

Stráž, řiď a napravuj. Amen.

Angele Dei, qui custos es

mei, me Tibi commissum

pietate superna, illumina,

custodi, rege et governa. Amen.

Tato modlitbička ač krátká jest melezáslužná. Sv. Otec Pius VI. udělil brevem od 2. října 1795 pro věčné časy všem věřícím odpustky 100 dní za každé zbožné té modlitbičky obřeknutí a těm, kteří ji každodenně, ráno a večer se modlili, na slavnost „Andělů strážců“ plnoumocné odpustky (totiž po správě Boží, náležitě chrámu P. a modlitbě na úmysl sv. Otce); a jiným brevem od 20. září 1796 takéž plnom. odp. v ho dině smrti všem, kteří tu modlitbu v živobytí konávali. Konečně udělil papež Pius VII. dekretem posw. shromážd. odpust. ob 15. května 1821 plnomoc. odp. je bu ou v měsíci každému, kdo po celý ten měsíc každodenně se ji modlíval a v kterýkoli den po uplynulém měsíci sv. svátosti přijal. — He, nestojí ta modlitbička za to, abychme si ji zapamatovali a ji přimyslí?

Nyní několik životů Swatých k občerstvení ducha jejich krásnými příklady: 1. Záci. Sv. Viljí, opat, byl ze vznešeného rodu českého, zamiloval si ale dobročinnost v té míře, že všechno své nemalé jmění chudým rozdal, a do Francie pak se odebral a v lesích tam se utryl, vyhýbaje důstojností světským, které na něho co moudrého a vznešeného a již tehda za swatého uznaného muže ve světě četali. Král ale Francouzský honě v těchže lesích nassel jeho stříž, veden jsa lani, která od něho pronásledována jsou k sv. Viljí co svému ochraniteli se utekla. Mnohými prosbami dosáhnul toho král od sv. Viljí, aby na místě té stříže klášter vystaven byl, jehož duchovní rodinu swatý několik let moudře řídil, až pak r. 700 do nebeské své vlasti se odebral. Podivno, swatí lidé rozdávají své statky pozemské a vyhýbají se důstojnostem světským a — svět jim statky vnucuje a ctí pronásleduje! Swětáci naproti tomu za groš dušičky prodali (kdyby jim je vždy někdo chtěl odkoupit) a za poctou světskou, za leccakým zlatým neb stříbrným křížíčkem na prsou na všecky stranách patolizají, a — konečně přede ničeho nedosáhnou! Snu „kdo se ponizuje bude povýšen, kdo se ale sám povýšuje, bude použit!“

3. Serafina, křesťanská panna, narodila se v Antiochii Syrské. Při pronásledování křesťanů utekla se se svými rodiči do Itálie a po smrti jejich, pro svou krásu od mnohých za manželku žádána, dala se raději na službu k pohanské jedné vdově a obrátila ji k sv. víře. Při pozdějším pronásledování křesťanů byla obžalována, co křesťanka a podstoupila raději ty nejohrožnější mučy, než by 2 smilníkům, jimž byla vydána, čest svou vydala, až konečně skata byla r. 122. Čistotě hrozí nebezpečnost se všech stran a neboláme mu, leč útekem. Kde ale útek je nemožný, tu musíme častým rozjímáním o krátkosti svého života, o smrti, přísném soudu, o pekle, (které na nás čeká, spravedlivě me-li se), a o nebi v milosti Boží tak se upewniti, že raději smrt, než hřích volíme. „O jak krásné jest čisté plémě ve svělosti! Nesmrtelná jest památka jeho u Boha i u lidí.“

4. Sv. Rosalia, narozena v Palermo (v Sicilii). Její otec, kníže Quisquinfy, pocházel rodem od Karla Velkého a měl světlý dvůr; dceruška jeho ale, Rosalia, žila uprostřed vši nádhery jako jeptiška neukázně a pokorně. V dospělém věku obávala se, žeby ji otec chtěl provdat, a utekla na poušť, kde v strastlivé ještyni mnoho let žila. Vnučutím Božím ale vedena, opustila to místo a vymolila si mnohem strastlivější, odkud ale celý majetek svého otce přehlédnouti mohla. Zde žila až do smrti tato statečná vytržkyne nad hříchem a světem. Roku 1160 panoval v Sicilii hrozný mor; tu

nalezli smáté těle Rosalie a nemoci i hned pomínuły. Proto se s výsledkem wzhlá-
řw. Rosalie co patronka proti morowým ranám.

8. Narození Panní Marie. Na narození osob, kterou milujeme, těšme se již blouho napřed a na slawnost samu jsme plni radosti a smou lásku k příteli sna-
žíme se wssemožnou úslužností osvědčiti. Kdož má nám po Bohu býti milejším, než
Panna Maria, náš wzor, nasse nejmocnějši orodownice, nasse naděje! Na její řw. na-
rozeniny musíme jí taktěž smou lásku hledět wyjewiti; ale kterať? Zistý mladík ctil rád
a mnoho (modlitbami) Bohorodičku; žiwot ale nemedl hlawně spořádaný a ctnostný.
Zedenkrát je mu prý při modlitbě uřázala Panna Maria, podobajíc mu to nejkrásnějši
owoce, jablka, slivy, pomoranče, datle, fiky atd. až se srdce na ně smálo, ale — na ta-
lířku welmi sspínawém; ba z těch jablek wřukowala i hlawa jedné žabý a ob spodu ta-
líře winul se offklivý had! Panna Maria pobízela jinoha, aby si wzal toho owoce a
jedl; on ale nebyl s to sáhnout, an se mu wssedno offklivilo. „Widíš,“ prawila Panna
Maria, „ty se zdráháš tohoto krásného owoce se dotknouti, protože je w nádobě offklivé,
a já mám mlti zalíbení na twých modlitbách a je přijmouti, a srdce twé, z něhož při-
cházeji, je tať offklivé pro mnohé hřích!“ Zinoh se zastyděl, a wčistil předně své srdce,
aby i jeho modlitby a chwály P. Marie se zalíbily. Kdo wí, jak twé srdce, milý čte-
náři, dnes wyvádá? Wčíst je řw. zpovědi a jsi-li w některém bratrství, můžeš pod oby-
čejnými wřminkami i plnom. odpustky zísati, a sice: w bratrství nejřw. Swátosti
(Wldenstém i Benediktinstém), Srdce Pána Ježíše a apostolátu, křwe P. J., řw. růžence,
řstapulře karmelit., řstapul. nejřw. Srdce P. Marie, Trojice a j. w., w neděli ale, na
slawnost

12. nejřw. Jména P. Marie lze wssém wěřicím plnom. odp. zísati,
pakli po spráwě Boží ke stolu P. přistoupíš, zpřw. mši řw. obcuješ a na úmysl řw.
Otce se modlíš. Touto slawností (jména P. M.) připomíná nám církew řw. P. Marii
co „pomocnici křestanů; nebo na její přímawu u Boha zwítěžili r. 1683 křestané nad
Turky u Wídně a oswobodili Uhry a celou Ewropu od strassného jha. Zwláště žůstane
w nesmrtelné památce zbožný wůdce, Božský král Jan Sobiesky se swými hrdiny hlawní
to wítězomé, kteří spěchajíce Wídni ku pomoci pod ochranu Bohorodičky se postavili, w
jejím jménu bojowali a ji co wstěžyni wzdy wřhlawovali. Za nassich dnů jest církew
w nemalém nebezpečenství, pohlcena býti nomodobým pohanstwím, které co nejhoršší jest, w
středu církwe samé nesskastně řadí. Wolejme tedh zwláště dnes co nejwroucněji k ni, aby
jako wzdy tak i nyní církew swého Syna ze wssého nebezpečenství wřtrhla.

14. Powěšeni řw. Kříže. Ukrutný král Perský Chosroas wřdobyl podporo-
wáním císaře Řhohy Jerusalema a mezi jinými klenoty wzal i řw. kříž, na němž Syn
Boží swět wřdupil a jejíž zbožná císařowna Helena nálezla a slawně w Jerusalemě po-
stawila. Císař Řecký Heraklius, syn Řhohůw přemohl později zwláštěni pomocí Boží,
kterou si mnohými modlitbami a posty wřžádal, pyšného Chosroa; ba wlastní jeho syn
Siroes zawraždil jej a wřžádal si králowství Perské od wítězného Heraklia. Mezi wř-
minkami, pod kterými Heraklius králowství jemu dal, byla nejprwějši ta, aby dřewo řw.
kříže wybal, což se i stalo. S welikou slawností chěl Heraklius sám řw. kříž z Jerusa-
léma na ono místo Kalwarie nésti, kde Ježíš Kristus ukřižowán byl a kde jej císařowna
Helena dříwe postavila. Řdyž jej ale již až k bráně, která ke Kalwarii webe, byl do-
nesl, oděn jsa w neřstwowstnějši roucho žlatem a drahotamy se třpitlci, tu nemohl ani
trofu dál učiniti. Nad tímto řdyž císař a wřichni žasli, upomenul jej biskup Jerusale-
ský, Zacharias, že we swém řstowstném rouchu málo Ježíše Krista chřdobu a ponřzenost,
s kterou tentýž kříž tou cestou nesl, nápodobní. Heraklius odhobil ihned wssedný řstowstý,

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Říjen 1889.

Číslo 10.

Nezabudka.

U potoku, zahrádkou jenž plyne,
Z něhož svoji oblahu,
Z křoví, v němž svou hledá ostrahu,
Kvítko tobě mvdrojasné kyne.

Mnohý bezděčně to kvítko mine,
Buď že v skvostném jede záprahu,
Buď že spěchá k hříchu pro smahu;
Na hlas kvítka nedbá a tak hyne.

Nezabudka, to kvítko blakovité,
Boha připomíná převýznamně:
Tvůj jsem Tvůrce; nezapomeň na mne!

Boj se Boží; všude, v skrýši skryté
Před očima měj ho, jenž tě stvořil,
Aby se's mu veždy vděčně kořil.

Reseda.

Jak sem toto kvítko zavítalo,
Jež se krásným květem nezaskvívá?
Proto že vždy jemnou vůni mívá;
A tou zahradníka upoutalo.

Že dél jiných kvítek pokvetalo,
Často u záhonku jeho bývá,
Milostným se na ně okem dívá,
Aniž by se proto hrdým stalo.

Reseda to vonná v prostém květu
Všeho blaha základ káže světu:
Jenž jest v tichosti a ve skromnosti.

Sám Pán Ježíš napomíná tebe:
„Chceš-li sdílet se mnou slasti nebe,
Uč se tichým býti v pokornosti.“

Z a h r á d k a J e ž í š o v a.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

Resedka — tichost.

„Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“
Mat. 11, 28.

† „Učte se . . .“ nařizuje Božský zahradník. Nevím se upamátovat, že by kde jinde byl něco tak přísně rozkázal, jako právě toto, abychme se od něho učili tichost a neúhlednou dobrotivost. Když to tedy tak bezvýminečně chce, nuže pojďme k němu, totiž ohledněme se v jeho životě, bychme poznali jeho tichost ze srdce, a pak si rozmyslíme, která bychme ji ve vlastním životě mohli nápodobiti.

Mám na stolku před sebou obrázek Božského Vykupitele, jak své láskou plamenné Srdce ukazuje. Malíř dobře udělal pozadí temné a pak teprv obraz. Vyjímá se to tak dobře, an světlá postava milého Spasitele, zvláště jeho Srdce z temného pozadí značněji vystupuje. Mám za to, že bychme to mohli také tak udělat, a abychme napřed zlostnému člověku průvodčí list (pas) ohledli a se podívali, jaké oči a tvář a celé své chování má, a pak vedle něho abychme si představili Božského Vykupitele a jej s uctivostí pozorovali. Tak najdeš tím více potěšení na tichém, vlídném, laskavém jeho počínání.

Tak na příklad, vyšli bychme nyní v říjnu do hor na procházku. Obloha je ale celá šedo zatažená a škaredá mlha rozprostírá se po nížinách; ptáčka není ani jediného slyšet, jenom vítr fučí studeno lesem a křovím a setřásá z jedlí a smrků některé krupěje deště smíchané se sněhem nám do obličeje. Pravda, to zachází ti chuť, dále se procházeti venku. — Je ti ale jinak, když se sejdeš s člověkem, jehož čelo mrzutostí se kaboní, a temné oko na vše strany jako bazilikovo pichlavé zraky vrhá, a tvář žlučí se barví, a když celý den vůkol tebe obchází, jako dotíravá krve žízňivá moucha?

Ale, přítelinku! viz napřed, kterak to před tvými dveřmi vypadá! Snad jsem těmito slovy právě tvou vlastní nevrlou a zlobivou podzimní podobu vymaloval. Domníváš se, že protože ty to jsi, jiným méně odporný jsi, aneb že oni toho necítí? Když prchlivé, urážlivé jednání tebe tak bolí a rád bys je odstranil, proč pak se nepříčiníš své vlastní napřed změnit, a proč trápíš své spolublízně svou nevrlostí? A pak se ještě divíš, že jim konečně trpělivost také dochází a že ti stejnou měrou splácejí, tak že povstávají třenice, jako když dva mlýnské kameny na sebe přijdou?

Dejme ale tomu, že ty sám nedáváš žádné příčiny k mrzutostem a že žiješ s lidmi, kterým ustavičně brykule v mozku vězí, kterým by ani sám Pán Bůh po vůli to udělat nemohl. Nelze tu ničeho najíti, jejich vrtochy vypuditi? Myslel bych, že ano; pojd jen, a uč se od svého Mistra. — Stará kniha jedna vypravuje, že Božský Spasitel náš, když v chýžce Nazaretské žil, tak přívětivé, milostné vzezření měl, že sousedé, když nějaká mrzutost je hryzla, vespolek říkali: „Pojďte, přijdem se podívat na chlapečka tesařova; pak nám bude opět veselej.“ — A když sv. Jan Pána ponejprv uzřel na Jordánu a v obličeji tu vlídnost a tichost jeho celé postavy zpozoroval, tu učinilo to na něho — toho přísného a sobě umrtveného poustevníka — tak veliký dojem, že nevěděl žádného lepšího podobenství, aby vyslovil co viděl, nežli podobenství — obraz beránka. „Ejhle Beránek Boží!“

Takovou moc má obličej tichý s tím přívětivým láskyplným okem a veselým čelem a skromným úsměvem, jenž kolem rtů pohrává, tak mocný dojem má na srdce druhého, že bouře v něm poznenáhla musí se uchláholit a že mermomocí k takovému člověku láskou přilneme. Proto není divu, že lidé v celých houfech a po tisíceru za ním šli a jediné slovíčko: „Pojd, následuj mne!“ dostačovalo, Petra a Jana a ostatní učedníky jako tajemným kouzlem k roztomilému, líbeznému Spasiteli přitáhnouti. Toť půvab milostný obličeje tichého, vlídného. —

Nechtěl bys také rád takový obličej míti?

Někdy mně přichází do rukou i některé číslo takových Vídenských německých novin, na které se předplatiti za velkou hanbu pokládám. Co na prvních stranách bývá tisknuto, na to se ani nekouknu, an již bez toho vím, co obsahují, totiž že vypravují o rozličných nešlechtnostech a bídách člověčenstva aneb že hanu

kydají a v posměch uvádějí vše svaté, že nepravost vychvalují za cnost, a cnost za nepravost, lež za pravdu a pravdu za lež. Takovým čtením tedy čas marniti, byl by hřích zrovna. Když ale takové noviny již někdy před sebou mám, tož je obrácím (když je právě hned neodhodím) žádama k sobě, poslední stránkou, a tu vidím divná a jiná ohlášení a vychvalování a odporučování věcí jarmarských: kde a jaká bude zábava, divadlo, cirkus, kde nejlepší patentované pláště, punčochy, u p. Abolese že nejelegantnější botky pro dívky a dámy, hodinky zlaté a stříbrné takřka zadarmo, vína, líhoviny, rozličné extrakty sladu, z brusů nové zuby, nejkrásnější vlasy atd. atd. (Z té poslední stránky vidět tak nejlíp, odkud ty bídy a nešlechtnosti, o nichž prvnější stránky vypravují pocházejí.) Mezi těmito ohláškami bývá též některá, jož vychvaluje některé nové prostředky, uchovati aneb znovu nabytí slícnosti té masité hromádky člověka, k. p. rozličné pomády a masti a vodky pro zvráskovaté obličej a holé neb šedé hlavy. — Já sice nejsem údem nějaké společnosti pro okrasu těla lidského ani mne žádný se nebude tázati po mých náhledech v tom ohledu; nutí mne to ale, bych i netázau ku prospěchu člověčenstva prostředek poradil, který dle starobylé zkušenosti nejlepší jest, chceli kdo spanilé a milostné tvářičky dostati. Čtenářům „Školy“ podávám tedy následující ohlášku, *recept, aviso*:

 Důležité pro všechny, kteří chtějí býti příjemnými a lásky hodnými; nevyhnutelně potřebné pro zlobivce a prchlivce.

Skutečně neškodný, jediné platný a nejpohodlnější prostředek, obličej lidskému, když je nemocí zbledlý, stářím zvráskovatělý a zeškaredělý, sluncem ožádný, opět té nejvyšší možné krásy dáti, abychme srdce lidská takto sobě podmanili, jest

pravá, nezfalšovaná, křesťanská tichost a laskavost,

k dostání v evandéliu u sv. Matouše, 11. kap. v 26. až 28. verši.

Cena: Stojí toliko upřímné přičinění.

Užívání nahlédni doleji. —

Vystřiháme pl. t. obecnostvo před často přicházejícím paděláním tohoto výborného prostředku a ohlašujeme k větší jistotě popis, který sv. Pavel v psaní ke Galatským o pravém prostředku udal: „Ovoce ducha však jest: Láska, rodost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, dlouhočekání, tichost, věrnost.“ (Galat. 5. 22.)

Měl-li by někdo zvláštní chuti, sebe zeškarediti a v nejkratším čase s celým světem znepřátelit, ten může tamtéž se poučiti (Gal. 5, 20, 21). Tam mluví apoštol Páně o různých a svárech; a to jsou barvy toho druhu lidí, kterým dnes na cti utrhnouti jsem si předebral, jak následuje.

Měli jste letos v srpnu u vás též tak hrozné bouřky? Pravda, to bývá napřed nesmírně dušno. Pak vystoupne na jasné obloze malé, světlé mračenko, stává se vždy větším a tinavějším, pak černým a černějším. Pak to burcuje zdálí napřed temno, jako by chtělo říci: Počkej, nyní přijdu! A nyní zakmitlo se v povětří, jako by tam byli střelný prach rozžali, a teď láme se to a bouchá, jakoby duchové v povětří válku byli strhli. Rolník v poli praví nedůvěřivě, že přijde bouřka a hledí se ukrýti. A měl svrchovaný čas: nebo již se hrne víchř a odfukuje všechno, jako by měl pro nějakého velkého pána místo připravit; a ten již také tu, mračno za mračnem, blesk na blesk, že ti vidění a slyšení zachází; teď se hrnou kroupy ledové jako střela divého honce na žito a pšenici a lámou a ubíjejí vše k zemi; a, o běda! tu se valí se stráně voda, potok jindy vyschlý nyní jako řeka nabotnalý,

roznáší písek a štěrk a kořeny na vedlejší pole. Chudák rolník vidí to a běduje a spěchá ven, vodu odvodit; avšak marná jeho práce! Jako na vzdor rostoucí voda proti jeho obydlí míří a hrozí je pískem zasypati aneb docela odnésti. O Bože! jaké neštěstí povstane ještě z toho! —

Co má ale „škola“ s bouřkou, tážeš se? — Předně nechejme ji pominout; pak máš dostat strachu před člověkem, který horkou svou krev v uzdě neumí držeti. Nebo daleko strašněji a zběsileji soptí takový člověk, než bouřka nějaká v horách! Napřed je všechno dobře a pokojně pospolu. Tu ale padne nepředložené slovíčko proti němu; on se již mračí a počíná býti hrubianským; to však neuchlácholí právě ty ostatní, povstane hádka. Tu svírá onen mrzutý již pěstě a hrozí a rudá červenost zastřela najednou jeho obličej a dřív než se toho nadáme, již udeřilo a někdo mimovůli k políbení ruky se dostal. Jeli právě posvícení a děje-li se to v hospodě „u beránků“, aneb „u kozla“, kde mladí chasníci sedí, no, tu pomoz Bože! lavicím a seslíkům a očím a hlavám! Spíše nepřestanou, až jeden neb dva polomrtví ležeti budou.

Starý jeden kazatel vykládal o dvou ovčácích. Ti leželi jedné noci na pahorku a dívali se na jasnou oblohu, posetou nesčíslnými, stříbrno se skvoucími hvězdami. „Oh, pravil jenu z nich, kdybych měl tak velké pole, jak ta obloha tam je rozsáhlá a široká, jak bohatým pánem byl bych!“ „A já, pravil druhý, kdybych měl tolik ovcí, co tam na obloze hvězd stojí, jak bohatým báčou byl bych!“ „Co že? dí na to první, kam pak bys chtěl takové stádo ovcí na pastvu vyhnati?“ „Kam bych je vyhnal? odpovídá druhý; kam jinam než na tvé pole, tam budu mít dost místa.“ — „Mohl bys se upovážit!“ — „A proč ne? kdo by mně v tom chtěl zbraňovat?“ — „Já bych tobě zbraňoval, a jak bych tam zastíhl tvé ovce, pobil bych je všechny!“ — „Však bys uviděl, jak by se ti dělo!“ — A z této hádky pošlo brzo nadávání a klení, konečně vpletli se oba dva sobě do vlasů, až i v obapolném ne právě laskavém obejmutí s kopce dolů se skotouleli. Tak to tropívá mládež. —

A staří dělají to lépe? Když ona má jazyk nabroušený a on ohnivec je, a ona „čehy“, on „hot“ praví, a každý vždy poslední slovo chce mít, co může z toho pojit jiného než hromobítí, zlořečení a hodný přívazek bití a modré oko co puntík. Takový milostný párek byli též oni manželé, kteří každoročně na jistý den šeredně se zbili pro kvičaly. Vždyť víš tu celou událost o kvičalech? — Ona mu totiž jednou na jmeniny jeho usmažené ptáky předložila a tvrdila, že jsou to kvičaly; on však pravil: nikoli, to jsou kosi. Z toho povstala hádka, rvačka a bitka. Příští rok pravil muž při stole: „Ženo, dnes je tomu právě rok, co jsme se porvali; víš pro ty kosi. Nebyli-li sme tenkrát hodní blázni?“ — Ba, odpověděla ona, na tom byls ty vinen; vždyť to byly kvičaly a nikoli kosi! — Tak počala hádka a rvačka poznovu, a tak slavívali každoročně na ten sám den památku první rvačky opět rvačkou a bitím. — Onen starý kazatel dokládá: „Nebývá až podnes v mnohých hospodářstvích podobné bláznoství?“ A nemá pravdu? —

Když bouře hněvu a nevrlosti náhle vybuchne, bývá obyčejně opět brzo po ní. Daleko nebezpečnější jest to ale, když hněv tak tajmo vře. Jest takový člověk jako sopka, která, když se toho člověk snad ani nenadá, všechny své zloby vychrlí.

Kdesi v jižních Tyrolích žili dva chasníci, a měli se rádi, dokud ještě spolu do školy chodili. Později jednou přišli spolu do hádky, a od toho času nechtěl je-

den z nich s druhým ani mluvit, ačkoli on mu vždy přivětliv byl. Tak uplynula léta. Mezi tím ale vše to ustavičně v srdci toho zlobivce a on číhá jen na příležitost, kdy by se mohl pomstít na svém sousedu. Tento započal od toho času skromný obchod, a když si něco peněz byl nahospodařil, vystavěl si domek a pojal si za manželku hodnou jednu osobu. Bůh udělil jim dvě roztomilé děti a tu bylo štěstí rodiny úplné. Na to právě čekal mstivý jeho kamarád bývalý. Jednou když kupec či kramář do města odešel, nakoupit zboží, vloudil se ten mstivec do domku od osady trochu vzdáleného, zabil ženu kramářovu a obě děti a mrtvoly položil do jetele za domkem. Pak zapálil domek, tak že všechno popelem lehlo, a utekl! Co chudák otec pocítil při pohledu na spáleniště a na tři mrtvoly, to si můžeš lehce myslet. — Teď ale tuším máš toho dost o zlosti a prchlivosti, abys opravdu v ošklivosti měl tu dávelskou náruživost. Pozadí je vymalováno dosti černo, tak že světlý obraz tichosti a dobrotivosti Srdce Ježíšova značně vystoupí. Po bouře svítívá slunko.

Zpomeň se na krásný některý den minulého měsíce září; již není tak dušno, jak v červenci a srpnu že v potu bys ploval, avšak ani tak chladno, že bys musel kožich vytáhnout. Slunko jde po obloze jako světlý anděl a dobarvuje švěstky a jablka a dýchá mírným teplem na tvé révy, aby hrozný příjemnou sladkost dostaly. — Nepřijde ti tu na mysl, co písmo sv. praví o našem Spasiteli: „Chodil po krajině dobře čině?“ A přece měl plno příčin bohoprázdným a zlým lidem ukázati, kdo on je a co může, když chce. Učinil on ale jen jedinkrát někomu něco zlého? Vadil se a haštěřil? — Fariseové mnohdykrát to schválně tak nastrojili, aby ho do svárů přivedli a rozlobili: on však viděl do jejich srdcí a poznal jejich zlobu, nikdy však jim ale nenadával ani co podobného neučinil. — Nejmenoval je ale ještěřcí plemeno a hroby nabílené? Máš pravdu; ale, milý čtenáři, když dva jedno a to samo slovo řeknou, není přece to stejné. Jeden řekne slovo sladce, jako med; cítět je ale v něm žíhadlo jedovaté; to přichází od zlého srdce. Ta uštěpačná tvář, postranný pohled a jaksi rozjitřený hlas prozrazují to. Můželi býti sladšího slova, než: „Zdráv buď Mistře!“ A přece byla to ošemetná zrada Jidášova. — Ježíš Kristus naproti tomu řekne slovo příkré a dělá jako rozhněvaný; ale jako slunko skrz černá mračna přívětlivě svítí, tak prohlíželo milosrdenství a láska Božského Srdce skrze přísná slova jeho. On varuje před záhubou lid bezbožný, veřejně ale, a činí jej pozorným na jeho chyby; za žádama však nepomlouvá, nýbrž nechává jim, co jim patří a napomíná: „Zakonníci a fariseové sedí na stolci Mojžíšově; všechno tedy, co vám kážou, číňte, dle skutků jejich ale neřídte se.“ Když vidí, že poučení něco by prospívalo, tož řekne je pevně, vždy ale tiše. Tak mu nemohl žádný člověk, který jen trochu rozumu měl, nepřitelem býti.

Pravda že to příjemný dojem na tebe činí, když za krásné jasné noci letní k obloze se díváš, a pozoruješ, jak tam na hoře ty tisíce a tisíce malých hvězdiček vedle sebe a nad sebou tak tiše a klidně táhnou, žádného křiku nedělají, a do sebe nikdy nevrazí, nýbrž co lidé jen pamatují každá na svém místěčku stojí a svítí. — Pomysli si nyní takovou rodinu, takovou obec, ve které by všichni obyvatelé vespolek klidně žili a všichni takovou tichost v srdci měli, jak náš milý Spasitel, kterou ani zlá vůle jeho nepřítel nemohla přerušiti: reči, nebylo by to již nebo na zemi? nebylo by to jako mezi anděly bydleti, od nichž rok co rok ani té nejmenší nadávky neb klení slyšeti není? Milý čtenáři! jak by to bylo, kdybys v tomto měsíci napřed začal svého Mistra následovati v jeho klidnosti, abys jako libá

hvězdička ve tvé rodině svítil? Druzí by tě také následovali a do domu vašeho uhostil by se pokoj nebeský a vše vás by oblažoval. Tak to bývá všady, kde pravá tichost do srdcí přišla.

V životě svatých poustevníků vypravuje se také o dvou následujících. Jeden těch starců vypravoval jednoho dne druhému, jak lidé ve světě často hádky mezi sebou mají a soudy. Tento, jsa již od svého mládí na poušti, nemohl tomu nikterak pochopiti, jak by to možné bylo. Tu mu chtěl jeho soudruh názorně to vysvětlit; sedl si naproti němu a postavil kus cihly v prostřed a poučil jej, jak musí tu cihlu co své vlastnictví si přisvojovati. Tento uposlechl a vztáhl ruku na cihlu řka: „Ta patří mně!“ — Druhý vztáhl taktéž ruku po ní a pravil: „Nikoli! mně patří ona!“ — Na to dí první: „Inu, když patří tobě, tož si ji vezmi.“ — Tak propadl hned první pokus, hádku jenom nápodobiti. Co by mohlo při takových poměrech domácí pokoj rušiti?

Vím již, co mnohý čtenář si bude v srdci mysleti; on řekne: „Ano, tomu pánu, co to píše, je lehce mluvit; on žije někde v klášteře mezi laskavými spolu-bratry ve svornosti. Ale našinec! Kdyby mne jiní v pokoji nechali, byl bych také tichým a pokojným. Ale já musím obcovat s rozličnými lidmi. Tu přichází muž domů divoký a napilý; tu zas žena je ustavičný brumtal k nevystání; pacholek a dívka jsou lenoši a ty děti — a soused — a. Dobře, dobře, milý čtenáři; znám tu litanii a co se k ní odpovídá. Tak neb jinak, k. p. jak onen pán, který ostatně pobožný byl a častěji k sv. přijímání chodil, ale sloužícího měl, který právě nevy-našel střelného prachu, aniž byl vzorem obratnosti. Jedenkrát přišel opět pán domů od sv. přijímání a Jan měl mu donést kávu k snídání. Jan přichází a odchází a přichází opět a nese žádanou věc a k tomu ještě dobré porce své nemotor-nosti. Nad tím vyšla pánovi těpělivost. Jan však stojí chvíli; postaví se pak zcela chladně před pána a praví: „Ale pane, teď jste byl právě u sv. přijímání; a již jste hned z rána takový mrzouš.“ Pán spozoroval, co Jan tím zamýšlel, nechce to však polknouti, nýbrž dí: „Ano, Honzíku, kdyby náš Pánbiček takového sluhu měl, jako já mám, zajisté by to také nevydržel s ním a propustil by jej.“ — Tak musí u netrpělivého vždy jiní vinu nésti.

Na to vše ti krátce odpovídám: Řekni mi upřímně, chtěl-li bys s naším Spasitelem měniti ohledně jeho sousedstva? Chtěl bys aspoň den žíti mezi lidmi takovými, jakých on zvlášt poslední čas svého pozemského žití kolem sebe měl? S Jidášem, který jej zradil, s učedníky, kteří jej všichni opustili v nejtrapnější chvíli, s Kaifášem, Anášem, Pilátem, kteří jej nespravedlivě odsoudili, s vojáky zdivočilými, kteří by tě ve tvář bili, bičovali, rozličný posměch s tobou tropili? Se sousedy, kteří by tě na popraviště vlekli a umírajícímu ještě zlořečili? — Chtěl bys s ním měniti a při všem tom nelidském týrání vytrvat beze všeho ztezku? — A hle! Ježíš Kristus jde jako tichý beránek na smrt, nelaje, nehrozí, — ale modlí se za své katany!

Nemá tedy náš Spasitel příčiny, na tobě žádati, abys jej v jeho tichosti a pokoře následoval, i když máš obcovat s lidmi odpornými? Vždyť on to žádá ode všech svých učedníků; a o těch věděl dobře, že nemohou ze světa utéci aniž že půjdou všichni na poušť. A kdyby také šli, tož nese přece každý ve svém srdci hnůzdo všeho nepokoje, rozbroje a netrpělivosti, a musel by i na poušti se učití teprv, sám se sebou klidně a trpělivě zacházeti, jak to dobře zkusil jistý poustev-ník. On měl také mnoho horkou krev a převrhl se častěji se svými spolu-bratry v

kláštere, kde dříve žil. Jedenkrát mu opět cosi v cestu přišlo a on z netrpělivosti opustil klášter a šel na poušť, aby ho prý žádný víc nemrzl. Zapoměl ale sebe sama v klášteře nechat a do své poušky přišed překotil z nepozornosti svůj džbánek vody, rozlobil se opět, a popadne džbánek, a praští jím o zem, že se v kusy rozlítl. Tu teprve pozoruje, že zdroj vší netrpělivosti ve svém srdci nosí a že ta poušť sama ještě nedělá beránky. Vráť se tedy opět do kláštera a učí se — sebe sama přemáhati. Nyní dávají mu i spolubratří pokoje.

Vidím již, že omlouváním ničeho nepořídíme proti příkladu a učení Spasitele a že nutně potřeba je, abychme k jeho Srdci šli a tam abecedě tichosti se učili. — „Ale, když je to tak těžko!“ — To ano, hračka to není; ty ale přece víš, že v Božském Srdci i síly najdeš na milosti všechno přemoci skrze toho, již tě posilňuje. Jdi tedy k tomu Srdci v tomto měsíci a čerpej z něho důvěrnou modlitbou občerstvující vodu tichosti k ochlazení horké tvé krve. To by byl první prostředek k nabytí resedky.

Druhý prostředek, jehož všichni svatí používali, je následující. Ráno učin pevné předsevzetí, že budeš ve všem trpělivým a tichým. Na poledne se v krátkosti rozpomeň, jak se ti vedlo. Chyby-li v něčem, lituj toho, ulož si nějaký trest za to a obnov upřímně své ranní předsevzetí, a večer učin jako v poledne. Budeš-li to tak po celý měsíc provozovat, pocítíš ku konci velkou změnu na sobě, že se snad ani nepoznáš.

Třetí prostředek udává nám písmo sv. — Nepřemýšlel ještě nikdy o tom, jak to přece možno, že Pán Bůh v nebi tak nesmírnou trpělivost s námi lidmi zde na zemi má? — Pomysli si, že bys ty jeden den musel místo Pána Boha celé to hospodářství vést. Ty bys seděl na Božím trůnu v nebesích ve vší slávě a moci a velebnosti a viděl bys těch 1000 milionů lidí, jak se pohybují, jako mravenci, pracují a spějí. Tito lidé ale, tvoji tvorové, oni tobě lají, se posmívají, tropí před tvými očmi má zlé a nespravedlivé a nešlechtné, naproti zřetelným tvým zákazům a příkazům, a to právě v okamžení, kdy jim dobré poskytuješ. A když ty jim kárající metlu ukazuješ, tu se ti ještě vysmívají. — Pravda, že našinec by to ani hodinu nevydržel, aby hromem a bleskem nepral do té ničemné hromádky lidí. Jak ale může ten velký Bůh tolik hodin a let s nimi to vydržeti? a kterak může s tolikým shovíváním od tolika tisíciletí se dívat na to?

Na to kterak stojí velká odpověď v knize moudrosti. Přečti si sám celou kapitolu 11. a 12.; já ti zde toliko jádro toho řeknu. Dej pozor. — Tam stojí: Bůh může sice bezbožné trestati jediným dechem své moci; on toho ale nečiní, protože on — Bůh před lidmi velký respekt má! — „Co že?“ tážeš se, „cože? ten velký, všemohoucí Bůh má respekt přede svým tvorem?“ — Ano, milý brachu, tak jest. A právě, že Bůh sám tak velký je, tak nesmírně velký a mocný, a celou svou velebnost zná, proto jsou mu i lidé, které sám stvořil podle svého obrazu, co dlo jeho rukou a jeho podoby tak ctihodní a velcí, že nemůže jinak, než je v uctě míti. Vždyť on by jinak sám sebe pohanil.

„Miluješ zajisté všecko, cožkoli jest, a nic nemáš v nenávisti z těch věcí, kteréž jsi učinil; aniž pak si co nenávidě ustanovil neb učinil. — Ty ušetřuješ všech věcí, protože **tvé** jsou Pane, jenž **miluješ duše**. — O jak dobrý a líbezný jest Pane duch tvůj ve všech věcech! — Ty, Panovníče mocný, s tichostí soudíš a s velkou zdrželivostí zpravuješ nás.“

Tak to stojí v knize moudrosti. Výklad k tomu je lehký. Čiň podobně Bohu a měj taktéž hlubokou úctu a respekt před svým spolublíživým. A když tě to dnes, neb příště něco opět ponouká k netrpělivosti a hrubým řečím proti tvému blíznému, představ si, jak to skutečně je, že ten člověk jest dílo všemohoucnosti Boží, králevič tvého nejvyššího Pána, dítko lásky, moci a modrosti tvého Boha. Můžeš při těchto myšlenkách ještě nezdvěřilcem a surovcem zůstat, a urážející slova pronášeti? Upovázil bys se, tak jednati naproti králeviči, naproti synu mocnářovu? — Dívej se tedy od nynějška na každého člověka, jehož potkáš, o čim a Pána Boha, a pak se usídlí brzo v tobě také srdce tak pokorné, tiché a přívětivé, podobné Božskému Srdci Spasitelovu. Tak vzroste v tobě na základě pokory to krásné kvítko — resedka, a obohatí tvou duši.

Něco pro ty, kteří se kázání bojí.

(Čili: Čertova kaplička.)

Za dnů našich slyšíme jen samé nářky a bédování, že jsou zlé časy, neštěstí jedno za druhým že nás stihá, a Bůh že již odvrátil od nás milostivé oko své. Avšak jaká toho asi je příčina, že nás Bůh tak trestá, o tom málo lidí přemýšlí; sic jinak by poznali, že všecku vinu toho my sami neseme — že je to ten zlý duch času, který o mravnost a náboženství velmi málo, naproti tomu o smyslnost a pozemský požitek velmi mnoho se stará. Za dnešní doby jest dosti takých lidí, kteří sice pokřtěni jsou, jméno křesťana nosí, avšak jménu tomu hanbu činí a život jako pohané vedou. Ano za dnů našich děje se strašná hra mezi cností a nepravostí, mezi pravdou a knížetem pekel.

A proto zželelo se již Bohu, že nás stvořil — a proto sesílá na nás tak časté pohromy.

Jest sice mnoho příčin té zhouby našich mravů, avšak jedna z hlavních jest zanedbávání a nadužívání služeb Božích zvláště v čas nedělní a sváteční, kteréžto dny máme Bohu předce nejvíce zasvěcovati. — Za časů našich předků bývaly chrámy vždy přeplněny, a tam skroušeným srdcem vylévali zbožné city své před trůnem Nejvyššího; ale teď libují si mnozí raději v jiných nedovolených radovánkách, než aby si někdy na Boha vzpoměli, a přijdou-li kdy do chrámu Páně, činí to proto, by je svět viděl a tam dávají svým nemravným chováním jiným ještě zlý příklad. Modlitební knížku u málo kterého uvidíš, což nečiní proto, žeby snad neuměl čísti, ale žeby nemohl jinam se ohlížeti a lelkovati — co zvláště platí o mladících a mladých mužích —; mezi službami Božími pohodlně se posadí, ruce si založí a očima jezdí z místa na místo, z jednoho kouta do druhého, brzo po svém šatství, brzo zase po ženském pohlaví aneb ke dveřím po vcházejících. Lze na nich viděti, že mají dlouhou chvíli, a jejich duch po rozmanitých věcech se shání — zkrátka že v jejich srdci přebývá vše, jen ne to pravé — pobožnost.

Jiné a sice ještě větší zlo prvního jest, že za dnů našich na mnohých místech mají ve zvyku mezi kázáním slova Božího státi venku před chrámem a tam se vyražejí, rozličné žerty a kratochvíle tropí a teprv, když kněz s „Amen“ ukončí, přicházejí do chrámu. —

A to bylo také zvykem v Z. Tamnější pan farář již několikráte se pokusil o to, by to zlo nějak mohl zameziti, avšak pokaždé se minul svého účinku.

Konečně vystoupil proti tomu nekřesťanskému zlořádu opravdově na kazatelně. Tenkrát hlásal právě o koukoli mezi pšenicí a o zlu, jež zlý nepřítel tak rád, když lidé spějí, mezi dobré vsévá. Při tom upozornil, jak lehce pouhým nadužíváním dobré stává se zlým, ano i svaté se znesvěcuje, a přišel tak k potvrzení, že tím způsobem se stává i bohoslužba službou dábla.

Takováto protiva obzvláště upoutala posluchače; kazatel ale ospravedlnil své tvrzení a přišel konečně k známému pořekadlu: „kde je kostel, bývá na blízku i čertova kaplička.“ I vypravoval jim původ toho pořekadla počna takto mluvit: Jeden nábožný poustevník vystavěl si u prostřed lesa kosteliček, při jehož zbudování mu zbožný lid byl nápomocen. Dostavený již kosteliček utěšeně vypadal na té mechem porostlé skále a mezi tím lesním stínem nad údolím, a na pokynutí zvonečku přicházeli lidé z blízka i zdaleka ke službám Božím.

Nábožný lid vesnický zvláště v neděli a ve svátek se zde shromáždňoval. Zbožné modlitby vznášely se zde jako kouř z kadidla k nebesům a zpěv rozléhal se ku slávě a chvále Nejvyššího. Poustevník přinášel sám nejsvětější oběť mše svaté, v které i andělové nebeští se zúčastnili, a ústa hlásala zde horlivě spásu přinášející slovo Páně.

Nad tím se rozpálil starý had z ráje. Měl vztek na ten chrámek a myslil na lest, jak by mohl nebi škoditi.

I spěchal jednoho jitra poustevník náš ze svého mechového lože ku kosteličku, by si tam své žalmy odzpíval. Avšak co to vidí! — Nechce ani svým očím věřit a myslí, že sní; zrak ho ale nesklamal. Za jeho kosteličkem stojí ještě jiný podobný, jen že menší a že místo kříže korouhev ho zdobila. Vyrostl jako houba přes noc ze země a zdál se poustevníkovi co do zevnějška mnohem krásnější býti než ten jeho. Střecha jeho se třpytila jako stříbro a stěny se blyštěly jako uhlaštěný mramor. Do kola byl obrostlý libě vonnými květinami, a na střeše a nad ní po větvích vysokých stromů prozpěvávali líbezně rozliční ptáčkové.

„Jaký to div! jak veliký to zázrak Pána!“ volá celý v udivení zbožný ten muž. A krása nového chrámku ho jímá; on jde za lidmi, které tam vidí po cestě jakoby zlatým pískem poseté vcházeti.

Avšak když přišel ke dveřím toho chrámku, zhrozil se tak, že by byl málem zkameněl.

Co viděl, co to as slyšel! — Uvnitř seděl na černém trůně z ebenového dříví Belzebub, kníže pekla, a před ním klaněli se lidé co jeho zbožňovatelé, tito mluvili a zpívali písně Boha urážející, překypující zlostí, mstou, nenávistí, pýchou a lží, a jiných mnoho prostopášností tropili. — To knížeti temnosti velmi lichotilo a pitvoře se při tom blahosklonně to přijímal.

„Ha! mámidla pekla!“ volá nyní kněz celý rozhorlený; a k tomu přidal: „klid se odtud satane! neboť stojí psáno: Pánu Bohu se klaněti a jemu samému sloužiti budeš!“ —

Avšak tato jeho hrozba zůstala beze všeho účinku. Satan se tomu jen jizlivě šklebil; bezpochyby že kněz při té hrozbě jenom na sebe se mnoho spoléhal a jen sobě důvěřoval. Pročež plačky se odtud odebrá opět do svého kostelička. Tam padna na obličej stěžuje si Nejvyššímu, jaké to má trápení. Při tom si však vzpoměl, že Kristus Ježíš jedenkrát napomínal své učedníky, zlé duchy že lze jen mod-

litbou a postem ve jmenu Jeho vymítati; a pročež modlil a postil se nyní bez ustání až do druhého rána. Potom se odvážil spoléhaje se docela na pomoc Boží opět k té čertově kapličce, udělal nad ní kříž a řekl: „Ve jmenu Krista ti poroučím, kníže pekla! aby jsi se vzdálil i se vším svým přivrženstvím.“ A v okamžení dílo pekla zmizelo. Některé jen jedovaté houby se svou pokrytskou kropenatou barvou naznačovaly ono místo, kde se satan odvážil vedle chrámu Páně vystavěti svou kapličku. —

Tolik praví pověst o té čertově kapličce.

Drahé ovčičky! — pokračoval pan farář dále — pravé jádro, čili pravda tohoto podobenství jest ta: Satan je největší nepřítel Boží a všeho dobra a pročež i nepřitelem modlitby, mše svaté, slova Božího, krátce řečeno arcinepřitelem chrámů Páně a svaté bohoslužby. — A co nepřítel toho obého snaží se též i lidi naváděním k nezbednosti a svým působením na jich smyslnost od toho odvrátiti. A když křesťané bohoslužbě se vyhýbají aneb docela při ní špatnosti tropí a Boha urážejí, způsobují satanášovi tu největší radost a pak slouží místo Bohu — ďáblu.

A nyní, draží křesťané! obraťte podobenství na náš chrám Páně, kde se nacházíme; a — co tomu řeknete, když pravím, že ten zlý nepřítel si chce též vedle našeho chrámu Páně svou kapličku stavěti? Divíte se tomu? Je tomu skutečně tak! Nestojí zde sice ještě ty blyštící se stěny a stříbrná střecha s vlající korouhev, aneb je alespoň ještě není vidět; ale navštěvovatelé té kapličky stojí již pohromadě; společnost již je zde, která chce tím, že pohrdá slovem Božím, Jeho svatým příbytkem a Bohem samým, tomu zlému nepříteli největší radost a službu způsobit. Víte již, co tím míním? —

Ze srdce nerád, ale povinnost mi káže, bych vám to vyjevil; já míním ty zaslepené ovčičky, které vždy v neděli a ve svátek mezi kázáním venku před chrámem se shromáždují, a místo co by měli slovo Boží poslouchati, vedou tam neuzitečné, prostopášné a hříšné rozprávky.

O jak hříšná jest taká bázeň před slovem Božím a jak uráží Boha to stání venku mezi kázáním, zvláště v neděli a ve svátek, kdy Pán předce nejradši chce být slyšen a ctěn! — Jenom rozvažte, že Kristus Ježíš sám k apoštolům a kazatelům praví: „Kdo vámi pohrdá, pohrdá mnou a mým nebeským otcem, který mne poslal.“ Dle těchto slov jsou tedy ti venku, o nichž to myslím, kteří Bohem pohrdají. —

A opět praví Spasitel k Fariseům: „Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší; a proto vy je neslyšíte, že z Boha nejste“; t. j. vy Boha nemilujete, nejste při Bohu, proto také jeho slov nemilujete. Pročež ku které straně se přiznáváte? — Odpověď na to je snadná. Kristus Ježíš sám na to odpovídá, když praví: „Kdo není se mnou, proti mně jest“, t. j. drží s ďáblem. Toho protivníka Ježíšova ale zná každý, jest to ten zlý nepřítel, který jest spolu tajný protivník lidí a jejich blaha; neboť o tom praví sv. Petr: „Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí, hledaje koho by sežral.“ — Roztomilí, to tedy společnost těch, kteří mezi kázáním venku stojí! Ale myslili kdo, můj úsudek v tom ohledu že je příliš přísný a ostrý, je-likož snad posud sám toho mínění byl, že zúmyslné zanedbávání slova Božího není tak veliký hřích, nechť poslechně ještě přísnější vyřčení učeného sv. biskupa a otce církevního Augustina. Ten píše — dávejte dobrý pozor: „Co se vám zdá více býti, slovo Boží (v kázání) aneb tělo Kristovo (ve sv. hostii)? — Máteli pravdu mluvití, musíte odvětit: Slovo Kristovo nemá menší cenu, než tělo Kristovo; a pročež jako

velmi opatrně tělo Pána přijímati a se na pozoru míti máme, by nic na zem neupadlo, rovněž takovou starost o to máme míti, by slovo Boží, jež se nám knězem sděluje, našemu duchu nevypadlo.“

Slyšeli jste nyní, jak sv. Augustin slovo Boží, ten chleb života nebeskému chlebu, nejsvětější hostii na roveň staví? — Kdyby kdo při sv. přijímání schválně sv. hostii na zem upustil, zajisté že by jste ho ne bez práva ohavným prostopášníkem, velikým hříšníkem pojmenovali a co jiného se může říci o tom dle vyřčení sv. Augustina, který zúmyslně slovem Božím pohrdá, jím opovrhuje, při kázání se mu vyhýbá a je neposlouchá? —

Abych krátce řekl, mne bolí a trápí to stání před kostelem v neděli a ve svátek zrovna tak, jako ta kaplička toho poustevníka vedle jeho kostelíčka, — a já nižádným způsobem nesmím připustit, aby zde nějaká kaplička povstala aneb zde stála. Jedná se zde o těžký hřích a o ztracení duší těch, které zlý nepřítel tam láká; bylo by to něco hrozného před Bohem, jemuž samému zvláště v neděli a ve svátek v jeho chrámě sloužiti máme. Jest to tedy mou svatou povinností proti tomu zlořádu zakročiti.

Jedenkrát jsem sice již s tohoto posvátného místa proti tomu svou nevoli a záповěd vyslovil; ale tenkrát se mi stalo zrovna tak, jako tomu zbožnému poustevníkovi, který také poprvé „klid se odtud satane!“ nadarmo volal. Ale jako on napotom k jiným prostředkům se utíkal a zvláště Boha o pomoc a sílu k svému předsevzetí prosil a pak skutečně dábel'ské dílo odstranil: rovněž i já chci dnes vroucně k Bohu se modliti, by slovům mým síly a zdaru udělil. Při tom chci se též po lidské pomoci ohlednouti. A kdo jest to, který mi pomůže to satanášovo dílo před chrámem zažehnati? — Kdo má k tomu ještě sílu a moc? — Vy sami jste to šlechtit' hospodáři, otcové a představení obce! — Vy sami — jak dalece vím — nepatříte do počtu těch, kteří obyčejně mezi kázáním venku stojí. To by také vašemu jmenu a vaší důstojnosti k hanbě sloužilo, a váš příklad tam by ještě zlobněji působil; tam se shromažďují — mámi toho pravého jmena užiti — jen trochu lehkomyšlní hejskové, k. p. služebníci, učenníci, tovaryšové a mladí lidé.

K vám se tedy, drazí přátelé, utíkám s prosbou, by jste své moci nad svými podřízenými použili a spolu aby jste si byli vědomi, že jest vaší svatou povinností to činiti; neb sv. apoštol praví, že „ten, který se svých domácích neujímá, je horší pohana.“ Pročež volám k vám ještě jedenkrát: prosím vás, zakažte nejprve přísně svým domácím ten zlořád; pak ale dbejte o to, by se dle vaší záповědi také tak stalo, a jestli domácí skutečně při kázání jsou přítomni. Učinite-li tak, pak nebude brzo po té kapličce venku ani slechu, a Bohu připravíte tím velkou radost, dáblu pak nevoli a mrzutost. Neb pojmenoval-li jsem prvé ty tam venku shromážděné trochu lehkomyšlnými, předce jsem je neměl za zlomyšlné a zatvrzelé. Laskavému napomenutí domácích, z úst otce, matky, mistra, hospodáře, v pravý čas užitému dostane se snad předce nějakého povšimnutí.

Tak tedy slibte mi šlechtit' otcové a hospodáři rukou dáním, že tak učiníte. Ve jmenu a s pomocí Boží odstraníme brzy šťastně, jako onen zbožný poustevník, venku tu kapličku.

Aneb mám ještě ten možný případ připustiti, že my všickni dohromady nic nepořídíme, a že zastavenička těch kázání se štítících venku i na dále trvati budou? Kdyby se to mělo státi, věděl bych ještě jeden prostředek, — tentýž, kterého jedenkrát v stejném případě sv. Jan, patriarcha Alexandrinský — pro svou dobro-

tivost „almužník“ nazvaný — užil. Slyšte, co on učinil. Když někteří při výkladu sv. evandělia venku před chrámem se shromáždili, dal svou biskupskou stolicí k nim ven vynéstí a tam se na ni posadil. Tomu se oni divili, ale on pravil: „Mé ditky, kde je stádo, tam má také pastýř býti. Já jdu k vůli vám do chrámu, pročez mne máte také poslouchati; co se mne týče, já bych mohl bohoslužbu doma také míti.“ —

Brzo po tomto vypravování skončil pan farář svou řeč, a příští neděli nebylo již zapotřebí, by si dal kazatelnu před chrám Páně vynéstí. Nebyla tam ani jedna ovčička více k spatření; neb se všickni od té doby pokaždé ve společném ovčinci, v chrámu Páně, shromažďovali a požívali zde při vespolečném se vzdělávání slovo Boží jakožto chleba věčného života.

Kéžby i za dnů našich bloudivých ovčičky ty tak mnohé dáblův kapličky zbořily a otevřely srdce svá slovu Božímu! pak zajisté by se u nás opět ty ušlechtilé mravy a zbožnost, kterou se naši otcové skvěli, ubytovaly, a Bůh nebeský by od nás také ty metly, jimiž nás nyní tak často trestá, odvrátil. —

Víra a útěcha pravověřících spolu výstraha v nynějším věku.

„Vstaň který spíš, (který) jsi nedbalý o své spasení) a osvíti tebe Kristus!“ Efesk. 5, 14.

Víra svatá Bohem daná,
Budiž tobě nade všecko drahá!
Ta tě silí v časném boji
Ta jen tebe s Bohem věčně spojí.

Předmluva.

Život lidský není žádná hříčka, není jen tak něco nepatrného, alébrž jest — všeckoli náležitě uvažujeme — v skutku věcí důležitou, povážlivou a to proto, že rychle nám pomijí a že všickni naši činové toho života mají spojenost s věčností; ano k věčnosti ubíráme se všickni, tam jest ta pravá vlast, tam ten život věčný, o nějž se tu jedná. Svatý Pavel, an veškeré věci zde na zemi pokládá za škodu pro vyvýšenou známost Krista Ježíše, (Filip 3, 8.) připomíná, že pravověřící často na vlast nebeskou se rozpomínali a po ní toužili (Žid 11, 16). Totéž máme i my činiti a máme jíti cestou, která nás do té nebeské vlasti bezpečně vede. A která jest to cesta? Jest to cesta ta, kterou nás učí znáti pravá víra Krista Ježíše. —

Dokud lidé lidmi zůstanou, majíce mnohé vady a slabosti při rozumu svém i vůli své, majíce zlé náklonosti a vášně, dotud trvati a působiti bude víra Kristova. Ona nikdy nestárne, nikdy ve svém působení neslábne a nikdy v podstatě své se nemění; vždyť jest ona dílo Božské a ne lidské. Bůh ten nejmoudřejší Pán učinil také dobré opatření, aby víra svatá zachována byla neporušená pro všechny budoucí věky i aby lidé se netočili každým větrem falešného učení. (Efesk. 4, 14). Než mnozí neberou na to zřetel, oni nedbají na věčnost a tedy oddávají se vlažnosti a lhostejnosti náboženské. Také již leckde vytracuje se duch křesťanství — duch Kristův, jenž jest pokora, sebezapírání, přemáhání zlých žádo-

stí a láska čistá, neošemetná. „Kde není duch Páně (duch Kristův) tam není ani svoboda“ (II. Korint 3, 17). Ba v některých krajinách, zvláště protestanských — kde písmo jediné za základ víry brali*), a kde užili té vychvalované volnosti, že písmo neb slovo Boží dle soukromného úsudku svého, dle libovolného rozumování svého vykládali a je převracovali, na což již svatý Petr pro jistou příčinou si stěžuje (II. Petr 3, 16) — v těch tedy došlo to již tak daleko, že mnozí na svaté věci a na zjevení Boží nic nedbají i že si tvoří podivná ponětí o Bohu a o člověku! Mimo to dělají hanopisy na obecnou církev, na služebníky té církve a toho Pána, jenž je vykoupil, zapírají (jeho božství upírají) uvozující na sebe rychlé zahynutí.“ (II. Petr. 2, 1—2.) Ale v které zemi nevěra se rozšiřuje, tam zkáza mravu v plném proudu se objevuje. Inu mravně a nábožensky vzdělaný národ má svou budoucnost, kdežto národ, u něhož víra vymízela, běře za své.

Milý čtenáři! snad ty sám máš mnohé pochybnosti v pravdách křesťanských, aneb si víry Kristovy vůbec ani nevážíš. Nechci v tom, nemaje důvodu, zde souditi, než budešli pozorně čísti — dáli též Bůh svou milost k tomu — budeš ve víře křesťanské utvrzen, pak před klamnými námitkami rozumářů a svobodověrců chráněn a vůlí svou k dobrému nakloněn. Také pevně doufám, že nepoložíš tyto listy stranou, protože jednájí o věcech náboženských; vždyť nejsi snad z počtu těch, kteří berou náhledy své o víře a o církvi Boží z jizlivých románů, pak z novin a světských knížek, jenžto vědu náboženskou dosti často zohyzdují a posvátné věci, též ustavy a zákony církevní v lehkost nvádějí. Toto hyzdění a zlehčování platí někde již za důkaz pokročilosti a vzdělanosti, ale víru Božskou hájit a zmužile před světem vyznávat, to platí co přemrštěnost a nesnášenlivost. Čti tedy a skoumej! Skoumej sám! Víš o tom dobře, že za nynějších časů mnoho se tiskne kněh malých a velkých; avšak projdešli je, nenalezneš v nich buď docela ničeho, neb jen dosti málo, co by k spasení věčnému prospívalo. O to se má člověk ale nejvíce starati, o to se tu především jedná, aby každý z nás hledal království nebeské, i aby poznal cestu do něho vedoucí!

V í r a.

I. Bohem zjevené náboženství vůbec jest potřebné.

„Přistupmež s pravým srdcem v plnosti víry, držíme nepohnutelné vyznání náboženství křesťanského a z něho pocházející naděje své.“ Žid. 10, 22.“ A toť jest to vítězství, které přemáhá svět, víra naše.“ I. Jan 5, 4.

Bůh nenechal pokolení lidské bez pomoci své; onť se ho ujal a jemu čas od času zjevoval pravdy důležité, velmi potřebné. Hned v starém zákoně položen byl základ k zjevením Božským a, když se již naplnil čas, učiněn jest závěrek Synem Božím. Tento zaslíbený Vykupitel světa, tento prostředník mezi Bohem a lidmi, obcovał zde a vyučoval, co mají lidé věřit a co činit, také ustanovil prostředky, jichžto mají věrně užívat, aby došli cíle svého na věčnosti. O tom — též o šíření se víry a církve Kristovy — podává nám dějepis dosti důkazů obšírných a nezvratných.

*) Že písmo není jediným pramenem a základem víry, ale také tradice, v tom najdeš jasné důvody v populární dogmatice od nejd. biskup Jirsika §. 25. až 29.

Tady se čtenaři snad pozastavíš a se otážeš: Byloli pak toho všeho zapotřebí? Potřebovaloli pokolení lidské tak podivného řízení Božího? O zajisté! Považ, že člověk sám v sobě jest bytostí velmi podivnou. O tom přemejšlej a nápotom vše, co zde následuje, uvažuj.

Ejhle, který člověk neznaje zjevení Božího — neznaje víry Kristovy — může dáti z rozumu svého dokonalou známost o tom: „K čemu jsme stvoření, jaké máme povolání? Proč hýváme často i při tom nejlepším vychování přece jen k zlému naklonění? Odkud jest tato zlá náklonost a odkud tolik zlého ve světě, snad jest to od Stvořitele, od Pána nejvyššího moudrého? — Pak kdo nám poví na jisto, jaké vlastnosti má Bůh, jaké povinnosti máme k němu my i jak dojdeme odpuštění hříchů a jak milosti u Boha? — Tyto jakož i jiné věci důležité nedají se bez víry Kristovy určitě vysvětliti a zodpovídati. Jsouť uám tu na důkaz pohanští národové, zjevení Božího neznající. Oni arci mluvili o jednom řediteli světa, ale přece měli více bohů a vzdávali jim poctu, aby si u nich přízeň a milost zjednali. A jak ohavná byla tato pocta! Pášíce prostopášnosti a všeliké nepravosti, děti své zabíjíce aneb pálíce atd. mysleli, že takto se mohou zalíbiti bohům svým a jich sobě nakloniti. Též se jevilo při nich dosti bludné smýšlení o životě budoucím; ano hrozné bludy panovaly mezi nimi, ač se honosili muži dosti učenými a moudrými, ješto měli rozum také bystrý a vybroušený. Avšak i těmto mužům důležité otázky ohledně náboženství zůstaly zatmělé a nerozluštěné; protož přáli sobě v tom poučenu býti,*) ano tvrdili též, že někdo s nebe přijíti musí, by jich o tom poučil. Plato Alcib. II. I kdož může se na svůj rozum spolehati a kdo se opovází tvrditi, že rozum lidský sám v sobě, o své síle, vysvětlení oněch důležitých věcí nám podá, anižby k tomu nic víry Kristovy nepotřeboval?

Rozum lidský jest mdlý a může oklamán býti, pravá pak víra oklamána býti nemůže. Tak praví Tomáš Kempenský (IV. kp. 18.). Jen se ptej moudrosti světské (mudrců rozumu lidskému zcela důvěřujících) na Boha, na člověka, na přírodu; ona ti dá odpovědi pochybné, nejisté a i opačné. O veškerých pravdách týkajících se života tohoto neb budoucího bude ti nastrkovati na tisíce výkladů mnohem temnějších, než jsou křesťanská tajemství, kterýchby ráda odhalila i ráda zavrhla. Usilujíc uklouznouti tajemství jednomu, deset jiných méně pochopitelných a jasných uvodí. Nechtějíc, aby se věřilo Bohu a církvi Boží — to jest vyslancům Kristovým, církevním otcům a sněmům — nutí věřiti člověku, věřiti výrokům lecjakých učitelů. Nemohouc pochopiti tajemství — n. p. Trojici Boží, Božství Krista Pána, vtělení jeho, zamítá je; avšak přijímá libovolně tajemství mnohem nepochopitelnější — n. p. důměnky pantheismu.**) Nechtějíc uznati prvotní hřích, o němž svědčí tělo i duše i veškeren život náš, nutně vrhá se do nesmyslů a nikdy nerozluští otázku: „Odkud tolik zlého ve světě?“ — A místo, coby měla

*) V takovém bídném stavu nenechal Bůh lidi, co dobrotivý a milosrdný Pán ujal se jich. Jako dobrý otec zaopatřuje dítky své schopným učitelem, aby je osvětil a dobrá umění jim přednášel, tak také Bůh vzbudil od času k času muže (spolu proroky) kteříby lid vyvolený učili a vzdělávali.

**) Panthismus všebožství, totiž slunce jest bůh, kámen též, strom též atd., všecko jest bůh. Ve vražedníku a zloději působí buh jako zlé, v cnostném člověku dobře. Není prý rozdílu mezi Stvořitelem a stvořenými věcmi. Tak Spinoza, Hegl a jiní. Lidé bloudí dle vůle i dle rozumu a nechtějí věděti, že nadevším vládne, prozřetelnost jednoho Pána nevystižitelného, který se nemění, byťby lidé cokoliv si vymysli a jakkoliv si to dle rozumu představovali.

hledati počátek zlého ve svobodné vůli člověka, — jenž může voliti mezi dobrým a zlým, hledati ho bude v Bohu, neb v nějaké nutnosti, nezávislé od Boha, v podivném slepém osudu, mocnějším nad Boha; aneb aby snáze ušla námitkám, jichžto ji nelze vyvrátiti, počne popíráti zlé a bez studu vyvraceti rozdíl, jaký činíme mezi dobrým a zlým, mezi ctností a nepravostí.

Hle duch člověka, odstoupíli od pravdy Boží a od skály té, na nížto pevnost víry křesťanské se zakládá (Mat. 16, 8), upadá v podivné nestvůry bludů. Duch pak (Boží) zjevně praví, že v posledních časech odstoupí někteří od víry, pozorující učitelů bludných atd. (Timot. 4, 1.) Pravda Kristova jest zajisté jako nějaká hora, u nížto na úpatí otvírá se propast, do které padají ti, kteří pravdu křesťanskou milovati se zdráhají a na svůj rozum příliš se spolehajíce, jej pouze berou za základ svého poznávání a jednání. Lidský rozum má své hranice a pakli jich překročí, pobloudí a pak často na nesmyslné a i rouhavé věci přichází a jich dokazovati usiluje. Ano odvažuje se vyvraceti víru Božskou všem nám potřebnou; také se již odvážil lidský rozum popíráti bytost nejvyšší u. p. za času francouzské revoluce, — pak vlastnictví a i rodinu řka: „Všem lidem buď všechno stejně rozděleno. Není třeba míti jednu vlastní manželku, vlastní rodinu atd.“ — V skutku naplňuje se, co napsáno jest v písmě: „I pošle jim Bůh působení bludů, aby věřili lži, aby tak odsouzeni byli všickni, kteří nevěřili pravdě, ale povolovali nepravosti.“ (II. Tessal. 2, 11. taktéž II. Petr. 2, 1.)

Tedy zjevená pravda neb víra křesťanská jest důležitá, jest nám nejvyšší potřebná. A Ježíš Kristus učil a nařídil učiti toliko jednu pravdu, jednu víru, — a ta jest to umění, z něhož ty nejvýtečnější osoby nabývaly svého vzdělání, z něhož pro svého ducha čerpaly potravu a posilu a skrze něž staly se cnostnými i způsobilými k činům ržitečným a vznešeným.

A není jiné cesty do nebeské vlasti mimo pravou víru Kristovu; neboť Kristus Pán praví: „Já jsem cesta a pravda i život. Žádný nepřichází k Otci, než skrze mne. (Jan 14, 16.)“ — „Otec miluje Syna a všechny věci dal v ruce jeho. Kdo věří v Syna (a učení jeho), máť život věčný; kdož pak jest nevěřící Synu, neuzříť života, ale hněv Boží zůstává v něm.“ (Jan 3, 35.) — A jistému otci, který pro syna svého prosil o pomoc, řekl Kristus Pán: „Můžešli věřiti? Všecko jest možno věřícímu.“ I řekl otec: „Věřím. Pane pomoz nedověře mé.“ (Marek 9.) — Z mnohých míst svatého evandělia viděti jest patrně, že Spasitel náš žádá, aby lidé měli silnou, živou víru, bez nížto nelze spasení dojíti. Totéž žádali svatí apoštolové; neboť n. p. svatý Pavel, ukázav při nábožných osobách, jakou moc má do sebe víra a jaké ctnosti působí, (Žid. 11.), dokládá jinde řka: „Budešli vyznávati ústy svými Pána Ježíše a v srdci svém věřiti, že jej Bůh vzkřísil z mrtvých, spasen budeš; atd. (Říman 10, 9.) V Kristu Ježíši ani židovstvo ani pohanstvo nic neplatí, ale víra, která skrze lásku působí.“ (Galat 5, 6.) Tedy víra živá, to jest s láskou spojená, působí spasení; nebo víra bez dobrých skutků jest mrtva. (Jakub 2, 17).

Nejpřednější ovoce víry Kristovy jest láska, která hledí všem lidem, všem národnostem k blahobytu napomáhati. „Konec přikázání jest láska, pocházející ze srdce čistého a svědomí dobrého a víry neošemetné, od čehož někteří jako od cíle pobloudili.“ Tak di svatý Pavel. (I. Timot. 1, 5.) Největší protivník víry křesťanské jest samoláska neb sobectví, baživost po statcích a rozkoších světa a v nich se kochání. „Zapři sebe (totiž své chtiče a žádosti) a následuj mne“ (Luk. 9, 23.),

o tom nic nechce slyšeti sobecký, vypínavý a panovitý chtíčům svým povolující křesťan, neznaje ducha lásky a ducha víry křesťanské. Tážeme se nyní, co jest víra? Na to odpovídá sv. Pavel: „Víra jest nadějných věcí podstata a jistý důvod neviditelných věcí.“ (Žid. 11, 1.) Následovně „věřiti není tolik jako u sebe něco myslit a mínit; nýbrž věřiti jest, z cela se na tom ustanovit a úplně býti ujištěn, že cokoliv Bůh zjevil, jest pravdou neklamnou, zázraky stvrzenou a nevyvratnou. A ačž svým rozumem to neb ono nepochopujeme, přece to věříme, protože Bůh, jenž nám to zjevil, věčná jest pravda a ta neklame a klamati nemůže. Svatý Augustin praví: „Věřím také to, co nepochopuji a to proto, že moje víra, která se pouze obmezuje na to, co pochopuji, není nadpřirozená a žádné zásluhy do sebe nemá.“ (Sermo de Trinitate). A neníli i v přírodě mnohých věcí, které nijak pochopiti nemůžeme! Bůh nám svaté pravdy zjevil skrze proroky své a naposledy skrze Syna svého Ježíše Krista, „jemuz všickni proroci svědectví dávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze Jmeno jeho všickni, kteří věří v něho.“ (Skutk. 10, 43.)

II. Víra Kristova zvlášť jest každému člověku potřebna. I zdaliž ji má každý člověk hájiti, zastávati a veřejně vyznávatí?

Poslyš toto: a) Život lidský přirovnává se nebezpečné plavbě na moři. Z té příčiny praví svatý Řehoř, otec církevní: „Jako loď, kteréž kotvice nedrží, větrem semotam zmítána bývá, právě tak duch náš větrem rozličného učení a zdání bývá semotam unášen, nevede-li ho víra.“ Dobře tak pravil; neboť zjevená víra jest ta silná kotva, která nás při Bohu drží a která nedopouští, abychom semotam zmítání byli větrem rozličných důminek lidských, jakové se roznášejí od novomodních mudrců a osvětářů. Víra ta jest vzácný dar, jest ono nebeské světlo, bez něhož bychom tapali ve tmách bludů a nevěry a neznabožství. Víra jest ten ohnivý sloup, který nám — jako někdy israelitům na poušti — ukazuje cestu, který nám svítí a nás vede k zaslíbené vlasti věčné. Víra jest jako kořen vši mravní dokonalosti a všelikých bohumilých cnosti. Moznoli tedy, abychom bez víry mohli cíle svého dosáhnouti a k Bohu, jenž jest původ a základ víry, přijíti? Nižádným způsobem, „nebo bez víry nelze se ani Bohu líbiti.“ (Žid 11, 16).

A věčná pravda, Spasitel světa, dal učedníkům svým tento rozkaz: „Jděte do celého světa, kažte evandélium všemu stvoření; kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude, kdož pak neuvěří, bude zatracen.“*) (Marek 16, 15).

Tato pak víra jest toliko ta, kterou Ježíš Kristus skrze apoštoly své a skrze řádné jejich nástupníky hlásati nařídil — pro kterou střed jednoty v řádném toliko nástupci svatého Petra ustanovil, — a kterou míti chtěl nezvratnou a neomylnou po všechny časy. Právě volá sv. Athanáš, patriarcha Alexandrinský v 4. století: „Taf jest víra katolická, kteréž jestli kdo nemá (vlastní vinou svou) spasen býti nemůže.“ (Simb. S. Athanasii.) A svatý otec Jan Zlatoustý, arcibiskup Konstantinopolský napsal o ní: „Véra církve katolické jest světlo duše, brána života, základ věčného spasení. . . . Jako lampa osvětluje stavení, podobně víra osvětluje duši, by poznávala.“**) (Homilia 52, in Math.)

*) totiž každý, kdo má příležitost Kristovo učení poznati a je přijmouti, ale nechce a zdráhá se.

**) Ohledně článků víry, jimiž se reformatoři od katolíků různí, najdeš jadrné vysvětlení v knižkách: Bohumil. — Populární dogmatika. — Večerní rozmluvy, dědictvím svatojanským vydaných.

b) Že víry Kristovy k blahu a k spasení nám potřebí, dosvědčuje také zkušenost lidská. Neboť každý člověk má v sobě žádost by šťastně a spokojeně žil; avšak pravá víra křesťanská jest ten prostředek ke šťastnému a blahému životu, neboť ona sama toliko umenšuje a oslazuje všechny bolesti a strasti lidské, podávajíc balsám nebeské útěchy všem svým věrným. Ona toliko pozdvihuje mysl naše k věcem duchovním, k statkům věčným, ona toliko pojímá v uzdu naše zlé náklonnosti, ona toliko jest s to, upokojiti mysl naši a nás tím ujistiti, že nám hříšníkům chce Bůh milostiv býti.

Víra Kristova plodí nám rozkošnou naději k životu lepšímu, osvěcuje nám tmavé brány věčnosti a rozlévá nevýmluvnou slast a spokojenost v srdcích našich. Ona jest také s to, každé sklíčené neb rozervané srdce lidské nebeskými prostředky svými dokonale uzdraviti a je oblažiti mírem, „jakého svět dáti nemůže.“ (Jan 14, 27). Ona káže a učí, že toliko v zapírání sebe a v potřebné trpělivosti, (Žid 10, 36) dá se pokojná mysl udržeti, dá se duše zachovati a vezdejší pouť šťastně ukončiti. Nad to mohou věrní a zprávní křesťané se sv. Pavlem mluvit: „Ospravedlnění jsouce z víry pokoj máme (jsme v dobrém přátelství) s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista.“ (Řím. 5, 1).

Protož kdokoliv chceš ctně žíti a blaženým býti, víru Kristovu znáti se uč a dle ní se zpravuj! Nemysli, že se ti blaze povede, když jedině dle rozumu svého a chuti své budeš se řídit. Nikoliv! Slyš jen, co praví Tomáš Kempenský (Kn. IV. kap. 18): „Mnozí ztratili pobožnost, když chtěli vyšší věci skoumati. Víry jest tobě potřebí a dobrého života, ne vysokosti rozumu, ani hlubokosti tajemství Božích. Nemoha vypátrati a pochopiti věci, které jsou nižší tebe, kterak těch postíhneš, jenž jsou nad tebou? Podej se Bohu a rozum svůj pod víru pokoř a bude tobě dáno světlo umění, pokud tobě užitečné jest a potřebné.“ „Vstaň, který spíš (nedbáš o spasení své) a osvíti tebe Kristus (učením svým). (Efesk. 5, 14). Nikdy nedávej sluchu těmto řečem rouhavým: „Nač mi třeba jaké víry? Bůh mi dal rozum a dle něho jedině chci se zpravovati. Věř si každý, kdo co chceš!“ Takto se projevuje bezbožnost nevěřících, — plod to pyšného rozumu neb pokaženého srdce, — moudrost tělesná, která měniva jest a přímo vede člověka k holým nesmyslům, jakž jsi se o tom — čta zpředu — přesvědčiti mohl.

c) Potřebno jest a nutno, držeti se zjevené víry Kristovy — víry to světovými událostmi stvrzené, krví sv. mučedníků zpečetěné a v katolické církvi přesně uchované, neboť jsou události minulých věků nade všecku pochybnost vyvýšeny a to tak, že se při nich můžeme opírat i o svědectví hodnověrná a srozumitelná. Ano víra a církev katolická jest takovými stvrzena událostmi které se se všemi památkami časů minulých, jakož i s dějepisem všech národů shodují a tak mnohonásobně svědky osvědčeny jsou, žeby ten, kdoby o nich pochybovati chtěl, všechny historické pravdy zavrhnouti musel. Pak i židé, protivníci víry naší, — uchovávají pečlivě ve svých knihách svatých zaznamenané všechny příběhy a proroctví starého zákona, na které se odvoláváme a tedy sami vydávají svědectví pravdám křesťanským.

Pročž žádný nepochybuj o tom, čemu víra Božská učí, třeba to bylo takové, že se to nedá rozumem lidským vyskoumati aneb pochopiti. Mnohé pravdy náboženské jsou tajemství plny, ale jsou všelikými zázraky dokázány, — zázraky jakové konány byly mnohdy před zástupy bezčetnými. Tedy křesťane, nevynášej se hrdě rozumem svým, alebrž v pokoře obdivuj, co všechno ten milosrdný a nezpýta-

telný Pán pro spasení naše učinil. Obdivuj skutky milosrdného Boha a pokořuj se; „nebo soudové Jeho jsou nezpytatelní a cesty Jeho nevystížitelné.“ (Řím. 11, 33). Volej slovy Písma sv.: „Kdo podobný Tobě mezi silnými Hospodine? Kdo podobný Tobě, kdo tak velebný, v svatosti hrozný a chvalitebný, činící divné věci?“ (II. Mojž. 15, 11). My zde v prachu země se hemžící tvorové nemůžeme mnohé věci zde okolo nás a nad námi vyskoumati, což bychme snad mysleli, že vyskoumáme díla Božská a i to, co se duší našich a věčného spasení našeho týká? Snad bychom chtěli pochybovati o pravdách nám zjevených a o podivných cestách Božích k věčné blaženosti nás vedoucích? O nikoliv! Bůh ten pravdomluvný a nejsvětější Pán nemůže nás klamati. Cokoliv nám zjevil, to potvrdil zázraky, které se v starém i novém zákoně staly veřejně před mnohými svědky a to svědky hodnověrnými a spolehlivými. Tito nám o všem svědčí důvodně a důsledně.

Tudy někomu napadne, tázati se: proč se nyní podobné zázraky nedějí? — Nyuí, když již víra jest ve světě pevně zakořeněna, nemá zázraků potřeby. A jistě bylo by to nám k zahanbení a na svědectví tuposti a surovosti mysli naší, kdyby po tolika věků a po tak velikých a znamenitých účincích svaté víry Kristovy bylo třeba ještě zevnějších znamení a divů, ač — jak praví sv. Alfons z Ligury — tyto se posud dítí mohou k obrácení pohanských národů, jako za doby svat. Františka Xaverského v Indii.

Sv. Augustin píše o tom takto: „Ptají se odpůrcové: proč se nyní nedějí také ti divové, o kterýchž pravíte, že se dělí? — Mohl bych ovšem říci, že prvé, nežli svět uvěřil, k tomu jsou potřebni byli, aby uvěřil. Kdož pak ještě dosud divův jest žádostiv k tomu cíli, aby uvěřil, v pravdě sám nemalým divem jest, an nevěří, když již všecken svět uvěřil.“ (De civitate Dei lib. 22 kap. 8).

Kdo jsa zlé vůle a porušeného srdce nevěře se vydal, tenť neuvěří, byť i každého dne divy před jeho očima se dály. Budže by jich upíral, neb jich na přirozený způsob vyložiti hleděl, jak to sami fariseové činili. — Křesťane! nebuď nevěřící, nebuď pochybující! Nepřipusť, aby nevěra do mysli tvé se vloudila, tebou ovládala, tebe pochybnostmi naplňovala; „nebo kdo pochybuje, podoben jest vlnám mořským, (jest člověk vrtkavý a nepokojný).“ (Jakub 1, 6).

d) Hle Adam v ráji pochyboval a nevěřil Tvůrci svému mluvě asi takto: „Proč pak Bůh zapověděl z tohoto stromu ovoce jísti? Ovoce jako ovoce, jakby to jen mohlo mně škoditi?“ — Tedy věřil spíše svůdníkovi a přestoupiv příkázání Páně brzo seznal, že zle učinil, — seznal nahotu svou a děšil se. (I. Mojž. 3, 10). Ale Abraham neskoumal, aniž dal místo pochybnostem, aby snad byl u sebe pravil: „Jak možná jest to věc, mám jediného syna svého Isáka zabiti a Bohu obětovati, a přece má z něho, jak mi Bůh zaslíbil, povstati veliké potomstvo?“ On neskoumal cesty Páně, alébrž podrobiv rozum svůj moudrému řízení Božímu, uvěřil Pánu svému. Pročež dí o něm písmo svaté: „Vírou vyšel Abraham, nevěda, kamby šel.“ (Žid. 11, 8.) Svatý Petr uvěřil slovům Pána Ježíše, který činil zázraky veřejně a jimi své potvrzoval. Když tedy Pán Ježíš po zázračném nasycení pěti tisíc lidí řekl: „Já jsem ten chleba živý, jenž s nebe jsem sestoupil. Budeli kdo jísti chleba tohoto, živ bude na věky a chleba, kteréhož já dám, tělo mé jest;“ — tuť se hádali židé, vespolek řkouce: „Kterak může tento nám dáti tělo své k jedení? I začali pryč odcházeti. Ale svatý Petr vyvstal a pravil Ježíšovi: „Pane ke komu půjdeme? Ty máš „slova života věčného a my jsme uvěřili.“ (Jan 6.) Také my jsme v Pána Ježíše uvěřili a Jeho slova jsme přijali. Uvěřili jsme, že

On jest jediný Syn Boží od věčnosti, že má Božskou podstatu, Božské vlastnosti, an to v Jeho Božských skutcích, totiž zázracích, netoliko učenníci, ale i nepřátelé Jeho dobře věděli.*) Jakožto pravověřící křesťané věříme všechno, co Pán Ježíš učil, co svatí apoštolé Kristem vyslaní kázali a co katolická církev, tato Kristem založená škola pro všechny národy, nám k věření předkládá. Odstup od nás všeliké pochybování, neb mudrování a držme se té svaté víry věrně a stále; „nebo lepe jest žebrati, nežli víru stratiti“, — vece svatý Jan Zlatoustý. A není ohavnější věc, jako vírou Kristovou pohrdati, neb vlašným křesťanem býti. Svatý Augustin povídá: „Žádné sebe větší bohatství, žádní pokladové, žádná čest není tak veliká, jakož jest víra katolická, která hříšné lidi posvěcuje, slepé osvěcuje atd. (De verbo apost. sermo 12.) Onať jest jako pramen všeho šlechetného a dobrého. Ona působí, že nábožný křesťan nepřátely své miluje a jim milerád odpouští, že jest ke všem lidem spravedliv a k chudým dobrotiv a milosrden, — že krotí tělo své a zapírá, že nese trpělivě kříž svůj, že drží jazyk jako na uzdě; slovem že následuje Krista Ježíše. Ano víra katolická působí, že se křesťan ničeho neděsí a že všem nehodám pro zachování čistého svědomí se podrobí, jak to lze poznati ze životopisů mnohých bohabojných křesťanů katolických n. p. svatého Jana Zlatoustého, arcibiskupa Cařihradského. Byloť mu totiž vyhrožováno, že jej ze země vyženou, že mu všechny statky odejmou, že ho do vězení vsadí a konečně že jej usmrtí. I pravil o něm jeden dvořanin: „Mýlíte se velice, že tímto způsobem na něm se mstíte. Kam pak ho vyženete? Všekdo svět jest mu vlastí. Odejmeteli mu statky, odejmete je chudým a ne jemu. Dáteli ho do žaláře, bude z lásky ku Kristu okovy své líbati. Odsoudíte-li ho na smrt, tím mu otevřete spíše bránu nebeskou.“

V pravdě víra Kristova jest jako kořen a základ pravého, neporušitelného blaha lidského. „A svatí skrze víru přemáhali království, činili spravedlnost, dosáhli zaslíbení, povstali z nemocí, silni učinení jsou v boji, vojska zaháněli cizozemců“ atd. (Žid. 11, 33.) Na jiném pak místě píše svatý apoštol Pavel: „Spravedlivý z víry živ jest; pakli by se odtrhl, nebude se líbiti duši mé. — My pak nejsme synové odtržení, ale jsme synové víry k nabýti života věčného.“ K Židům 10, 38.) Pročež se raději všech časových věcí a i života vzdejme, nežlibychom se odtrhli od té jediné a pravé víry katolické, ona jest nám ku spasení nevyhnutelně potřebná. Probudme se již z obvyklé své lhostejnosti a vlašnosti u víře a nechtějme nikdy tu neb onu věc n. p. národnost stavěti nad víru, jak to již mnozí činí. Ovšem národnost má nám býti drahá, nemáme si ji dát vzíti; ale kdybychom byli nejvytečnějšími národovci, a neměli víru, víru pravou, která nás jediné spasiti může, co nám to prospěje? Jsme toliko poutníci a pohostinu zde, — jak sám svatý Pavel praví, — tedy co nám to prospěje, kdybychom třeba celý svět získali, ale na duši škodu trpěli? Víra Kristova jest nám nevyhnutelně potřebná, tedy si musíme na prvním místě vážiti víru, pak teprv národnost a nelze nikoho oslavovati co vytečnicka neb co dobrodince, kdo nám u víře křesťansko-katolické byl neb jest překážkou, pohoršením a závadou i bytby, co se národnosti týká, byl skutečně ten nejprvnější. Víra Kristova musí nám býti dražší, nežli bratr, otec neb matka, dražší, nežli náš vlastní život. (Mat. 10, 37 a 39. též 19, 29.) Ano víru vážme si nade všechno a v ní ostaňme stálými a věrnými až do konce.

Pamatujme, že věrnost a stálost u víře dokázali svatí apoštolové, pak kře-

*) Že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, o tom důkazy podává „Populární Dogmatika“ §. 80. a 81.

šťastní vyznávající a mučenníci v nesmírném počtu. Již v starém zákonu nalézáme statečné hrdiny, kteří pro víru v pravého Boha všeho se rádi odříkali. Matáš a vojínové jeho udatně bojovali pro tuto víru a pro drahou vlast svou. Tito, — pak Eleazar, pak matka a synové Machabejští, Abraham a mnozí jiní předkládají se nám za příklad. Za prvnějších křesťanských století jest nesčíslný počet těch, kteří o potřebnosti víry Kristovy úplně jsouce přesvědčeni, směle ji vyznávali, krví svou ji potvrdili a tudy se proslavili. Něco málo příkladů budiž zde uvedeno ku povzbuzení; jinak jich kniha: „Životy svatých“ — v plné hojnosti podává.

Svatý Longin, onen žoldněř, jenž bok Krista Pána otevřel, uzřev divy, které se při umučení Páně staly, přijal víru a byv pro veřejné hlásání Krista k pohanskému vladaři Oktáviovi přiveden, takto mluvil: Já jsem křesťan, dříve jsem byl otrokem hříchů, nyní pak svobodným učiněn jsem skrze tajemství svatého kříže, skrze otevření boku Kristova a skrze vodu křestní; druhdy jsem sloužil světu, nyní však, opustiv všecko, sloužím Kristu. — Pro toto zmužilé vyznání byly mu zuby vytlučeny a jazyk vyříznut, ale mocí Boží podržel řeč. — Klementa, biskupa Alexandrinského povolal před sebe císař Dioklecián. V jedné komnatě na jedné straně dal nahromaditi zlata, stříbra, skvostných rouch a všeho, co svět u vážnosti má; na druhé straně nahromaděny byly metly, biče, kleště, kola a jiné mučnické nástroje, jichžto pouhé tolíko vzezření i toho nejsrdnatějšího mohlo strachem potvrdnouti. — „Klemente! — řekl pohanský císař — viz všechny tyto poklady; dám je tobě a povýším tě k vysokým důstojnostem při dvoře mém, jestli bohům mým obětovati budeš.“ „Pakli ale toho neučiníš, viz sem na druhou stranu a podívej se, co na tebe čeká. — Ale svatý biskup zalál bůžkům a modlám jeho, hluboce vzdechl k nebi a vyvolil smrt. Byl tedy pro víru Kristovu mučen a poslední jeho slova byla: „Bůh mi jest nade všecko!“ — Za času protivenství církve od kacířů arianských trpělo také v Kartago dvanácte pacholíků, kteréž tito pro jejich zvláštní schopnosti hudebnické a jasný hlas při zpěvn získati chtěli sektě své. Ale ti pacholíci silní u víře katolické nedali se od ní odvrátiti a raději mnohá muka snášeli. Nápotom jsouce živi bohabojně zavázali se mezi sebou pevně, že se nikdy od sebe neodloučí; protož bylo jim dáno jméno: „Dvanácte malých apoštolů v Kartago.“ — Tomáš Morus byl pod odpadlíkem Jindřichem VIII., náruživým to králem v Anglii, nejvyšším zemským kancelářem. Právě proto, že nechtěl upustiti od víry katolické, byl s úřadu svržen, uvězněn a usmrcen. Jeho manželka, navštívivši ho v žaláři, padla mu do náručí a prosila ho s pláčem, by života neodhazoval, by zpomenul na své děti, na své jmění a na vlast svou. I tázal se jí Morus, co by myslela, jak dlouho by mohl ještě živ býti? Nejméně dvacet let, — odpověděla. „A já bych měl — řekl Morus — pro tak kratičký čas život věčný obětovati? Nikoliv, neučiním toho, raději umru než abych od víry a církve katolické odpadl. (Příklady Macana str. 357. 18. 358. 37.) Bylo v každém století dosti křesťanů ze stavů vznešených i nízkých, bylo jich bez počtu, kteřížto pro svatou víru katolickou snášeli protivenství a pro ni statky a životy své nasadili; neboť věděli, že bez této víry nelze dojíti věčné blaženosti. Nižádný klenot zemský, nižádná tělesná rozkoš, nižádný ousměšek, nižádná zloba lidská nebyla s to odloučiti je od pravé víry Kristovy. Oni ji zmužile vyznávali, jí se do poslední chvíle drželi a při tom křesťanské povinnosti věrně plnili. Tedy věrně se i ty milý čtenáři drž víry katolické. —

f) Bohužel! nyní jest málo takovýchto odhodlaných křesťanů, málo silných

charakteru. Slovy se dost chlouby pronáší, ale skutkem se málo plní. Mnozí se nyní nalézají křesťané, kteří buďto o převeliké ceně víry katolické jsou málo poučení, aneb jsou lhotejnosti oddáni a tedy opouštějí někdy víru starověkou, víru svých předků a přidržují se rozumářských nálezků a důměnek povstalých novotářů. To dělají často z mrzkých ohledů, jako někdy z choulostivosti, aneb ze strachu, by nemuseli ničeho pro Boha a pro svatou věc snášeti. „Mnozí zase zapudivše dobré svědomí zahynuli u víře.“ (I. Timot. 1, 19).

I jestiž nyní takových dosti, kteří pravdivost víry Kristovy poznávají, avšak veřejně ji vyznávají se ostýchají z ohledu hříšných a podlých.

Mnozí, pravím, mají se bedlivě na pozor, aby víru v Pána Ježíše a úctu, jakou k němu a k Matce Boží v srdcích svých chovají, nedali veřejně na jevo a to z té příčiny, žeby prý z počtu osvěcených lidí byli vyloučeni, a žeby za sprostáky neb za pobožnůstkáře držáni byli. Jaká to zpozdilost a zaslepenost! „Takováto jejich opatrnost a moudrost jest bláznovství u Boha.“ (I. Korint. 3, 19).

Ti a tací křesťané měliby dobře uvažovati krásnou výpověď sv. Jana Zlatoustého, jenž tvrdí, že víra má původ svůj v smýšlení vznešeném, velkolepém; ale nevěra se zakládá na rozumkování podlém, lehkovážném a pošetilém. Toto se vysvětluje tím způsobem, že víra má vyšší duchovní směr, ale nevěra obírá se toliko věcmi časnými, toliko tím, co jest smyslného, co viditelného a pro rozum pocho-pitelného. —

I zdažby neměli tací pošetilci uvažovati také to, že poznání pravd Božských s veřejným jich vyznáním nerozlučně jest spojeno? Nežádá-li Pán, abychom Jej vyznávali před lidmi, ač chceme-li dojíti ospravedlnění a spasení? (Řím. 10, 10). Také jest to dle výpovědi sv. Jana Zlatoustého velmi nepravá a mrzká věc, nechtíti trpěti ničeho pro jméno toho, který pro nás těžkých snášel bolestí. Jestliže tedy křesťane Pán a Spasitel tvůj tak často posmíván a potupen byl, kterakby ti to mělo býti podivné, pakli i ty pro pravdu Boží a pro některou cnost křesťanskou býváš posmíván od fariseů věku nynějšího? Není učenník nad mistra, praví Pán. Neohlížeje se tedy, příteli, na řeči rouhavé nynějších nevěrců neb tak zvaných vzdě-lauců, prý mužů světa —, konej vše a to i veřejně, co má pravý křesťan katolický vykonávati. Slyš pak, kterak nás sv. apoštol Petr napomíná: „Trpíteli pohanění pro jméno Kristovo, blahoslaveni budete. Jestliže pak kdo trpí jako křesťan, nestyď se za to, ale oslavuj Boha v tom jménu; nebo jest čas, aby se začal soud od do-mu Božího.“ (I. Petr 4, 14).

A mňželi co bezdůvodnějšího býti, jako strachovati se toho, co asi svět, to jest, co nepobožní a víryprázdní lidé o nás smejší, pokud jsme křesťany? Snad má nám býti za pravidlo ona výpověď: „Co ale tomu svět řekne?“ — Svět, který hor-livými víry vyznávači ošemetně pohrdá, jest příliš malá část proti množství dobrých křesťanů i proti zástupům blažených nebešťanů, u nichžto se dochází lásky a oslavy upřímným víry vyznáním.

Neboj se — řekl jednoho času Elizeus k služebníku svému, který se děsil ozbrojeného vojska na proroka Božího přicházejícího, — neboj se, nebo větší jest počet těch, kteří jsou s námi. A co jest všecko to množství lidí v Evropě, ana se podobá sopce, vírou pohrdajících proti velikým zástupům nebešťanů, kteří v osudech pravověřících věrně se zúčastňují? A coby nám mělo záležeti na lidech, kteří zá-kon Boží a všeliké křesťanské cnosti v lehkost uvádějí, pečující toliko o zemské věci a to k své věčné škodě? — Není-li naopak dobré a spasitelné státi se sva-

tým Pavlem a osvědčovati: „Nestydím se za evandélium; nebo ono jest moc a nástroj Boží k spasení každému věřícímu.“ (Řím. 1, 16).

Tedy uznávajíce již potřebnost víry Kristovy nobudeme déle tak pošetilými a tak choulostivými, abychom se báli, něco pro ni trpěti, aneb abychom strachujíce se bezbožných lidí veřejně neosvědčovali víru svou slovy a skutky jakožto dobří katoličtí křesťané. Co na tom, jestli svět o nás dle pravé víry se řídících pošetile smýšlí? Kristus Ježíš jest sám Pán a Soudce náš. Jemu samému hledme se zalíbiti a zavděčiti. Vyznávejme Jej zde na zemi veřejně a On zajistě poctí nás jedenkrát na věčnosti před zástupy duchů nebeských; neboť zaslíbil to řka: „Kdokoliv mne vyzná před lidmi, vyznámt i já jej před Otcem svým; ale kdožby mne zapřel před lidmi, zapřím i já jej před Otcem svým, který jest v nebesích.“ — A tutéž praví: „Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši nemohou zabiti, ale bojte se toho, který atd. (Mat. 10, 32. a 18).

V pravdě jsou věci veliké, za které život nasaditi povinnost jest svatá a zásluha u Boha přehojná. Pročež, kdokoliv jsi srdečně oddán Kristu, Králi věčnému, a Jeho církvi, v ničem se nestrachuj protivníků náboženství křesťanského, což jest jim příčina zahynutí, nám pak spasení. (Filip 1, 28).

Budiž stálý, budiž pevný ve víře své a chraň se nevěrců, rozumářů a novotářů. I zachovej vždy při sobě ducha věřícího, ano zachovej vždy věrně jednotu víry; neboť „jest jeden Pán, jedna víra a jeden křest“ (Efeským 4, 5. Podobně list Galat. 1, 9). „Jen jeden jest Kristus a ten není rozdělen.“ (I. Kor. 1. 13).

Učitel venkovský

smé milé děti, velké i malé, srdečně pozdravuje a k dnešní lekcí všednu jejich pozornost a poslušnost žádá.

Především si to, co z počtů nebeských již známe, zopakovati musíme, bychom pak tím rychleji mohli ku předu.

Mámeli na tomto světě někdy dobře počítati a někdy — ač pozdě — k nesmírnému bolu srdce, — nemámeli uslyšeti z úst nejvyššího stvořitele nebeského, že jsme úlohu svou špatně provedli, že jsme se přepočítali — třeba někdy a všude mlti na paměti jednušku (1), totiž jedinku cíl svůj, proč jsme na světě; Boha poznati, milovati, poslouchati, Bohu sloužiti a někdy spasenu býti. Toť základ všeho počítání a jednání, počátek a konec všeho umění. Snad vedle této jednušky si postavme dvojku (2), že k tomuto jedinkému cíli vedou dvě cesty: cesta nemírnosti a cesta pokání, a že čím více cházíme první, tím více se musí dosaditi na druhé cestě. Kdo těmto dvoum číslicím dobře rozumí, dovede již dokonale a bez chyb počítati; z těchto dvou číslic dovede si všecko nejvyšší počítání sestaviti a uměsti. Bude však dobře i jiným ještě číslicím se naučiti, by počítání naše pozemské tím důkladnější a dokonalejší bylo.

Zdali pak znáte číslici 3...? ba ovšem — znamená nám tři Božské osoby Otce dobrotivého, Syna milosrdného, Ducha svatého! Otcu proto máme děkovati, Synu profiti, Ducha svatého nezarmucovati hříchy! Dobře, děti! tak číňte a milujte nejv. Trojici Boží! Ale nikdy nepochopíte hluboké to tajemství, kterak jeden Bůh a přece ve 3 osobách je, vězte písmu Božímu a nic nepochybujte, vždyť víte, že

i zážitek Bůh potvrdil pravdu toho učení. Je tomu již více než 1400 let, tehdyž panovalo kacířstvo Aria bezbožného, které nejen tajemství nejsv. Trojice ale vůbec všechno učení katolické hrozilo zahubiti. Ani lid katolický, ani kněží nebyli jisti před ukrutným pronásledováním zpupných kacířů. Právě sloužil v r. 461 v *Gascogne* zbožný farář Petr nejdražší oběť mše sv. — Kacíři i do chrámu Páně se byli webrali — tu spadly se stropu chrámového 3 lesklé křupěje vody stejné velikosti na oltář. Všichni přítomní, i kacíři vidouce ten neočekávaný úkaz, uhasli nesmírně, když kněz na zlaté mšičce (pateně) je byl uchopil a ty tři křupěje pojednou v jeden skvrnitý braho tam se spojily. 3 zvolali všichni jednohlasně: „Věru! patrně to důkaz pro nejsv. Trojici Boží! Tři — a přece jeden.“ (Sv. Řehoř Turon.)

Jať jsou 3 Božské osoby, máme i 3 obzvláštní cnosti, které všechny ostatní cnosti přemýšlují tím, že přímo na Boha se vztahují a proto 3 Božské cnosti se nazývají: *míra, naděje a láska*. — Míra nás učí, v Boha věriti, a to nejen v srdci nýbrž i ústy a skutky Boha vyznávati, což jmenovitě za našich časů neohroženě máme činiti a nestyděti se za Boha, za věru sv., za církev Kristovu, nebo „kdyby se styběl za mne a za řeči mé, za toho se bude stydět i Syn člověka, když přijde v slávu své a Otce i svatých andělů“ (Luk. 9, 26). — Naděje nás učí v Boha doufati a to sice důvěrně očekávati spájení věčné i všechno, co k němu vede; také nejvyšší věci můžeme očekávati, pakli nám jsou užitečné... srovnáme nám Bůh uděliti nemůže, proč je ani očekávati nemáme, i ho stejně pak věci, to jest takové, které nám právě srovné nejsou, ale též ne potřebné, neb užitečné, ty máme vůli Boží ponehati, jak sám za nejlépe uzná. — Láska pak nás učí Boha milovati z celého srdce, nade všechno; ne však jazykem toliko, nýbrž skutky, životem, zvlášť zachováváním přikázání Božích.

Tyto 3 Božské cnosti máme častěji vzbuzovati, protože nám jsou velmi užitečné; jsou i odpustky uděleny na častější vzbuzování to (od Benedikta XIV). Odpustky tyto jsou: 1. odpustky 7 let a 7 quadragen (40 denní), kolikrátkoliv srdcem i ústy cnosti tyto vzbuzujeme. 2. plnomocné odpustky, jednou měsíčně, když je čas o vzbuzujeme (není tudíž vhlouvně žádáno, je den vzbuzovati), a konečně, 3. plnomocné odpustky v hodině smrti, pakli v zbožném tom cvičení častějšího vzbuzování 3 Božských cností až do smrti setrváme (Defr. 28. ledna 1756). Všechny tyto odpustky mohou se i za duše v očisti obětovati. A není zapotřebí tak zvané formule těch cností říkati, stačí zcela kratičké jich vzbuzení, pakli jen obsahuje předmět a přičinu míry, naděje a lásky.

Ke cti nejsv. Trojice Boží je mnoho v trojici koná... 3 je tedy jedna z posvátných čísel. Rádi o Trojici slyšíme, rádi ji vidíme v seřazení věcí atd., tak již sv. Barbora máje v přibytí svém 2 okna, dala přibělati třetí ke cti nejsv. Trojice Boží. Rádi bychom upozornění na trojici, rádi si ji představujeme, všechno nás mile těší a překvapuje, co na trojici vychází.

Tři písmena.

Tři vojínové uzavřeli mezi sebou úzký svazek přátelství a slíbili si věrnost až do smrti. Jednoho dne, když službu vojenskou si již byli odbyli, bylo jim jíti hustým a širokým avšak příjemným lesem; nikdo z nich ani slovíčka nepromluvil, neboť každý byl zabrán v hluboké rozjímání. Když pak po dlouhém čase z lesa vyšedše pod širým nebem se nacházeli, otázal se jeden z nich a pravil: „Já se divím, že jsme tak ticho trávili tím lesem ani slovíčka nemluvice, co to má za příčinu?“ Druhý dal ihned odpo-

věd a vyžnal se: „Zá proto byl tak tichý a bez řeči, poněmadž jsem rozjímal o příjemnosti místa tohoto, a tu mi připadla na mysl přítomnost onoho ráje nebeského a blaženost nerozhlavná, která tam očekává každého, kdož zde na zemi věrně Bohu sloužil.“

Na tuto řeč odpověděl nejstarší z nich: „Věřte mi, bratři moji! že se to vše bez vůle Boží nestalo: Bůh nás strze tebe takovýmto rozjímáním o Bohu a blaženosti věčné chtěl pomozbudit, abychom, jenž jsme posud světu a panovníku pozemskému sloužili, od dneška sloužili Bohu a nebi. Protož vám činím tento návrh: vstupme do řehole a služme mu ní co nejměrněji Bohu, abychom vydobyli království nebeského.“ Tak to skutku i učinili; všichni žili dlouhý čas ode svého světa odloučení jen Bohu a spasení věčnému. Mladší dva soudruhové po nějakém čase litovali trošku učiněného, neb se jim tichý ten a osamotnělý život klášterní začal znechutiti; i přišli k nejstaršímu spoludruhu, by mu úmysl svůj zjevili, že opět do světa se navracují. Přistědše vsad melice se udivili; neboť jej našli v službě Boží tak horlivého a veselého i tážali se: „Odkud to, žeš tak vesel a spokojen v službě Boží, kdežto jsme my se brzy omrzeli a smutni a nedbali byli? Tak si počínáš, abys dlouhou chvíli si uchránil, neb víme, že ani kňeh nemáš k vyhrázení, ani soudruha žádného?“ Odpověď zněla: „Se u tří písmen znám, jimžto mne naučil mistr a učitel můj při mém vstoupení do řehole mé; každého dne v nich čítám a to s takovým prospěchem, že mi čas ani nestačí, nad to snad abych měl docela dlouhou chvíli! První písmeno je psáno barvou černou — naznačuje mi hříchy mé, jež duši mou jako sřeredné skvrny postvrnily; naznačuje mi nestálost a pomíjelnost tohoto světa a konečně hrozné tresty pekelné. V tomto písmenu čítám od rána do mše sv. — Druhé je psáno barvou červenou — naznačuje mně bolestné umučení Pána našeho Ježíše Krista, jenž tak mnoho pro mne činil a trpěl a snášel. V tom čítám od mše sv. až do 3 hodin, kde Pán Ježíš za nás na kříži zemřít ráčil. — Třetí konečně písmeno je psáno barvou zlatou, ba ryzím zlatem — jež znamená nerozhlavnou radost a blaženost nebeskou, a v tom čítám ostatní doby každého dne a pozdvihuji zrak, srdce, ruku i mysl k Bohu, až usnu. Takovýmto rozjímáním bývám roznícen k svaté horlivosti Bohu ještě věrněji sloužiti, abych tím jistěji dosáhl života věčného.“ —

To uslyševše mladší druhové byli i oni stejnou horlivostí rozníceni, tak že e spotřeševši navrátili do kláštera svého a v podobném rozjímání vlastních hříchů a trestů věčných v rozjímání přehořkého umučení Páně a radostí věčných vedli i oni až do smrti své život cnotný, přísný a svatý.

Čiň podobně i ty dítko drahé! rozjímej i ty věci uvedené, tobě tak spásitelné. V ty znáš tři písmena, v nichžto rozjímati můžeš, jsou to tajemství růžencová, a sice radostná (od 5—9 ráno v hodinné pobožnosti), bolestná (od 12—4 odpoledne) a vítězná (od 5—9 večer). Cvič se i ty v litování hříchů svých a v rozjímání trestů pekelných, které jsi již desetkrát, ne jen jednou zasloužil. Takové cvičení tě učiní tichým, pokorným, poslušným, — jaké to hezké cnosti! — a setrváš-li v cnosti a v modlitbě až do smrti, pojištěš i ty si spášení věčné. †*

Pronásledování křesťanů v Japonsku v roku 1620—1621.

(Pokračování.)

Druhý Ješuita, s kterým Spinola v Omurě uvězněn byl, jest P. Šebestian Nimura, rodilý Japanec a vnuk onoho Kimury, který ve Virando ze všech Japanců nejdříve od sv. Františka Xavierského pokřtěn byl. Jsa 11 let starý věnoval se službě církevní, v 18. roce vstoupil do tovaryšstva, a po obhýtém noviciátě působil delší čas co katechista v Meaco, jia vzorem lásky k chudobě a v plnění svých náboženských povinností. Nejsa ještě 30 roků star na kněžství jest posvěcen, první z Japanců, jemuž se té hodnosti dostalo. Slovo Boží hlásal velmi horlivě, a všechny překládky přemáhal, jednalo-li se o spásu některé duše.

Také P. Kimura zůstal v Japanu, naproti všem císařským dekretům, jimiž hlásatelé ewangelia vyhovováni byli, jsa sřyt po delší dobu u jistého občana Nangasackského, až konečně služebnou domáci prozrazen v Omurě uvězněn jest, a 2 leta utrapy tuhé mazhy zmužile a trpělivě snášel; i velmi se zradoval a zaplesal, když mu ortel smrti oznámen byl.

Z ostatních 7 Ješuitů pocházel Petr Sampo z Ochu, nejsevernější to části Japanu. Confalvus Fusaj z království Bigenského zastával před svým obrácením vznesený úřad u dvora; oba r. 1582 narozeni, zemřeli v 41. roce věku svého pro Krista. Michal Chumpu z království Boariského narozen jest r. 1589 z křesťanských rodičů, Antonín Chiuni pak z říše Mitalské byl již 50 roků starý.

Tito 4 mužové zřídili r. 1619 na vyššině jedné hory u Nangasacki poustevnu, kde smátý a obloučený život vedli; potom ale sestoupili, aby nemocné naučtivili, chudým přispěli, a misionářům ve vyučování pohanů a obracování hříšníků co katechisté sloužili. S netrvalo dlouho, a hned byli uchváćeni a uvězněni. Soudce se sice snažil všemožně, aby je pohnul k podepsání listu, jímž by slíbili, že se více záležitostmi náboženskými zabývati nebudou.

Konečně pomohl je místodržící Nangasackský k sobě, domnívaje se, že snad utrapy dlouhého vězení je oblomí, a slíbil jim propuštění, jestli dále mírně křesťanské hlásati nebudou; oni je však zbráhali tak učiniti, a rozhorlený místodržící pohrozil jim smrtí. Vyznávací však odpověděli chválozpěvem „Tě Boha chválíme.“

Druhého dne byli opět, na rukou spontáni na soud přivedeni, a zodpovídamyše všechny otázky pravou křesťanskou opatrností a rozhodností, odvedeni jsou do vězení Omurského, kde ku potěše své 5 Františkánů, 9 Dominikánů a 2 Ješuitů, P. Spinolu a P. Nimuru našli, jichž láskou, mírností a trpělivostí ve svých utrpeních tak posilnění jsou, že provinciála tovaryšstva Ježíšova prosili, aby je do tohoto přijal. Wšle jejich vyplněna, a noviciát svůj měli hned ve vězení započítati pod správou P. Spinoly, který je vštolou mučnickostí provedl.

Před samou jich smrtí byli ještě jiní 3 mužové přijati do tovaryšstva Ježíšova: Tomáš Akafochi, Ludvík Sawara a Jan Ciungoga.

První byl z Fingo, rodu vzneseného a vyznamenal se zvlášť ubatensťwem wálečným. Přijav sv. křest, chtěl se docela službě Boží zasvětiti, a přidružil se k Ješuitům. Když byli tito s ostatními misionáři z Japanu vyhovězeni, odešel s některými do Manily, wrátil se ale opět do vlasti své, a sloužil napotom P. Kimuroni, jsa již 50 let star.

S tímto otcem (paterem) byl zároveň prozrazen a zajat, zvláštním způsobem. Když totiž byli slídící P. Rimuru zajali, našli v tomtéž domě mladého člověka, jež, co katechistu jeho považující, chtěli také odvésti. Když se byl Tomáš, z prvního leknutí se vzpamatowav, to dozvěděl, běžel za katanu a prosil je, by mladého člověka propustili a jej co skutečného katechistu P. Rimury zajali.

Prošba jeho vyslyšána, a on do vězení Omurského odveden, kde dvě leta mšečky svíce hrdinnou trpělivostí snášel. Rudník Camara byl delší čas panossem při dvoře Arimaš-ském, později ale odpadlým knížetem Michalem v bídu uvržen a mšech statků zbaven jest, poněvadž nechtěl víry své zapřít.

Po smrti manželky své a dětí svých odebral se do Nangasaky, kde v samotě malou chaloupku si vystavil, v níž u mše horlivostí modlitb a pozorování sama sobě se věnoval. Častěji obhli jeho prohlédáno, zdali v něm kněze není; tu konečně sám zajat a k místodržícímu přiveden jest. Jenž mu z počátku toliko zakázal, křesťanský zákon hlásati, potom ale když se prohlásil, že uposlechnouti nemůže, do Omurského vězení odveden jest. Utvrzen v cnostech P. Spinoly a 4 noviců tam se nalézajících, prosil také Camara za přijetí do společnosti, a prosba jeho vyplněna jest před samou smrtí mučenníků. Konečně Jan Ciungoga rodem z Amanguhi sotwa že pokřtěn byl, přidružil se k Ješuitům, aby těmto ve sv. úkonech pomáhal, a připojen jest P. Spinolovi.

S tímto byl zajat, jsa 36 roků starý, a k místodržícímu přiveden. Na otázku tohoto, zdali on, že muž, jemuž slouží, knězem a hlasatelem zákona křesťanského jest, odpověděl jeden z přítomných místo něho „ne“; Jan však wšočil do řeči a prohlásil se, že P. Spinolovi proto sloužil, poněvadž zákon pravého Boha hlásá; i odveden jest zpět do vězení, aby s P. Spinolou toruny mučenníků se zúčastnil, bym nedávno před tím do tovaryšství Ježíšova přijat.

Antonín Sango byl dle zpráv Erasfetových vnukem Pawla Sangu, muže jak rodem vznešeného, tak i náboženstvím slavného. Antonín přijat byl do tovaryšství, musel ale z něho pro churavost vystoupiti a k otcu se navrátiti; v otcovském domě žil zbožně, pečuje neunavně o blaho duší a obrácení pohanů. Dsočen a očerněn rozhodl se před soudem prohlásiti, že vzdor císařským rozkazům nepřestával křesťanské náboženství šířiti, a že žádnou bázi před muky toho se zdržeti nemůže, ano že by velmi šťastným byl, kdyby mu život pro to vzat byl. Soudcové podivili se tak neohroženému vyznání, kteréž je přinutilo, že ho zajali, ač by jej rádi pro vznešený rod jeho byli ušetřili.

Po oznámeném jemu rozsudku, na smrt znějícím, psal z vězení Omurského list provinciálu Ješuitův tohoto obsahu: „Píšu Waffi Weled. v nejhlubší pokoře co syn, čili píše sluha tovaryšství Ježíšova. Rozvažujuli sobě, odkud to sstětl, že pro wíru Ježíše Krista zemřiti smím, tedh mi zjewno, že tomu po Bohu Waffi zbožné společnosti poděčen jsem, která mne od útlé mladosti vychowala. Ač ustavičnou churavostí přinucen jsem byl k mojí největší bolesti — (jak o tom ti věděl, jež mne znají) Waffi společnost opět opustiti, nepřestal jsem předce čtením duchowních kněh, katechetickým vyučováním a kázáním jak křesťanům, tak pohanům, dle sil svých býti užitečným. V době uwěznění mého v Nangasaki pokřtil jsem 32 osob, mše ku slávě Boží a ku cti tovaryšství Ježíšova, ob něhož jsem se tomu naučil, čemu jiné učím, a ku kterému moji rodiče, jichž následowati se snažím, zvláštní úctu jevili.

Radosť naplněn jsem v zajetí mém, pomážími, že mně, ač neohodněm, té cti se dostalo, abych zásluhy sv. Ignáce welebiti mohl; awšak wzpomínka na onen den, v který jsem pro churavost přinucen byl do světa se opět navrátiti, raní srdce moje, a zdá se mi, že bolest moji jen s Adamovou porownati lze, poněvadž z ráje vyhpuzen byl. S chťel

jsm u wšf polože Wás prositi, abyste mne opět do společnosti přijali; k své největší žalosti jsem se ale doměděl, že se to státi nemůže, poněwadž manželka moje ještě na živu jest. Poněwadž se z toho štěstí radovati nemohu, tedh zapřísáhom Wás ve jmenu Ježíše, abh jste mi co služebník Wasseho tovaryšství zemřítí dopřáli. Čas mi nedovoluje, abych více psal, a tak končím řádky tyto w důvěře, že mi sw. Ignác a Xaverius, které jsem vždy zvlášť ctíl, w smrti mé přispějí, a mne do věčného blahoslavenství přivedou.“ —

Když byli vyhánáči ve vězení Omurském po čtyry roky rozličná protiwenství snášeti museli, tak že i ta nejnásilnější smrt jim dobrodiním býti musela (P. Spinola nepřewlékal plná 3 leta svého ssatu), bylo 24 z nich do Mangasati odesláno, a sice nejdříve do Mangogh, kamž na lodi se doplavili, a odtud 3 míle pěšky do Mangasaty cestovali. Před nimi jel důstojník s četnou stráží, za kterou následovali, s P. Spinolou w čele, každý máje promaz okolo krku, ježž kat, po straně jdoucí w ruce držel; 3 jiní důstojníci pochod uzavírali.

Tak se dostali vyhánáči do Forakamu, kde museli přenocovati, aby druhého dne na poprawiště přišli, které na malém návrší u břehu mořského a w čele města Mangasaty leží.

Návrší to nazváno sw. horou, poněwadž zde r. 1597 na rozkaz Tajtosaunh první křem mučennická tekla. Nesmírné množství lidu se sem dostavilo a zajatí z Omury přivedení museli zde ještě hodinu čekati na odsouzené Mangasatyšce, tito počtem asi 30 byli wsměs křesťané, kteří Jesuity u sebe byli pohostili, a které se svými rodinami a sousedy pro to smrt podstoupiti museli. Konečně byli wšickni mučenníci w ohradě uzavřené shromážděni.

Celkem bylo 25 kůlů zaraženo, k nimž wšickni ti, kteří spáleni býti měli, přede wšim wšickni řeholníci přimázaní jsou; jen pro Jana Ciungonu uzebylo žádného kůlu, pročž stat jest. Vywše tedh přimázaní, zapěl P. Spinola žalm: „*Laudate Dominum omnes gentes*“ (chalte Hospodina wšickni národové), ježž ostatní mučenníci, jakož i wšickni křesťané přítomní sprowázeli. Gonzalez Montero takéž přítomný prohlásil se w Manile soudně, že nikdy w životě svým důstojnějšího a dojemnějšího zpěwu neslyšel. Po ukončeném žalmu řečnil P. Spinola welmi důrazně k zástupu mstodržců Mangasatyšského, jakožto wykonáwateli císařského rozkazu, a k některým portugalským kupcům, z nichž jeden se rozhodl, do tovaryšství Jezšsowa wstoupiti.

Předewšim chtěli katané rozjudet uad 30 wykonati, kteří měli býti postínáni. Již poklekli mučenníci, hotová jsouce k smrti, tu wšak Isabella Fernandez, wdowa po zmíněném Portugalsci Dominikowi Georgiowi, jenž 28. list. 1619 smrtí mučennickou zemřel, dala se svým 4letým hochem Ignácem podnět k wýjemu, kterým katané powzbuzeni jsou dílo své urychliti. P. Spinola hecha toho pokřtil a jmeno Ignác jemu udělil, poněwadž právě 31. čermence, w den svěťce tohoto se narodil, a jemu od rodičů ihned zasvěcen jest.

P. Spinola, že kůlu již přimázaný, widěl sice matku, ale ne chlapce a zwolal k ní: „Kde jest můj malý Ignác? Kam se poděl?“ Tu wzala matka dítko na rámě své a ukázala tázajícímu se slovy: „Wiz můj oče, zde jest hoch; on zemře rád se mnou, a také já chci ráda obětowati Bohu moje nejmilější na svěťe a svůj život.“ Potom obrátivši se k díťeti pravila: „Synu můj, wiz tam onoho, který tebe dítkem Božím učinil, a tobě lepší život dal, než jaký nyní ztratíš. Odporuc se jemu, a pros jej za požehnání.“ Z postavila hochu na zem; ten wšak kleká a septná malé ručky, a P. Spinola, jak jen může, udílí mu požehnání.

Tímto dojemným wjhiewem, a zvláště pohledem na newinné dítko byli přítomní tak pohnuti, že se bylo odporu co obáwati, a katanům nařizeno, aby křesťanů práci započali, a co nejdříve skončili. První škota jest Marie, wdowa po umučeném Ondřeji Tosuanowi. Těto a tři ostatní hlavy padly před očima malého Ignáce, jenž se ani nezatřásl; potom i matka jeho škota, awšak ani tu žádného nářku a slzu, ba ani barvy nezměnilo, odhrnul neohrožený hoch límec, a mlčky škot jest.

Když bylo oněch 30 mučenníků forunováno, měli ostatní boj ohněm podstoupili. Dříví bylo asi 25 střemčů kolem kolů nahromaděno, aby tím muky je prodloužily, a těm, kteří by snad nyní wíru zapřeli, příležitost k útěku poskytnuta byla. Z rozlehlé je srdcelomný nářek přítomných křesťanů, když byly plameny do výše wyšlehly; někteří plakali, že jsou tak duchovních otců zbaveni, jiní pozdvihovali rukou k nebi prosíce Boha o smilování a wytrvalost zbožným wzhnáwačům; tito ale stáli wejměs tisse a nepohnutě uprostřed plamenů, s očima k nebi obrácenýma.

První z těch, kteří po 2 hodiny utrpné muky snášeti museli, klesl P. Spinoza, jeho beztoho křehké tělo, útrapami čtyřletého wězení ještě více sezlabené, podlešlo konečně a bezpochyby chvil šat jeho, čímž dříve za obět padlo.

Byl alespoň usetřen bolesti, že dwa z mučených wíru zapřeli.

Nemohouce déle webra snésti, wmyšleli se od kolů, aby uprchli. Nadarmo napomínal je nejbližší stojící Eudwíg Camara k wytrvalosti, oni rozmázali swá pouta, prorazili plameny a postavili se před soudce bohy wzhýmajíce; pohané awšak, wytrvalosti mučenníků udiweni uchopili opowržitě odpadlíky a uvrhli je w plameny. Imena jejich se owšem nenalézají w seznamu mučenníků.

Také jiný Japanec odwázal se od kolu a chtěl utéci, wrátil se awšak zahamben a s lítostí zpět ke kolu, wida, že manželka jeho wytrwale w plamenech stojí, a pykal žiwotem swým slabost, které na okamžik podlehl.

Konečně skončil poslední po tříhodinném trápení P. Nimura.

Násilně tlačili se nyní křesťané, aby některé ostatky zachowali, ano jistý Leo Eufajachemone přestrojil se za tím účelem za vojína a wmišil se w stráž, a skutečně se mu podařilo, ruku jednoho mučenníka tajně uschowati; awšak zpozorován jest, a byl potom sám i s manželkou swou w Omuře mučen. Aby se křesťanům žádných ostatků nedostalo, byla těla mučenníků, kolh, mučidla a i kroví prosátnutá země do jámy whozena, wse bylo na popel spáleno, tento ale w pytlech do moře uvržen; jen hlava Marie Tosuanovy, blízké příbuzné místodržícího Mangasakíského jest zachována a křesťanům darována.

Den pak sám, w který těchto 52 mučenníků forunováno bylo, totiž 12. září r. 1622 velikým dnem mučenníčím nazván jest.

Jiní mučenníci r. 1622.

Na dohru křesťaného dramatu škot přístiého dne na též místě jeden katechista, Raffpar Cotenda s dwěma hochy, těla jejich s oněma 52 mučenníky spálena jsou. Jeden z hochů jmenoval se Frantísek, a byl synem jistého Rosmasa, 7. října 1619 umučeného, 9letý do Hirando dopraven, přijat byl jistým wznešeným křesťanem za vlastního.

Poněwadž awšak Chogunsama swým posledním ediktem byl nařídil i děti oněch usmrtiti, kteří již dříve pro wíru křesťanskou mučeni byli, jest Frantísek uchwácen a na popraviště odweden, kde rád šfji katowi sklonil. Jiný chlapec — Petr, 7letý, s otcem swým Bartolomějem Cawano na popraviště weden byl, aby zde oba škoti byli; awšak we zmatku pohřben jest, a odebral se opět domů. Domědewše se o tom soudcomé a pomolawše ihned hochu, tážali se ho, kdo mu k útěku dopomohl. „Moje nohy“, odpowěděl

hoch prostodussně a nemohše soudcové ni vyhružkami jej zastrassiti, ni od wtrny odwrátiti, odsoudili jej k smrti, kterouž i toho samého dne sešel.

Ze 24 odsouzených, kteří z wězení Omurského do Mangasaki odvezeni byli, zůstali tam ještě 2 duchovní, jeden Františkán, druhý Dominikán; těmto přidruženo jest ještě 5 Dominikánů, totiž Fr. Tomáš de Sumarega a E. Spiritu s 4 světskými, před samými mukami do řádu přijatými, potom P. Apollinaris, Augustián s 2 členy třetího řádu. Všichni jsou 12. září, téhož dne, jako mučenníci Mangasaki-ští na rozkaz místodržitelův u přítomnosti velikého množství křesťů a i pohanů, kteří trpělivosti a vytrvalosti těchto mlynářův welice se divili, zdoluhavým ohněm upáleni.

Tuto stromnou zprávu dává jižší Jesuita ve svém listu, lituje, že nemohl jmen jednotlivých mučenníků jakož i okolnosti jich smrti blíže udati, poněwadž žádné určité zprávy o tom před odesláním listu dopřiti se nemohl.

Téhož dne korunou mučenničou w Omuře ozdoben jest Rudwif Sufiusenio, jenž za wojína přestrojen, aby některých ostatků se zmocnil, dopaden a nadarmo vyhříván, aby wtru zapřel, na hranici odsouzen a ihned spálen byl, manželka pak jeho a jeden z příbuzných byli stati.

Šiný křesťan, jmenem Wawřince Uiga Corosutes, jenž P. de Torres, průvodcem sw. Františka Xaveriého pokřtěn, představeným bratrstva sw. Ignáce byl, a neunaveně nemocné narostřewoval a chudé podporoval, zwláště ale w době pronásledování slabé posilňoval, bážlivě pomozbuzoval a zarmoucené těšil, podobně za odměnu korunou mučenničou ozdoben byl. (Pokračování budoucně.)

Spolkový Kalendář.

Říjen.

Poslední čtvrtletí letosní nastává — a budoucího snad se již nedočkáme. Zase tedh upomínka na smrt a na wěčnost! Nehněvej se, lastaví čtenáři! že tak často o podobných wěcech stýcháš ve „Škole“ své — wždyť pak dle wýroku samého písma Božího upomínka na poslední věci člověka tak dobré přináší ovoce. Zmenowitě pak ve „Škole“ zapotřebí častěji o tom rozjímati, abychom srdce k marnosti a rozkošim wzdejšíim nepřikládali, ale následowání swatých za jediný předmět života svého si zvolili.

1. Sw. Remes, biskup, — wynikal obzwláštím zapřáním sebe, nepřemožitelnou trpěliwostí, neunawenou pilností w konání swých powinností. Řež bychom jej wšichni w cnostech těch následowali! Sw. Remessi, oroduj za nás!

Dnes první pátek, plnom. odp. 1. w bratrstwu nejsw. Srdce Páně, 2. w aposťolátu. — Kdo nemůže dnes k sw. přijímání jiti, získá tyto odpustky budoucí neděli. — Též plnom. odp. w bratrstwu nejsw. Swátosti (benedikt.), jelikož slawí památku sw. andělů strážců.

P. M. W dnešní den r. 1578 udělil papež Řehoř XIII. odpustky 100 dní těm, kdož 5 žalmů ke cti Panny Marie se modlí, aby začáteční písmenní žalmi tworili jméno Maria, tedh: *Miserere mei* 50. (nebo 47. 55. 56. 88. 100. 131.) *Ad te Domine levavi* 24. (nebo 27. 28. 48. 77. 119. 122), a jelikož s R. žádný žalm nezačíná, beře se oddělení ž. 118. *Retribue servo tuo*; pak *In Domino confido* 10. (nebo 25. 30. 34. 42. 65. 70. 85. 99. 113. 128.) a zase jeden s A.

3. P. M. R. 1569 byli dnešního dne kalvinisté ozbrojeni proti katolíkům v *Jarnac* (ve Francii) od katolického vojska přemoženi — co wděční katolíci přimluvě *Rodičky Boží* připisují.

Ještě první neděle, plnom. odp. ve sv. Štapulce, sv. Růženci (dnes slavnost růžencová v církvi svaté). Dnes získají též rozšiřovatelé bratrstev v apoštolské spojených (to jest bratrstva nejsw. Srdce Páně a nejsw. Svátosti pod ochranou sv. Otce Benedikta) plnomocné odpustky, pakli sv. přijímání obětují za sv. Otce, za církev sv. a za všecky potřebny dušičky nesmrtelných. Tento odpustky získají rozšiřovatelé vždy dva svátky svatých v měsíci, pakli diplom obdrželi. Kdo by si ho přál, necht se písemně obrátit na P. Kristina Plodka, kaplana na Metličanech u Nového Bydžova, neb P. Placida v Rajhradě.

4. Pondělí (plnom. odp. na přítomnost při Mši sv., kterou za dušičky obětovati dce).

5. Památka sv. Placida a soubrohu, plnom. odp. v chrámech benediktinských a v bratrstvu bened. O sv. Placida se může říci právem řeci slovy Moudr. 4, 13. „Dokonal v krátku vyplnil čas mnohý;“ nebo až 25 let teprve stár, zásluhy nic méně převyšelé již měl o řád sv. Benedikta a církev sv. celou. Milý křesťane! život náš je nade všecko drahý. Minulý čas není více v moci nash, budoucí je nejistý, jen přítomná doba jest nám popřána — k dobřečinění!

P. M. Dnešního dne r. 869 za papeže Adriana II. čtvrtý všeobecný sněm v Cařihradu zahájen, na němžto mimo jiné i uctění obrazů Panny Marie znovu bylo schváleno.

6. Sv. Bruno, zakladatel řehole Kartuziánů, — příklad uštavičného pamatování na smrt a věčnost. Pamatujmež i my často na věčnost, abychom tím povzbuzeni byli ke všemu dobrému.

Středa, plnom. odp. v bratrstvu Sv. Štapulce Karmel.

7. P. M. V dnešní den připadá záračné witezství křesťanů nad Turky u Lepanto r. 1571 na přimluvu toliko Panny Marie tak patrně dosaženého, že zvláštní slavnost (růžencová) na 1. neděli v měsíci Říjnu ke cti *Rodičky Boží* ustanovena.

8. Sv. Brigitky, plnom. odp. na časté modlení je sv. růžence. Památka též sv. Thais, která dříve hříšnicí byvši milostí Boží jata přísný a svatý vedla život, tak je všecko zlé dříve spáchané zase napravila.

9. Bl. Vintíř, poustevník řádu sv. Benedikta, z rodu knížecího, příklad přísného zachování postů církevních. Též památka sv. Dionísa (Divíse) jenž nejsw. *Rodičku Boží* osobně znal a při blaženém skonání a pak nanebevzetí byl přítomen.

10. Sv. František Borgiaš z tovaryšství Ježíšova — zvláštní příklad pro kněze a řeholníky v pohrdání světem a rozkošem i jeho. Wšffenka na smrt a pohled na mrtvolu přivedl s milostí Boží sv. Františka k pevnému předsevzetí, že se zcela Bohu oddal. Nuže! odhoblejme se i my jednou k zanechání marnosti a smyšlnosti, a připravme se na skládání oučtů smrchovanému Soudci svému, jako sv. František.

11. V dnešní neděli připadá památka **materství** Panny Marie t. j. památka onoho převelitého wznamení, že co čistá panna pomocí Duha sv. stala se matkou spasitele světa.

12. P. M. Řehoř XIII. schválil v dnešní den r. 1576 první bratrstvo — tak zvané *Confalone* — a to bylo bratrstvo marianské.

13. Sv. Edward, král anglický — příklad k následování všem mladařům ku šťastí a blahu poddaných. Říkával: „Nejlepší prostředek k oblažení říše je: k tomu hleděti, aby bohabojnost a bohoslužba v zemi rozkvétla, jelikož blaho říše stejným krokem prý kráčí s blahem církve a sv. náboženství.“

14. P. M., sv. Kalist, papež a mučedník, jehož církev sv. dnes oslavuje, zasvětil prý první chrám Páně mariánský v Římě v *Travestere* na tom prý místě, kde v čas narození Páně záračný pramen olejný se objevil.

15. Sv. Terezie, plnom. odp. ve sv. Škapulíři Karmel. Též dnes zůstávají rozšířovatelé plnom. odp. (viz 3. t. m.) Světice dnešního dne je patronkou dobré modlitby. Obcování s Bohem v modlitbě je nejlepší prostředek k vyláčení hříšných náklonností ze srdce a k prospívání v cnosti a křesťanské dokonalosti. Sv. Terezie jesti též příklad pokory nelíbené a touhy po utrpení. Pravdělem jí bylo: „Buďto trpěti nebo umřítí.“

16. Sv. Hawel, opat, příklad mírnosti a trpělivosti v obcování s příslušnými nebo přelivnými osobami. Všechy nepřijemnosti, které se mu z dopustění Božího se strany mistra jeho, sv. Kolumbana, staly, rád a pokojně snášel, těše se slovy písmo sv. : „Ještě-li Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Řím. 8, 31).

17. Památka bl. Markéty z Alacoque — veliká tubíž slavnost v apoštolátu modlitby a v bratřstvu nejsv. Srdce Pána Ježíše. Dnešního dne mohou úbové těchto jednot s plnou důvěrou v mocnou přímluvu oslavené té milovnice Srdce Páně prosby své k nebesům zaslati, dne s jí Boží Srdce Spasitelova nic neodepře, oč za své ctitelce prositi bude. Proto vzhurť do chrámu Páně; a wolej, wolej z celého srdce: „Nejšťastší Srdce mého Ježíše! Dej, ať Te miluji vždy víc!“

18. V dnešní neděli (III. to v říjnu) připadá slavnost **posvěcení** chrámů Páně, z rozkazu císaře Josefa II. pro všechny chrámy Páně v Rakousku na tuto neděli společně ustanovená (proto se nazývá císařské posvěcení), ač šlo o všechny farní osady ještě zvláštní své posvěcení chrámu slavi.

Považujeme chrám Páně za dom Bůh, děkujeme Bohu za převelikou milost, že uprostřed svých přibytků máme Střechovaného Boha mezi sebou; navštěvujeme rádi služby Bůh a budme při nich nejinač přítomni než jakobychom viděli Boha svého na vlastní oči, a před Jeho Velibností v nebesích se nacházeli.

19. Sv. Petr z Alkantary, zakladatel řehole Františkánské tak zvaného příslušného zachování — příklad kajícnosti při vši nevinosti. K cnosti té nás povzbuzuje jmenovitě slovy, jež po úmrtí jeho slyšela sv. Terezie, jeho zpovědnice: „O blažená kajícnost, která mi takovou blaženost zasloužila!“

20. P. M. Dnešního dne r. 1502 počala řehole mariánská panen, tak zvaných *Annonciad*; nosí ke cti Rodičky Bůh bílých a bílým závojem, červeným šfapulkem a bílým pásem, na němžto 10 uzlů se nachází ke cti 10 cností mariánských: 1. pokora, 2. láska k Bohu, 3. k bližnímu, 4. míra, 5. naděje, 6. čistota, 7. chudoba, 8. poslušnost, 9. trpělivost, 10. stálost v modlitbě.

21. Sv. Ursula panna a mučednice s mnohými jinými pannami pro zachování míry sv. a čistoty umučená — příklad a patronka zachování nevinosti a čistoty.

22. Sv. Salome, jedna z oněch nábožných žen, o nichžto sv. Marek zapsal, že spovážely Pána Ježíše, jemu a sv. apoštolům posluhovaly a i v umučení jeho jej neopustily vedle jeho kříže stály, jej pochovály a chtějíce jeho Tělo v ne-

děti ráno časné mazati nenalezly je ale. Pána Ježíše živého spatřily na zpáteční své cestě do města. Jak krásně je pobožnost ženská v písmě Božím zaznamenána!

Dnes též památka nejsvětějšího Spasitele, t. j. věčné připamatování si nesmrtelného dobrodiní Božího, vzkoupení lidského pokolení. Drazé, přebraze je buďse tvá vzkoupena, a ty bys ji chtěla, mohl, směl zanedbati? Tak těžce tě Kristus vzkoupil, a Ty bys jej nechtěla milovati? anebo jen tak na polo, a ne z celého srdce?

24 Sv. Rafael, archanděl Páně, průvodce sv. Tobíáše a všech, jenž přitázaní Boží zachovávalíce nejjištější a nejkratší cestou spěchají do vlasti nebeské. Zvol si i ty toho svatého anděla za průvodce, poslouchej však vždy hlasu jeho a nikdy jej nezarmucuj; zdívej se zlých žádostí! neboť „ti, jenž činí hřích a nepravost, nepřátelé jsou buďse své.“ Sv. Rafael Tob. 12, 10.

W dnešní neděli připadá památka čistoty Panny Marie, kterouž církev sv. oslavuje překrásnou modlitbou: „Popřej nám, prosíme všemohoucí věčný Bože! abychom oslavující slavnou památkou neposkvrněného panenství nejčistší Panny Marie na Ježí přimluvu čistotu srdce i těla dosáhli skrze Krista Pána nasseho.“

Pakli čistotu panen vůbec oslavuje písmo Boží slovy Moudr. 4, 1. „O jak krásné jest čistotné plémě v skvělosti!“ což teprve se má říci o čistotě Rodičky Boží, Panny Marie?!

26. P. M. R. 1598 přišel dnešního dne skrze sv. Konana, poustevníka, obrázek Panny Marie neznámým způsobem do strážní věže Rajonské (v Sicilii), tak že tam časté dny se dávaly. Později se měl obrázek ten donést do města, avšak častěji zemětřesení donutilo obyvatele k tomu, že na předešlé místo jej navrátili.

27. SS. mučednice Kapitoliá u její služby Krothi s, příklad 1. paním která služky považovali mají co sestry v Kristu a spoludědičky života věčného a proto jim dobrým příkladem předcházeti a nábožné snahy jejich podporovali; 2. služkám, která ve větší nábožnosti a horlivosti věrně sloužiti mají pánům svým, v ničemž jim nezávidějíce, neboť si v nebesích vsični budeme rovní.

28. Sv. Apoštolé Simon a Juda s Tadeáš, kterýžto poslední příbuzen byl nejsv. Panně Marii a Božskému Synu jejímu. Avšak i nás považuje za příbuzné nejen a přátel, ale za bratry a sestry, činimeli vůli tce nebeského! Kdo by ji tedy činit nechtěl! Kdo by si neměl za pravidla života svého zvoliti: „Staň se Paní mou tvá!“

29. Památka Panny Marie, matky **umírajících**. Ach Bože! to vážné ošamžení posledního boje života se smrtí, eči shasínající, ruce trnouce, ústa se zavírající srdce umdlévající... smrt se vši hrůzou hleď do tváře zsinalé, soud Boží se připravuje, svědomí se ozývá, žalobníci, zlí duchové, povstávají!... Kdo, kdo se nás tu ujme, zastane? Panna Maria, matka umírajících. Avšak jen tenkrát, pakli si toho wroucí k ní úctou po celý život zasloužíme.

30. Památka všech těch Svatých a světic Božích, jejichžto sv. ostatky na oltářích řád benediktinský chová.

Dnes je ke cti Panny Marie a všech Svatých v církvi Boží půst nařízený a přísně jej zachováti každému katolíku svědomí káže. Chudí, jenž bez toho snad nikdy masitých pokrmů nepožívají, mají sobě v jídle nějakou újmu učiniti, aby takto se zásluhou se poštěli a chudobu svou snášeli.

31. Sv. Wolfgang, biskup Řezenský — příklad nejistnosti, v ničem by jmenovitě za našich časů každý v hodnotě postavený měl světece toho následovati.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Listopad 1869.

Číslo 11.

H r o b a ř.

Tedy šest stop hluboko
A dvě stopy široko,
Delší starším chystávám,
Kratší mladým kopávám.

A pak všechno zahrabu ;
V tom svou mívám ostrabu.
Ze země co pochází,
V zemi rýč můj zahází.

Dnes jsi živý, červený,
V brzku rov tvůj zelený.
Tvoje smrt jest život můj,
Moje práce jest hrob tvůj.

Kdo již tolik pochoval,
Tolik slz kdo zplozoval,
Musí srdce v rýči mít,
Aneb beze srdce být.

Mé ač bývá zachvělé,
Přece jest jak z ocele.
Mnohému již poupěti
Byl jsem v rodu v zápětí.

Mnohá krásná lilije
Sotva že se rozvíje,
Dechem smrti uvadne,
Mému rýči propadne.

Bohatství, ach, nechrání,
Rýči v práci nebrání.
Buď si boháč, chudobný,
Jeden druhu podobný.

Mudrc byt si chytřejší,
Kdo jí chléb náš vezdejší,
Červův bude potravou,
Byt měl vědy za hlavou.

Každý mocnář, vládka
Podlehnul jak osyka.
Klėsá mnohdy hluboko,
Kdo stál druhdy vysoko.

A tam v dolním zákoutí
Ať se hrob můj nezroutí!
Nástupce bych neznal,
Sám jsem si ho připravil!

Z a h r á d k a J e ž í š o v a.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

Zimostráz — Láska k duším v očistci.

† Kolik lidí ze sta mohl bys asi načítati, kteří se hřbitova neštítí ale rádi tato tichá místa navštěvují? — Kdykoli v roce jsem měl příležitost po hřbitovu našeho městečka jíti aneb kolem něho, vždy — vyjma nějaký ten pohřeb — nacházel jsem jej osamotnělý; mimo hrobaře nebývalo zde žádné živé duše. Snad nechtěl

žádný rušiti tichý spánek odumřelých spoluobčanů, aneb se bál snad návštěvou krhova trapné myšlenky na smrt a věčnost v sobě vzbuditi, nejvíce ale potvrzuje se tím pravda přísloví: „vyšel z očí, vyšel i z mysle.“ Tak nespolehlivé je srdce lidské a přízeň jeho, kterou za živobytí svého třeba požíváme! Dnes ale, v předvečer církevní památky „všech dušiček“ oživily ty samotiny umrlých, všude světla na hrobech okrášlených, plný krhov lidí. Vstávají snad mrtví? To ovšem ne, neb ti se neprobudí spíše, až je pronikavý hlas trouby andělské, k soudnému dnu aby se dostavili, vyzve; probudil se ale světskými snahami utlumený cit lásky pozůstalých příbuzných a přátel. Položili tam před nedávným časem drahou hlavu — otce, matku, bratra, sestru, manželku, dítě —; truchlili sice nějakou dobu po nich, dokud smuteční šat dle obyčeje občanského museli nosit, pak se jim ale stalo jejich odumřítí lhostejným — až do dneška, kdy církev sv., ona lásky plná matka všech svých dítek budsi na tomto, budsi na onom světě, svými posvátnými obřady celému světu paměť na zemřelé spolubližné a lásku k nim oživuje. Dnes to táhne každého jako nějaký magnet na krhov, a myšlenkami vážnějšími než jindy se obírájíce hledáme si ten neb onen hrob a stojíme dlouho, třeba celou hodinu zabráni zde a vysíláme k nebesům mnohý povzdech, mnohou srdečnou modlitbu.

Mnohý klučina, který snad již zapoměl se modlit, přiučil se to opět tam na hrobu zbožné své matky, a to ještěné třeštidlo, dcera, která jindy pro samu touhu druhým se zalíbiti ani nevěděla, jak se šatiti, jak stoupati a se kroučiti má, ta se stala dnes skromnější a tišší a osamělejší, jak mile ku hrobu svých rodičů přistoupila. O! ten náhrobník, jak je studený a tvrdý, mluví dnes svým: „zde odpočívá —“ mocněji k srdci než ten nejlepší řečník s kazatelny. Náhrobník mluví totiž jazykem mrtvých — on mlčí —, a přece bychme se tak rádi dozvěděli, jak se našim příbuzným vede na onom světě, a jak se nám někdy možno povede? —

Mnozí lidé nerozumějí ale ani tuto vážnou řeč, a když přicházejí na hřbitov, hledají zde obyčejně něco docela jiného, nežli místočka, kde by se za zemřelé modlili a jim takto ku pomoci přispěli. Oni sem přicházejí, aby své srdce oblehčili a se na hrobu svých známých a příbuzných vyplakali. Položili tam na hrob věnec rozmarinový aneb mechový a zimostrázu kolem nasázeli a do prostředka rozličné jiné květiny, aby pohled na hrob nebyl jim tak trpký. Je jim prý tak sladce na krhově, když podzimní slunko vrby na hrobech a žluté opadající listy a čerstvý věnec na náhrobníku posledními svými paprsky ozlacuje a tak bolné ticho zde panuje. — Proti tomu, že hroby se pečlivě okrášlují, nebude zajisté žádný; naopak jest to známka, že máme své příbuzné rádi, když „na dušičky“ hřbitov jako v zahradu proměňujeme. To tedy nebudu ani já neschvalovat, co chci ale říci, je toto: Nejděli tvá láska ke tvým příbuzným dále, to ti za ni mnoho nedám. Když hrob okrášíš a se po chuti vypláčeš, tu máš ty sice z toho něco; co ale mají z toho zemřelí?

Toliko se smoutit nad smrtí našich příbuzných a pláčem srdce sobě oblehčit — to je přece mnoho samolásky; když ty ale pro samý zármutek zapomínáš upřímnou modlitbou duším v očistci ku pomoci přispěti a jejich muky ulehčiti, řekni mi, kde pak zůstává pravá láska k bližním a příbuzným? Této běží nejhlavněji o to, aby duším v očistci odtud co nejspíše pomohla, nikoli ale celou litanii lichých povzddechů a lamentací zpívati, a pak, sloužilo-li ti to, říci: „teď je mne tak dobře!“ — Nemrzíte se na mne, ctění čtenáři a čtenářky, že jsem se tak

vyslovil? Pak by se to také vás týkalo — a tu bych prosil, byste si to ještě jednou přečetli.

Opět jsou jiní lidé, kterým skutečně o to se jedná, duším v očistci pomoci, a proto přicházejí na hřbitov, aby zde srdečně a úsilně za ně se modlili. Jejich modlitba platí ale pouze jejich příbuzným a známým a dobrodincům, aneb to učiní toliko jednou v roce a pak si dají pokoj. Že by se měli také za své známé a neznámé i nepřátely modlit, slovem za všechny duše v očistci, to jim nepřichází na mysl, k tomu je srdce jejich příliš úzké, oni se uspokojují tím, na nejvýš na den všech dušiček za všechny se pomodlit, jakoby ty dušičky právě toliko ten jediný den měli muky v očistci, když se takovým křesťanům zachce, za ně se modlit.

To také není pravá útrpnost a pravá láska, jak ji mají míti všickni opravdoví křesťané. Milý náš Spasitel pravil: „Milujete-li toliko ty, kteří vás milují, jakou máte míti zásluhu? Nečiní to také celníci? A když pozdravujete pouze své bratry, což pak velkého činíte? Nečiní to i pohané?“ — On chce tedy, abychme tak jednali, jak on; on však nemá své Srdce pouze jedenkrát za rok otevřené pro všechny nuzné, nýbrž vždycky, a žádného nezamítá, na žádného nezapomíná, nejméně však na dušičky v očistci, a jedna z nejprvnějších květin, ustavičná láska a útrpnost s dušemi v očistci — zimozelená — ustavičně se zelená v jeho svatém Srdci. Chceš tedy své srdce podobnějším učiniti jeho Srdci, neváhej onu květinu v ně záhy zasadit, a pěstuj ji, aby nikdy nezvadla, ale vždy se zelenala a kvetla. K tomu cíli promysleme si v krátkosti to milosrdenství Ježíšova Srdce, které ustavičně má s dušemi v očistci; možno, že na plamenu jeho lásky k těm nebohým zajatým naše studená srdce poněkud se ohřejí.

Třikrát víme s jistotou, že Pán Ježíš plakal. Jednou při hrobě Lazarově. Když viděl tak hořce plakati sestru mrtvého, Marii, a sousedy, kteří s Marií přiběhli, a když se upoměl na Lazara a na jeho smrt a na tu lidskou bídu, tu přešlo jeho lásky plné Srdce lítostí a soustrastí a musel tak zaplakati jako našinec, a lidé tu pravili: „Hleďte, jak jej měl rád!“ — Po druhé vynutilo to milému Spasiteli slze z očí, když jej Židé s velkým jásotem a s palmami doprovázeli z Bethanie do Jeruzalema, a když přišel na horu Olivetskou před městem stál; a po třetí plakal při svém umučení, jak praví sv. Pavel v psaní k Židům. Při oboji ale příležitosti poslední plakal, protože mu živě stál před očima ten trest, který měl zastihnouti zatvrzelé město a všechny lidi, kteří jako Židé zatvrzelí zůstanou. On ve svém smrtelném těle to sice nedočkal, co předpověděl; ale můžeš si pomyslit, jak trpké slze byl by proléval, kdyby byl měl tu nesmírnou bídu nešťastného města svými lidskými očima vidět, an jej tak mocně dojala, když si ji toliko v duchu představil. Jací to byli ale lidé, jejichž neštěstí a bída jej tak kormoutila? Jeho nepřátelé jsou to, lidé jsou to, o nichž věděl předkem, že jej tupiti, pronásledovati a až na smrt mučiti budou.

Z toho se můžeš, milý čtenáři, dovtípnouti, co jsem chtěl vlastně říci, totiž jak velká musí býti soustrast a milosrdenství, které Ježíšovo Srdce má k duším v očistci. Nebo, dej pozor! tyto duše nejsou jeho nepřátely, a on se nepotřebuje báti, že by jej ještě někdy urazily a pro nějaký tvor zavrhly; ty duše jsou jeho milé dítky, k jeho lásce a milosti na onen svět se odebravší, a nemohou leč jej milovati, a on opět nemůže jinak, než je vzájemně milovati. Jeli to pravda, co v písmě sv. stojí, že Boží láska i ke hříšníku, dokud ještě na světě je, tak velká jest, že i ta nejhoroucnější láska matky k dítěti daleko pozadu zůstává, — jaká vroucnost, jaká

něžnost, a jaká síla a důraznost musí to býti v lásce, kterou má Srdce Ježíšovo k duším v očištcí, které již přináležejí ke svatým a vyvoleným v nebi? —

Ale ach! — Pán Ježíš není pouze otcem těchto dítek: on je spolu jejich soudcem; a tyto duše nenapravily ještě všechno, co za živobytí zlého nadělaly, a ony ještě nejsou oděny tím svatebním rouchem, aby je mohl slušně svému nebeskému Otci představit. A tak musí on je sám ještě trestati a uzdravovati a krášlit. Proto je posílá do očištee. — Víš ty ale, co je očištec? —

Slovutný jeden učitel církevní, sv. Augustin praví: „Očištec, ačkoli netrvá věčně, převyšuje přece všechny muky, které člověk kdy na světě zakusil.“ — A sv. Tomáš Aquinský, ten zbožný a velký učenec píše: „Ta nejmenší muka v očištcí je větší, než ta největší v tomto životě.“

Nenlíž pravda, bídy a soužení je ve světě mnoho; a kdybys všechny ty trampoty, které po různu lidi šírají, do jednoho srdce vtěsna, — no, to by nemohlo snést žádné srdce, ani to nejsilnější, muselo by žalem a zármutkem umřít. Všechny ale ty bídy a trápení vezdejší byly by ještě tím nejmenším trápením v očištcí! — A nyní si pomysli, do tohoto hrozného místa muk a soužení musí spravedlivý Soudce posílati své milované dítky, dušičky, a tam je uzavírá na týdně a leta! — Jak mu asi je kolem srdce, a jak mu musí býti na tom záleženo, aby se našel prostředník mezi jeho přísností a těmi milými dušičkami v očištcí! Když ty ale jdeš a se mnoho modlíš za ně a takto jejich zástupčího (advokáta) děláš u soudu Božího, a almužnou a obětí mše sv. a posty jejich dluhy splácíš, o! jakou radost pocítí Božské Srdce Ježíšovo nad tebou a tvým slitovným srdcem, a jak bedlivě tobě to všechno zapíše v knize budoucnosti, aby ti to jednou se sterými úroky odplatilo! —

Ale, milý brachu! ještě něco jiného trápí v očištcí. Jestli jistá nemoc, a nevím, zdali pozůstává na světě větší. Ona vězí v srdci lidském a nazývá se *tesknota*. Pocítils-li pak již této nemoci? Před několika roky vedli v Innomostí vojáka k popravišti, chtěli jej prostřelit. Mladík byl prý ze Štýrska a zanechal v domě staré rodiče; nemůže se ale vlastně říci v domě, an rodina byla velmi chudá a bydlela v nuzné chýži v horách. Co ale mladíka k vojákům odvedli, od té chvíle neměl ani jedinkého veselého okamžení, vždycky a vždycky měl své myšlenky v otčině. A protože nemohl a nesměl navštívit vlastenecké kraje a hory a lesy, tu nemohl to déle sdržeti a uprchl (desertoval) po třikrát. Proto jej také vyvedli na smrt. On byl úplně tichý a oddaný; nebo dlouho by to byl pro vnitřní žal beztoho nesnesl. Když ale vojákům již mělo se veliti „palte“, přišla milost (pardon). Mladík ten padl do mdlob, vykládali lidé. Odvedli jej opět do kasárny a dali mu opět šavli; on ale snad plačtivě zvolal: „Ach, již zas tu zbraň!“ — Za několik dní odeslali jej sice k jinému pluku; chudák to ale dlouho nesnesl, umřel brzo na *tesknotu*. — Hle to jest *tesknota*! —

Ale tato touha Štýřčana po otčině, aneb ta touha dítky po rodičích, když je třeba do škol poslou do vzdálenějšího města, což jest to proti horoucí žádosti duší v očištcí po nebeské vlasti, po svém milém Otci v nebesích! — Bůh vložil do srdce každého člověka nepřemožitelný pud po spasení, kterého však pouze v Bohu dosáti lze. Dokud člověk na zemi žije, nachází sice poněkud pokoje a potravu na pozemských statcích. Když ale jedenkrát umře, a všechna rozkoš a bohatství tohoto světa za sebou má, a před sebou toliko svůj největší poklad a cíl, Boha, — tu pracuje v jeho duši přirozený pud nezkrácenou mocí a nutí ji k Bohu vzhůru,

a když ona žádné překážky nenálezá, tu letí ke spojení-se s Bohem rychlostí daleko větší, než koule z děla nejlepšeho. Ubohá duše v očišči cítí ale taktéž ten pud a tu touhu po nebeské otčině a po otcovském Srdci Ježíšovu, a ona cítí to tím více, an je v milosti Boží postavena a ví, že Bůh ji miluje a že někdy věčně u něho bude směti býti. Ale ach! neviditelná ruka, spravedlnost Boží a její vlastní vinna zdržuje ji, a proto hoří, jako nevýslovným ohněm, milostným toužením a tesknoutou; a kdyby duše mohly umřítí, tož by duše v očišči zhynuly žalem a touhou po Bohu.

Nyní si představ, s jakým soucitěm Božský Spasitel do očišče se dívá, a kterak taková bída jeho milovaných dítek jej dojírá. Jak hořkou bolest muselo to působit otci a stařícké matce onoho Štýřčana, když se dozvěděli, kterak jej to trápí, že nemůže domů; jak rádi byliby poslední svůj groš dali, aby jej vykoupili, a kdyby byl směl domů se vrátit, o! jak vděční by bývali za to po celý svůj život. Tak je to i u našeho milého Vykupitele. Arciž bolestí cítit nemůže dobré jeho Srdce vidouc duše v očišči se trápit, anto se nachází ve věčné již radosti, ale to zajisté všechno cítí, co může cítiti srdce soucitné a plné touhy pomoci. Protože ale sám pomoci nemůže, proto pobízí on otec — matku, církev sv. totiž na zemi, aby svých dítek nezapomínala, aby dluhy odumřelých splácela, zajaté vykupovala. A matka jemu dobře porozuměla; jestiž to duch Božského Srdce, když církev katolická donucuje, bychme v tomto měsíci za dušičky se modlili. Je to vidět, jak jí jsou na srdci; ani jeden celý den nepopřeje si té radosti, nad slávou svých již šťastných dítek, Svatých v nebi se veseliti, ale ještě na slavnost „všech Svatých“ odpoledne obléčí se ve smuteční šat a zpívá žalné zpěvy „z hlubokosti“ (*De profundis*) a „Smiluj se nade mnou Bože“ (*Miserere mei Deus*) — a vodí své dítky na světě ke hrobům, aby se tam na své bratry a sestry z tohoto světa vykročivší upomely, a za ně se modlily. A jestiž to duch Božského Srdce, když katolický kněz na dušičky kázání drží a tak dojemně mluví, že bychme soucitěm plakali a pak, jak to v některých farnostech obyčejem je, po celý týden do kostela přicházeli a zde se růženec modlili a krásné modlitby k tomu přidávali a při každém Zdrávas říkali: Svatá, Maria, Matko Boží, pros za dušičky v očišči a za nás hříšné atd. — Jestiž to duch Božského Srdce, který církev sv. učí, aby žádného dne nevynechala bez upomínky na duše v očišči. Ona to dělá jak dobrý ponocný. Když v noci, kdežto všichni spí, vidí někde oheň, ihned bije na zvony a zvoní na poplach, aby lidé se probudili a spěchali hasit. I církev sv. zvoní každodenně na poplach; či neslyšíš, když večer po odzvonění „Anděl Páně“ nejmenším zvonkem na kostelu se zvoní? Co to znamená? Není-liž pravda, to je pro dušičky, abychme se za ně modli-li. A nepřicházeli, jako bys slyšel s věže dušičku bědujíc volati: haste! haste! hoří! hoří! prosím! prosím! amen! amen!?

A tak probouzí i „Škola“ a nedává pokoje a běhá od vesnice k vesnici, od města k městu po celé česko-moravské vlasti a volá o pomoc: Vy údové zbožných bratrstev! Vy apoštolé modlitby! vzhůru! V ohni trápí se duše našeho otce a matky a příbuzných! Přineste jim kapku ulehčení! — A v žaláři očišče strádají dítky Božského Srdce, a ruka Boží spravedlnosti tíží je. Pojďte je vykoupit a přivést k jejich nebeskému Žonichu. Obcházím jako kostelník se zvonečkem a prosím o růženec, o mši sv., o almužnu, o dobrý skutek pro duše v očišči. Či je to vám mnoho, aspoň jeden „otče náš“ neb „zdrávas“ zbožně se pomodlit? — O jak bohatým byl bych, kdyby každý čtenář aspoň jeden „zdrávas“ každodenně mně daroval! Tím by se dalo již mnohé dítko Srdce Ježíšova vykoupit; a kdyby také ten

neb onen „zdravas“ nevypádal právě tak, jak má vypadat, ale více se podobal ušmělé, roztrhané bankovce, o! tu dáme jej do bankálu Božského Srdce, totiž spojíme jej s Jeho svatými zásluhami a pak vyjde s pravou, plnou cenou a s novým rázem. A když pak, milý čtenáři! tvou pomocí taková duše je vysvobozena a, vedena svým andělem strážným a hnána touhou po své otčině, do nebe vzlétne, a milý Spasitel se svého trůnu jí přichází vstříc a ji ke svému otcovskému Srdci přitiskne a se svou zasnoubenou, která od něho tak dlouho byla odloučena, konečně svatbu slavit může, myslíš, milý čtenáři! že on na tebe bude moci zapomenout? On, který za každý hlt vody slíbil odměnu dáti, on by ti neměl tu radost odměnit, kterous mu způsobil? Vždyť ti i tvůj soused říká za ledajakou úslužnost: „Zaplať Pán Bůh!“ — A na takové „zaplať Pán Bůh!“ můžeš i u Božského Spasitele jistojistě počítat a to jest, milý brachu! velmi mnoho!

Abys ale tuto mou prosbu, o jeden „Zdravas“ každodenně v tomto měsíci za duše v očistci se pomodlit, tím jistěji neoslyšel, slibuji i já ti, ku konci měsíce listopadu za všechny tvé příbuzné že budu mši sv. sloužiti a i na tebe pamatovati. — Vyplníšli mou prosbu, zasadíš ze Srdce Ježíšova do svého srdce krásnou květinu zimostráz, utrpíš ke tvým spolubratrům a spolusestrám na věčnosti; ano ještě více, ty v sobě povzbudíš upřímnou touhu, jistě tam přijíti, kde chceš své spolublížené míti, do nebe, ty zasadíš do svého srdce neohrožený hvězdník, a ten ti bude svítiti na tvé pozemské pouti a zabráni ti, abys ve své poslední hodině ve smrti od pravé cesty nezbloudil.

Odpočinutí lehké dejž Pane všem dušem v očistci, a světlo věčné ať jim svítí. Nechať odpočívají ve svatém pokoji! Amen.

Zimostráz.

K spánku již se kvítka odebrala,
Přes zimu by odpočala sobě,
Aby procitnuvše v jarní době
K novému se květu přichystala.

Bylinka tu jedna pozůstala,
Ač jen zeleň jí jest ku ozdobě,
Zahradník ji zamiloval sobě,
Ana vzdor vší zimě vytrvala.

Človče! ty kráčíš stále k hrobu,
Zimostráz však slíí tvoji mdlobu,
Zeleň jeho naději ti hlásá.

Ejhle! s nebe kyne tobě spása.
Neboť navždy v hrobě nezůstaneš,
Přijde věčná vesna, a ty — vstaneš!

Hvězdník.

Zahradník již símě z kvítek sbírá,
Především je přísně pořádá,
Dobré k příští vesně ukládá,
Nezdařené k zmaru uzavírá.

Hle! tu ještě oko kvítka zírá,
Jež tak novou vesnu upřádá,
Jeseň její krásou ovládá,
Proti zimě všemožně se vzpírá.

Hvězdník skví se v překrásném svém le-
Duch tvůj rovně stále zakvítej, [sku.
By se's octnul v sadech na nebesku.

Símě výdatné vždy poskytvej,
Aby's přesazen byv v rajské sady
Vzkvétal bohulibě bez vší vady.

Svatí.

(Podává P. J. Čz.)

I.

1. Následovali Krista, milosti Boží se stali svatými.

Jako tak mnohý malíř do Italie cestuje, aby se v zemi, na mistrovské kusy umění malířského přebohaté, ve svém umění ještě víc vzdělal a zdokonalil: tak chodili svatí k Pánu Ježíši do školy, činíce následováním onoho, jenž nám v každé cnosti nejkrásnějším byl a zůstane vzorem, těch nejzdatnějších pokroků.

(Fr. Černohouz.)

I když zlato uměle a mistrně zpracováno jest, neseznáš na něm umělost umělce, pokud jest uzavřeno v jízbě. Na slunci se teprv ukazuje krása díla. Tak i šlechetné skutky — okrasa zbožných a ušlechtilých duší — poznají se teprv na onom světě ve své kráse.

(M. C. Münch.)

Svatí jsou jako břečtan aneb popenec po zdi se pnoucí. Jako zajisté on nemá té moci, aby mohl sám sebou státi aneb jako strom vzhůru růsti, leč se zdi neb stěny přichytí; takť svatí svou vlastní mocí k dosažení věčné spásy vyzdvihnouti se nemohli.

(Štěpnice.)

2. Jsou naše ohloubá, okrasa církve.

Jako se chudý bratrem chlubí, jenž pro svou věrnost od krále vznešeným důstojenstvím odměněn byl a tento zase chudému bratru pomáhá: tak se chlubí i bojující církev svými svatými, kteří v nebi jsou a těší se jich pomocí.

(M. C. Münch.)

Jako se obdivují trpaslíci velikánu, bázlivci udatnému vojínu: tak se obdivujeme i my svatým pro jich cnosti.

(Mich. Okáč.)

Každý národ mluví s pýchou a odvolává se na své reky dobrodince: tak i církev chlubí a raduje se z těch, co po šťastném boji dosáhli radosti věčné.

(Mich. Okáč.)

Jak jednotvárně vypadalo by město bez věží! Onyť mu dodávají vzhledu a velebnosti. Svatí jsou taktéž věže církve co města Božího. Oni vztýčili svou rekovnou cností kříž tak vysoko, že putující už zdaleka spatřuje znamení spasení.

(Fr. Weninger.)

V zahradě nebeského ženicha nalezneš mnoho cnostných lidí; podobají se úrodným stromům; kdykoliv z jich dobrých skutků a mravů příklad si vezmeš, trháš jejich ovoce.

(Sv. Bernard.)

Ptáci nebeští tepou se a pomáhají si křídly, aby jeden druhého v létu předčil; a tak hledí i svatý v létu k nebesům dobrým příkladem předčiti. Neboť ten mne křídlem svým udeřil, jenž mne svým příkladem ku větší dokonalosti povzbudil a já opět svého bližního křídly tepu, pakli můj život zbožný ho pohání, aby mne následoval.

(Sv. Řehoř Vel.)

3. Každý se vyznamenal zvláštní cností, ač každého následovat nemůžeme.

Ne všecka kvítka v zahradě jsou stejně krásná, barevná, voňavá a veliká: každá květina má však do sebe něco zvláštního, čímž se před ostatními vyzname-

nává. Tak jest to i při svatých v církvi Boží: nejsou sobě rovni, oni jsou sice všickni sluhové a přátelé Boží, ale každý má do sebe něco zvláštního, čímž se od jiných rozeznává. Tak někteří svatí vyznamenali se poslušností, jiní pokorou, jiní milosrdenstvím, jiní vírou a důvěrou, jiní čistotou a nevinností, jiní kajcností.

(Jan Bílý.)

Povídá se, že virtuosové v hudbě mají vždy o něco výše naladěný nástroj svůj, než ostatní hudecové: a tak i mezi svatými jsou tito výtečníci svatosti, kterých nemůžeme následovati, ale kteří mají naši vlažnost v dobrém zahanbiti.

(Jan Bílý.)

4. Světák jich velikost nepozná.

Když se jednou o velikosti slunce, měsíce a jiných hvězd mluvilo, pravil jeden ze společnosti, že to nijakž pochopiti nemůže, aby to, co se malé ohnivé kouli anebo lesknavému kruhu podobá, mnoho tisíc mil mělo v objemu. Aby mu tuto věc vysvětlil, upamatoval ho Alkun na bání kostelní, která, patříme-li na ni ze země, sotva tak velká jest jako klobouk, ačkoliv několik loket v objemu má. Právě tak, pokračoval dále, zdá se i oheň, který si často pastýři na poli, aneb lodníci na vysokém břehu mořském dělávají, zdaleka velmi malý, čím blíže ale přicházíš, tím více jeho velikost poznáš. Tak se to má i s tělesy nebeskými. A pravím-li vám příteli, že, jak tomu hvězdáři nasvědčují, tyto mnoho milionů mil od nás vzdáleny jsou, budete se ovšem této vzdálenosti diviti; avšak v tom mi přisvědčíte, že hvězdy, byť i velikého byly objemu, malými se zdají. Cos podobného nalezáme i v životě náboženském. Tělesa náboženská mohou nám býti obrazem svatých v nebesích. Jako vy pochybujete o velikosti oněch: tak pochybuje i člověk smyslný o těchto. Věci pozemské, jež se před očima kmitají, zdají se nám býti velkými a našeho namáhání hodny. Věci nebeské, které mnohem větší a vzácnější jsou a kteréž Božským zalíbením a dobrotou alespoň poněkud pocítujeme, ty se nám zdají nepatrný. Proto si jich také málo vážíme, aniž o to pečujeme, abychom si jich vydobyli; myslímeť velmi smyslně. Kdo ale vírou a bohumilou zbožností blížeji k nebi se vyšinou, těm přichází země jako mšc, a lidé, co ve své zpupnosti a hodnosti něco velikého vyvésti se domnívají, přicházejí jim jako mravenci, a plazící se červíčkové. Oni v skutku poznávají, že jen věci nebeské jsou v skutku veliké, velebné, vzácné. vždyť v nebi přebývá náš Pán, jemuž veškerá čest a sláva přísluší. Bažme tedy i my po věcech nebeských!

(Chr. Scriver.)

5. Povzbuzují nás k následování a ku chvále Boží.

Jako skvělé slunce na obloze blankytné se jeví nejen pro ozdobu denní, ale také aby svou mocí osvětlovalo zemi a ji činilo plodnou: tak i cnost věrných sluhů a služebnic Páně na obloze říše duševně jasné se stkví, aby světlem svým ojasnila oči těch, kteří ve stínu smrti sedí i aby příkladem svým k následování je povzbuzovala, k vykonávání Bohu milých skutků je spůsobilé činíc.

(Fr. Doucha.)

Jako jest Kristus naše jediné a pravé slunce, osvěcující tmavé cesty pozemského putování našeho: rovně tak zase svatí jsou co hvězdy nám třpytící, bychom podle nich cestu svou spravovali, a tak jakož oni cíle svého šťastně dojíti mohli. —

(Jan Val. Jirsík.)

Bůh nerozžal v nebi tolik zářících plamenů, aby nás osvětil a kroky naše zde na zemi řídil, jakož to byl právě zde na této zemi učinil, aby nás k sobě vedl a z této země k nebi povznesl. K těmto plamenům sluší beze vší pochybnosti zvláště

a přede vším čítati svaté. Neboť není mezi nimi zajisté ani jednoho, jehožto život by nebyl živým, zářícím a jasně plajícím světlem, jež nám ukazuje cestu, kterou bychom kráčetí měli, a na ní nám ustavičně svítí, abychom nezabloudili, právě tak jako ona ohnivá věž Aleksandrinská, která svým světlem v černé noci veslařům byla jistým a bezpečným ukazovatelem cesty. (Karel Orel.)

Jako vojáci, spatří-li, že jich druhové už zdě ztekli a vítězoslavný prapor tam umístili, k následování se povzbuzují: tak máme i my, vidouce, kterak mnozí nebeského Jeruzalema už dosáhli a království, kteréž násilí trpí, už mají, k následování se povzbuzovati. (Jan Šmíd.)

Jako s věží zvony zní, aby věřící k bohoslužbě svolaly: tak zavznívá ze svatých co věží města Božího upomínkou na jejich život — zvon příkladu a svolává křesťany, aby Boha chválili, velebili a jemu se klaněli. Mnohé slovo, kteréž vyřkli sami, zavznívá spolu a zvěstuje mocně pobožnost srdce. (Fr. Weninger.)

Jako vznešená, hvězdami posetá obloha srdce k Bohu unáší a jeho velikost zjevně hlásá: tak rozšiřují i příkladové dávno jich zesnulých svatých povzdy chválu Boží. (Čas. Philothea.)

II.

1. Jich vzývání jest rozumné, vědět oni o nás.

Tak jako my lidé moudrou máme příčinu, i nehodnému, za kterého se jiní moudří lidé přimlouvají, dobrodiní prokazovati; tak zajisté i moudrost a láska Boží v přímlově svatých příčinu nachází, blahodatnějším se k nám prokázati.

(V. Zahradník.)

Bohatý kupec ve městě Dalmatském, Dubravníku, měl syna Želmíra, kterýž, nadělav dobrému otci mnoho mrzutostí a posléze spáchav skutek nad jiné ohavný, dal se do služby lodnické na moři. Avšak právě na moři dostihla nezdárného syna pokuta dávno již zasloužená. Mořští loupežníci přepadli loď, zmocnili se jí a nezdárný Želmír octnul se mezi zajatými. Loupežníci zavezli i kořisti i jatých do Al-giru, kdežto nešťastník prodán za otroka k hrdému dostal se pánu.

A tu v těžkém hoři svém počal ubohý otrok přicházeti k sobě. „Ach! jak snadno (tak mu připadlo na mysl), jak snadno mohl by mne otec můj vykoupiti z tohoto otroctví! — Než já toho nejsem hoden; jáť se stal nešlechtným ničemníkem před obličejem jeho. Kterak bych tedy směl se před ním okázati nyní s prosbou? A byť bych se ukázal, sebe více jej prosil; vždyť pak nejsem hoden, aby se slitoval nade mnou! — Ale bratr můj Božídar, otcův miláček, ta dobrá duše; ano, ten kdyby se za mne přimluvil, kdyby za mne poprosil otce, oč, že by neprosil nadarmo! I vím, co učiním; já mu napíši list, a on mne jistotně vyslyší!“

A Želmír napsal list, jakož si byl umínil a poštětilo se mu, vypraviti psaní toto do Evropy, a list plný srdečné lítosti a hluboké skroušenosti, osvěčujíc zároveň předsevzetí a sliby kajícího nešťastníka dostal se sice do Dubrovníka, avšak Bohudara nebylo již na živě. — Otec rozpečetiv list, svědčící milovanému synu, jal se čísti a pročítaje ho čím dále tím více se divil.

„Odkud se (tak hovořil sám sebou) při zpupném tom ničemovi vzalo tolik šetrnosti a pokory? Druhdy býval jen sama vzdorovitost, hrdohlavá vzdorovitost; teď ale netrouvá si již ani s prosbou ke mně, ale uchyluje se s ní.“ A tu, že si vzpomenu na milovaného nebožtíka, zalily se mu oči slzami. Po malé chvílce jal se ctihodný kmet s pohnutým srdcem čísti dále, a vece sám k sobě: „Podivná to

věc, Božidarovi nemohl druhdy ani na jméno přijíti, neříkal mu jinak než peciválek, zaječí kotník, kuřátko atd., jak srdečně jej odprošuje!“ Dobrosrdečný otec pročel psaní Želmírovo, čte ho po druhé, po třetí, srdce v něm bilo čilejším citem, až pak celý pohnutý pospíšil odpočítat peníze na výkup nešťastného syna svého. „Ach jak by mu to bylo dvojnásobně milo, kdyby měl Božidara na živě. Kterak by jej to bylo potěšilo, kdyby byl mohl bratra svého vysvobodit z otroctví!“

I kdo medle směl by za zlé pokládati synovi pobloudilému počínání jeho v zajetí? A není-li přirozeno, že list onen poslaný bratrovi, ovšem více pohnul srdcem otcovým, než kdyby mu byl přímo svědčil? — A modlitba, kterouž o přímlovu vzýváme svatě, co jest jiného než list bratra v zajetí k bratrovi v domě otcovském? Není tu podstatného rozdílu, leč že Božidar v Dubravníku byl nebožtíkem, a svatí v nebesích neumírají, a tudíž mohou též milostí Boží zvědět a vědět o tom, což se děje na zemi. (Blahověst.)

Představuji si nebe a patření na Boha jako dlouhý nepřehledný pokoj, sál. V něm jest velmi veliké zrcadlo zavěšené a mimo toho i mnoho jiných větších, menších zrcadel. Kdo do velkého zrcadla hledí, vidí netoliko zrcadlo a sebe samého nýbrž vidí i všechna malá zrcadla, která v pokoji jsou a všechno, co se v každém zračí, pokud jeho oko dosahuje. (Sv. Terezie.)

2. Přímlovají se za nás.

Jak často jsme pro své hříchy nehodni před Boha předstoupiti! Tu se musíme k svatým utéci, by za nás orodovali. Musíme činiti, co sprostí lidé činívají, když od nějakého knížete tohoto světa něčeho dosáhnouti chtějí. Utekou se k přátelům tohož knížete. Tak i my utíkáme se k svatým, by co praví služebníci a milostníci Boží za nás se přímlovali, abychom od Boha milosti dosáhli a před ním se ukázati mohli. Jako ale kníže sám a nikoliv jeho služebníci a prostředníci milost oněm lidem udělil, tak jest i Bůh a nikoliv svatí původce milosti, které jsme dosáhli. (Bressanvido.)

Chudobný jest pro dluhy do vězení uvržen. Jen jeden bohatý jest muž, který tento dluh zapraviti může. Mnozí přátelé uvězněného prosí toho pána o tu milost, kteréž on i udělí, dluhy zapraví, aby uvězněný byl osvobozen. Pán ho vysvobodil, ačkoliv ostatní prosili, aby za chudého zaplatil. Tak mohou i svatí za nás prositi, nemohou ale zaplatiti. Ježíš Kristus sám jest, který za nás zaplatil a svou drahocennou krví naše duše vykoupil. (Ludvik Mehler.)

Jako zde na zemi hodné dítě rodiče prosí, aby jeho bratra odpustili a zasloužený trest mu prominuli, tak nepřestanou zemřelí nábožní lidé ani po smrti svých bratrů, kterých opustili, milovati a za ně u Boha jako zde na zemi prositi. (Repertorium.)

Naše prosby, spojeny s přímlovou svatých, pakli jich vzýváme, docházejí tím spíše vyslyšení. Jestli to ozvěna, jakéž v akustických staveních nalazáme. (Fr. Weninger.)

Byla neděle. Dlouho před tím pršelo. Dnes však usmívalo se jasné slunko na blankytném nebi, rozšiřujíc paprsky své i do hlubin a vyzývajíc veškeré tvorstvo k radosti a veselosti. Jaký div tedy, že i Pražané, pracovavše po celý týden, davem se hrnuli z města ven, aby se v přírodě pokochali a pookřáli. Zvláště pak svatováclavskou branou hemžilo se obyvatelstvo o překot do zahrad. Aj, tu přistoupí stařeček, velmi nuzně ošacen, tak že bylo snadno bídu jeho poznati, což i

bledý, zažloutlý, vráskami posetý obličej patrně prozrazoval. Vyndav si housle, uchopí se třesoucíma rukama smyčce a jme se hráti, postaviv klobouk před sebe, aby nějakého dárku obdržel. Než jaké to tóny vyluzoval!? Ovšem takové, že ne-jeden okolo jdoucí uši si zacpával, aby neladného kvikání neslyšel. Málo dárků, velmi málo dostával, nač huslař smutným okem pohlížel. Než tamo přichází muž mladistvý. Bezděky se usmál, uslyšev starce hráti. I přistoupil k dědouškovi a žádá ho o housle, aby prý si stařeček odpočinul. Ten pak mysle, že si pán z něho žerty tropí, zdráhal se; avšak zpozorovav klidný upřímný obličej a nezkalené oko jeho, podal mu housle. A nyní jste měli naslouchati zvukům čarovným, jež on vyluzoval. Unášet se na perutěch obraznosti do výše nebeské a tak všech okolojdoucích dojal, že každý uzřev hráti tak vzácného pána, mistra v tom umění, milerád do kapsy sáhl a almužnu starečkovi obětoval. Netrvalo to dlouho a klobouk dědouškův byl naplněn. Tu cizinec odevzdav trnoucemu housle, zmizel v davu, kamž ho díky a modlitba starcova sprovázely.

Onen starce jsme my v tomto slzavém údolí. I my prosíme po celý život o almužnu, o almužnu to života a blaženosti nebeské. Než slabi a křehci jsme a podléháme žádostem těla a jen malou, malinkou nadějí se kojiti můžeme, vykonavše málo skutků Bohu milých, jež nám brány nebeské otvírají. Však i nad námi smilovávají se mistři života křesťanského, kterým již Bůh udělil koruny vítězství po přestálém boji proti tělu, světu a ďáblu, i nám spěchají ku pomoci svatí a světice Boží svou přímlovou. Blaze tomu, kdo se ochotně a důvěrně přímlově a prosbě svatých odevzdává. Tenť si zajisté, pakli sám lenovati nebude, naplní míru dobrých skutkův ku spáse a blaženosti věčné.

(Jan Černohouz.)

Myslič, učený to muž říkával: „K čemu nám třeba přímlovy svatých, ani Boha samého o vše, čeho potřebujeme, prositi můžeme? Nač potřebujeme bludice, ježto samého slunce požívati můžeme? Svatí dostávají všeho světla od Boha; sami jsou taktéž obmezení tvorové jako my lidé, jsou jen bludice.

Jednou se Myslič vydal se svým přítelem Obratem na dalekou cestu. Už byla noc, když se domů vraceli. Šli dlouhým, hustým lesem, přece ale svítil měsíc, že mohli dále jíti. Myslič chválil měsíc, jenž kolkolem světlo své rozléval. Tu pravil jeho přítel: „Hle! milý Myslič, právě teď chválil jsi světlo měsíční a přece má měsíc za své světlo slunci co děkovati. Jak utěšené ale jest jeho světlo pro nás cestující! Nemají nám tedy i svatí na tmavé cestě do naší vlasti nebeské nejvýš mili a ctihodni býti? Neměli bychom světlo milosti, kteréhož jim Bůh v takové míře udělil, chváliti a tomu se velmi těšiti? Na měsíci nás obradostňuje vlastně světlo slunečné; nemá nás tedy ve svatých slunce věčného duševního slunce úžasem naplniti?

(Repertorium.)

3. Zasluhují naši úoty, otime je jen.

Jak bys se zajisté vynasnažil, abys našel pomocníka, jenž by tě před nesmrtelného krále uvedl a před ním za tebe řečnil! Pomocníci všeho pokolení, jenž za nás Bohu prosby podávají, nemají ctěni býti? Slušnot, ctěti je!

(Sv. Jan Damas.)

Klekajíce, nekoříme se svatým: tak jako služebník se neklaní pánu, když ho na kolenou o něco prosí.

(Repertorium.)

Jako všecky hvězdy svou jasnost trátí, když slunce vyjde; tak všecka svatost přátel Božích mizí, když k ní velebnost Boží přirovnáme; a tudy všecko ctění, klanění a zvelebování musí na Boha první a poslední pŕtah míti. (Fr. Sláma.)

4. Bůh chce, abyohom je otíli.

Jako král Farao nejen sám Josefa ctí, ale skrze vyvolávače poručil, by všickni poddaní Josefu čest prokazovali: tak ctí i Bůh sám své věrné a chce, aby i jiní je ctíli. (Jan Šmíd.)

Když svázaná manželka přemoženého krále perského Daria k Aleksandru přišla, poklonila se nejprv Hefaistru, příteli Aleksandra, držíc ho za krále. Když omyl svůj spozorovala, ulekla se velmi, očekávajíc hněv mocného vítěze. Než král láskavě pravil: „Nechybilas, neboť i tento jest Alexandr“! Podobně praví i Bůh k nám, že v jeho svatých věrných přátelích jeho samého ctíme. (Jan Šmíd.)

5. Jímí otíme Boha.

Kdo uvěří, že studená stěna sluneční paprsek vyvozuje? Vždyť jej oknem přijímá. Spatřuji-li na svatých věci, jež chvály a podivu hodné jsou, a skoumámli tyto při světle pravdy, nalezám, že tu někdo jiný chvály a podivu hodným býti se ukazuje, a sice Bůh a tohoto velebím ve svatých jeho. (Sv. Bernard.)

My chválíme Boha v jeho svatých a svaté v Bohu, tak jako Boha v bližním a bližního v Bohu milujeme. Jak málo ale Bohu povinované lásce na ujnu to je, že své bližné co dítky Boží pro Boha milujeme: nápodobně tak málo ujímá se cti Boží něco tím, že svaté co přátely Boží pro Boha ctíme; nýbrž naopak tato bývá uctěním svatých právě tak zvětšována, jako láska k Bohu v té míře roste, v jaké bližního milujeme. Komuž pak napadne říci, že čest nějakému knížeti povinnovaná se zmenšuje, když mimo něj jeho matka, dítky, přátelé a věrní služebníci se ctí? Zdalíž se tím jeho čest spíše nezvětšuje, jelikož oni jen pro něho se ctí, jakož zase potupa, těmito činěná, přechází na knížete samého? (Sv. Jeronym.)

Jakož tím, když se dožadujem přímluvy dvořanů u císaře, dvořany nikoli nectíme co císaře, než jen toliko co přátely a domácí císaře; i podobně nijakž a nikoli neztenčujeme cti, Bohu náležité, když ctíce svaté o jejich přímluvné slovo u Boha se ucházíme. (Mart. Bekanus.)

Jako slunce na nebeské báni ani světla ani krásy tím netratí, že okolo sebe má mnoho světél a stkvoucích hvězd: rovně tak i sláva Syna Božího se tím nikoli nezatemňuje, že svaté co krásné hvězdy přitáhl k sobě, zúčastniv je slávy své. (Jan. Val. Jirsík.)

Jako otec neb vychovatel se raduje, když jeho synové neb vychovanci od každého ctění a milování jsou: tak to i Boha velmi těší, pakli jeho miláčkům čest prokazujeme. (Repertorium.)

Chválím-li dílo některého mistra: na kohož medle padá čest? To dílo z toho čest nemá, ale mistr jeho. Tak když ctím svaté, všecka čest padá na Boha a nejen na svaté; neboť Bůh to byl, jenž svatým milosti udělil a slavně je provedl skrz mnohonásobná protivenství; že víry neztratili a v cnosti neklesli. (Fr. Sláma.)

Byla krásná květnová noc. Měsíc byl právě v úplnku. On se třeptil mezi hvězdami co vůdce. Kolkolem rozšiřoval své jemné světlo. Tamo osvětloval čarokrásné návrší, poseté jehličím a dubím, které pokojně šumělo. Zde bublá potůček přes kameny, které se mu v cestu staví, vyobrazuje volše ano i měsíc v hladině své. Ze zdáli vystupuje báh kostelní, ozářená světlem měsíčním. V celé přírodě jest ticho tajemné. Tamto v háji slyšeti i slavíka klotati. Tu se ozvaly kroky dvou mužů, kteří se z města domů vraceli. Byliť to Krátký a Podaný, sousedé A.

Když vršku dosáhli, odkud daleká vyhlídka se jim otevřela, oba stanuli a unešení citem zírali dlouho kolkolem i na měsíc a kochali se v kráse a velebnosti přírody.

Konečně ujav se Krátký slova pravil: „O jak krásný, jak vlnadný jest měsíc! On oživuje malebným svým leskem celou přírodu. Usmívavě pohlíží na nás a naplňuje nás city přerozkošnými. Všeho toho bychom postrádali, kdyby nesvítil.“

„Máš pravdu!“ odvětil Podaný, „než víš-li pak, že chvále měsíc, chválil jsi i slunce? Neboť měsíc dostává světla od slunce. — Než aj, co mi připadá na mysl? Hle, tak i my křesťané katoličtí, vzýváme-li svaté a svěťice Boží, ctíme, chválíme a velebíme tím i Všemohoucího, který několik paprsků své svatosti vyvoleným udělil. A jako měsíc sám od sebe žádného světla nemá, nýbrž jen kterého od slunce dostává: tak i vyvolení Boží sami o sobě ničeho nemohou. Vše, čím nám prospívají, dosahují od Boha.“
(Jan Černohouz.)

III.

1. Pozorujme jich, čtíme jich život.

Život svatých nám má býti jako veliké, křišťalové zrcadlo, před něž se často stavěti sluší, abychom se v něm dobře poznali a pak dle potřeby a pohody upravili.
(Fr. Černohouz.)

Když zpytatel rostlinstva vzácnou bylinu nalezne, květem neobyčejným ozdobenou, neuspokojí se jediným na ni pohledem, prohlíží ji celou, každému lístku, každému lupínku věnuje bedlivost a tak teprv pozná vzácnost její důkladně. Také my musíme celý život svěťce i v jednolivých pádech rozjímati. (Jos. Ehrenberger.)

Jako malíř, když chce obraz nějaký dle jiného vymalovati, často očí svých na vzor obrací, aby všechny tahy dobře nastínil: tak má i ten, kdo cnostně chce žíti, na život svatých hleděti a je v cnostech následovati. (Repertorium.)

Je-li milo a příjemno, obličej nejproslulejších duchovních velikánů, jimiž civilisovaný svět právem se honosí, prohlížet, zpytovat a mezi sebou srovnávat: tož ovšem mnohem příjemnější a zajímavější býti musí, čítati životy svěťců a svěťic Božích, těch velduchů v světě katolickém a porovnávat mezi sebou jich charaktery či povahy, ty rysy a tahy v tváři jejich duše.
(Fr. Černohouz.)

2. Následujme je.

Jako syn královský, připomínaje si rekovné činy svých předků, k podobným činům se podněcuje: tak se má i křesťan, připomínaje si zbožné činy sv. apoštolů a Kristových vyznávačů, těchto růží a lilií v zahradě Boží, ve víře upevniti a k podobným činům povzbuditi.
(Sv. Basilius.)

Jako jednotlivá skupení hvězd nebeských zvláštní světlo vydávají, všechny pak dohromady nebe velebným a podivuhodným leskem naplňují: tak i svatí stejně svítí svatostí, dosáhli jí ale rozličnými cnostmi, jimiž se vyznamenali a svítí nám na cestě cnosti co mnoho hvězd.
(A. Kotte.)

Kdo líného koně k běhu přivést chce, musí ho zapřáhnouti k rychlému koni: a chceš-li na cestě cnosti pokračovati, svaž svou duši s vznešenými vzory t. j. pozoruj život svatých a přičiň se, bys jich příkladu následoval. — Padne-li někdo do studně, podaš mu provaz; onť se ho uchopí, ováže jím tělo a ty ho budeš moci vytáhnout. Takový nebeský provaz jsou příkladové svatých.
(A. Kotte.)

Nechtějmež svatých tak následovati, jako slunečnice následuje své hvězdy — slunce; ona totiž za ním jde okem, ne ale nohou. (Paolo Segneri.)

Dva žoldnéřové jdouce spolu na vojnu přísahali si, že všechno, co kdo vy-
získá, buď co buď, poctivě mezi sebou rozdělí. Když byli k táboru dorazili a po
několika dnech bitva vzešla, zmalomyslně jeden z nich a dělaje se nemocným, zů-
stal doma ležet na slámě; a tak to učinil pokaždé, kdykoli nastal boj. Druhý však
počínal si naproti tomu srdnatě, bojoval hrdinně, i vedlo se mu dobře, tak že po
ukončené válce do 300 zl. odnášel.

I brali se oba ti žoldnéřové domů zase pospolu. Onen, co pořád churavěl,
čekal, kdy asi soudruh jeho s ním o peníze se rozdělí; ten však dělal, jakoby o čems
takovém ani nebyli kdy mluvili. Když pak se konečně na jednom poli od sebe
rozejíti a každý svou vlastní cestu nastoupiti chtěli — v pravo jeden, druhý v levo
— řekl churavec: „Pamatuješ-li se, brachu, na úmluvu mezi námi učiněnou? Máš
se dřív se mnou rozděliti.“

Odvece druhý: „Pravda, bratře! Získal jsem na vojně věci dvě: hezkou
část peněz, jež mi teď dobře prospěje, a čtvero čestných ran, jež mne notně bolely
— dvě v tváři a dvě tuhle na prsou —; a my si dali slovo, že se o všechno roz-
dělíme. Rozdělím se tedy s tebou nejprv o rány, pak o peníze!“ A vytasiv z po-
chvy meč zvolal: „Sem pojď!“ — To vida soudruh řekl: „Milý brachu, takli to
míníš, tož si jen nech sám i peníze i rány své! Máš pravdu — já nechci ničeho.“

Tak se poděje i nám. Kdo nechce trpěti, co trpěli mučeníci a světci Boží,
nemůž také vejíti v jich radost.

Napřed snaha, potom mzda,
nejprv boj, pak koruna.

(K. J. Caspari.)

Themistokles už co jinoch velkým šlechtitným činům tak se těšil a tak je
chtěl následovati, že nad udatností, kterouž Miltiades, znamenitý vojevůdce řecký,
v bitvě marathonské proslul, zcela užasl a ustrnul. Celé noci nespál a těm, co se
ho tázali, proč jest tak rozčilen, odpovídal: „Vyznamenání, kterého se Miltiadu pro
jeho udatnost dostalo, nedá mi spáti.“ A v skutku Themistokles se stal zname-
nitým vojevůdcem; vydobyl nad Peršany velkých vítězství, osvobodil vlast od pod-
danství ukrutného nepřítele, byl ode všech athenských občanů ctěn a vážen a došel
nejvyšších důstojenství.

O by i nám myšlenka na cnost, kterouž se tolik svatých mužů a paní už
za prvních dob vyznamenali, nedala pokoje, až bychom jich krásnému příkladu po-
dobní byli a jako oni do věčné blaženosti se dostali! (Repertorium.)

Sv. Václav, kníže Český, měl za největší radost, když mohl nejsv. Svátost
oltářní navštívit. Nejen ve dne klečel před tabernakulem, aby se Bohu kořil, ale
i v noci často za největší zimy vstal a navštěvoval kostely, kde nejsv. Svátost se
nalezala, aby se za sebe a svůj národ modlil. Jenom jediný věrný sluha ho do-
provázal, na jehožto mlčenlivost se mohl spolehnouti. — Jednou šel také se svým
služebníkem o půl noci do kostela. Bylať velmi studená noc, vše bylo sněhem po-
kryto. Václav kráčel mužně, sluha ale následoval jej celý se třesa. Mělť sice te-
plou obuv, ale zimou pronikavou zkřehly mu tak nohy, že nemohl ani jimi vlád-
nouti. I stěžoval si svému pánu, že dále pro zimu nemůže. Tu mu svatý poradil,
aby následoval jeho šlepěje a ejhle, příjemnou teplotu pocítil sluha ve svých nohou
a následoval vesele svého láskou hořícího svatého pána.

Blaze nám, pakli i my srdnatě vstupujeme v šlepěje svatých! Napotom nabydeme při úsilném namáhání, abychom se mravně zdokonalili, nové síly, s posud netušenou srdnatostí prospívati budem v dobrém a takto dojdeme konečně svého cíle — Boha.

(Repertorium.)

Po smrti sv. Benedikta spatřili dva z jeho učedníků ve snu rovnou cestu, kteráž mnohými kahancemi osvětlená byla a od jeho cely až k nebi vedla. Na blízku stál vážný muž, tázaje se jich, co by to bylo za cestu? Oni mu odpověděli, že nevědí. Načež muž: „To jest cesta, po kteréž se Benedikt do nebe dostal!“ Tímto snem chtěl Bůh těmto zarmouceným učedníkům sv. muže zjevit: Následujte svého učitele v tiché skromnosti a cnosti a přijdete za ním také jednou do nebe.

(Sv. Řehoř Vel.)

Znám pak umu, všech um jest hlavou,
umám jiným dává cenu pravou,
od Boží má původ od podstaty.
Palác staví sobě na nebi
podlé trůnu Boží veleby;
a ta uma — jesti život svatý.

(Fr. Sušil.)

IV. Svatých obcování.

1. Jest možné a skutečné.

Jako se to i v životě obecném přihází, že druh za druhu dluhy platí, anebo zajetí či jinakou pokutu zaň na se bere, taktěto i v oboru ducha. I poklad církve, jelikož skutky dostičinné Krista i svatých jeho v sobě chová, státi může za jiné.

(Repertorium.)

Otec jeden rozeslal všechny syny své do světa. Za nedlouhý čas se jedni domů navrátili, druzí však nějaký čas ještě ve světě putující zůstali. Nuže, svojí nejsou a nezůstávají, by i jedni z nich byli již doma, ostatní posud ještě v cizině? Tím, že se jedni domů již navrátili a druzí ještě ve světě putují, neroztrhl se svazek bratrské jejich lásky, nobrž bratřími jsou a zůstávají. — I nás lidí poslal Bůh do světa. Někteří se již k Němu navrátili, my ostatní zde ještě putujeme. Tím však neruší se svazek obcování toho, kterýž nás vespolek bratrsky víže. Neboť ta láska, kterouž nás milovali za života svého na zemi, víže je a spojuje s námi dosavad na věčnosti. A rovně tak i naše láska, je-li pravá, u hrobu bratří našich se nekončí nobrž i přes hroby jejich sahá a proniká až do věčnosti.

(Jan V. Jirsík.)

2. Zakládá se na Kristu.

Jakož měl Job tři dcery překrásné, vespolek se milující, kterýmž dal dědictví tak, jako bratřím jejich, podobně zplodil také Kristus způsobem duchovním trojí církev; jednu vítěznou, kteráž v nebesích sídlí; druhou bojující, která na zemi putuje; třetí trpící, která pod zemí (v očistci) dlí.

(Bernardes.)

Ze sousedovy zahrady přiletěl do zahrady Lupáčovy roj včel a usadil se na malý stromek. Lupáč pravil: „Nadarmo tito hosté k nám nepřiletěli a pakli o té věci přemýšlíme, můžeme si dobré naučení vzíti. Toto velké množství, jakž známo, řídí král, nikoliv ale mocí nýbrž láskou. A tyto včeličky milují svého krále tak horoucně, že s ním vyletí, jeho následují a ho neopouštějí. Lítá-li on, lítají s ním, usadí-li se kdes, usadí se i ony; uletuje-li, spěchají za ním a uškodí-li si nějakou

nehodou na křídlech a spadne-li k zemi, spadnou naň a přikryjí ho, což jsem na své vlastní oči viděl. — Tak jest i shromáždění svatých. Jich jedinou hlavou jest Pán Ježíš, na kterém jich srdce lne a duše spočívá. Rádi a ochotně ho následují, kam je vede. Všech heslo jest: Mého Ježíše neopustím. Všickni jsou jeho duchem oživeni, jeho láskou řízeni. Společnost s Kristem a mezi sebou mají. Přičiňme se i my všemožně, abychom se do takového shromáždění dostali. (Ch. Scriver.)

3. Jen údové berou podíl.

Berou-li jen občané podíl na dobrodincích státu a údové rodiny na statečích rodiny; nedivme se, že také jen děti církve sv. berou podíl na duševních dobrodincích. (Deharbe.)

Od církve odloučení do obcování svatých nepatří, neboť kdo není údem města, obce, ten také nemůže v statečích, výhodách a požitech města neb obce žádného podílu bráti; rovněž tak jako úd od těla odtržený žádné síly a šťávy přijímati nemůže. (Kat. Handb. v. L. M.)

4. Všickni údové musí působiti.

Všickni údové mají života a potravy zapotřebí; aby obého dosáhli, musí každý úd i o sebe i o ostatní údy se starat a péčovat. A zdali pak v obcování svatých nalazáme co jiného? (Repertorium.)

Dejme tomu, žeby se do nohy vrazil trn, ihned se celé tělo sklání, aby noze pomohlo; oči obracejí zřetel svůj k místu raněnému, ústa se táží, jak by se bolesti odpomoci dalo, uši bedlivě naslouchají, ruce sahají po údu bolavém, obkládají jej mastí a obvazují. Trpí-li co úd jeden, trpí spolu s ním všickni údové. (1. Kor. 12, 26.) Co se na hmotném těle děje, stává se také na duchovním těle ježto jest církev Boží, společnost všech svatých v nebi, na zemi a očistci, jížto všickni co údové jednoho těla vespolek spojeni jsou, každý hledí, druhému ku pomoci přispěti, každý úd proto také k druhému se utíká. (Kat. Handb. v. L. M.)

5. Prospívá.

Jako mladí slavičkové při starých se zpívati učí; tak i my v obcování se svatými Božími lépe se modliti a Boha chváliti naučíme. (Sv. František Sal.)

Všemohoucí Bůh působí v srdcích lidských tak, jako v rozličných zemích. On by byl mohl každé krajině dáti všecky plodiny; kdyby ale každá krajina něčeho nepostrádala, neměla by s jinou žádného spojení. Proto dává jedné hojnost vína, jiné hojnost oleje, jiné opět hojnost dobytka, jiné obilí. Ana jedna krajina druhé dává, čeho tato nemá, spojují se a sdělují dary Boží. Co v tomto ohledu krajiny země jsou, to jsou duše svatých; neboť sdělující sobě vespolek, co každá obdržela, vyrovná i hojnost jedné i nedostatek druhých, aby Bohu libý celek tvořily a jednou láskou spojeny byly. (Sv. Řehoř Vel.)

Jiný prostředek k zachování poklidu srdce.

2. Pořek.

Připomenutí lastavěmu čtenáři. Předpokládám, že jsi ještě nezapomněl nasse pravidlo při čtení „Školy“, že totiž s rozvahou máme čísti, zvolna a nikoliv jen zběžně, jako noviny přehlízíme, odhodice s tím co se nám nelíbí . . . tak bychom i

„Školu“ chtěli čísti, neměli bychom ze čtení pražádného užítu (to by bylo škoda těch peněz na ni). Ba ani ze zvědavosti nemáme čísti, co nám zaš to nové číslo nového přinese jediné proto máme čísti, abychom se zdokonalili, abychom v cnostech křesťanských rostli, abychom Bohu věrněji sloužili. Proto máme ty články ve „Škole“ přijímati tak pokorně, zkroušeně a bychtivě, jakoby od nebeského Učitele samého pocházely, a nikoliv od toho neb onoho Jeho plnomocníků známých neb neznámých. Ne nadarmo stojí psáno: „Jeden jest Učitel váš — Kristus.“ (Mat. 23, 10). — Pakli pravidlo toto vždy máme míti na zřeteli, tož obzvláštně v těchto článcích o poklidu srdce.

O pokoře sv. jsme již tolik čti a slyšeli a rozjímalí, že již sotva co nového bude, co bychom ještě newěděli; jsme ale již opravdu — pokorní? Čtení nás tím neubírá, ale umáží a — cvičení se v tom. O pokoře se příjemně čtá, ale — těžce se to vykonává pro přirozenou nám pýchu srdce a samolásku a citizádnost. Tuto nás snad až do smrti trápití budou, pakli jim jednou pro vždy nedáme *vale* — a to má dnes býti, a musí to také býti, chceme-li jinač tak žádoucího poklidu, totiž pokoje srdce dosáhnouti. Pokor y je k tomu newyhnutelně potřeba, poněvadž pokora odnímá vsselichý podpal náruživostí nassim (jenž nám jediné působí nepokoj), jmenovitě wssokému o sobě domnění, kteréž aby i jiní v nás měli, nemírně žádáme a tím se znepokojujeme.

Pro drahý tedy poklid srdce musíme pokoru milovati a stůj co stůj si zaopatřiti. Pokora jest dvojí: pokora ducha (rozumu), a pokora srdce. První v tom záleží abychom přeb Bohem svou nehodnost, nedostatečnost, nezaslouženost, ano své úplně nic poznali, uznali a wyznali, t. j. abychom rozum svůj přesvědčili, že sami od sebe skutečně nic nedowedeme, sami od sebe nic nemáme, sami od sebe ničím ani nejsme, ale wssedko strže Boha a v Bohu nejwššším, a pakli co dobrého konáme neb na sobě máme, to wssedko že jen od Boha pochází a Jemu tedy jediné ze wssého čest a chwála přináleží, chwálu lidskou že nezasluhuje.

Na tom wssak není dosti: to wsse je posud jen pokora rozumu; nám se jedná o pokoru srdce; neb ta teprw slouti může cností, a proto i Kristus Pán pokoru srdce od nás žádá v slovích: „Učte se ode mně, nebo já jsem — pokorný srdcem.“

Pokora pak srdce záleží v tom, bychom tuto úplnou od Boha odwišlost, a bez něho ničemnost snášeli, tisse přewzáli a pokojně se tomu podrobili, poněvadž to Bůh tak zařídil; wssedka ponížení od Boha, od lidí neb i od vlastního těla neb ducha přetrpěli, v každinkou dobu života, ať je sebe bídnější, sebe starostnější, sebe smutnější -- se wprawi a každému utrpení s tichou myslí se podrobili. V tom záleží podstata pokor y srdce: tisse, bez reptání své úplně nic snášeti Wššší stupeň pokor y, na němžto swatí nebesští stáli je: to wsse s radostí snášeti, kdž se bída lidské nicoty ukazuje, — třetí stupeň: po tom toužiti, wnhledáwati takowá ponížení a od Boha si wňžádati, by dusse úplně byla zničena, wyprázdněna wssého ctění a powššmání, jakoby jí skutečně ani na swětě nebylo: tu pak takowá dusse chwálu lidskou nejen že nehledá, nemiluje, nechce, ale nenáwídi ji a bojí se jí, a wňhýbá se jí.

To pak jesti pokora dokonalá, pokora dussí dokonalých, jenž wídi, že wssedko nasse sstěti, wssedka nasse sláva jen v následování Krista Ježíše záleží, jenž celý život wedl v úplné pokoře a zmaření sebe samého; že cti tohoto jeho žiwobytí v úplné poníženosti neznají dusse tyto věrné žádné jiné touhy, než v podobné poníženosti a v úplném zmaření sebe samých Jemu se státi podobnými.

Pokora takowá zdá se býti opomržená a smutná, ale pro oho věřící plná nejwznessenější ceny, a cnost, na nížto s ubívením hlebí i sami andělé nebesští.

Řdo w prawdě od srdce je pokorný, ten je učiněným swatým! ten také úplného pokoje vždy pežívá, a co by ho také mohlo znepokojowati? Chmála swěta se ho netkne, nebo wí, že mu tak málo přináleží, jako ptáčetí, že má krásné peří; hana lidská a mýšitý ho nezarazí, naopak tak si přeje by se mu stalo, jako Spasiteli swěta

Od srdce pokorný nedá se zaraziti ani pomlouwu lidí, toliko z toho ohledu se rmoutí uad tím, že se tím hřeší a Bůh uražen býwá a že proti prawdě a spravedlnosti bližní jeho se prohřešuje; o dobré jineno nechá jen Boha se starati, ba nemyslí ani, že by také zasloužil. Štěstí ho nepozdvihuje, nešťěstí nezarmucuje: nechodu snáší s trpělivostí, štěstí užívá we skromnosti, wěda že ho je zcela nechodí. Chyb jiných nepozoruje, nemá času na ně mysliti, ou se denně s vlastními chybami swými zandáší, by je brzy obložil; a musí-li jiných pozorowati, činí to s outřpností a se želením beze wší trpkosti, vlastní pak chyb snáší beze wší netrpělivosti ucb mrzutosti, nebo znaje swou slabost, díwá se že neupadl w těžší hříchy. Přednost, jižto se jiným dostává, nezformoutí pokorného ani dost málo, zdá se mu, že stojí ještě příliš wysoce, dofuš ještě zbýwá místa pod ním; jeli na poslední místo postawen, považuje to za milost, že se mu wůbec domojuje mezi spolumbližné přičtenu býti . . . ano mýhledává jám to poslední místo, i kdyby mu mýšší patřilo; zalíbení w tom má, když se mu nížt a nepatrné úcty dávají, ač by schopn byl mýšších úctů wěsti, rád zachází s nížtými, chudými a opowrženými a mýhýbá se sláwy a nádhery a přízně boháčů a melfých toho swěta.

Od srdce pokorný netouží po důstojenstwach, aby jiným nestál w cestě, kteří toho žádají a (jak jemu se upřímně zdá) spíffe jich zasluhují; ano nejew ani swé wlohy, zasluky atd. aby newzbudil záwist jiných.

Pašli ale předce wzbor pomlčowání wšseho dobrého z prachu poníženosti býwá mýmýssen a k úctě čestnému ustanowen, nedá se ani záwistí jiných, ani utrhaním na cti ani dost málo znepokojowati; nejen, že zlowolností těchto rozhněwán nebýwá, naopak, pokorný těm lidem i za prawdu dá, že skutečně tak státi se nemělo, přistoupí tedy zcela k jejich straně a zaráduje se, stane-li se konečně předce dle těchto řečí a zlowolných zámyslů. Zkrátka a jedním slowem: od srdce pokorný čím wíce se ponízuje, tím méně se znepokojuje a nalézá vždy dokonalý pokoj srdce w nepowratném středu swého vlastního — **nic!**

Sv. Stanislav Kostka.

(13. listopadu.)

Sv. Stanislav pochází ze starošlechtické senatorské rodiny polské, a již při narození jeho osvědčil zázrak jeho swatost. Z jeho útlého mládí vypravují životopiscové jeho zvláště o tom, jak velice miloval nevinnost a čistotu srdce. Před každým hříchem, zvláště jestli se přičil čistotě andělské, pocítil vždy takovou ošklivost a hrůzu, že bez sebe k zemi klesal, když některý host u stolu otce jeho, nebo i jindy se odvážil před ním vysloviti slovo méně slušné; proto nuceni byli zbožní rodičové jeho cizích hostů na to upozorniti a jich prositi, aby před jejich milým synem Stanislavem v řečech svých byli pozorni a opatrní.

Když swaté dítě powyroستlo a let dosáhlo, kdy mělo navštěwovati školy veřejné; poslali ho rodičové jeho se starším bratrem Pavlem do Vídně do ústavu šlechtického, kterýž řídili otcové z tovaryšstwa Ježíšova, aby tam byl vychowán a vědecky

vzdělán. V ústavu tomto byl sv. Stanislav všem svým spoluchovancům vzorným chováním jak příkladem, tak i předmětem jejich vážnosti.

Brzy však byl ústav v nepříznivých časových okolnostech zrušen, a Stanislav nucen byl ubytovati se v domě jistého lutherána, neboť bratr Pavel, jsa zcela opačného smýšlení a v lehkovážnosti své oddán roztržitostem a zábavám světským, schválně zvolil byt ten v naději, že se mu to zde snadněji než jinde podaří, odvrátiti mladšího svého bratra od výkonů pobožnosti a života právě křesťanského a ho vésti k vlastnímu živobytí lehkomyšlnému.

Přičinil se zajisté všemožně, zprvu lichocením a přemlouváním, a když to u pevného bratra nic nespomáhalo, hanou, nadávkami a úšklebky všelikými, ba i násilím tělesným, aby jenom Stanislava k tomu přiměl, by od nynějška místo kostela a školy navštěvoval s ním veřejné zábavy a vyrazení. Vše bylo marné: Stanislav, který ho přece miloval vroucně a všemožnými důkazy lásky bratrské obypával, kterýž při všech věcech dovolených byl tak podajným a poslušným, zůstal v tomto jediném neoblomným, a ať řekl Pavel co chtěl, vždy dostal za odpověď: „Nejsem stvořen pro marné a pomíjející, ale pro věčné a nebeské.“

Jediná zajisté jeho touha bylo nebe, a největším vyražením a radostí jeho bylo ustavičné důvěrné obcování s Bohem a Marií v modlitbě. Dva roky úplně trval již tento domácí boj s bratrem a Stanislav spojoval s denním, často krutým týráním bratrovým ještě časté posty, mrskáni a tělesné zapírání. Déle však již to nemohlo snášeti jeho útlé tělo nevinné i upadl v těžkou nemoc. Smrti blížek měl to jediné přání, o jehož vyplnění prosil bratra co nejvroucněji, aby mu zavolal kněze, jenž by ho zaopatřil svátostmi umírajících a poskytl mu útěchu sv. náboženství. Avšak v kacířském domě tom nebylo člověka, jenž by měl citu k dopřání sluchu ve veliké žádosti mladíka umírajícího.

Velikou vzdáleností odloučen od milovaných rodičů svých, byl sice opuštěn od lidí všech, nikoliv ale od Boha a jeho Božské matky Marie. O tom měly mladého trpitele ujistiti události nadpřirozené, jež se nyní staly.

Satan, vrah lidí od počátku, třikráte zajisté se odvážil jinocha se smrtí již zápasícího zastrašiti a stísniti, skočiv na něho v podobě hrozného psa. Ten však pokaždé zahnal ho znamením sv. kříže. Brzy na to ukázali se andělové se sv. Barborou, kterou sv. mládenec vždy, zvláště ale nyní v hodině smrti své, ctil, a podali mu Svátost nejsvětější. Konečně zjevila se mu Královna nebes, nejblahoslavenější Panna Maria sama s Božským Dítětem.

Potěšila a rozradovala ho slovy laskavými a milostivě dovolila mu obejmouti milého Ježíška. Radostí vytržen, jako druhdy Petr na hoře Tábor, o to jediné prosil Stanislav nebeskou matku svou, aby hned spojen býti směl na vždy s Ježíšem v nebesích. Maria však mu vysvětlila, že tuto velikou milost si musí dříve zasloužiti, a sice zvláště úplným poslušenstvím vůle Syna Božského, jenž chce, aby vstoupil do tovaryšstva, které jeho jméno má.

Po útěše této nebeské uzdravil se Stanislav najednou ku podivu lékaři ho ošetřujícímu a všem domácím. Když vzdal díky Bohu za podivné zachránění svého života, bylo jedinou jeho ustavičnou a zvláštní starostí, kterakby vyplnil vůli nejblahoslavenější Panny, co se týče vstoupení jeho do tovaryšstva Ježíšova. Bohulibému úmyslu však postavily se naproti nepřemožitelné překážky, jež překonati mohly toliko nezvratná důvěra v Boha a statečnost světce. Neboť nejen ve Vídni ale i ve všech řeholných domech tovaryšstva Ježíšova v celém Německu, kamkoliv s prosbou

o přijmutí Stanislav se obrátil, dostal od představených za odpověď, že ho nemohou přijmouti bez výslovného povolení otcova.

Tohoto ale nesměl pod žádnou výmínkou očekávati. Často a dlouho radíval se Stanislav o věci té v modlitbě s Bohem i se svým správcem duchovním, a když neviděl žádné možnosti a žádného východu; rozhodl se za poutníka přestrojen samojediný konati dalekou cestu do Říma, aby samého jenerála řádu o přijmutí na kolenou poprosil; snad že mu tento dovolí, co učiniti zdráhal se provincial Německa. Brzy byl hotov s přípravami na cestu obtížnou a namáhavou a bez průtahu ji nastoupil, pevně odhodlán, neodložit dříve hůl pocestní, dokud nebude vyplněna prosba jeho.

Na této cestě jeho projevil mu Bůh ne jednou, ale opět a opět zřejmými a zvláštními důkazy své lásky zalíbení své. Hned na počátku na příklad, když bratr Pavel, před nímž Stanislav úmysl svůj tajiti musel, dověděl se, že bratr tajně odcestoval, ihned za ním pospíchal, aby ho přivedl nazpět do Vídně. Brzy dohonil Stanislava, nebo kdežto tento šel pěšky a chůzi takové byl nezvyklý, jel Pavel za ním ve voze taženém od bujných koňů. Tak byl mu blížek již, že Stanislav neviděl možnosti uniknouti. V úzkosti srdce svého prosil Boha o zachránění. Tu najednou zastavějí se koně, a jakoby bleskem byly ohromeny, nemohou nikterak přivedeni býti z místa.

Konečně obrátil se Pavel po dlouhém, marném namáhání dostati se ku předu, zpět do Vídně. Podobně zkusil i jindy Stanislav milosti nebeské, byv na této cestě své od andělů posilněn manou nebeskou, Svátosti oltářní, dříve touhou po této Svátosti nejsvětější div nezahynuv. Po nesmírných utrpeních a obtížích dostal se konečně k cíli své cesty, do Říma, kde Bůh horlivost a věrnost jeho u plnění vůle Boží tím odměnil, že ho sv. František Borgia, tehdejší jeneral řádu Jesuitského bez váhání přijal. Poznal zajisté v cizím jinochu muže svatého. Za jeho noviciatu zaskvěly se všechny jeho cnosti ještě jasnějším leskem.

Přede vším byla jeho láska k Bohu tak horoucí, že skoro nstavičně byl v Bohu vytržen, a z nevinného obličejeho, oživeného touto nadpřirozenou září lásky, tytéž paprskové vycházeli. Ustavičně padaly po jeho tvářích jemné slzy, a oheň jenž ze srdce vycházejí rozpaloval tělo ostatní, musil i v zimě studenými obkladky býti mírněn, aby ho docela neztrávil.

Rovněž vroucí byla jeho pobožnost a láska k Marii, již i v obyčejné rozmluvě s takovou vroucností nazíval svojí matkou, že slyšící ho v srdcích svých polniti byli k lásce a důvěře k blahoslavené Panně a mysli, že to anděl s nimi rozmlouval o Marii. Zvláště velice toužil sv. Stanislav po onom okamžení, kde s Marií na věky bude v nebi spojen. Velmi často modlil se, zvláště když se blížil veliký svátek nanebevzetí Panny Marie, aby mu bylo dopřáno na tento veliký den spatřiti tvář v tvář nebes Královnu v její slávě.

V tomto mínění napsal ve své svaté prostotě na Pannu Marii psaní, v němž slovy nejdojemnějšími prosil za vyplnění své vroucí tužby. Toto psaní položil si u sv. přijímání, jehož se 10. srpna 1568 ještě zcela zdrav, účastnil, na prsa. Ještě večer toho dne přišlo mu špatně, a když k rozkazu svých představených odebrati se musel na lůžko, poznamenal toto dříve znamením sv. kříže se slovy, že z něho již více nepovstane. Tato choroba jeho trvala až do 14. srpna, kteréhož dne ráno ještě lékaři na ní nic povážlivého neshledali. Však odpoledne změnila se neočekávaně v nemoc povážlivou.

Nemocný ustavičně prosil svých představených, aby mu podali svátostí umírajících, jež přijal leže u veliké pokoře na zemi. Trval na ustavičných, vroucných modlitbách, mezi nimiž zjevila se mu máti nebeská, až do 15. srpna. Toho dne o 3. hodině ranní skonal v Pánu, ztráven více láskou Boží než zimnicí, stár 18 let, bohatší tedy na cnosti a zásluhy než na dny.

Hned po smrti své byl od Boha zvláště v Polsku, vlasti své, oslaven mnohými zázraky, tak že papež Klement X. viděl se pohnuta, prohlásiti ho za patrona této země, a papež Benedikt XIII. vřadil ho v počet svatých. Od doby té ctí nejenom Polsko, ale i, a to zvláště mládež studující, všechny země katolické sv. Stanislava se zvláštní úctou, a dosahuje vždy na jeho přímlovu ve všech nebezpečích, potřebách a záležitostech od Boha podivuhodné pomoci, ochrany a spásy.

Modlitba.

Svatý Stanislave, mučedníku lásky, kterýž jsi touhou serafinskou dýchtil po duchovním božském pokrmu, a takovým plamenem lásky roznícen byl's, že božské rozmluvy tvé též srdce tvých bratří roznítily; vypros nám horlivost lásky božské, abychom s celým srdcem k Bohu obrácení, jen to chtěli, mluvili a konali, co se Bohu líbí a nás k němu vede, a abychom jednou jako ty, ztráveni plameny lásky, zemřeli s povzdechem: O Ježíši, lásko má! Amen.

Vira a útěcha pravověřících, spolu výstraha v nynějším věku.

(Pokračování.)

II.

1. Jednota víry se udržuje nástupcem sv. Petra čili nejvyšším ředitelem v církvi — papežem.

Jen jeden jest Kristus a ten není rozdělen, jen jedna jest pravda a ta není rozdělena. Spasitel náš jednu toliko víru s nebe na zem přinesl, jednu toliko víru lidem zvěstoval, o jedné toliko víře a církvi mluvil; ano jest jen jedna víra pravá. Jako dva lidé, jenž za příčinou téže věci jsou sobě na odpor, nemohou obadva pravdu míti, rovněž tak i dvě, tři neb čtyry víry sobě odporující nemohou zároveň všechny pravými býti. Bůh jest duch pravdy, on tedy vždy a všudy toliko pravdu může milovati a pravdu mluvíti a protož nemůže chtíti, aby jedni tak, jiní jinak učili a věřili. Jednota víry — neboli sjednocenost v podstatných zásadách a článcích víry — jest také základem pokoje a jedinou vazbou, která lidi a občany ouže spojuje. Nemohou-li se lidé sjednotiti v tom, co jest nejvyšší důležité a co každému srdci lidskému nejsvětějším býti má, tedy jest veta po svatém pokoji. Nesvornost stele vždy a všude záhubu, avšak plodí strast největší ve věcech víry. Co prospěje pokoj vnější, jsou-li srdce ve víře rozdělena?

Za tou příčinou usiloval Kristus Pán na to, aby jednota u víře panovala vždy a mezi všemi národy země. To lze poznati ze slov u sv. Mat. 12, 30. — u sv. Jana 10. 16 a 17, 18 až 22. — Efesk. 4, 3 až 6. — I. Korint. 1, 10. 12 až 27. Vzhledem toho ustanovil v církvi své nejprvnějšího ředitele co skálu a základ jednoty říka: „Ty jsi Petr, skála, a na té skále vzdělám církev svou.“ (Mat. 16, 18).

„Nebo jednota v církvi by se rozpadla, kdyby se jí nejvyšší slávy, středu nedostávalo.“ Tak praví sv. Jan Zlatoustý. (Epist. 55). Každá společnost i každá obec nemá se v brzkou rozpadnouti, musí míti pevného a jistého spojení v jednotu, musí míti střed jednoty, střed viditelný a bezpečný.

Vůbec jest každému povědomo, že katolická víra má střed a základ jednoty své v Římě a že do tohoto města — (kde sv. Petr přednostní mocí vyznamenaný 25 let učil, kde usmrčen byl a kde po sobě zanechal nástupce Lína, po něm Kleta atd. O tom svědčí Ireneus, pak Jarolím otec církevní a dějepisci Euseb a Pavel Orsius i jiní. Jedině apoštolu sv. Petrovi proměnil Kristus Pán jmeno a dal mu moc pásati ovce a beránky. Sv. Petr byl nejprvnější mezi apoštoly a dle skutků apoštolských hned po na nebe vstoupení Páně postavil se u prostřed učenníků a nařídil volení nového apoštola (1, 16—22), na slavnost svačodušní učinil židům první kázání (2, 14), založil první křesťanskou společnost (2, 14), učinil první zázrak (3, 6—8) — první se zodpovídal lidu a vrchnosti (3, 12—4, 8), první z apoštolů křtil pohany a uvedl je do církve (10), přecházel a prohlížel města a místa, kdež věřící žili (9, 32) a spravoval sněm apoštolský a mluvil na něm (15), — že se ubírali mnozí otcové církevní a to proto, aby tam slyšeli konečné rozsouzení v náboženských věcech od nástupníků sv. Petra.

Ještě za živobyčí sv. Jana evandělisty správu vedl sv. Klément, totiž třetí následovník sv. Petra na stoličce v Římě a toho času povstaly rozepře v Korintu; i mohli se Korintští obrátiti na sv. Jana do Efesu a ten by byl jim blíže a mohlo se to kratším způsobem ukončiti; avšak oni se obrátili do Říma ku sv. Klémentu, uznávající ho za pravého nástupníka sv. Petra a za nejvyšší hlavu církve. — Od samých učenníků, kteří apoštoly Kristovy za učitele měli, dává se nám písemná o tom vědomost, že oni v důležitých potřebách církevních rozsouzení vždy od římského biskupa, jakožto pravého následovníka Petrova žádávali.

Do Říma z Asie konal cestu sv. Polykarp, učenník sv. Jana evandělisty, stran rozporné otázky, kdy velikonoční svátky světiti se mají. Tam se odebrali svatí otcové: Cyprián, Athanáš, Jan Zlatoustý a jiní. Tam se odebral z Francké země svatý Jarolím v záležitostech církevních. Tam se ubírali slovanští apoštolové, sv. Cyril a Method. Tito dva bratři v Solunu zrozeni, přišli l. P. 863 na Moravu do Velehradu a odtud šířili víru Kristovu v národě slovanském, ještě pohanském. Napotom konali cestu do Říma k papeži Adriánu II. — k nástupníku sv. Petra, k nejvyššímu viditelnému správci církve Kristovy — i hájili se tam proti žalobám nepřátel svých.

Dokázavše, že nic bludného, nic křivého nezavádějí, osvědčili veřejně před celým světem jednotu a společnost s církví římsko-katolickou; načež Method stvrzen byl v Římě co biskup moravský. A stvrzení katolických biskupů děje se vždy a posud v Římě.

Dobře pravil sv. otec Cyprián l. P. 250 toto: „Římská církev (sídlo Petrovo) jest kořen a matka katolické církve, ona jest největší a nejstarší církev.“ — A opět: „Jeden jest Bůh a jeden Kristus a jedna stolice slovem Páně na Petru založená“. (Epist. ad Cornetium.) Svatý Athanas nazývá církev římskou, to jest sídlo biskupa římského, matkou a vrchní hlavou všech církví. (Epist. ad Marcum papam.) A Tertulian spisovatel církevní, (l. P. 216 †) nazývá papeže knížetem všech kněží a biskupů. (Liber de pudicitia.) Církevní sněm Nicenský l. P. 325 držený vyjádřil se takto: „Biskup, jenž sídlí v Římě, jest hlava a kníže všech patri-

archů; neboť jest první jako Petr, jemuž jakožto náměstkovi Kristovu dána jest moc nad celou církví.“ (Canon 39.) Podobně vyznali sněmové: „Konstantinopolský l. P. 381. — Efeský l. P. 431. — Kalcedonský l. P. 451. — o kterýchžto čtyřech obecních sněmech jeden svatý otec praví, že mají tu samou váhu a platnost, co čtyry svatá evandělía a o kterýchžto samo helvetské konfessi svědčí, že čisté a pravé učení Boží předkládají.

Dějepis světle nám dokazuje, že veškeré pravověřící křesťanstvo vždy jen římského biskupa za pravého nástupníka držovalo. Významně praví sv. otec Ambrož; „Tam jest církev, kde jest Petr.“ (In psalmum 40, N. 30.) V našich časech jeden učený muž hrabě de Maistre píše takto: „Papež jest potřebný a jediný základ křesťanství. Každá církev, ana není katolická, jest protestantská, to jest: protestuje proti samostatně vládnoucí jednotě. Všecky církve, které papeže nepřijímají, musejí vzíti rozdělení a žádná církev z nich není s to, vyznání své, které v čase odtržení právě měla, zachovati v celosti a v neporušenosti.*)

Římsko-katolická církev má tedy základ a střed jednoty v Římě. Tamť sv. Petr život svůj dokonal a tam po sobě zanechal nástupce své, kteří jdou v nepřetržené posloupnosti až na nynějšího papeže, neboli otce křesťanstva. I jako v starém zákoně byl jeden nejvyšší všech kněží, podobně v novém zákoně jest jeden nejvyšší všech biskupů a kněží.

Uvažuj čtenáři i to, že mnozí protivníci církve katolické potřebnost nejvyšší hlavy v církvi uznali a veřejně úsudek svůj o tom pronesli. Na př. Kapito, horlivý přívrženec reformace, píše takto: „Uznávám velikou křivdu, jakou jsme učinili církvi tím, že jsme vážnost papeže zavrhlí; toť bylo přenáhlené a nerozvážené. Teď jest lid zcela rozvázaný a zavrhuje všecku autoritu.“

Sám Melancton, pomocník Luterův byl pro velikou nesvornost mezi reformatory nucen, vyznati v listu svém k Františku I., králi francouskému, toto: „Především uznáváme, že církevní vláda jest věcí prospěšnou, že musejí býti biskupové, by pastýřové byli zpravováni a že nade všemi biskupy musí býti papež.“

Pán ze Sekenbergu, známý co právník velmi učený, povídá: „V křesťanství musí býti pořádek; ono musí míti k zachování toho pořádku náčelníka. Nikdo není k tomu způsobilější, nežli místodržitel Kristův, který dle nepřetržené posloupnosti sv. Petra představuje.“**) — I Luter, an jednou papeže tupil, podruhé chválil, píše takto***): „Vyznáváme, že jest v papežství pravý křest, pravá svátost oltářní, pravá moc klíčů k odpuštění hříchů, pravý úřad kazatelský a pravý katechismus. Já pravím, že pod papežem pravé křesťanství jest, ba pravý výbor křesťanství a mnoho velikých nábožných svatých“ atd.

Dále uvažuj čtenáři také to, o čem nám dějepis zřejmé dává svědectví. Totiž od svatého Petra až na nynější dobu vzalo již mnoho říší a království za své. A všecky ty říše a království zhytnuté neměly ani tolik nepřátel, ani tak málo světské moci a síly, jako papežové po všecky časy mívali; a hle, kdežto mocné říše a veliké království zašly, trůn papežský stojí podnes. Již mnohokrát stalo se za ta

*) du papa tom 2. pag. 202. NB. Všecky povstale sekty (církvičky) jen potud chovají do sebe křesťanského živlu, pokud se o sloup pravdy — o církev katolickou opírají; zvrtnuliby se kdy sloup tento, padnou sekty a čirá noc pohanství opět by opanovala svět.

**) O všem tom viz Krautheimer II. Bnd. S. 49, Anm.

***) Svazek 4. spisů Luterových st. 330. Že byli někdy dva papežové? Ani jeden ani druhý nebyl pravým, protože nebyli řádným způsobem zvoleni od sboru církevního.

dlouhá léta, že plesali nepřátelé církve svaté, za to majíce, že již nadešel čas, kdy konečně zahyne papežství nenáviděné. Ale divným řízením Božím stalo se pokaždé, že zahanbeni jsou nepřátelé papežovi a že tento vybaven byl z rukou jejich. Stolica svatého Petra posud nebyla zvrácena, ač bojovali proti ní suroví a divocí národové (n. p. Hunové, Longobardi, Saraceni), vojska pohanská i křesťanská, odštěpenci a kacíři. Zdaž nemáme z toho utvrzovati se v té víře, že nejvyšší hlava církve jest opravdu zřízení Boží?

Kdyby z lidí bylo, stokráté již by v tom čase zrušeno bylo, že ale z Boha jest, nemůže ho přemoci ani schytralost, ani síla lidská. — Děkujeme z toho Pánu Bohu, že silným ramenem svým chrání církev katolickou a její nejvyšší viditelnou hlavu, která k zachování jednoty u víře nejvš jest potřebná.

Slušno zde připomenouti i toto: „Od sv. Petra až na nynější dobu máme 258 papežů. Známe je dle jmena a mezi nimi bylo několik v mravném životě zavadných; ale zdaliž pro těch několik jest ta postoupní důstojnost náměstka Petrova v církvi naší k potupení a zavržení? Hle v rodině Adamově byl jeden zlý a to bratrovrah; snadli již proto celá rodina Adamova byla k potupení a zavržení? Též v rodině Noemově nalézáme nezbedného Cháma, v rodině Jakubové zlomyslné a závistivé bratry a v duchovní rodině Kristově, to jest ve sboru jeho apoštolů, byl jeden zrádce a samovrah. Zdaliž proto již celý úřad apoštolský jest k potupení a zavržení? Nikoliv! vždyť v každém stavu a v každé společnosti nalezneme někdy koukol, ale takové bude sám Bůh soudit. Křesťan rozšafný a moudrý nořídí se příklady osob chybuících a jestliže dojistá ví, že někteří hodnostářové církevní vedli život pohoršlivý — (ale ani stý díl není toho pravda, co odpůrcové naší rozhlašují, neboť oni vědouce, že ztratili lid k pastýřům svým úctu a důvěru, ztratí také brzo víru, — řídí se proto zásadou Luterovou: „Haňte co nejvíce, přece na nich něco uvázne“) — tu v takovém pádě platí mu na nejvš slovo Páně: „Všecko, coby koliv vám řekli, čiňte, ale podle skutkův jejich nečiňte.“ — Také mu na paměti tane vždycky, co pravil Kristus Pán ohledně učitelů církve: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16).

Pročež, milý křesťane! setrvej věrně v jednotě všeobecné církve římskokatolické a tak zachovej jednotu víry! Byť tebe svět pro tuto příčinu tupil, pokládej to úzké spojení své s nástupníkem sv. Petra v Římě i se všemi katolíky na světě za největší štěstí a dokonce se nedej másti těmi, kteří tobě pro věrnou oddanost, jakou k církvi a pro úctu jakou k její viditelné hlavě chováš, nerozumně spílají u př. ultramontán, papežník, přemrštěnec. Považ, že přítulnost a úctu k náměstku sv. Petra — k papeži osvědčili křesťané povždy, hned v první době nejkrutějšího pronásledování, chráníce jej pokud jen mohli, slovem i skutkem, svým jménem a životem. A sv. František Saleský chtěje nesmírnou úctu svou k papeži vysloviti říkával: „Papež a církev jest jedno.“ — Považ pak co sv. otec Cyprián (l. P. 250) praví: „Kdo církvi se protiví, kdo stolicí Petrovu, na kteréž církev založena jest, opouští, mželi věriti, že v církvi jest? A zdaliž u Krista býti domnívati se může, který se od společnosti duchovenstva a lidu jeho odděluje?“*) Nůž zachovejme jednotu víry a setrvejme vždy věrně při církvi katolické a při nejvyšším řediteli této církve Boží; neboť

*) Lib. de unitate. NB. Hus v XV. století zavrhl potřebu nejvyššího viditelného ředitele v církvi, zavrhl tradici a autoritu církve u vykládání písma a hájil vykládání písma (slovo „Boží svobodné“) dle volného skoumání rozumového. (Kolik rozumu tolik výkladů.)

2. Církev katolická jest opatrovnice víry Kristovy, — učitelka národů a pěstitelka pravé osvěty — osvěty křesťanské.

Kristus Pán pravil k Petrovi: „Já jsem prosil za tebe, aby nevyhynula víra tvá, a ty někdy, obrátě se, potvrzuj bratřím svým.“ Luk. 22, 31. Nástupcové svatého Petra v Římě neopomenuli nikdy toho činiti. Oni potvrzovali ve víře bratřím svým. A nynější nástupce Pius IX. napomíná také věřících, aby pevně stáli u víře, ano on je opět a opět upozorňuje na úklady nepřátelské. A jakové jsou tyto úklady? Svolává biskupy ku sněmu všeobecnému vyjádří se v listině své od 29. června 1868 následovně: „Známo jest všem a patrné, jaká strašná bouře církví teď otrásá a jak mnohé a veliké nehody občanskou společnost navštěvují. Neboť od nejvzteklejších nepřátel Boha i lidí vede se boj proti církvi katolické a jejímu spasitelnému učení, proti ctihodné moci a nejvyšší mocnosti tohoto apoštolského sídla, utlačuje se, pohrdá se vším svatým, církevní statky odjímají se, biskupové a nejváženější službě Boží zasvěcení mužové a osoby, jež katolickým svým smýšlením se vyznamenávají, všelikým způsobem se trýzní,*) kláštery se vyzdvihují, bezbožné knihy všeho druhu a zákazonosné časopisy, mnohotvarné záhubné sekty všude se rozšiřují a vychování nešťastné mládeže takměř všady kněžstvu se odebírá a co ještě hůře jest, na nemálo místech učitelům bezbožnosti a bludu se odevzdává. A tak k našemu a všech dobrých největšímu hoří a k nedosti oželané zkáze duší bezbožnost, náказа mravů a bezuzdná prostopášnost, mor špatných domnění všeho druhu, všech nepravostí a nešlechtností, přestupování zákonů Božích i lidských tak se všude rozšířilo, že netoliko naše nejsvětější náboženství, nýbrž i společnost lidská politování hodným způsobem ve zmatek se uvrhuje.“ — Nenlí tomu tak?

Eihle u prostřed tolikerých nátisků a návalů nepřátelských, u prostřed těch tisícerych náhledů lidských a podivných nestálých nálezků, náboženství se týkajících jest církev katolická jako loď, která u prostřed rozbouřených vln mořských plyne pevně a bezpečně k cíli svému. Vpravdě není pro nás spásy, nebudemeli se věrně držeti církve katolické, — která učení Kristovo chová vždy neporušené a hlásá všem národům (Mat. 28, 19,), — v které jest ten dobrý sklad, nad nímžto bdí svatý strážce, Duch svatý, aby ostříhán byl (II. Timot. 1, 14.), a s kterou tentýž Duch svatý jest až na konec světa. (Jan 14, 16.) Ano katolická církev jest dům Boží na skále Petrově vzdělaný, jest sloup a utvrzení pravdy. (I. Timot. 3, 15.) Ona jest jako slavné město na hoře vzdělané, jehož světlem věčně nehasnoucím jest Kristus Pán a ten praví: Kdoby církev neuposlechl, budiž tobě jako pohan a publikán.“ Mat. 18, 17.

Pomni pak křesťane! že tato církev po 18 století co pečlivá matka odvykala je surovosti, učila je vzdělávati roli, stavěti domy a dědiny, mýti lesy a proměnovati pustiny v utěšené krajiny. Pomni, že bez církve katolické anibychom nevěděli, co před Kristem a po Kristu se událo; neb jediní ředitelové její (biskupové a kněží) uchovali všeliké pozůstatky starověké vzdělanosti řecké, latinské, syrské a hebrejské; mnichové její knihy neustále opisovali a všude školy zaráželi, v nichžto se mládež netoliko věcem svatým a nebeským, nýbrž i mnohým zemským vědomostem vyučovala. Horliví tito hlasatelové slova Božího, kdekoliv světlo kře-

*) Činí se jím potupa a dostávají jména jako: zpátečník, ultramontan, jesuita atd. Uznávat potřebu jednoho nejvyššího ředitele v církvi a jemu s úctou oddán býti, to prý jest jesuitsky také.

stánských pravd rozžebli, stavěli chrámy a zaráželi školy k docílení křesťanské vzdělanosti. — Pomni dále, že v lůně církve té zrodily se tisíce dobročinné ústavy: nemocnice, syrotčince, opatrovny atd. co nejskvělejší důkazy ušlechtilé lásky a osvěty křesťanské. Neboť církev naše nejprve rozvinula prapor ukřížované Lásky, ohlašující celému světu rovnost všech duší. Nesmírným vlivem jejím umírnila se surová, barbarská přísnost v zákonech, obmezena jest svévole panovníků, posvěceny a utuženy jsou byly svazky manželské a rodinné, (jimiž možno docílit dobré výchovy dětí a zdařilost občanů států), slovem oblažena veškerá společnost lidská. Tedy jest nad slunce jasněji, že církev katolická jest strom osvěty dobré, „štípení Otcovo.“ (Mat. 15, 13.)* Ona jest strom života, kteréhož Bůh štípil, aby všickni lidé v stínu jeho odpočívali a ovocem jeho se občerstvovali.

Bohužel! proti této veliké dobrodince všech národů povstávají teď přemnozí odpůrci, kteří ji ohyzdí a u národů, jež vychovala, všomožně v nenávist uvéstí chtějí, předhazují jí pověrečnost, tmářství, nesnášenlivost a podobné. Ano církev katolická vždycky měla hojnost nepřátel, kteříž ji nejen tupili, ale i všecko zlé, odkud by koli bylo povstalo, jí přiřítali.***) A mezi novináři a spisovateli bylo a jest jich mnoho, jenž zanevřeli na církev katolickou a proto dle známé zásady. „Haňte co nejvíce, přece na nich něco uvázne“ směle lhou, tupí a podezřívají církev i duchovenstvo katolické, oddávající se té naději, že z těchto lží, potup a podezřívání přece sem tam něco se uvěří. A v tom nejsou na omylu. Komu se náboženství křesťanské nelíbí, protože zapovídá věci a skutky, jež on sobě oblíbil, a komu kněží jsou protivní, protože kážou zákony Boží: ten a takový velmi dychtivě lapá vše, co se proti katolické církvi a jejím kněžím mluví, ochotně a rád přikládá víru i těm nejnesmyslnějším věcem, a takto klame sám sebe a uspává svědomí své, kteréž ho neustále kárá pro zlý jeho život.

Vším právem může nyní sobě církev stěžovati: „Ach syny jsem vychovala a oni když dospěli, políčkují mne. — Oni hledají blaho své zde na této zemi a u nich platí: Sláva a čest světa, pak časné statky a rozkoše, panovitost a vládčivost.“ — S tím se církev katolická rovněž i zakladatel její, Kristus Pán, nikterak nesrovnává; protož onino odpůrci tuto církev osočují a ji pronásledují, při čemž se o to přičinují, aby měli hodně mnoho stoupenců svých zlých zásad, „svobodu jim slibujíce, ješto sami jsou služebníci porušení.“ (II. Petr 2, 19.)

Jestliť tedy všem věrným křesťanům opatrnosti a statečnosti třeba. Ano potřebí jest, aby se nedali přemluvit a na zlou cestu převábiti, alébrž „aby byli pevní u víře;“ (Kolosen. 1, 23.) — a byli pamětlivi výstrahy, jakáž se nalezá v

(*) Co v tom pádu církev katolická dovedla, o to se marně pokoušela filosofie světská, a libovolnost protestantismu, jenž prohlášením svobody ve vykládání sv. písma náruživostem neskroceným uzdu pustiv, avšak ukojiti jich nebyv s to, konečně a důsledně uvrhuje člověka v samé pochybování, též zjinačování křest. věroučení. Není zde místa, věc tu patřičně rozebrati. Protestantismu zbývají dvě cesty: 1. buď svědectví pravá, totiž vážnost církve nad svobodné skoumání Písem vyvýšiti a neporušenou víru starých předků a vyznání pravých sněmů církevních přijmouti; — neb 2. (jelikož každému ve vyhládání Písem nechali svobodu) nyní trpěti a mlčeti, ať již zpytatelové ze skoumání a z rozumu svého jakékoliv věci na světlo vyvedou (ano již vyvedli.) —

**) N. p. porážku u Králové Hradce r. 1866 přiřítali konkordatu. Není k tomu arci mnoho učenosti třeba, aby člověk nahlednul, jaký to nesmysl, praviti, že konkordat jest vinen neštěstí Rakouské armady; ale přece byli lidé, ani tomu věřili.

listu biskupů ve Vídni l. P. 1848 shromážděných, totiž této: „Kdo nám za to ručí, že Hospodin to nevděčné pole, na němžto slovo Jeho sotva jednoho úrodného místečka nalezá a kteréž mu jen bodláči a trní rodí, nenechá úhorem ležeti, — že království své od nás neodejme a některému jinému vzdálenému národu, čínícímu užitku, jeho nedá? Před 1500 lety bylo na prvním sněmu více než 300 biskupů nejvíce z východních zemí shromážděno; každý z nich představen byl květoucí některé osadě. Nyní a sice od mnoho již set let jsou tyto zahrady Boží v Asii a v Africe pustinami od nevěřících pošlapanými. Aby tedy o našich dnes shromážděných biskupech a osadách jejich církevní dějepis nemusel jednou to též vypravovati, ach hledejte nejmilejší! prvé království Boží. Víc než kdy jindy trpí ono za tohoto času násilí a toliko silní, utvrzení uchvacují je, nedajíce si ho odejmouti. (Mat. 11, 12) A čeho nemůžete dokázati každý sám pro sebe, o to vynasnažte se v svatém spojení s jednomyslnými, aby jako nešlechtníci k outoku a převratu se spolčují, tolikéž i ti dobří k zabránění a k hájení pravdy, práva a pořádku stáli.“

Nuže křesťane! „vezmi štít víry, vezmi celé odění Boží, abys mohl odolati v den zlý a ve všem dokonalý státi.“ (Efesk. 6, 13.) Zlí dnové, na něž svatý Pavel naráží, jsou ti, v kterých nevěra a rozumářství se svými zásady převrácenými (čemuž dali název osvěta) — převládají, --- jsou ti, v nichž nynější papež nás na úklady nepřátel Kristových upozorňuje v listině od 29. června 1868. Stůj tedy zmužile proti všem svodům a úkladům nepřátel církev naši sužujících i měj se na pozoru před těmi, kteří dle rozumu svého, prý osvíceného, mudrují, slova Písem dle náhledů svých dle volného skoumání rozumového rozbírají a Písma svatá libovolně vykládají, nechtíce se dle výkladu všeobecné, neomylné církve Kristovy držeti. O nich praví svatý Petr: Převracují Písma k svému vlastnímu zahynutí. Ostříhejte se, abyste studem nemoudrých jsouce vedeni, nevypadli od své pevnosti (od církve). (II. Petr 3, 16.) A svatý Augustin povídá: „Všecky Božské výroky spasitelné jsou těm, kteří jim dobře rozumějí, nebezpečné pak jsou těm, jenž je chtějí raději dle převráceného srdce svého překrucovati, než srdce své podle nich řídit.“ (In psalmum 48 conc. 1. Podobně II. Timot. 4, 3.)

Buď tedy jedenkaždý opatrným a nepřipust, aby se té nekřesťanské osvětě podařilo, v srdci tvém bobabojnost ututlati a z víry Kristovy tebe vyzouti; siceby Pán se rozhněval a odejma od tebe svíci svou, dalby ji jinému národu. (Mat. 21, 43.) Buď vždycky věrným a neodstupuj nikdy od učení, které ti církev katolická Kristem založená hlásá. Onať jest sloup a utvrzení pravdy, jest ta jediná archa, v nížto všickni se nalezající mohou šťastně z bouřlivého světa vyváznouti, a do nebeské vlasti se dostat. Ona jest to, která v římském biskupu pravého náměstka svatého Petra, — a v ostatních biskupech pravé náměstky ostatních apoštolů Kristových vykazuje. Ona samojediná má apoštoly čili opravdivé, právem i mocí nadané apoštolův nástupce, kteří pro svou nepřetrženou posloupnost mají skutečnou spojenost s prvními poslanci Páně.

Všickni katoličtí kněží a biskupové s římským papežem ve víře a v lásce sjednocení činí — a to jen skrze to svaté sjednocení, — jednu společnost, která se úřad apoštolský neb církev učící jmenuje a o které praví Spasitel náš: „Kdož církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník.“ (Mat. 18, 17.) „Kdo vás slyší, mne slyší a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16.) „Vzděláná jest tedy církev na základě apoštolském a prorockém, kdežto jest nejhlubší kámen sám Kristus Ježíš.“ (Efesk. 2, 20.)

Krutá a hrozná soužení přišla na církev křesťansko-katolickou, ano bylo v každém století množství nepřátel, množství reformatů a odštěpenců, kteří pronásledovali církev katolickou, ty nejhorší věci jí předhazující; než dějepis dává nám svědectví, že ona ze všech protivenství vítězně vyvázla a že přes 18 století nepřemožitelnou a neporušitelnou býti se ukázala. Ano dějepis po 18 století dává všem skoumatelům svědectví, že církev katolická uprostřed nejbouřlivějších časů, — totiž převratů mnohých říší a velikých roztržek, — vítězně obstála. Ona také co na skále založená ve všelikých bouřích a protivenstvích obstoje dále, a ani brány pekelné nepřemohou ji. (Mat. 16, 18).

Předpovědění Krista Ježíše jsou neomylná a vždy každého času se vyplnila, tedy nás musejí v důvěře siliti a tím ujistiti, že útoky nynějších nepřátel církve naši nezvrátí. *) Nevíme ovšem, co Bůh ještě dopustí na svou církev, ale dosti mocný jest Hospodin, aby oslavil jméno své, a dosti silný jest, aby pokořil nepřátele církve, i dosti jest dobrotivý, aby potěšil těch, kteří doufají v něho.

A jako cnost uprostřed pokušení jasněji se skví, tak i církev katolická ukazuje se v plné jasnosti zvláště tehdy, když trpí protivenství a soužení. Cesty Páně jsou docela jiné, nežli lidské.

Svatý Hilarius napsal k našemu upokojení toto: „Vlastnost jest církve naší, že kvete, když protivenství trpí, — že se zmáhá, když potlačena bývá, — že vítězí, když raněna jest, — že moudrostí prospívá, když obviněna bývá, — že pevně stojí, když přemožena se býti zdá.“

Kdyby historie světa pro nepřátele církve naší byla tím, čím býti má, totiž učitelkyní, dávno by poznali, že církev katolická na skále jest založena a tedy nepřemožitelná. Avšak že církev tato má množství nepřátel zuřivých jest jako důkazem, že svět uznává a pronásleduje v církvi katolické nevěstu Toho, který dle prorockých slov Simeonových postaven jest za znamení, jemuž bude odpíráno.“ (Luk. 2, 34).

Macaulay, slavný dějepisec, řečník a státník anglický, — k tomu protestant, — vyjádřil se o církvi katolické následovně: „Není zajisté na zemi a nebylo nikdy dílo lidské moudrosti, které by zasluhovalo úvahy v té míře, jako církev římskokatolická. Dějiny této církve jsou páskou, kteráž spojuje veliké dvě doby osvěty a vzdělanosti, starý a nový věk. — Ona pamatuje počátek a vznik všech říší a ústavů, jichž stává za dnů našich na světě, ona dočká se a přetrvá i jich konce. Rozvažujete-li strašné bouře, jež přestála katolická církev, nelze ani mi k mysli připustiti a u sebe místa dáti důměnce, žeby tedy měla zahynouti a zajiťi . . . Již bylo papežství pohřbeno u vlnách (na konci 18 století) — avšak základové zůstali nepohnuti a když vody odpadly, objevilo se ono opět na rumech světa. Arabové mnějí o jedné ohromné pyramidě, že vzdělána byvši od předpotopních panovníků, sama jediná ubránila se a odolala návalům vlnobití. Podobným osudem chlubit se může papežství. Zmizelať holandská svobodná obec, zmizela říše německá, veta po starých Benátkách a starožitném Švýcarsku! Francie nemá svých Bourbonů, svého parlamentu, své šlechty, a církev římskokatolická zůstala neproměněna“ atd.

V pravdě Ježíš Kristus založil jednu jen církev, ne však takovou, kteráby

*) Z mnohé krajiny může arci pravá víra Kristova se vytratiti, ale vůbec na zemi víra a církev katolická nezhyne nikdy; proto ale nesmíme přestat hájiti víru a církev naši statečně; neboť kteří národové sobě pravé víry neváží, na ty dopouští Bůh pokutu, kterou Pán Ježíš předpověděl Židům u sv. Mat. 21, 43.

se měnila, i kteráby chybám a zkáze podrobena byla, alebrž on založil církev nezvratnou, nezrušitelnou, neomylnou; vždyť jest ona dílo Božské a ne lidské. Ježíš Kristus církev svou nikdy neopustil a dle daného zaslíbení nikdy ji neopustí; ano Duch sv. vždycky při ní jest po všecky věky, vždycky sám ji vyučuje; (Jan 14, 16) tedy ona nikdy nemůže pochybiti. (Dokončení příště.)

Ohledně Filippsdorfu došel nás dopis, jež doslovně zde podáváme :

Ctěný pane redaktore!

Několikráte stala se ve Vašem listě zmínka o Filippsdorfu a o zázračném uzdravení mnohých osob v tomto místě. I umínil jsem si vlastním názorem se o těchto věcech přesvědčiti, a v době, kteráž žádných zázraků nepřipouští, nabýti jistý a nepředpojatý úsudek o věci takměř k víře nepodobné.

Maje několik dní prázdnou, vydal jsem se na cestu. By nikdo více nebloudil jako já a mnoho jiných do Filippsdorfu cestujících, chci udati směr cesty. Kdo na Pardubice cestuje, nechť si vezme lístek až do Odrovic v Sasku a zde vystoupiv, nechť rychle se poptává po poště jedoucí do Georgsvaldu. Pošta ta jede skrze Kiršdorf, vesnici s několika továrnami, a Filippsdorf do Georgsvaldu.

Filippsdorf leží mezi Kiršdorfem saským a Georgsvaldem rakouským; ale tak jest s těmito dvěma místy srostlé, že se to jedna toliko vesnice býti zdá. Kdo příliš s jízdou nespěchá, nechť si z Liberce vezme lístek jen do Žitavy prvního to města saského, kteréž pro svou velmi krásnou výstavnost zasluhuje povšimnutí.

Cestující však ze západních Čech jako z Plzně, Prahy, Litoměřic atd. nechť si vezme lístek až do Rumburku, odkudž do Filippsdorfu jen malá hodina cesty jest. Na zpáteční cestě bude míti příležitost celé české Švýcarsko buď pěšky, buď po vodě aneb po železnici procestovati.

Přišel do Filippsdorfu ubytoval jsem se v hostinci, což však nikomu neradím, poněvadž tam nenalezne ani pohodlí ani čistoty, a bylo by věru k přání, aby tam čistý a slušný hostinec zařízen byl. První moje návštěva platila zázračné světelnice. Místo zázračné jest světnička mající plochy několik čtvercových sáhů. Nyní jest čtvercovými pískovci dlážděna a na místě, kdež se Panna Maria zjevila, jest v nizounké otevřené skříni mramorová deska na kteréž jsou vyryta slova: „Mein Kind, von jetzt an heilt's“ Na dlouhém, na způsob oltáře pokrytém stolu jest mnoho obrazů, svícňů a neustále rozžatých svíček; před oltářem tím konají se třikráte za den modlitby, a sice ráno a večer od zázračně uzdravené Majdaleny Kade-ové a odpůldne od šedé sestry, kteráž zde v nedávno zařízeném klášteře přebývá.

Mně se však jednalo o přesvědčení a protož jsem se v Filippsdorfu a v Georgsvaldu nemocných osob na Marii Kade-ovu tázal, všickni dostojně dosvědčovali, že byla těžce nemocná a že každý ano sám lékař pochyboval, že by se mohla uzdravit; ano poslední dobou očekával lékař i všickni její přináležející každým dnem její smrt. Všickni, kdož ji poslední dobou viděli, dosvědčují, že z otevřené rány, kterouž na těle měla, vycházel takový puch, že nebylo možná u ní vydržeti; a všickni dosvědčují, že pojednou jednoho dne ji uviděli úplně zdravu, konající obyčejné práce domácí.

Kdo s ní mluví, vidí před sebou dívku v letech již pokročilou beze vší sice tělesné slíčnosti avšak plnou zbožnosti chránící se vší okázalé přepjatosti. Vypra-

vování její o zázračné události jest jednoduché a prosté a každé slovo činí na tebe dojem pravdy. O zázračné události nebudu více vypravovati, poněvadž se to již ve Vašem listě jednou stalo.

Když Majdalena Kade-ova uzdravena byla, roznesla se ta zvěst rychlostí blesku po veškerém okolí; mnozí tomu sice okamžitě uvěřili, bylo však také mnoho takých, kteří si to přirozeným způsobem vysvětliti snažili. Ano, někteří se i zvláštního svědectví Božího dovolávali.

V Georgsvaldě žila pakostnicí sklíčená dívka. Nohy i ruce byly tak skrouceny, že ani tu nejmenší práci vykonati, ba ani státí ani choditi nemohla. Někteří z těch nevěrcův tudíž pravili: „Chceli Bůh nějaký zázrak učiniti, nechť jej učiní na této dívce a uvěříme.“ A ejhle! co si přáli viděti, stalo se. Dívka ta donešena na zázračné místo uzdravila se pojednou u prostřed modlení a zdráva šla domů. Já se úplně na ten příběh vyptal a všickni stejně její zázračné uzdravení dosvědčují. Všecky práce domácí koná, ano i za stavem pracuje.

Uzdravení toto učinilo ohromný dojem na veškeré okolní obyvatelstvo takměř 12000 duší čítající, aniž skoro všickni tuto pakostnicí sklíčenou dívku znali. Ostatně nezůstala tato uzdravení osamotnělá; nýbrž od té doby četných podobných zázraků, jak na onom zázračném místě, tak i u vzdáli modlitbami a přímlovou znamenati možná, kteráž však všechna zejména uváděti nebudu, poněvadž ve zvláštní knížce uvedena jsou.

Tak jsem tedy úplného přesvědčení nabyl že:

1. Maria Panna svou přímlovou Majdalenu Kade-ovu uzdravila.
 2. Že Majdalena Kade-ova skutečně Marii Pannu viděla a že to nebyla ani halucinace ani optický klam, poněvadž kdyby to byla halucinace, by se naprosto nebylo mohlo vyplniti, co v ní bylo slíbeno.
 3. Četnými pozdějšími zázraky úplně první zjevení stvrzeno.
- Naučení mravné nechť si z toho učiní každý sám, já jsem toliko napsal, co jsem viděl a slyšel.

Znamenám se s úctou

— l —

Libo-li račtež to napsané uveřejniti, atd.

~~~~~

Brzo na to dostala se nám zpráva o nápadném vyslyšení modlitby rodičů Ličkových za nemocnou a od lékařů za neuzdravitelnou míněnou dceru Johannu, čehož dosvědčení od farního úřadu Staro-Bělského ctěným čtenářům doslovně zde podáváme:

Od farního úřadu Staro-Bělského, okresu Místeckého na Moravě.

Vysvědčení.

Nížepsaný potvrzuji tímto, že jsem u příležitosti zaopatřování nemocné Kláry Ličkové manželky Jana Ličky familianta pod číslem 24 na Světlově v roku 1867 v čas podzimní jejich dceru Johannu Lička (narozenu 18. října 1860) na obě nohy docela, a na ruky příliš zmálomocněnou spatřil, tak že v náručí nošena a co malé dítě pěstována býti musela. Poptáváje se po příčině tak bídného neuhu, vypravovali rodičové, že se to následkem ohně v jejich domě 4. listopadu 1866 vypuklého stalo, kdežto se jejich dcera Johanna náramně přestrašila, a jsouc přes dlouhý čas pod širým chladným nebem, zachladila, neht hned po ohni započalo dítě churavěti, až konečně zmálomocnělo.

Když všechna lékařská pomoc marna byla, vypravují dále rodičové, zaslíbili zarmoucení na poradu jim danou dcerušku svou zázračně Panně Marii Filipsdorfské v Čechách, a ejhle po vykonané společné 9ti denní pobožnosti počala brzy Johannka se lépe míti, do nohou a rukou navrátila se vláda, a tak se zotavila, že včerejšího dne t. j. 28. září, na den sv. Václava do zdejšího chrámu Páně přivedena byla, a bez všeliké pomoci a podpory na faru v prvním patře ležícího příbytku přišla.

Potěšení rodičové připisují toto zázračné uzdravení svého dítěte jedině mocné pomoci Rodičce Boží Filipsdorfské, ku kteréž ve své nouzi své outočiště byli vzali. V Staré Bělé 29. září 1869.

František Zelinka, farář.

Vojsko Svato-Václavské.

Až posud modlívali jsme se soukromě v domácnosti a veřejně při službách Božích za jednotlivé vojíny, obyčejně za naše příbuzné a známé; a to jistě v tom spasitelném úmyslu, aby je Bůh všemohoucí milostivě chránil ráčil ode všeho neštěstí a nebezpečnosti těla i duše. Tím jevila se naše upřímná i srdečná láska k nim, naše všemožná péče o ně. Avšak nyní nastává nám svatá povinnost křesťanská, abychom z lásky k Bohu a k bližnímu starostlivou péčí svou a modlitby „za jistého vojáka“ rozšířili na všechny bratry naše v lásce a Kristu Ježíši, abychom se modlili vroucně za všechny vojíny křesťanské, obzvlášť pak za naše vojsko Svato-Václavské.

Vždyť jsou to naši krajané, věrní synové naší vlasti a našeho národa, zmužilí bojovníci Boží, odhodlaní v lásce i věrnosti život svůj obětovati proti nepřítelům našim za víru a národnost, za jistotu a bezpečnost nás všech. A zdaliž jest větší lásky, jak praví Písmo, nad tu, jestliže kdo položí život svůj za bratry své?

Toť jistě hodno naší národní a vlastenecké vděčnosti, našeho srdečného uznání slovem i skutkem, našich vroucích modliteb soukromých a veřejných za celé vojsko naší koruny Svato-Václavské, hájící naší vlast a všechny obyvatele její. Takové modlitby naši vojínové křesťanští nejvíce potřebují, zvláště v těchto smutných a nebezpečných dobách svůdných, aby neztratili nejdražší poklad víry a mravův čistých, blaho časné i věčné, počestnost a dobré jméno, šlechtnost a důstojnost lidskou, jedním slovem, aby se nám neodrodili. Ejhle toť příčinou těch hojných a horkých slzí, každou matkou křesťanskou prolévaných v usedavém pláči, když se naposledy loučí se svým drahým milovaným synem vojínem.

Toť jen Bohu a pečlivé matce známo, což ona v okamžiku tom v srdci svém cítí. Poprvé snad opouští dům otcovský, odchází mezi cizí lidi do dalekého světa, jaký bude jeho osud? Kdož bude tam o něho pečovati, kdož hříchu a nebezpečnosti varovati, kdož bude jej k cnosti a bohabojnosti napomínati? — Zdaž nebude vlákn do špatných společností, zdaž neuvykne špatným a nepočestným mravům, zdaž neztratí tam lásky k Bohu i rodu svému? — Aj Bůh sám ví, zdaliž ho naposledy neobjímá. Takové myšlenky a city naplňují srdce matky, loučící se s vojínem nováčkem.

Toť ovšem nejdůležitější otázkou, zdali se z vojny opět navrátí, a jaký dle těla i duše nesmrtelné se navrátí. A proto matka mladého odvedence, drahého syna svého, napomíná, poučuje, prosí a zapřisahá Bohem i všemi svatými jeho, proto jej

odporučuje pod ochranu Božského Srdce Páně, Matky Boží Marie Panny a svatého Václava, slavného patrona vojska našeho česko-slovanského, proto se za něho doma i v chrámě modlí, proto dává za něho na mši svatou i na modlení. Vždyť jen Bůh všemohoucí jej ode všeho zlého chrániti a opatrovati může.

Avšak netoliko matka, i otec a všichni příbuzní a známé osoby, upřímnou a srdečnou láskou křesťanskou jsou spojeni s vojskem naším vůbec, a pročež mají též stejnou povinnost vroucí modlitby a všestranné péče o ně.

Zvláště duchovní otec a starosta obce svědomím zavázáni jsou před Bohem i národem, aby se pečlivě starali o dobré chování vojákův mladých a starších, aby je nepovažovali za vyloučené a vypovězené dítky a občany své, jako za cizí, dokud trvají u vojska, ale za syny naší lásky a otcovské starosti nejpotřebnější a nejhodnější. Jestliže kdo, zajisté voják nejvíce potřebuje otcovského napomenutí a ponaučení, ať již k vojsku odchází, aneb domů se navrácuje. Těch důležitých dob v životě vojenském nezanedbávejme, ale oslavme je vždy patřičnou slavností a pobožností. —

Tím budeme blahodárně působiti na srdce a mravy vojenských odvedencův čili nováčkův, na dobré chování dovolencův v obci, a k prospěchu všeobecnému sv. církve, vlasti a národu, též na propuštění vojenské, zakládající v obci novou živnost a nové rodiny křesťanské. Toť zájmy pro nás všechny velmi důležité. Ať naše vojsko má vědomí, že se o ně stále, ač vzdálené neb blízké, pečlivě a vděčně staráme, na ně že pilně pracujeme, a na jejich výživu že daně mnohé a veliké platíme, že z lásky k nim vroucně se modlíme a oběti mnohé přinášíme.

Vždyť dobře víme a pevně jsme o tom přesvědčeni, že naši synové a bratři u vojska zůstanou vždy Bohu i nám věrní, že zachovají povždy lásku k vlasti, národu a víře křesťanské, že se nám nikdy neodcizí a nikdy neodrodí. Proto ať zachovají důvěru v pomoc a ochranu Boží, v největší odvaze a nebezpečnoství, v míru i v boji, v strašné bouři a seči válečné. Bůh a modlitba naše nikdy je pak neopustí. Bohu zajisté jest milá a celému světu známá zmužilost a neohroženost, rekovná mysl a hrdinnost našich vojákův česko-moravských, našeho vojska Svatováclavského, proti kterýmkoli nepřátelům naší vlasti a našeho národa křesťanského. Naši otcové bojovali za nás potomky své jako lvové, jako praví bojovníci Boží, pod korouhví Marie Panny a svatého Václava, hrdinského bojovníka a mučenníka Páně. Toť vznešený vzor a příklad našich vojákův, neohrožených a zmužilých v boji a stálých u víře jako křesťanský pluk thebánský, pod hrdinským vůdcem sv. Mauriciem. Ti byli Bohu poslušni více nežli lidem, „až po ty oltáře!“ věrní jsouce Bohu, vlasti a národu.

Tak dosáhli vítězství časné i věčné od Boha, nejvyššího pána i vojevůdce svého. Aj, vždyť služba Boží předchází vždy službu lidskou, a tudíž i vojenskou. A pročež všem povinností svého důležitého stavu, v nábožnosti a počestnosti, v mravnosti a poslušnosti zákonům i rozkazům dle vůle Boží věrně oddaní jsouce, zmužile a hrdinsky sobě počínejte, jako praví bojovníci Boží; neboť jen v Bohu zvíťazíte. My však, bratři a sestry milé, údové apoštolátu modlitby, máme svědomitou povinnost, vroucně a nábožně modliti se za naše bratry vojenské, v mnohém pokušení a nebezpečnoství postavené, doporučující celé naše vojsko pod ochranu Božského Srdce Páně, Marie Panny a sv. Václava, krále a vojevůdce českého.

Š K O L A

Božského Srdce Páně.

Ročník III.

Prosinec 1869.

Číslo 12.

Břečtan.

Viz ten břečtan, jak se k stromu vine,
Viz, jak vesel hlavu svoji nese;
Neustále výš a výše pne se,
Jako po stupních se k nebi šine.

Když však po zemi se plazí, hyne;
Hledá podpory, kde ocítne se,
Nechce léztí hrudním po tělese,
Krásné naučení tak ti kyne.

O Boha se veždy podepírej,
K Srdci Páně neustále zírej,
Chceš-li pokračovat dále v cnosti.

By tvé srdce k zemi neukleslo,
„Vzhůru! Vzhůru!“ buď vždy tvoje heslo.
V záhvězdí tam dojdeš blaženosti.

Péče zahradníková.

Zahradník se starat nepřestává;
Nebť an zahrádku svou miluje,
Stálou péčí sadům věnuje,
By nic nezhybnulo, pozor dává.

Před zimou vše dobře uschovává;
Jedno kryje, jiné zaobaluje,
Co by utrpělo, zklizuje,
Kde co schází, něžně obdělává.

Nelekej se srdce hříchů mrazu,
Doufej! zůstaneš pak bez úrazu,
Christus Pán ti v pomoc přispěje.

On tě láskou svojí zahřeje,
Nenechá tě nikdy zahynouti,
Jenom nepřestávej k němu lnouti.

Zahrádka Ježíšova.

(Dle „Sendbote d. h. H. J.“)

Prosinec.

„Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“ Mat. 24, 11.

† Rok již se končí, příroda ukládá se k odpočinku. Již uplynulo jaro se svými pestrobarevnými koberci, pomínulo léto s celým svým bohatstvím, a podzimku taktéž více není, který jako dobrotivý otec hojně rozdával svých pokladů ovoce a vína lidem, ptáčkům v povětří a nesčíslným živočichům, jež po zemi se prohánějí, a ostatek svěřil matce zemi, aby v příštím roce poznovu hojně rodila. Vše ty blahé časy uplynuly a opět stojí před námi urputná zima. Šedá mračna stíhají se na obloze jako o závod pracují, — snad připravují a vyvalují sněh, kterým chtějí po několik měsíců naši zemi přikrývati. Poslední listy dubů a líp opa-

dávají málomocně a žádného ptáčka není slyšet, mimo sýkorek v křoví a vran a strak po polích. Rok 1869 uběhal se až do unavení a chce si odpočinout.

I zahradník Božský přichází tentokrát naposledy, dohlídnout, co v jeho zahrádce, našem srdci, jest ještě zapotřebí, aby to popravil a patřičná opatření dal pro budoucnost. Jestlis, milý čtenáři, pilně sledoval, co se ti v této „Škole Srdce Ježíšova“ v tomto roku přednášelo, a jestlis přihlížel, abys nebyl pouhým čitatelem, nýbrž činitelem, proměnilo se zajisté tvé srdce, a obraz Boží v něm, dříve zšpiněný a zkažený, nabyl původního lesku a původní lepoty.

Ještě ale není, rozmilá dušinko! vši práce konec. Nesmíš snad se domnívat, že bys mohla přestat pracovat v zahrádce svého srdce, že bys mohla zároveň s přírodou ruce vložit v klín a bezstarostně budoucích časů očekávat. Pomysli si jen, že sotva několik květin z Božského Srdce jsme vsadili do našeho, a jak, ach můj Bože! jsou ty květiny ještě slabé a útlé, že kterýkoli mráz s to je, zničíti je! Kdybychme měli o všech cnostech Ježíšových vykládati, nestačily by všechny listy „Školy“ ani na 3, 4 leta. A pak, kdybys chtěl, můj milý, teď nečinným se stati na roli svého srdce, zmohl by se opět plevel a bodláčí a všechno by se jím zanešvařilo a dřívější stav smutný by se obnovil.

Tedy ustavičně musíš se přičiňovat, nové cnosti do svého srdce sázet a již vsazené cvičením-se v nich a modlitbou ovlažovat. Tato ustavičná práce ukončí se teprv, až na tvé tělo (a nikoli pouze přírodu) položí se rubáš umrlých, až se tobě zapěje: „odpočinutí lehké dej mu Pane“ a ty budeš státi před Mistrem svým Ježíšem Kristem, a počet budeš klásti ze práce své; až budeš poslední, všeobecnou zkoušku odboývat před soudnou Boží stolicí.

Jestli to ovšem krušná práce, ustavičně bojovati proti svému vlastnímu tělu, proti světu i ďáblu, práce to na pohled velmi nevděčná, an se po celý čas našeho vezdejšího života nikdy nekončí. Nedivím se tobě, když bys zmáломyslněl. Pohledni ale na svého Mistra; i on musel po 33 let bojovat proti těmže nepřítelům cnosti, aby tebe v tom boji vycvičil; on přišel co názně dítko na náš svět, ode všech opuštěný a pronásledovaný; když činil lidem dobře, odměňovali se mu jako největšímu zlosynu a jich nepříteli a konečně dobojoval až na kříži v nejhroznějších bolestech. Dobojoval jako obrovský vítěz nad ďáblem a světem a všelikými hříchy, a proto může vším právem vždycky svůj příklad tobě před oči postavit a říci: „Neboj se, nýbrž důvěřuj ve mne, já jsem přemohl svět!“ -- A poněvadž on z vlastní zkušenosti ví, co to je, člověkem býti, a světu na vzdor ve všem vůli Boží plniti, proto má on útrpnost se všemi potomky Adamovými a jest hotov a má tu největší radost, když může tobě pomáhati v boji proti nepřítelům tvým i svým. Buď tedy vždy po boku a naslouchej pilně jeho svatě radě, a pak nemáš se ničeho co báti. A když ti mnohdy přijde ten život podlé vůle Boží trpký, viz svého Mistra, jak on mužně nese těžký a velký svůj kříž, ku kterému tvůj nelze ani přirovnat, jak je malý. -- Snad tebe povzbudí slovo Spasitelovo, které pravil jednomu mladému řeholníkovi.

V jednom starém klášteře Španělském žil za onoho času mladý řeholník. V počátku bylo vše dobře; byl horlivý v modlitbě, volný v poslušnosti a zevrubný v zachovávaní řehole. Poznenáhla ale popustil, a vše přicházelo mu za těžko a nesnesitelně, ano ani svůj šat řehol. (habit) nechtěl více nositi. Jedenkrát měl sen, a v tom snu viděl milého Spasitele, an nese po schodech nahoru ohromně dlouhý a těžký kříž, a protože ten kříž byl tak náramně velký, nemohl jej chudáček Ježíš

na horu dobře vyvléci. Řeholník to vidí, a má útrpnost se svým Spasitelem a chce mu pomoci. Tu ale ohlídnul se na něho Ježíš přísným a kárajícím zrakem a pravil: „Jak, ty se opovažuješ, tento můj těžký kříž ponášeti chtíti? Vždyť ty nemůžeš ani svůj hábit, který přece tak lehký je, z lásky ke mně na sobě nésti!“ -- Tak to řekl Kristus Pán, a zmizel. Řeholník na to se probudil a ten sen učinil na něho tak velký dojem, že se stal opět hrdlivým a dobrým řeholníkem, jak byl z počátku! Na tento sen a ta slova Ježíšova se vždycky upomeň, když ti bude přicházet za těžko, vytrvati ve zbožném životě.

„Ano, řekneš ty mně, to je sice všechno pravdivé a slyšel jsem to již častěji a předsevzal jsem si, to tak učinit. Když ale opět taková hodina přijde, kdy všechno ve mně vře a překypuje, a nepřítel když usiluje, pak na všechno řečené zapomenu, aneb když také toho pamětliv budu, neprospěje to mnoho. Já sebe dobře znám, jak často jsem se zpronevěřil svým dobrým předsevzetím, a do starých chyb opět padl. Bude to nyní lépe?“ --

Milá dušinko! jestli to upřímně pravíš a tak zcela jsi přesvědčena o své slabotě a proto v sebe nedůvěřuješ, — pak nestojí to s tebou špatně. A víš, proč? Svátý Pavel praví, bychme s bázní a třesením na svém spasení pracovali; a to je také úplně pravdivé. Nebo kdybys ty se domníval, že nebe ti ujíti nemůže, že je tak máš jisté, tím bys se stal pyšným, kterému Bůh své milosti by nevyhnutelně odejmul, a tak bys klesl do hříchů — velkých, z kterých pro svou pýchu sotva bys povstal, — zahynul bys věčně. Jakmile však v sebe nedůvěřuješ a se bojíš o své spasení, uznávaje svou křehkost, tu se pokořuješ a přitahuješ k sobě milosrdenství Boží, by ti pomáhalo svou milostí. Pročež ačkoli se vždycky báti musíš o své spasení, nicméně nesmíš se tak příliš strachovati, ale důvěřuj v Ježíše Krista. Neb hle: když tobě již je tak mnoho záleženo, abys v dobrém opět neschládl a neodumřel, čím více bude na tom Božském Zahradníku záleženo; on pro tebe daleko více učinil, nežli ty sám. Či bojovals již někdy pro cnost až do krve, jako on, který na hoře Olivetské a Kalvarii všechnu svou krev pro tebe vycedil? A když on tebe hledal tehda již, když tys mu vyhýbal a s tolikerou láskou tebe ku světlu přivedl; bude on nyní před tebou utíkat, když ty jej hledáš, a když někdy klesneš z křehkosti, kopne on tebe ještě, abys smrtí zemřel? Rci, můžeš takového něco se domýšleti o dobrém Pástýři, a takto jsem tebe naučil znát srdce Zahradníkovy? --

Nebud tedy, milé srdečko! až příliš bázlivo, ale klesneš-li, učiň jak to dělá dítko, když upadlo a se udeřilo, aneb si šatečky pomazalo. Zůstane dlouho ležeti v blátě a louži? pravda že ne; ale vstane, jak jen může a běží — kam pak? — Inu k matince. Ona mu musí šatky očistiti a na ručinky dmýchat. Podobně jdi i ty pokorně a skroušeně ke svému Spasiteli a dej si od něho sejmout tíži hříchů a duši čistě vyprati, on tebe neodmítne, když pravil: „Pojďte ke mne všichni, kteří jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ --

Tu ti snad přichází myšlenka, že bys někdy mohl tuze hluboce do dřívějších chyb klesnout, tak že bys ani nechtěl povstati.

To máš pravdu; mnozí zahynuli úplně, že nechtěli povstati, ani sobě dát pomoci od Pána Krista. Chceš-li ale, povím ti prostředek, abys k tomu nechtění povstati nikdy nepřišel, a ten prostředek je přítulná modlitba — břečtan to ze Zahradky Ježíšovy, který ti pomohu do tvého srdce vsadit.

Břečtan — je ti bylina velmi slabá a útlá, tak jako dítě, které nemůže ani samo na nohou stát, aneb jako vetchá stařenka, která bez hůlky nemůže ani do kostela jít, a jen tak při zemi leze. On má tak měkký ústroj, že nemůže z přímá stát, jak k. p. tráva a stromy, a předce bylo by mu tak příjemno, kdyby mohl vzhůru k milému slunku se pozvednouti. Co tedy dělá? Jako by měl rozum, vztahuje hned své kořínky, kdekoli nalezne tichý, trpělivý strom, aneb stěnu skály neb zdi, a vtěsná se těmi nitěnými kořínky do skulin zdě, neb do kory stromů, a drží se jako ručkama pevně. Pak nechať vichor burácí, jak chce, a nechať i koruna dubu se jím ulomí, břečtan stojí právě tak pevně, jak peň, na který přiléhá, a při kterém roste. A co podivného při tom je, ty kořínky mají na konci jako malé ústečka a ssají jimi šťávu ze stromu k vlastní výživě, a tak vyrůstá břečtan veliký. Mnohdy se již i stalo, že ten ovinutý břečtan tak mnoho šťávy ssál ze pně, že peň pak uschl. Tak je to s břečtanem.

A tak také s modlitbou. Tvá vůle je slabá, jako útlý prut, a nemůžeš vytrvati v pokušeních. Rozepneš-li zbožně a důvěrně svých rukou a vyšleš-li ze srdce svého k Bohu opravdovou touhu, také se státi velkým, silným dítětem Božím, tož je to jako silné držadlo, kterým se připínáš na Boha silného a jeho se nespouštíš. Když se hodně vtěsnáš zbožnou, důvěrnou modlitbou do skulin pěti ran svého Spasitele, a tam, odkud teče život a svatost, do otevřeného jeho Srdce, tož jsou to jako kořínky, kterými ssaješ ze svého Spasitele sílu a potravu k životu věčnému. A protože Bůh neseslábne, tak jako člověk nebo strom, a protože životná šťáva v Srdci Spasitelově nikdy se nevyčerpá, staneš se velkým a silným podoben Bohu, a budeš moci žítí beza strachu, že bys někdy odumřel a zvařnul. Kristus Pán není také ani lakomý a nezdržuje na sebe sílu, jako by se bál, vyčerpání býti; čím žíznivěji budeš pít z jeho Srdce, tím více jej obraduješ. Nebo on to byl, který volal jedenkrát na slavnost velkou Židův na náměstí: „Kdo žízní, přijď ke mně a napij se!“

Modli se tedy, milá duše! často a důvěrně, a nečekej, až snad ti přijde k tomu chuť, ale i v nechuť užívej modlitby, jako léku, třeba by se ti zdál býti trpkým. Nechať necítíš žádného sladkého pohnutí srdce při modlitbě, nedbej na to, ale mysli si, že požíváš chleba bez medu, masa bez omáčky, které pokrmy tě také dostatečně osílí, třeba ještě více. Víš ale, kdy je modliti nejlepší? — po sv. přijímání. Přistupuj tedy často ke stolu Páně, aspoň každého měsíce, a po těch svatých hodech setrvej déle v modlitbě, dokud ti to dovolí denní tvá práce, a slib Pánu Kristu mnohé dobré předsevzetí a vyžádej si od něho vytrvalost v něm. V lopoceníездеjšíin zbledne sice poněkud lesk těch tvých dobrých předsevzetí, to již jinak není; aby ale úplně se nezmařily, aby ty květinky cnosti nezmrzly, uschovej se, jako do skleníka, do plamenného Srdce Ježíšova, tam bydlí dnem i nocí a buď jista, že neutrpíš žádné zkázy. A v tomto nebeském obydlí Božského Srdce buď také pamětlivá, drabá dušínko, pisatele toho který tě o to upřímně prosí. —

Pro tento rok s Pánem Bohem! Budeli chtěti Božský Mistr mne opět za svého nehodného tovaryše přijmouti, shledáme se v příštím roce opět.

Večerní besedy lidu katolického a obrázek z pouti Filipsdorfské.

Pamatuji se z let studentských, jak četně navštěvována bývala každého roku májová pobožnost, podvečer v sídelním městě bisk. konaná. I lidé k jiným pobožnostem netečnější pilně přicházeli, naplňující svatyni Marianskou.

Večerní doba sama sebou k rozjímání budící, zajisté ale nejvíce půvab Mariánské úcty samé, srdci křesťanskému vrozené, měly a mají podnes zvláštní moc přitažlivou. I obraz Rodičky Boží, hojným světlem ozářený, zdál se uprostřed chrámového polotemna býti utěšenější.

Měl jsem za to, taková pobožnost že se může ovšem dařiti v městech, kde jest více duchovních a kde lid polními pracemi méně jest (neb docela není) poután a dalekých cest do chrámu Páně sprostěn. Že by i na venkově cos podobného zavést se dalo, pro nejednu podstatnou i domnělou překážku jsem pochyboval. Kdykoliv nastati měl měsíc květen, vyložil se sice věřícím význam pobožnosti májové, — s vybídnutím, aby aspoň v kruhu domácím každodenně po celý měsíc společnou modlitbou nebes Královnu ctíti neopomíjeli, a tím na požehnané pobožnosti májové podílu brali.

Nastal letošní máj, měsíc Mariánský a u nás zároveň měsíc Svatojanský. Umínil jsem si každý den pod večer v naší kapli aspoň s nejbližšími sousedy vykonávati májovou pobožnost dle jisté rukověti. Sešlo se nás zprvu jen as deset, později vždy víc a více, až do polovice měsíce přicházeli z vlastního puzení mnozí přespolutí, o konané večerní pobožnosti později se dověděvši; tak zavdán podnět k upravenějším schůzím večerním, v nichž modlitby, zpěvy a rozjímání se střídaly. Vedlé úcty Mariánské nezapomínalo se při téže příležitosti i na vznešený úkol spojeného zde bratrstva věčné úcty nejsv. Svátosti olt., Božského Srdce Páně a apoštolátu modlitby.

Jak praveno, máť pobožnost večerů na místě posvátném cosi uchvacujícího. Vzpomeňme jen na oblíbenost našich rorátních mší sv. v adventě a na účastenství při bohoslužbě o sv. noci vánoční. Podobně i naše večerní hody před svatostánkem tak zachutnaly všem, že před sklonkem května přicházely dotazy, možná-li i jindy v roce kromě máje touž dobou k společné pobožnosti se scházeti.

Kdožby tak zbožnému přání brániti chtěl a lačným chleb Kristem zůsta-vený lámati nespíchal! Spíše diviti se bylo lidu, za dne upracovanému, an no-lení k vůli duševnímu občerstvení ukrátiti si odpčinku tělesného.

Poňevadž se na první neděli červnovou zamýšlelo posvěcení dvou nových obrazů: Srdce P. Ježíše a P. Marie, ustanoveno, na tu duchovní radost devítidenní pobožnost, „Školou Božského Srdce Páně“ nám vhod podanou, se připravovati. Od té doby slíbeno, scházeti se každý čtvrtek k úctě nejsv. Srdce Páně; brzy zvolena i sobota ke cti bl. P. Marie a večery duš nedělních i svátečních hodily se tím více ke zbožným schůzím. Mnohý, jenž by jinak byl si ukracoval sváteční večer někde v kořalně, přišel poprvé ze zvědavosti, ale neodešel bez vzdělání.

Odtud povstaly naše večerní besedy v domě nebeského Hostitele, na nichž lid náš až desetkrát měsíčně se shromáždí, aby modlitbami a písněmi se posvěcoval, u nohou blízkého Spasitele srdce své láskou rozehrál a posloucháním pouč-ných pojednání ze „Školy B. S. P.“, z „Blahověstu“ a jiných spisů se vzdělával.

Snad to také cítí nižší třída lidu, těžko vezdejší chléb dobývající, že je obzvlášť Spasitel k sobě zve, říká: „Pojďte ke mne všichni, jenž těžko pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím“ a proto přichází k Němu poměrně četněji, skládaje zde své boly a trudy.

Kromě toho není více ani lidu venkovského tajno, že se ve světě připravuje nějaký převrat, který dohání o víře přemýšletí a se rozhodnouti buď pro Krista neb proti Kristu: bezbožný stává se ještě bezbožnějším a bohabojný bohabojnějším. Mnohý žák ze „Školy Srdce Páně“ řekne za naší svůdné doby s Davidem králem: „Zvolil jsem sobě raději opovrženým býti v domě Boha mého, než přebývati v stánech hříšníků.“ (žalm 83, 11.)

Panatuji se také, jak lid v čas cholery v mnohé více shromážděl se u svého obecního kříže denně; pročby tak nečinil i nyní, když morovou ranou nevěry řady vroucích katolíků řídnu. I Václav sv. ve dne starostmi vladařskými vázán, noci k bohulibým skutkům nasadil; nechať i lid svatováclavský po práci denní aspoň hodinu věnuje k ušlechtění ducha i srdce za příkladem sv. vojvody svého. Ne přátelé kříže Kristova často se shromažďují ve dne i v noci — v městech i na venkově, aby se na vzájem posilňovali; vykupujme i my čas za dnů zlých chodíce s Nikodemem pilně i v noci ku Kristu, který jest jediným učitelem naším (Jan 3, 2.) Syn Boží před volbou apoštolův celou noc probděl na modlitbách (Luk. 6, 12), zůstaviv věřícím příklad, aby i oni horlivou modlitbou vyprošovali statně dělníky pro vinici Páně, kterouž pustošiti si předsevzali škůdcové bezčetní. Modlitbou zajisté se apoštolé i vyprošují i podporují.

Dle toho všeho jsou stanovy našich večerních besed jakoby opsány z epištoly sv. Pavla (Efes. 5, 15—21) na neděli 20. po sv. Duchu an dí: „Bratři! viztež, kterak byste opatrně chodili“ (uprostřed synů toho světa): „ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas, neboť dnové zlí jsou. Protož nebývejte neopatrní, ale rozumějící, která jest vůle Boží. A neopíjejte se vínem, v němž jest chlipnost“ (jako bývá často o besedách světských): „ale naplnění buďte Duchem svatým, mluvte vespolek v žalmích, v chválách a v písničkách duchovních, zpívající a plesající v srdcích svých Pánu, díky činíce vždycky ze všech věcí, ve jmenu Pána našeho Ježíše Krista, Bohu a Otcí.“

Za takových večerních besed přečítala se také knížka o Filipisdorfě: „Maria uzdravení nemocných“ a o uzdraveních, na vzývání Rodičky Boží tam dosažených. V každém posluchači vzbudila se touha, spatřiti ono místo, kde Máti Boží divy tvoří.

Na Velehrad jsme nemohli a do Husince (!) se nám nechtělo; vydalo se nás tedy několik do požehnaného Filipisdorfu, kam nás bez toho roztoužený duch dávno předcházel. Sladké tušení nebylo věru skutečností sklamáno. Nenalezli jsme ovšem nádherný chrám, ba ani obyčejnou poutní kapli, nýbrž jen pouhý čistý domek, jenž na nás učinil dojem chudičké jeskyně Beltemské. Vzpoměli jsme si: „kdož jako Hospodin Bůh náš, jenž na výsostech přebývá a na ponížené věci patří na nebi i na zemi?“ (žalm 112, 5. 6.)

To budiž spolu odpovědí těm, kdož nad tím se pozastavují, proč Matka Boží za trůn své štědrosti vyvolila místo na pohled nepatrné. Onať zajisté podnes následuje v tom Pána, jako druhdy sama byla vyznala: „Mocné sesadil s trůnu a povýšil pokorné.“ (Luk. 1). A v pravdě u vchodu do milostné světničky málo ponížití se musí poutník, aby hlavy hrdé neurazil.

Za to ale jest hned odměněn, jakmile vejde do světničky, jež se úpravou více nějaké svatyni podobá. Nejprve kyne vstříc milostný obraz přečistě Panny s Božským Děťátkem, kteréž na nádrech svaté Rodičky spí odpočívá; nachází se s jinými vkusnými obrazy na oné stěně, při níž druhdy stálo lůžko poprvé uzdravené Magdaleny Kadovy.

V pravo upraveného oltáře s hořícím stále světlem nachází se na zemi méně střevice vysoký výstupek mramorový, značící místo zázračného zjevení bl. Panny.

Místo to ustavičně jest obklopeno četnými poutníky, jimž křesťanská důvěra plane z oka, a nelícená zbožnost září jim z celé bytosti. Jakoby zde Matka Boží sladkost svého mateřského srdce navždy zůstaviti chtěla, dýchá ono místo jakousi nadpřirozenou vůni a kladou se naň pláténka, obrázky, růžence a jiné drahé upomínky.

Nejinak smýšleli první křesťané, kladouce na nemocné s prospěchem šátky sv. Pavla (dle Skut. apošt. 19, 12) a ona žena, jen roucha Kristova dostknouti si žádající. V domku milostném utěšená vládne rovnost a sbratřenost všech stavů. Urozené osoby i nízké, kněží i nekňeží, zdraví i nemocní, — všichni jako dítky jedné matky vinou se k místu, počtému stědou Boží Rodičkou, jež zde osvědčila se býti tolikráte uzdravením nemocných a matkou všech milostí. Takové zázraky ustrojiti nelze ve Filippsdorfě před bystrými zraky jinověrců, jimiž ona dědina jest hustě obklíčena. Nicméně má i toto poutní místo v novopohanském světě mnoho odpůrců; dle slov evand. vidouce nevidí. Nám však, kteří jsme viděli osoby, tak zjevným divem tam uzdravené, napadlo ohledně oněch nevěrců ono trefné slovo Syna Božího, v podobenství o boháči co hlas z lůna Abrahamova uvedené: „Byť by i někdo z mrtvých vstal, neuvěří jemu.“ (Luk. 16, 31.) Za to přicházejí sem věřící z daleka.

Jednoho dne byli jsme čtyři duchovní pospolu, každý z jiné země. Jeden z Bavor (z Mnichova), druhý ze Slezska, třetí Moravan Františkán z Brna a já Čech. Kněžím jest ulohčeno, že mohou v blízkém klášteře mši sv. sloužiti; bylo by přáti, aby i v milostné světnici, divy a modlitbami tolikerými posvěcené, možná již bylo tuto nejdražší oběť přinášeti, dokud nový chrám vedle postaven nebude. Bavorský vel. pán, bohatý zkušenostmi z dalekých cest, vypravoval nám o podobném místě milostném v Pyreneích (*Lourd*), od r. 1858 památném, kdež se velkolepý chrám za více než 1 million franků dostavuje. Zdá se, že Ona požehnaná mezi ženami, kteráž pekelnému hadu hlavu potřela, staví se nyní v čelo křesťanů, aby šťastně rozhodla zápas proti mocnostem pekelným, jmenu křesťanskému záhubou hrožícím. Velký dojem na mne učinila modlitba sv. růžence za sv. Otce a potřeby křesťanstva k P. Marii pomocnici tam denně konaná, zněla jak hudba; i pokusil jsem se ji pro našince zčeštiti.

Ač bylo právě za našeho tam pobytu počasí méně příznivé, přicházeli přece lidé na mnoho mil i z různých krajů českých, z nichž někteří již s poděkováním za dosažené zdraví.

Lid slovanský jest prý lidem Marianským i na Rusi rozkolné. Kéžby tak zůstalo vždy a všady! Maria jest zajisté nejbozpečnější cestou k sjednocení.

Vykonavše tam k nemalému duše i těla občerstvení devítidenní pobožnost, s těžkým srdcem loučili jsme se s milostným místem, opakující s pohnutím užívaný tam povzdech:

Zvedni štědrou svou pravici,
Žehnej nám Maria!
Zůstaň naší pomocnicí,
Pros za nás Maria!

Víra a útěcha pravověřících, spolu výstraha v nynějším věku.

(Pokračování a dokončení.)

II.

Mluvíti, žeby byla církev katolická někdy v učení pochybila, jest rouhání proti Duchu svatému; neboť Duch svatý v církvi přebývající a působící nemůže pochybiti. Svatý otec Jan Zlatoustý praví: „Duch svatý spravuje církev, touž příčinou ona nikdy nestárne a nemůže přemožena býti, bytby tisíce nepřátel proti ní bojovalo.“ —

Jestliž patrno, že víra církve katolické marnými nálezkami a rozumy lidskými nikdy a nikdy porušena, či znečištěna býti nemohla, a tím samým že žádné opravy, žádného předělávání (reformování) od lidí nepotřebovala.*) A toť jest velikou útěchou pro každého katolického křesťana i pro tebe čtenáři; neboť patrně poznáváš, které jest to pravé a jen jediné království Kristovo na zemi; ano patrně poznáváš, že nesmíš lkáti na svodné světa pletichy a bludy, ani na množství nepřátel proti církvi teď vystupujících, alébrž že musíš, chtěje zmatkům a pohromám ujíti, s věrnou oddaností státi při nepomíjející církvi Boží, při církvi katolické, v nížto jedině se nalézá základ pravdy a jistota spasení.

By ale církev naše v boji proti nepřítelům slavně obstála, tehdy utužuje se proti zuřivému vlnobití nynějšímu, upevňuje starověké hradby a věže své, a vybízí nás svých pravověřících k zmužilosti a vytrvalosti.

O zajisté jest nynější čas důležitý pro nás i pro církev naši, nebo v některých krajinách a městech nevěra jako vítězně jásá a zdá se vybízeti na novo Krista, aby sestoupil dolů s kříže. Také mocnosti světské opustily svatou věc, zradily ji a proti ní se ozbrojily.**)

Ano nynější čas jest důležitý čas; onť každého pravověrného a o spasení své pečlivého křesťana pobádá k horlivému modlení a k zkoušení úmyslů svých; — onť požaduje od nás ode všech vůli pravou, odhodlanou, a to proto, abychom povinnosti k Spasiteli světa a k jeho církvi plnili neohroženě a svědomitě, žádných protivenství se nestrachujeme a žádnými schytralými námitkami másti se nedáváme.

Nuže pamatujme na slova Kristova: „Mnozí falešní proroci povstanou a svedou mnohé . . . Kdo setrvá až do konce, spasen bude. (Mat. 24, 11). I setrvej-

*) Kam ta reformace to přivedla, viděti z toho, že jest již ke stům protestantských sekt.

**) Ale vláda, která autoritu církve a církevní zákony nemá v uctivosti, aniž běže na ně ohled, ta podkopává svou vlastní autoritu a zničuje úctu k svým vlastním zákonům.

me tedy věrně ve víře a v cnosti a stůjme neohroženě proti všem úkladům nepřátel Kristových, siceby nám Pán a Soudce náš předhazoval toto: „Vy bídníci, proč jste volili věčně umřítí, majíce ovoce a pokrm života v moci své? Proč jste s tím pohrdali? — Slyšme pak, kterak nás napomíná sv. Pavel: „Vezměte, — dí on — celé odění Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonali státi . . . Ve všech věcech berte štít víry, kterýmž byste mohli všechny šípy ohnivě nešlechtníka toho uhasiti . . . Všílkou modlitbou a prosbou modlete se každého času v duchu,“ (Efesk. 6, 13—18.)

Národ trvajíc na modlitbách jest nepřemožitelný v Bohu a mnoho vymůže modlitba nábožná. Tedy modleme se a stále Boha prosme za ochranu proti rozumářství a těm zásadám nové, bohaprázné osvěty.

Prosme Boha za ochranu, bychom nevzali zkázu v nynějším čase, kdežto mnozí vzdělanými a osvěcenými se nazývajíce i nad jinými výše stojíce, dělají sobě vlastní mravoučení, povolují jim všechno, čeho si jen zkažené srdce lidské přeje a žádá. Oni umějí vybroušenými a schytralými pojmy i rozum porušiti a ty nejhrubší hanebnosti ospravedlňovati; pročež za příčinou falešných zásad svých neznají zákon Boží, ani ducha víry křesťanské.

Mezi těmito jest mnoho nepřátel církve svaté a jejich zlé zámysly projevují se tím, že od nich jest asi takto slyšeti: „Pojďme a podetnime strom ten (totiž církev katolickou); neb se již sestaral a nesmí více na zemi stíniti. Ubíme neb zažehneme hlídače (papeže), který jej stráží. Jiný strom musí se na zemi vštípiti; strom osvěty a svobody“ (ta netrpí ani stínu pobožnosti a jest to duch převratu.) „Aby však strom ten se ujal, zalívejme ho štědře krví všech zpátečníků, ultramontanů a jesuitů (tu rozuměj všech statečných katolíků a neohrožených hájitelů církve a církevních ustanovení. Ouplnou a v každém ohledu neobmezenou svobodu musíme míti i svobodu v náboženství a svobodu svědomí!*)

Milý čtenáři! již jsi snad došel přesvědčení o tom, že dobrotivý a milosrdný Bůh nenechal nás v nejistotě ohledně věčného spasení, že nenechal nás v pohanských temnostech, alébrž že nám seslal světlo rozžaté před 18. století Kristem Ježíšem, tedy — nepodávej se nevěře, nepřipust, aby nalézala místa v tvé mysli; nebo kdo pochybuje a kdo nevěří, podoben jest vlnám mořským, které vítr sem tam žene (nestálý jest). (Jakub 1, 6.)

Ani nepřipouštěj k sobě žádné důměnky rozumové, žádnou nekřesťanskou osvětu; vždyť jest nade vši pochybnost dokázáno, že pravdivé jsou Božské zázraky starého i nového zákona, na víru a církev naši se potahující, — (na církev helvetskou neb augsburenskou se nepotahují, vždyť ani ještě tyto na světě nebyly) — a že nezvratná jsou ta svědectví, která se nám ze všech křesťanských věků podávají a to pro víru křesťanskokatolickou, kterážto ustavičným skoumáním a pak hájením proti rozličným bludařům dostatečně a všestranně jest osvědčena a utvrzena. Nebude od místa, když tobě naposledy uvedu také vyznání svatého otce Augustina. Onť píše takto:

„Zdržuje mne při církvi a v ní 1. jednomyslnost a jednotejný smysl všech národů, úřad její a vážnost (autoritas), která divy a zázraky se začala, nadějí jest zachována, láskou se rozmáhá, starobylostí a ustavičností jest potvrzena. — 2. Zdržuje mne v církvi pořádná biskupů posloupnost, — jedněch po druhých až do dne-

---

*) Kéz by byla ale pravá!

šního dne na stolicí Petra volení a dosazení, kterémuž po svém z mrtvých vstání Pán poručil pásť ovečky své. — 3. Zdržuje mne také to jmeno katolické všeobecné církve, poněvadž ne bez divu a bez zvláštní milosti Boží mezi tolika kacífstvými, roztržkami a sektami sama tato církev od starodávna vždycky jmeno katolické zachovala.“ (Contra Epist. fundam. Cap. 4 anno D. 400.) „Kdo nemá katolickou církev za matku, nemůže míti Boha za otce.“ Tak svědčí sv. otec Cyprián.

Modlitba za sv. církev.

Nejdobrotivější Pane Ježíši Kriste, který jsi svatou církev za choť svou na zemi vyvolil a s takovou láskou miloval, že jsi život svůj a krev svou za ni dal: usilovně tvé milosrdenství vzýváme, abys jí sv. pokoje a jednoty uděliti, ji zachovati a řídití ráčil po celém okršku země! Popatřiž o nejmilosrdnější Ježíši! jak zuřivě na ni nepřátelé dorážejí, popatřiž, s jakou zlostí brány pekelné proti ní povstávají! Ach nedopusť, aby jí uškodily, ale ochraň a zachovej ji mocnou svou pravicí. Popatř též nejlaskavější Ježíši, s jakou nedbalostí služby Boží bývají konány, jak vlašná jest pobožnost a jak malá víra na světě.

Pošli tudýž horlivé a neuvavené dělníky na vinici svou, aby ji vzdělali, zvelebovali a ku zdárným žněm připravovali. Uděl též všem svým věřícím té milosti, aby církvi svaté ve všem poslušni, přikázání její zachovávali a ve všem dobrém den ke dni k větší chvále Jména tvého prospívali. Amen.

3. Dvě námitky a jich zodpovídání.

1. Říkají někteří: „Máli stát moudré zákony a máli dobrou brannou moc, pokvete v něm pokoj a blahobyť a pak nelze se starati v něm o víru; ať si každý věří, co a jak chce. Státu není nic po tom, co se od občanů věří, proto dává on svobodu náboženství všem.“

Odpověď. a. Nedá se upříti, že užitečné bývá působení moudrých zákonů, zemských na mravní spořádanost národů. Než přicházeli pravá moudrost jen od Boha, mohli o moudrých zákonech a o moudrém zřízení státním jaká zmínka býti, kde se nezakládají zákonové na pravou vůli Boží, a na pravou víru? „Skrze mne králové kralují a ti, kteří práva ustanovují, spravedlivé věci ustanovují.“ Dí Hospodin. (Přísloví 8, 15.) I buďtež si též řízení zemská a zákony sebe moudřejší, neumili chytrost lidská jim se vykroutiti, anež nezná bázně před Bohem a slovu Božímu nevěří? Kde není víry a pravé bohabojnosti a kde občané zákonů Božích nezachovávají, tu tím méně zákonů světských zachovávají budou. Pak vláda která na pravou víru nedbá i která autoritu církve a církevní zákony nemá v uctivosti, aniž bere na ně ohled, ta podkopává svou vlastní autoritu a zničuje úctu k svým vlastním zákonům; nebo občan nemající úctu pro zákony víry a církve své, mohli míti úctu pro nařízení moci světské?

b. Mnozí slibují sobě všeho požehnání od dobrých ustanovení, jimiž se pramenové zevnitřní mohovitosti rozmnožují, výlohy umenšují, tělesné radovánky zmnohonásobují, a tím že vším občastnění obyvatelů prý se dosahuje. Považ ale, že všechna zevnitřní zřízení bez pořádku vnitřního v lidech dříve neb později na rub obrácena býti musejí a že jenom pohledem na vůli Boží stálý vnitřní pořádek zachován býti může. Co tedy o takových ustanoveních držeti máme, kteráž vzdělána jsou na základu, že státu do náboženství nic není, že si občané mohou vyznávati

jakoukoliv víru? A nebudouli moci lidé pod takovouto vládou mluvíti o velikém štěstí, že nebyli co pouhá čísla čítáni a že s nimi vášnivě se nenakládalo? A buďte si pramenové bohatství sebe hojnější, není možná, aby trupelný poklad tento o sobě sám bez Boha srdcím občanů působil rozšafnost, svědomitost a pravou zbožnost. Takové materialní blaho jest co mrtvé tělo bez duše.

Kde duch v kalu marnivosti netone, ani jedem smyslnosti se nevysilňuje; — kde jmeno Boha a víry Kristovy, jmeno cnosti, práva i svobody budí v lidech ohlas, že obec celá hotova bývá i krví svou o ně se zasazovati, jen tam kvete blaho a jen tam mohou se díti skutkové, které potomstvu připomínati hodno jest.

c. Mnozí zase zakládají trvanlivost státu na chrabrém vojsku. Ovšem mnoho různic bedlivostí věrného vojska potlačeno jest. Kdyby ale pluky ozbrojených těchto práva hájitelů z takových lidí sestaveny byly, kteří by málo o bázni Boží a o pravém náboženství věděli, a jen dle rozumu svého víru si tvořili, což může jich zavázati, aby zkoušeli chrabrost svou jenom v službě spravedlnosti?

Udrží je na uzdě toliko složená přísaha? Bez náboženství v užšímu smyslu tratí všecka přísaha platnost svou, a již mnohý ten, který náboženskými věcmi lehkomyslně opovrhne, zrušil své přísahy staré a novým sebe záklínáním zvětšil vinu lehkého svědomí svého. O jak pravdivá jest výpověď sv. Augustina: „Blaženost obce tu nestojí, kde zdi (pevnosti) se vzhůru pnou a kde mravové klesají. Více však oulisnost démonů, nežli pečlivost opatrných (ozbrojených mužů) u vás (římanů) vyzýskala. (De civitate I. cap. 33.)

d. A snadli na rozšířené světské vědě celé blaho lidské se zakládá? Věda jest ovšem moc, jak říkají n. p. věda hospodářská, přírodopisná, válečná atd., ona jest moc k hmotnému prospěchu sloužící, ale k pravému lidskému blahu nedostačuje. Náboženská věda jest též moc, mravní moc (bohužel že někdy k časným a sobeckým ohledům bývá zneužívána) — ona jest ta pravá a jediná moc, která těm, kdož ji náležitě vynakládají, působí blaho jak časné, tak i věčné.

2. Také říkají mnozí: „Na vnitřní myšlení člověka nehledí. Kdo zprávným a hodným jest jinak člověkem, dosti budiž na tom; ať si věří co chce.“

Odpověď. Vyznávači takovýchto zásad (a ty jsou celé jejich náboženství) pokládají zevnitřní skutek za dobré samo, kdežto dobrota skutků jediné od úmyslu člověka závisí. Mimo to klamou se tím, žeby náboženství a cnost nebyly jako matka a dcera, i žeby člověk od sebe sám mocí přirozenou toliko s to byl, aby svatému zákonu a veškerým povinnostem povolání svého zadost učinil; ničeho tedy nechtějí věděti o tom, že člověk od narození již k dobrému jest nestatečným, že duchovní pomoci potřebuje, a že tato pomoc ve víře Kristově jemu se podává hojně.

Ty a podobné články vypouštějí z náboženství svého. Z povinností pak náboženských v užším smyslu neznají, leč ty, jejichž vykovávání nevyhnutelnou jest výminkou k zachování dobrého jmena mezi spoluobčany n. p. někdy do chrámu Páně přijít, aneb k nějaké církevní slavnosti atd.; jelikož ctné jmeno a chvalná pověst před světem zůstává jim posledním účelem všeho jejich jednání. Než šlechtné mravy a pravá cena vnitřní u člověka mají základ v živé víře v Boha a v učení víry Božské. „Kdož jest nevěřící, nebude přímá duše jeho v něm samém.“ Tak dí písmo svaté. (Habakuk 2, 4)

Člověk, který lepší pohnutky nezná, leč chválu u lidí, při všem vychalování lidském zdivočilý a zpustlý může býti v srdci svém a podobati se může zblazeným hrobům, jenž povrchu jsou krásné, ale vnitř plni kostí a nečistoty. Kdo se

jen opírá o zevnitřnost, ten nemá dobrých a mocných pohnutek, ano ten se brzo na bezcestí uhne. — Pak kolikráte činy veliké nedají se vykonati, leč se ztrátou přízně lidské, n. p. Zuzana proč nesvolila hanebným starcům a zdaž nevěděla, co ji čeká před světem, když nesvolí? (Daniel 13, 23.)

Kdo poháněn bývá toliko ctižádostí a marnou chválou světa, nemaje pohnutek silnějších z pravé víry Kristovy plynoucích, ten není schopen k vykonávání činů těch, které i tenkrát vykonány býti mají, když z toho žádná chvála, nýbrž hana před světem pochází.

Dle výkladu jistého zpytatele povahy lidské zní šesté přikázání u takových, jenž jdou na čest a jen před světem svědomitě jednají, takto: „Nerozlučuj veřejně a bez pohoršení sňatek manželský, jinak čiň, cokoliv tobě líbo, jenom soukromí a s ušetřením veřejné pověsti.“ — Deváté a desáté přikázání vykládají si v tento smysl: „Nepožádáš, co hanebného jest, coby před světem jméno tvé snížilo a nenávisť způsobilo; jinak všeho požadovati a pod závojem práva sobě přivlastňovati můžeš.“ — Následovně dle všeho toho lichvář a podvodník, prostopášník, smilník a jiní mají se za hodné a zprávné osoby, jen když mají pěkný šat a nebyli-li v žaláři a jen když na ně žádný nic dokázati nemůže.

O zajisté tu jest veta po pravé hodnosti a poctivosti, kdež není v srdci náboženství a bázně Boží.

Zprávný křesťan má povinnosti křesťanské nejen zevnitř plnit, ale i vnitř mínit, t. j. má z celého srdce svého hotov býti, vždy a všude činiti to, co se přikazuje a nic nečiniti, co se zapovídá i bytby ho žádné oko lidské ani nevidělo. Kde však křesťané ve víře nstydli a na víru Božskou málo dbají, tu bohužel hyne láska křesťanská, — tu sobectví, podvod a ouskočná chytrost, — tu jakási zevnitřní uhlazenost a přetvářnost, ba i jiné nepravosti zniku nabývají; při čemž mnozí jsouce duchovně již zaslepeni, myslí že jim nic neschází, že jsou docela hodní a spravedliví lidé a že žádného Vykupitele ani nepotřebují, též ani jeho spasitelných prostředků. — Rovněž takto mysleli o sobě farizeové, ať šílenci a pomatenci také myslí, že nepotřebují lékaře! —

Skromné povzbuzení k zavedení bratrstva věčného uctění nejsv. Svátosti oltářní **pod ochranou sv. Otce Benedikta.**

(Z duchovenské porady ve Šmídarech.)

Bývaliť časové, kde se slova „bratrstvo“ lekali lidé obecní a nezřídka i knězi: mnohý duchovní ač ničeho veřejně nejevil, aspoň v srdci úsměšně ano opovrženě o bratrstech smýšlel a choval se k nim zcela nečinně neli překážlivě. Ty doby Bohu díky pominuly; smutné časy v církvi katolické naučili nás se modlití a modlitby i společností modlících se (čili bratrstev) si vážiti. A jestli kde v které osadě lid křesťanský posud úsměšně o bratrstvích smýšlí, zavinili to snad sem tam oudové bratrstev svým neopatrným si počínáním, často ale také schází na důkladném o bratrstvích poučení se strany kazatelů našich. Ovšem kde kněz sám nemiluje bratrstva, nemiluje modlitbu, těžko něco podobného zavést; kněz musí sám

dříve býti milovníkem modlitby, musí dříve sám se přesvědčiti, že bratstva nejsou tak zavržitelná, že jsou velmi prospěšná, ano v jakémśi ohledu (k rozmnožení totiž horlivosti v osadě, k výdatnému působení duchovního správce atd.) více méně potřebná. Toto přesvědčení musí se především v srdci kněžském zakořeniti, máli o zavádění bratrstva s užitkem býti jednáno. A přesvědčení ono snadno každý kněz aspoň za našich v každém ohledu smutných a povážlivých časů nabyde. A kdo ví, zdali snad právě k takovému uvážení nejsou na nás seslány tyto trudné doby boje krutého v církvi Boží.

Když za dávných věků synové israelští na poušti bojovali s nepřátely Amalekitskými, povstal Mojžíš s důvěrníky svými na vrch hory, maje (jak Písmo praví) „hůl Boží v ruce své.“ A když pozdvihoval Mojžíš ruku, přemáhal Israel; pakli maličko upouštěl, přemáhal Amalech. Ruce pak Mojžíšovy byly těžké, vzavše tedy kámen podložili ho přátelé jeho pod něj, na němž se posadil, sami pak zdržovali ruce jeho z obou stran. I stalo se že ruce jeho neustály až do západu slunce a přemožen byl nepřítel strašný.

Na rozkaz Hospodinův to vše mělo vpsáno býti „na památku (věčnou) do knihy“ (Písma Božího) — nám zajisté na poučenou a k následování.

I za našich časů, vede Israel Boží, sv. církev Kristova boj s nepřátely, a to boj krutý, boj tuhý již po tolik let. Každý kněz netoliko co oud ale též co sloup této církve sv. musí — toť svatá jeho povinnost — spolubojovati, každý na svém místě bojovati slovem hlásaným i psaným, skutkem a životem svým kněžským... nesmí nečinným divákem býti, nesmí si pouze stěžovati na smutné časy, na zlost nepřátel — to jsou jalové nářky, marné stesky — kněz musí jednati. A nemůže-li sám do boje, v němžto bojují vyvolení synové israelští (sv. otec s biskupy katolickými a věrnými obhájci církve Boží), musí následovati příklad Mojžíšův a maje hůl Boží — modlitby kněžské — v rukou vstoupiti na vrch hory, a o samotě duchovní v kostele neb v komůrce své se k Bohu modliti o vítězství církve svaté. Kněz zajisté pochybovati nemůže o moci a účinnosti modlitby ze srdce čistého neb aspoň kajícího; proto i každý pravý kněz miluje modlitbu, je podobně sv. Danieli (9, 23) *vir desideriorum* „muž žádostí“, muž modlitby.

Avšak ruce kněží jako tehdaž ruce Mojžíšovy bývají často těžké — kněz je zvláště za našich časů pracemi tak obtížen, že nevšední horlivosti má potřebu aby modlitbu svou kněžskou vždy náležitě konal, by rukou svých ustavičně k nebesům pozdvihoval v zbožné modlitbě; nejednomu podobně Mojžíši ruce začasto klesají — a proto posud vítězí Amalek, posud povstává nepřítel proti církvi, posud hrozí nemalé nebezpečení pravým synům israelským. Co tedy činiti?

Mojžíš se posadil, nestálé postavení proměnil v usedlé a pevné posedení na skále: kněz podobně se musí ustáliti v modlitbě — na skále pevného předsevzetí, že z lásky k Bohu a jeho sv. církvi něco více učiní v modlitbě než posud, že se více a horlivěji bude modliti. Mojžíš však vzal i důvěrné své přátele s sebou na vrch hory kteříž jej podporovali: i kněz si musí důvěrné přátele, zbožné duše získati, aby ho v modlitbě pro vítězství církve sv. podporovaly.

V každé osadě se nalezá mezi obecně zbožnými křesťany několik duší modlitbě více oddaných, kteréž moudrým vedením duchovního správce z uenáviděných od světa pobožníků a proto snad i někdy nestálých, vrtkavých milovníků náboženské horlivosti státi se mohou hrdinskými vyznávači Božími a statečnými bojovníky pro věc Kristovu skrze horlivou a vřelou modlitbu.

Že však společná modlitba, modlitba na stejný úmysl, dle písma sv. u Boha tak mnoho platí — musí kněz tyto vyvolené duše spojit v spolek, jednotu neb tak zvané bratrstvo, jehožto oudové spolu s knězem na stejný úmysl denně modlitby své k nebesům zasílají.

Takového bratrstva mělo by v každé farnosti státi; nebo tam kde ho není, nikdy nic velikého pro čest Boží díti se nebude: osadníci budou jakž takž spravedlivými a bohabojnými křesťany, jenž příkázání Boží zachovávají — ale hrdinské lásky, obzvláštní horlivosti míti nebudou; a pakli předce sem tam která duše vyvolená jest, pozorujme, že spěchá do farnosti, kde již bratrstva stává, k zápisu.

A nechci nic říci o tom, co si taková duše pomyslí při uvážení že tam a tam ty a podobné pobožnosti se konají „a náš duchovní nic takového nevede, snad to ani nezná?!“ — nechci, pravím, nic o tom říci, neb kněz nemá pro ohledy lidské jednati a něco zaváděti, ale on je to činiti povinnen jak sám sobě tak i pro spasení duší jemu svěřených. Sám sobě, neb „komu mnoho svěřeno, od toho i mnoho bude žádáno“; a komu jesti více svěřeno, nežli knězi? Komu je více milostí duchovních, komu mocnějších prostředků k oslavě Boží a spasení duší svěřeno, nežli knězi? V jeho svěcené ruce jsou složeny všechny poklady nebeské, on podle moci Božské jemu udělené může na tisíce milostí nebeských, odpustků svatých, ulevení neb úplné odpuštění i trestů časných rozdělit, může umírající očistce uchrániti, dušičky z očistce vysvoboditi, vysvobozením takovým nebe naplňovati a čest a slávu Boží a jeho svatých takto rozmnožiti — a jeho netečností všechny tyto milosti leží ladem: věřící neznají bratrstva, neznají pobožnosti, neznají odpustky, a snad někdy na soudu Božím si budou stěžovati na svého duchovního správce, že jim nebyl nápomocen k tomu všemu a že, tudíž jejich spasení a rychlejší dosažení života věčného zdržel; i sobě tedy i svým svěřencům povinnen jest kněz co jen možná mnoho působiti, an i mnoho od něho bude žádáno.

„Ale jak mám zavést bratrstvo v mé osadě tak spustlé, že nemá ani ponětí o bratrstvu, do kostela to nechodí, číst to neumí, krejcaru to nemá?!“

Milujícímu všecko možné: Kdo miluje Krista Pána, kdo miluje ovečky jeho i nezdárné, nedá se ničím odstrašiti, a chceli jen, dovede snadno všechny překážky odstraniti, asi takto:

Věda dobře, že dobré věci žádají času, nebude chtíti jedním rázem všecko docílit a dříve si připraví půdu v srdcích svých osadníků.

Bude horlivě kázati, horlivě pravím, nejen aby tak tu hodinu vyplnil, nýbrž aby skutečně lidu prospěl; bude častěji kázati o modlitbě a její vlastnostech, o moci a vyslyšení modlitby ze srdce zbožného a čistého; o potřebnosti modlitby co klanění se Bohu, děkování, vyprošení milosti a co zadostičinění a smíření Boha a odprošování za všecken náš nevděk; bude kázati o zalíbení Božím na společné modlitbě v kostele i v rodině: že časté modlitby nejsou zbytečné nebo marné pobožnístkářství, ale více méně povinností naší atd.; o obcování Svatých, v němžto nám modlitby a dobré skutky jedněch druhým prospívají, zvlášť v jistých spolecích neb bratrstvech spojených atd.; o nejsv. Svátosti oltářní a o milostech v ní složených (bohužel že lid křesťanský ještě málo ví o přesvatém tom tajemství), o nesmírné lásce Syna Božího k nám, o nevďčnosti lidské, o hrozném zneuctění velebné Svátosti, (nepozdravováním, nenavštěvováním, neuctivým se chováním v kostele, při mši sv. zvlášť, proklínáním, rouháním se, svatokrádežným přijímáním atd.), o nesmírném bolu nejsv. Srdce Kristova, jež mu každý z nás může uleviti modlitbou,

klaněním se, odprošováním . . . pak doloží, že v skutku takové odprošování se děje, že si mnozí dobrovolně jednou za rok aspoň jednu hodinu volí, aby takto se klaněli nejsv. Svátosti, že kněz takové duše zbožné zapisuje v jeden spolek, neboli bratrstvo nejsv. Svátosti oltářní, tak že ve dne v noci, každého času uctění takové v osadách křesťanských se koná; bude kázati (snad v celém cyklu) o nejdražší oběti mše sv., ale obšírně, zevrubně, důkladně, aby lid zamiloval si chrám Páně a mši sv. a takto vlastním jaksí srdcem pohnán byl do kostela; jak má lid milovati, co nezná? jak má po mši sv. toužiti, když se mu neskončené poklady a milosti mše sv. zevrubně nevykládají? když myslí, že sice je to povinnost jeho Bohu tím sloužiti, ale že z toho on sám nic nemá? — bude dle možnosti služby Boží konati slavně, skvostně s mnohou okrasou a nejen tak chudě je odbývati, aby lid rád chodil do kostela atd., bude častěji kázati o odpuštění hříchů, za které však časné tresty snášeti musíme, o odpuštění ale i těchto trestů čili o odpustcích, které sice na některé svátky v roce ale mimo to obzvláště v bratrstvích lze získati v přehojné míře atd. (jest nám nařízeno v tomto milostivém létě kázati o odpustcích, velmi vhodná to příležitost kázati o bratrstvu); ze života pak Svatých při každé příležitosti lidu sdělí, jak byli milovníky chrámu Páně, milovníky nejsv. Svátostí, milovníky modlitby, že celé hodiny, ano celé dni v modlitbě a úctě převelebné Svátosti ztrávili, a kterak zbožných spolků či bratrstev si velice vážili, an v nich tolik milostí (vespolné modlitby, odpustky atd.) a tolik radostí duchovních zažili.

Konečně když bude takto půda připravena, tak že osadníci již začnou toužit po bratrstvu, ohlásí slavně s kazatelnou, že i v jejich osadě zavedl takový zbožný spolek, bratrstvo nejsv. Svátosti. vyloží účel jeho: Krístu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní se klaněti, jemu zadost činiti za všechny křivdy, za všechny nevděky a za všechnu vlažnost a nevěru toho světa — a prositi za duchovní zdar a rozkvět řádu sv. Benedikta; vyloží duchovní milosti ve spolku tom: vespolná modlitba za všechny ty neobsáhlé oudy, všechno požehnání nebeské a milosti v Svátosti oltářní složené, a ty mnohé sv. odpustky (troje v den zápisu, přecho v životě a dvoje v hodině smrti)

K tomu účastenství na modlitbách a dobrých skutcích celého řádu sv. Benedikta po celém katolickém světě (jsou tu řehole horliví Trappisté, přísné benediktinky v Němcích a ve Francouzích, jenž ve dne v noci úctu nejsv. Svátosti oltářní konají a tak převelkých zásluh u Boha získávají, na kterýchžto na všech oudové berou podílu.)

Toť zajisté milosti nesmírné, pro jichžto dosažení nebylo by divu, kdybychom velkých museli přinést obětí. Ale k dosažení toho všeho, že nic jiného se nežadá, ani postu, ani peněžitých prostředků, ani dlouhých modliteb, jen jednou za celý rok — jednu hodinu (nemůželi neb nechceli kdo více činiti) nejsv. Svátosti oltářní se klaněti.

Oudové dostávají svěcené medailky sv. Benedikta spojené s mnohými odpustky a jinými ještě milostmi, a modlí se za to denně krátkou modlitbičku as tak dlouhou jako modlitba ku klekání, kteroužto modlitbu se brzo naučí z paměti a i při práci, kdyby jinak možné nebylo, by konati mohli. Svou převzatou hodinu mohou oudové buď v kostele neb i doma konati, kdykoliv sami chtějí.

Některé si volí každé čtvrtletí takovou hodinu pobožnosti, někteří snad měsíčně: čím více, tím lépe pro ně a tím mileji Bohu. Modliti se mohou po tu ho-

dinu jakékoliv modlitby s úmyslem na uctění nejsvětější Svátosti oltářní tody i růženec.*) Jsouť ale i zvláštní knížky k tomu, pro chudší lístky zápisní.

Duchovnímu pak poslouží zavedení bratrstva pro jeho osobu:

1. K rozmnožení horlivosti křesťanské v jeho osadě, nebo příkladem oudů i neoudové povzbuzení budou.

2. K žádoucí na mnohých místech návštěvě chrámu Páně všedního dne, pakli oudům dá hodinu uctění v čas mše sv., a —

3. K veliké útěše v životě i v smrti, že tak Bohu milou věc podstoupil; nebo pakli Bůh bez odměny nenechá ani sklenici vody podané bližnímu pro Boha, jaké odměny může se nadíti horlivý kněz prokázav zavedením bratrstva toho tak vzácnou službu samému Synu Božímu! ano zavedení bratrstva tak záslužného „příkryje (jak praví Písmo) množství hříchů“, bude to obzvláštním leskem se zářící perla v koruně jeho slávy věčné.**)

Ale co pravím, perlu že si tím získá kněz v koruně nebeské jemu připravené? nikoliv jen jednu, ale tři perly, stejně vzácné — troji zásluhu bude mít u Boha. Nebo zaváděním našeho bratrstva zavádějí se *eo ipso*, beze všeho jiného obstarání i dvě jiná bratrstva, totiž bratrstvo nejsv. Srdce Pána Ježíše a tak zvaný apoštolát modlitby.

Apoštolát modlitby se nazývá ono bratrstvo po celém světě katolickém rozšířené, v němžto oudové každodenní modlitby své ve spojení s Božským Srdcem P. obětují za církve sv., na zachování její a vítězství a za sv. Otce, tudíž právě pro tento nynější náš věk se výborně hodí. Modlitby pak zvláštní aneb povinnosti jiné neberou oudové na sebe prázdné, tak že tedy křesťan ty modlitby, které posud konal, dále koná a žádné jiné — jen že je obětuje na zmíněný úmysl.

Takto se hodí apoštolát i pro ty nejmenší dítky, jen když se umí modlití, jako se i nejvíce pro dítky v našem biskupství zařizuje, odrostlí ale se přijímají do bratrstva nejsv. Svátosti, kde spolu ten zmíněný úmysl vzbuzují a takto i oudy apoštolátu se stávají, zvlášť se však nezapisují, leč by si kdo i ten zápisní lístek přál aneb jen oudem apoštolátu státi se chtěl, ne však i svátosti oltářní.

Bratrstvo nejsv. Srdce Pána Ježíše, účel jeho a povinnosti vůbec již jsou známé, an je to jedno ze starších bratrstev: odpustky pak v bratrstvu tom tak hojné jsou, že mnohý horlivý duchovní by si přál zavést bratrstvo to, ale neví jak do toho, bojí se dlouhého obstarávání. Neb jak známo, jsou s kanonickým zavedením toho bratrstva obtíže nemalé spojeny. Zaveď ale bratrstvo naše a máš *eo ipso* beze všeho jiného obstarání zavedené bratrstvo nejsv. Srdce Páně.

Proto jsou také (čeho si ani dosti vážit nemohou) oudové našeho bratrstva nejsv. Svátosti spolu hned oudy bratrstva nejsv. Srdce Páně, když denně svr-

*) Stává-li tedy kde již bratrstvo sv. růžence, může se beze vší obtíže zavést i naše bratrstvo, neb si oudové nemusí brát nové hodiny pobožnosti k Svátosti oltářní, nýbrž tu, kterou kdo již koná v bratrstvu růžencovém, obětuje spolu na úmysl našeho bratrstva a úplně tím činí zadost povinností našeho bratrstva.

**) Proto tuto příčinu váží sobě i duchovní kmetové zavádění toho nad míru a na prosbu, by se již šetřili a tu práci odevzdali mladším velebným pánům, odpověděli, že až do smrti sami to chtějí podržeti v rukou, aby se nevzdali odměny věčné; a na jedné faře, an takto smýšlel d. p. farář a předce i mladší duchovní chtěl mít podobnou zásluhu, musela se oběma dáti fakulta k zapisování oudů.

chu zmíněné modlitbě přidají Otče náš, Zdrávas, Věřím v Boha a nábožné vzdechnutí (s kterýmž si dovoluji své povzbuzení skončiti:)

„Nejsladší Srdce mého Ježíše,
dej ať Tě miluji vždy více!

Naše bratrstvo v Čechách čítá právě oudů 4296, na Moravě a ve Slezsku 912, mimo některé výkazy letošní nás dosud nedošlé, hlavní pak bratrstvo má již více než 40 tisíc oudů; i docházejí nás častí zprávy, jakou útěchu požívají oudové z bratrstva toho v životě a zvlášť v hodině smrti, ano stalo se již nejednou, že oud bratrstva zemřel v den a v hodině své převzaté pobožnosti, na přímělu sv. Otce Benedíkta, jenž též v klanění se nejsv. Svátosti oltářní po svatém přijímání svatě v Pánu a Spasiteli našem zesnul. —

Pronásledování křesťanů v Japonsku v roku 1620—1621.

(Pokračování a dokončení.)

Menadále se jemu objevili dva, ob místodržitele myslaní ozbrojenci, a oznámili mu obžouzení k smrti, aby byl hned připraven; sotva že radostně překvapenému, jenž možby foruny mučednické nehodným se považoval, čaju dopřáli, aby frátkou modlitbu vyřkonal a svůj nejlepší šat oblekl, vedli jej beze všech okolů na popraviště, kde 7. října 1622, jsa 77 roků star, stat byl. Manželka jeho, Marina, dostavila se svobodně, domnívaje se, že i nad ní ortel prohlášen; avšak prozatím rozkazem místodržícího k jejímu zármutku jest odmrštěna. Téhož dne zemřel dále pro víru Michal Tširoka, vznesený to křesťan, v jehož domě křesťané občejně se shromažďovali a misijnáři bydleli; ač varován, neuposlechl přebce napomenutí; proto bylo 6 vojáků odesláno, by ho života zbavili. Ti jej našli na venkově i utázali mu rozkaz; on pak beze všeho odporu proší jen stříce, aby jej domů doprovodili. Žádosti jeho vyhověli, zavraždili jej vsaf dřívce, než do Omury přišli, bojíce se, aby snad jemu na odpor se jini nepostavil, aneb o pomoc nemohal; zemřel v stáří 57 let.

Konečně umučen téhož dne jiný vznesený křesťan Sasur-šty, Michal Fufunda, a sice svým vlastním příbuzným, odeslaným, by jej přemluvil, rozkazu císařova uposlechnouti, poněvadž jiní příbuzní nadarmo se pokoušeli, jej od víry odvrátiti. Neohrožený vsaf Fufunda shromáždil po oznámeném jobě rozsudku ještě jednou své příbuzné k hostině, rozloučil se s nimi, a žalmy zpívaje ubíral se na popraviště, kde se bylo mnoho lidí shromáždilo, a poslechnu pomohlil se, načež mu jeho vlastní strýc hlavu odrazil. Těla posledních tří mučedníků u veliké slávě od křesťanů pochována jsou.

Počet vyžnámačů, a mučedníků, kteří v. 1622 trpěli, jest vsaf příliš veliký, než aby vsichni uvedeni byli; chceme se jen o některých zmíniti, dřívce než opět šířeji o smrti tří misijnářů vypravovati budeme.

Jan Sakamoto a Damasius jsou 27. máje stati, první, poněvadž misijnáře u sebe předchovával, a poslední, poněvadž tohoto na svém člunku vsfude domájel, aby všelcím útěchu a pomoc poskytl, první byl 51, druhý 42 roků star.

Stejný osud zakusili s Damianem jeho pomocníci Pavel Sogiro a Jan Matasac, kteří bdyž svobodně a neohroženě víru v Krista před místodržícím byli vyžnali a 3 měsíce uvěznění byli, 26. července stati jsou.

Zinať mučen měl býti 80ti letý stařec Pawel Morimo Gazajemon, jenž w životě swém nejvíce skutky křesťanské lásky k bližnímu se významemáwal; nebo zaměstnáwal se nawštěmowáním nemocných, těssením zarmoucených a pochowáwáním mrtvých, a aby křesťanů we mčce sílil, zřídil w domě swém kaplu, kde se k modlení shromáždowati mohli. Před soudem prohlásil se odhodlaně, že každého okamžiku život za oběť položí; potom w dům Bongu čili modloslužebníků uweben, wšech námitek proti křesťanstwí obratně wywrátil. Odsouzen nástodržícim, že má býti w moře pohroužen, wstoupil radostně na loď, jež ho měla odvésti od břehu.

Když wojáci hrozbami wšemožnými od wíry odwrátiti ho nemohli, položili ho konečně dělkou na loď, sřapali po něm, a hobili ho s welkým kamenem na křku do moře, což se stalo 2. čerwna. Téhož měsíce jiný též křesťan, Joachim, skončil swé muky. Ušlyšel totiž, že sňu jeho pro wtru před soud jest pomolán, i spěchal hned do jeho bytu, aby ho potyrbudil k wěrnému wyznání. Syn wšak twářil se nemocným a nedostawil se před soud, tu wyslal tento ze swého středu 5 soudců, aby Joachima samého od wíry odwrátili. Když tito několic dní nadarmo se namáhali, museli obtáhnouti s nepořizenou.

Ted byl Joachim wšech statků zbawen, a do wesnice Samandy wyppowězen, aby tu w bídě zahynul. W nejwětší bídu nwržen dostal od místodržitele náwrh, že zapře-li wtru swou, wšechny swé statky zase obdrží; wšak Joachim setrwal, sřasten, že pro Krista může trpěti, a řdž muka jestě citelnější, jež w jeho přítomnosti manželka Majdalena musela trpěti, nemohly zlomiti wytrwalost jeho, byl konečně stat, stár let 47.

Dne 1. listopadu 1622 byli w Chinábare 4 mučedníci zdlonhawě upáleni, totiž P. Petr Pawel Nawarro, kněz z towaryšstwa Ježíšowa, Dionisius Fugechima a Petr Onizuti, oba Jesuité a rození Japanové, a Element Ringemon, rovněž Japanec, ale laik a we službě Petra Nawarro. O těchto posledních máme opět širší zpráwy, jež tu co možná neistrnčěji podáváme. Bl. P. Petr Pawel Nawarro narodil se w Laino w Basili-catě w provincii 1560. Iša 18 let stár byl od P. Claudia Aquawitě, tehdejšího provinciála w Neapoli, do towaryšstwa Ježíšowa přijat.

Žij co studující byl poslán do Indie, odkudž po skončených študiích bohoslowných a obdržew posvěcení na kněze, na-rozkaz swých předstawených do Japanu odpřouti musel. Přistaw sem r. 1586 naučil se w krátké době 5 měsíců pili neunawnon, a zajisté nikolow bez zvláštní pomoci s hůry tak těžké řeči Japanšké, a sice tak dokonale, že mohl w ní z patra kázati a i knihy psáti, jako Japanec rozený. Žij we 4. měsíci po jeho přistouí do Japanu mohla mu swěřena býti správa církwe w králowstwí Tio. Po 6. měsících wšak musel se jí vzdáti a přišel do Nangasaky, odkud do Omury a tudíž do Arimě podnikal cestě misijnářské.

Později řídil církwe w Amangutschi a nawštěmowal odtud skoro po 20 let w nřtamičném skoro pronásledowání, útrapách a lopotách wšelikých králowstwí Nangato a Wungo, až byl konečně chcen.

Toto swé jetí popisuje oslawenec sám w psaní, které z wězení poslal rektorowi koleje w Nangasaky, a jehož krátký obsah jest následující.

Za jistou potřebou od provinciála swého do Rasuly pomolán, odebral se tam, wykonat tam jestě swou zpowěd generální, a šel potom do Saquirao, aby tu konal exercitie sw. Ignáce. Slawim tu jestě wánoce, odesšel, doprovázen dvěma průwodčimi do Arimě. Na cestě potkali se cestující asi 2 hodiny po půlnoci se služebníkem knížecím, jenž při jasném switu měsíce w P. Nawarrowi chtěl widěti kněze, a jej ihned za držel. Řituje ale swého činu neodewzdał ho úřadu, ale nechal ho přes noc w domě pohanského Japance. Dwacet dní zůstal P. Nawarro zajatý w domě tomto, křesťané i pohané měli

přístup svobodný, a nejen že se zajatým dobře zacházeli, ano i prospěl mnoho svým po-
učováním, hospodář i s manželkou jemili ku křesťanství velikou náklonností, ba navští-
vili někdejšího vězně svého, když tento po 20 dnech do Chimabary byl odveden. Ani
na cestě do Chimabary neopomenul kázat vojákům, kteří ho vedli.

Veliký vojákům důstojník byl dříve křesťanem, jenž od větrů odpadl, na domluvu
vězně svého poznal svou chybu a předsevzal si, navrátiti se opět do církve katolické.
V Chimabare byl právě vládcem muž Jesuitů velmi náklonný, jenž ale nedávno před
tím Hogunowi psal, že v zemi jeho není kněze křesťanského, kterému pro toto jeť Petra
Nawarro ovsšem přijemné nebylo. Prosil ho sice zajatý sám, aby ho dal do obecního
vězení, anebo aby ho poručil odvésti do Omury, kde již více knězů bylo uvězněných;
však Tono čili kněze toho nedopustil, ale odvezdal P. Nawarra pod dohlédku mnohým
křesťanům z Chimabary a Arimy.

Zajatý bydlel v domě přítele Tonoma, mohl denně v kapli k tomu zřízené čísti
mši sv. a křesťany zpovídati. Přislíbil jsem k němu též mnozí pohané vznesené, s nimiž
k velikému jich uspokojení mluvil o tajemstvích náboženství křesťanského. Ano Bugondono,
neboť tak se Tono čili vladař jmenoval, poslal věznu i něco ovoce, a vyjevil mu svůj
žel, že mu nemožno ho propustiti a také při něm o přimhouřiti, jako u jiných Jesuitů,
kterých se asi 10 nalézá v jeho zemi a které by mohl zatknouti každého okamžiku, nebo
o místech, kde se zdržují; přáním jeho toliko jest, aby směl zajatce svého poslati do Ma-
cao, a na ničem je nesmí scházeti, čeho k cestě potřebí. „Však zachraň Bůh“ — píše
P. Nawarra dále, „abych poslán byl zpět do Chiny! Zde v Japanu toužím ukončiti
život svůj, a proliti krev svou za toho, jenž nejdříve za mne svou vycedil!“

Když bl. P. Nawarro ještě jednu delší rozmluvu o pravdách náboženství kř-
stanského s Bugondonou v jeho paláci měl, připravoval se nyní opravdově k smrti:
zdvojnásobil modlitbu svou, mrškal se každou noc, a ustavičně nosil oděv kající, v kte-
rém též později zemřel. Vězení jeho bylo skoro ustavičně plno lidí a sice z daleka. Bedni
se zpovídali, jiní přijímali nejsv. svátost Oltářní; mnozí pohané byli ještě od něho po-
křtěni, ano i nemocných mohl vůbec navštěvovati; mnohou hodinu noční ztrávil pře-
kládáním knihy Spinelli-ho o chvály nejblahošl. Panny do japonských.

Tak ztrávil úplných 6 měsíců ve vězení, až konečně již zmíněný místodržící,
Gonsoko do Vinando přišel, přinesa s sebou rozkaz císařův, aby P. Nawarro s třemi
průvodci byl upálen. Tak velice zaradovol se oslavenec nad zprávou tou, že častěji
byl jako u vytržení, a když pátého dne před svou smrtí četl mši sv., vypukl po kou-
sekraci v takový radostný pláč, že mohl sotva sv. obět ukončiti.

Poslední den psal P. Nawarro ještě mnohá psaní dílem do Indie, dílem roz-
ličným osobám v Japanu, které ještě ve věře chtěl utvrditi. 30. října, v předvečer
smrti své psal páterovi Couros následovně: „Nemáte přičin, Otče velectěný, rmoutiti
se ze smrti mé. Tomaryšského Ježíšovo, jemuž jsem po 44 let jen špatně sloužil, ne-
ztratí ve mne ničeho. Vyšlanec ku Gonsoko-wi se nemrátil dosud, však očekávám ho
každého dne a myslím, že osud náš se rozhodne ještě dnes. Dej Bůh, aby na slavnost
všech Svátých mé přání se vyplnilo, bych totiž při většině počtu orodovníků svých
srdnatě umřít mohl, pro dobrotivého Ježíše mého, jenž pro takového hříšníka, jako já,
krev svou na poslední kapku chtěl vycediti.“

Přání jeho mělo se skutečně vyplniti; vyšlanec vrátil se ještě téhož dne. P.
Nawarro četl ještě na slavnost všech Svátých mši sv. s pláčem mnohým, však newě-
děl ještě, že to jeho poslední, měl krátkou řeč asi k 20 přítomným křesťanům, a když
brzy na to uslyšel, že téhož ještě dne má býti upálen, rozdal ještě několik schránek se

sw. ostatky a jiné věci posvěcené těm, kteří ho přijali a mu sloužili, napjal ještě 2 psaní provinciálowi a P. Couros-owi, o němž jsme se zmínili. Na prvním podepsal se: „P. Pawel Nawarro, jenž od hodiny k hodině očekává, že pro Krista Ježíše umrčen a upálen bude;“ na druhém pak: P. Pawel Nawarro, jenž za málo hodin z lásky ku Kristu Ježíši bude upálen.

Uvě hodiny před polednem byl P. Nawarro-wi přečten jeho ortel, a odpoledne šel s třemi soudruhů svými, kteří stejnou smrti měli zahynouti, na místo popravené, bos, růženec kolem krku a litanie ku všem svatým zpívaje, při čemž mu oba bratři Dionysius Fugechima a Petr Onizuky odpovídali.

Na místě samém poklekl P. Nawarro před tolem pro něho určeným, děkował Bohu, že ho odůstojnil trpěti pro swaté jméno jeho, měl ještě k lidu řeč o náboženství křesťanském, a byl pak s ostatními mučedníky přivázán ke kolům. Když konečně na místo se dostal i Bugondona, byla hranice podpálena. Prudký vítr odvál několik jisker na pláště P. Nawarra, tento se chytil a hoře poletował tolem. Však oslawenec, ač v plameny zahalen, neustál druhý své v utrpení pobádati k vytrvalosti. Konečně zajáhl oheň i wazbu, již byl P. Nawarra uvázán ke kolu, i klekl tu podle tohoto, a opětně wzhovaje jména Ježíš a Maria, ukončil svůj boj, stár 62 let. 44 let uplynulo, co wstoupil do tovaryšství, a 36 z nich trávil v službě církve japonské.

U smrti následowali ho tři soudruhowé jeho, z nichž nejmladší, Petr Onizuky, byl stár teprve 17 let, a od hranice nejdále, nejvíce musel přetrpěti. Narodil se ve Faccire, měšti v království Arimanském, a sloužil P. Nawarro-wi delší dobu za průvodčího. Když s tímto byl jat a jeden z vojáků na misionáře šwalí tasil, uvrhl se Petr zuřivci w náruč, a s nalezitím života svého chtěl zachrániti život knězi, kteráž wbojnost odzbrojila hněw vojínů.

Slibiv, že se dostaví, jestli že přijde odpověď císařowa, byl s Klementem, jedním ze zajatých na swobodu puštěn, i použil času toho, aby částým přijímaním sw. smátosti se připravil na blízkou a newyhnutelnou smrt. Sinať o všem hleděl Bugondona, aby zachránil život mladého křesťana, ano přemlouval ho ještě tehdy, když ortel již byl wyneffen a Petr nacházel se w rukou spravedlnosti, aby aspoň na oko wtru zapřel. Však Petr odmítl statečně každou takowou o něm důminu, přestasten, že krátce před smrtí svou přijat jest do tovaryšství Ježíšowa, oč byl prosil tak naléhavě, a že smí život svůj w oběť Pánu přinést.

Rowněž dosáhl přijmutí do téhož tovaryšstwa bl. Dionysius Fugechima, jenž, pocházející z rodiny šlechtické a bohaté, narozen na jakémsi zámku w království Arimanském, již co dítě byl pokřtěn, ale po časné smrti svých rodičů od pohanů přibuzných wychowán. Tisněn jsa od těchto bez ustání, by vzdal se víry křesťanské, opustil konečně dům svých příbuzných a odesel do Mangasaky, kdež wěnowal se plnění každé cnosti, k tomu zvláště puzen řečmi jistého mladého křesťana, Lubwila Camaro, jenž později k Jesuitům přijat s P. Spinolou byl upálen. Bl. Dionys přidal se k P. Nawarrowi a sloužil mu jako katechista, ač s ním byl chycen a pro wěrnost svou ve věze w 38. roce svého věku korunou mučednickou korunován. — Také Klement Kiugemon je narodil w Arimě, a sloužil P. Nawarrowi zvláště za vůdce na jeho cestách misionářských, aby aspoň tak mohl pracovati k důvěrné spáse svých rodáků. Žádne hrozby ni sliby nebyly sto odvrátiti ho od wíry, a mužně pro tu wíru svou přetrpěl muka zdoluhavé smrti stár 48 let. Že po sw. mučednících žádné ostatky zachrániti nemohli, protože těla jejich i s koly byla pohroužena do moře, to bolelo welice křesťany w Chimabate.

Nepoškvrněné Početí blah. Panny Marie.

Slavnost „Početí blahoslavené Panny“ jest mezi slavnostmi (Marianskými tím, čím slavnost „Narození Christa Pána“ mezi slavnostmi Páně; a jako početí v oboru přírodném jest počátkem veškeré bytosti lidské, tak jest svátek, kterýmž slaví církev sv. čisté a nepoškvrněné početí Panny, „od počátku cest jejích“ (Přisl. 8, 22) velekrásné, prvním ze všech slavností, ustanovených ke cti rozmanitých tajemství a rozličných stupňů v podivuhodném životě Panny Nazaretské. Slavnost ta jest v čele slavností, ve které se této dceři patriarchů dostává obecnější, četnější a skvělejší úcty.

S jakou slastí a radostnou vděčností slavíme obzvláště slavnost tuto od r. 1854; s jakým plesáním konáme slavnost tu od onoho věčně památného 8. prosince 1854 co slavnost Panny bez poškrvny počaté! Co až dotud bylo pouze zbožným míněním, stalo se článkem víry, jež každý katolický křesťan vyznáváti musí, chceli katolíkem zůstat. Maria jest bez poškrvny počata! Řím promluvil, věc jest rozhodnuta. Sv. Otec, Pius IX., vyslovil a uzavřel v slavném sboru církevním dne 8. prosince r. 1854 „ke cti nejsv. Trojice, k oslavení panenské Rodičky Boží, k rozšíření víry křesťanské, z plné moci Pána našeho Ježíše Christa, sv. apostolů Petra a Pavla, jakož i své vlastní“ a světu prohlásil, že „nauka, jež učí, že nejbl. Panna Maria v prvním okamžiku početí svého zvláštní milostí a předností od Boha všemohoucího jí udělenou, vzhledem k zásluhám Pána Ježíše Spasitele světa, uchována byla všeliké poškrvny viny dědičné, od Boha zjevena jest a že tedy veškerí věřící pevně a stále v ní (t. nauku tu) věřiti musí.“

„A skutečně“, mluví sv. Otec Pius IX., „dokazují co nejdůkladněji proskoumané listiny ctihodného starověku církve východní i západní, že nauka o nepoškvrněném početí bl. Panny v církvi se vždy chovala, co zděděná od předkův a opatřená známkami nauky zjevené. Otcové totiž a učitelé církevní poučení byvše výroký nebeskými co nejbedlivěji ve spisech, které skládali, buď k vysvětlení písemí svatých, buď na obranu víry aneb ku poučení věřících, rozmanitým a podivuhodným způsobem hlásali vznešenou svatost, důstojnost a bezúhonnou čistotu Panny té, jakož i slavné její vítězství nad úhlavním nepřítelem lidského pokolení. Protož vykládajíce slova: „Položím nepřátelství mezi tebou a ženou, mezi tvým a jejím plemenem,“ — jimiž Bůh přislíbil hned z počátku světa spasitelné prostředky milosrdenstvím Svým na obnovu člověčenstva připravené, porazil nejen smělost svůdného hada, nýbrž i vztýčil naději naši — vykládajíce tedy slova ta, učili otcové církevní, že tímto Božským výrokem laskavý Spasitel pokolení lidského t. jednorozený Syn Boží, Ježíš Kristus jasně a zřejmě před oznámen byl, dále pak vyznačena nejblahoslavenější Matka Jeho, Maria Panna a zároveň obzvláště nepřátelství obou proti satanu co nejurčitější vysloveno.

Proto též nejbl. Panna, — tak jako Kristus prostředník mezi Bohem přijav na se lidskou přirozenost, smazal rozsudek, znějící proti nám a na kříž jej upevnil, — spojena jsouc s Ním nejužší a nerozlučnou páskou a zároveň s Ním, a skrze Něho jsouc věčnou nepřítelkyní jedovatého hada, rozšlápla nohou neporušenou hlavu jeho, úplně nad ním vítězí.

Toto slavné a zcela obzvláštní vítězství nejbl. Panny, její výtečnou nevinost, čistotu, svatost a neporušenost ode všeho hříchu, tuto nevýslovnou plnost a vznešenost všech nebeských milostí, cností a předností poznávali onino Otcové v arše

Noemově, kteráž zbudována byvší na rozkaz Boží docela neporušena unikla všeobecné záhuby, i v žebříku Jakobovu, na němž andělé Boží vystupovali i sestupovali a na jehož vrchním stupni spočíval Pán; i ve kři, jež Mojžíš na posvátném místě viděl hořeti, jenž však plameny šířajícími nejen že neshořel, nýbrž libě se zelenal a zkvétal; i v oné věži nedobytné, s níž visí tisícero štítův a brnění; i v oné uzavřené zahradě, jíž lest nepřátelská uškoditi nemůže; i v onom skvělém městě Božím, jehož základy spočívají na horách posvátných; i v onom chrámu vznešeném, jenž záře paprsky nebeskými, pln jest velebnosti Páně, a tak i v jiných ještě obrazech, jimiž dle učení otcův vznešená důstojnost Mateře Boží, jakož i neporušená nevinnost její a svatost, nížádnou poskvrnou zatemněná, výborně předoznámena byla.

Aby původní tuto neporušenost nejbl. Panny, z nížto se narodil Ježíš, vysvětlili, velebili ji otcové tito, používajíce k tomu výroků prorockých co čistou holubicí, co svatý Jerusaleme, co vznešený trůn Boží, co archu posvěcení, co dům, jež si vyvolila věčná moudrost a co onu královnu, jenž rozkoší oplývající a podepřena o miláčka svého vyšla z úst Nejvyššího zcela krásná a Bohu nad míru příjemná, a nížádným hříchem neporušená.

Rozvažujíce však otcové a učitelé církevní, že nejbl. Panna od anděla Gabriela, oznamujícího jí nejvznešenější důstojnost Mateře Boží, na rozkaz Boží milostí plnou nazvána byla, učili, že toto zcela obzvláštní, slavné a nikdy neslýchané pozdravení vyznačuje, že Matka Boží jest sídlem všech milostí Božských, ozdobena byvší všemi dary Ducha sv., ano že jest takoruka nekonečným pokladem a nevyčerpatelnou studnicí darů těchto, tak že nikdy podrobena nebyla kletbě a zároveň účastna jsouc se Synem svým věčné slávy, udůstojněna byla, slyšeti od Alžběty, Duchem Božím osvěcené slova: „Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod života tvého!“

Proto jasní výrokové sv. otcův jednosvorně v tom se usnášejí, že veleslavná Panna, s níž veliké věci učinil ten, jenž mocen jest, zářila takovým množstvím darů Božích, takovou plností všech milostí a takovou nevinností, že se stala takoruka nevýslovným divem Božím, či raději korunou všech divův a důstojnou Matkou Páně, tím se Bohu přiblíživši tak, jak to vůbec možno tvorní lidskému, a vyvýšena byvší nade vši chválu lidskou i andělskou.

Aby tudíž obhájili vrozenou nevinnost a spravedlnost Rodičky Boží, porovnávali ji nejen s Evou, ještě nevinnou, ještě neporušenou, neoklamanou ještě záhubnými úklady ošemetného hada, nýbrž dávali jí přednost podivuhodnou rozmanitostí slov i myšlének.

Neboť Eva uposlechla hada a pozbyvší původní nevinu své, stala se otrokyní jeho. Nejbl. Panna však rozhojnila počet milostí, původně jí propůjčených, aniž by kdy byla hadu propůjčila sluchu, ano ona Božskou silou zničila moc jeho.

Jmenují tedy Bohorodičku neustále lilií mezi trůny, aneb zemí docela nedotknutou panenskou, nepoškvrněnou, neporušenou, vždy požehnanou, vši náказы hříchu prostou, z níž utvořen byl nový Adam; aneb bezúhonným, jasné zářícím, velelíbezným rájem nevinnosti, nesmrtelnosti a slasti, jež sám Bůh založil a obhájil proti veškerým úkladům hadovým; aneb stromem, jenž nepráchniví, jehož nikdy nehloďal červ hříchu, aneb pramenem nikdy nezkaleným, jenž spečetěn jest silou Ducha sv., aneb chrámem Božím, aneb pokladem nesmrtelnosti, aneb jedinou dcerou života, nikoli pak smrti a hněvu, dcerou milosti, kvítkem přese všechny obyčejné zákony zvláštní prozřetelností Božskou vždy rozkvétajícím z kořene zkaženého a porušeného.

Avšak jakoby ještě nebylo dosti výtečných těchto chvalořečí vyjádřili se sv. otcové rozhodně, že tam, kde se o hříchu jedná, nemůže býti řeči o blah. Panně Marii, jelikož jí propůjčena byla větší milost, aby nad hříchem docela zvítězila. Oni vyznávali, že Ona jest napravitelkou rodičů našich, obživitelkyní potomků jejich hned z počátku vyvolená, od Boha, připravená a oznámená, když k hadu pravil: „Položím nepřátelství mezi tebou a ženou“; neboť ona rozšlápla jedovatou hlavu hadovu; a proto tvrdili, že táž blah. Panna milostí Boží uchráněna byla všeliké poskvrny hříchu, prosta jsouc veškeré nákazy těla duše i rozumu, vždy spojena s Bohem, k němuž věčný ji poutal svazek, nikdy neprodlévajíc v temnotách, nýbrž vždycky ve světle a proto stala se přiměřeným bytem Kristovým, nikoli pro tělesnou podobu, nýbrž pro hojnost milosti původní.

K tomu pak pojí se ještě překrásní výrokové, jimiž mluvíce o početí blah. Panny, dosvědčují, že příroda ustoupila milosti a nemohouc vstoupiti v popředí takoráž se zastavila; neboť určeno bylo, že panenská Matka Boží dříve se nepočne v životě Annině, nežli milost plod svůj přinese; mělať počata býti jednorozená ve kteréž opět počítí se měl jednorozený celého tvorstva. Oni dosvědčují, že tělo Marie Panny, ač od Adama pocházelo, nevzalo na se poskvrny Adamovy a proto, že blah. Panna jest stánem od Boha stvořeným, od Ducha sv. ozdobeným a z purpuru zbudovaným, ježž nový Bezeleel zhotovil; ono že jest dílem Páně prvním a vlastním, a proto vším právem velebeným; ona že zůstala uchráněna šípů zlého; krásná od přírody a prázdná veškeré poskvrny jako jitřenka v plném lesku svým nepoškvřeným početím se objevila. Neslušeloť se zajisté, aby tato nádoba vyvolená podrobená byla zlu, všem lidem společnému, jelikož pouze v přírodě jejich podíl brala, nikoliv pak ve vině, ano slušelo se dokonce, aby jednorozený, maje v nebesích Otce, jemuž serafové třikrát „svatý“ prozpěvují i na zemi měl Matku, kteráž lesku svatosti nikdy zbavena nebyla.

Učení toto vzniklo tak v rozum a srdce zbožných předků našich, že přechoť Matku Boží nazývají nepoškvřenou, docela neporušenou, nevinnou, beze vší úhony, svatou a všeliké neřesti hříšné úplně prostou, docela čistou, nedotknutou podstatou takoráž krásy a neviny, krásnější nad krásu samu, líbeznější nad líbeznost samu, světlejší nad svatost, docela čistou na duši i na těle, kteráž vzniká nade vší nevinnost a panenství, stavši se příbytkem všechných milostí Ducha sv. a jenž, vyjímaje pouze Boha, stojí nade všemi; jenž přirozeností již krásnější, dokonalejší a světlejší jest, nežli cherubové a serafíni a veškeré sbory andělské, kterouž dostatečně velebiti nemohou jazykové nebeští ani pozemští.

Tento pak způsob mluvení jako sám od sebe dostal se do svat. obřadův a do hodinek církevních, kdež na mnohých místech se objevuje; neboť v těchto velebí se Matka Páně co jediná a neporušená holubice krásy, co vždy kvetoucí, docela čistá, vždy nepoškvřená, vždy blažená růže, v nich slaví se Ona co nevinnost, nikdy nedotknutá, a co druhá Eva, kteráž porodila Emanuele.

Není tedy divu, že pastýřové duchovní i věřící národové nauku o nepoškvřeném početí panenské Matěře Boží ve spisech sv. otcův obsaženou, tolikerymi před důležitými důkazy podávanou v tolikerych ctihodných památkách starověku projádřenou nejvyšším pak a nejzávažnějším rozsudkem církve prohlášenou a dotvrzenou, že tuto nauku vyznávali s nábožností, horlivostí a láskou tak velikou, že neznali nic příjemnějšího a líbeznějšího, leč ctíti a prositi s hlubokou vroucností panenskou, bez hříchu prvotného počatou Matku Boží.“

Těmito asi slovy věčně památnými mluvil sv. otec Pius IX. při prohlášení výroku církve sv. o nepoškořněném početí Panny Marie a slova tato žádnými jinými co do krásy a síly přesvědčivé nahraditi se nedají.

Co do počátku a rozšíření slavnosti této zachovali nám letopisové, že již před r. 1150 slavnost ta ve východních krajinách byla zasvěceným svátkem. Georgius, biskup z Nikodemie, jenž žil asi v polovici 7. století, jmenuje slavnost tu již starým svátkem.

V zákonech západních Gothův o svěcení svátkův i o tomto svátku zmínka se děje. V západních pak krajích byla Neapole první mezi městy, kdež svátek ten a sice v 9. stol. již se počal slaviti.

Dle jiných prý v Anglii poprvé svátek ten slaviti se počal; opět jiní tvrdí, že Francie byla první země západní, kde svátek ten zaveden jest. Buď tomu jakkoli, tolik jisto jest, že papež Sixtus IV. r. 1479, udělil odpustky těm, kteří obcují mši sv. a hodinkám o početí P. Marie. A tak slavnost ta téměř 1000letá přese všechny války a bouře došla nás a za našich dnů nabyla ještě mnohem většího lesku ode dne 8. prosince 1854.

Knížata i národové závodili ode dávna v uctění Bohorodičky, beze poskvrny počaté, poddávající se pod ochranu její; mnoho řádův a bratrstev povstalo ku zvelebení nepoškořněného početí jejího; tajemství to, nebes královnu tak povznášející, slaveno řečí nevázanou i vázanou, v hodinkách, modlitbách, kázáních, litaniích, pobožnostech, ano ve zvláštních spisech, jmenovitě pak za našich dnů sochy, obrazy, medaile slávu a úctu Panny, bez poskvrny hříchu počaté, rozšiřují po celém oboru zemském.

Ó sdílejme i my tyto pocity radosti a blaha, pocity plesání a úcty ku vznešené královně naší! V ten pak den, když církev sv. vítá počátek života blah. Panny volejme s ní: „Dnes jest početí přeslavné Panny Marie, pocházející z krve Abrahamovy, z kořene Judova, z domu Davidova, jejížto život leskem svým ozařuje veškerou církev.“

Utíkejme se k ní, zvláště, doráží-li na nás nějaké pokušení, hrozí-li nebezpečí čistotě naší. Zvláště tehda s plnou důvěrou vzývejme přechistou Pannu krátkou modlitbou, kteráž již tolik vyžádala milostí a tolikero uhasila plamenů: „Pro své nepoškořněné početí a neporušené panenství, nejčistší Panno Maria očisť srdce mé tělo i duši mou. Ve jménu † Otce i † Syna i † Ducha sv. Amen.

Úvaha o budoucím církevním sněmu a nynějším milostivém letě.

Po tři sta letech slaviti bude církev katolická opět letos zahájení nového sněmu, k němuž nynější sv. otec Pius IX. na den nepoškvrněného početí blahosl. Bohorodičky celý křesťanský svět svolává. Takové církevní sbory scházejí se toliko v dobách pro církev katolickou před důležitých, v dobách světových obrátů a převratů, kde zájmy církve se ohrožují, kde hrozí nebezpečí dosavadnímu pořádku a zřízení církevnímu. Sněm biskupů katolických jest vojsko, které má podstoupiti boj proti všemu, co překáží blahodárnému působení sv. naší víry. Sněm církevní má vytknouti všechny nebezpečné překážky a závady uvnitř i zevně, má najíti a ustanoviti přiměřené časům zákony mravního života, vysloviti a odhaliti světu pravdy víry Kristovy zneužívané, překrucované, upírané.

Když ve století patnáctém proti církevnímu učení a pořádku vystoupil ve vlastech našich Hus, nyní opět oslavený, a nevědomky i mimovolně svým pádem způsobil bouři zhoubnou v církvi; když po staletém boji za doby velikého myslí kvašení Luther v Německu nové národy uvedl v odpor proti téže církvi, a proti domu Božímu na Petrově skále povstal zuřivý útok a náběh se všech stran, od jezera ženevského až do severní Skandinávie, od východu až do nejkrajnějšího břehu anglického na západu; když proti církvi katolické stála knížata a národové, křesťané i pohané; když za nejtěžších náboženských hádek nejzhoubnější, nejbezbožnější zavládal nemrav: v této době nad míru a pomyslení rozervané a nebezpečné i zmatené osvědčuje církev katolická na sněmu Tridentském, které jest starodávné učení či víra společnosti vyznavačův Kristových všeobecné a jak ho vykládati, jak mu se rozuměti má; zavádí též spasnou obnovu mravů, kterou všickni liší oprávcové čili vlastně bořitelé církve docíliti předstírali, v skutku však nesnadnější činili a provésti s to nebyli.

Sněmem tím v Tridentu osvědčila se církev katolická býti zdrojem pravdy a života. Nic tu nového nebylo vmíšeno do náboženské věrouky, nýbrž toliko dávné a původní učení vytknuto naproti hádkám a výmyslům novotářův; idea, názor pravé, ryzé kázně křesťanské zákony určitými objeven a stanoven; dráha církevní činnosti a působivosti poznovu upravena a vykázána. U největším kolísání stála církev co „sloup a utvrzení pravdy“ I. Tim. 3, 15. Nový život počal po sněmu onom utěšeně rozkvétati. Učení zde vyslovené během času důkladnou učeností nevšední vyloženo, mnoho zlořádů odklizeny, za odpadlíky noví brdínští zápasníci získáni, uvědomění a odvaha náboženská probuzeny jsou byly.

A troje století po slavném sněmu Tridentském snažilo se, by v život byla uvedena a zachována ustanovení jeho. Bohužel, že překážely valně pokojnému vývoji a ustálení církevního života krvavé války, revoluce francouzská a svrchovanost vlád, církvi vévodící. Boj o tak zvaná lidská práva, vlastně nevázanost vymáhající tajnými společnostmi, francouzskými a německými rozumáři podněcovaný a původně

od reformatůrů pozdvížený, neustál ovšem i na dále protiviti se kázni a víře. Revoluce pro rovnost odpravila krále a vyhnala šlechtu, pro svornost naplnila svět válečnou zbraní a stínala své vůdce a občany, pro svobodu zapřela Boha a klaněla se zhovadilé tělesnosti.

Kde zavládala hmotná moc, vše se podrobovalo, lichotilo, poslouchalo, i okovy vlastní líbalo; proti církvi však, která mocí zákony své chrániti a prováděti nemohla, odpor neustále trval. I utíkalo se od nejedněch biskupů pod ochranu moci státní. Vlády použily příležitosti, aby do záležitostí církevních se míchaly, za ochranu poskytnutou požadováno ústupků a ohledů, zřízení státní nabývalo též v církvi platnosti: ona se stala církví vládní, kancelářskou. Avšak duch sněmu Tridentského setřásal nová ta pouta a nedal usnouti církvi v bezpečnosti státu. Ozývali se hlasové nespokojenosti s obou stran: církev nechtěla popouštěti a vzdáti ze svých ustanovení, své samosprávy; vlády žádaly více ústupnosti a nechtěly církve svatovládu vedle sebe.

Ruch novověkého pokroku u věcech vezdejších počal vytýkati církvi zpátečnictví a suárství jesti učení její středověké ba ještě, starší a syn se stydí za otčův kabát; důvtip lidský vše ostatní probírá a mění, toliko učení víry má mu býti nepřístupným, nedotknutelným? A přece se mu více nehodí! Toť nesnesitelné břemeno! — Věk nový, který zapoměl na věčnost, nezná hříchu a ďábla, nebe zde si připravuje, věk nový chce mistrovat Boha. Řízení státní si již podrobuje: poznává jeho vady a nedostatky, vymáhá sobě větších oprávnění, uznání, svobod, a církev stát hájí, nedávno ještě se bratříčkovali, v utiskování lidu prý si pomáhali. Církev jest všeobecná; národní ruch jí upírá vlastenectví, chce i tu míti něco sobě vlastního, národního, zláštního. Církev káže svobodu ctnosti a plísni, zapovídá neřest mravní a bezbožnosti, tém popírá všechno právo; lid žádá svobodu či volnost osobní, kde jest hřích zlem toliko relativním, poměrným, jak dalece se přiči pouze vezdejšímu, ne pak věžnému pořádku; nelze prý živu býti bez hříchu. Církev uznává rozdíl mezi pravdou a lží, věk nový však zná jen prospěch; ona kaceřuje, tento hlásá rovnoprávnost. Slovem: jak dalece se církev v záležitostech světských účastní, tak dalece se světu přiči. Odkazují ji k pouhé nauce theoretické, z duchovních chtí míti duchy, upírají jí všechno působení ve skutečnosti, že království její není z tohoto světa, ač jest zde.

Takové asi jsou poměry nynější, jak dalece je lze nastíniti krátkým, běžným, neúplným obrysem. Však nám souvěkým to známo. Zapotřebí jest toliko, představit si nynější stav věcí, bychom poznali důležitost doby pro církev i pro lidstvo. Neboť poněvadž v církvi spočívá zdroj pravdy, práva a blaha, protož mnoho velmi na tom záleženo, aby toto dílo Spasitele světa náležitě působiti mohlo. Z té příčiny má odstraněno býti, co církevnímu vplyvu na lid vadí. Co zde lidského, má býti lidmi a pro lid opraveno, jak dalece toho zapotřebí jest; co Bohem stanoveno, musí zastáváno a hájeno, oprávněno býti. Jako za času sněmu Tridentského katolická církev hájila články své víry a mravnost, takž nyní jest jí zastávati a brániti svou oprávněnost, své na pokolení lidské působení, svůj k tomuto pokolení na světě poměr.

Stojí nyní na soudu světa, jako někdy Božský zakladatel její stál před soudci svými. Jedni církvi vyčítají, že se rouhá, když se na poslání své Božské odvolává, jiní se její pravdě posmívají, jiní žalují, že svádí a bouří lid. Na sněmu příštím bude odpovídati svatá naše církev na toto sebe obviňování, bude se hájiti,

jako mistr její. Snad před vzkříšením přijde ještě ukřižování. Jsouť zajisté osudy naše psány v Božském Srdeci Páně, jehož školou církev svatá, a protož čeho se bude báti?

Když jsme před čtyrmi lety na den všech svatých počínali milostivé leto, tehdáž sv. Otec jako onen anděl ve zjevení sv. Jana 7, 2 „volal hlasem velikým na čtyry anděly, kterýmž dáno jest, aby škodili zemi a moři řka: Neškodte zemi, ani moři, ani stromům, až poznamenáme služebníky Boha našeho na čelích jejich.“ Neboť jako andělů oněch, jest čtvero mocností na zemi, kterým škoditi lze na světě: moc vlády, moc zákona, moc vědy a denního tisku či jak se říká: moc veřejného mínění, a proti těm vystoupil jiný anděl, mající znamení Boha živého, sv. Otec Pius, nynější papež římský, kterýž volal hlasem velikým po celém světě svými oběžnými listy, na slavnost nepoškvrněného početí P. M. roku 1861 vydanými řka: „Neškodte zemi!“ Nařkaje na vzrůstající nevěru, neporádek a bezbožnost, vypočetl a odsoudil sv. Otec osmdesáte vět, co falešné učení věku nového, z něhož zlo a zmatek pochází a vybízel milostivým letem celou katolictvu církev ku pokání a modlitbám. „V takovém zmatku převrácených zdání My slušně pamětliví jsouce apoštolského úřadu svého a co nejvíce starostliví o přesvaté náboženství naše, o pravou nauku, o spásu duší nám od Boha svěřenou, ba i o samoblaho lidské společnosti, uznali jsme za dobro povznésti opětne apoštolského hlasu našeho.“ A zdaž to nebyl, nyní po čtyrech letech událostí světodějných tázeme se, zdaž to nebyl tenkrát varující hlas anděla? Vždyť sami nepřátelé papežství dosvědčovali že nynější papež jediný jest, jenž sám zastává na světě mravnost, víru a pořádek! I konala sv. církev milostivé leto a modlili se věřících miliony za odvrácení nastávajících zmatků a nevěry. „Bdětež a modlete se!“ Toto napomenutí Páně za heslo dáno církvi. Rozpomeňmež se na prorocká slova nejdůstojnějšího velepastýře a biskupa našeho, kterými milostivé léto tehdáž nám stanovil, řka mezi jiným: „Ach, vždyť jest známo, že Bůh nikoliv nemilostivě toho nepřijal, když se byl Abraham přimlouval za nešlechtné obyvatele Sodomské, ba že byl hotov, ku prosbě věrného sluhy svého ušetřiti bezbožného města, kdyby toliko deset spravedlivých v něm se bylo našlo.“ Tenkrát se nenadál milostivý pastýř náš, že právě nám, na něž hrůzy zhoubné války a ukrutného moru se chystaly, že právě nám přimluvy spravedlivých a modliteb kajících nejvíce bude zapotřebí, a nenadál se toho nikdo z nás.

I minulo nemnoho let, a opět neočekávaně, proti obyčeji zavznívá hlas anděla římského, svolávající služebníky Boží ku všeobecnému sněmu, a pobádající nás letem milostivým, bychom „ode všech skvrn hříchů očistěni, přiblížili se s tím větší důvěrou ke trůnu Božímu a dosáhli milosrdenství a milost a pomoc příchovou.“ Nepřestaly dosud úkory sv. církvi strojené, neminulo nebezpečí, nýbrž ob den vzrůstá a se množí. Církev sněmem budoucím těžký a rozhodný se strojí učiniti krok.

„V těch dnech“, vypravují knihy machabejské, „vyšli z Israele synové nešlechtní, a radili se řkouce: Pojďme a učiníme smlouvu s národy, kteříž jsou vůkol nás, nebo od té doby jak jsme odstoupili od nich, potkaly nás mnohé zlé věci. A zdála se dobrá ta řeč v očích jejich. I vystavěli v Jerusalemě školu podle nařízení pohanů a odstoupili od zákona svatého. I napsal také král Antioch všemu království svému zákon, aby veškeren lid byl jeden lid, a opustil jedenkaždý zákon svůj, a zapověděli obětovati obětí zápalných a suchých i pokojných v chrámě Božím,

a zapověděli světiti soboty a dnů slavných. I shromáždili se mnozí z lidu k nim, kteří opustili zákon Páně a činili zlé věci v zemi.“ Sám Jason biskup, jakž o něm dějepis vypravuje, uvedl hry, kolby a šermy řecké, aby lid těmito kratochvilnými vnaďami ku pohanským obyčejům přeloudil a převábil, sám dříve již náboženství židovského se odepřev. (Viz Sušilovo Josefa Flavia o válce židovské.) Kdož nechtěli zrušiti zákona svatého, byli stíháni a usmrcováni. Tak rozdvojen národ v sobě, a pohané vládli jím. „Tedy vida Judas a bratři jeho, že se rozmohly zlé věci, a vojska se kladou v končinách jejich — shromáždili lid, aby se modlili, a vyprosili milosrdenství a slitování. — I postili se v ten den, a oblékli se v žíně, a popel sypali na hlavy své, a roztrhli roucha svá, a rozvinuli knihy zákona — a přinesli ozdoby kněžské a prvotiny a desátky — a volali hlasem velikým k nebi řkouce: Co učiníme? — Svatyně Tvé pošlapány jsou a poskvrněny, a kněží Tvoji jsou v zármutku a v ponížení — kterakž budeme moci obstáti, jestliže Ty Bože! nepomůžeš nám!“ — Tak se modlili a postili židé a bojovali pro víru svou na smrt řkouce: „Lépe jest nám umříti v boji, nežli viděti zlé věci národu našeho a svatyně.“ I. Mach. 3, 59.

Tak nic nového pod sluncem! Neboť kdož nepozná zde trefný obraz nynějších okolností církve? Hle! nový Judas Machabejský Pius IX. lid shromáždující a volající ku pokání. „I neustáváme zláště v době této v pokoře srdce svého v nejvroucnějších modlitbách prositi a vzývati nejmilostivějšího Otce světél a milosrdenství, od něhož každé dání dobré a každý dar dokonalý s hůry jest sestupující (Jak. 1, 17), aby seslal s nebes moudrost, trůnu jeho přistojící, aby byla s námi a s námi pracovala, a abychom věděli, co jest příjemného jemu (knihy moudr. 9, 4, 10.). A aby Bůh tím snadněji svolil ku přáním našim a propůjčil sluchu svého ku modlitbám našim, uzavřeli jsme, vyzvati víru a zbožnost všech věřících, abychom jich modlitby s našimi spojivše dosáhli ochranu ramene všemohoucího a nebeské osvěcení, abychom s to byli při témže sněmu vše stanoviti, co by přispívalo ku všeobecné spáse veškerého křesťanského lidu, k úspěchu a k nejvyšší oslavě církve katolické, ku blahu a ku pokoji.“ (Viz apoštolský list ze dne 11. dubna 1869.)

Účelem nynějšího milostivého léta jest tudíž vyžádati na Bohu dar svatého Ducha otcům sněmovním, aby pomocí jeho i vnuknutím ustanoviti dovedli, co by nejen prospěchu svaté církve, ale též ku blahu a pokoji věřících prospívalo. Sněmem budoucím dostati se nám má posvátného ovoce našich modliteb a pobožností kajících mimo odměnu sv. odpustků, hned nyní udělenou; blaho a pokoj si vyprositi máme, dva ty nejdražší poklady a statky vezdejšího života. Nemá církev jiných zbraní, leč modlitby a pokání; zbroj tuto nyní tasí zjevně ku boji proti duchu temnosti za náš prospěch, za naše zachování. Ač se tu jedná o všechny národy sva církve, přec zvláště blaho a pokoj našeho českomoravského národu s prospěchem katolické církve co nejúžeji spojeny jsou.

Dokazují nám dějiny slovanské, že dávní obyvatelé krajín polabských vyhubeni byli obzvláště proto, že jich nechránila víra Kristova, jelikož jí pohrdali, a že malý národek v Čechách a na Moravě toliko pro tuto víru uchráněn a podnes zachován byl. „Bůh, jenž velí každému, aby v bezpečné rozumnění přišel a na větš se skutek zmužil, viděv víru tvou i podnětí tvé, učinil nyní v naše léta, že nalezeno jest písmo k řeči vaší, čehož posud nebylo, abyste i vy přičtení byli k velikým národům, jenž slaví Boha svým jazykem.“ Tak psal cár Michal řecký moravskému knížeti Rastislavu, když tento za prospěšné uznal, požádati pro lid

svůj o věrověšty křesťanské. Cyrilem a Methodějem byl tudíž národ českomoravský netoliko v lůno sv. církve katolické úplně uveden, nýbrž otevřena mu tón brána vzdělanosti a mohutné velikosti.

Pro víru Kristovu nebyl však lid náš pouze od sousedů svých ušetřen, nečerpal zde toliko osvětu a vzdělání: vírou tou byl též unášen v hrdinný boj proti svým vrahům. Sv. Hostýn a Olomouc podnes stojí co pomníky slávy jeho, kde sebe a Evropu zachoval pomocí Božskou od jba sverepých Mongolů. Víra katolické církve odchovala národu našemu řadu svatých hrdinů Božích, které on co nejdražší, nejmilejší poklad choval v úctě nejhlubší. Vžívaje svaté patrony své v boji i míru, dospěl národ tento v lůno svaté církve vrcholu slávy a blahobytu pozemského. V církvi této nebyla prvé nikdy dušena jeho národnost a mluva vlastní; papežové římské povždy za převzácný klenot své církve země svatého Václava považovali a střežili. Opírajíce se Husitismu jednali pak dle povinnosti co strážcové víry rovněž jak ztratili všecka jiná kacířstva po světa oboru; pastýři nezavinili vzdorovitost svedeného stáde. Po dvěstaletém zápasu náboženském, v němž v šanc dáno bytí a blaho celého národa, který že přese vše strašné pohromy obstál ne snad toli vojsku Žižkovu jako milosrdenství Hospodinovu co děkovati má, že jsa trestán vlastním hříšným odbojem nezaniknul přece. Porážka Bělohorská byla ovšem přílišným neštěstím pro národ v následcích svých; tím však odboj proti církvi vinen a vláda již pokoje žádostivá. „Pyšná budova ta (bludů Husitských) vystavěna ponejvíce sverchovaným násilím přebujných pánův, lid od šlechty tehdejší pyšné a všemocné nešlechtně sveden v bludy a o nejdražší klenot — víru samospasnou katolickou — oloupen, a nezkrocenou roztopášností velmožův těch stržen do bouřného víru svévole, která žádných mezí nezná a za vše hranice zabíhajíce posléze do propasti zkázy strhuje. Nechť tyto hrozné pohromy, které národ náš zastihly, nám oči otevrou, abychom škodou svých předkův zmoudřeli a nezabíhali opět do křiva na cesty zkázo- nosné.“ Takž nám ukazuje a želá útlocitý dějepisec náš M. Procházka. (Viz. jeho „život bl. Jana Sarkandra str. 792 a dále.)

Takž nám obzvláště na tom záleženo, by víra a církev katolická byla národu zachována a zde vzkvétala; nám obzvláště na tom záleženo, bychom svou vinou nerozmrhali dědictví svatých našich a apoštolů Cyrilla a Methoda, Václava, Vojtěcha, Prokopa, Jana Nepomuckého a Jana Sarkandra, na němž lpí jejich mučnická krev, jejich sláva a náš vděk; nám obzvláště na tom záleženo, by tento dům Boží, v němž národ ochranu nalezl, své pojištění, svou slávu, který po sta let předkův zbožní svým majetkem podporovali a zvelebovali, bychom chrám sv. církve katolické nedali bourati, nýbrž pomáhali jej stavěti a kráslit; nám obzvláště na tom záleženo, aby popel našich oslavenců nebeských, který dávní katolíci naši v zlatě a stříbře zahalený nám zanechali na pamět a za vzor života, opět na potomstvo přešel, by vědělo, kým vychováno, chráněno a před trůnem Božím zastoupeno jest.

„Ty pak ó patronův země české nejpřednější a největší Václave! Vratislavem budiž, a Čechám svým navrať slávu dávnou! Opět na to postavíš nás místo, z něhož vlastní netečností a hříšnou zlobou jiných neb pochlebnictvím mnohých nezaslouženě jsme upadli, nejvěrněji až do skonání sloužíce Tobě i víře nejsvětější, i králům! Ty národa našeho záštitu a podporo! Zahyneme-li, Tobě zahyneme! Od nových obyvatelův marně bys očekával pocty té, kterouž Tě země česká od tolika věkův velebí a miluje. Tudíž v pokoře prosíme toto opakujeme. Nedej zahynouti nám i budoucím! Neráčíš-li snad vyslechnouti synův zvrhlých, slyšíš a vyslyšíš.

prosby předkův, kteříž orodovali za potomstvo své a v nebi na Tebe hledí! Svatý Václave, mučeníku Kristův, jediný dědici země české, oroduj za nás!“

Tak před dvěma sty lety za nás se modlíval ve zlých a nejhorších časech Bohuslav Balbín (Obrana jazyka Slovanského na konci), a tak i nám nyní modlití se a prositi jest co katolickým potomkům a vnukům svatých, aby řídil a zachoval Bůh církev ku blahu a pokoji národa našeho, a zrádcem vlasti budiž jmín, kdo odkazům nám svatým se rouhati a církví katolickou, národa našeho matkou, porvhnouti obmýšlí. Nezávisí ovšem od nás trvání církve, které zaručeno a pojištěno jest Božským základem samým, jenž s ní jest „po všechny dny až do skonání světa.“ (Mat. 28, 20.) Za těch 1869 let církev katolická již mnohé osudy zlé mezi národy přestála. Mnohdy tak náramně byla utiskována a sklíčena, že se zdál konec její blízký. Rozliční bludové proplížili téměř celý svět; zkáza mravů v té míře se též rozmohla, že sotva pravdu ode lže, nevěstu Kristovu od nevěstky Antykrista bylo lze rozeznati. Mocí i lstí, násilím i úklady proti ní bojováno, v každé téměř zemi již kolébka její krvavá byla. Jsou země v dálné Asii i Africe, kdež víra Kristova hned na prvním počátku hlásána byla, krajiny krví mučnickou zmočeny, nejslavnější katolickou vědou a učeností proslulé a osvědčené, kdež nyní jenom pohané bydlí. Ve Švýcarské, Dánské a Anglické zemi, ve veliké části Německa na místě víry katolické již po troje století jiné církve, jiná vyznání panují. Tam ovšem naše církev přestala býti, není na jednotlivé národy odkázána a podmíněna jimi. „Žeť jsou některé ratolesti ulomeny, a ty, byv planou olivou, štípen isi v ně učiněn jsi účastníkem kořene i tučnosti olivy, nechť se proti ratolestem; pakli se chlubíš, věz, že ne ty kořen neseš, ale kořen tebe. Řekneš pak: Ulomeny jsou ratolesti, abych já byl vštípen. Dobře! Pro nevěru jsou ulomeny; ale ty věrou stojíš: nesmýšlej vysoce, ale boj se; nebo jestliže Bůh přirozených ratolestí neušetřil, ať snad ani tebe neušetří. Protož viz dobrotivost a přísnost Boží: k těm zajisté, kteříž padli, přísnost, ale k tobě dobrotivost Boží, budeš-li trvati v dobrotě; jinak i ty vyfat budeš.“ Tak poučoval sv. Pavel národ římský ve svém k němu listu 11, 17, jakž i spasitel židům oznámil řka: „Protož pravím vám, že bude odjato od vás království Boží a bude dáno lidu přinášejícímu užítky jeho.“ (Mat. 21, 43.)

Čiňmež tedy hojné ovoce pokání, poslušni jsouce pastýřů svých, kteří milostivým létem poskytují nám pastvu dobrou, jak církvi tak blahu a pokoji národův prospěšnou, obzvláště však spásu duší našich velevítanou.

Mimo dobrodiní vyplývající ze všeobecného účastenství v pobožnostech milostivého léta, anof horlivost zbožnou rozněcuje, modlitbou společnou více vymáhá a pomocí duší spravedlivých hojnější rosou milosti Boží a smilování nám hříšným vydobývá, vyniká posvátná doba tato obyvláště tím, že náležitě se kajícím plnomocných odpustků získati lze. Sluší totiž připomenouti zde, že každý hřích člověkem zaviněný časnou i věčnou pokutu za sebou má dle časného i věčného života našeho potahmo na duši i tělo.

Tak trpíme tísně a svízele vezdejší následkem prvotního hříchu, který ač Adamovi a Evě co do vinny a pokuty věčné Bohem odpuštěn byl, přece vezdejší bolest, práci i smrt tělesnou v zápětí měl or telem Hospodinovým. Rovněž Davidovi kajícímu hřích promínut, ale trest časný na lidu i rodu bolestně uložen. Časný trest tento jestiž Bohem ustanovený a hříchu přirozený následek.

Ku svátosti pokání přináleží též co částka podstatná, nevyhnutelně potřebná, by kající za hříchy své spravedlnosti Božské zadost učinil. „Čiňte ovoce hodné

pokání," napomíná Spasitel (Luk. 3, 8) a tudíž apoštol jeho sv. Pavel vyznává ku Kolos. 1, 24: „Doplňuji, to čeho se nedostává z utrpení Kristových, na těle mém," poněvadž musíme s Kristem trpěti a vzítí kříž svůj na se, chceme-li s ním oslavení býti. Musíme trpěti zde neb v očistci tyto časné zasloužené tresty své k zadostučinění Bohu, poněvadž nic nečistého do nebe nèvejde a zaplacen musí býti dluh do posledního halíře.

Má však náměstek Kristův zde plnomocenství od Pána, rozvazovati zde a otevírati království nebeské, (Mat. 16, 19) což dle učení a vykonávání sv. církve tím činí, když ony časné pokuty a tresty za hříchy povinné a dlužné, nám buď částečně, buď úplně odpouští, a ze zásluh časných Spasitele světa, jeho nepoškvrněné přesvaté Matky, panny Marie, a všech jiných vyvolených služebníků Božích nabírá. Tyto zásluhy tvoří v církvi sv. jako nějaký duchovní poklad čili záložnu k podpoře naší slabosti a nestatečnosti. Tak odpustil sv. Pavel na přímluvu Korintských část uloženého pokání krvosmilníku dle jeho k nim II. listu 2, 10. V pozdějších dobách první církve, když na zadostučinění obzvlášť tuhé pokuty ukládány bývaly, dalo se odpuštění časných takových trestů na přímluvu svatých mučenníků, pak za odměnu přísné upřímné kajivosti. Má tímto způsobem kající hříšník v církvi katolické bohaté nadání z výdělků Svatých, pod správou církve postavené, z kterého v chudobě dluhy své spravedlnosti Boží spláceti mu lze.

A toto posvátné nadání, tuto záložnu otevírá nám nyní sv. Otec a uděluje úplného odpuštění, čili prominutí všech vezdejších, hříchy zasloužených trestů a pokut, čímž svatost pokání tak doplňuje, že ve svém působení křtu sv. se rovná, sjímajíc z nás všechny věčné i časné tresty. Jako by znovu pokřtěn byl, kdo odpuštěním milostivého leta dosáhne. I stává se to pod těmito výminkami: a) nábožné vykonání sv. zpovědi a přijetí Těla Páně; b) dvojité navštívení chrámu Božího, k tomu cíli vytknutého listem pastýřským; c) nábožnou modlitbou za obrácení všech zbloudilých, za rozšíření víry, za pokoj a mír a vítězství sv. katolické církve; d) půst po tři dny a e) almužna chudým.

Majíť též zpovědníci rozšířenou moc čili splnomocnění rozhřešiti i hříchy jinak stolicí vyšší vyhrazené, slibů sprostiti neb je proměnit; odpustky pak i duším v očistci obětovány býti mohou jako jiné přímluvy a dobré skutky naše.

„Přistupmež tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost k pomoci příhodné“ (K Žid. 4, 16.) „Neboť praví: v čas příjemný uslyšel jsem tě a v den spasení spomohl jsem tobě. Aj, nyní čas příjemný; aj, nyní den k spasení! (II. Kor. 6, 2) aby nebylo nám „běda, že jsme nepoznali času navštívení svého!“

Každoroční zázrak s krví s. Januaria v Neapoli.*)

S krví sv. Januaria stává se dvakrát za rok, v květnu a září něco obzvláštního, což moderní liberalové zpozdilostí nazývají, já ale co očitý svědek to za zázrak uznávám. Zázrak tento děje se v září 19. a celý oktáv. Viděl jsem zázrak onen dvakrát, v neděli 19. pro velké množství lidstva jen z daleka, v pondělí ale doporučením a nad míru velkou dobrotou tamnějšího vyššího duchovenstva docela z blízka. Pročež vypravuji napřed o posledním dni.

Měli jsme od mnicha z Monte Cassino doporučující psaní na ctihodné otce oratoria. Tito nás přátelsky přivítali a radili nám, teprv v pondělí tomuto zázraku přítomnu býti, anto by jim nemožné bývalo, nám v neděli první místa zaopatřiti. V pondělí tedy po 8. hod. ráno šli jsme s ctihodným otcem do sakristie skvostné postranní kaply katedrále Neapolské. Pokladníci sv. Januaria vyplnili velmi přívětivě žádost našeho ctihodného doprovůditele a vedli nás k oltáři. Dostal jsem své místo na straně evandělie, tak že jsem obřady u oltáře, jakož i lid velmi dobře pozorovati mohl. (Musím příležitostně tuto podotknouti, že se docela neštítím zázra-

*) Vyňato z psaní na redakci časopisu „Salzburger Kirchenblatt.“

kř, že ale zde jsem nebyl co jednoduchý věřící, nýbrž co přísný pozorovatel. Neboť aby se všem námítkám nevěry a zpozdilého odpírání všeho zázračného mohlo odolati, musí se přísně na všechno pozor dáti.) V 9. hodin šel kanovník katedrále v průvodu vícero kněží k oltáři.

Jsouce pozváni obzvláštní přízní šli jsme s nimi za oltář, kde ve skříni tabernákulu podobné poprsí Svatého a lahvička s krví se nalézá. Již při spatření kanovníka, když k oltáři krácel, začal lid hlasitým, pronikavým hlasem snažně žádati, by Svatý modlitbu vyslyšel a zázrak učinil. Za tohoto horoucího volání a prosení neslo se poprsí a nádobka s krví na oltář. Drahá relikvie jest následujícího způsobu: V nádobě okrouhlé, na stranách sklem a na krajích kovem uzavřená, jsou dvě lahvičky. Jedna jest prázdná, druhá tmavočervenou, skoro černou hmotou (krví svatého) přes polovičku naplněná. Zevnitřní nádoba má kovové držadlo, na vrchu vícero ozdob a docela na vrchu křížek. Obrády vykonávající kanovník vzal nyní tuto nádobu z relikviárium, podobnému monstranci, a drže ji v ruce, ukazoval ji lidu. Rozsvícená, od kněze v dáli 5—6 palců držená svíce vosková, ukazuje že krev tvrdá jest. Ukázav funkcionář relikvi na vše strany, zvolá hlasitě *E duro* t. j. jest tvrdá (totiž krev). Nyní nastává křik, který duši proniká. Jakkoliv ale toto skutečně bédující volání cizému připadá obtížné, tedy hned ztrácí to své nepřijemnosti, pozorujeme-li obličej prosících. Mladí a staří, vznešení a chudí, všichni prosí o vyslyšení. Funkcionář obrátí se od lidu k oltáři a začne s assistujícími kněžími určené žalmy a modlitby se modlití. Pak obrací se k lidu a pro světlo za relikvií držené může se ještě pořád, za mírného obracení na vše strany viděti, že krev pevná jest. Skoro 10 minut uplynulo, a krev byla ještě pevná. Funkcionář opakuje žalmy a modlitby, obrací se k lidu, a křik lidu jest srdcelomný. Uplyne ještě minuta a hle! Krev počíná na jedné straně nádoby téci. Spozorovav to sotva lid, začne hlasitě lkáti. Všech obličejů jiskří radostí; neboť modlitba jest vyslyšena.

Pomalu jest všechna krev tekutá a assistující kněz dá bílým šátkem znamení. Jiný kněz jde do sakristie a zapíše okamžik, ve kterém krev tekutou se stala. Varhaník hraje o největším forte a chór a lid zpívá střídavě „Te Deum.“

Po ukončení tohoto děkuje lid hlasitě Svatému a svatá relikvie podává se k líbání. Tuto čtvrt hodinu nezapomenu nikdy, srdce moje bylo pohnuto a slzy, které jsem s velikým namáháním sotva zdržeti mohl, tlačily se do očí. V takovýchto okamžicích cítí se působení vyšší moci!

Jedna vznešená dáma klečela se svými dětmi na stupních oltáře, a když krev tak dlouho pevná byla, napomínala velmi snažně své dítky k modlitbě, by Bůh svou dobrotu prokázal. Když však viděla krev téci, třásla se na celém těle a plakala radostí. Jeptiška karmelitka, zpozorovavši prodloužení, zbledla na smrt; s pevným zrakem pozorovala každé pohnutí relikviária, a když viděla krev téci, zářilo oko její a pak plakala radostí. A tak jsem viděl mnoho vznešených a chudých osob svým citům se oddati. Opustil jsem se svými spolubratry kaplu v největším rozčilení. Předěšlého dne byl jsem, jak svrchu řečeno, též přítomen, slyšel to úpěnlivé volání, viděl jsem funkcionáře, též později od blízka tekoucí krev. Pro množství lidu nemohl jsem všechno dobře pozorovati. Vyznati musím, při tomto zázraku na podvod mysleti, jest znamení největší nevědomosti.

Právilo se, že teplota ruky obrády vykonávajícího kněze, na blízku držená svíce jakož i ostatní světla v kostele, a teplota následkem množství lidstva, že účinkují, by krev tuhá v tekutou se proměnila. Jak ale když v neděli skoro osmdesátiletý stařec obrády vykonával, když svíce 5—6 palců vzdálená jest, když krev dvojnásobně a tlustým sklem uzavřena jest atd.?

Jen ať zkouší nevěřící ten experiment, ať vezmou docela jemné sklo a dají to do ruky nejohravějšího mladíka a místo jedné vícero svíček, když se jim to podaří, potom mohou míti aspoň nějakou příčinu v tento zázrak nevěřiti. Tisíce a tisíce věří ale jako já na účinkování vyšší moci, na sílu víry a modlitby, na ochranu Svatých, na jistá jim k uctění posvěcená místa.
